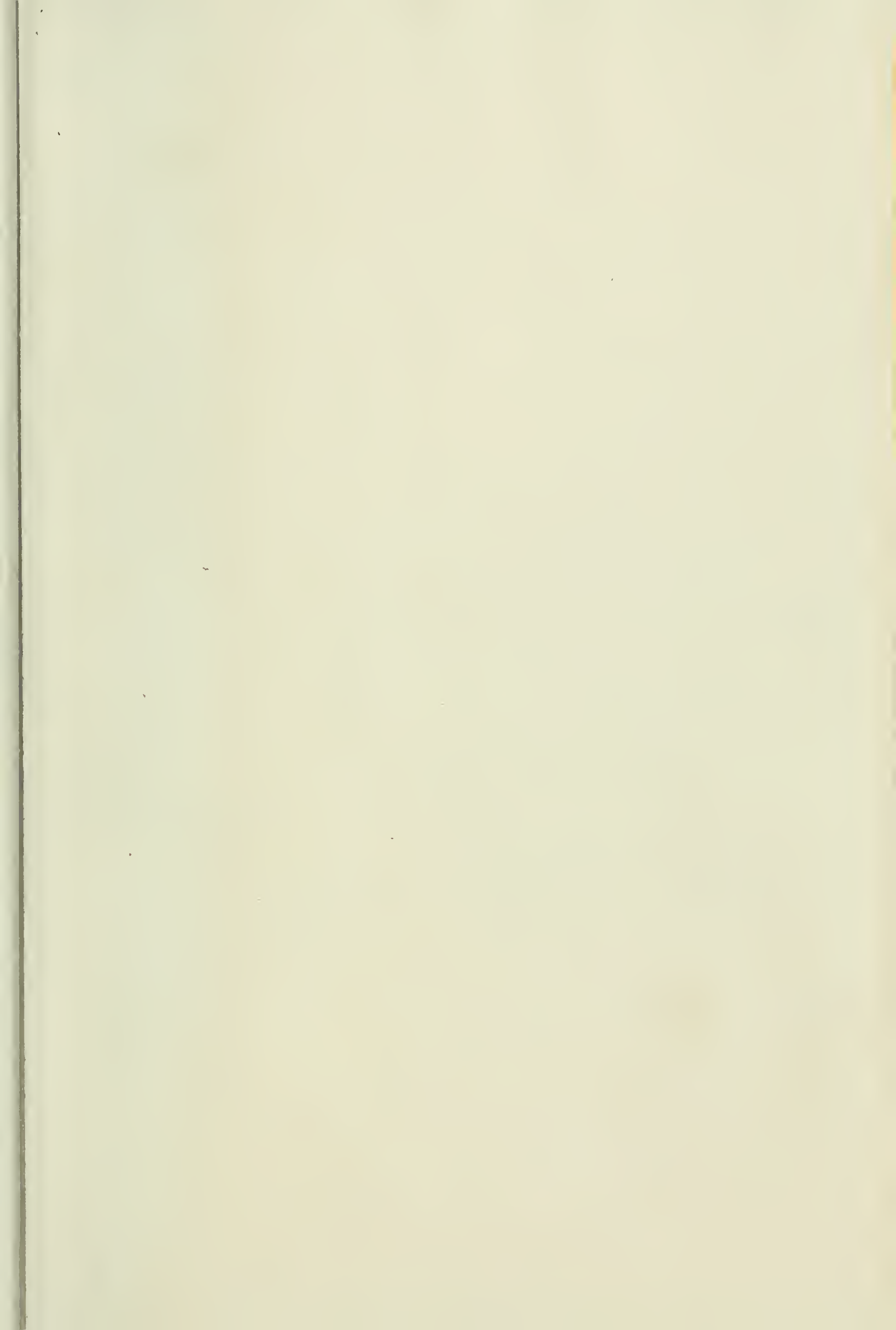
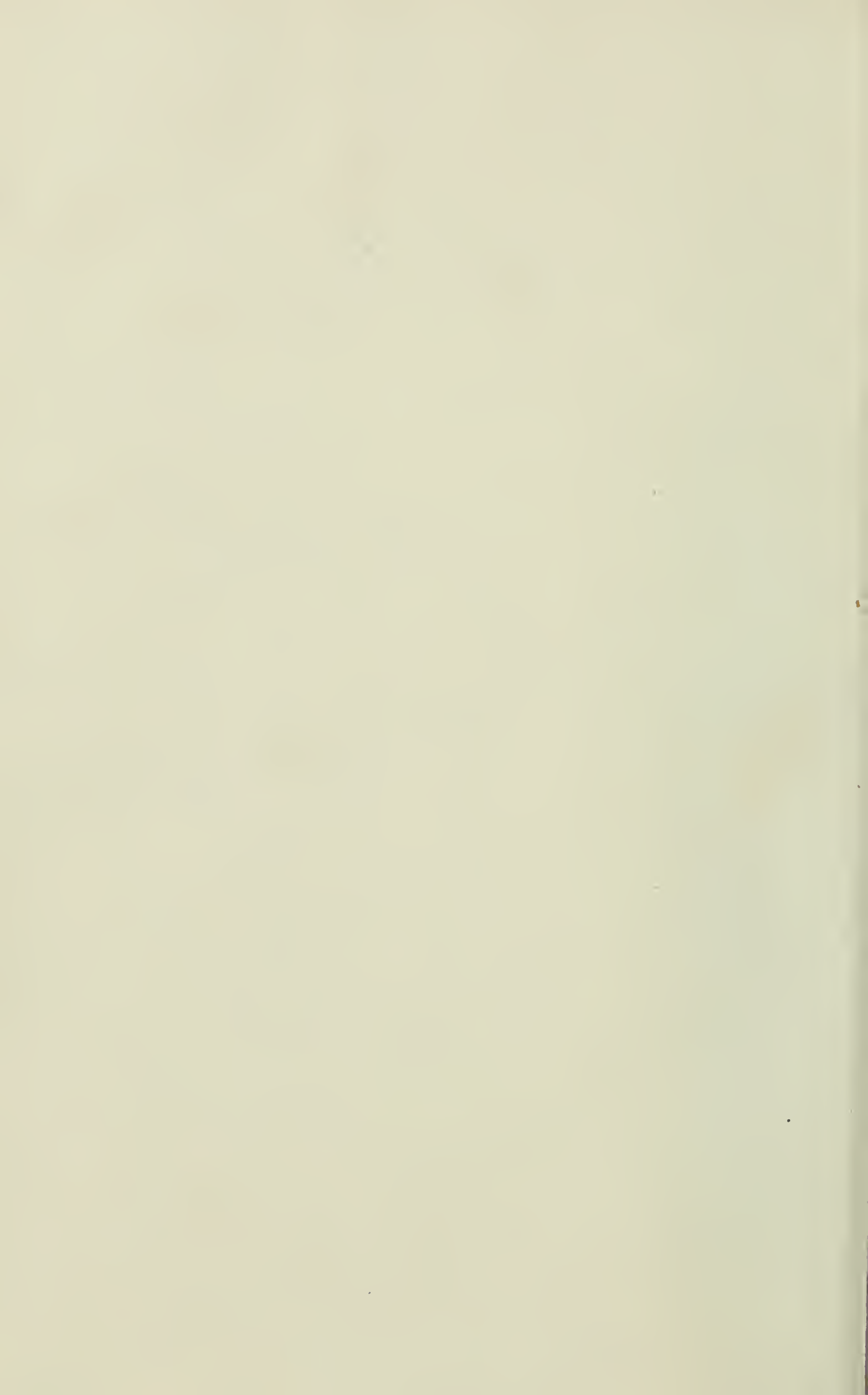
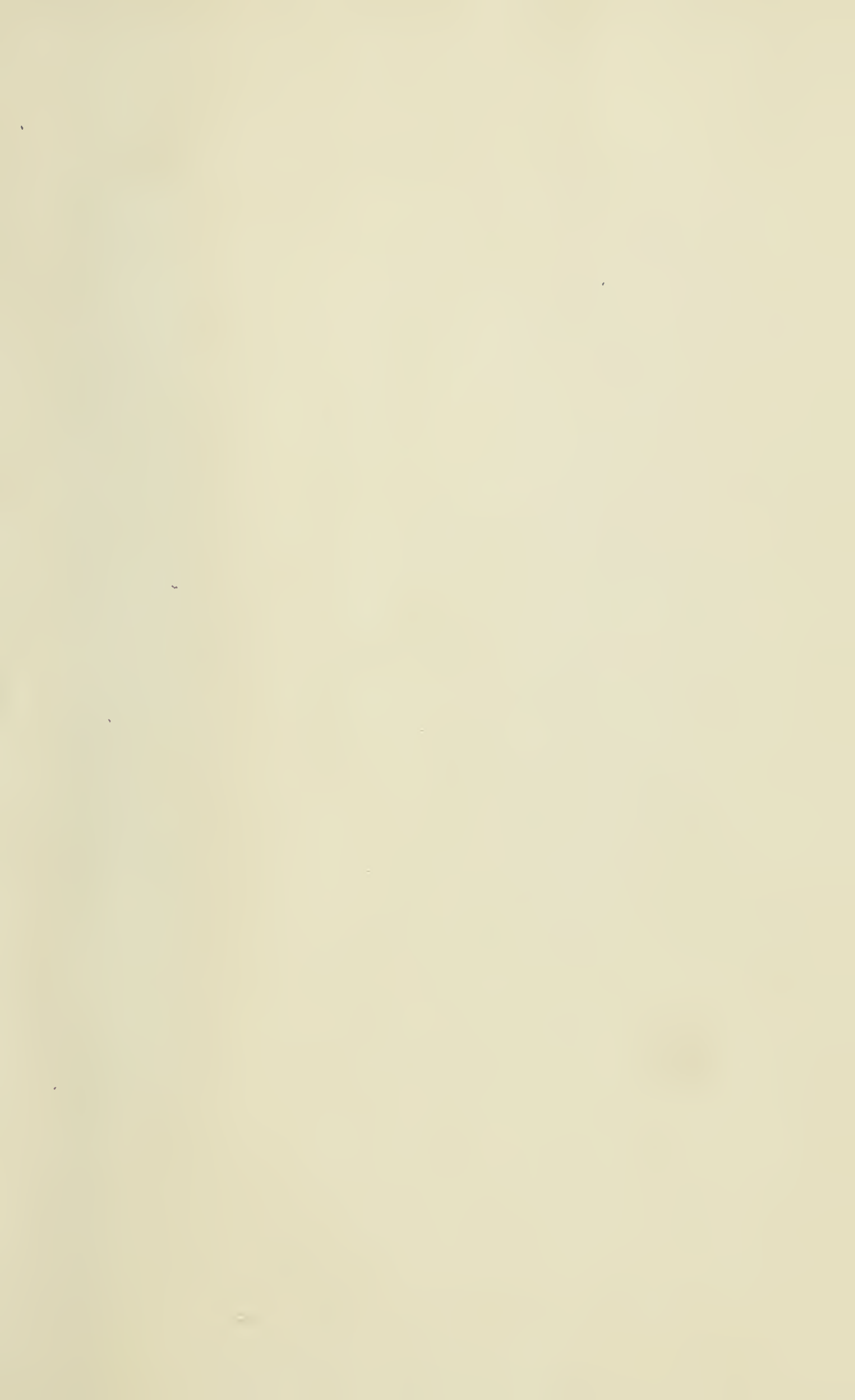

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 05 03 13 004 2

Cevdet, Ahmet, paşa

مجلهٔ احکام عدلیه

Mecelle-i aḥkâm-ı ʿadliye

استانبول

اشبو مجله عدلیه ناظری ومجله جمعیت جلیلهسی رئیسی
دولتلو احمد جودت پاشا حضرتلرینك ترتیب وتنسیقی
ومعارف نظارت جلیلهسی رخصت رسمیهسیله بو دفعه
(مطبعهٔ عثمانیهده) طبع اولنمشدر ٠

سنه

١٣٠٠

صحیفه

صحیفه

صحیفه

(كتاب الكفاله بر مقدمه ایله اوچ بابدر)

(كتاب الحواله بر مقدمه ايله ايكى بابدر)

صحيفه

(كتاب الرهن بر مقدمه ايله درت بابدر)

صحيفه

صحیفه

صحیفه

صحيفه

(كتاب الدعوی بر مقدمه ایله ایكی بابدر)

(كتاب البینات بر مقدمه ایله درت بابدر)

صحیفه

(كتاب القضا بر مقدمه ایله درت بابدر)

صحيفه

﴿ متفرقات ﴾

ܡܪܝ ܕܢܚܐ ܐܦܣܩ̄

ܕܣܠܡܣ ܐܘܪܡܝܐ

ܘܐܝܟ ܕܡܢ ܐܚ ܐܣܩܦܐ

ܕܡܠܦܢܘܬܐ

﴿ مجله جمعیتندن تنظیم اولنان مضبطه‌نك صورتیدر ﴾

محاطعلم عالیٔ وكالت پناهیلری بیورلدیغی اوزره علم فقهك امر دنیایه تعلق ایدن جهتی منا كحات ومعاملات وعقوبات قسملرینه منقسم اولدیغی كبی ملل متمدنه‌نك قوانین اساسیه‌سی دخی بو اوچ قسمه تقسیم ومعاملات قسمی قانون مدنی دیو توسیم اولنور فقط بو عصرلرده معاملات تجاریه پك زیاده توسیع ایلمش اولدیغندن پولیچه و افلاس كبی پك چوق خصوصلرده قانون اصلیدن استثنا اولنمش و بو مسائل استثنائیه‌یی حاوی بشقه‌جه برده تجارت قانوننامه‌سی تنظیم قلنمشدر كه خصوصات تجاریه‌ده معمول به اولوب جهات سائره ده ینه قانون مدنی‌یه مراجعت قلنیور مثلا بر محكمهٔ تجارتده تجارت قانونیحكمنجه رؤیت اولنان بردعوانك رهن وكفالت و وكالت كبی بعض خصوصات متفرعه سنده قانون اصلی‌یه مراجعت اولنه‌یور جرا تمدن نشأت ایدن حقوق عادیه دعوالرنده دخی بو منوال اوزره معامله ایدیلیور قانون مدنی‌یه مقابل دولتعلیه‌ده قدیما وحادثا پك چوق قوانین ونظامات یاپلمش در

واكرچه بونلر كافهٔ معاملاتك فصل و تسويه سنه كافى دكل ايسه ده علم فقهك معاملات قسمى بو خصوصده اولان احتياجاته كافى و وافيدر ودعاوينك شرع وقانونه حواله سنجه بعض مشكلات كورلمكده ايسه ده تمييزده حقوق مجلسلرى حكامك تحت رياستلرنده بولنه رق امور شرعيه يى شرعا رؤيت ايتدكلرى كبى مجالس تمييزده نظاما رؤيت اولنان ماده لر دخى انلرك معرفتيله فصل و بو مثللو مشكللر حل اولنمقده در شو قدركه قوانين و نظامات ملكيه نك اصل ومرجعى علم فقه اوله رق نظاما رؤيت اولنان موادك دخى نيجه خصوصات متفرعه سى مسائل فقهيه يه تطبيق ايله فصل وحسم اولنه كلوب مجالس تمييز اعضاسى ايسه مسائل فقهيه يه مطلع اولمدقلرندن كويا حاكم افنديلر قوانين ونظامات موضوعه نك خارجنده اوله رق مرافعه لرى استدكلرى قالبه دوكه يورلر نظريله باقوب برطاقم سوء ظنلره ذهاب ايله كفتكويه باعث اوليورلر .

دولت عليه نك تجارت محكمه لرنده دخى تجارت قانوننامهٔ همايونى دستورالعمل اولوب دعوانك تجارته تعلق ايتميان خصوصات متفرعه سنده عظيم مشكلات چكلمكده در شويله كه اوروپا قانونلرينه مراجعت

اولنسه چونکه بونلر باارادهٔ سنیه موضوع قوانین
اولدیغندن محاکم دولتعلیه‌ده مدار حکم اوله‌مز شرعه
حواله اولندقده دخی محاکم شرعیه او مثللو خصوصات
متفرعه‌ده مرافعه‌یی اساسندن طوتمغه مجبور اولور
حالبوکه ایکی محکمه‌نك اصول محاکه‌سی اساساً مختلف
اولدیغندن بالطبع ایشده چتاللق پیدا اولدیغی جهتله
بو مثللو خصوصاتده محاکم تجارتدن محاکم شرعیه‌یه
مراجعت ایدیله‌میور محاکم تجارت اعضاسی کتب
فقهیه‌یه مراجعت ایتسون دینلورسه بو دخی قابل
دکلدر زیرا فن فقهه انتساب خصوصنده انلر دخی
مجالس تمییز اعضاسیله هم حالدر ·

علم فقه ایسه بر بحر بی پایان اولوب بوندن درر
مسائل لازمه‌یی استنباط ایله حل مسئله ایده بیلمك خیلیدن
خیلی مهارت وملکه‌یه موقوفدر علی‌الخصوص مذهب
حنفی اوزره طبقات متفاوته‌ده پك چوق مجتهدلر کلوب
اختلافات کثیره وقوعبولمش وفقه حنفی فقه شافعی
کبی تنقیح ایدیله‌میوب پك متشعب ومتشتت اولمشدر
ایشته بوجهله اقوال متخالفه ایچنده قول صحیحی تمییز
ایله حوادثك اکا تطبیقنده عظیم عسرت واردر قالدیکه
تبدل اعصار ایله عرف وعادته مبتنی اولان مسائل

فقهیه دخی تبدل ایدر مثلا قدمای فقها عندنده اشترا
اولنه جق خانه نك بر اوطه سنی کورمك کافیدر ومتأخرین
عندنده هر اوطه سنی کورمك لازمدر بو ایسه عن دلیل
بر اختلاف اولمیوب بلکه انشاأت حقنده عرف وعادتك
اختلافندن نشأت ایتمشدر که مقدما خانه لرك هر اوطه سی
بر طرز اوزره یاپیله کلدیکندن بر اوطه سنی کورمك
سائرینی کورمکدن مغنی ایمش مؤخرا خانه لرك اوطه لری
مختلف یاپلمق عادت اولدیغندن هر اوطه سنی کورمك
لازم کلمشدر حقیقت حالده لازم اولان کیفیت ایسه
مقصد شرایه کوره بر علم کافی حاصل ایتمکدن عبارت
اولمسیله اصل قاعدهٔ شرعیه تغیر ایتمیوب فقط بونك
حوادثه امر تطبیقی تبدل احوال زمان ایله تبدل
ایدیور بو مثللو اختلاف زمانی ایله اختلاف برهانی
بیننی فرق و تمییز ایتمك دخی خیلی دقته محتاجدر
مسائل فقهیه یی احاطه ایله غورینه اطلاع ایسه پك
کوچدر و بر ارالق مسائل فقه حنفی یی جمع واحاطه
ایتمك اوزره عصرك فقهاو فضلاسی جمع ایدیله رك
تاتارخانیه وفتاوای جهانکیریه کبی کتابلر تألیفنه همت
اولنمش ایسه ده ینه بالجمله فروع فقهیه و اختلافات
مذهبیه حصر واحاطه ایدیله مامشدر .

وفی الواقع کتب فتاوی حوادثك قواعد فقهیه یه تطبیقنه دائر و یرلمش اولان فتوالری حاوی مؤلفات دیمك اولوب حالبوکه بونجه عصرلردن برو سادات حنفیه طرفندن ویرلمش اولان فتاوانك جمع واحاطه سی نقدر دشوار اولدیغی محتاج بیان دکلدر بناء علیه (ابن نجیم) بر طاقم قواعد ومسائل کلیه یی جمع ایدرك بونلرك تحتنده فروع فقهیه علی وجه الاحاطه درج ایلمك یولنده بر کوزل چغر اچمش ایسه ده اندن صکره کی عصرلرك عالم و فقیه یتشدرمك یولنده اولکی سماحتی کوریله مدیکندن انك اثرینه اقتفا ایله اچمش اولدیغی چغری شاهراه ایده بیله جك ذاتلر ظهور یله بو یولده بذل جهد ایلملرینه مساعد اولمامشدر و شمدی ایسه هر طرفده علوم شرعیه ده مهارتلو ذواته ندرت کلدیکندن محاکم نظامیه ده لدی الایجاب کتب فقهیه یه مراجعتله حل شبهه ایده بیله جك اعضا بولندرمق شویله طورسون ممالك محروسه ده کائن بوقدر محاکم شرعیه یه کافی قضات بولمق مشکل اولمشدر .

بناء علی ذلك اختلافاتدن عاری و یالکز اقوال مختاره یی حاوی اولمق اوزره معاملات فقهیه دائر سهل المأخذ برکتاب یاپلسه هرکس قولایلقله مطالعه ایدرك

معاملاتنی اکا تطبیق و بویله مضبوط بر کتاب اولدیغی
حالده نائب افندیلره عظیم فائده سی اوله‌جغی کبی
مجالس نظامیه اعضاسیله امر اداره ده بولنان مأمورین
دخی بالمطالعه مسائل شرعیه یه انتساب ایله لدی‌الایجاب
ایشلرینی وسعلری مرتبه شرع شریفه توفیق ایدرلر
وهم محاکم شرعیه‌ده معتبر و مرعی وهمده مجالس
نظامیه‌ده حقوق دعوالری ایچون قانون وضعندن مستغنی
اولور مطالعه‌سنه مبنی اویله بر اثر جلیلك وجوده
کلمسی خیلی وقتدنبرو آرزو اولنور برکیفیت اولوب حتی
بونك ایچون مجلس تنظیمات دائره‌سنده بر جمعیت علمیه
تشکیل ایدلمش و خیلیجه مسائل یازلمش ایکن حیز فعله
کلمیوب بو دخی (الامور مرهونة باوقاتها) حکمنجه
تأسیسی اهم اولان برچوق مواد خیریه کبی مغبوط
اعصار اولان عصر محاسن حصر همایونه قالمشدر ٠
موفقیت جلیلهٔ حضرت پادشاهی ثمرهٔ فیض بهره‌سی
اوله‌رق مشاهد اعین افتخار اولان بونجه آثار حسنه
صره‌سنده بو دخی حصوله کلمك اوزره علم فقهدن
عصرك احتیاجاتنه کوره روزمره ظهوره کلان معاملاتك
تطبیقنه کافی اوله‌بیله جك اویله بر اثر خیرك وجوده
کتورلمسی امر اهمی عاجزلرینه حواله بیورلمش

اولدیغندن بر موجب ارادهٔ علیه دیوان احکام عدلیه
دائره‌سنده بالاجتماع فقهك معاملات قسمندن کثیر الوقوع
ومعاملات عصره کوره بدیهی اللزوم اولان مواد
حقنده سادات حنفیه نك اقوال معتبره سی جمع ایدیله‌رك
متعدد کتابلره تقسیم و (احکام عدلیه) اسمیله توسیم
اولنمق اوزره بر مجله ترتیبنه بالابتدار مقدمه‌سیله کتاب
اولی ختام بوله‌رق بر نسخه‌سی ذات حقایق ایات
حضرت فتوی پناهی یه و برلدیکی کبی علم فقهده مهارت
ومعلومات کافیه سی اولان دیکر بعض ذوات فخامه
دخی برر نسخه‌سی بالاعطا اولنان اخطارات اوزرینه
تعدیلات لازمه اجرا اولندقدنصکره تبییض ایله حضور
حقایق ظهور وکالت پناهیلرینه عرض اولندی بونك
لسان عربی یه نقل وترجه‌سی دردست اولدیغی کبی
دیکر کتابلر دخی جمع وتألیف اولنمق اوزره در .
بالمطالعه مخاطعلم عالی بیور یلور که مقدمه‌نك ایکنجی
مقاله‌سی (ابن نجیم) ایله انك مسلکنه سالك اولان
فقهانك جمع ایلدکاری قواعد فقهیه اولوب حکام شرع
بر نقل صریح بولمدقجه یالکز بونلرله حکم ایده‌مز لکن
مسائل فقهیه نك انضباطنه کلی فائده لری اوله‌رق
ارباب مطالعه مسائلی ادله سیله ضبط ایتمش اولورلر

ومأمورين سائره يه هرخصوصده مرجع اوله بيلور
و بونلرله بر آدم معاملاتنی مهما امكن شرعه توفيق
و تقريب ايده بيلور بناء عليه كتاب ياخود باب عنوانيله
يازلميوب مقدمه يه درج اولنمشدر كتب فقهيه ده
اكثريا مسائل ايله مبادی مخلوط اولهرق ذكر اولنمش
ايسه ده بومجله ده هر كتابه متعلق اولان اصطلاحات
اول كتابك مقدمه سی اولمق اوزره ذكر اولنه رق
مسائل سادجه ترتيب اوزره يازيلوب فقط بومسائل
اساسيه يی ايضاح ضمننده مثال اولهرق كتب فتاوادن
برخيلی مسائل درج وعلاوه اولنمشدر .

فی زماننا جريان ايدن اخذ واعطا اكثريا بعض
شرائطه مربوط اولوب مذهب حنفيده ايسه صلب
عقدده درميان اولنان انواع شرائطك اكثری بيعی
مفسد اولديغی جهتله كتاب البيوعك الك مهم مبحثی
(بيع بالشرط) فصلی اولهرق جمعيت عاجزانه مزجه
پك چوق بحث ومناظره يی موجب اولديغندن مباحثات
جاريه نك خلاصه سی بروجه آتی ايراد اولنمق مناسب
كورلمشدر .

(بيع بالشرط) حقنده اكثرمجتهدينك اقوالی
يكديكره مخالفدر مذهب مالكيده مدت جزئيه ايچون

ومذهب حنبليده على الاطلاق بايع كندوسى ايچون مبيعده منفعت مخصوصه شرط ايده بيلور لكن بايعده بو صلاحيت اولو بده مشترى طرفنده اولماسى رأى وقياسه مخالف كورينور امام اعظم رحمة الله عليه حضرتلريله هم عصر اولوبده مؤخراً اتباعى منقرض اولان مجتهدلردن (ابن ابى ليلى) ايله (ابن شبرمه) رحمة الله عليهما حضرتينى دخى بوخصوصده يكديكره ضد تام اولەرق برر رأيده بولنمشلردر شويله كه ابن ابى ليلى عندنده على العموم بيع وشرط فاسد وابن شبرمه عندنده على الاطلاق هم بيع جائز وهمده شرط جائزدر .

مذهب ابن ابى ليلى (المسلمون عند شروطهم) حديث شريفنه مباين كورينور ابن شبرمه مذهبى بو حديث شريفه تماميله موافق ايسەده بايع ومشترى اجراسى جائز وقابل اولميان شرطلر درميان ايده بيلوب شرطه رعايت ايسه بقدر الامكان اولمق فقها عندنده مسلماتدن اولمسيله شرطه رعايت مسئلەسى تخصيص واستثنا قبول ايدر برقاعدەدر بناء على ذلك مذهب حنفيده برطريق متوسط اتخاذ اولنەرق بيعك شرائطى (جائز) و (مفسد) و (لغو) ديو اوچ قسمه تقسيم

اولنمشدر شويله كه عقد بيعك مقتضاسندن اولميوب
ياخود مقتضاى عقد بيعى تأييد ايتميوب ده احد طرفينه
نافع اولان شرط مفسد و اكا معلق اولان بيع فاسد
اولور وبرطرفه نفعى اولميان شرطله بيع صحيح
وشرط لغودر زيرا بيع وشرادن مقصد تمليك وتملك
خصوصى يعنى بلا مانع ومزاحم مشترينك مبيعه وبايعك
ثمنه مالك اولمسى كيفيتيدر حالبوكه برطرفه نافع اولان
شرطك اجراسنى اولطرف طالب وطرف آخراندن
هارب اولەرق منازعه يه مؤدى اوله بيلور بوصورتده
ايسه عقدبيع تمام اولمامش ديمك اولور فقط عرف
وعادت منازعه يى قاطع اولديغندن على الاطلاق شرط
متعارف ايله بيع تجويز اولنمشدر •

معاملات تجاريه بروجه مشروح ذاتا مستثنى
برحالده اولوب اصنافك اكثر يسنده دخى برر معامله
متعارفه تقرر ايتديكنده وعرف طارى دخى معتبر
اولديغنه نظرا فسادى موضوع بحث اوله جق يالكز
برطاقم متفرق ومتشتت اليش و يرش ايدنلرك خارج
ازعرف وعادت ايتدكلرى شرطلر قالوب بونلرك دخى
چندان ذكرى و بحث كوتورر يرى اولمديغندن معاملات
عصرك تيسيرى ايچون مذهب حنفينك خارجنده

اوله‌رق ابن شبرمه مذهبنك اختیاری مناسب كورلمیوب
سائر فصللرده اولدیغی كبی باب اولك دردنجی فصلنده
دخی مـذهب حنفی اوزره بیعی مفسـد اولمیان شرطلرك
بیانیله اكتفا اولنمشدر ٠

الحـاصل بومجـله‌ده مذهب حنفینك خارجنـده
چیقلمیوب مواد مندرجـه‌سـنك اكثری الحـالة هـذه
فتوا خانه‌ده معتـبر و معمول به اولدیغی جهتـله بونلر
حقنده بحثه لزوم كورلمز فقط ینه فقهـای حنفیه دن
بعض فحول ائمـه‌نك اقوال معتـبره‌سی ناسـه ارفق
ومصلحت عصره اوفق اولمق حسـبیله‌اختیـار اولنمش
ایدوكندن بونلرك مأخذ مقبوله واسـباب موجبه‌سی
بروجه آتی بیان‌اولنور ٠

یوز طقسـان یدنجی و ایكی‌یوز بشنجی ماده‌لر
موجبنجـه معـدومك بیعی صحیح دكلـدر حالبوكه
كل وانكنار كبی شـكوفه وسـبزه ومیوه محصـولاتی
مثلا حق الورود اوله‌رق بعض افرادی ظهور ایتمدن
دیكر بعض افرادی حصـوله كلوب كچر اولدیغی
جهتـله اكـثریا بومثللولرك ظهـور ایتمش‌و ایده‌جك
اولان محصولاتی طوپدن اوله‌رق صـاتلمق عرف
وعادت اولمشـدر و بومثللو محصولاتده موجوده تبعـا

معدوملك دخی برابر اولەرق طوپدن صاتلمنی (امام محمد بن حسن الشیبانی) رحمةالله علیه حضرتلری استحساناً تجویز بیورمش و (امام فضلی) و (شمس الائمة الحلوانی) و (ابوبکر بن فضل) رحمةالله علیهم انك قولیله افتا ایتمش اولدقلرندن وناسی بو مثللو عرف وعادتلرندن کچورملك قابل اولەمیوب حالبوکه معاملات ناسی فساده نسبتدن ایسه مهما امکن صحته حمل ایتمك اولی اولدیغندن بومجلەده دخی قول محمد بالترجیح ایکی یوز یدنجی ماده اکا موافق اولەرق یازلمشدر

(صبره) مسئلهسنده مثلا کیلەسی شو قدر غروشه اولمق اوزره بر ییغین بغدای صاتلدقده (امام اعظم) رحمةالله علیه حضرتلرینك عندنده یالکز بر کیلەسی حقنده بیع صحیح اولور وامامین رحمةالله علیهما عندلرنده اول ییغین تماما صاتلمش اولەرق قاچ کیله چیقارسه اکا کوره ثمنی ویرملك لازم کلوب معاملات ناسی تیسیر ایتمك حسبیله صاحب هدایه کبی نیجه فقها دخی بوخصوصده انلرك قولنی اختیار ایلمش اولدقلرندن ایکی یوز یکرمنجی ماده اول منوال اوزره تحریر قلنمشدر

امام اعظم حضرتلرینك عندنده خیار شرطك
مدتی اوچ كوندن زیاده اولەمیوب امامین عندنده
ایسه هر قاچ كون مقاوله اولنورسه جائز اولدیغنه
و بو خصوصده دخی انلرك قولی حال و مصلحته اوفق
كورلدیكنه مبنی اختیار اولنەرق اوچیوزنجی مادەده
مدت مطلق اولەرق درج اولنمشدر

خیار نقدده دخی بو اختلاف جاری اولوب بونده
مدتك اطلاقی خصوصنده (امام محمد) علیه رحمة
الصمد حضرتلری منفرد ایسەده مصلحت ناسه اوفق
اولمق حسبیله انك قولی اختیار اولنەرق اوچیوز
اون اوچنجی مادەده دخی فلان وقته قدر دیو مدت
اطلاقی اوزره براغلمشدر

امام اعظم حضرتلرینك عندنده استصناع
منعقد اولان بعدن مستصنع رجوع ایده بیلور
ایسەده امام ابو یوسف رحمة الله علیه حضرتلرینك
عندنده مصنوع تعریفه موافق اولدیغی حالده
رجوع ایدەمز شمدی ایسه عالمده پك چوق كار كاهلر
یاپیله رق بونجه توپلر و تفنكلر و واپورلر مقاوله
و سپارش ایله یاپدیریله كلوب استصناع كیفیتی
مصالح جسیمهٔ جاریەدن اولمسیله مستصنعك عقد

استصناعی فسخنده مخیر اولمسی نیجه مصالح جسیمه‌یی اخلال ایده‌جکندن واستصناع خصوصی خلاف قیاس اوله‌رق عرف ناسه مبنی استحسانا مشروع اولان سلمه مقیس وعرفه مستند برکیفیت اولدیغندن مصلحت عصره نظرا امام ابو یوسف قولنك اختیارینه لزوم کوریله‌رك اوچیوز طقسان ایکنجی ماده اکاموافق اوله‌رق یازلمشدر ٠

مسائل مجتهد فیهاده امام المسلمین حضرتلری هرقنغی قول ایله عمل اولنمق اوزره امر ایدرسه موجبنجه عمل اولنمق واجب اولدیغندن معروضات مبسوطه نزد حقایق وفد وکالتپناهیلرنده دخی قرین تصویب بیورلدیغی حالده مجلهٔ ملفوفه‌نك بالاسی خط همایون حضرت خلافتپناهی ایله توشیح بیورلمق بابنده

فی ١٨ ذی الحجه ٢٨٥ و فی ١٠ مارت ٢٨٥

مفتش اوقاف همایون
سید خلیل

ناظر دیوان احکام عدلیه
احمد جودت

عن اعضاء دیوان
احکام عدلیه سید
احمد خلوصی

عن اعضاء
شواری دولت
سیف الدین

عن اعضاء شورای
دولت محمد
امین

عن اعضاء دیوان
احکام عدلیه سید
احمد حلمی

عن اعضاء جمعیت
ابن عابدین زاده
علاء الدین

❊ مجلهٔ احکام عدلیه ❊

(بر مقدمه ایله اون التی کتابی شاملدر)

﴿ كتاب البيوع ﴾

(اخطار)

اشبو مجلهده مندرج مسائل اساسیهٔ ساذجه‌یی شرح وایضاح ضمننده ایجاب و لزومنه کوره مثال اوله‌رق کتب فتاوادن اخذ و درج اولان مسائلك تفریقنه علامت اولمق اوزره مسائل اساسیه اشبو بیوك و امثله وعلاوات سائره دها کوچك حروفله ترتیب و طبع ایتدیرلدی ٠

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ صورت خط همايون ﴾

موجبنجه عمل اوله

(مقدمه)

(ايكى مقاله‌يى حاويدر)

(مقالهٔ اولى)

(علم فقهك تعريف وتقسيمى بياننده در)

١ ماده

علم فقه مسائل شرعيهٔ عمليه‌يى بيلمكدر

مسائل فقهيه يا امر آخرته تعلق ايدركه احكام عباداتدر و ياخود امر دنيايه تعلق ايدركه مناكحات و معاملات وعقوبات قسملرينه تقسيم اولنور. شويله‌كه جناب حق بو نظام عالمك وقت مقدره‌دك بقاسنى اراده ايدوب بو ايسه نوع انسانك بقاسنه ونوعك بقاسى تناسل وتوالد ايچون ذكور واناثك ازدواجنه منوطدر . وبرده

نوعك بقاسی اشخاصك عدم انقطاعيله در . انسان ايسه اعتدال مزاجی حسبيله بقاده غدا ولباس ومسكنجه امور صناعيه يه محتاج اولور بو دخی افرادی بيننده تعاون و اشتراك حصولنه توقف ايدر . الحاصل انسان مدنی الطبع اولديغندن سائر حيوانات كبی منفردا يشايه ميوب بسط بساط مدنيت ايله يكديكره معاونت ومشاركته محتاجدر . حالبوكه هر شخص كندويه ملايم اولان شيئی طلب ومزاحم اولان شيئه غضب ايدر اولديغندن بينلرنده عدل و نظامك خللدن محفوظ قالمسی ايچون كرك ازدواج وكرك مابه التمدن اولان تعاون و اشتراك خصوصلرنده بر طاقم قوانين مؤيدهٔ شرعيه يه محتاج اولوركه اولكيسی فقهك مناكحات قسمی و ايكنجيسی معاملات قسميدر و امر تمدنك بو منوال اوزره پايدار اولمسی ايچون احكام جزا ترتيبی لازم كلوب بو دخی فقهك عقوبات قسميدر .

اشبو معاملات قسمنك كثير الوقوع اولان مسائلی كتب معتبره دن جمع ايله كتابلره وكتابلر بابلره و بابلر فصللره تقسيم اولنمق اوزره بو مجله نك تأليفنه ابتدار اولنمشدر . ايشته محاكمده معمول به اوله جق مسائل فرعيه بر وجه آتی ابواب و فصولده ذكر اولنه جق

مسائلدر • انجق محققین فقها مسائل فقهیه‌یی بر طاقم قواعد کلیه‌یه ارجاع ایتمشلردر که هر بری نیجه مسائلی محیط ومشتمل اوله‌رق کتب فقهیه‌ده مسلماتدن اولمق اوزره بو مسائلک اثباتی ایچون دلیل اتخاذ اولنور • و اول امرده بو قواعدك تفهمی مسائله استیناس حاصل ایدر ومسائلك ذهنلرده تقررینه وسیله اولور • بناء علی ذلك طقسان طقوز قاعدهٔ فقهیه جمع ایله مقصوده شروعدن مقدم بر وجه آتی مقالهٔ ثانیه اولمق اوزره ایراد اولنور • واکرچه بونلردن بعضیسی منفردا اخذ اولندقده بعض مستثنیاتی بولنور ایسه‌ده یکدیکرینی تخصیص وتقیید ایتدکلرندن من حیث المجموع کلیت وعمومیتلرینه خلل کلمز •

مقالهٔ ثانیه

(قواعد فقهیه بیاننده در)

۲ ماده

بر ایشدن مقصد نه ایسه حکم اکا کوره در
یعنی بر ایش اوزرینه ترتب ایده‌جك حکم اول ایشدن مقصد نه ایسه اکا کوره اولور

٣ ماده

عقودده اعتبار مقاصد ومعانی یه در الفاظ ومبانی یه دکلدر

بناء علی ذلك (بیع بالوفا) ده رهن حکمی جریان ایدر

٤ ماده

شك ایله یقین زائل اولماز

٥ ماده

بر شیئك بولندیغی حال اوزره قالمسی اصلدر

٦ ماده

قدیم قدمی اوزره ترك اولنور

٧ ماده

ضرر قدیم اولماز

٨ ماده

برائت ذمت اصلدر

بناء علی ذلك برکیمسه بر ینك مالنی تلف ایدوب بده مقدارنده اختلاف ایتسه‌لر سوز متلفك اولوب مال صاحبی ادعا ایتدیکی زیاده‌یی اثباته محتاج اولور

٩ ماده

صفات عارضه‌ده اصل اولان عدمدر

مثلا (شرکت مضاربه) ده کار اولوب اولمدیغنده

اختلاف اولنسه عدمی اصل اولدیغنه بناءً سوز مضاربك اولوب صاحب سرمایه کار اولدیغنی اثباته محتاج اولور

١٠ ماده

بر زمانده ثابت اولان شیئك خلافنه دلیل اولمدقجه بقاسیله حکم اولنور

بناء علی ذلك بر زمانده برشی برکیمسه‌نك ملکی اولدیغی ثابت اولسه ملکیتی ازاله ایدن برحال اولمدقجه ملکیتك بقاسیله حکم اولنور

١١ ماده

بر امر حادثك اقرب اوقاتنه اضافتی اصلدر

یعنی حادث اولان بر ایشك سبب وزمان وقوعنده اختلاف اولنسه زمان بعیده نسبتی اثبات اولنمدقجه حاله اقرب اولان زمانه نسبت اولنور

١٢ ماده

کلامده اصل اولان معنای حقیقیدر

١٣ ماده

تصریح مقابله سنده دلالته اعتبار یوقدر

١٤ ماده

مورد نصده اجتهاده مساغ یوقدر

١٥ ماده

علی خلاف القیاس ثابت اولان شی سائره مقیس علیه اولماز

١٦ ماده

اجتهاد ایله اجتهاد نقض اولنماز

١٧ ماده

مشقت تیسیری جلب ایدر

یعنی صعوبت سبب تسهیل اولور و طارلق وقتنده وسعت کوسترلمك لازم کاور

قرض وحواله و حجر کبی پك چوق احکام فقهیه بو اصله متفرعدر و فقهانك احکام شرعیه‌ده کوستردکاری رخص و تخفیفات هپ بو قاعده‌دن استخراج اولنمشدر

١٨ ماده

بر ایش ضیق اولدقده متسع اولور

یعنی بر ایشده مشقت کورینجه رخصت و وسعت کوستریلور

١٩ ماده

ضرر و مقابله بالضرر یوقدر

٢٠ ماده

ضرر ازاله اولنور

٢١ ماده

ضرورتلر ممنوع اولان شیلری مباح قیلر

٢٢ ماده

ضرورتلر کندو مقدارلرنجه تقدیر اولنور

٢٣ ماده

بر عذر ایچون جائز اولان شی اول عذرك زوالیله باطل اولور

٢٤ ماده

مانع زائل اولدقده ممنوع عودت ایدر

٢٥ ماده

بر ضرر کندو مثلیله ازاله اولنه ماز

٢٦ ماده

ضرر عامی دفع ایچون ضرر خاص اختیار اولنور
طبیب جاهلی منع ایتمك بو اصلدن تفرع ایدر

٢٧ ماده

ضرر اشد ضرر اخف ایله ازاله اولنور

٢٨ ماده

ایکی فساد تعارض ایتدکده اخفی ارتکاب ایله اعظمنك
چاره سنه باقیلور

٢٩ ماده

اهون شرین اختیار اولنور

۳۰ ماده

دفع مفاسد جلب منافعدن اولادر

۳۱ ماده

ضرر بقدر الامكان دفع اولنور

۳۲ ماده

حاجت عمومی اولسون خصوصی اولسون ضرورت
منزله‌سنه تنزیل اولنور

بیع بالوفانك تجویزی بو قبیلدندر كه بخارا اهالیسنده بورج
تكثر ایتدكده كوریلان احتیاج اوزرینه بو معامله
مرعی الاجرا اولمشدر

۳۳ ماده

اضطرار غیرك حقنی ابطال ایتمز

بناءعلی ذلك بر آدم آچ قالوبده برینك اكمكنی یسه بعده قیمتنی
ویرمسی لازم كاور

۳۴ ماده

المسی ممنوع اولان شیئك ویرمسی دخی ممنوع اولور

۳۵ ماده

ایشلنمسی ممنوع اولان شیئك استنمسی دخی ممنوع اولور

۳۶ ماده

عادت محكمدر

يعنى حكم شرعى بى اثبات ايچون عرف و عادت حكم
قيلنور كرك عام اولسون و كرك خاص اولسون

٣٧ ماده

ناسك استعمالى بر حجتدر كه انكله عمل واجب اولور

٣٨ ماده

عادة ممتنع اولان شى حقيقة ممتنع كبيدر

٣٩ ماده

ازمانك تغييريله احكامك تغيرى انكار اولنه ماز

٤٠ ماده

عادتك دلالتيله معناى حقيقى ترك اولنور

٤١ ماده

عات انجق مطرد ياخود غالب اولدقده معتبر اولور

٤٢ ماده

اعتبار غالب شايعه اولوب نادره دكلدر

٤٣ ماده

عرفا معروف اولان شى شرط قلنمش كبيدر

٤٤ ماده

بين التجار معروف اولان شى بينلرنده مشروط كبيدر

٤٥ ماده

عرف ايله تعيين نص ايله تعيين كبيدر

٤٦ ماده

مانع ومقتضی تعارض ایتدکده مانع تقدیم اولنور

بناء علی ذلك بر آدم بورجلیسی یدنده مرهون اولان

مالنی اخره صاته ماز

٤٧ ماده

وجودده برشیئه تابع اولان حکمده دخی اکا تابع اولور

بناء علی ذلك بر کبه حیوان صاتلدقده قارننده کی

یاوریسی دخی تبعا صاتلمش اولور

٤٨ ماده

تابع اولان شیئه آیروجه حکم ویریلهمز

مثلا برحیوانك قارننده کی یاوریسی آیروجه صاتیلهمز

٤٩ ماده

برشیئه مالك اولان کیمسه اول شیئك ضروریاتندن

اولان شیئه دخی مالك اولور

مثلا برخانه یی صاتون الان کیمسه اکا موصل اولان

طریقه دخی مالك اولور

٥٠ ماده

اصل ساقط اولدقده فرع دخی ساقط اولور

٥١ ماده

ساقط اولان شی عودت ایتمز

يعنى كيدن كيرو كلمز

٥٢ ماده

برشى باطل اولدقده آنك ضمننده كى شى دخى باطل اولور

٥٣ ماده

اصلك ايفاسى قابل اولمديغى حالده بدلى ايفا اولنور

٥٤ ماده

بالذات تجويز اولنميان شى بالتبع تجويز اولنه بيلور مثلا مشترى مبيعى قبض ايچون بايعى توكيل ايتسه جائز اولماز اما اشترا ايلديكى ذخيره يى اولچوب قويمق ايچون بايعه چوالى ويروب او دخى ذخيره يى چواله وضع ايديجك ضمنا وتبعا قبض بولنور

٥٥ ماده

ابتداء تجويز اولنميان شى بقاء تجويز اولنه بيلور مثلا حصهٔ شايعه يى هبه ايتمك صحيح دكلدر اما بر مال موهوبك بر حصهٔ شايعه سنه بر مستحق چيقوب ده ضبط ايتسه هبه باطل اولميوب حصهٔ باقيه موهوب لهك مالى اولور

٥٦ ماده

بقا ابتدادن اسهلدر

٥٧ ماده

تبرع انجق قبض ایله تمام اولور

مثلا بر آدم بر ینه برشیء هبه ایتسه قبل القبض هبه تمام اولماز

٥٨ ماده

رعیه یعنی تبعه اوزرینه تصرف مصلحته منوطدر

٥٩ ماده

ولایت خاصه ولایت عامه دن اقوادر

مثلا متولیء وقفك ولایتی قاضینك ولایتندن اقوادر

٦٠ ماده

کلامك اعمالی اهمالندن اولادر

یعنی برکلامك برمعنایه حملی ممکن اولدقجه اهمال یعنی معناسز اعتبار اولنماملیدر

٦١ ماده

معنای حقیقی متعذر اولدقده مجازه کیدیلور

٦٢ ماده

برکلامك اعمالی ممکن اولماز ایسه اهمال اولنور

یعنی برکلامك حقیقی ومجازی برمعنایه حملی ممکن اولماز ایسه اوحالده مهمل یعنی معناسز براغیلور

٦٣ ماده

متجزی اولمیان برشیئك بعضی ذکر ایتمك کلنی ذکر کبیدر

٦٤ ماده
مطلق اطلاقی اوزره جاری اولور . اگر نصا یاخود
دلالة تقیید دلیلی بولنماز ایسه

٦٥ ماده
حاضرده‌کی وصف ولغو غائبده‌کی وصف معتبر در
مثلا بایع مجلس بیعده حاضر اولان بر قیر آتی صاته‌جق
اولدیغی حالده شو یاغز آتی شوقدر بیك غروشه صاتدم
دیسه ایجابی معتبر اولوب یاغز تعبیری لغو اولور اما
میدانده اولمیان برقیر آتی یاغز دیو صاتسه وصف معتبر
اولمغله بیع منعقد اولماز

٦٦ ماده
سؤال جوابده اعاده اولنمش عد اولنور
یعنی تصدیق اولنان برسؤالده نه‌دینلمش ایسه مجیب انی
سویلمش حکمنده‌در

٦٧ ماده
ساکته برسوز اسناد اولنماز . لکن معرض حاجتده
سکوت بیاندر
یعنی سکوت ایدن کیمسه‌یه شوسوزی سویلمش اولدی
دینلمز لکن سویلیه‌جك یرده سکوت ایتمسی اقرار وبیان
عد اولنور

٦٨ ماده

برشیئك امور باطنه‌ده دلیلی اول شیئك مقامنه قائم اولور یعنی حقیقتنه اطلاع متعسر اولان امور باطنه‌ده دلیل ظاهریسی ایله حکم اولنور

٦٩ ماده

مکاتبه مخاطبه کبیدر

٧٠ ماده

دلسزك اشارت معهوده‌سی لسان ایله بیان کبیدر

٧١ ماده

ترجمانك قولی هرخصوصده قبول اولنور

٧٢ ماده

خطاسی ظاهر اولان ظنه اعتبار یوقدر

٧٣ ماده

سنده مستند اولان احتمال ایله حجت یوقدر

مثلا برکیمسه ورثه‌سندن برینه شوقدر غروش بورجی اولدیغنی اقرار ایتدیکی تقدیرده اکر مرض موتنده ایسه دیکر ورثه تصدیق ایتمدکجه بو اقراری حجت دکلدر زیرا دیکر ورثه‌دن مال قاچرمق احتمالی مرض موته مستنددر اما حال صحتنده ایسه اقراری معتبر اولور واول حالده اولان احتمال مجرد برنوع توهم اولدیغندن اقرارك حجتینه مانع اولماز

٧٤ ماده

توهمه اعتبار يوقدر

٧٥ ماده

برهان ايله ثابت اولان شى عيانا ثابت كبيدر

٧٦ ماده

بينه مدعى ايچون و يمين منكر اوزرينه‌در

٧٧ ماده

بينه خلاف ظاهرى اثبات ايچون و يمين اصلى ابقا ايچوندر

٧٨ ماده

بينه حجت متعديه واقرار حجت قاصره‌در

٧٩ ماده

كشى اقرار يله مؤاخذه اولنور

٨٠ ماده

تناقض ايله حجت قالماز لكن متناقضك عليهنه اولان حكمه خلل كلمز

مثلا شاهدلر شهادتلرندن رجوع ايله تناقض ايتدكلرنده شهادتلرى حجت اولماز لكن اولكى شهادتلرى اوزرينه قاضى حكم ايتمش ايسه بوحكم دخى بوزيله ميوب محكوم بهى شاهدلرك تضمين ايتمسى لازم كلور

٨١ ماده

اصل ثابت اولمدیغی حالده فرعك ثابت اولدیغی واردر
مثلا بر کیمسه فلانك فلانه شوقدر غروش دینی واردر
بن دخی اکا کفیلم دیسه و اصیلك انکاری اوزرینه
دائن ادعا ایتسه مبلغ مزبوری کفیلك ویرمسی لازم کلور

٨٢ ماده

شرطك ثبوتی عندنده اکا معلق اولان شیئك ثبوتی لازم
اولور

٨٣ ماده

بقدر الامکان شرطه مراعات اولنمق لازم کلور

٨٤ ماده

وعدلر صورت تعلیقی اکتسا ایله لازم اولور
مثلا سن بومالی فلان آدمه صات اکر اقچه‌سنی ویرمز
ایسه بن ویریرم دیسه و مالی الان آقچه‌یی ویرمسه
بووعدی ایدن کیمسه نك اقچه‌یی ویرمسی لازم کلور

٨٥ ماده

برشیئك نفعی ضمانی مقابله سنده‌در
یعنی برشی تلف اولدیغی تقدیرده خساری کیمه عائد
ایسه انك ضمانده‌یمك اولوب اول کیمسه‌نك بووجهله
ضمانی اول شی ایله انتفاعه مقابل اولور

مثلا خیار عیب ایله رد اولنان برحیوانی مشتری قوللانمش اولمسندن طولایی بایع اجرت آله ماز زیرا قبل الرد تلف اولیدی خساری مشتری یه عائد اوله جق ایدی

٨٦ ماده

اجرت ایله ضمان مجتمع اولماز

٨٧ ماده

مضرت منفعت مقابله سنده در

یعنی برشیئك منفعتنه نائل اولان انك مضرتنه متحمل اولور

٨٨ ماده

کلفت نعمته ونعمت کلفته کوره در

٨٩ ماده

برفعلك حکمی فاعلنه مضاف قلنور . ومجبر اولمدقچه مرینه مضاف قلنماز

٩٠ ماده

مباشر یعنی بالذات فاعل ایله متسبب مجتمع اولدقده حکم اول فاعله مضاف قلنور

مثلا برینك طریق عامده قازمش اولدیغی قویی یه دیکری برینك حیوانی القا ایله اتلاف ایتسه اوضامن اولوب قویی حفر ایدن کیمسه یه ضمان لازم کلمز

٩١ ماده

جواز شرعی ضمانه منافی اولور

مثلا بر آدمك کندو ملکنده قازمش اولدیغی قویی‌یه برینك حیوانی دوشوب تلف اولسه ضمان لازم کلمز

٩٢ ماده

مباشر متعمد اولمسه‌ده ضامن اولور

٩٣ ماده

متسبب متعمد اولمدقجه ضامن اولماز

٩٤ ماده

حیواناتك کندولکندن اوله‌رق جنایت ومضرتی هدردر

٩٥ ماده

غیرك ملکنده تصرفله امر ایتمك باطلدر

٩٦ ماده

برکیمسه‌نك ملکنده انك اذنی اولمقسزین آخر برکیمسه‌نك تصرف ایتمسی جائز دکلدر

٩٧ ماده

بلا سبب مشروع برینك مالنی برکیمسه‌نك اخذ ایلمسی جائز اولماز

٩٨ ماده

برشیده سبب تملکك تبدلی اول شیئك تبدلی مقامنه قائمدر

٩٩ ماده

کیمکه برشیئی وقتندن اول استعجال ایلر ایسه محرومیتیله معاتب اولور

١٠٠ ماده

هرکیمکه کندو طرفندن تمام اولان شیئ نقض ایتمکه سعی ایدر ایسه سعیی مردوددر

کتاب اول

(بیوع حقنده اولوب بر مقدمه ایله یدی)
(بابه منقسمدر)

مقدمه

(بیوعه متعلق اصطلاحات فقهیه بیاننده‌در)

۱۰۱ ماده

ایجاب ٠ انشای تصرف ایچون ابتدا سو یلنیلان سوزدر که تصرف انکله اثبات اولنور

۱۰۲ ماده

قبول ٠ انشای تصرف ایچون ثانیا سو یلنیلان سوزدر که انکله عقد تمام اولنور

۱۰۳ ماده

عقد ٠ طرفینك بر خصوصی التزام وتعهد ایتملر یدر که ایجاب وقبولك ارتباطندن عبارتدر

۱۰٤ ماده

انعقاد ٠ ایجاب وقبولك متعلقنده اثری ظاهر اوله جق وجهله یکدیکره بر وجه مشروع تعلقیدر

۱۰٥ ماده

بیع ٠ مالی ماله دکشمکدر که منعقد یاخود غیر منعقد اولور

١٠٦ ماده

بیع منعقد ۰ انعقاد بولان بیع دیمك اولەرق صحیح وفاسد ونافذ وموقوفه تقسیم اولنور

١٠٧ ماده

بیع غیر منعقد ۰ بیع باطلدر

١٠٨ ماده

بیع صحیح ۰ یعنی بیع جائز ذاتاً ووصفاً مشروع اولان بیعدر

١٠٩ ماده

بیع فاسد ۰ اصلا صحیح اولوبده وصفا صحیح اولمیان یعنی ذاتاً منعقد اولوبده بعض اوصاف خارجیه‌سی اعتباریله مشروع اولمیان بیعدر (باب سابعه باق)

١١٠ ماده

بیع باطل ۰ اصلا صحیح اولمیان بیعدر

١١١ ماده

بیع موقوف ۰ غیرك حقی تعلق ایدن بیعدر بیع فضولی کبی

١١٢ ماده

فضولی ۰ بغیر اذن شرعی دیکر برکیمسه‌نك حقنده تصرف ایدن کیمسه‌در

١١٣ ماده

بیع نافذ ۰ غیرك حقی تعلق ایتمیان بیعدر که لازم وغیر لازم قسملرینه منقسم اولور

١١٤ ماده

بیع لازم . خیاراتدن عاری اولان بیع نافذدر

١١٥ ماده

بیع غیر لازم . کندوسنده خیاراتدن بریسی بولنان بیع نافذدر

١١٦ ماده

خیار . مخیرلك دیمکدر تکیم باب مخصوصنده بیان اولنه جقدر

١١٧ ماده

بیع بات . بیع قطعی دیمکدر

١١٨ ماده

بیع الوفا . برکیمسه برمالی آخره ثمنی رد ایتدکده کیرو ویرمك اوزره شوقدر غروشه صاتمقدرکه مشتری مبیع ایله انتفاع ایلمسنه نظرا بیع جائز حکمنده وطرفین بونی فسخه مقتدراولدقلری جهتله بیع فاسد حکمنده ومشتری مبیعی اخره صاته مدیغی جهتله رهن حکمنده در

١١٩ ماده

بیع بالاستغلال . بایع برمالی استیجار ایتمك اوزره وفاء بیع ایتمکدر

١٢٠ ماده

بیع . مبیع اعتباریله دخی درت قسمه تقسیم اولنور

قسم اول . ثمن مقابله‌سنده دیکر مالی صاتمقدر که بیوعك

الڭ مشهوری بواولدیغندن بوكا (بیع) تسمیه اولنور

قسم ثانی . صرف وقسم ثالث بیع مقایضه وقسم رابع سلمدر

١٢١ ماده

صرف . نقدی نقده بیع ایتمكدر كه تركجه آقچه بوزمق

تعبیر اولنور

١٢٢ ماده

بیع مقایضه . عینی عینه یعنی غیر ازنقدین مالی ماله مبادله

ایتمكدر كه لسان تركیده طرانپه دنیلور

١٢٣ ماده

سلم . مؤجلی معجله صاتمق یعنی پشین پاره ایله ویره‌سی یه

مال آلمقدر

١٢٤ ماده

استصناع . برشی یاپمق اوزره اهل صنعت ایله عقد مقاوله

ایتمكدر كه یاپانه (صانع) و یاپدیرانه (مستصنع)

و یاپیلان شیئه (مصنوع) دینلور

١٢٥ ماده

ملك . انسانڭ مالك اولدیغی شیدر كرك اعیان اولسون

وكرك منافع اولسون

۱۲۰ ماده

ال • طبع انسانی مائل اولو بده وقت حاجت ایچون دخار اولنه بیلان شیدر که منقوله و غیر منقوله شامل ولور

۱۲۱ ماده

ال متقوم • ایکی معنایه استعمال اولنور • بری نتفاعی مباح اولان شیدر • دیکری مال محرز دیمکدر ثلا دکزده ایکن بالق غیر متقوم اولوب اصطیاد ایله حراز اولندقده مال متقوم اولور

۱۲۸ ماده

منقول • بر محلدن محل آخره نقلی ممکن اولان شیدر که نقود و عروضه و حیواناتو مکیلات و موزوناته شامل اولور

۱۲۹ ماده

غیر منقول • عقار دنیلان خانه و اراضی مثللو محل آخره نقلی ممکن اولمیان شیدر

۱۳۰ ماده

نقود • نقدك جمعی اولوب التون وكموشدن عبارتدر

۱۳۱ ماده

عروض • عرضك جمعی اولوب نقود وحیواناتدن

ومکیلات وموزوناتدن بشقه اولان متاع وقماش امثالی شیلردر

۱۳۲ ماده

مقدرات • کیل یا وزن یاصایی یا ذراع ایله مقداری تعیین اولنان شیلراولوب مکیلات و موزونات وعددیات و مذروعاته شامل اولور .

۱۳۳ ماده

کیلی و مکیل • کیل ایله اولچیلان شی

۱۳٤ ماده

وزنی و موزون • طارتیلان شی

۱۳٥ ماده

عددی و معدود • صاییلان شی

۱۳٦ ماده

ذرعی و مذروع • ارشون ایله اولچیلان شی

۱۳۷ ماده

محدود • حدود و سنورلری قابل تعیین اولان عقار

۱۳۸ ماده

مشاع • حصص شایعه یی حاوی اولان شی

۱۳۹ ماده

حصهٔ شایعه • مال مشترکك هر جزئنه ساری وشامل اولان سهمدر

١٤٠ ماده

جنس · شامل اولدیغی افرادی بیننده غرضجه تفاوت فاحش اولمیان شیدر

١٤١ ماده

جزاف و مجازفه · کوتوری بازار دیمکدر

١٤٢ ماده

حق مرور · آخرك ملکندن کچمك حقیدر

١٤٣ ماده

حق شرب · بر نهردن نصیب معین معلومدر

١٤٤ ماده

حق مسیل · بر خانه‌نك خارجه صو یی وسیلی آقق و طامله‌لق حقیدر

١٤٥ ماده

مثلی · چارشو و بازارده معتدبه یعنی بها نك اختلافنی موجب بر تفاوتسز مثلی بولنان شیدر

١٤٦ ماده

قیمی · چارشو و بازارده مثلی بولنمیان یاخود بولنور سه ده فیأتجه متفاوت اولان شیدر

١٤٧ ماده

عددیات متقاربه · آحاد وافرادی بیننده قیمتجه تفاوت اولمیان معدوداتدر که هپ مثلیاتدندر

١٤٨ ماده

عدديات متفاوته ، آحاد و افرادى بيننده قيمتجه تفاوت بولنان معدوداتدر كه هپ قيمياتدن معدود اولور

١٤٩ ماده

ركن البيع • يعنى مبيعك ماهيتى مالى ماله دكشمكدن عبارت اولوب آنجق بوكا دلالت ايتمك حسبيله ايجاب و قبوله دخى (ركن بيع) اطلاق اولنور

١٥٠ ماده

محل البيع • مبيعدن عبارتدر

١٥١ ماده

مبيع • صاتيلان شى كه بيعده تعين ايدن عيندر و بيعدن مقصود اصلى اودر

زيرا انتفاع انجق اعيان ايله اولوب ثمن مبادلهٔ امواله وسيله در

١٥٢ ماده

ثمن • صاتيلان شيئك بهاسيدر كه ذمته تعلق ايدن شيدر

١٥٣ ماده

ثمن مسمى • طرفينك بالتراضى تسميه و تعيين ايتدكارى ثمندر كرك قيمت حقيقيه يه مطابق اولسون وكرك ناقص يا زائد اولسون

١٥٤ ماده

قيمت . بر مالك بهاى حقيقيسيدر

١٥٥ ماده

مثمن . ثمن مقابلنده صاتلمش شى

١٥٦ ماده

تأجيل . دينى بر وقت معينه تعليق و تأخير ايتمكدر

١٥٧ ماده

تقسيط . دينى متعدد و معين وقتلرده تأديه ايتمك اوزره تأجيل در

١٥٨ ماده

دين . ذمتده ثابت اولان شيدر

مثلا بر كيمسه نك ذمتنده شو قدر غروش بورجى وميدانده موجود اولميان شو قدر غروش وميدانده موجود اولان اقچه نك ياخود بر ييغين بغدايك قبل الافراز بر مقدار معينى هپ دين قبيلندندر

١٥٩ ماده

عين . معين و مشخص اولان شيدر

مثلا برخانه و برآت و بر صنداليه وميدانده موجود بر ييغين بغداى و بر مقدار اقچه هپ اعياندندر

١٦٠ ماده

بايع • مال صاتان

١٦١ ماده

مشترى • صاتون الان

١٦٢ ماده

متبايعان • بايع ايله مشتريدركه (عاقدين) دخى دينور

١٦٣ ماده

اقاله • عقد بيعى رفع و ازاله ايتمكدر

١٦٤ ماده

تغرير • الداتمق

١٦٥ ماده

غبن فاحش • عروضده نصف عشر و حيواناتده عشر و عقارده خمس مقدارى و يا دها زياده الداتمقدر

١٦٦ ماده

قديم • اولدركه اولنى بيلور كمسنه اولميه

(شرح)

عروض كلمه‌سى عقار و حيوانات و مكيلات وموزوناته مقـابل اوله‌رق استعمال اولنور ايسـه ده بعضـاً دخى يالكز حيوان و عقاره مقابل اوله‌رق استعمال اولنور مجله‌نك يوز التمش بشنجى ماده‌سنده مكيلات و موزونات مذكور اولمديغندن عروض بوراده مكيلات وموزوناته شامل اولور مجله جمعيتنده بو وجهله مطالعه اولنمشدر

(جودت)

(باب اول)

(عقد بیعه متعلق مسائل بیاننده اولوب بش فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(رکن بیع حقنده در)

١٦٧ ماده

ایجاب وقبول ایله بیع منعقد اولور

١٦٨ ماده

بیعده ایجاب و قبول عرف و عادت بلده ده انشای بیع ایچون مستعمل اولان لفظلر درکه بونلرله پازارلق کسیلوب لسانمزده خیرلشمق تعبیر اولنور

١٦٩ ماده

ایجاب و قبول ایچون اکثریا ماضی صیغه‌سی استعمال اولنور

مثلا بایع شو متاعی سکا یوز غروشه صاتدم و مشتری دخی الدم و یاخود مشتری الدم وبعده بایع صاتدم دیسه بیع منعقد اولوب اولکی صورتده (صاتدم) لفظی ایجاب و (الدم) لفظی قبول وایکنجی صورتده الدم

لفظی ایجاب و صاتدم لفظی قبولدر وکذا بایع صاتدم
برنده و یردم و یاخود تملیك ایتدم دیوب مشتری دخی
الدم برنده راضی اولدم و یاخود قبول ایلدم دیسه بیع
منعقد اولور

١٧٠ ماده

آلورم و صاتارم کبی مضارع صیغه سیله حال مراد
اولنورسه بیع منعقد اولور واکر استقبال مراد اولنور
سه منعقد اولماز

١٧١ ماده

آله جغم صاتاجغم کبی وعد مجرد معناسنه اولان مستقبل
صیغه سیله بیع منعقد اولماز

١٧٢ ماده

صات و صاتون آل کبی امر صیغه سیله دخی بیع منعقد
اولماز • فقط بطریق الاقتضا حاله دلالت ایدن امر ایله
دخی بیع منعقد اولور
مثلا مشتری شو مالی بکا شو قدر غروشه صات دیوب
بایع دخی صاتدم دیسه بیع منعقد اولماز • اما بایع بو
مالی شو قدر غروشه آل دیوب مشتری دخی آلدم دیسه
یاخود مشتری آلدم دیوب بایع دخی آل و یاخود وار
خیرینی کور دیسه بیع منعقد اولور

زیرا بو مقامده ال و یاخود وار خیرینی کور تعبیرلری ایشته صاتدم آل دیمکدر

١٧٣ ماده

ایجاب وقبول شفاها اولدیغی کبی مکاتبه ایله دخی اولور

١٧٤ ماده

دلسزك اشارت معروفه سیله بیع منعقد اولور

١٧٥ ماده

ایجاب و قبولدن مقصد اصلی که تراضیٔ طرفیندر بوکا دلالت ایدن مبادلۀ فعلیه ایله دخی بیع منعقد اولور. و بوکا بیع) تعاطی) دینلور .

مثلا پازار لقسز ولاقردیسز مشتری اقچه یی ویروب اتمکجی دخی اکا اتمکی ویرسه بیع منعقد اولور .

وکذا مشتری اقچه یی و یروب قارپوزی السه و بایع سکوت ایتسه ینه بیع منعقد اولور .

وکذلك مشتری بغدای المق ایچون بغدایجی یه بش التون ویروب وشو بغدایی قاچه صاتیورسین دیوب اودخی کیله سی بر التونه دیمسی اوزرینه مشتری سکوت ایتدکدنصکره بغدایی ایستدکنده بایع یارین ویررم دیسه و بینلرنده ایجاب وقبول جریان ایتمسه بیع ینه منعقد اولور . حتی فرداسی بغدایك کیله سی بر بچق

التونه چیقسه بایع ینه برالتون فی ایله و یرمکه مجبور اولور . و بالعکس بغدایك بهاسی تنزل ایتسه مشتری بوندن طولایی اولکی فی ایله المقدن امتناع ایدهمز .
کذلك مشتری بولحمك شوراسندن بکا شوقدر غروشلق طارت دیمسی اوزرینه قصاب دخی کسوب طارتسه بیع منعقد اولوب مشتری المقدن امتناع ایدهمز .

۱۷۶ ماده

بعدالعقد ثمنك تبدیلی و یاخود تزیید ویاتنزیلی ایله تکرار پازارلق اولندقده عقد ثانی معتبردر .
مثلا برمالك یوز غروشه پازارلغی کسلدکدن صکره بر یوزلك التونه یاخود یوز اون و یا طقسان غروشه تکرار پازالق اولندقده عقد ثانی معتبردر .

(فصل ثانی)

(قبولك ایجابه موافق اولمسنك لزومی بیانندهدر)

۱۷۷ ماده

عاقدیندن بری هرنه ایله نه یی ایجاب ایدرسه دیکری دخی بعینهما انکله انی قبول ایتمك لازمدر . یوقسه ثمنی یاخود مثمنی تبعیض وتفریق ایتمکه صلاحیتی یوقدر .

مثلا بايع مشترى يه شو قماشى سكا يوز غروشه صاتدم ديدكده مشترى اولوجهله قبول ايدرسه تمام او قماشى يوز غروشه آلور . يوقسه اول قماشى ياخود نصفنى اللى غروشه قبوللانه‌مز .

وكذا شو ايكى حيوانى اوچ بيك غروشه صاتدم ديدكده مشترى قبول ايدرسه ايكيسنى اوچ بيك غروشه الور اما ايكيسندن برينى بيك بشيوز غروشه الەماز .

١٧٨ ماده

قبولك ايجابه ضمنا موافقتى كافيدر

مثلا بايع شومالى سكا يوز غروشه صاتدم ديوب، مشترى دخى بيك بشيوز غروشه آلدم ديسه بيع بيك غروش اوزرينه منعقد اولور . انجق اول مجلسده بايع اول زياده‌يى قبول ايدرسه مشترى طرفندن زياده قلنمش اولان بشيوز غروشك دخى اعطاسى لازم كلور .
وكذا مشترى شومالى بيك غروشه آلدم ديوب بايع دخى سكز يوز غروشه ويردم ديسه بيع منعقد اولوب ايكى يوزك حط وتنزيلى لازم كلور .

١٧٩ ماده

متبايعاندن برى متعدد شيلرك بهالرينى تفصيل ايتسه بيله صفقهٔ واحده ايله يعنى طوپدن اوله‌رق بيعى ايجاب

ایتدکده دیکری دخی اولوجهله قبول ایدرك مجموع ثمن ایله مجموع مبیعی اله بیلور .
یوقسه صفقه‌یی تفریق ایدرك ایچندن دیلدیکنی ذکر اولنان بهاسیله قبول ایدوب المقده مخیر دکلدر .
مثلا بایع شو ایکی حیوانی اوچ بیك غروشه صاتدم شو بیك غروشه و بو ایکی بیك غروشه و یاخود هر بری بیك بشر یوز غروشه‌در دیسه مشتری ایکیسنی اوچ بیك غروشه اله بیلور . یوقسه ایکیسندن دیلدیکنی ذکر اولنان بهاسیله الهمز .
وکذا بایع شو اوچ طوپ قماشی یوز غروشه صاتدم دیوب مشتری دخی برطوپنی یوز غروشه یاخود ایکی طوپنی ایکی یوزغروشه قبول ایتدم دیسه بیع منعقداولماز

۱۸۰ ماده

متبایعاندن بری متعدد شیلرك بهالرینی تفصیل و بشقه بشقه بیعی ایجاب ایتدیکی صورتده دیکری دیلدیکنی ثمن مسماسیله قبول ایتسه بیع منعقد اولور .
مثلا بایع متعدد مبیعك بهالرینی تفصیل وتعیین ایله برابر صاتدم لفظنی دخی تکرار ایدرك شونی بیك غروشه صاتدم و بونی ایکی بیك غروشه صاتدم دیرسه اول حالده مشتری ایکیسندن برینی معین اولان بهاسیله قبول ایدوب اله بیلور .

(فصل ثالث)

(مجلس بیع حقنده در)

۱۸۱ ماده

مجلس بیع بازارلق ایچون اولان اجتماعدر

۱۸۲ ماده

مجلس بیعده بعدالایجاب نهایت مجلسه قدر طرفین مخیردر مثلا متبایعاندن بری مجلس بیعده بومالی شو قدر غروشه صاتدم یاخود آلدم دیو بیعی ایجاب ایلسه دیگری درعقب آلدم یاخود صاتدم دیمیوب بده برمدت اراسی کچدکدن صکره ینه اول مجلسده قبول ایتسه بیع منعقد اولوب هر نقدر مجلس اوزون اوزادی یه سورمش و ایجاب وقبولك اره‌سی خیلی اوزامش اولسه ده ضرر ویرمز

۱۸۳ ماده

بعدالایجاب قبل‌القبول احد طرفیندن اعراضه دلالت ایدر برقول یاخود فعل بولنور ایسه ایجاب باطل اولوب قبوله محل قالماز

مثلا متبایعاندن بری صاتدم یاخود آلدم دیدکدنصکره ایکیسندن بریسی بشقه بر ایشله یاخود بردیکر بحث

ومذاكره ايله مشغول اولسه ايجاب باطل اولوب
اندن صكره قبول ايله بيع منعقد اولماز

١٨٤ ماده

متبايعاندن برى بيعى ايجاب ايدوب انجق ديكرينك
قبولندن اول رجوع ايتسه ايجاب باطل اولوب اندن
صكره قبول ايله بيع منعقد اولماز .

مثلا بايع بومتاعى شوقدر غروشه صاتدم ديو بده
مشترى قبول ايتدم ديمدين رجوع ايتسه مشترينك
صكره‌دن قبول ايتدم ديمسيله بيع منعقد اولماز

١٨٥ ماده

قبل القبول ايجابك تكرارى ايجاب اولى ابطال ايدوب
ايجاب ثانى‌يه اعتبار اولنور

مثلا بايع بومالى يوز غروشه صاتدم ديدكدن صكره
هنوز مشترى قبول ايتدم ديمدين‌دونوب يوز يكرمى
غروشه صاتدم ديسه ومشترى قبول ايتسه ايجاب
اوله اعتبار اولميوب بيع يوز يكرمى غروش اوزرينه
منعقد اولور

(فصل رابع)

(شرطله بیع حقنده در)

۱۸۶ ماده
عقد بیعك مقتضاسندن اولان شرطله بیع صحیح وشرط معتبر اولور
مثلا بایع قبض ثمن ایدنجیه دك مبیعی حبس ایتمك شرطیله صاندقده بوشرط بیعه ضرر ویرمیوب بلکه مقتضای عقدی بیاندر

۱۸۷ ماده
مقتضای عقدی تأیید ایدن شرطله بیع صحیح وشرط معتبر در
مثلا فلان شیئ ترهین ایتمك یاخود شو آدمی کفیل ویرمك شرطیله برشی صاتمق صحیح وشرط معتبردر. حتی مشتری بوشرطلره رعایت ایتمز ایسه بایع مبیعی فسخ ایده بیلور. زیرا بو شرطلر مقتضای عقد اولان تسلیم ثمنی تأیید ایدرلر

۱۸۸ ماده
متعارف یعنی عرف وعادت بلده‌ده جاری اولان شرطله

بیع دخی صحیح وشرط معتبردر
مثلا کورکی قاپلامق وکلیدی یرینه میخلامق و یرتق
البسه یی یامه مق شرطیله صاتمق صحیح اولوب بو
بوشرطه دخی بایعك رعایت ایتمسی لازم کاور
۱۸۹ ماده
احد عاقدینه نفعی اولمیان شرطله بیع صحیح اولوب
انجق شرط فاسددر
مثلا آخره صاتمامق یاخود مرعایه صالیویرمك
شرطیله برحیوانی صاتمق صحیح اولوب فقط شرط
لغودر

(فصل خامس)

(اقالهٔ بیع حقنده در)

۱۹۰ ماده
عاقدین بعدالعقد رضالریله بیعی اقاله ایده بیلورلر
۱۹۱ ماده
بیع کبی (اقاله) دخی ایجاب وقبول ایله اولور
مثلا عاقدیندن بری بیعی اقاله یاخود فسخ ایتدم
ودیکری قبول ایتدم دیسه و یاخود بری بیعی اقاله
ایت ودیکری ایتدم دیسه اقاله صحیح یعنی بیع منفسخ اولور

١٩٢ ماده

ایجاب و قبول مقامنه قائم اولان تعاطی صورتیله دخی اقاله صحیح اولور

١٩٣ ماده

بیع کبی اقاله‌ده دخی اتحاد مجلس لازمدر

یعنی مجلس ایجابده قبول بولنمق لازم کلوب بوقسه عاقدیندن بری بیعی اقاله ایتدم دیو بده دیکری اول مجلسده قبول ایتمدین مجلس بوزلسه یاخود احد طرفیندن اعراضه دلالت ایدر بر شی صادر اولسه بعده دیکرینك قبولی مفید اولماز

١٩٤ ماده

حین اقاله‌ده مبیع مشتری یدنده قائم وموجود اولمق شرطدر بناء علیه مبیع تلف اولمش ایسه اقاله صحیح اولماز

١٩٥ ماده

مبیعك بعضیسی تلف اولسه باقیسنده اقاله جائزدر مثلا بایع اکینیله برابر ملکی اولان ارضی صاتوبده مشتری اکینی بیچدکدنصکره اقاله ایلسه‌لر ارضده ثمندن حصه‌سیله اقاله صحیح اولور

٢٩٦ ماده

ثمنك تلف اولمسی اقاله‌نك صحتنه مانع دکلدر

(باب ثانی)

(مبیعه متعلق مسائل بیاننده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(مبیعك شروط و اوصافی حقنده در)

۱۹۷ ماده

مبیعك موجود اولمسی لازمدر

۱۹۸ ماده

مبیعك تسلیمی ممکن و مقدور اولمق لازمدر

۱۹۹ ماده

مبیعك مال متقوم اولمسی لازمدر

۲۰۰ ماده

مبیع مشترینك معلومی اولمق لازمدر

۲۰۱ ماده

مبیعك معلومیتی سائرندن تمییز ایده جك حال و وصفی بیان ایله حاصل اولور

مثلا شو قدر کیله قزلجه بغدای · یاخود فلان و فلان حدود ایله محدود اولان عرصه دیو صاتلسه مبیع معلوم و بیع صحیح اولور

٢٠٢ ماده

مبيع مجلس بيعده حاضر ايسه اشارت حسيه كافيدر مثلا بايع شو حيوانى صاتدم ديوب مشترى دخى كورەرك قبول ايده جك بيع صحيح اولور

٢٠٣ ماده

مبيعك مشترى عندنده معلوم اولمسى كافى اولوب بشقه صورتله تعريف و توصيفه حاجت يوقدر

٢٠٤ ماده

مبيع عقدده كى تعيين ايله تعين ايدر

مثلا بايع اشارت حسيه ايله تعيين ايدرك شو ساعتى صاتدم ديوب مشترى دخى قبول ايتدكده بايعك اول ساعتى عينا ويرمسى لازم كلور . يوقسه انى الیقویوبده يرينه اول جنسدن ديكر بر ساعت ويره مز

(فصل ثانى)

(بيعى جائز اولوب اولميان شيلر بياننده در)

٢٠٥ ماده

معدومك بيعى باطلدر

مثلا بر اغاجك هيچ بلورمامش اولان ميوه سنى صاتمق باطلدر

٢٠٦ ماده

کاملا بلورمش اولان میوه یی اکله صالح اولسون اولمسون اغاجی اوزرنده ایکن صاتمق صحیحدر

٢٠٧ ماده

افرادی متلاحق اولان یعنی بردن ظهور ایتمیوب بده رفته رفته ظهور ایده کلان میوه و شکوفه و یپراق وسبزه نك بر مقداری بلورمش اولدیغی حالده انلره تبعا انلرله برابر هنوز بلورمامش اولنلری دخی طوپدن صاتمق صحیح اولور

٢٠٨ ماده

جنسی بیان اولنه‌رق صاتیلان شی بشقه جنسدن چیقسه بیع باطل اولور

مثلا بایع صرچه‌یی الماس دیو صاتسه باطلدر

٢٠٩ ماده

تسلیمی ممکن و مقدور اولمیان شیئ صاتمق باطلدر

مثلا دریایه باطوب بده اخراجی ممکن اولمیان قایغك و طوتوب بده تسلیمی ممکن اولمیان بر فراری حیوانك بیعی باطلدر

٢١٠ ماده

بین الناس مال اولمیان شیئ صاتمق یاخود انکله بر مال صاتون آلمق باطلدر

مثلا لاشه یی و حر اولان بنی‌آدمی صاتمق و یاخود انلرك
مقابلنده بر مال اشترا ایتمك باطلدر

۲۱۱ ماده

متقوم اولمیان مالی صاتمق باطلدر

۲۱۲ ماده

متقوم اولمیان مال ایله بر مال صاتون المق فاسد در

۲۱۳ ماده

مجهولك بیعی فاسد در
مثلا بایع مشتری یه مالك اولدیغم کافهٔ اشیامی سکا شو قدر
غروشه صاتدم دیوب مشتری دخی الدم دیسه و لکن
اشیا مشترینك معلومی اولمسه بیع فاسد اولور

۲۱۴ ماده

بر ملك عقارك قبل الافراز بر حصهٔ معلومهٔ شایعه‌سنی
مثلا نصفنی یا ثلثنی یاخود عشرینی صاتمق صحیحدر

۲۱۵ ماده

برکیسه حصهٔ شایعه‌سنی شریکندن اذن المقسزین آخره
صاته‌بیلور

۲۱۶ ماده

ارضه تبعا حق مرورك و حق شربك و حق مسیلك
و قنواته تبعا صویك بیعی جائز در

(فصل ثالث)

(مبیعك كيفيت بيعنه متعلق مواد بياننده‌در)

۲۱۷ ماده

مكيلات وموزونات وعدديات ومزروعاتك كيل ووزن وصايي وزراع ايله بيعى صحيح اولديغى كبى جزافا صاتمق دخى صحيحدر

مثلا بايع بر ييغين بغدايى، وبرطام صمانى وبر ييغين طوغله‌يى وبردنك متاعى كوتورى صاتسه صحيح اولور

۲۱۸ ماده

حبوباتى برمعين قاب واولچك ايله اولچوب وياخود برمعين طاش ايله طارتوب صاتسه هرنقدر اول قاب واولچكك نه مقدار ايدوكى وطاشك قاچ قيه ودرهم اولديغى معلوم دكلسه‌ده بيع صحيح اولور

۲۱۹ ماده

منفردا صاتلمسى جائز اولان شيئك مبيعدن استثناسى دخى جائز اولور

مثلا بايع براغاجك ميوه‌سندن شوقدر قيه‌سى كندوسنه قالمق اوزره باقيسنى صاتسه صحيح اولور

۲۲۰ ماده

مقدراتك يالكز افراد واقسامنه بها تقدير ايدرك طوپدن صاتمق صحيح اولور

مثلا بر ييغين بغدايي وبر قايق اودوني وبر سوري قويوني وبر پاستال چوقايي كيله سي پارچه سي ياقه سي ويا هر رأس ياخود هر زراعي شو قدر غروشه اولمق اوزره صاتمق صحيح اولور

۲۲۱ ماده

محدود اولان عقارات ذراع ودونم ايله صاتلديغي كبي تعيين حدود ايله دخي صاتيلور

۲۲۲ ماده

عقد بيع نه مقدار اوزينه واقع اولورسه انجق اكا اعتبار اولنور

۲۲۳ ماده

مكيلات و عدديات متقاربه ايله تبعيضنده ضرر اولميان موزوناتدن بر مجموعك مقداري بيان اولنه رق صاتلدقده كرك يالكز اول مجموعك ثمني ذكر اولنسون كرك كيله سنك يا عدد و وزنك بهاسي بيان و تفصيل اولنسون بيع صحيح اولور

فقط لدى التسلم تمام چيقارسه بيع لازم اولور ٠
و ناقص چيقارسه مشترى مخير اولوب ديلرسه بيعى
فسخ ايدر ٠ و ديلرسه ظهور ايدن مقدارى ثمندن
حصه سيله آلور ٠ وزائد چيقارسه زياده سى بايعكدر
مثلا بايع بر بيغين بغدايى طوپدن اولەرق اللى كيله
اولمق اوزره بشيوز غروشه ياخود اللى كيله اولمق
اوزره هر كيله سى اون غروشه صاتدقده تمام كلورسه
بيع لازم اولور و قرق بش كيله چيقارسه مشترى مخير
اولوب استرسه بيعى فسخ ايدر استرسه قرق بش كيله يى
درتيوز اللى غروشه آلور و اللى بش كيله چيقارسه
فضله سى اولان بش كيله بايعكدر

وكذا بر كوفه يمورطه يوز عدد در ديو اللى غروشه
ياخود يوز عدد ديو دانه سى يكرميشر پاره يه صاتلدقده
عندالتسليم نقصان عدد چيقارسه مشترى مخير اولوب
ديلرسه بيعى فسخ ايدر ديلرسه نقصان يمورطه يى قرق
بش غروشه الور و اكر يوز اون عدد چيقارسه
فضله سى اولان يمورطه بايعكدر

كذلك بر فوچى ياغ يوز قيه اولمق اوزره صاتلسه
حكمى منوال مشروح اوزره در

٢٢٤ ماده

تبعیضنده ضرر اولان موزوناتدن بر مجموعـك مقداری
بیان و یالکز اول مجموعك بهاسی ذکر اولنه‌رق
صاتلدقده لدی التسلیم ناقص چیقارسه مشتری مخیر
اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر و دیلرسه چیقان مقداری
مجموع ثمن مسما ایله الور و زائد کلورسه زیاده‌سی
مشترینك اولوب بایع مخیر اوله‌ماز

مثلا بش قیراطدر دیو یکرمی بیك غروشه صاتیلان بر
الماس طاش درت بوچق قیراط چیقسه مشتری مخیر
اولوب دیلرسه ترك ایدر و دیلرسه اول طاشی یکرمی
بیك غروشه الور و اکر بش بوچق قیراط چیقارسه
اول طاش یکرمی بیك غروشه مشترینك اولوب بونده
بایع مخیر اوله‌ماز

٢٢٥ ماده

تبعیضنده ضرر اولان موزوناتدن بر مجموعـك مقداریله
اقسام اجزاسنك بهاسی دخی بیان و تفصیل اولنه‌رق
صاتلدقده لدی التسلیم کرك ناقص چیقسون و کرك
زائد چیقسون مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ
ایدر و دیلرسه چیقان مقداری اقسام و اجزا ایچون
بیان اولنان بها حسابیله الور

مثلا بش قیه‌در دیو هر قیه‌سی قرقر غروشه صاتیلان
بر باقر منقال درت بوچق یاخود بش بوچق قیه چیقسه
ایکی صورتده دخی مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر
ودیلرسه اول منقال درت بوچق قیه ایسه یوز سکسان
غروشه‌وبش بوچق‌قیه ایسه ایکیوز یکرمی غروشه‌آلور

۲۲٦ ماده

کرك عرصه اولسون وکرك امتعه واشیای سائره اولسون
علی العموم مذروعاتدن برمجموعك مقداری ویالکز اول
مجموعك بهاسی بیان یاخود ذراعنك دخی بهاسی تفصیل
اولنه‌رق صاتلدقده ایکی صورتده دخی حکمی تبعیضنده
ضرر اولان موزوناتك حکمی کبیدر • فقط کرباس
وچوقه مثللو قطع وتبعیضنده ضرر اولمیان امتعه واشیا
مکیلات حکمنده‌در

مثلا یوز ارشون اولمق اوزره بیك غروشه صاتیلان بر
عرصه طقسان بش ارشون چیقسه مشتری مخیر اولوب
دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه اول عرصه‌یی بیك غروشه
الوروزائد چیقسه مشتری تماماً اول عرصه‌یی بیك غروشه
آلور

وکذا بر قات روبه‌لق اولمق اوزره یاپلمش اولان برطوپ
قماش سکز ارشوندر دیو درتیوز غروشه صاتلسه یدی

ارشون چیقدیغی تقدیرده مشتری مخیر اولوب دیلرسه
ترک ایدر ودیلرسه درتیوز غروشه اول طوپی آلور
وطقوز ارشون چیقدیغی صورتده مشتری تماماً اول طوپی
درتیوز غروشه آلور

کذلك یوز ارشون اولمق اوزره هر ارشونی اوز غروشدن
دیو صاتیلان بر عرصه طقسان بش یاخود یوز بش ارشون
چیقدیغی تقدیرده مشتری مخیر اولوب ترك ایدر یاخود
طقسان بش ارشون ایسه طقوز یوز اللی غروشه ویوز
بش ارشون ایسه بیك اللی غروشه آلور

وکذا بر قات روبه لق اولمق اوزره یاپلمش اولان بر طوپ قماش
سکز ارشوندر دیو ارشونی اللیشر غروشدن صاتلسه یدی
یاخود طقوز ارشون چیقدیغی صورتده مشتری مخیر اولوب
ترك ایدر یاخود یدی ارشون ایسه اوچیوز اللی غروشه
وطقوز ارشون ایسه درتیوز اللی غروشه آلور

اما بر پستال چوقه یوز اللی ذراع اولمق اوزره یدی بیك
بشیوز غروشه دیو یاخود هر ذراعی اللیشر غروشدیو
صاتلدقده یوز قرق ذراع چیقسه مشتری مخیر اولوب
دیلرسه بیعی فسخ ایدر ٠ ودیلرسه یوز قرق ذراعی یدی
بیك غروشه آلور ٠ واکر زائد چیقارسه زیادهسی
بایعکدر

۲۲۷ ماده

عدد یات متفاوتەدە یالکز مجموعك مقدار بهاسی بیان اولنەرق صاتلدقده عند التسلیم تمام کاورسه بیع صحیح ولازم اولور . وناقص ویاخود زائد کاورسه ایکی صورتده دخی بیع فاسد اولور

مثلا اللی رأسدر دیو ایکی بیك بشیوز غروشه صاتیلان بر سوری قیون عند التسلیم قرق بش یاخود اللی بش رأس چیقسه بیع فاسد اولور

۲۲۸ ماده

عدد یات متفاوتەدە مجموعك مقداریله آحاد وافرادینك بهاسی بیان وتفصیل اولنەرق صاتلدقده عند التسلیم تمام کاورسه بیع لازم اولور . وناقص چیقارسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ویلرسه اولقداری ثمن مسمادن حصەسیله الور . وزائد کاورسه بیع فاسد اولور

مثلا اللی رأسدر دیو هر بری اللیشر غروشه صاتیلان بر سوری قویون قرق بش رأس چیقسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه قرق بش قویونی ایکی بیك ایکیوز اللی غروشه آلور واللی بش رأس چیقارسه بیع فاسد اولور

۲۲۹ ماده

مواد آنفه‌دن مشترینك مخیر اولدیغی صورتلرده مشتری
مبیعك ناقص اولدیغنی بیله‌رك قبض ایتدکدن صکره بیعك
فسخنده مخیر اولهماز

(فصل رابع)

(صراحة ذکر اولنمقسزین بیعده داخل اولوب)
(اولمیان شیلر بیانده‌در)

۲۳۰ ماده

عرف بلده‌ده مبیعك شامل اولدیغی هر شی من غیر ذکر
بیعده داخل اولور

مثلا خانه بیعنده مطبخ وکیلاری وزیتونلك بیعنده زیتون
اغاچلری من غیر ذکر داخل اولور زیرا مطبخ وکیلار
خانه‌نك مشتملاتندندر وزیتونلك برطاقم زیتون اغاچلرینی
حاوی اولان ارضه اطلاق اولنور یوقسه یالکز برارضه
زیتونلك تعبیر اولنماز

۲۳۱ ماده

مبیعك جزئی حکمنده اولان یعنی غرض اشترایه نظرا
مبیعدن انفکاکی قابل اولمیان شیلر من غیر ذکر بیعده
داخل اولور

مثلا کلیدك بیعنده مفتاحی وسوتی ایچون النسان اینکك بیعنده سوت امن یاوریسی من غیر ذکر داخل اولورلر

٢٣٢ ماده

مبیعك توابع متصلهٔ مستقره‌سندن اولان شیلر من غیر ذکر بیعده تبعا داخل اولور

مثلا برقوناغك بیعنده میخلانمش کلیدلر ویرلی طولاب ومندرلکلر کبی یرلی اولمق اوزره موضوع ومبنی اولان شیلر وحدودی داخلنده اولان باغچه‌سیله طریق عامه یاخود چیقماززقاغه موصل اولان یوللر وباغچه‌وعرصه بیعنده مستقر اولمق اوزره مغروس اغاچلر پازارلقده تصریح اولنسه دخی بیعدن ایرلمیوب برابر صاتلمش اولورلر

٢٣٣ ماده

اسم مبیعك مشتملاتندن یاخود مبیعك توابع متصلهٔ مستقره‌سندن اولمیان ومبیعك جزئی حکمنده ویا انکله برابر صاتلمسی عرف وعادت اقتضاسندن بولنمیان شیلر حین بیعده ذکر اولنمدقجه بیعده داخل اولماز • فقط عرف وعادت بلده‌جه مبیعه تبعا صاتیله کلان شیلر من غیر ذکر بیعده داخل اولور

مثلا خانه بیعنده یرلی اولمیان طولاب وقنه‌په وصندالیه

کبی یرلی اولیو بده قالدیرلمق اوزره موضوع اولان شیلر و باغ و باغچه بیعنده لیمون و چچك صاقسیلری و آخر محله نقل اولنمق اوزره دیکلمش اولان فدانلر و اراضی بیعنده اکین و اشجارك بیعنده میوه پازارلقده ذکر و شرط اولنمدقجه مبیع ایله برابر صاتلمش اولمازلر فقط برلکده صاتلمسی عرف وعادت اولان یرلرده بنك آتنك کمی و یوك بارکیرینك پولاری من غیر ذکر بیعده داخل اولور

۲۳٤ ماده

تبعا بیعده داخل اولان شیئك ثمندن حصه سی یوقدر مثلا یوك بارکیرینك قبل القبض پولاری سرقت اولنسه ثمن مسمادن برشی تنزیل ایتمك لازم کلمز

۲۳٥ ماده

حین بیعده علاوه اولنان بعض الفاظ عمومیه نك شامل اولدیغی شیلر بیعده داخل اولور

مثلا بایع شو خانه یی جمیع حقوقیله صاتدم دیسه اول خانه نك حق مروری و حق شربی و حق مسیلی بیعده داخل اولور

۲۳٦ ماده

بعد العقد و قبل القبض مبیعده حاصل اولان ثمره

و زیاده مشتری یه عائد اولنور
مثلا بر باغچه صاتلدقده قبل القبض حاصل اولان میوه و سبزه مشتری یه عائد اولور
کذلك صاتش اولان اینکك قبل القبض تولد ایدن یاوریسی مشترینك مالیدر

(باب ثالث)

(ثمنه متعلق مسائل بیاننده اولوب ایکی فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(ثمنك اوصاف واحوالنه مترتب اولان مواد بیاننده در)

ماده ٢٣٧

حین بیعده تسمیهٔ ثمن لازمدر
بناء علیه مبیعك بهاسی ذکر اولنمازایسه بیع فاسد اولور

ماده ٢٣٨

ثمنك معلوم اولماسی لازم در

ماده ٢٣٩

ثمنك معلومیتی میداننده ایسه مشاهده ایله دکل ایسه مقدار و وصفنی بیان ایله حاصل اولور

ماده ٢٤٠

متنوع التون تداول ایدن بلده‌ده نه درلو التون اولدیغی بیان اولنمزسزین علی الاطلاق شوقدر التون دیو پازارلق

اولنسه بیع فاسد اولور . کومش سکه دخی بو کا قیاس اولنه

٢٤١ ماده

غروش اوزرینه پازارلق اولندقده مشتری رایج اولان مسکوکاتك ممنوع اولمیان هر قنغی نوعندن استر ایسه ویره بیلور

٢٤٢ ماده

ثمنك وصفی بیان اولنه‌رق پازارلق اولندیغی صورتده عقد هر قنغی نوع نقد اوزرینه واقع اولمش ایسه اندن ویرملك لازم کلور

مثلا مجیدیه التونی یاخود انکلیز ویا فرانسز التونی ویاخود یکرمیلك مجیدیه ویا دیرکلی ریال ویرملك اوزره دیو پازارلق اولندیغی صورتده هر نه درلو مسکوکات دینلمش ایسه اندن ویریلور

٢٤٣ ماده

عقدده‌کی تعیین ایله ثمن تعین ایتمز

مثلا مشتری النده‌کی یوزلك التونی کوستره‌رك شو التون ایله بو مالی اشترا ایتدم دیوب بایع دخی ویردم دیدکده مشتری عینا اول التونی ویرمکه مجبور اولماز بلکه انی الیقویوبده یرینه مثلی اوله‌رق بشقه بر یوزلك التونی ویره بیلور

٢٤٤ ماده

بر نوع مسکوکاتك يرينه اجزاسی دخی ويريله بيلور ·
فقط بوخصوصده عرف، وعادت بلدهيه اتباع اولنمق لازم
کلور

مثلا يکرميلك مجيديه ديو پازارلق اولنديغی صورتده
يکرميلك يرينه اجزاسندن اولان اونلق وبشلك دخی
ويريله بيلور اما الحالة هذه درسعادتده جاری اولان عرف
وعادته نظرا يکرميلك يرينه اجزاسندن اولان قرقلق
وايکيلك ويريلهمز

(فصل ثانی)

(وعده ايله صاتش حقنده اولان مواد بياننده‌در)

٢٤٥ ماده

ثمنی تأجيل وتقسيط ايله بيع صحيح اولور

٢٤٦ ماده

ثمنك تأجيلنده وتقسيطنده مدت معلوم ومعين اولمق
لازم در

٢٤٧ ماده

شو قدر کون يا آی ويا سنه ويأخود روز قاسم کبی عاقدين
عندنده معلوم ومعين اولان بر وقته قدر وعده ايله پازارلق
اولنسه بيع صحيح اولور

٢٤٨ ماده

(یغمور یاغدیغی وقت) کبی معین اولمیان بر مدت بیانیله بازارلق اولنسه بیع فاسد اولور

٢٤٩ ماده

ویره سی یه بازارلق اولنوبده مدت تعیین اولنمسه بر آیه مصروف اولور

٢٥٠ ماده

ثمنك تأجیل وتقسیطنده مقاوله اولنان مدت مبیعك تسلیمندن اعتبار اولنور

مثلا بر سنه وعده ایله صاتلمش اولان بر متاعی بایع بر سنه توقیف ایتدکدنصکره مشتری یه تسلیم ایتسه حین تسلیمندن اعتباراً بر سنه بکلمسی یعنی وقت بیعدن تمام ایکی سنه مرورنده مشترینك آقچه یی ویرمسی لازم کلور

٢٥١ ماده

بیع مطلق پشین اولمق اوزره منعقد اولور . فقط بیع مطلق بر مدت معلومه ایله موقت و مقسط اولمق اوزره عرف و عادت اولان یرده اول مدته مصروف اولور

مثلا پشین یا ویره سی یه لاقردیسی اولمقسزن چارشودن بری برشی السه آقچه سنی پشین ویرمسی لازم کلور . فقط آی یا هفته باشنده ثمنك تمامی یاخود بر مقدار معینی اعطاق عادت بلده ایسه اول عادته رعایت اولنور

(باب رابع)

(بعدالعقد ثمن و ثمنده تصرفه متعلق مسائل بیانده)

(اولوب ایکی فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(بعدالعقد و قبل القبض بایعك ثمنده ومشترینك مبیعده)
(حق تصرفلری بیانده در)

۲۵۲ ماده

بایع قبل القبض ثمن مبیعده تصرف ایده بیلور

مثلا بر کیمسه صاتمش اولدیغی مالك آقچه‌سنی بورجنه حواله ایده بیلور

۲۵۳ ماده

مشتری قبل القبض مبیعی عقار ایسه آخره صاته بیلور و اکر منقول ایسه صاته ماز

(فصل ثانی)

(بعدالعقد ثمن و مبیعك تزیید و تنزیلی بیانده در)

۲۵٤ ماده

بایع بعدالعقد مبیعك مقدارینی زیاده ایده بیلور و مشتری مجلس زیاده ده قبول ایدر ایسه اول زیاده‌یی طلبه حقی اولوب بایعك ندامتی مفید اولماز . اما اول مجلسدن صکره مشترینك قبولی معتبر دکلدر

مثلا یکرمی غروشه یکرمی عدد قارپوز پازارلق اولندقدن صکره بایع بش دها ویردم دیوب مشتری دخی اول مجلسده قبول ایدر ایسه یکرمی غروشه یکرمی بش قارپوز الور اما اول مجلسده قبول ایتمیوبده صکره‌دن قبول ایده‌جك اولسه بایع اول زیاده‌یی ویرمك اوزره اجبار اولنه‌ماز

۲۵۵ ماده

مشتری بعد العقد ثمن مسمایی تزیید ایده‌بیلور • و بایع مجلس زیاده‌ده قبول ایدر ایسه اول زیاده‌یی طلبه حق اولوب مشترینك ندامتی مفید اولماز • اما اول مجلسدن صکره بایعك قبولی معتبر دکلدر

مثلا بیك غروشه بر حیوان پازارلق اولندقدن صکره مشتری ایکیوز غروش دها ضم وزیاده ایتدم دیوب بایع دخی اول مجلسده قبول ایدرسه اول حیوانی بیك ایکیوز غروشه الور • اما بایع اول مجلسده قبول ایتمیوبده صکره‌دن قبول ایده جك اولور ایسه مشتری فضله ویره جك اولدیغی ایکیوز غروشی ویرمکه اجبار اولنه‌ماز

۲۵٦ ماده

بایعك بعد العقد ثمن مسمادن بر مقدارینی حط و تنزیل ایتمسی صحیح و معتبر در

مثلا بر مال یوز غروشه پازارلق اولندقدن صکره بایع یکرمی غروشنی تنزیل ایتدم دیسه اول مالك مقابلنده انجق سکسان غروش اله بیلور

٢٥٧ ماده

بعد العقد بایعك مقدار مبیعی ومشترینك ثمن مسمایی تزیید ایتملری ویا بایعك ثمن مسمادن تنزیلی اصل عقده ملتحق اولور یعنی اصل عقد کویا اول تزیید ویا تنزیل اوزرینه واقع اولمش حکمنده طوتیلور

٢٥٨ ماده

بعد العقد بایع مبیعی تزیید ایتدکده زیادهنك ثمن مسمادن حصهسی اولور

مثلا بایع اون غروشه صاتمش اولدیغی سکز قارپوز اوزرینه ایکی قارپوز دها زیاده ومشتری قبول ایتدیکی صورتده اون غروشه تمام اون قارپوز صاتلمش اولوب حتی قبل القبض بو ایکی قارپوز تلف اولسه بهالرینك ثمندن تنزیلیله سکز قارپوز ایچون بایع انجق سکز غروش طلب ایده بیلور

کذلك بایع عرصهسنك بیك ذراعنی اون بیك غروشه صاتدقدن صکره یوز ذراع دخی زیاده ومشتری قبول

ایتدیکی تقدیرده برشفیع چیقسه اون بیك غروشه مجموعنی
یعنی بیك یوز ذراعنی اله بیلور

٢٥٩ ماده

بعد العقد مشتری ثمن مسمایی تزید ایتدکده ثمن مسما
ایله زیاده نك مجموعی عاقدین حقنده تمام مبیعه مقابل اولور
مثلا اون بیك غروشه بر ملك عقار اشترا اولندقدن صکره
قبل القبض مشتری بشیوز غروش دها زیاده وبایع قبول
ایتدیکی صورتده اول عقارك بهاسی اون بیك بشیوز
غروش اولوب حتی بر مستحق چیقارق بعد الاثبات
والحکم اول عقاری السه مشتری بایعدن اون بیك بشیوز
غروش طلب واخذ ایده بیلور اما اول عقاره برشفیع
چیقسه چونکه انك حقی اصل عقدده تسمیه اولنان ثمن
اوزرینه تعلق ایتمش اولدیغنه وصکره کی زیاده نك عاقدینه
کوره اصل عقده التحاقی انك حقنی اسقاط ایده میه جکنه
مبنی اول عقاری شفیعی اولان کیمسه اون بیك غروشه
اله بیلور صکره دن زیاده اولنان بشیوز غروشی بایعاندن
طلب ایده مز

٢٦٠ ماده

بعد العقد بایع ثمن مبیعی حط وتنزیل ایتدکده مبیعك تمامی
ثمن مسمانك باقیسنه مقابل اولور

مثلا برملك عقار اون بيك غروشه اشترا اولندقدنصكره بايع بيك غروشنى حط وتنزيل ايتديكى صورتده اول عقار طقوز بيك غروشه مقابل اولوب بناء عليه برشفيع چيقسه انى طقوز بيك غروشه الهبيلور

٢٦١ ماده

بايع قبل القبض ثمن مبيعك جمله سنى حط ايده بيلور فقط اصل عقده ملتحق اولماز

مثلا بايع برملك عقارى اون بيك غروشه صاتدقدن صكره قبل القبض اول اقچهدن كاملا بوازكچسه شفيعى اول عقارى اون بيك غروشه الهبيلور . يوقسه اقچهسز الورم ديهمز

(باب خامس)

(تسليم وتسلمه متعلق مسائل بياننده اولوب ايكى

(فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(تسليم وتسلمك حقيقت وكيفيتى بياننده‌در)

٢٦٢ ماده

بيعده قبض شرط دكلدر . فقط بعد العقد اولا مشترى ثمنى بايعهوثانيا بايع مبيعى مشترى يهويرمكه بورجلو اولور

٢٦٣ ماده

مبیعك تسلیمی مشترینك بلا مانع مبیعی قبض ایده‌بیله‌جك وجهله تسلمنه بایعك اذن ویرمسیله حاصل اولور

٢٦٤ ماده

مبیعك تسلیمی حاصل اولدیغی کبی مشتری دخی آنی قبض ایتمش اولور

٢٦٥ ماده

مبیعك اختلافیله کیفیت تسلیمی دخی مختلف اولور

٢٦٦ ماده

مشتری عرصه و اراضینك ایچنده بولندیغی ویاخود برطرفدن کورر اولدیغی حالده قبضه بایعك رخصت ویرمسی تسلیمدر

٢٦٧ ماده

اوزرنده اکین اولان ارضك تسلیمنده اوزرنده‌کی اکینی بچوب یاخود حیوانه یدیروبده ارضی تخلیه ایتمکه بایع مجبور اولور

٢٦٨ ماده

اوزرنده میوه اولان اغاجك تسلیمنده میوه‌سنی دیوشروب اغاجی تخلیه ایتمکه بایع مجبور اولور

٢٦٩ ماده

اغاج اوزرنده اولەرق صاتلمش اولان میوەیی مشترینڭ دیو شرمسنه بایعڭ رخصت ویرمسی تسلیمدر

٢٧٠ ماده

خانه وباغ کبی کلیدلی عقارڭ ایچنده ایکن بایعڭ مشترییه تسلیم ایتدم دیمسی تسلیمدر وخارجنده ایکن مبیع اکر مشتری درحال انی کلیدلیه بیلەجك مرتبه قریب ایسه مجرد تسلیم ایتدم دیمسی تسلیمدر . واکر اول مرتبه قریب دکل ایسه اورایه واروبده ایچنه کیره بیلەجك قدر وقت مروریله تسلیم تحقق ایدر

٢٧١ ماده

کلیدلی عقارڭ مفتاحنی ویرمك تسلیمدر

٢٧٢ ماده

حیوان باشندن یاقولاغندن ویایولارندن طوتیلوب تسلیم اولنور . فقط مشترینڭ کلفتسزجه تسلمنه قدرتی اولان محلده ارائەسیله قبضنه رخصت اعطاسی دخی تسلیمدر

٢٧٣ ماده

مکیلات وموزونات مشترینڭ امریله کیل یاوزن اولنەرق تهیئەواعطا ایلدیکی ظرف وقاب درونه قونلق تسلیمدر

٢٧٤ ماده

عروضك تسليمى مشتر ينك النه اعطاسيله ياخود يانته قويمق ويا ميدانده اولوبده بالارائه قبضنه رخصت ويرمك ايله اولور

٢٧٥ ماده

انبار و صندق كبى كليدلى بر محل ايچنده بولنان شيلر طوپدن صاتلدقده مفتاحنك مشترى يه اعطاسيله قبضنه رخصت ويرلمك تسليمدر

مثلا بر انبار بغداى ياخود بر صندق كتاب طوپدن صاتلدقده مفتاحنك اعطاسى مبيعى تسليم ديمكدر

٢٧٦ ماده

مشترى مبيعى قبض ايدر ايكن بايعك كوروبده منع ايتمامسى قبضه رخصتدر

٢٧٧ ماده

بايعك اذنى اولمقسزين مشترينك ثمنى تأديه ايتمدين مبيعى قبض ايتمسى معتبر دكلدر

فقط مشترى بلا اذن قبض ايدوبده يدنده مبيعك تلف اولور ياخود سقطلنور ايسه قبض معتبر اولور

(فصل ثانی)

(مبیعك حق حبسنه دائر مواد بیانندەدر)

۲۷۸ ماده

پشین صاتشده مشتری ثمنی تماماتأدیه ایدنجه یه دك بایعك مبیعی حبس وتوقیف ایتمك حقی واردر

۲۷۹ ماده

بایع اشیای متعددەیی صفقهٔ واحده ایله صاتدقده هر برینك بشقه بشقه بهاسنی بیان ایتمش اولسه بیله تماما ثمنی قبض ایدنجه یه دك مجموع بیعی حبس ایده بیلور

۲۸۰ ماده

مشترینك رهن وكفیل ویرمسی بایعك حق حبسنی اسقاط ایده مز

۲۸۱ ماده

بایع ثمنی قبض ایتمدن مبیعی تسلیم ایدر ایسه حق حبسنی اسقاط ایتمش اولور

بو صورتده ثمنی قبض ایدنجه یه دك توقیف ایتمك اوزره مبیعی استرداد ایده مز

۲۸۲ ماده

ثمن مبیعی المق اوزره بایع بر کیمسه یی مشتری اوزرینه حواله ایدر ایسه حق حبسنی اسقاط ایتمش اولور •

و بو صورتده همان مبیعی مشتری یه تسلیم ایتمسی لازم کلور

٢٨٣ ماده

ویره سی یه صاتشده بایعك حق حبسی اولمیوب وعده سی حلولنده ثمنی قبض ایتمك اوزره همان مبیعی مشتری یه تسلیم ایتمسی لازم کلور

٢٨٤ ماده

بایع پشین اولمق اوزره صاتدقدن صکره ثمن مبیعی تأجیل ایدر ایسه حق حبسنی اسقاط ایتمش اولور و وعده سی حلولنده ثمنی قبض ایتمك اوزره همان مبیعی تسلیم ایتمسی لازم کلور

(فصل ثالث)

(مکان تسلیم حقنده در)

٢٨٥ ماده

عقد مطلق حین عقدده مبیع نره ده ایسه اوراده تسلیمنی اقتضا ایدر

مثلا برکیمسه تکفور طاغنده کی بغداینی استانبولده بر کیمسه یه صاتدقده اول بغدایی تکفور طاغنده تسلیم ایدر یوقسه استانبولده تسلیم ایتمك اوزره اجبار اولنه ماز

٢٨٦ ماده

مبیعك نره ده اولدیغی مشترینك معلومی اولمیوبده

بعدالعقد مطلع اولسه مخیردر . دیلرسه بیعی فسخ ایدر و دیلرسه حین عقدده مبیع نره ده ایسه اوراده قبض ایلر

٢٨٧ ماده

بر محل معینده تسلیم اولنمق شرطیله صاتلمش اولان مالك اوراده تسلیمی لازم کلور

(فصل رابع)

(تسلیمك مؤنتی یعنی کلفتی و لوازم تمامیتی بیاننده در)

٢٨٨ ماده

ثمنه متعلق اولان مصارف مشتری یه عائد در

مثلا آقچه نك صایمه و طارتمه اجرتلری کبی مصارف صرافیه مشتری طرفندن ویرلمك لازم کلور

٢٨٩ ماده

مبیعك تسلیمنه متعلق مصرفلر بایعه عائد در

مثلا کیله جی و قنطارجی اجرتلرینی بایعك ویرمسی لازم کلور

٢٩٠ ماده

جزافا صاتیلان شیلرك مؤنتی مشتری یه عائد در

مثلا بر باغك اوزومی مجازفة صاتلدقده دیوشیرمسی مشترینك اوزرینه در

كذلك بر انبار بغدای مجازفه صاتلدقده انباردن اخراج و نقلی مشترینك اوزرینه لازمدر

۲۹۱ ماده

اودون و كمور كبی حیوان اوزرئده محمولا صاتلمش اولان شیلری مشترینك خانه سنه نقل ایتمك امرنده عرف و عادت بلده نه ایسه اكا اتباع اولنور

۲۹۲ ماده

سند و حجت تحریری اجرتی مشتری اوزرینه لازمدر . فقط بایعك دخی محكمه ده بیعی تقریر و اشهاد ایلمسی لازم كلور

(فصل خامس)

(هلاك مبیعه مترتب اولان مواد بیانده در)

۲۹۳ ماده

مبیع قبل القبض بایعك یدنده تلف اولسه مشتری حقنده برشی ترتب ایتمیوب ضرری بایعه عائد اولور

۲۹٤ ماده

مبیع بعدالقبض تلف اولسه بایع حقنده برشی ترتب ایتمیوب ضرری مشتری یه عائد اولور

۲۹٥ ماده

مشتری مبیعی قبض ایدوب لكن ثمنی تأدیه ایتمدین مفلسا

فوت اولسه بایع مبیعی استرداد ایده‌میوب غرمایه داخل اولور

۲۹۶ ماده

مشتری مبیعی قبض وثمنی تأدیه ایتمدن مفلسا فوت اولسه بایع ثمنی مشترینك ترکه‌سندن استیفا ایدنجه‌یه‌دك مبیعی حبس ایده‌بیلور

بو صورتده حاکم مبیعی بیع ایدوب ثمنی وفا ایدر ایسه بایعك الەجغی تماما ایفا ایدر و فضله‌سی قالدیغی تقدیرده غرمایه ویرر و اکر بایعك الەجغندن ناقص ایسه اول ثمنی بایع تمـاما الدقدن صکره نقصاننی غرامهٔ مشـترینك ترکه‌سندن الور

۲۹۷ ماده

بایع ثمنی قبض ایدوب لکن مبیعی مشتری‌یه تسلیم ایتمدن مفلسا فوت اولسه مبیع بایع یدنده امانت قالمش اولور بوصورتده مشتری مبیعی‌اولوب سائرغرما مداخله ایده‌مز

(فصل سادس)

(سوم‌شرا و سوم نظر حقنده در)

۲۹۸ ماده

ســوم شرا طریقیله یعنی تسمیهٔ ثمن اولنه‌رق اشترا ایتمك

اوزره مشترینك قبض ایدوبده کوتوردیکی مال مشتری
یدنده تلف و ضایع اولدقده قیمیاتدن اولدیغی تقدیرده
قیمتنی و مثلیاتدن اولدیغی تقدیرده مثلنی بایعه ویرمسی
لازم کلور . اما ثمن تسمیه اولنمامش ایسه مشتری یدنده
امانت حکمنده اولەرق بلا تعد تلف و ضایع اولدیغی
حالده ضمان لازم کلمز

مثلا بایع بو حیوانك بهاسی بیك غروشدر کوتور بکنور
ایسەڭ آل دیوب مشتری دخی اولوجهله اشترا ایتمك
اوزره اولوب کوتورسه وخانەسنده حیوان تلف اولسه
دکر بهاسنی بایعه ویرمسی لازم کلور . اما بهاسی بیان
ایدلمیەرك بایع کوتور بکنور ایسەڭ الورسون دیوب
مشتری دخی بکنور ایسه بعده بازارلغنی ایدوبده اشترا
ایلمك اوزره کوتوردکده یدنده بلا تعد تلف اولسه ضمان
لازم کلمز

٢٩٩ ماده

سوم نظر طریقیله یعنی کورمك یاخود کوسترمك اوزره
قبض اولنان مال کرك بهاسی بیان اولنسون وکرك بیان
اولنمسون قابضك یدنده امانت اولەرق بلا تعد تلف
وضایع اولسه ضمان لازم کلمز

(باب سادس)

(خیارات بیاننده اولوب یدی فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(خیار شرط بیاننده در)

٣٠٠ ماده

بایع یا مشتری و یاخود ایکیسی بردن مدت معلومه ایچنده بیعی فسخ ایتمك یاخود اجازت ایله انفاذ ایلمك خصوصنده مخیر اولمق اوزره بیعده شرط قیلمق جائز در

٣٠١ ماده

خیار شرط ایله مخیر اولان طرف مدت خیارنده یعنی مخیر اولدیغی مدت ظرفنده دیلرسه بیعی فسخ ایدر و دیلرسه مخیر اولور

٣٠٢ ماده

کرك فسخ و کرك اجازت قولا اولدیغی کبی فعلا دخی اولور

٣٠٣ ماده

اجازت قولیه اجازت ویردم یاراضی اولدم کبی رضایه و فسخ قولی فسخ ایتدم یا واز کچدم کبی عدم رضایه دلالت ایدن سوزلر در

٣٠٤ ماده

اجازت فعليه رضايه و فسخ فعلى عدم رضيه دلالت ايدن فعلدر

مثلا مشترى مخير اولديغى حالده مدت خيارنده مبيعى صاتلغه چيقارمق ياخود رهن و يا ايجار ايتمك كبى تملكك لوازمندن اولان بروجهله تصرف ايتمسى اجازت فعليه و بايع مخير اولديغى حالده اولوجهله تصرف ايتمسى فسخ فعليدر

٣٠٥ ماده

مخير اولان كيمسه بيعى فسخ و ياخود انفاذ ايتمدين مدت خيار مرور ايدر ايسه بيع تمام اولور

٣٠٦ ماده

خيار شرط وارثه انتقال ايتمز

بو صورتده مخير اولان كيمسه بايع ايسه وفاتيله مشترى مبيعه مالك اولور . و اكر مخير مشترى ايسه وفاتنده وارثى مخير اولمقسزين مبيعه مالك اولور

٣٠٧ ماده

بايع و مشترى ايكيسى بردن مخير اولدقلرى تقديرده هر قنغيسى فسخ ايدر ايسه بيع منفسخ اولور . و هر قنغيسى اجازت ويرزسه يالكز انك خيارى زائل اولوب ديكرى مخير قالور

٣٠٨ ماده

یالکز بایع مخیر اولدیغی صورتده مبیع کندی ملکندن چیقمیوب ینه کندوسنك مالی عد اولنور . و مبیع بعدالقبض مشتری یدنده تلف اولسه ثمن مسمی لازم کلمیوب مشترینك یوم قبضندهکی قیمتنی ویرمسی لازم کلور

٣٠٩ ماده

یالکز مشتری مخیر اولدیغی صورتده مبیع بایعك ملکندن چیقوب مشترینك مالی عد اولنور . و مبیع بعدالقبض مشتری یدنده تلف اولسه ثمن مسمانك اعطاسی لازم کلور

(فصل ثانی)

(خیار وصف بیانندهدر)

٣١٠ ماده

بایعك بر وصف مرغوب ایله متصف اولمق اوزره صاتمش اولدیغی مال اول وصفدن عاری چیقسه مشتری مخیردر . دیلرسه بیعی فسخ ایدر و دیلرسه مجموع ثمن مسما ایله بیعی قبول ایدر بوکا خیار وصف دیرلر

مثلا صاغیلور دیو صاتلمش اولان براینك سوتدن کسلمش اولدیغی ظاهر اولسه مشتری مخیر اولور

وکذا کیجه وقتی قرمزی یاقوتدر دیو صاتیلان طاش صاری یاقوت چیقسه مشتری مخیردر

٣١١ ماده

خیار وصف وارثه انتقال ایدر

یعنی خیار وصف ایله مخیر اولان مشتری وفات ایدیجك مبیعك اول وصفدن عاری اولدیغی ظاهر اولدقده وارثك دخی بیعی فسخ ایتمکه صلاحیتی واردر

٣١٢ ماده

خیار وصف ایله مخیر اولان مشتری مبیعده تملکك لوازمندن اولان بر وجهله تصرف ایدرسه خیاری ابطال ایتمش اولور

(فصل ثالث)

(خیار نقد حقنده در)

٣١٣ ماده

بایع ومشتری فلان وقته قدر تأدیهٔ ثمن اولنمق واولنه مزسه بینلرنده بیع اولمق اوزره پازارلق ایتسه لر صحیح اولور بوكا خیار نقد دینلور

٣١٤ ماده

مدت معینه ده مشتری ثمنی تأدیه ایده مز ایسه خیار نقد ایله عقد اولنان بیع فاسد اولور

٣١٥ ماده

خیار نقد ایله مخیر اولان مشتری مدت معینه ایچنده وفات ایدر ایسه بیع باطل اولور

(فصل رابع)

(خيار تعيين بيانندەدر)

٣١٦ مادە

قيمياتدن ايكى ياخود اوچ شيئك بشقه بشقه بهالرى بيان اولنەرق بونلردن مشترى ديلديكنى الەق ياخود بايع ديلديكنى ويرمك اوزره صاتمق صحيح اولور

بوكا خيار تعيين دينلور

٣١٧ مادە

خيار تعيينده تعيين مدت لازمدر

٣١٨ مادە

خيار تعيين ايله مخير اولان كيمسه مدت معينه مرورنده الديغى شيئى تعيينه مجبور اولور

٣١٩ مادە

خيار تعيين وارثه انتقال ايدر.

مثلا اعلى و اوسط وادنى اولمق اوزره بر جنسدن اوچ طوپ قماشك اوچ يا درت كون ظرفنده مشترى قنغيسنى اختيار ايدر ايسه الەق اوزره بايع لاعلى التعيين برينى صاتسه و مشترى دخى بو منوال اوزره قبول ايتسه بيع منعقد اولور و مدت معينه مرورنده مشترى برينى

تعيين ايله ثمن مسماسنی ويرمكه مجبور در . وقبل التعيين
وفات ايتسه وارثی دخی اولوجهله برينی تعينه مجبور
اولور .

(فصل خامس)

(خيار رؤيت حقنده در)

٣٢٠ ماده

بركيمسه برمالی كورمدين اشترا ايتسه كورنجه يه دك مخيردر
كوردكده ديلرسه فسخ ايدر وديلرسه قبول ايدر
بوكا خيار رؤيت دينلور

٣٢١ ماده

خيار رؤيت وارثه انتقال ايتمز
بناء علی ذلك مشتری المش اولديغی مالی كورمدين وفات
ايتسه وارثی مخير اولمقسزين اول ماله مالك اولور

٣٢٢ ماده

مالنی كورمدين صاتان بايع ايچون خيار رؤيت يوقدر
مثلا بركيمسه كندويه ارثا انتقال ايدن مالی كورمدين
صاتسه بيع بلاخيار منعقد اولور

٣٢٣ ماده

خيار رؤيت بحثنده رؤيت مبيعك اصل مقصدی
بيلدرن حال ومحلنه واقف اولمقدن كنايه در

مثلا مشتری ایچی طیشی بردوزی یه اولان ساده بز وقاشك طیشنی وچیچکلی وچبوقلی قاشك چیچکارینی وچبوقلرینی کوروب ودول ایچون النان قیونك ممه‌سنی واتی ایچون النان قیونك ارقه‌سنی یوقلایوب ومأکولات ومشروباتك چاشنیسنی طاتوبده بعده اشترا ایلسه خیار رؤیت یوقدر

ماده ٣٢٤

نمونه کوستریله‌رك صاتیلان شیلرك نمونه‌سنی کورمك کفایت ایدر

ماده ٣٢٥

مبیع نمونه‌دن دون چیقار ایسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه قبول ایدر ودیلرسه رد ایدر
مثلا بغدای ویاغ وبردوزی یه یاپلمش اولان بز وچوقه وامثالی معمولاتك نمونه‌سنه باقیله‌رق اشترا اولنوبده بعده نمونه‌دن اشاغی ظهور ایتسه مشتری مخیر اولور

ماده ٣٢٦

خان وخانه کبی عقاراتك اشتراسنده هراوطه‌سنی کورمك لازمدر • فقط اوطه‌لری یك نسق اولنلرك بر اوطه‌سنی کورمك کافیدر

٣٢٧ ماده
متفاوت شيلرك طوپدن اشتراسنده هر بريني بشقه بشقه كورمك لازمدر

٣٢٨ ماده
مشترى متفاوت شيلرك بعضيسني كوروبده بعضيسني كورمدين طوپدن اولەرق اشترا ايتسه و كورمديكنى كوردكده بكنمسه مخير اولوب ديلرسه هپسنى بردن قبول ايدر وديلرسه هپسنى بردن رد ايدر . يوقسه بكنديكنى الوبده بكنمديكنى رد ايدەمز

٣٢٩ ماده
اعمانك بيع وشراسى صحيح اولوب فقط وصفنى بيلديكى برمال اشترا ايتدكده مخير اولور
مثلا وصفنى بيلديكى برخانه اشترا ايلسه مخير اولوب وصفنى اوكرندكده ديلرسه قبول ايدر وديلرسه رد ايدر

٣٣٠ ماده
مبيع قبل الشرا اعمايه وصف وتعريف اولنوبده اشترا ايلسه مخير اولەماز

٣٣١ ماده
اعمانك يوقلامق ايله معلوم اولان شيلرده اليله طوتوب يوقلامسيله وقوقليەجق شيلرده قوقلامسيله وطاتيلەجق شيلرده طاتمسيله مخيرلكى ساقط اولور

يعنی بومثللو شيلری يوقلايوب وقوقلايوبده بعده اشترا ايلسه بيعی صحيح ولازم اولور

ماده ٣٣٢

بركيمسه شرا قصديله يعنی الیجی كوزيله كورمش اولديغی مالی برمدت صكره اول مال اولديغنی بيله‌رك اشترا ايتسه خيار رؤيتی يوقدر • فقط اول مالده برتغير حاصل اولمش ايسه اولوقت مخير اولور

ماده ٣٣٣

مبيعك اشتراسنه ياخود قبضنه وكيل اولان كيمسه‌نك رؤيتی اصيلك رؤيتی كبيدر

ماده ٣٣٤

رسولك يعنی مجرد مبيعی آلوب كوندرمكه مأمورا كوندريلان آدمك رؤيتی مشترينك خيار رؤيتنی اسقاط ايلمز

ماده ٣٣٥

مشترينك مبيعده تملكك لوازمندن اولان بروجهله تصرف ايتمسی خيار رؤيتنی اسقاط ايدر

(فصل سادس)

(خیار عیب بیاننده در)

٣٣٦ ماده

بیع مطلق مبیعك عیبدن سالم اولمسنی اقتضا ایدر
یعنی عیوبدن برائتنی شرط ایتمکسزین و صاغلام
وچوروك وقصورلی وقصورسز دیمکسزین مال صاتمق
مالك صاغلم وعیبسز اولمسنی ایجاب ایدر

٣٣٧ ماده

بیع مطلق ایله صاتیلان برمالك عیب قدیمی تبین ایتدکده
مشتری مخیردر دیلرسه رد ایدر ودیلرسه ثمن مسما ایله
قبول ایلر · یوقسه مالی الیقویوبده عیبی ایچون بهاسنی
تنقیص ایدهمز · ایشته بوکا خیار عیب دینلور

٣٣٨ ماده

عیب دیو اهل وارباب بیننده مالك بهاسنه ایراث نقصان
ایدن قصوره دیرلر

٣٣٩ ماده

عیب قدیم بایع یدنده ایکن مبیعده موجود اولان قصوردر

٣٤٠ ماده

بعدالبیع قبل القبض بایع یدنده ایکن مبیعده حادث اولان
عیب موجب رد اولان عیب قدیم حکمندهدر

٣٤١ ماده

بايع حين بيعده مبيعك برعيبنى بيان ايدرك مشترى اول عيب ايله قبول ايتدكده اول عيب سببيله مخير اولهماز

٣٤٢ ماده

بايع برمالى هرعيب دعواسندن ذمتى برى اولمق شرطيله صاتدقده مشترى ايچون خيار عيب يوقدر

٣٤٣ ماده

مشترى برمالى هرعيبيله مقبولمدر ديو اشترا ايلرسه ارتق انده عيب دعواسنه صلاحيتى يوقدر

مثلا مشترى برحيوانى كور طوپال چوروك چاريق هرنه ايسه مقبولمدر ديو صاتون السه ارتق عيب قديمى وارايمش ديو رد ايدهمز

٣٤٤ ماده

مشترى مبيعك عيبنه مطلع اولدقدن صكره انده تملكك لوازمندن اولان بروجه ايله تصرف ايتسه خيار عيبى اسقاط ايتمش اولور

مثلا مشترى مبيعى عيب قديمنه بعدالاطلاع بيعه عرض ايتسه يعنى صاتيلقه چيقارسه عيبه رضاديمك اولهرق ارتق رد ايدهمز

٣٤٥ ماده

مبیعك مشتری عندنده برعیبی حادث اولدقدن صكره عیب قدیمی میدانه چیقسه مشترینك بایعه رد ایتمكه صلاحیتی اولمیوب فقط نقصان ثمن ادعاسنه صلاحیتی واردر

مثلا مشتری صاتون الدیغی بر طوپ قاشی كسوب بیچدكدنصكره چوروك یاخود یاتقین اولمق مثللو برعیب قدیمنه مطلع اولسه چونكی كسوب بیچمسیله بر ایكی قصور دها پیدا اولدیغندن رد ایدهمیوب فقط عیب قدیمندن طولایی نقصان ثمن الور

٣٤٦ ماده

نقصان ثمن بیغرض اهل وقوفك اخباری ایله معلوم اولور

شویله كه مبیعك بركره سالما و بركره معیبا قیمتی تقویم و تقدیر اولنوب بو ایكی قیمت بیننده كی تفاوت سالما اولان قیمتك قاچده بری ایسه ثمن مسمانك اول نسبتله نقصانی نقصان ثمن اعتبار اولنور

مثلا مشتری التمش غروشه الدیغی بر طوپ قاشی كسوب بیچدكدنصكره عیب قدیمنه مطلع اولدقده اهل وقوف اول قاشك سالما قیمتی التمش و عیب قدیمی ایله قیمتی

قرق بش غروش اولدیغنی اخبار ایتسه‌لر نقصان ثمن اونبش غروش اولمغله مشترینك انی طلب و دعوا ایتمکه صلاحیتی واردر

و اکر اول مالك سالما قیمتی سکسان و معیبا قیمتی التمش غروش اولدیغنی اخبار ایتسه‌لر اشبو ایکی قیمت بیننده کی تفاوت که یکرمی غروشدر سکسان غروشك ربعی اولمغله ثمن مسمانك ربعی اولان یکرمی غروشی مشترینك طلب و دعوایه صلاحیتی اولور

و اکر اول قماشك سالما قیمتی اللی و معیبا قیمتی قرق غروش اولدیغنی اخبار ایتسه‌لر ایکی قیمت بیننده تفاوت اولان اون غروش اللی غروشك خمسی اولمغله ثمن مسمانك خمسی اولان اون غروش نقصان ثمن اعتبار اولنور

٣٤٧ ماده

عیب حادث زائل اولسه عیب قدیم ینه ردی موجب اولور

مثلا بر حیوان اشترا اولنوبده مشتری عندنده خسته اولدقدن صکره عیب قدیمی میدانه چیقسه آنی بایعه رد ایده میوب نقصان ثمن آلور فقط اول خسته‌لق زائل اولسه مشتری عیب قدیمی ایله اول حیوانی بایعه رد ایدر

ماده ٣٤٨

بایع اکر مشتری عندنده بر عیب حادث اولدقدن صکره عیب قدیمی میدانه چیقان مبیعی اول عیب حادث ایله کیرو المغه راضی اولور ایسه مانع رد بولنمدیغی تقدیرده مشترینك نقصان ثمن ادعاسنه صلاحیتی قالمیوب یا مبیعی بایعه رد یاخود تمام بهاسیله قبول ایتمکه مجبور اولور حتی مشتری اول مالی عیب قدیمنه مطلع اولدقدن صکره آخره صاتسه ارتق نقصان ثمن ادعاسنه صلاحیتی قالماز

مثلا مشتری بر طوپ بز الوب کوملك کسدکدن صکره چوروك ایدوکنه مطلع اولدیغی حالده صاتسه بایعدن نقصان ثمن ادعا ایده من

زیرا بایع بن انی عیب حادث ایله یعنی کسلمش اولدیغی حالده الوردم دیه بیله جکندن مشتری انی صاتمسیله حبس و امساك ایتمش اولور

ماده ٣٤٩

زیاده یعنی مبیعه مشترینك مالندن بر شیئك ضم وعلاوه سی مانع رد اولور

مثلا بزی دیکمك یاخود بویاتمق ایله مشترینك ایپلکی یاخود بویاسی بزه ضم اولنمق وکذا عرصه یه مشتری طرفندن اغاج دیکلمك رده مانعدر

٣٥٠ ماده

مانع رد بولندیغی حالده بایع راضی اولسه دخی معیب اولان مبیعی کیرو الهمیوب نقصان ثمن ویرمکه مجبور اولور

حتی مشتری اول مالی عیب قدیمنه مطلع اولدقدن صکره صاتسه بیله بایعدن نقصان ثمن الهبیلور

مثلا مشتری صاتون الدیغی برطوپ بزدن کوملك بچدیروب دیکدیردکدن صکره بزك چوروك اولدیغنه مطلع اولدقده بایع راضی اولسه دخی استرداد ایدهمیوب نقصان ثمن ویرمکه مجبور اولور ومشتری اول کوملکی صاتسه بیله بزك نقصان ثمننی بایعدن الور

زیرا بوصورتده مشترینك مالی اولان ایپلکك مبیعه علاوه والتحاقی مانع رد اولمغله بایع بن انی بویله کسلمش ودیکلمش اولدیغی حالده الوردم دیمکه صلاحیتی اولمیهجغندن مشتری انی بیع ایله حبس وامساك ایتمش اولماز

٣٥١ ماده

صفقهٔ واحده ایله اشترا اولنان شیلرك بعضیسی معیب چیقدقده قبل القبض ایسه مشتری مجموعنی رد ایدر یاخود ثمن مسما ایله قبول ایلر یوقسه معیبی رد ایدوبده دیکری الیقویمغه صلاحیتی یوقدر ۰ واکر بعد القبض

ایسه تفریقنده ضرر اولمدیغی حالده یالکز معیب اولان ثمن مسمادن سالما حصه‌سیله رد ایدر وبایعك رضاسی اولمدقچه ایکیسنی بردن رد ایده‌مز . اما تفریقنده ضرر اولدیغی حالده مجموعنی بردن رد ایدر یاخود مجموعنی ثمن مسما ایله قبول ایلر

مثلا قرق غروشه النان ایکی فسدن بریسی قبل القبض قصورلی چیقسه ایکیسنی بردن رد ایده‌بیلور . واکر بعد القبض بریسی قصورلی چیقسه یالکز انی سالما قیمتی قاچ غروش ایسه قرق غروشدن تنزیل ایله رد ایدر . فقط بر جفت اياق قابی النوبده بعد القبض برتکی قصورلی چیقسه ایکیسنی بردن رد ایله تماما آقچه‌سنی استرداد ایده‌بیلور

ماده ٣٥٢

مکیلات وموزوناتدن اوله‌رق برشخص برجنسدن اولمق اوزره اشترا وقبض ایتمش اولدیغی مقدار معینك بعضیسی چوروك بولسه مخیردر دیلرسه جمله‌سنی قبول ایدر ودیلرسه جمله‌سنی رد ایدر

ماده ٣٥٣

بغدای وامثالی حبوبات طپراقلی چیقدیغی تقدیرده عادة قلیل عد اولنورسه بیع صحیح ولازم اولور واکر

بين الناس عيب عد اولنور درجه‌ده ايسه مشتری
مخير اولور

٣٥٤ ماده

يمورطه وجوز مقوله‌سی شيلرك بعضيسی فنا وچوروك
چيقسه يوزده اوچ كبی عرفا وعادة استكثار اولنميه‌جق
درجه‌سی معفو اولور . واكر قصورلی چيقان يوزده
اون كبی چوق اولورسه معفو اولميوب مشتری جمله
مبيعی بايعه رد ايله تماما ثمنی كيرو الور

٣٥٥ ماده

مبيع اكر اصلا منتفع به اولميه‌جق حالده ظهور ايدر ايسه
بيع باطل اولوب مشتری تماما ثمنی استرداد ايلر
مثلا اشترا اولنان يمورطه اصلا ايشه يرامز صورتده
بوزوق چيقسه مشتری تماما آقچه‌سنی كيرو الور

(فصل سابع)

(غبن وتغرير بياننده‌در)

٣٥٦ ماده

بيعده بلا تغرير غبن فاحش بولنسه مغبون اولان كيمسه
بيعی فسخ ايده‌مز
فقط مال يتيمی بلا تغرير اولنسه دخی غبن فاحش ايله

بیع صحیح اولمـاز مال وقف و بیت المـال دخی مال یتیم حکمنده در

ماده ٣٥٧

متبایعاندن بری دیکرینی تغریر ایدوبده بیعده غبن فاحش اولدیغی تحقق ایتدکده مغبون اولان کیمسـه بیعی فسخ ایده‌بیلور

ماده ٣٥٨

غبن فاحش ایله مغبون اولان کیمسـه نك وفاتنده تغریر دعواسی وارثنه انتقال ایتمز

ماده ٣٥٩

تغریر اولنان مشتری بیعده غبن فاحش اولدیغنه مطلع اولدقدن صکره مبیعده تملکك لوازمندن اولان بروجه ایله تصرف ایدر ایسه ارتق حق فسخی قالماز

ماده ٣٦٠

تغریر وغبن فاحش ایله اشترا اولنان مبیع تلف یامستهلك اولسـه و یاخود اول مبیعـده معیب اولـق و عرصه اولوبده اوزرینه بنا یاپلق کبی بر کیفیت حدوث ایتسـه مغبون اولان کیمسه‌نك بیعی فسخه صلاحیتی قالماز

(باب سابع)

(بیعك انواع واحکامی بیاننده اولوب التی فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(بیعك انواعی بیاننده در)

ماده ٣٦١

بیعك انعقادنده رکنی اهلندن یعنی عاقل و ممیزدن صدور ایتمك و حکمی قابل اولان محله مضاف اولمق شرطدر

ماده ٣٦٢

رکننده خلل اولان بیع مثلا مجنونك بیعی باطلدر

ماده ٣٦٣

بیعك حکمنی قابل اولان محلی موجود و مقدور التسلیم ومال متقوم اولان مبیعدر

بناء علی ذلك معدومك و مقدور التسلیم و مال متقوم اولمیان شیئك بیعی باطلدر

ماده ٣٦٤

انعقاد بیعك شرطی بولنوبده بعض اوصاف خارجیه سی اعتباریله مشروع اولمازسه مثلا مبیع مجهول یاخود ثمننده خلل واقع اولور ایسه بیع فاسد اولور

٣٦٥ ماده
بیعك نافذ اولمسی ایچون بایع مبیعه مالك یاخود مال؛
صاحبنك وکیلی یا ولیسی یا وصیسی اولمق وغیرك حقی
اولمامق شرطدر

٣٦٦ ماده
بیع فاسد عند القبض نافذ اولور
یعنی مشترینك مبیعده تصرفی جائز اولور

٣٦٧ ماده
خیاراتدن بریسی بولنور ایسه بیع لازم اولماز

٣٦٨ ماده
بیع فضولی وبیع مرهون کبی غیرك حقی تعلق ایدن بیع
اول غیرك اذننه موقوفاً منعقد اولور

(فصل ثانی)

(انواع بیوعك احکامی بیاننده در)

٣٦٩ ماده
بیع منعقدك حکمی ملکیتدر
یعنی مشترینك مبیعه وبایعك ثمنه مالك اولمسیدر

٣٧٠ ماده
بیع باطل اصلا حکمی افاده ایتمز

بناء عليه بيع باطلده مشتری بایعك اذنيله مبيعی قبض ایتدکده مبیع مشتری عندنده امانت قبيلندن اولەرق بلاتعد تلف اولسه مشتری یه ضمان لازم كلز

٣٧١ ماده

بیع فاسد عندالقبض حكمی افاده ایدر

یعنی مشتری بایعك اذنيله مبيعی قبض ایتدكده اكا مالك اولور

بناء عليه بیع فاسد ایله اشترا اولنان مبیع مشتری عندنده تلف اولسه ضمان لازم كلور . شويله كه مثلياتدن ایسه مثلنی وقيمياتدن ایسه یوم قبضنده کی قیمتنی مشترینك بایعه ویرمسی لازم اولور

٣٧٢ ماده

بیع فاسده عاقدیندن هر برینك بیعی فسخ ایتمكه حقی واردر

فقط مبیع اكر مشتری یدنده تلف اولور ایسه یاخود مشتری انی استهلاك ویادیكره بیع صحيح ايله بيع ياهبه كبی برصورتله النده چیقارر ایسه ویاخود مبیع خانه اولوبده تعمیر اولنمق ویاعرصه اولوبده اغاج دیکلمك كبی برصورتله مشتری طرفندن مبیعه برشی علاوه وياخود بغدای اولوبده طحن ایله اون ایدلمك كبی

مبیعك اسمی دکیشه جك صورتله تغییر ایدیلور ایسه حق فسخ قالماز

٣٧٣ ماده

بیع فاسد فسخ اولندقده اکر قبض ثمن اولنمش ایسه بایع ثمنی رد ایدنجه یه دك مشترینك مبیعی حبس ایتمك حقی واردر

٣٧٤ ماده

بیع نافذ فی الحال حکمی افاده ایدر

٣٧٥ ماده

بیع نافذ لازمده متبایعاندن هیچ بریسی دونه من

٣٧٦ ماده

بیع غیر لازمده مخیر اولان کیمسه بیعی فسخ ایده بیلور

٣٧٧ ماده

بیع موقوف عندالاجازه حکمی افاده ایدر

٣٧٨ ماده

بیع فضولیده مالی صاحبی ویا وکیلی یاخود ولیسی یاخود وصیسی اجازت ویرر ایسه نافذ وویرمز ایسه منفسخ اولور . فقط اجازتده بایع ومشتری و مجیز ومبیع قائم اولمق شرطدر بونلردن بریسی هلاك اولسه اجازت جائز اولماز

٢٧٩ ماده

بيع مقايضه‌ده بدلينك ايكيسنده مبيع حكمنده اولديغندن بونلرده مبيعك شرائطی معتبردر . فقط تسليمجه منازعه وقوعنده متبايعان ايكيسی بردن تسليم وتسلم ايدرلر

(فصل ثالث)

(سلم حقنده در)

٣٨٠ ماده

بيع كبی سلم دخی ايجاب وقبول ايله منعقد اولور مثلا مشتری بايعه يوز كيله بغدای ايچون بيك غروش سلم ويردم ديوب اول دخی قبول ايتدكده (سلم) منعقد اولور

٣٨١ ماده

سلم انجـق مقـدارينی وصفتنی مثلا اعلالغنی يا ادنالغنی تعيين ايتمك قابل اولان شيلرده صحيح اولور

٣٨٢ ماده

مكيلات وموزونات ومذروعاتك مقداری كيل ووزن وذراع ايله تعيين اولنور

٣٨٣ ماده

عدديات متقاربه‌نك تعيين مقداری صايی ايله اولديغی كبی كيل ووزن ايله دخی اولور

٣٨٤ ماده

طوغله وكرپيج كبی عددياتك قالبلری معين ومعلوم اولمق لازمدر

٣٨٥ ماده

بزوچوقه امثالی ذراعياتك طول وعرضی ورقتی ونه دن معمول ونره نك ايشی تعيين اولنمق لازمدر

٣٨٦ ماده

سلمك صحتنده ومبيعك جنسی مثلا بغدای ويرنج وخورما ديو ونوعی مثلا يغمور ايله ياسقی ايله حاصل اولان ديو وصفتی مثلا اعلا ياخود ادنا ديو تعيين وكرك مبيعك وكرك ثمنك مقداری ومبيعك زمان ومكان تسليمی بيان اولنمق شرطدر

٣٨٧ ماده

صحت سلمك بقاسنده ثمنك مجلس عقدده تسليمی شرطدر . وعاقدين قبل التسليم افتراق ايدرلر ايسه عقد سلم منفسخ اولور

(فصل رابع)

(استصناع بياننده‌در)

٣٨٨ ماده

بركيمسه اهل صنايعدن برينه بكا شو قدر غروشه شويله

یرشی یاپ دیوب اودخی قبول ایتسه استصناعا بیع منعقد اولور

مثلا مشتری پاپوشجی‌یه ایاغنی کوستره‌رك فلان نوع سختیاندن شو قدر غروشه بکا برچفت پاپوش یاپ دیوب او دخی قبول ایتسه یاخود مرانقوز ایله طول وعرضنی و اوصاف لازمه‌سنی بیان ایدرك بر قایق یاخود کمی یاپ‌ق اوزره پازارلق ایتسه استصناع منعقد اولور کذلك طول وحجمی و سائر اوصاف لازمه‌سی بیان اولنه‌رق هر بری شو قدر غروشه اولمق اوزره بر فابریقه‌جی ایله شو قدر ایکنه‌لی تفنك یاپ‌ق اوزره پازارلق اولنسه استصناع منقد اولور

٣٨٩ ماده

استصناعی متعامل اولان شیلرده علی الاطلاق استصناع صحیحدر . اما تعامل جاری اولمیان شیلرده مدت بیان اولنور ایسه سلم اولوب انده شرائط سلم معتبردر . و اگر مدت بیان اولنمازسه ینه استصناع قبیلندن اولور

٣٩٠ ماده

استصناعده مصنوعك مطلوبه موافق اوله‌جق وجهله توصیف و تعریفی لازمدر

٣٩١ ماده

استصناعده پشين آقچه ويرمك لازم دكلدر

٣٩٢ ماده

استصناع منعقد اولدقدن صكره طرفين بازارلقدن دونه‌مز • فقط مصنوع اكر تعريفه موافق اولمزسه مستصنع مخيردر

(فصل خامس)

(بيع مريضك احكامى بياننده در)

٣٩٣ ماده

بر مريض مرض موتنده ايكن ورثه‌سندن بريسنه برشى صاتسه ديكر وارثلرك اجازتنه موقوف اولوب مريضك وفاتندن صكره اجازت ويررلر ايسه نافذ اولور ويرمزلر ايسه نافذ اولماز

٣٩٤ ماده

مرض موتنده ايكن مريض حين وفاتنده كندويه وارث اولميان برينه ثمن مثليله برشئ صاتسه صحيح و معتبر اولور • و اكر محابات يعنى ثمن مثلندن نقصان ايله بيع و تسليم ايتدكدن صكره فوت اولسه ثلث مالى محاباته مساعد اولديغى تقديرده بيع ينه صحيح و معتبر اولور

وثلث مالی محاباته مساعد اولمدیغی صورتده مقدار نقصانی مشتری اکماله مجبور اولور . و اکمال ایتمز ایسه ورثه بیعی فسخ ایده بیلور

مثلا بیك بش یوز غروش قیمتلو بر خانه‌دن بشقه نسنه‌یه مالك اولمیان مرض موتندن اول خانه‌سنی وارثی اولمیان برکیمسه‌یه بیك غروشه بیع تسلیم ایتدکدن صکره فوت اولسه محابات ایتمش اولدیغی بشیوز غروش ثلث ماله مساعد اولمغله بیع صحیح و معتبر اولوب ورثه بو بیعی فسخ ایده‌مز . و اکر مریض اول خانه‌یی بشیوز غروشه بیع و تسلیم ایتمش اولسه محابات ایتمش اولدیغی بیك غروش ثلث مالك ایکی قاتی اولمغله ورثه مشتری‌یه ثمنی مبیعك ثلثان قیمتنه ابلاغ ایت دیو تکلیف ایتدکلرنده مشتری ناقص اولان بشیوز غروشی ویرر ایسه ورثه بیعی فسخ ایده‌مز و اکر ویرمز ایسه بیعی فسخ ایله خانه‌یی استرداد ایده‌بیلورلر

٣٩٥ ماده

ترکه‌سی مستغرق دیون اولان کیمسه مرض موتنده مالنی ثمن مثلندن نقصان ایله صاتوبده فوت اولدیغی صورتده داینلری مبیعك ثمن مثلنی مشتری‌یه اکمال ایتدیررلر و اکمال ایتمزسه بیعی فسخ ایده‌بیلورلر

(فصل سادس)

(بيع الوفا حقنده در)

٣٩٦ ماده

بيع وفاده بايع ثمني رد ايله مبيعي استرداد ايده بيلديكي كبي مشتري دخي مبيعي رد ايله ثمني استرداد ايده بيلور

٣٩٧ ماده

بيع وفا ايله صاتيلان مبيعي كرك بايع وكرك مشتري آخره صاته مز

٣٩٨ ماده

مبيعك منافعندن بر مقداري مشتري يه عائد اولمق اوزره شرط قلنسه اول شرطه رعايت اولنور

مثلا وفاء صاتيلان باغك اوزومي بايع ايله مشتري بينده مناصفة تقسيم اولنمق اوزره بالتراضي مقاوله ايتسه لر اول مقاوله موجبنجه عمل اولنمق لازم كلور

٣٩٩ ماده

وفاء صاتيلان مالك قيمتي دينه مساوي اولديغي حالده مشتري يدنده تلف اولسه مقابلي اولان دين ساقط اولور

٤٠٠ ماده

وفاء صاتيلان مالك قيمتي دينندن ناقص اولديغي حالده مشتري يدنده تلف اولسه قيمتي مقدار ديندن ساقط اولور

و اوسـت طرفنی دخی مشتری بایعدن اخذ و اسـترداد ایلر .

٤٠١ ماده

وفاء صاتیـلان مالك قیمتی دیـندن زیاده اولدیغی حالده مشـتری یدنده تلف اولسـه قیمتندن دین مقـابلی اولان مقداری ساقط اولور و تعدی وقوعبولمش ایسه زیاده‌یی دخی مشـتری ضامن اولور و اکر بلا تعد تلف اولمش اولسه اول زیاده‌یی مشترینك اوده‌مسی لازم کلمز

٤٠٢ ماده

بیـع وفاده متبـایعاندن بریسی فوت اولدقده حق فسخ وارثه انتقال ایدر

٤٠٣ ماده

مشتری اله‌جغنی استیفا ایتمدکجه وفاء اشترا ایتمش اولدیغی ماله بایعك دیکر غریملری مداخله ایده‌مز

اراده سنیه تاریخی فی ۸ محرم سنه ۲۸٦

كتاب الاجارات

❊ صورت خط همايون ❊

موجبنجه عمل اولنه

—❊ كتاب ثانى ❊—

(اجارات حقنده اولوب بر مقدمه ايله سكز بابى شاملدر)

(مقدمه)

(اجاره يه متعلق اولان اصطلاحات بياننده در)

٤٠٤ ماده

اجرت • كرا يعنى بدل منفعت و ايجار كرايه ويرمك و استيجار كرا ايله طوتمق ديمكدر

٤٠٥ ماده

اجاره • لغت عربده اجرت معناسنه در فقط ايجار معناسنده دخى استعمال اولنمشدر اصطلاح فقهاده منفعت معلومه يى عوض معلوم مقابله سندن بيع ايتمك ديمكدر

٤٠٦ ماده

اجارهٔ لازمه • خيار شرط وخيار عيب وخيار رؤيتدن

عاری اولان اجارهٔ صحیحه‌درکه طرفیندن بریسی بلاعذر بونی فسخ ایده‌مز

۴۰۷ ماده

اجارهٔ منجزه • وقت عقددن اعتبارا ایجاردر

۴۰۸ ماده

اجارهٔ مضـافه • کله‌جك بر وقت معیندن اعتبـارا ایجاردر

مثلا کله‌جك فلان آیك ابتداسندن اعتبارا بر خانه بوقدر مدت ایچون شوقدر غروشه ایجار اولنسه اجارهٔ مضافه اوله‌رق منعقد اولور

۴۰۹ ماده

آجر • اجاره‌یه ویرن کیمسـه‌در ضم میم ایله مکاری وکسر جیم ایله موجر دخی دینلور

۴۱۰ ماده

مستأجر • کسر جیم ایله استیجار ایدن کیمسه‌در

۴۱۱ ماده

مأجور • کرایه ویریلان شـیدر جیملرك فتحیله موجر ومستأجر دخی دینلرر

۴۱۲ ماده

مستأجر فیه • اجیرك عقد اجاره ایله التزام ایلدیکی

عملی ایفـا ایچون مستأجر طرفندن کندوسنه تسلیم اولنان مالدر
البسه دیکمك اوزره درزی‌یه‌ویریلان قماش ونقل ایچون حماله ویریلان حموله کبی

٤١٣ ماده

اجیر ٠ نفسنی کرایه ویرن کیمسه‌در

٤١٤ ماده

اجر مثل٠ بیغرض اهل وقوفك تقدیر ایتدکلری اجرتدر

٤١٥ ماده

اجر مسمی ٠ حین عقدده ذکر وتعیین اولنان اجرتدر

٤١٦ ماده

ضمـان ٠ برشیئك مثلیاتدن ایسه مثلنی وقیمیاتدن ایسه قیمتنی ویرمکدر

٤١٧ ماده

معد للاسـتغلال ٠ کرایه ویرلمك اوزره اعداد وتعیین اولنمش شیدر که فی الاصل کرایه ویرلمك اوزره یاپلمش یا آلنمش خان وخانه وحمام ودکان کبی عقارات ایله کرا عربه‌سی وکرا بارکیری مثللو شیلردر
وبرشـیئك علی التوالی اوچ سـنه ایجـارا ویرلمسی معد للاستغلال اولدیغنه دلیلدر

وبر كيمسه نفسيچون ياپدرمش اولديغى بر شيئك معد للاستغلال اولديغنى ناسه اخبار واعلام ايله معد للاستغلال اولور

٤١٨ ماده

مسترضع . اجرت ايله سوت انا طوتان كيمسه‌در

٤١٩ ماده

مهايأه . تقسيم منافعدن عبارتدر

مثلا برخانه‌ده مشترك اولان ايكى كيمسه برسنه برى وديكر سنه ديكرى مناوبة انتفاع ايتمك اوزره قرار ويرملك كبى

(باب اول)

(ضوابط عموميه بياننده‌در)

٤٢٠ ماده

اجاره‌ده معقود عليه منفعتدر

٤٢١ ماده

معقود عليه اعتباريله اجاره ايكى نوعدر

نوع اول منافع اعيان اوزرينه وارد اولان عقد اجاره اولوب ايجار اولنان شيئه عين مأجور وعين مستأجر دخى دينلور واشبو نوع اول اوچ قسمه تقسيم اولنور

قسم اول اجارهٔ عقاردر . خانه واراضى ايجارى كبى

قسم ثانی اجارهٔ عروضدر · البسه واوانی ایجاری کبی

قسم ثالث اجارهٔ حیواندر

نوع ثانی عمل اوزرینه وارد اولان عقد اجاره اولوب بوندن مأجوره اجیر دینلور اجرتله عمله وخدمه طوتمق کبی

حرف وصنایع اصحابنی استیجار ایتمك دخی بوقبیلدندرکه مثلا قماش درزیدن اولمق اوزره البسه کسدرمك استصناع اولدیغی کبی درزی‌یه قماش ویروبده البسه دیکدرمك دخی عمل اوزرینه اجاره دیمکدر

٤٢٢ ماده

اجیر ایکی قسمدر

قسم اول اجیر خاصدرکه یالکز مستأجره ایشلمك اوزره طوتیلان اجیردر · آیلقلی خدمتکار کبی

قسم ثانی اجیر مشترکدرکه مستأجردن بشقه‌سنه ایشلمامك شرطیله مقید اولمیان اجیردر

مثلا حمال ودلال ودرزی وساعتجی وقیوجی واسکله قایقجیسی وکرا عربه‌جیسی وقریه چوبانی هپ اجیر مشترکدرکه برشخصه مخصوص اولمیوب هرکس ایچون ایشلیه بیلورلر فقط بونلردن بری فلان وقته قدر یالکز مستأجره ایشلمك اوزره استیجار اولندقده اول مدت

ظرفنده اجير خاص اولور كذلك برحمال ياخود عربه‌جى ياقايقجى فلان محله قدر بشقه‌سنه ايشلميوب مستأجره مخصوص اولمق اوزره استيجار اولندقده اورايه وارنجه‌يه قدر اجير خاص اولور

٤٢٣ ماده

اجير خاصك مستأجرى برشخص اولديغى كبى شخص واحد حكمنده اولان متعدد شخصلر دخى اوله‌بيلور بناء عليه برقريه اهاليسى كندولرينه مخصوص اولمق اوزره عقد واحد ايله برچوبان استيجار ايتدكلرنده اول چوبان اجير خاص اولور اما كندولرندن بشقه‌سنك حيوانى دخى رعى ايتمسنى تجويز ايتدكلرى صورتده اول چوبان اجير مشترك اولور ٠

٤٢٤ ماده

اجير مشتركك اجرته استحقاقى عمل ايله‌در

٤٢٥ ماده

اجير خاصك اجرته استحقاقى مدت اجاره‌ده عمل ايچون حاضر بولنمسيله‌در يوقسه بالفعل ايشلمسى شرط دكلدر فقط عملدن امتناع ايدمز وايدرسه اجرته مستحق اولماز

٤٢٦ ماده

عقد اجاره ایله منفعت معینه‌یه مستحق اولان کیمسه عینا اول منفعتی یامثلنی یاخود مادوننی استیفا ایده‌بیلور • اما مافوقنه تجاوز ایده‌مز

مثلا تیمورجیلك ایشلمك اوزره استیجار اولنسان دکانده مستأجر مضرتده تیمورجیلکه مساوی یاخود اندن اهون برصنعتی اجرا ایده‌بیلور وبرکیمسه ساکن اولمق اوزره استیجار ایلدیکی خانه‌ده ساکن اولمیوبده اشیا وضع ایده‌جك اولسه جائز اولور • اما عطارلق ایتمك اوزره استیجار ایلدیکی دکانده تیمورجیلك ایشلیه‌مز

٤٢٧ ماده

هرشی که مستعملینك اختلافیله مختلف اوله انده تقیید معتبردر

مثلا برکیمسه‌نك رکوبی ایچون استکرا اولنان آته بشقه‌سی ارکاب اولنه‌مز

٤٢٨ ماده

هرشی که مستعملینك اختلافیله مختلف اولمیه انده تقیید لغودر

مثلا برکیمسه‌نك سکناسی ایچون استیجار اولنان خانه‌ده بشقه‌سی اسکان اولنه‌بیلور

۴۲۹ ماده

كرك قابل تقسيم اولسون وكرك اولمسون بر كيمسه حصهٔ شايعه‌سنى شريكنه ايجار ايده‌بيلور ايسه‌ده آخره ايجار ايده‌مز . فقط بعد المهايأه نوبتنى ايجار ايده‌بيلور

۴۳۰ ماده

شيوع طارى عقد اجاره‌يى افساد ايتمز

مثلا بر كيمسه خانه‌سنى ايجار ايتدكدن صكره نصف حصه‌سى بر مستحق طرفندن ضبط اولنسه، باقى حصهٔ شايعه حقنده اجاره باقى قالور

۴۳۱ ماده

ايكى شريك برلكده اوله‌رق مال مشتركى شخص آخره ايجار ايده بيلورلر

۴۳۲ ماده

برشيئى ايكى كشى‌يه ايجار ايتمك جائزدر . وهر برى اجرتدن كندو حصه‌سنه عائد اولان مقدارى ويروب يكديكره كفيل اولمدقجه برينك حصه‌سى ديكردن النه‌ماز

(باب ثانی)

(عقد اجاره يه متعلق مسائل بياننده اولوب درت فصلی حاويدر)

(فصل اول)

(ركن اجاره يه دائر اولان مسائل بياننده در)

٤٣٣ ماده

بيع كبی اجاره دخی ايجاب وقبول ايله منعقد اولور

٤٣٤ ماده

اجاره ده ايجاب وقبول ايجار ايتدم وكرايه ويردم واستيجار ايتدم وقبول ايتدم كبی عقد اجاره ايچون مستعمل اولان سوزلردر

٤٣٥ ماده

اجاره دخی بيع كبی ماضی صيغه سيله منعقد اولوب مستقبل صيغه سيله منعقد اولماز

مثلا بری ايجار ايده جكم ديوب ديكری استيجار ايتدم ياخود بری ايجار ايت ديوب ديكری ايجار ايتدم ديسه ايكی صورتده دخی اجاره منعقد اولماز

٤٣٦ ماده

اجاره مشافهه ايله اولديغی كبی مكاتبه ايله ودلسزك اشارت معروفه سيله دخی منعقد اولور

ماده ٤٣٧

تعاطی طریقیله دخی اجاره منعقد اولور

نته کم شفاها پازارلق اولنمقسزین یولجی واپورینه واسکله قایقنه و کرا بارکیرینه بنمك کبی که اجرت معلوم ایسه اولقدر و دکل ایسه اجرت مثل اعطاسی لازم کلور

ماده ٤٣٨

اجاره ده سکوت رضا وقبول عد اولنور

مثلا برآدم شهریه اللی غروش کرا ایله بر دکان استیجار ایدوبده برقاچ ای ساکن اولدقدنصکره آی باشنده آجر اکر التمش غروشه راضی اولور ایسهك اوتور اولماز ایسهك دکانی براق دیدکده مستأجر انی رد ایله التمش غروشه راضی اولم دیدکدنصکره دکانده مستمرا اوتورسه کما فی السابق اللی غروش کرا لازم اولور ٠ واکر برشی دیمیوب و دکاندن چیقمیوبده مستمرا اوتورمش ایسه شهریه التمشر غروش ویرمسی لازم کلور

کذلك دکان صاحبی یوز غروشه و مستأجر سکسان غروشه دیسه و صاحبی مستأجری براغوب اودخی دکانده ساکن اولسه سکسان غروش اجرت لازم اولور ٠ واکر طرفین سوزلرنده اصرار ایلدکلری حالده مستأجر ساکن اولور ایسه اجر مثل لازم کلور

ماده ٤٣٩

بعد العقد بدلك تبديل ويا تزييد ويا تنزيلى ايله تكرار پازارلق اولندقده عقد ثانى معتبردر

ماده ٤٤٠

اجارهٔ مضافه صحيح ووقتى حلول ايتمدن اول لازم اولور بناء عليه احد عاقدين مجرد وقتى كلمدى ديو اجاره‌يى فسخ ايده‌مز

ماده ٤٤١

اجاره صحيح اوله‌رق منعقد اولدقدنصكره بشقه‌سى اجرته نقدر ضم ايتسه آجر مجرد بونك ايچون اجاره‌يى فسخ ايده‌مز

فقط وصى يا متولى يتيمك ياوقفك عقارينى اجر مثلندن نقصان ايله ايجار ايتسه اجاره فاسد اولوب اجر مثلك اكمالى لازم كلور

ماده ٤٤٢

مستأجر ارث ياهبه كبى بر وجهله عين مأجوره مالك اولنجق اجاره‌نك حكمى قالماز

ماده ٤٤٣

موجب عقدك اجراسنه مانع اولور بر عذر ظهور ايتدكده اجاره منفسخ اولور

مثلا دوكون ايچـون براشجى استيجـار اولندقده احد زوجين فوت اولسه اجاره منفسخ اولور
وكذا ديشى اغريان كيمسه ديشنى چيقارمق اوزره شوقدر غروشـه برديشجى ايله مقـاوله ايتمشـيكن اغرى زائل اوليورسه اجاره منفسخ اولور
كذلك مسـترضعك وفاتيـله اجاره منفسخ اولميـوب اما چوجغك ياخود سود انانك وفاتيله منفسخ اولور

(فصل ثانى)

(اجاره نك شرائط انعقاد ونفـاذى حقنده در)

٤٤٤ ماده
اجاره نك انعقادنده عاقدينك اهليتى يعنى عاقل مميز اولملرى شرطدر

٤٤٥ ماده
بيوعده اولديغى كبى اجاره نك انعقادنده دخى ايجـابك قبوله موافقتى ومجلس عقدك اتحادى شرطدر

٤٤٦ ماده
آجر ايجـار ايده جكى شيئك متصرفى ياخود متصرفنك وكيلى يا وليسى يا وصيسى اولمق لازمدر

٤٤٧ ماده
فضولينك ايجـارى متصرفك اجازتنه و متصرفى صغير

و یا مجنون ایسه اجر مثلیله ایجار اولندیغی صورتده ولیسنك و یا وصیسنك اجازتنه موقوفا منعقد اولور فقط اجازتك صحتنده درت شیئك یعنی عاقدین و مالك و معقود علیهك و بدل اجاره عروضدن اولدیغی تقدیرده انك دخی قیام و بقاسی شرط اولوب بونلردن بریسی معدوم اولسه اجازت صحیح اولماز

(فصل ثالث)

(صحت اجاره نك شرائطی حقنده در)

٤٤٨ ماده

اجاره نك صحتنده عاقدینك رضاسی شرطدر

٤٤٩ ماده

مأجورك تعیینی لازمدر

بناء علیه ایکی دکاندن بری تعیین و تخییر ایدلمکسزین ایجار اولنسه صحیح اولماز

٤٥٠ ماده

اجرت معلوم اولمق شرطدر

٤٥١ ماده

اجاره ده منفعت مانع منازعه اوله جق وجهله معلوم اولمق شرطدر

٤٥٢ ماده

خانه و دكاكين وسوت انا امثالنده مدت اجاره‌نك بيانيله منفعت معلوم اولور

٤٥٣ ماده

حيوان استيجار اولندقده يوك يوكلتمك ايچونميدر يوخسه ركوب ايچونميدر وكيم بنه‌جكدر بوراسنك تعيينى ياخود ديلديكنى اركاب ايتمك اوزره تعميمى ايله برابر اجاره‌نك مدتى ياخود مسافه‌سى دخى بيان اولنمق لازمدر

٤٥٤ ماده

اراضى استيجارنده تعيين مدتله برابر نه ايش ايچون اولديغى بيان اولنمق وزراعت ايچون‌ايسه نه اكيله‌جكى تعيين و ياخود مستأجر هر نه ديلرسه اككك اوزره ديو تعميم قلنمق دخى لازمدر

٤٥٥ ماده

اهل صنعتك استيجارنده منفعتك معلوميتى عملك بيانيله يعنى نه ياپه‌جغنى ونصل ياپه‌جغنى تعيين ايله اولور مثلا اثواب بو يادليه‌جق اولدقده اثوابك بو ياجبه ارائه‌سى ياخود غلظت و رقتنك بيلديرلسى ورنكنك بيانى لازمدر

٤٥٦ ماده

اشيا نقلنده اشارتله ونقل اولنهجق محلك تعيينيله منفعت معلوم اولور

مثلا شويوكى فلان محله نقل ايدهجكسك دينلدكده يوك مشاهده ومسافه معلوم اولديغى جهتله منفعت دخى معلوم اولور

٤٥٧ ماده

منفعت مقدور الاستيفا اولمق شرطدر

بناء عليه برفرارى حيوانك ايجارى صحيح اولماز

(فصل رابع)

(اجارهنك بطلان وفسادى حقندهدر)

٤٥٨ ماده

انعقاد اجارهنك شرائطندن برى بولنمسه اجاره باطل اولور

مثلا مجنونك وصبئ غير مميزك ايجار واستيجارى باطلدر . فقط بعدالانعقاد آجر يامستأجرك تجنن ايتمسيله اجاره منفسخ اولماز

٤٥٩ ماده

اجارهٔ باطلهده استعمال ايله اجرت لازم اولماز

فقط مال وقف ويامال يتيم ايسه استعمال ايله اجر مثل
لازم اولور
مجنون دخى يتيم حكمندهدر

٤٦٠ ماده

انعقاد اجارهنك شرطلرى بولنوبده شرائط صحتدن بريسى
بولنمسه اجاره فاسد اولور

٤٦١ ماده

اجارهٔ فاسده نافذدر · فقط اجارهٔ فاسدهده آجر اولان
كيمسه اجر مثله مالك اولوب اجر مسمايه مالك اولماز

٤٦٢ ماده

اجارهنك فسادى بعضا بدلك مجهول اولمسندن وبعضا
ديكر شرائط صحتك بولنمامسندن نشأت ايدر
اولكى صورتده بالغا مابلغ اجر مثل لازم كاور ·
ايكنجى صورتده اجر مسمايى تجاوز ايتمامك شرطيله
اجر مثل لازم كاور

—○○—

(باب ثالث)

(اجرته متعلق مسائل بياننده اولوب اوچ فصلی حاويدر)

(فصل اول)

(بدل اجاره حقنده‌در)

ماده ٤٦٣

بيعده ثمن اولمغه صالح اولان شیٔ اجاره‌ده بدل اولمغه صالح اولديغی كبی ثمن اولمغه صالح اولميان شيلر دخی بدل اجاره اوله‌بيلور

مثلا بر حيوان مقابلنده ياخود بر خانه‌نك سكناسی مقابلنده بر بستان استيجار اولنه‌بيلور

ماده ٤٦٤

بدل اجاره نقد ايسه ثمن مبيع كبی مقدارينی تعيين ايله معلوم اولور

ماده ٤٦٥

بدل اجاره عروضدن ياخود مكيلات يا موزونات ياخود عدديات متقاربه‌دن اولديغی حالده مقداريله برابر وصفنی دخی بيان ايتمك لازم كلور

و نقل حمل ومؤنته محتاج اولان شيلرده هر نرده تسليمی شرط قلنور ايسه اوراده ايفا اولنمق لازم كلور . ومكان

ایفا بیان اولنمدیغی تقدیرده مأجور اکر عقار ایسه اول عقارك اولدیغی محلده و اکر عمل ایسه اجیرك عملی ایفا ایتدیکی یرده و اکر حموله ایسه اجرتك لازم اولدیغی مکانده ایفاسی لازم کلور

اما حمل و مؤنتی اولمیان شیلرده دیلدیکی یرده اولور

(فصل ثانی)

(اجرتك سبب لزومنه و آجرك اجرته کیفیت استحقاقنه)

(دائر اولان مسائل بیاننده در)

٤٦٦ ماده

عقد مطلق ایله اجرت لازم اولماز

یعنی مجرد اجاره منعقد اولدیغی کبی همان بدل اجارهنك تسلیمی لازم کلمز

٤٦٧ ماده

تعجیل ایله اجرت لازم اولور

یعنی مستأجر بر وجه پشین اجرتی تسلیم ایتسه آجر اکا مالك اولوب بعده مستأجر انی استرداد ایدهمز

٤٦٨ ماده

شرط تعجیل ایله اجرت لازم اولور

یعنی بدل اجارهنك بر وجه پشین ویرلمسی شرط قلندقده

عقد اجاره کرك منافع اعيان اوزرينه وارد اولسون و کرك عمل اوزرينه وارد اولسون هر حالده مستأجرك اول امرده بدل اجاره‌یی تسلیم ایتمسی لازم کلور واولکی صورتده آجر اجرتی استیفا ایدنجیه‌دك مأجوری تسلیمدن وایکنجی صورتده اجیر اجرتی استیفا ایدنجیه‌دك عملدن امتناع ایده‌بیلور

وایکی صورتده دخی آجرك بر وجه پشین اجرتی مطالبه ایله مستأجر ایفادن امتناع ایدر ایسه فسخ اجاره‌یه حقی واردر

٤٦٩ ماده

استیفای منفعت ایله اجرت لازم اولور

مثلا برمحله کیتمك اوزره استیجار اولنان بارکیره رکوب ایله اورایه واردقده آجری اجرته مستحق اولور

٤٧٠ ماده

اجارهٔ صحیحه‌ده استیفای منفعته اقتدار ایله دخی اجرت لازم اولور

مثلا برکیمسه اجارهٔ صحیحه ایله استیجار ایلدیکی خانه‌یی قبض ایتدکدن صکره ساکن اولمسه بیله اجرت ویرمسی لازم کلور

٤٧١ ماده

اجارهٔ فاسده‌ده استیفای منفعته اقتدار کافی اولمیوب حقیقة انتفاع بولنمدقجه اجرت لازم اولماز

٤٧٢ ماده

من غیر عقد و بلااذن برکیمسه برینك مالنی استعمال ایتدیکی صورتده معد للاستغلال ایسه اجر مثل لازم اولور ۰ دکل ایسه لازم اولماز

فقط مال صاحبی اجرت مطالبه ایتدکدن صکره استعمال ایدر ایسه معد للاستغلال اولمسه دخی اجرت اعطاسی لازم کلور

زیرا بوحالده استعمال ایتمسیله اجرته لازم اولمش اولور

٤٧٣ ماده

اجرتك تعجیل وتأجیلی حقنده عاقدین هرنه شرط ایدرلر ایسه اکا رعایت اولنور

٤٧٤ ماده

تأجیل بدل شرط اولنمدیغی صورتده ابتدا آجرك مأجوری تسلیم واجیرك عملی ایفا ایلمسی لازم کلوب اجرتك ایفاسی انجق مقاوله اولنسان وقت تأدیه‌نك انقضاسنده لازم اولور

ماده ٤٧٥

تعجیل و تأجیل شرطی اولمقسزین عقد اولنان اجارهٔ مطلقه‌ده عقد اجاره کرك منافع اعیان اوزرینه اولسون و کرك عمل اوزرینه اولسون هرحالده ابتدا آجرك مأجوری تسلیم واجیرك عملی ایفا ایتلسی لازم کلور

ماده ٤٧٦

اجرت اکر شهریه یاخود سنویه کبی بروقت معین ایله موقوف ایسه لزوم ایفاسی اول وقتك انقضاسنده‌در مثلا شهریه ایسه آیك تمامنده وسنویه ایسه سنه ختامنده ایفا اولنمق لازم کلور

ماده ٤٧٧

اجرتك لزومنده مأجورك تسلیمی شرطدر

یعنی کرا وقت تسلیمدن اعتبارا ایشلر

بوصورتده آجر قبل التسلیم مرور ایدن مدتك اجرتنی الهمز . واکر قبل التسلیم مدت اجاره منقضی اولور ایسه اجرتدن برشیئه مستحق اولماز

ماده ٤٧٨

مأجور ایله انتفاع بالکلیه فوت اولدقده اجرت ساقط اولور

مثلا حمام تعمیره محتاج اولوبده تعمیری اثناسنده برمدت

معطل قالسه اول مدتك اجرتدن حصه‌سی ساقط اولور . كذلك دكرمنك صوبی كسيلوبده معطل قالسه صويك انقطاعی وقتندن اعتبارا اجرت ساقط اولور . فقط مستأجر اون اوكوتمكدن غيری برصورتله اول دكرمنك اوندن انتفاع ايتدكده بدل اجاره‌دن اكا اصابت ايدن حصه‌يی ويرمسی لازم كلور

٤٧٩ ماده

بركيمسه بردكان استيجار وقبض ايتمشيكن بر مدت اخذ واعطايه كساد عارض اولمغله صنعت ايشلنمدی ودكان قپالو قالدی ديو اول مدتك كراسنی اعطادن امتناع ايده‌مز

٤٨ ماده

مدت اوزرينه برقايق استيجار اولنوبده اثنای راهده مدت منقضی اولسه ساحله يناشنجيه‌دك اجاره ممتد اولور . ومستأجر فضله اولان مدتك اجر مثلنی ويرر

٤٨١ ماده

بركيمسه خانه‌سنی ديكر كمسنه‌يه مرمت ايتمك وبلا اجرت ساكن اولمق اوزره ويرسه واودخی كندو طرفندن مرمت ايدرك برمدت ساكن اولسه عاريت قبيلندن اولمغله مصارف تعميريه اول كمسنه‌يه عائد اولور .

وصاحب خانه دخی اندن اول مدت ایچون اجرت نامنه برشی الهماز

(فصل ثالث)

(اجرت ایچون اجیرك مستأجر فیهی حبس)

(ایدوب ایدهمامسی حقنده‌در)

٤٨٢ ماده

درزی و بویاجی و جامه شوی کبی عملنده اثر اولان اجیرك ویره‌سی‌یه مقاوله اولنمامش ایسه اجرت ایچون یدنده مستأجر فیهی حبس ایتمکه صلاحیتی واردر ۰ وبو وجهله حبس ایدوبده یدنده اول مال تلف اولسه ضامن اولماز فقط اجرت دخی الهماز

٤٨٣ ماده

حمال و ملاح کبی عملندن اثر اولمیان اجیرك اجرت ایچون مستأجر فیهی حبس ایتمکه صلاحیتی یوقدر
وبوحالده حبس ایدوبده یدنده اول مال تلف اولسه ضامن اولور و مال صاحبی بونده مخیر اولوب دیلرسه محمول اوله‌رق قیمتنی تضمین ایتدرر واجرتنی ویرر و دیلرسه غیر محمول اوله‌رق تضمین ایتدیروب اجرت ویرمز

(باب رابع)

(مدت اجاره يه متعلق مسائل بياننده در)

٤٨٤ ماده

بر كيمسه كرك يوم كبى قصير اولسون وكرك سنين كبى طويل اولسون معلوم اولان مدت اوزرينه مال وملككنى آخره ايجار ايده بيلور

٤٨٥ ماده

مدت اجاره نك ابتداسى حين عقدده تسميه يعنى ذكر وتعيين اولنان وقتدن اعتبار اولنور

٤٨٦ ماده

حين عقددن ابتداى مدت تسميه اولنمز ايسه وقت عقددن اعتبار اولنور

٤٨٧ ماده

بر سنه لك اولمق اوزره هر آيلغى شو قدر غروشه اوله رق بر عقارك ايجارى جار اولديغى كبى شهريه سى بيان اولنمقسزين بر سنه لك اولمق اوزره شو قدر غروشه ايجارى دخى صحيح اولور

٤٨٨ ماده

آيك ابتداسنده ايكن اجاره كرك بر آيلق اولسون وكرك زياده اولسون شهريه اوله رق مقاوله اولنور ايسه

آیلق اولمق اوزره منعقد اولور بوصورتده آی اوتوز
کوندن ناقص اولسه دخی تمام آیلق اعطاسی لازم کلور

۴۸۹ ماده

آیك برازی کچمشیکن بر آیلق اولمق اوزره مقاوله
اولندیغی صورتده بر آی اوتوز کون اولمق اوزره
اعتبار اولنور

۴۹۰ ماده

آیك برازی کچمشیکن شو قدر آیلق اولهرق مقاوله
اولنور ایسه اولکی ناقص آی الك صکره کی آیدن اوتوز
کون اولمق اوزره اتمام اولنوب اجرتی یومیه حسابیله
ایفا اولنور . واره یرده کی آیلر غره ایله حساب واعتبار قیلنور

۴۹۱ ماده

آیك برازی کچمشیکن قاچ آیلق اولدیغی بیان
اولنمقسزین هر آیلغی شو قدر غروشه اولمق اوزره مقاوله
اولندیغی صورتده ابتداکی ناقص آی اوتوز کون اعتبار
اولنمق لازم کلهجکی کبی دیکر آیلر دخی اولوجهله
اوتوزر کون اولمق اوزره اعتبار اولنور

۴۹۲ ماده

آیك ابتداسنده ایکن بر سنهلك اولهرق عقد اجاره
اولندقده سنه اون ایکی آی اولمق اوزره اعتبار اولنور

ماده ٤٩٣

آيك بر ازى كچمشيكن اجاره بر سنه‌لك اوله‌رق عقد اولندقده برآى ايامى اوله‌رق اعتبار اولنوب ديكر اون برى غره اعتباريله حساب اولنور

ماده ٤٩٤

قاچ آيلق اولديغى ذكر اولنمقسزين هرآيلغى شو قدر غروشه اولمق اوزره بر عقار ايجار اولنسه عقد صحيح اولور

فقط برنجى آى تمام اولدقده ايكنجى و دها صكره كى آيلرك برنجى كيجه‌سيله برنجى كوننده آجر ومستأجردن هر برى اجاره‌يى فسخ ايده‌بيلور . اما اولكى كيجه‌سيله كونى كچدكدنصكره فسخ ايده‌مز

و اكر احد عاقدين بويله اثناى شهرده فسخ ايتدم ديسه اول آيك نهايتنده منفسخ اولور

و اكر اثناى شهرده شهر آتى ابتداسندن اعتباراً فسخ ايتدم ديسه شهر آتى حلولنده منفسخ اولور

و اكر ايكى يا زياده آيلق پشين ويرلمش ايسه هيچ بريسى اول آيلرك اجاره‌سنى فسخ ايده‌مز

ماده ٤٩٥

بر كيمسه بركون ايشلمك اوزره براجير طوتديغى صورتده

طلوع شمسدن عصره قدر یاخود غروب شمسه قدر ایشلمك خصوصنده عرف بلده نه ایسه اکا کوره عمل اولنور

٤٩٦ ماده

بری مثلا اون کون ایشلمك اوزره بر دولکر استیجار ایتسه عقد ولی ایدن کونلر اعتبار اولنور

و اکر یازین اون کون ایشلمك اوزره دیو استیجار ایتسه قنغی آیك قاچنجی کونندن اعتباراً ایشلیه جکنی بیان ایتمدکجه صحیح اولماز

(باب خامس)

(خیارات حقنده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(خیار شرط بیاننده در)

٤٩٧ ماده

بیعده اولدیغی کبی اجاره ده دخی خیار شرط جاری اولەرق احد طرفین یاخود ایکیسی بردن شو قدر کون مخیر اولمق اوزره ایجار و استیجار جائز اولور

٤٩٨ ماده

مخير اولان كيمسه مدت خيارنده ديلرسه اجاره‌يى فسخ ايدر وديلرسه مخير اولور

٤٩٩ ماده

كرك فسخ كرك اجازت (٣٠٢) و (٣٠٣) و (٣٠٤) ماده‌لرده بيان اولنديغى اوزره قولا اولديغى كبى فعلا دخى اولور

بناء عليه آجر مخير اولديغى صورتده مأجورده تملك لوازمندن اولان بروجهله تصرف ايتمسى فسخ فعليدر . ومستأجر مخير اولديغى صورتده مأجورده مستأجرينك تصرفى كبى تصرف ايتمسى اجازت فعليه‌در

٥٠٠ ماده

مخير اولان كيمسه اجاره‌يى فسخ ياخود انفاذ ايتمدن مدت خيار مرور ايدرسه خيارى ساقط اوله‌رق اجاره لازم اولور

٥٠١ ماده

مدت خيار وقت عقددن اعتبار اولنور

٥٠٢ ماده

مدت اجاره‌نك ابتداسى خيارك سقوطى وقتندن معتبردر

٥٠٣ ماده

شوقدر ذراع يادونم اولمق اوزره استيجار اولنان يرزياده

یاخود ناقص چیقسه اجاره صحیح اولور . واجر مسمی لازم کلور

فقط نقصان صورتنده مستأجر مخیر اولوب دیلرسه اجارہ‌یی فسخ ایده بیلور

٥٠٤ ماده

هر دونمی شوقدر غروشه اولمق اوزره بر یر استیجار اولنسه اجرتی دونم حسابیله ویرلمك لازم کلور

٥٠٥ ماده

بر ایش فلان وقته قدر ایفا اولنمق اوزره اجرتی تعیین اولنه‌رق عقد اجاره جائز وشرط معتبر اولور

مثلا بر کیمسه کسوبده کوملك دیکمك وبو کون یتشدرمك اوزره درزی‌یه بز ویرسه یاخود شوقدر کونده مکه‌یه یتشدرمك اوزره بر آدمدن دوه استکرا ایتسه اجاره جائز اولور . وآجر شرطی ایفا ایدر ایسه اجر مسمی الور وایفا ایتمز ایسه اجر مسمایی تجاوز ایتمامك اوزره اجر مثل الور

٥٠٦ ماده

عملده وعاملده وحملده ومسافه‌ده ومکانده وزمانده ایکی یا اوچ صورت اوزرینه اجرتك تردیدی صحیح اولور .

وهر قنغی صورت فعله چیقار ایسه اکا کوره اجرت اعطاسی لازم کاور

مثلا اکنه اردی دیکمك اوزره شوقدر واو یولغامه دیکمك اوزره بوقدر غروشه پازارلق اولندقده قنغی صورتده دیکیلور ایسه اکا کوره مقاوله اولنان اجرتك اعطاسی لازم کاور

یاخود بردکانده عطارلق ایتمك اوزره شوقدر وتیمورجیلك ایشلمك اوزره بوقدر غروشه مقاوله اولندقده مستأجر قنغی عملی اجرا ایدر ایسه اکا کوره اجرت معینه سنی اعطا ایدر

کذا بردابه یه بغدای یوکلتمك اوزره شوقدر وتیمور یوکلتمك اوزره بوقدر غروشه استکرا اولندقده قنغیسنی یوکلدر ایسه اکا کوره معین اولان اجرتی ویرر

یاخود مکاری شوحیوانی چورلی یه دك یوز وادرنه یه دك ایکی یوز وفلبه یه دك اوچیوز غروشه ایجار ایتدم دیدکده مستأجر نره یه کیدر ایسه اوراسنك اجرتنی اعطا ایلر وکذلك آجر شو خانه یی یوز وبوخانه یی ایکیوز غروشه ایجار ایتدم دیوب مستأجر دخی قبول ایتدکدنصکره هر قنغیسنده ساکن اولور ایسه انك ایچون معین اولان اجرتی ویرمسی لازم کاور

كذلك بركيمسه برجبه‌يى درزى‌يه بوكون ديكرسه اللى ويارين ديكرسه اوتوز غروش ويرمك اوزره پازارلق ايتسه جائز وشرطلر معتبر اولور

(فصل ثانى)

(خيار رؤيت حقنده‌در)

٥٠٧ ماده

مستأجر ايچون خيار رؤيت واردر

٥٠٨ ماده

مأجورك رؤيتى منافعك رؤيتى كبيدر

٥٠٩ ماده

مستأجر كورمدن برعقارى استيجار ايتسه كوردكده مخير اولور

٥١٠ ماده

بركيمسه مقدما كورمش اولديغى برخانه‌يى استيجار ايتسه انك ايچون خيار رؤيت يوقدر . مكركه سكنايه مضر اوله‌جق برمحلى منهدم اوله‌رق هيئت اولاسى تغير ايتمش ايسه اوحالده مخير اولور

٥١١ ماده

هر عمل كه محلك اختلافيله ذاتا مختلف اوله انده اجيرك خيار رؤيتى واردر

مثلا برجبه دیکمك اوزره درزی ایله پازارلق اولندیغی
صورتده درزی دیکه‌جکی چوقه یاشالی‌یی کوردکده
مخیر اولور

٥١٢ ماده

هر عمل که محلك اختلافیله مختلف اولمیه انده خیار
رؤیت یوقدر

مثلا شوقدر قیه پموغك چکردکنی ایقلامق اوزره شوقدر
غروشه مقاوله اولندقده اجیر پموغی کورمسه کندوسی
ایچون خیار رؤیت یوقدر

(فصل ثالث)

(خیار عیب حقنده در)

٥١٣ ماده

بیعده اولدیغی کبی اجاره‌ده دخی خیار عیب واردر

٥١٤ ماده

اجاره‌ده خیاری موجب اولان عیب منافع مقصوده‌نك
بالکلیه فوت یاخود مختل اولمسنه سبب اولان شیدر
مثلا خانه بتون منهدم اولمق ودکرمنك صویی
کسلمك ایله منفعت مقصوده فوت اولدیغندن و خانه‌نك
چاتیسی چوکمك یاخود سکنایه مضر برمحل منهدم

اولمق وكرا باركيرينك صرتی یاره‌لنمق منافع مقصوده‌یی
اخلال ایلمدیکندن بونلر اجاره‌ده خیاری موجب اولان
عیوبدندر . اما خانه‌نك ایچروسنه یغمور وصغوق
کیرمیه‌جك صورتده صواسی دوکلمك و بارکیرك یله‌سی
یاخود قویروغی کسلمك کبی منافعی اخلال ایتمیان قصورلر
اجاره‌ده خیاری موجب اولماز

٥١٥ ماده

منفعتك استیفاسندن مقدم مأجورده بر عیب حادث
اولسه وقت عقدده موجود کبی در

٥١٦ ماده

مأجورده بر عیب حادث اولدقده مستأجر مخیر در .
دیلرسه عیبیله برابر استیفای منفعت ایلر بوصورتده
اجرتی تماما ویرر و دیلرسه اجاره‌یی فسخ ایلر

٥١٧ ماده

مستأجرك اجاره‌یی فسخندن مقدم آجر اكر عیب حادثی
ازاله ایدر ایسه مستأجرك حق فسخی قالماز .
و مستأجر بقیهٔ مدته متصرف اولمق استدکده آجر دخی
اکا مانع اوله‌ماز

٥١٨ ماده

منافعی اخلال ایدن عیب حادثك رفعندن مقدم مستأجر

اجارەیی فسخ ایدەجك اولور ایسە آجرك حضورندە فسخ ایدەبیلور . یوخسە غیابندە فسخ ایدەمز

واکر آجرك غیابندە یعنی اکا خبر ویرمکسزین فسخ ایدر ایسە فسخی معتبر اولمیوب کما کان مأجورك کراسی ایشلر

اما منافع مقصودە بالکلیە فوت اولدیغی صورتدە آجرك غیابندە دخی فسخ ایدەبیلور

وکرك فسخ ایتسون وکرك فسخ ایتسون درتیوز یتمش سکزنجی مادەدە بیان اولندیغی اوزرە اجرت لازم اولماز

مثلا خانهٔ مأجورك منافعی اخلال ایدر برمحلی منهدم اولسە مستأجر فسخ اجارە ایدەبیلور . فقط آجرك حضورندە فسخ ایتمسی لازم کلور یوخسە اکا خبر ویرمکسزین خانەدن چیقیویرسە چیقمامش کبی اجرت ویرمسی لازم کلور

اما خانە بتون منهدم اولدیغی صورتدە آجرك حضورینە محتاج اولقسزین مستأجر فسخ اجارە ایدەبیلور . وهر حالدە اجرت لازم کلمز

٥١٩ مادە

خانەنك بر اوطەسی یاخود بر دیواری منهدم اولوبدە

مستأجر فسخ اجاره ایتمیه‌رك باقیسنده ساکن اولسه اجرتدن برشیء ساقط اولماز

۵۲۰ ماده

برکیسه ایکی خانه‌یی بردن شو قدر غروشه استیجار ایدوبده بریسی منهدم اولسه ایکیسنی بردن ترك ایده‌بیلور

۵۲۱ ماده

شو قدر اوطه‌لی اولمق اوزره استیجار اولنان خانه‌نك اوطه‌لری ناقص چیقسه مستأجر مخیردر دیلرسه فسخ اجاره ایدر و دیلرسه اجر مسمی ایله اجاره‌یی قبول ایلر اما اجاره‌یی ایفا ایدوبده اجرتدن بر مقداریني تنقیص ایده‌مز

(باب سادس)

(مأجورك انواع و احكامى بياننده اولوب درت)

(فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(اجارهٔ عقاره متعلق مسائل بياننده در)

٥٢٢ ماده

كيمك سكناسى ايچون اولديغى بيان ايدلميه‌رك بر خانه يا دكان استيجار اولنسه جائز اولور

٥٢٣ ماده

بركيمسه خانه‌سنى يا دكاننى ايچنده امتعه واشياسى اولديغى حالده ايجار ايتسه اجاره صحيح اولوب آجر امتعه واشياسنى تخليه ايله خانه‌يى تسليمه مجبور اولور

٥٢٤ ماده

بركيمسه نه اكه‌جكى تعيين ياخود هر نه ديلرسه اكمك اوزره ديو تعميم ايتميه‌رك برارضى استيجار ايتسه اجاره فاسد اولور . فقط قبل الفسخ تعيين ايدوبده آجر دخى راضى اولور ايسه صحته منقلب اولور

٥٢٥ ماده

بركيمسه ديلديكنى اكمك اوزره استيجار ايلديكى ارضده

صيفيه وشتائيه اولەرق برسنه ایچنده مكررا زراعت ایده بیلور

٥٢٦ ماده

زرعك ادراكندن مقدم مدت اجاره منقضی اولسه زرعك ادراكنه دك مستأجر اجر مثلنی ویرەرك ارض اوزرنده اكینی ابقا ایده بیلور

٥٢٧ ماده

نه ایچون اولدیغی بیان ایدلمیەرك دكان وخانه استیجاری صحیح اولوب كیفیت استعمالی عرف وعادته مصروف اولور

٥٢٨ ماده

بركیمسه نه ایچون اولدیغینی بیان اتمیەرك استیجار ایلدیكی خانەده كندوسی ساكن اولەبیلدیكی كبی بشقەسنی دخی اسكان ایدەبیلور ٠ وایچنه اشیاسنی وضع ایدەبیلور ٠ وبنایه وهن وضرر كتورمیەجك هرنوع ایش ایشلیه بیلور ٠ امابنایه وهن وضرر كتورەجك ایشی صاحبنك رضاسی اولمدقجه یاپەماز

حیوان باغلەمق خصوصنده عرف وعادت بلده معتبر ومرعیدر ٠ دكانك حكمی دخی بووجهله در

٥٢٩ ماده

منفعت مقصودەیی اخلال ایدن شیلری یاپمق آجره عائدر

مثلا دکرمنك خرقنی آیقلامق صاحبنك اوزرینه‌در . کذلك خانه‌نك وصویوللرینك وکونکلرینك تعمیر واصلاحی وسکنایه مخل اولان شیلرك انشاسی وبنایه متعلق سائر ایشلر هپ صاحبی اوزرینه لازمدر . واکر صاحبی بونلری یاپمقدن امتناع ایدر ایسه مستأجر اول خانه‌دن چیقه بیلور . مکرکه استیجار ایتدیکی وقت اول خانه بوحال اوزره اولوبده آنی کورمش ایسه عیبه راضی اولمش دیمك اولمسیله صکره‌دن بونی بهانه ایدرك اول خانه‌دن چیقه‌ماز . واکر مستأجر بوشیلری کندی طرفندن یاپار ایسه تبرع قبیلندن اولوب مصرفنی آجردن طلب ایده‌مز

ماده ٥٣٠

آجرك اذنیله مستأجرك اجرا ایتدیکی تعمیرات اکر طامك کرمیدینی اقطارمق کبی مأجورك اصلاحنه وخلل تطرقندن صیانتنه عائد ایسه مصرفی آجردن المق شرطی ذکر اولنمامش ایسه بیله مستأجر بوتعمیر اتك مصرفنی آجردن الور . واکر خانه‌نك فورونی تعمیر اتمك کبی مجرد مستأجرك منافعنه عائد ایسه اویله برشرط ذکر اولنمدقجه مستأجر انك مصرفنی آجردن اله‌مز

٥٣١ ماده
مستأجر بر عقار مأجورده بنا احداث ایلسه یاخود اغاج دیکسه اجاره‌نك انقضاسنده آجر مخیر اولور ٠ دیلرسه اول بنایی یاخود اغاجی قلع ایتدیرر ٠ ودیلرسه قیمتنی از اولسون چوق اولسون ویروب ابقا ایدر

٥٣٢ ماده
مدت اجاره‌ده تراکم ایدن توز و طپراق وسوپرندینك تطهیر و ازاله‌سی مستأجر اوزرینه در

٥٣٣ ماده
مستأجر مأجوری تخریب ایدر اولوبده آجر منعنه مقتدر اولمسه حاکمه مراجعتله اجاره‌یی فسخ ایتدیره بیلور

(فصل ثانی)

(اجارهٔ عروض حقنده در)

٥٣٤ ماده
مدت معلومه ایچون بدل معلوم مقابلنده البسه واسلحه و چادر و امثالی منقولاتك اجاره‌سی جائز در

٥٣٥ ماده
برکیسه بر محله کیتمك اوزره البسه استیجار ایتدکده اول

محله كيتميو بده خانه سنده كيسه ياخود هيچ كيمه سنه بيله اجرتنك اعطاسى لازم كلور

٥٣٦ ماده

بر كيمسنه كندو كيمك ايچون استيجار ايلديكى البسه يى بشقه سنه كيديره مز

٥٣٧ ماده

حليات البسه كبيدر

(فصل ثالث)

(اجارۀ حيوان حقنده در)

٥٣٨ ماده

معين بر حيوانى استكرا ايلمك صحيح اولديغى كبى بر محل معينه قدر كوتورمك اوزره مكارى ايله مقاوله ايتمك دخى صحيحدر

٥٣٩ ماده

فلان محله قدر ديو برمعين دابه استكرا اولنديغى صورتده اكر دابه يولده بيتاب اولوب قالور ايسه مستأجر مخير اولور • ديلرسه حيوان طورانجيه قدر بكلر و ديلرسه اجاره يى نقض ايلرو بو حالده اورايه قدر اولان مسافه نك اجر مسمادن حصه سى نه ايسه انى آجره ويرر

٥٤٠ ماده

فلان محله شوقدر يوك كوتورملك اوزره بازارلق اولنديغى صورتده حيوان يولده بيتاب اولوب قالور ايسه بشقه حيوانه تحميل ايله يوكى اول محله قدر كوتورمكه مكارى مجبور اولور

٥٤١ ماده

لاعلى التعيين بر حيوان استيجارى جائز اولماز . فقط بعد العقد تعيين اولنوبده مستأجر دخى قبول ايدر ايسه جائز اولور

وبرده معتاد اولديغى اوزره لاعلى التعيين بر نوعدن بردابه استيجار اولندقده جائز ومطلق معارفه مصروف اولور

مثلا عادت اولديغى اوزره مكارى ايله فلان محله قدر بر باركير استيجار اولندقده مكارى بروجه معتاد بر باركير ايله اول كيسه‌يى اورايه ايصال اتمكه بورجلى اولور

٥٤٢ ماده

اجاره‌ده سنجاق وولايت كبى بر قطعه‌نك اسميله حد مسافه‌يى تعيين ايلمك كافى دكلدر . مكركه اول قطعه‌نك اسمى برشهره اطلاق اولنمق اوزره عرف اوله

مثلا بوسنه‌يه دك ياخود عربستانه قدر ديو حيوان استكرا

ایلمك صحیح اولمیوب واریله‌جق شهر یاقصبه یاقریه‌نك تعیینی لازم کلور . فقط شام لفظی بر قطعه‌نك اسمی اولدیغی حالده شهر دمشقه اطلاق اولنمق اوزره عرف اولدیغندن شامه قدر دیو حیوان استکرا اولنسه صحیح اولور

ماده ٥٤٣

فلان محله قدر دیو بر حیوان استکرا اولنوبده اول محلك اسمی ایکی بلده‌یه اطلاق اولنور اولدیغی تقدیرده هر قنغیسنه کیدیلور ایسه اجر مثلی لازم کلور

مثلا استانبولدن چکمجه‌یه‌دك بر حیوان استکرا اولنوب ده بیوك یاخود کوچك چکمجه دیو تصریح قلنمدیغی تقدیرده هر قنغیسنه کیدیلور ایسه انك مسافه‌سنه کوره اجر مثل ویرلمك لازم اولور

ماده ٥٤٤

بر بلده‌یه‌دك بر حیوان استکرا اولندقده مستأجری اول بلده‌ده‌کی خانه‌سنه قدر کوتورمك لازم اولور

ماده ٥٤٥

بر محل معینه‌دك حیوان استیجار ایدن کیمسه مکارینك اذنی اولمدقجه اول محلی تجاوز ایده‌مز . وتجاوز ایتدکده صاغ وسالم صاحبنه تسلیم ایدنجیه‌دك اول حیوان

مستأجرك ضماننده اولوب كرك ذهابنده وكرك ايابنده تلف اولسه ضمان لازم كلور

٥٤٦ ماده

بر محل معينه كيتمك اوزره ديو دابه استكرا اولندقده مستأجر اول حيوان ايله بشقه محله كيده مز . وكيدوبده حيوان تلف اولسه ضامن اولور

مثلا تكفور طاغنه كيتمك اوزره استيجار ايتديكى حيوان ايله اسلميه يه كيتسه وحيوان تلف اولسه ضمان لازم كلور

٥٤٧ ماده

بر محل معينه ديو حيوان استيجار اولنوبده اورايه كيدن يوللر متعدد اولسه مستأجر ناسك سلوك ايتديكى يوللردن هر قنغيسيله استرسه كيده بيلور

و حيوان صاحبى كيده جك يولى تعيين ايتمشيكن مستأجر بشقه يولدن كيدوبده حيوان تلف اولديغى صورتده اكر بو يول حيوان صاحبنك تعيين ايلمش اولديغى يولدن دها طولاشق يا صرب ايسه ضمان لازم كلور و اكر مساوى ياخود دها اهون ايسه ضمان لازم كلمز

٥٤٨ ماده

مستأجر شو قدر مدت ايچون استيجار ايلديكى حيوانى

اول مدتدن زياده استعمال ايده مز وايدوبده يدنده حيوان تلف اولسه ضامن اولور

٥٤٩ ماده

فلان آدم بنمك اوزره دابه استكراسى صحيح اولديغى كبى ديلديكنى بنديرمك اوزره تعميماً استكراسى دخى صحيحدر

٥٥٠ ماده

ركوب ايچون استكرا اولنان حيوانه يوك يوكلديله مز . و يوكلديلوبده حيوان تلف اولسه ضمان لازم كلور . لكن بوحالده اجرت لازم اولماز . (٨٦) ماده يه باق

٥٥١ ماده

فلان آدم بنمك اوزره استكرا اولنان حيوانه بشقه سى اركاب اولنه ماز . واركاب اولوبده حيوان تلف اولسه ضمان لازم كلور

٥٥٢ ماده

بركيمسه ديلديكنى بندرمك اوزره استكرا ايلديكى دابه يه ديلرسه كندوسى راكب اولور وديلرسه بشقه سنى اركاب ايدر . فقط كرك كندوسى بنسون وكرك بشقه سنى بندرسون هركيم راكب اولور ايسه مراد تعيين وتخصص ايدوب اندن صكره بشقه سى اركاب اولنه ماز

٥٥٣ ماده

ركوب ايچون بر حيوان استكرا اولنوبده كيمك بنه‌جكى تعيين و ديلديكنى بندرمك اوزره ديو تعميم اولنمسه اجاره فاسد اولور

فقط قبل الفسخ تعيين و بيان اولنور ايسه صحته منقلب اولور . و بو صورتده دخى هركيم تعيين ايدر ايسه اندن بشقه‌سى اول حيوانه اركاب اولنه‌ماز

٥٥٤ ماده

يوك ايچون حيوان استكرا اولندقده سمر و ايپ و جوال حقنده عرف بلده معتبر در

٥٥٥ ماده

يوكك مقدارى بيان ياخود اشارتله تعيين ايدلميه‌رك حيوان استكرا اولندقده مقدارى عرف و عادته محمول اولور

٥٥٦ ماده

مستأجر كرا حيوانى صاحبنك اذنى اولمدقجه ضرب ايده‌ماز و ضرب ايدوبده اندن ناشى حيوان تلف اولسه ضامن اولور

٥٥٧ ماده

كرا حيوانى ضرب ايتمك اوزره صاحبى اذن ويرديكى صورتده مستأجر انجق ضربى معتاد اولان يرينه

اوره بیلور . واكر ضربی معتاد اولان موضعدن بشقه
برینه ضرب ایله مثلا صاغریسنه اوره جق برده باشنه
اورمغله حیوان تلف اولسه ضمان لازم كلور

٥٥٨ ماده

یوك ایچون استكرا اولنان حیوانه بینیله بیلور

٥٥٩ ماده

یوكك نوع ومقداری ذكرو بیان اولنه رق حیوان استیجار
اولندقده مضرتده اكا مماثل یاخود اندن دها اهون اولقدر
دیكر برنوع یوك دخی یوكلدیله بیلور . اما مضرتی
دها زیاده اولان شی یوكلدیله مز

مثلا بركیمسه بش كیله بغدای یوكلتمك اوزره استكرا ایلدیكی
باركیره كرك كندوسنك اولسون وكرك بشقه سنك اولسون
وهر قنغی نوعندن اولورسه اولسون بش كیله بغدای
یوكلده بیلدیكی كبی بش كیله ارپه دخی یوكلده بیلور .
اما بش كیله ارپه یوكلتمك اوزره استكرا ایلدیكی
حیوانه بش كیله بغدای یوكلده مز نته كیم یوز قیه پموق
یوكلتمك اوزره استكرا اولنان حیوانه یوز قیه تیمور
یوكلدیله مدیكی كبی

٥٦٠ ماده

كرا حیواندن یوكی ایندیرمك مكاری اوزرینه در

٥٦١ ماده
مأجورك نفقه‌سی آجر اوزرینه‌در
مثلا استکرا اولنان بارکیرك علفی وصوارلمسی صاحبی اوزرینه‌در فقط انك اذنی اولمقسزین مستأجر حیوانه یم ویررایسه تبرعدر صکره صاحبندن اقچه‌سنی الەماز

(فصل رابع)

(اجارهٔ آدمی بیانندەدر)

٥٦٢ ماده
خدمت یااجرای صنعت ایچون باب ثانینك فصل ثالثنده بیان اولندیغی اوزره مدت بیانیله یاخود دیگر صورتده عملی تعیین ایله اجارهٔ آدمی جائزدر
٥٦٣ ماده
اجرت مقاوله ایدلمیەرك برشخص برکیمسەنك طلبی اوزرینه اول کیمسه‌یه خدمت ایتدکده اجرت ایله خدمت ایدر مقوله‌دن ایسه اجر مثل اولور • دکل ایسه برشی الەماز
٥٦٤ ماده
برکیمسه برشخصه مقدار بیان ایتمیەرك فلان ایشی کورسکا اکرام ایدرم دیوب اودخی ایفای خدمت ایلسه اجر مثله مستحق اولور

٥٦٥ ماده

اجرت تسميه اولنمامش ايسه بر عمله استخدام اولندقده كونده لكى معلوم ايسه اجرت معلومه ودكل ايسه اجر مثلى ويريلور . بوكا مماثل اصنافك معامله لرى دخى بو وجهله در

٥٦٦ ماده

قيمياتدن لاعلى التعيين بر شى ويرمك اوزره اجيرايله عقد اجاره اولندقده اجر مثل لازم اولور

مثلا بر كيمسه برينه كل بكا شو قدر كون خدمت ايت سكا بر چفت اوكوز اليويره يم ديسه اوكوز اعطاسى لازم كلميوب اجر مثل لازم كلور . فقط عادت اولديغى اوزره البسه ياپلق اوزره سوت انا استيجارى جائز والبسه نك نصل اوله جغى وصف وتعريف اولنمديغى تقديرده اوسط درجه سى لازم اولور

٥٦٧ ماده

خدمه يه خارجدن ويرلمش اولان بخشش اجرته محسوب ايديله ماز

٥٦٨ ماده

بر علم يا صنعت تعليمى ايچون استاد استيجار اولندقده اكر مدت بيان اولنور ايسه اجاره مدت اوزرينه منعقد اولور

حتى استاد تعليمه حاضر ومهيا بولنمق ايله اجرته مستحق
اولور شاكرد كرك تعلم ايتسون وكرك ايتمسون
واكر مدت بيان اولنمز ايسه اجاره فاسد اولەرق منعقد
اولور . بوصورتده شاكرد تعلم ايدرسه استاد اجرته
مستحق اولور . والا اجرت الەماز

٥٦٩ ماده

بركيمسه مثلا اوغلنى صنعت اوكرنمك ايچون اوستەيه
ويروب احد هما آخره اجرت شرط ايتمدككرى حالده
چوجق صنعت اوكرندكدنصكره ديكديكردن اجرت مطالبه
ايتسەلر عرف وعادت بلدەنه ايسه انكله عمل اولنور

٥٧٠ ماده

بر قريه اهاليسى برخواجه ياخود امام يامؤذن استيجار
يدوب انلر دخى ايفاى خدمت ايلسەلر اجرتلرينى اول
قريه اهاليسندن الورلر

٥٧١ ماده

بالنفس عمل ايتمك يعنى كندو ايشلمك اوزره استيجار اولنان
اجير كندو يرنده بشقەسنى قوللانەماز
مثلا بركيمسه برجبه‌يى شو قدر غروشه درزى كندو اليله
ديكمك اوزره بازارلق ايتدككده درزى انى آخره
ديكديرەميوب كندوسى ديكمك لازم كاور و آخره

دیکدیردیکی تقدیرده تلف اولسه ضامن اولور

ماده ٥٧٢

مطلق اوله‌رق مقاوله اولندیغی صورتده آجر کندو یرنده بشقه‌سنی قوللانه‌بیلور

ماده ٥٧٣

مستأجرك اجیره بو ایشی یاپ دیمه‌سی اطلاقدر

مثلا برکیمسه درزی‌یه بالذات یاخود کندوك دیو تقیید ایتمکسزین شو قدر غروشه بو جبه‌یی دیك دیو بده مقاوله ایتدکده درزی انی قلفه‌سنه یاخود دیکر بر درزی‌یه دیکدیرسه اجر مسمایه مستحق اولور . وبلا تعد جبه تلف اولسه ضامن اولمز

ماده ٥٧٤

عملك توابعندن اولوبده اجیر اوزرینه شرط قلنمیان هرنه اولور ایسه اولسون بونده عرف وعادت بلده‌یه اعتبار اولنور ایپلك درزینك اولمق اوزره عادت اولدیغی کبی

ماده ٥٧٥

یوکی خانه‌یه ادخال ایتمك حماله لازم اولوب اما محلنه قویمق انك اوزرینه لازم دکلدر

مثلا یوکی اوسته قاته چیقارمق و ذخیره‌یی انباره دوکمك حمالك بورجی دکلدر

٥٧٦ ماده

اجیره یمك ویرمك مستأجره لازم اولماز . مکرکه عرف بلده اوله

٥٧٧ ماده

بر دلال بر مالی کزدروب ده صاتهمدقدن بعده صاحبی صاتدقده اول دلال اجرت الهماز و دیکر بر دلال صاتدیغی تقدیرده اجرت دلالیه‌یی کاملا ایکنجی دلال الوب اولکیسی بر شی الهماز

٥٧٨ ماده

بر کیمسه مالنی دلاله ویروب شو قدر غروشه صات دیدکده دلال اندن زیاده‌یه صاتسه اول زیاده دخی مال صاحبنك اولوب دلال اجرت دلالیه سندن بشقه برشی الهماز

بیعده دلال دلالیه‌سنی الدقدنصکره بر مستحق چیقوب ده مبیعی السه یاخود عیب ایله مبیع رد اولنسه دلالیه استرداد اولنماز

٥٨٠ ماده

بر کیمسه‌نك ترلاسنده‌کی اکینی بیچمك اوزره شو قدر غروشه استیجار ایلمش اولدیغی اوراجیلر اکینك بر مقدارینی بیچدکلری حالده طولو یاغمغله یاخود بشقه بر

قضا ظهوريله اكينك ماعداسى تلف اولسه اجر مسمادن بيچدكارى اكينك حصه سنه اصابت ايدن مقدارى اله بيلوب باقيسنى اله مازلر

٥٨١ ماده

سوت انا خسته اولدقده فسخ اجاره ايده بيلديكى كبى بويله خسته وكبه اولور ياخود چوجق انك ممه سنى المازو ياسوتينى استفراغ ايلر ايسه مسترضع دخى فسخ اجاره ايده بيلور

(باب سابع)

(بعدالعقد آجر و مستأجرك وظيفه و صلاحيتلرينه)

(دائر اولوب اوچ فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(تسليم مأجور حقنده در)

٥٨٢ ماده

مأجورك تسليمى مستأجره بلا مانع آنكله انتفاع ايده بيله جك حالده آجرك اذن ورخصت ويرمسيدر

٥٨٣ ماده

مدت يا مسافه اوزرينه اجارۀ صحيحه عقد اولندقده

مدتك انقضاسنه ومسافه نك ختامنه قدر مأجورك متصلا
ومستمراً يدنده طورمق اوزره مستأجره تسليمى لازمدر
مثلا بركيمسه شو قدر مدت ايله ياخود فلان يره كيتمك
اوزره بر عربه استيجار ايندكده اول مدت ظرفنده ياخود
اورايه وارنجيه دك اول عربه يى قوللانه بيلور واوراده
صاحبى انى الوبده كندو امورنده استعمال ايده مز

٥٨٤ ماده

آجرك بر ملك عقارينى ايچنده كندو مالى اولديغى حالده
ايجار ايتسه فارغا تسليم ايتمدكجه كرا ايشلمز . مكر كه
اول مالى دخى مستأجره صاتمش اوله

٥٨٥ ماده

آجر خانه يى تسليم ايدوبده ايچنده كى اشياسنى قويديغى
بر اوطه يى تسليم ايتمسه اول اوطه نك بدل اجاره دن
حصه سى مقدارى ساقط اولور . وخانه نك باقيسنده
دخى مستأجر مخيردر . واكر آجر قبل الفسخ خانه يى
تخليه وتسليم ايدرسه اجاره لازم اولور يعنى مستأجرك
حق فسخى ساقط اولور

(فصل ثانى)

(بعدالعقد عاقدينك مأجورده تصرفلرينه دائر در)

٥٨٦ ماده

مأجور عقار ايسه مستأجر انى قبل‌القبض آخره ايجار ايده‌بيلور ۰ و اكر منقول ايسه ايده‌مز

٥٨٧ ماده

ناسك استعمال وانتفاعده متفاوت اولمديغى مأجورى مستأجر بشقه‌سنه ايجار ايده‌بيلور

٥٨٨ ماده

اجارهٔ فاسده ايله مستأجر اولان كيمسه مأجورى بعدالقبض بشقه‌سنه اجارهٔ صحيحه ايله ايجار ايتسه جائز اولور

٥٨٩ ماده

بر كيمسه مالنى مدت معلومه اوزرينه برينه اجارهٔ لازمه‌ايله ايجار ايتدكدن صكره تكرار بشقه‌سنه اول مدتى ايجار ايلسه اجارهٔ ثانيه نافذ ومعتبر اولماز

٥٩٠ ماده

مستأجرك اذنى اولقسزين آجر مأجورى صاتسه مستأجر حقنده بيع نافذ اولماز ايسه‌ده بايع ايله مشترى بيننده نافذ اولور

حتی مدت اجارەنك انقضاسنده مشتری حقنده بیع لازم اولەرق المقدن امتناع ایدەمز
مکرکه مدت اجارەنك انقضاسندن مقدم مشتری بایعدن مبیعك تسلیمنی مطالبه ایدوبده تسلیمی ممکن اولمدیغی جهتله قاضی عقد بیعی فسخ ایلیه واکر مستأجر بیعی مجیز اولور ایسه هربری حقنده بیع نافذ اولور لکن مستأجرك بروجه پشین ویرمش اولدیغی بدل اجارەدن استیفا ایتدیکی مقداری النه واصل اولمدقجه مأجور انك الندن النەمز
واکر مستأجر بونی استیفا ایتمدن مأجوری تسلیم ایدر ایسه حق حبسنی اسقاط ایتمش اولور

(فصل ثالث)

(رد واعادهٔ مأجوره متعلق مواد بیانندەدر)

٥٩١ ماده

اجارەنك انقضاسندنصکره مستأجر مأجور اوزرندن رفع یدایتمسی لازمدر

٥٩٢ ماده

اجارەنك انقضاسندن صکره مستأجر ارتق مأجوری استعمال ایدەمز

٥٩٣ ماده

اجاره منقضی اولوبده آجر مالنی المق استدکده مستأجرك دخی تسلیم ایتمسی لازمدر

٥٩٤ ماده

مأجورك رد واعادەسی مستأجرك اوزرینه لازم اولمیوب اجارەنك انقضاسنده مأجورك اخذی آجر اوزرینەدر مثلا برخانەنك اجارەسی منقضی اولدقده صاحبی واروب خانەسنی تسلیم ایتمك لازمدر ٠

کذلك فلان محله‌قدر برحیوان استیجار اولندقده صاحبی اول محلده بولنوب حیوانی المق لازم کلور ٠ وکلوب المدیغی حالده مستأجرك تعدی وتقصیری اولمقسزین یدنده اول حیوان تلف اولسه ضامن اولماز

اما برمحل معیندن کیدوب کلمك اوزره استیجار ایتمش اولسه اول محله کوتورمسی لازم کلور واورایه کوتورمیه‌رك کندو خانەسنه کوتوروب طوتسه وحیوان تلف اولسه ضامن اولور

٥٩٥ ماده

مأجورك رد واعادەسی حمل ومؤنته محتاج ایسه اجرت نقلیەسی آجر اوزرینەدر

(باب ثامن)

(ضمانات بیاننده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(ضمان منفعت حقنده در)

٥٩٦ ماده

برکیمسه برمالی صاحبنك اذنی اولمقسزین استعمال ایتمش اولسه غصب قبیلندن اولەرق منافعنی اودەمك لازم كلمز

فقط مال وقف یامال صغیر ایسه هرحالده ومعد للاستغلال ایسه تأویل ملك وعقد اولمدیغی حالده ضمان منفعت یعنی اجر مثل لازم اولور

مثلا برکیمسه آخرك خانەسنده عقد اجاره ایتمکسزین خود بخود برمدت ساكن اولسه اجرت ویرمسی لازم كلمز . فقط اول خانه وقفك یابر صغیرك مالی ایسه کرك تأویل ملك وعقد بولنسون وکرك بولنمسون هرحالده ساکن اولدیغی مدتك اجر مثلنی ویرمسی لازم کلور

كذلك کراخانه اولوبده تأویل ملك وعقد اولمدیغی حالده ینه اجر مثل لازم اولور

وکذا برکیمسه صاحبنك اذنی اولمقسزین برکرا بارکیرینی

آلوبده برمدت قوللانسه اجر مثلنی ویرمسی لازم كلور

۵۹۷ ماده

تأویل ملك ايله استعمال اولنان مال معدللاستغلال اولسه دخی ضمان منفعت لازم كلمز

مثلا برمال مشتركی شريكلرندن بريسی ديكر شريكنك اذنی اولقسزين برمدت مستقلا تصرف واستعمال ايلسه ملكمدر ديو استعمال ايلمش اوله جغی جهتله معد للاستغلال اولسه دخی ديكر شريكی حصه سنك اجرتنی آله ماز

۵۹۸ ماده

تأويل عقد ايله استعمال اولنان مال معدللاستغلال اولسه دخی ضمان منفعت لازم كلمز

مثلا بركيمسه مشتركا مالك اولديغی دكانی شريكنك اذنی اولقسزين برينه صاتمغله مشتری دخی برمدت تصرف ايدوب انجق ديكر شريكی بيعه اجازت ويرميه رك حصه سنی ضبط ايلدككده دكان هر نقدر معدللاستغلال ايسه ده حصه سنك اجرتنی مطالبه ايده مز زيرا مشتری انی تأويل عقد ايله استعمال ايتمش يعنی عقد بيع ايله متصرفم ديو قوللانمش اولديغی جهتله ضمان منفعت لازم كلمز

كذلك بركيمسه بردكرمنی ملكی اولمق اوزره برينه بيع

وتسليم ايله مشترى برمدت ضبط وتصرف ايتدكدن صكره
بشقه بركسنه اول دكرمنه مستحق چيقوب بعد الاثبات
والحكم مشتريدن السه مشترينك مدت مزبوره ده تصرفى
ايچون اجرت نامنه برشى الهمز زيرا بونده دخى تأويل
عقد واردر

٥٩٩ ماده

بركيمسه برصغيرى وليسنك اذنى اولمقسزين استخدام
ايلسه بالغ اولدقده خدمتنك اجر مثلنى الور ٠ وصغير
فوت اولسه ورثه سى دخى اول مدتك اجر مثلنى اول
كيمسه دن الهبيلورلر

(فصل ثانى)

(مستأجرك ضمانى حقنده در)

٦٠٠ ماده

عقد اجاره كرك صحيح اولسون وكرك صحيح اولمسون
مستأجريدنده مأجور امانتدر

٦٠١ ماده

مأجور اكر مستاجريدنده تلف اولور ايسه مستأجرك
تعديسى ياتقصيرى وياخود مأذونيتنه مخالفتى اولمدقجه
ضمان لازم كلمز

۶۰۲ ماده

مستأجرك تعديسى ايله مأجور تلف اولسه ياخود قيمتنه نقصان كلسه مستأجره ضمان لازم كلور

مثلا مستأجر كرا حيوانى اوروب اولدرسه ياخود عنف وشدت اوزره سورمكله حيوان تلف اولسه قيمتنى ضامن اولور

۶۰۳ ماده

مستأجرك خلاف معتاد حركتى تعدى اولوب بوندن تولد ايدن ضرر وخسارى ضامن اولور

مثلا استيجار ايتديكى البسه‌يى عادت ناسه مخالف اوله‌رق استعمال ايدوبده فرسوده اولسه ضامن اولور

كذلك خانهٔ مأجورده ناسك ياقديغى مرتبه‌ده زياده آتش ياقسندن ناشى حريق ظهوريله خانه محترق اولسه ضامن اولور

۶۰۴ ماده

مستأجرك امر محافظه‌ده تقصيرى ايله مأجور تلف اولسه ياخود قيمتنه نقصان كلسه ضمان لازم كلور

مثلا مستأجر كرا حيوانى باشى بوش بر محلده صاليويرمكله ضايع اولسه ضامن اولور

٦٠٥ ماده

مشروطك مافوقنه تجاوز ايله مستأجرك كندو مأذونيتنه مخالفتی ضمانی موجب اولور . اما مثلنه ياخود مادوننه عدول ايله مخالفتی ضمانی ايجاب ايتمز

مثلا مستأجر شو قدر قيه ياغ يوكلتمك اوزره استكرا ايلديكی حيوانه اولقدر قيه تيمور يوكلدوبده حيوان تلف اولسه ضامن اولور

اما مضرتده ياغه مساوی ياخود دها خفيف برجنس حموله يوكلدوبده حيوان تلف اولسه ضمان لازم كلمز

٦٠٦ ماده

اجاره نك انقضاسنده مأجور كما كان مستأجر يدنده وديعه كبی امانت قالور بناءً عليه اجاره منقضی اولدقدنصكره مستأجر مأجوری استعمال ايدوبده تلف اولسه ضامن اولور

كذلك اجاره نك انقضاسنده آجر مالنی طلب ايدوبده مستأجر ويرميوب امساك ايتدكدنصكره اول مال تلف اولسه ضمان لازم كلور

(فصل ثالث)

(اجيرك ضمانی حقنده در)

٦٠٧ ماده

اجيرك تعديسی ياخود تقصيری ايله مستأجر فيه تلف اولسه ضامن اولور

٦٠٨ ماده

اجيرك تعديسی مستأجرك صراحةً يا دلالةً امرينه مخالف عمل وحركت ايتمسيدر

مثلا بركيمسه اجير خاص اولان چوبانه شو حيوانلری فلان محلده رعی ايت آخريره كوتورمه ديمشيكن چوبان اول محلده رعی ايتميه‌رك بشقه محله كوتوروب رعی ايتسه تعدی ايتمش اولور ٠

واوراده رعی ايدر ايكن حيوانلر تلف اولسه چوبانه ضمان لازم كلور

كذلك بركيمسه درزی‌يه برقماش ويروب وبكا براوزون انتاری چيقارسه كس ديوب درزی دخی چيقارديه‌رك كسدكده اوزون انتاری چيقمسه اول كيمسه قماشی درزی‌يه تضمين ايتديره‌بيلور

٦٠٩ ماده

اجيرك تقصيرى مستأجر فيهك محافظه سنده بلاعذر قصور ايتمسيدر

مثلا سوريدن بر حيوان فرار ايتدكده چوبان مجرد تكاسل وامهالندن ناشى واروب طوتمديغى جهتله حيوان ضايع اولسه چوبان تقصير ايتمش اوله جغندن ضامن اولور اما انك ارقه سى صره كيتديكى تقديرده ديكر حيوانلرك ضايع اولمق احتمالى غالب اولديغى جهتله واروب طوتمامش ايسه معذور اولمغله ضمان لازم كلمز

٦١٠ ماده

اجير خاص اميندر

حتى يدنده بغير صنعه تلف اولان مالى ضامن اولماز وكذا بلا تعد كندو عمليله تلف اولان مالى دخى ضامن اولماز

٦١١ ماده

اجير مشترك كرك تعديسى يا تقصيرى اولسون وكرك اولمسون كندوسنك فعل وصنعندن تولد ايدن ضرر وخسارى ضامن اولور

ارادهٔ سنيه تاريخى   فى ٦ ذى القعده سنهٔ ٢٨٦

مفتش اوقاف همايون — ناظر ديوان احكام عدليه

السيد خليل — احمد جودت

عن اعضاء ديوان احكام عدليه — عن اعضاء شوراى دولت

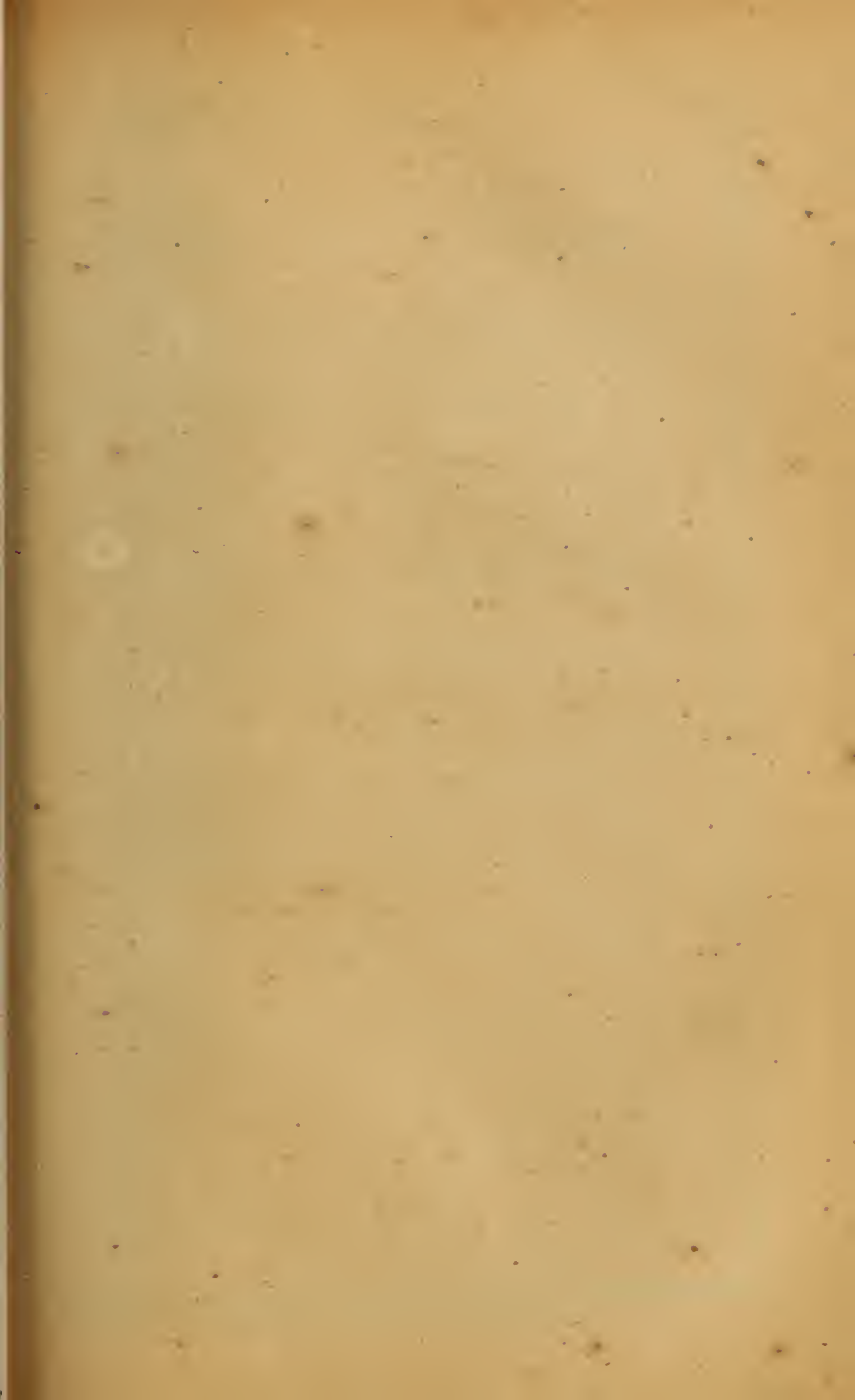
السيد احمد خلوصى — سيف الدين

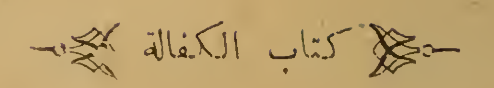
عن اعضاء شوراى دولت — عن اعضاء ديوان احكام عدليه

محمد امين — السيد احمد حلمى

عن اعضاء جمعيت ابن عابدين زاده

علاء الدين

كتاب الكفالة

✻ صورت خط همايون ✻

(موجنجه عمل اولنه)

(كتاب ثالث)

(كفالت حقنده اولوب برمقدمه ايله اوچ بابی حاويدر)

(مقدمه)

(كفالته دائر اولان اصطلاحات فقهيه بيانندهدر)

٦١٢ ماده

كفالت • برشيئك مطالبهسی حقنده ذمتی ذمته ضم ايتمكدر

يعنی بركيمسه ذاتنی ديكرك ذاتنه ضم ايدوب وانك حقنده لازم كلان مطالبهيی كندو دخی التزام ايلمكدر

٦١٣ ماده

كفالت بالنفس • برآدمك شخصنه كفيل اولمقدر

٦١٤ ماده

كفالت بالمال • برمالك اداسنه كفيل اولمقدر

٦١٥ ماده

كفالت بالتسليم • برمالك تسليمنه كفيل اولمقدر

٦١٦ ماده

كفالت بالدرك • مبيع بالاستحقاق ضبط اولنديغی

تقديرده آقچه‌سنی ادا وتسلیمه یاخود بایعك نفسنه كفيل اولمقدر

٦١٧ ماده

كفالت منجزه · شرطه معلق وزمان مستقبله مضاف اولمیان كفالتدر

٦١٨ ماده

كفيل · كندو ذمتنی آخرك ذمتنه ضم ایدن یعنی آخرك متعهد اولدیغی شیئه كندو دخی متعهد اولان كیمسه دركه اول آخره اصیل ومكفول عنه دنیلور

٦١٩ ماده

مكفول له · كفالت خصوصنده طالب ودائن اولان كیمسه‌در

٦٢٠ ماده

مكفول به · كفيلك تسلیمنه یاداسنه متعهد اولدیغی شیدركه كفالت بالنفسده مكفول عنه ایله مكفول به برشیدر

(باب اول)

(عقد كفالت حقنده اولوب ایکی فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(رکن کفالت حقنده‌در)

٦٢١ ماده

یالکز کفیلك ایجابیله کفالت منعقد ونافذ اولور . فقط مکفول‌له دیلرسه رد ایده‌بیلور . ومکفول‌له رد ایتمدکجه کفالت باقی قالور

بوصورتده مکفول لهك غیابنده برندن اله‌جغنه برکیمسه کفیـل اولوبده خبر کفالت کندویه واصـل اولمدین وفات ایتسه کفیل بوکفالتیله مطالبه ومؤاخذه اولنور

٦٢٢ ماده

کفیلك ایجابی یعنی الفـاظ کفالت عرف وعادتده تعهد والتزامه دلالت ایدن سوزلردر

مثلا کفیل اولدم یاخود کفیـل ویاضامنم دیسه کفالت منعقد اولور

٦٢٣ ماده

وعد معلق ایله دخی کفالت اولور (٨٤) ماده‌یه باق

مثلا فلان آدم سـنك الاجغکی ویرمز ایسه بن ویردم

دیسه کفالت اولور وداین الهجغنی استیوبده مدیون ویرمسه کفیلدن مطالبه ایدر

٦٢٤ ماده

بوکوندن فلان وقته قدر کفیلم دیدکده کفالت موقته اوله‌رق منجزا منعقد اولور

٦٢٥ ماده

کفالت • مطلق اوله‌رق منعقد اولدیغی کبی تعجیل و یا تأجیل قیدیله یعنی همان یاخود فلان وقتده ایفا اولنمق اوزره دیو مقید اوله‌رق دخی منعقد اولور

٦٢٦ ماده

کفیله کفیل اولمق صحیحدر

٦٢٧ ماده

کفیلك تعددی جائز در

(فصل)

(شرائط کفالت بیاننده در)

٦٢٨ ماده

کفالت انعقادنده کفیلك عاقل و بالغ اولمسی شرطدر بناءعلیه مجنون ومعتوه وصبینك کفالتی صحیح اولماز• وصبی ایکن کفیل اولوبده بعدالبلوغ بو کفالتی مقر اولسه دخی انکله مؤاخذه اولنه‌ماز

٦٢٩ ماده

مكفول عنهك عاقل و بالغ اولمسى شرط دكلدر
بناء عليه مجنون و صبينك بورجنه كفالت صحيح اولور

٦٣٠ ماده

مكفول به نفس ايسه معلوم اولمسى شرطدر . و مال
ايسه معلوم اولمسى شرط دكلدر
بناء عليه فلان آدمك فلان آدمه اولان بورجنه كفيلم ديدكده
بورجك مقدارى معلوم اولمسه دخى كفالت صحيح اولور

٦٣١ ماده

كفالت بالمالده مكفول به اصيل اوزرينه مضمون اولمق
يعنى اصيل اوزرينه ايفاسى لازم اولمق شرطدر
بناء عليه ثمن مبيعه و بدل اجاره يه وسائر ديون صحيحه يه
كفالت صحيح اولور
كذلك مال مغصوبه كفالت صحيح اولوب لدى المطالبه
كفيل بونى عيناً يا بدلاً ايفايه مجبور اولور
وكذا سوم شرا طريقيله مقبوض اولان ماله ثمن تسميه
اولنمش ايسه كفالت صحيحدر . اما قبل القبض مبيعك
عيننه كفالت صحيح اولماز زيرا عين مبيع بايع يدنده
تلف اولسه بيع منفسخ اوله جغندن بايع اوزرينه مضمون
اولميوب يالكز ثمننى قبض ايتمش ايسه ردى لازم كاور

كذلك مرهون ومستعار ومأجور وامانات سائره اصيل اوزرينه مضمون اولمديغندن بونلرك عينلرينه كفالت صحيح اولماز . فقط مكفول عنه بونلرى اضاعه واستهلاك ايدر ايسه كفيلم ديسه صحيح اولور . وبرده كرك مبيعك وكرك بونلرك تسليمنه كفالت صحيح اولور . ولدى المطالبه برجهتله حق حبسلرى يوغيسه كفيل بونلرى تسليمه مجبور اولور . انجق كفالت بالنفسده مكفول بهك وفاتيله كفيل برى اولديغى كبى بونلر تلف اولديغى تقديرده دخى كفيله برشى لازم كلمز

ماده ٦٣٢

عقوباتده نيابت جارى اولماز

بناء عليه قصاصه وسائر عقوبات ومجاوزات شخصيه يه كفالت صحيح دكلدر . اما جارح وقاتل اوزرينه لازم كلان ارش وديته كفالت صحيحدر

ماده ٦٣٣

مكفول عنهك يسارى شرط اولميوب مفلسه دخى كفالت صحيح اولور

(باب ثانی)

(کفالتك احکامی بیاننده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(کفالت منجزه ومعلقه ومضافه‌نك حکمی بیاننده‌در)

ماده ٦٣٤

کفالتك حکمی مطالبه‌در

یعنی مکفول لهك کفیلدن مکفول بهی مطالبه‌یه حق اولمقدر

ماده ٦٣٥

کفالت منجزه‌دن دین اکر اصیل حقنده معجل ایسه درحال ومؤجل ایسه مدت معینه‌سنك تمامنده کفیل مطالب اولور

مثلا برکسه برینك بورجنه کفیل اولدم دیدکده بورج اکر معجل ایسه درحال مؤجل ایسه مدتی ختامنده دائن اله‌جغنی کفیلدن مطالبه ایده‌بیلور

ماده ٦٣٦

اما برشرطه معلق وزمان مستقبله مضاف اوله‌رق منعقد اولان کفالتده شرط تحقق وزمان حلول ایتمدکجه کفیل مطالب اولماز

مثلا فلان آدم سنك الهجغكى ويرمز ايسه اداسنه كفيلم ديدكده كفالت مشروطا منعقد اولوب لدى المطالبه اول آدم بورجنى ويرمز ايسه كفيلدن مطالبه اولنور يوخسه اصليدن قبل المطالبه كفيل مطالب اولماز

كذا فلان آدم سنك مالكى سرقت ايدر ايسه بن ضامنم ديسه كفالت صحيح واول آدمك سرقتى ثابت اولدقده كفيل مطالب اولور

وكذا مكفول له نه وقت مطالبه ايدر ايسه شو قدر كون مهلت ويرلمك اوزره كفيل اولسه مكفول لهك مطالبه ايتديكى وقتدن اعتباراً اول قدر كون مهلت ويريلوب ايام مذكورهنك مرورندن صكره مكفول له هر نه وقت ايستر ايسه مطالبه ايدر وكفيلك تكرار اوقدر كون استدعاسنه صلاحيتى اولماز

كذلك فلانده ثابت اولهجق الهجغكه ويافلانه اقراض ايدهجكك مبلغه ياخود فلانك سندن غصب ايدهجكى شيئه وياخود فلانه صاتهجغك مالك ثمننه كفيلم ديدكده كفيل انجق بواحوالك تحققنده يعنى بورجك ثبوتى وآقچهنك اقراضى وغصبك تحقق ومالك بيع وتسليمى وقوعنده مطالب اولور

وكذا فلان كون احضار ايتمك اوزره فلانك نفسنه

كفيلم ديدكده كفيل اول كوندن مقدم مكفول بهك
احضاريله مطالب اولماز

٦٣٧ ماده

شرطك تحققنده وصف وقيدينك تحققى دخى لازمدر
مثلا فلان كيمسه نك اوزرينده حكم اولنور ايسه اداسنه
كفيلم ديديكى صورتده اول كيمسه شوقدر غروش بورج
اقرار ايتسه حكم حاكم لاحق اولمدقجه كفيلك آنى ادا
ايتمسى لازم كلمز

٦٣٨ ماده

كفالت بالدركده مبيعه مستحق چيقدقده بالحاكمه بايعك
ثمنى رد ايتمسنه حكم اولنمدقجه كفيل مؤاخذه اولنماز

٦٣٩ ماده

كفالت موقته ده كفيل انجق مدت كفالت ظرفنده
مطالب اولور
مثلا بو كوندن برآيه قدر كفيلم ديدكده كفيل انجق بو بر
آى ظرفنده مطالب اولوب اول آيك مرورنده كفالتدن
برى اولور

٦٤٠ ماده

كفالتك انعقادندن صكره كفيل كندوسنى كفالتدن
اخراج ايدهمز فقط كفالت معلقه ومضافه ده دينك ذمت

مديونه ترتبندن مقدم كفيل كندي سنى كفالتدن اخراج ايده بيلور

مثلا بركيمسه برآدمك نفسنه يادينه منجزا كفيل اولدقدن صكره كندوسنى كفالتدن اخراج ايده مديكى كبى فلانده نه قدر الهجغك ثابت اولور ايسه ضامنم ديدكده دخى كفالتدن دونه مز زيرا دينك ثبوتى هر نه قدر عقد كفالتدن مؤخر ايسه ده ذمت مديونه ترتبى عقد كفالتدن مقدمدر . اما فلان آدمه نه صاتار ايسه ك ياخود صاتهجغك مالك ثمننه كفيلم ديديكى صورتده مكفول لهك اول آدمه صاتهجغى مالك ثمننه ضامن اولور فقط قبل البيع كندوسنى كفالتدن اخراج ايده بيلور . شويله كه بن كفالتدن واز كچدم سن اول آدمه مال صاتمه ديدكدن صكره مكفول له اول آدمه برشى صاتار ايسه كفيل انك ثمننه ضامن اولماز

٦٤١ ماده

مغصوب يا مستعار اولان مالك رد وتسليمنه [illegible] اولان كيمسه مالى صاحبنه تسليم ايتدكده [illegible] وم‍ستعيره رجوع ايدر يعنى [illegible] الوردن الور

(فصل ثانى)

(كفالت بالنفسك حكمى بياننده در)

٦٤٢ ماده

كفالت بالنفسك حكمى مكفول بهى احضاردن عبارتدر شويله كه قنغى وقت مكفول بهك تسليمنى شرط ايتمش ايسه اولوقت مكفول له طلب ايتديكى كبى كفيلك انى احضار ايتمسى لازم كلور احضار ايدر ايسه فبها واكر ايتمز ايسه انى احضار ايتمك اوزره جبر اولنور

(فصل ثالث)

(كفالت بالمالك احكامى بياننده در)

٦٤٣ ماده

كفيل ضامن در

٦٤٤ ماده

طالب مطالبه ده مخيردر اله جغنى ديلرسه كفيلدن وديلرسه اصيلدن مطالبه ايدر و برندن مطالبه سى ديكرندن مطالبه حقنى اسقاط ايتميوب برندن مطالبه ايتدكدن صكره ديكرندن و ياخود معا ايكيسندن دخى مطالبه ايده بيلور

٦٤٥ ماده

كفيل بالمال اولان كيمسه نك كفالتى حسبيله ذمتنه لازم

کلان مبلغه دیگر بری کفیل اولسه داین الهجغنی کفیللرك قنغیسندن استر ایسه مطالبه ایدر

٦٤٦ ماده

بر جهتدن طولایی مشترکاً مدیون اولان کیمسه‌لر یکدیگره کفیل اولسه‌لر هر بری دینك مجموعیله مطالب اولور

٦٤٧ ماده

بر دینك متعدد کفیللری اولدیغی صورتده اکر بشقه بشقه کفیل اولمشلر ایسه هر بری مجموع دین ایله مطالب اولور

واکر معاً کفیل اولمشلر ایسه هر بری دیندن حصه‌سی مقداریله مطالب اولور فقط بونلر یکدیگرك ذمتنه لازم کلان مبلغه دخی کفیل اولمشلر ایسه اول حالده هر بری مجموع دین ایله مطالب اولور

مثلا بر کیمسه‌نك بیك غروش بورجنه بری کفیل اولدقدن صکره دیگر بری دخی کذلك بیك غروشه کفیل اولسه داین بو مبلغی کفیللرك هر قنغیسندن استر ایسه مطالبه ایدر . اما اول ایکی کیمسه بو بیك غروشه معاً کفیل اولسه‌لر هر بری بیك غروشك نصفیله مطالب اولور مکر که یکدیگرك ذمتنه لازم کلان مبلغه دخی کفیل اولمشلر ایسه اول حالده هر بری بیك غروش ایله مطالب اولور

ماده ٦٤٨
كفالتده اصيلك برى اولمسى شرط قلنور ايسه حواله يه منقلب اولور

ماده ٦٤٩
محيلك عدم برائتى شرطيله حواله كفالتدر
بناء عليه بركيمسه مديونه سنده كى الهجغمى سن دخى ضامن اولمق اوزره فلانك اوزرينه حواله ايت ديسه او دخى اولوجهله حواله ايتسه طالب الهجغنى هر قنغيسندن استر ايسه الور

ماده ٦٥٠
برى نزدنده بركيمسه نك امانت مالى اولديغى حالده اول مالدن ادا ايتمك اوزره اول كيمسه نك بورجنه كفيل اولسه جائز اولور . واول مالدن ايفا ايتمك اوزره كفيل اجبار اولنور . واكر مال تلف اولسه كفيله برشئ لازم كلمز . فقط كفيل اولدقدن صكره اول مالى صاحبنه رد ايتسه اول حالده كندو ضامن اولور

ماده ٦٥١
بركيمسه بريني فلان وقتده احضار ايتمك اوزره نفسنه واول وقت احضار ايتمديكي تقديرده بورجنك اداسنه

کفیل اولدقده وقت معیننده احضار ایتمزایسه کفیلك اول دینی ویرمسی لازم کلور
وکفیل فوت اولدقده ورثه‌سی وقت معینه قدر مکفول بهی تسلیم ایدرلر یاخود مکفول به جهت کفالتدن طولایی نفسنی تسلیم ایلر ایسه کفیل طرفنه ماجه برشی ترتب ایتمز واکر انلر مکفول بهی یاخود مکفول به نفسنی تسلیم ایتمز ایسه کفیلك ترکه‌سندن مالك اداسی لازم کلور
ومکفول‌له فوت اولسه وارثی مطالبه ایدر
وکفیل وقت معیننده مکفول بهی احضار ایدوبده مکفول‌له تغیب واختفا ایلسه انك طرفندن بر وکیل نصب ایله اکا تسلیم اولنمق اوزره کفیل حاکمه مراجعت ایلر

ماده ٦٥٢

کفالت مطلقه‌ده دین اکر اصیل اوزرینه معجل ایسه کفیل حقنده دخی معجل واصیل اوزرینه مؤجل ایسه کفیل حقنده دخی مؤجل اوله‌رق ثابت اولور

ماده ٦٥٣

کفالت مقیده‌ده تعجیل وتأجیل وصفلرینك هرقنغیسیله قید اولنمش ایسه کفیل اکا کوره مطالب اولور

ماده ٦٥٤

برمدت معلومه ایله مؤجل اولان دینه اول مدت ایله مؤجل اولەرق کفالت صحیح اولدیغی کبی اندن زیاده مدت ایله مؤجل اولەرق کفالت دخی صحیح اولور

ماده ٦٥٥

داین الەجغنی اصیل حقنده تأجیل ایدر ایسه کرك کفیل وکرك کفیل الکفیل حقنده دخی تأجیل ایتمش اولور

وکفیل اول حقنده تأجیلی کفیل ثانی حقنده دخی تأجیل اولور

اما کفیل حقنده تأجیلی اصیل حقنده تأجیل دکلدر

ماده ٦٥٦

مؤجلا مدیون اولان کیمسه قبل حلول الاجل آخر دیاره کیدەجك اولوبده داینی حاکمه مراجعتله اندن کفیل استدکده کفیل ویرمکه مجبور اولور

ماده ٦٥٧

بر کیمسه برینه بنم فلان کیمسەیه اولان بورجمه کفیل اول دیوب واو دخی کفیل اولوبده کفالت حسبیله بورجی ادا ایتدکدنصکره اصیله رجوع ایدەجك

اولدقده كفيل اولديغی شيئله رجوع ايدر مؤدايه اعتبار اولنماز

اما بورجك برمقداری اوزرينه دين ايله مصالحه ايتديكی تقديرده ويرديكی بدل صلح ايله رجوع ايدر يوخسه مجموع دين ايله رجوع ايده‌مز

مثلا مسكوكات خالصه‌يه كفيل اولوبده مغشوش آقچه ايله تأديه ايتسه اصليدن مسكوكات خالصه الور وبالعكس مغشوش سكه‌يه كفيل اولوبده مسكوكات خالصه ايله تأديه ايلسه اصليدن مغشوش سكه الور كذلك شوقدر غروشه كفيل اولوبده صلحا بعض اشيا اعطاسيله تأديه ايلسه اصليدن كفيل اولديغی مقدار اقچه‌يی الور . اما بيك غروشه كفيل اولوبده صلحاً بشيوز غروش ايله تأديه ايلسه اصيلدن بشيوز غروش الور

ماده ٦٥٨

عقد معاوضه ضمننده بركيمسه برينی الداتمش اولسه ضررينه ضامن اولور

مثلا بركيمسه برعرصه اشترا ايدوبده اوزرينه بنا ياپلدقدن صكره مستحق چيقوبده ضبط اولنسه مشتری بايعدن عرصه‌نك قيمتنی الدقدن بشقه بنانك حين تسليمنده كی قيمتنی دخی الور

كذلك بركيمسه اهل سوقه اشبو صغير او غلمه مال صاتمكز اكا تجارت ايچون اذن ويردم ديسه وبعده اول چوجق بشقه سنك اولديغى ميدانه چيقسه اهل سوق اول چوجغه صاتمش اولديغى مالك آقچه سنى اول كيمسه دن مطالبه ايدر

(باب ثالث)

(كفالتدن برائت حقنده اولوب اوچ فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(بعض ضوابط عموميه بيانده در)

ماده ٦٥٩

مكفول به كرك اصيل وكرك كفيل طرفندن مكفول لهه تسليم وايفا اولندقده كفيل كفالتدن برى اولور

ماده ٦٦٠

مكفول له كفيلى ابرا ايتدم ياخود كفيل طرفنده حقم يوقدر ديسه كفيل برى اولور

ماده ٦٦١

كفيلك برائتندن اصيلك برائتى لازم كلز

ماده ٦٦٢

اصيلك برائتى كفيلك برائتنى موجب اولور

(فصل ثانى)

(كفالت بالنفسدن برائت حقنده در)

٦٦٣ ماده

كفيل مكفول بهى شهر وقصبه كبى مخاصمه ممكن اولان
يرده مكفول لهه تسليم ايتدكده مكفول له كرك قبول
ايتسون وكرك قبول ايتمسون كفيل كفالتدن برى اولور
فقط بر بلدهٔ معينه‌ده تسليمى شرط ايدلمش ايسه بشقه
بلده‌ده تسليم ايله كفالتدن برى اولماز
ومجلس حاكمده تسليم ايتمك اوزره كفيل اولدقده
زقاقده تسليم ايله كفالتدن برى اولماز • فقط ضابط
حضورنده تسليم ايتسه برى اولور

٦٦٤ ماده

طالبك طلبى اوزرينه مكفول بهى مجرد تسليم ايله كفيل
كفالتدن برى اولور • اما طالبك طلبى اولمقسزين
تسليم ايتدكده بحكم الكفاله تسليم ايتدم ديمدكجه برى
اولماز

٦٦٥ ماده

فلان كون تسليم ايتمك اوزره كفيل اولوبده اول كوندن
اول تسليم ايتدكده مكفول له قبول ايتمسه بيله كفيل
كفالتدن برى اولور

٦٦٦ ماده

مكفول به فوت اولدقده كفيل كفالتدن برى اولديغى كبى كفيلك كفيلى وار ايسه او دخى برى اولور

كذلك كفيل فوت اولسه كندو كفالتدن برى اولديغى كبى كفيلى وار ايسه او دخى برى اولور

اما مكفول لهك وفاتيله كفيل كفالتدن برى اولميوب وارثى مطالبه ايدر

(فصل ثالث)

(كفالت بالمالدن برائت حقنده در)

٦٦٧ ماده

داين فوت اولوبده مديون اكا منحصرا وارث اولسه كفيل كفالتدن برى اولور

واكر داينك بشقه وارثى دخى وار ايسه كفيل يالكز مديونك حصه سندن برى اولوب ديكر وارثك حصه سندن برى اولماز

٦٦٨ ماده

كفيل ياخود اصيل بورجك برمقدارى اوزرينه داين ايله مصالحه ايتدكلرنده اكر ايكيسنك يا اصيلك برائتى شرط ايدلمش ياخود هيچ برشرط درميان ايدلمامش ايسه ايكيسى دخى برى اولور

واكر يالكز كفيلك برائتى شرط ايدلمش ايسه يالكز كفيل برى اولوب طالب دخى مخير اولور. ديلر ايسه مجموع دينى اصيلدن وديلرسه بدل صلحى كفيلدن و باقيسنى اصيلدن الور

٦٦٩ ماده

كفيل مكفول لهى برينك اوزرينه احاله ايدوب مكفول له ومحال عليه دخى قبول ايتسه هم كفيل وهمده مكفول عنه برى اولور

٦٧٠ ماده

كفيل بالمالك وفاتنده مال مكفول به تركه سندن مطالبه اولنور

٦٧١ ماده

ثمن مبيعه كفيل اولوبده بيع فسخ اولنسه ياخود مبيع بالاستحقاق ضبط وياعيبله رد قلنسه كفيل كفالتدن برى اولور

٦٧٢ ماده

مدت معلومه تمامنه دك بر مال ايجار اولنوبده تسميه قلنان بدل اجاره سنه بركيمسه كفيل اولدقده مدت اجاره نك انقضاسنده اول كفالت دخى منتهى اولوب بعده اول مال اوزرينه مجدداً عقد اجاره اولندقده اول كفالتك بوكا شمولى اولماز

ارادهٔ سنيه تاريخى   فى ١٨ محرم سنه ٢٨٧

عن اعضاء شورای دولت	ناظر دیوان احکام عدلیه
سیف الدین	احمد جودت
عن اعضاء دیوان احکام عدلیه	عن اعضاء دیوان احکام عدلیه
السید احمد حلمی	السید احمد خلوصی
عن اعضاء جمعیت ابن عابدین زاده	عن اعضاء شورای دولت
علاء الدین	محمد امین

كتاب الحواله

❁ صورت خط همایون ❁

(موجبنجه عمل اولنه)

(کتاب رابع)

(حواله حقنده اولوب برمقدمه ایله)

(ایکی بابی حاویدر)

(مقدمه)

(حواله یه دائر اولان اصطلاحات فقهیه بیاننده‌در)

ماده ٦٧٣

حواله ٠ دینی برذمتدن دیکر ذمته نقل ایتمکدر

ماده ٦٧٤

محیل ٠ حواله ایدن کیمسه که مدیوندر

ماده ٦٧٥

محال‌له ٠ دائن اولان کیمسه‌در

ماده ٦٧٦

محال علیه ٠ کندو اوزرینه حواله‌یی قبول ایدن کیمسه‌در

ماده ٦٧٧

محال‌به ٠ حواله اولنان مالدر

٦٧٨ ماده
حوالهٔ مقيده ٠ محيلك محال عليه ذمتنده ياخود يدنده اولان مالندن ويرمك اوزره ديو مقيد اولان حواله‌در

٦٧٩ ماده
حوالهٔ مطلقه ٠ محيلك محال عليهده اولان مالندن ويرمك اوزره ديو مقيد اولميان حواله‌در

(باب اول)

(عقد حواله بياننده اولوب ايكى فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(ركن حواله بياننده‌در)

٦٨٠ ماده
محيل كندو دائننه‌سنى فلانك اوزرينه حواله ايتدم ديوب انلر دخى قبول ايتدكلرنده حواله منعقد اولور

٦٨١ ماده
يالكز محال‌له ايله محال عليه بيننده عقد حواله اوله‌بيلور مثلا بركيسه برينه بنم فلانده اولان شوقدر غروش الەجغمى حوالة سن اوزرينه ال ديوب او دخى قبول ايتدم ديسه ياخود فلانده اولان شوقدر غروش

الهجغكى بنم اوزريمه حوالة قبول ايت ديوب اودخى ايتسه حواله صحيح اولور حتى محال عليـه صكره نادم اولسه ندامتى فائده ويرمز

٦٨٢ ماده

يالكز محيل ايله محالله بيننده اجرا اولنان حواله محال عليه لدى الاعلام قبول ايتدكده صحيح وتمام اولور مثلا بركيمسه دائنى آخر دياره اولان برينك اوزرينـه حواله ايدوب دائن دخى قبول ايتدكدنصكره محال عليه لدى الاعلام اودخى قبول ايتديكى كبى حواله تمام اولور

٦٨٣ ماده

يالكز محيل ايله محـال عليه بيننده اجرا اولنـان حواله محال لهك قبولنه موقوفا منعقد اولور

مثلا بركيمسـه برينه بنم فلانه اولان دينى حوالة سن اوزريكه آل ديوب اودخى قبول ايتسـه موقوفا منعقد اولوب محالله قبول ايتدكده حواله نافذ اولور

(فصل ثانى)

(شرائط حواله بياننده‌در)

٦٨٤ ماده

انعقاد حوالهده محيل ايله محال لهك عاقل ومحال عليهك عاقل بالغ اولمسى شرطدر

بناءعليه صبی غیرمميزك برينه بورج حواله ایتمسی وبرندن حواله المسی باطل اولدیغی کبی صبی كرك مميز اولسون وكرك غيرمميزاولسون وكرك مأذون وكرك محجوراولسون برندن کندو اوزرينه حواله قبول ایتمسی باطلدر

٦٨٥ ماده

حواله نك نفاذنده محيل ايله محال لهك بالغ اولمسی شرطدر بناء عليه صبیء مميزك حواله سی وحواله المسی ولیسنك اجازتنه موقوفا منعقد اولور وولیسی اجازت ويردكده نافذ اولور

شو قدر كه حواله الديغی صورتده وليسی اذن ويرسه دخی محال عليهك محيلدن دهاملی یعنی غنی اولمسی شرطدر

٦٨٦ ماده

محال عليهك محيله مديون اولمسی شرط اولميوب محيلك اندن الهجغی اولمسه ده حواله سی صحیح اولور

٦٨٧ ماده

هردين كه اكا كفالت صحيح اوليه حواله سی دخی صحیح اولماز

٦٨٨ ماده

هردين كه اكا كفالت صحيح اوله حواله سی دخی صحيح اولور . فقط محال بهك معلوم اولمسی لازمدر . بناء عليه دين مجهولك حواله سی صحيح اولماز

مثلا فلانده ثابت اوله‌جق اله‌جغکی حواله قبول ایتدم دیسه حواله صحیح اولماز

۶۸۹ ماده

اصالة ذمة مترتب اولان دیون صحیحه‌نك حواله‌سی صحیح اولدیغی کبی جهت کفالت وحواله‌دن طولایی ذمته مترتب اولان دینك حواله‌سی دخی صحیح اولور

(باب ثانی)

(احکام حواله بیانده‌در)

۶۹۰ ماده

حواله‌نك حکمی بودرکه محیل بورجندن وکفیلی وار ایسه کفالتدن بری اولور . ومحال علیهدن اول بورجی مطالبه ایتمك حقی محال لهه ثابت اولور . ومرتهن بورجی راهن اوزرینه حواله ایتدکده ارتق رهنی حبس وتوقیفه صلاحیتی قالماز

۶۹۱ ماده

محیل مطلق اوله‌رق حواله ایتدکده اکر محال علیهده اله‌جغی یوغیسه بعد الادا محال علیه محیله رجوع ایدر . واکر اله‌جغی وار ایسه بعدالادا دینیله تقاص اولور

٦٩٢ ماده

حوالهٔ مقیده‌ده محیلك محال بهدن طولایی حق مطالبه‌سی منقطع اولور ۰ ومحال علیه ارتق انی محیله ویره‌مز ۰ وویرسه ضامن اولور ۰ وبعد الضمان محیله رجوع ایدر ۰ وقبل الادا محیل دیونی ترکه‌سندن ازید اولدیغی حالده فوت اولسه سائر دائنلری محال بهه مداخله ایده‌مزلر

٦٩٣ ماده

بایعك مشتری ذمتنده ثمن مبیع اولان الهجغندن ویرلمك اوزره دیو مقید اولان حواله‌ده مبیع قبل التسلیم هلاك اولوبده ثمن ساقط اولسه یاخود مبیع خیار شرط یاخیار رؤیت و یا خیار عیب ایله رد اولنسه و یاخود اقالهٔ بیع ایدلسه حواله باطل اولماز ومحال علیه بعدالادا محیله رجوع ایدر یعنی ویردیکنی محیلدن الور اما مستحق چیقوبده مبیع ضبط اولنمغله محال علیهك اول دیندن بری ایدوکی تبین ایتسه حواله باطل اولور

٦٩٤ ماده

محیلك محال علیه یدنده امانت اولان مبلغندن ویرلمك اوزره دیو مقید اولان حواله‌ده مستحق چیقوبده اول

مال ضبط اولنسه حواله باطل اولور و بورج محیله عودت ایدر

٦٩٥ ماده

محیلك محال الیه یدنده‌کی مبلغندن ویرلمك اوزره دیو مقید اولان حواله‌ده اول مبلغ تلف اولدیغی صورتده اگر مضمون دکل ایسه حواله باطل اولور و بورج محیله عودت ایدر . واگر مضمون ایسه حواله باطل اولماز

مثلا برکیمسه‌نك یدنده‌کی امانت آقچه‌سندن ویرلمك اوزره دائنی اول کیمسه‌نك اوزرینه حواله ایتدکده قبل الاخذ اول آقچه بلا تعد تلف اولسه حواله باطل اولور و دائنك الاجغی محیله عودت ایدر . اما اول آقچه مال مغصوب اولسه یاخود امانت اولوبده اول کیمسه‌نك اتلافیله اوده‌مسی لازم کلسه حواله باطل اولماز

٦٩٦ ماده

برکیمسه کندوسنك بر معین مالنی صاتوبده ثمنندن ادا ایتمك اوزره دائنی برینك اوزرینه حواله واو دخی اول شرطله حواله‌یی قبول ایتسه صحیح اولور و محال علیه اول مالی صاتوبده ثمنندن دینی ادا ایتمك اوزره اجبار اولنور

٦٩٧ ماده

حوالهٔ مبهمه‌ده یعنی محال بهك تعجیل وتأجیلی بیان اولنمیان حواله‌ده دین اكر محیل اوزرینه معجل ایسه حوالهٔ معجله اولوب محال علیهك انی همان تأدیه‌سی لازم كلور واكر دین مؤجل ایسه حوالهٔ مؤجله اولوب وعده‌سی حلولنده اداسی لازم اولور

٦٩٨ ماده

محال علیه دینی ادا ایتمدن محیله رجوع ایده‌مز . ورجوع ایده‌جك اولدقده محال به ایله رجوع ایدر یعنی نه جنس آقچه حواله اولنمش ایسه محیلدن انی الور

یوخسه مؤدا ایله رجوع ایده‌مز

مثلا كومش آقچه حواله اولنوبده التون ویرسه محیلدن كومش آقچه الوب التون مطالبه ایده‌مز . كذلك بشقه اموال واشیا ایله تأدیه ایتسه حواله اولنان آقچه‌یی الور

٦٩٩ ماده

محال بهك اداسیله یادیكر برینك اوزرینه حواله‌سیله یاخود محال لهك محال علیهی ابراسیله محال علیه دیندن بری اولدیغی كبی محال له محال بهی هبه یاخود

تصدق ایدوبده محال علیه دخی قبول ایتسه کذلك
دیندن بری اولور

۷۰۰ ماده

محال‌له فوت اولوبده محال علیه اکا وارث اولسه
حواله‌نك حکمی قالماز

ارادۂ سنیه تاریخی فی ۲۵ صفر سنه ۲۸۸

عن اعضاء شورای دولت	ناظر دیوان احکام عدلیه
سیف‌الدین	احمدجودت
عن اعضاء دیوان احکام عدلیه	عن اعضاء دیوان احکام عدلیه
السید احمد حلمی	السید احمد خلوصی
عن اعضاء جمعیت ابن عابدین زاده	عن اعضاء شورای دولت
علاءالدین	محمد امین

كتاب الرهين

❋ صورت خط همايون ❋

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب خامس)

(رهن حقنده اولوب برمقدمه ايله درت بابى شاملدر)

(مقدمه)

(رهنه دائر اولان اصطلاحات فقهيه بياننده در)

ماده ٧٠١

رهن ، برمالى اندن استيفاسى ممكن اولان برحق مقابلنده محبوس وموقوف قيلمقدر واول ماله مرهون ديلديكى كبى رهن رهن دخى دينلور

ماده ٧٠٢

ارتهان ، رهن المقدر

ماده ٧٠٣

راهن ، رهن ويرن كيمسه در

ماده ٧٠٤

مرتهن ، رهن الان كيمسه در

ماده ٧٠٥

عدل ، راهن ومرتهنك امنيت ايدوبده رهنى توديع وتسليم ايتدكارى كيمسه در

(باب اول)

(عقد رهنه دائر مسائل بیاننده اولوب اوچ فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(رکن رهنه دائر اولان مسائل بیانندهدر)

٧٠٦ ماده

راهن ومرتهنك ایجاب وقبولی ایله رهن منعقد اولور. فقط قبض بولنمدقجه تمام لازم اولماز

بناء علیه راهن قبل التسلیم رهندن رجوع ایده‌بیلور

٧٠٧ ماده

رهنك ایجاب وقبولی راهن بوشیئی سکا دینم مقابلنده رهن ایتدم دیوب یاخود بوما کلده دیکر برسوز سویلیوب مرتهن دخی قبول ایتدم ویاخود راضی اولدم دیمك کبی رضایه دلالت ایدر برسوز سویلمکدر. ورهن لفظنك سویلنمسی شرط دکلدر

مثلا برنی شو قدر غروشه برشی اشترا ایله بایعه برمال ویروبده پاره‌یی ویرنجیه‌قدر بونی الیقوی دیسه اول مالی رهن ایتمش اولور

(فصل ثانی)

(انعقاد رهنك شرطلری بیانده‌در)

٧٠٨ ماده

راهن ومرتهنك عاقل اولمسی شرطدر ٠ اما بالغ اولمسی شرط دكلدر ٠ حتی صبی ممیزك رهن وارتهانی جائزدر

٧٠٩ ماده

مرهونك صاتلمغه صالح برشی اولمسی شرطدر بناء علیه وقت عقدده موجود ومال متقوم ومقدور التسلیم اولمسی لازمدر

٧١٠ ماده

مرهونك مقابلی مال مضمون اولمق شرطدر بناء علیه مال مغصوب ایچون رهن المق جائزدر ٠ اما امانت اولان مال ایچون رهن المق صحیح اولماز

(فصل ثالث)

(مرهونك زوائد متصله‌سی وعقد رهندن صكره)

(واقع اولان تبدیل و زیاده حقنده‌در)

٧١١ ماده

بیعده بلاذكر داخل اولان مشتملات رهنده دخی داخل اولدیغی كبی برعرصه رهن ایدلدكده اوزرندكی بالجمله

اشجاریله میوه‌سی ومغروسات ومزروعات سائره‌سی
صراحةً ذکر اولنمسه بیله داخل اولور

ماده ٧١٢

رهنك رهن آخره تبدیلی جائزدر
مثلا برکیمسه شوقدر غروش دینی مقابلنده برساعت
رهن ایتدکدن صکره برقلیچ کتوروبده ساعتك یرینه
بونی ال دیسه ومرتهن دخی ساعتی رد ایله قلیجی السه
اول مبلغ مقابلنده قلیچ مرهون اولور

ماده ٧١٣

بعدالعقد راهنك مرهونی تزییدی جائزدر
یعنی برشیٔ رهن ایتدکدنصکره هنوز عقد باقی ایکن اکا
دیکر برمالی دخی رهن اوله‌رق علاوه ایتمسی صحیح
اولور وبوزیاده اصل عقده ملتحق اولور یعنی اصل
عقد کویا بوایکی مال اوزرینه وارد اولمش اولور ٠
وبوایکی مالك مجموعی حین زیاده‌ده قائم اولان دینه
مرهون اولور

ماده ٧١٤

بردین مقابلنده برمال رهن ایلدکده ینه اول رهنه
مقابل اولمق اوزره دینك تزییدی صحیح اولور
مثلا برکیمسه بیك غروش دینی مقابلنده ایکی بیك

غروشلق برساعت رهن ایتدکدنصکره ینه اول رهنه مقابل اولمق اوزره داینندن بشیوز غروش دها السه اول ساعت بیك بشیوز غروشه رهن اولمش اولور

٧١٥ ماده

مرهوندن متولد زیاده اصل مرهون ایله برابر مرهون اولور

(باب ثانی)

(راهن ومرتهنه متعلق بعض مسائل بیاننده‌در)

٧١٦ ماده

مرتهن خود بخود عقد رهنی فسخ ایده‌بیلور

٧١٧ ماده .

مرتهنك رضاسی اولمدقجه راهن عقد رهنی فسخ ایده‌مز

٧١٨ ماده

راهن ومرتهن بالاتفاق عقد رهنی فسخ ایده‌بیلورلر • فقط بعدالفسخ مرتهنك اول رهن مقابلنده‌کی الاجغنی راهندن استیفا ایدنجیه دکین رهنی حبس وامساکه صلاحیتی واردر

٧١٩ ماده

مکفول عنهك کفیله رهن ویرمسی جائزدر

٧٢٠ ماده

برمديونڭ ايكى داينى ٠ كرك بريله شريك اولسون كرك اولمسون كندوسندن بررهن السهلر جائز اولور ٠ وبو رهن ايكى دينڭ مجموعى مقابلنده مرهون اولور

٧٢١ ماده

برى ايكى كيمسهده اولان الاجغى ايچون بر رهن السه جائز اولور ٠ بودخى ايكى الاجغڭ مجموعنده مرهون اولور

(باب ثالث)

(مرهونه متعلق مسائل بياننده اولوب ايكى فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(مرهونڭ مؤنت ومصارفى بياننده در)

٧٢٢ ماده

رهنى مرتهن بالذات حفظ ايدر ياخود عيالى ياشريكى وياخود خدمتجيسى كبى امينى اولان كيمسه يه حفظ ايتديرر

٧٢٣ ماده

بركراسى وبكجى اجرتى كبى رهنڭ محافظه سى ايچون اولان مصرف مرتهنه عائددر

٧٢٤ ماده
رهنك حيوان ايسه علفى وچوبان اجرتى وعقار ايسه تعميرى وسقى وتلقيحى واوتلرينك آيقلانمسى وخرقنك تطهيرى كبى بقاسى واصلاح منافعى ايچون اولان مصرف راهنه عائددر

٧٢٥ ماده
راهن مرتهندن وبريسى ديكرينه عائد اولان مصرفى خود بخود ايفا ايتسه تبرعدر صكره مطالبه ايدهمز

(فصل ثانى)

(رهن مستعار حقندهدر)

٧٢٦ ماده
بركيمسه ديكرك مالنى استعاره ايدوبده انك اذنيله رهن ايتمك جائز اولور . وبوكا رهن مستعار دينلور

٧٢٧ ماده
مال صاحبنك اذنى مطلق ايسه مستعير انى هر وجهله رهن ايده بيلور

٧٢٨ ماده
مال صاحبى شوقدر غروش وياشو جنس مال مقابلنده ياخود فلان آدمه وياخود فلان بلدهده رهن ايدلك اوزره ديو مقيدا اذن ويردكده مستعير دخى انجق انك قيد وشرطنه موافق اولهرق رهن ايدهبيلور

(باب رابع)

(رهنك احكامى بياننده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(رهنك احكام عموميه‌سى بياننده‌در)

ماده ٧٢٩
رهنك حكمى فككنه قدر مرتهنك حق حبسى اولمق وراهن فوت اولدقده سائر غرمادن احق اوله‌رق راهنك رهندن استيفاى دين ايده بيلمكدر

ماده ٧٣٠
رهن بورجك مطالبه‌سنه مانع اولميوب رهنى قبض ايتدكدنصكره دخى مرتهنك راهندن الاجغنى مطالبه‌يه صلاحيتى باقيدر

ماده ٧٣١
دينك برمقدارى ايفا اولندقده اكا مقابل رهنك برمقدارينى رد ايتمك لازم كلميوب بقيهٔ دينى تماماً استيفا ايدنجه‌يه‌دك مرتهنك مجموع رهنى حبس وامساكه صلاحيتى واردر . فقط ايكى شى رهن اولندقده هر برى ايچون دينندن برمقدار تعيين اولنمش ايسه بريسى ايچون تعيين

اولنان مقدار ادا اولندقده راهن یالکز انی تخلیص ایده بیلور

۷۳۲ ماده

رهن مستعاری تخلیص ایله کندویه تسلیم ایتمك اوزره صاحبنك راهن مستعیری مؤاخذه‌یه صلاحیتی واردر. ومستعیر فقری سببیله اداء دیندن عاجز اولدیغی صورتده معیر اول دینی کندو طرفدن ادا ایله مالنی رهندن تخلیص ایده بیلور

۷۳۳ ماده

راهن ومرتهنك وفاتیله رهن باطل اولماز

۷۳٤ ماده

راهن فوت اولدقده ورثه‌سی کبار ایسه انك مقامنه قائم اولوب ترکه‌دن تأدیهٔ دین ایله رهنی تخلیص ایتملری لازم اولور

واکر ورثه صغار ایسه یاخود کبار اولوبده غائب یعنی مدت سفر بعید اولان برده ایسه وصیسی مرتهنك اذنیله رهنی صاتوب ثمندن تأدیهٔ دین ایلر

۷۳٥ ماده

راهن مستعیر کرك بر حیات بولنسون کرك فك رهندن مقدم فوت اولسون رهن مستعارك مقابلی اولان بورج

ادا اولنمدقجه معیر اولان کیمسه مالنی مرتهندن الهمز

ماده ٧٣٦

راهن مستعیر اولان کیمسه مفلس مدیون اولدیغی حالده فوت اولسه رهن مستعار مرتهن یدنده علی حاله مرهون قالور فقط معیرك رضاسی اولمدقجه صاتلماز ٠ ومعیر رهنی بیع ایله تأدیهٔ دین ایده جك اولدقده ثمنی دینه وفا ایدرسه مرتهنك رضاسنه باقلمقسزین صاتیلور ٠ واکر رهنك ثمنی دینه وفا ایتمز ایسه مرتهنك رضاسی اولمدقجه صاتیلهمز

ماده ٧٣٧

معیر اکر دینی ترکه‌سندن ازید اولدیغی حالده فوت اولسه راهنه بالنفس دینی تأدیه ایله رهن مستعاری تخلیص ورد ایتمك اوزره امر اولنور٠ واکر فقری سببیله تأدیهٔ دیندن عاجز اولورسه اول رهن مستعار علی حاله مرتهن عندنده مرهون قالور

فقط ورثهٔ معیر بورجی ادا ایله انی تخلیص ایده‌بیلورلر ٠ ومعیرك داینلری رهنك بیعنی مطالبه ایتدکلرنده ثمنی دینه وفا ایدر ایسه مرتهنك رضاسنه باقلمقسزین صاتیلور ٠ واکر وفا ایتمز ایسه مرتهنك رضاسی اولمدقجه صاتیلهمز

۷۳۸ ماده

مرتهن فوت اولدقده رهن انك ورثه سی عندنده مرهون اوله رق قالور

۷۳۹ ماده

ایکی کیمسه یه اولان دینی ایچون بر رهن ویرمش اولان راهن برینه اولان دینی ادا ایتسه رهنك نصفنی استرداد ایده میوب ایکیسنك دخی الهجغنی تماماً ایفا ایتمدکجه رهنی تخلیصه صلاحیتی یوقدر

۷٤۰ ماده

ایکی مدیونندن بر رهن المش اولان کیمسه ایکیسنده اولان الاجغنی تماماً استیفا ایدنجه یه دك رهنی امساك ایده بیلور

۷٤۱ ماده

رهنی راهن اتلاف یاخود تعییب ایتدکده ضامن اولمسی لازم کلدیکی کبی مرتهن اتلاف یاخود تعییب ایتدکده دخی قیمتی مقداری دیندن ساقط اولور

۷٤۲ ماده

آخر بر کیمسه رهنی اتلاف ایتسه یوم اتلافنده کی قیمتنی ویرر ٭ واول قیمت مرتهن عندنده رهن اولور

(فصل ثانی)

(راهن ومرتهنك رهنده تصرفلری حقنده در)

٧٤٣ ماده

راهن ومرتهندن برینك اذنی اولقسزین دیکرینك رهنی بشقه بر کیمسه یه رهن ایتمسی باطلدر

٧٤٤ ماده

مرتهنك اذنیله راهن رهنی دیکره رهن ایتسه رهن اول باطل و رهن ثانی صحیح اولور

٧٤٥ ماده

راهنك اذنیله مرتهن رهنی رهن ایتسه رهن اول باطل و رهن ثانی رهن مستعار قبیلندن اوله‌رق صحیح اولور

٧٤٦ ماده

راهنك رضاسی اولقسزین مرتهن رهنی صاتدقده راهن مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایلر دیلرسه اجازت ایله تنفیذ ایلر

٧٤٧ ماده

مرتهنك رضاسی اولقسزین راهن رهنی صاتدقده بیعی نافذ اولماز ومرتهنك حق حبسنه خلل کلمز . فقط بورج ایفا اولنورسه اول بیع نافذ اولور

وكذا مرتهن اول بيعه اجازت ويرسه نافذ اولوب رهن
دخی رهنيتدن چيقه‌رق بورج حالی اوزره قالور و مبيعك
ثمنی مبيع مقامنده رهن اولور ٠ واكر مرتهن اجازت
ويرمز ايسه مشتری مخير اولوب ديلرسه رهنك فككنه
قدر بكلر وديلرسه حاكمه مراجعت ايله بيعی فسخ ايتديرر

ماده ٧٤٨

راهن و مرتهندن بری ديكرينك اذنيله رهنی آخر
بركيمسه‌يه اعاره ايده‌بيلور و بعده هر بری انی رهنيته
اعاده ايده‌بيلور

ماده ٧٤٩

مرتهن رهنی راهنه اعاره ايده‌بيلور
بوصورتده راهن فوت اولسه مرتهن ينه رهنه راهنك
سائر داينلرندن احق اولور

ماده ٧٥٠

راهنك اذنی اولمدقجه مرتهن رهندن انتفاع ايده‌مز
اما راهنك اذن واباحه‌سيله مرتهن رهنی قوللانور
وميوه و سوت كبی حاصلاتنی الور و بونلرك مقابلنده
دیندن برشی ساقط اولماز

ماده ٧٥١

مرتهن برمحله كيدر اولدقده يول امين ايسه رهنی برابر
كتوره‌بيلور

(فصل ثالث)

(يدعدلده اولان رهنك احكامى بياننده در)

٧٥٢ ماده

يد عدل ٠ يد مرتهن كبيدر

يعنى راهن ومرتهن رهنى امنيت ايتدكارى بركيمسه‌يه توديع ايتمك اوزره مقاوله ايدوب او دخى راضى اوله‌رق قبض ايتسه رهن تمام ولازم اولور ٠ واول كيمسه مرتهن مقامنه قائم اولور

٧٥٣ ماده

حين عقدده رهنى مرتهن قبض ايتمك اوزره شرط ايدلدكدن صكره راهن ومرتهن بالاتفاق يدعدله وضع ايتسه‌لر جائز اولور

٧٥٤ ماده

دين باقى ايكن عدل اولان كيمسه راهن ومرتهندن برينك رضاسى اولمدقجه رهنى ديكرينه ويره‌مز وويررسه استرداده صلاحيتى واردر ٠ وقبل الاسترداد رهن تلف اولسه عدل انك قيمتنى ضامن اولور

٧٥٥ ماده

عدل فوت اولسه تراضئ طرفين ايله رهن بربشقه عدله

توديع اولنور . واكر بينلرنده اتفاق حاصل اولهمز ایسه حاكم رهنی بر يدعدله وضع ايدر

(فصل رابع)

(بيع رهن حقنده در)

٧٥٦ ماده

راهن ومرتهندن بريسی ديكرينك رضاسی اولمدقجه رهنی صاتهمز

٧٥٧ ماده

دينك وقت اداسی حلول ايدوبده راهن اداسندن امتناع ايتدكده رهنی بيع ايله ادای دين ايتمك اوزره حاكم طرفندن راهنه امر اولنور . اكر ابا وعناد ايدرايسه حاكم رهنی بيع ايله دينی ادا ايدر

٧٥٨ ماده

راهن غائب اولوبده حيات ومماتی معلوم اولمسه مرتهن رهنی بيع ايله الهجغنی استيفا ايتمك اوزره حاكمه مراجعت ايدر

٧٥٩ ماده

رهنك فسادندن خوف اولنور ايسه مرتهن انی اذن حاكمله صاته بيلور وثمن كندو يدنده رهن اولور . واكر حاكمك اذنی اولمقسزين صاتارسه ضامن اولور

كذلك رهن اولان باغ وبستانك میوه وسبزه‌سی یتشوبده تلف اولمسندن خوف اولنسه بیله رأی حاکم ایله صاتیله‌بیلور اما خود بخود مرتهن صاتسه ضامن اولور

٧٦٠ ماده

دینك وقت اداسی حلول ایتدکده رهنی صاتمق اوزره راهن مرتهنی یاعدلی یاخود بشقه برینی توکیل ایتسه صحیح اولور · وارتق راهن اول وکیلی وکالتدن عزل ایده‌مز · وراهن ومرتهندن برینك وفاتیله دخی منعزل اولماز

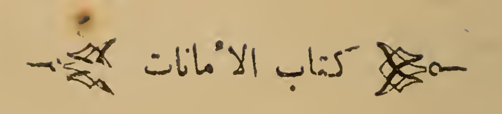
٧٦١ ماده

رهنی بیعه وکیل اولان کیمسه دینك وقت اداسی حلول ایتدکده رهنی بیع ایله ثمنی مرتهنه تسلیم ایدر · واکر ابا ایدر ایسه رهنی صاتمق اوزره راهنه جبر اولنور · اودخی ابا وعناد ایدرسه حاکم صاتار

واکر راهن یاخود ورثه‌سی غائب بولنور ایسه رهنی صاتمق اوزره وکیله جبراولنور · وعناد ایدرسه حاکم کندو صاتار

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٥ صفر سنه ٢٨٨

وكيل درس وعن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه السيد خليل	رئيس جمعيت مجله وعن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه عمر خلوصي
عن اعضاء ديوان احكام عدليه احمد خلوصي	عن اعضاء شوراى دولت سيف الدين
عن اعضاء جمعيت مجله ابن عابدين زاده علاء الدين	عن اعضاء ديوان احكام عدليه احمد حلمي
مدير مكتب نواب السيد يونس وهبي	عن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه عيسى روحي

كتاب الأمانات

❁ صورت خط همایون ❁

موجبنجه عمل اولنه

(كتاب سادس)

(امانات حقنده اولوب برمقدمه ایله اوچ بابی مشتملدر)

(مقدمه)

(امانانه متعلق اصطلاحات فقهیه بیاننده در)

ماده ٧٦٢

امانت · امین اتخاذ اولنان كیمسه نزدنده بولنان شیدر

كرك ودیعه كبی عقد استحفاظ ایله امانت ایدلسون وكرك مأجور ومستعار كبی برعقد ضمننده امانت اولسون وكرك بركونه عقد وقصد اولقسزین بركیمسه‌نك یدینه امانت كچسون · نته‌كیم روزكار ایله بركیمسه‌نك خانه‌سنه قومشوسنك برمالی دوشسه عقد اولمدیغی جهتله اول مال خانه صاحبی نزدنده ودیعه اولمیوب فقط امانتدر

ماده ٧٦٣

ودیعه · حفظ ایچون بركمسه‌یه ایداع اولنان مالدر

ماده ٧٦٤

ایداع · كندو مالنك محافظه‌سنی دیكره احاله ایتمكدر

كه احاله ايدن كيمسه يه دالك كسريله مودع وقبول ايدن كيمسه يه وديع ودالك فتحيله مستودع دينلور

٧٦٥ ماده

عاريت • مجانا يعنى بلا بدل منفعتى تمليك اولنان مال در كه معار و مستعار دخى دينلور

٧٦٦ ماده

اعاره • عاريت ويرمكدر كه ويرن كيمسه يه معير دنيلور

٧٦٧ ماده

استعاره • عاريت المقدر كه الان كيمسه يه مستعير دينلور

(باب اول)

(اماناته دائر بعض احكام عموميه بياننده در)

٧٦٨ ماده

امانت مضمون لازم دكلدر

يعنى امينك صنع وتقصيرى اولقسزين تلف يا ضايع اولديغى تقديرده ضمان لازم كلمز

٧٦٩ ماده

بر كيمسه يولده ياخود ديكر محلده برشى بولوبده كندوسنه مال اولمق اوزره اخذ ايتسه غاصب حكمنده اولور بونك اوزرينه اول مال تلف يا ضايع اولديغى حالده

كندوسنك صنع و تقصيری اولمسه بيله ضامن اولور ٠
اما صاحبنه ويرمك اوزره الديغی صورتده اكر صاحبی
معلوم ايسه يدنده صرف امانتدر صاحبنه تسليم ايتمسی
لازم كلور ٠ و اكر صاحبی معلوم دكلسه لقطه‌در
كه ملتقط اولان يعنی بولوب الان كيمسه يدنده امانتدر

ماده ٧٧٠

ملتقط بر لقطه بولديغنی اعلان ايتديرر ٠ وصاحبی ظهور
ايدنجه‌يه‌دك نزدنده امانت اولمق اوزره حفظ ايدر و بر
كيمسه ظهور ايله كندو مالی اولديغنی اثبات ايدر ايسه
اكا تسليم ايتمسی لازم كلور

ماده ٧٧١

بر كيمسه نزدنده ديكرك مالی قضارا تلف اولديغی صورتده
اكر صاحبنك اذنی اولمقسزين المش ايسه بهر حال
ضامن اولور ٠ و اكر صاحبنك اذنيله المش ايسه
يدنده امانت اولمغله ضامن اولماز ٠ فقط سوم شرا
صورتنده ثمن تسميه اولنديغی حالده ضمان لازم كلور
مثلا بر كيمسه صرچه‌جی دكانندن خود بخود بر كاسه
الوبده الندن دوشه‌رك قيرلسه ضامن اولور ٠ و اكر
صاحبنك اذنيله الوبده نظر ايدركن قضارا يره دوشوب
قيرلسه ضمان لازم كلمز ٠ و اول كاسه ديكر برطاقم

کاسه‌لر اوزرینه دوشه‌رك قیریلوب انلری دخی قیرسه بو کاسه‌لرك ضمانی لازم کلور انجق اول کاسه امانت اولمغله ینه انك ضمانی لازم کلمز • اما بو کاسه قاچ غروشه در دیوب دکانجی دخی شو قدر غروشه در ال دیدکدنصکره النه الوبده یره دوشه‌رك قیرلسه ضامن اولور کذلك برکیمسه شربت ایچرکن شربتجینك بارداغی الندن دوشوبده قیرلسه عاریت قبیلندن امانت اولمغله ضمان لازم کلمز • فقط کندوسنك سوء استعمالندن ناشی دوشمش ایسه ضامن اولور

ماده ٧٧٢

دلالة اذن صراحة اذن کبیدر • فقط صراحة نهی وار ایسه دلالته اعتبار اولنماز

مثلا برکیمسه برینك اذنیله خانه‌سنه داخل اولدقده میدانده طوران قدح ایله صو ایچمکه دلالة مأذوندر • وصو ایچرکن قضارا یدندن قدح دوشوبده قیرلسه ضمان لازم کلمز

فقط صاحب خانه اول قدحه طوقنمه دیو نهی ایتمشیکن النه الوبده دوشه‌رك قیرلسه ضامن اولور

(باب ثانی)

(ودیعه حقنده اولوب ایکی فصلی شاملدر)

(فصل اول)

(عقد وشرط ایداعه متعلق مسائل بیانندهدر)

ماده ٧٧٣

صراحة یاخود دلالة ایجاب وقبول ایله ایداع منعقد اولور

مثلا صاحب ودیعه شو مالی سکا ایداع ایتدم یاخود امانت ایلدم دیوب مستودع دخی قبول ایتدم دیسه صراحة ایداع منعقد اولور

وکذا برکیمسه خانه داخل اولهرق خانجییه حیوانمی نره یه باغلیهیم دیدکده خانجی بریر کوستروب اودخی اورایه باغلسه دلالة ایداع منعقد اولور

کذلك برکیمسه مالنی بردکانجینك یاننه براغوب کیتسه اودخی کوروب سکوت ایتسه اول مال اول دکان صاحبی نزدنده ودیعه اولور ۰ واکر دکان صاحبی قبول ایتمم دیهرك رد ایتسه ایداع منعقد اولماز

وکذلك برکیمسه مالنی ودیعه اولمق اوزره برقاچ کشینك

يانه براغوب كيتسه وانلر دخی كوروب سكوت ايتسه‌لر اول مال جمله‌سنك نزدنده وديعه اولور فقط برر براول محلدن قالقوب كيتسه‌لر الك صكره قالان كيمسه حفظه تعين ايتمكله انك نزدنده وديعه اولمش اولور

٧٧٤ ماده

مودع ايله مستودعدن هر برينك هرنه وقت ديلرسه عقد ايداعی فسخه صلاحيتی واردر

٧٧٥ ماده

وديعه‌نك وضع يده قابل وقبضه صالح اولمسی شرطدر بناء عليه هواده‌كی قوشك ايداعی صحيح دكلدر

٧٧٦ ماده

مودع ايله مستودعك عاقل ومميز اولملری شرطدر بالغ اولملری شرط دكلدر

بناء عليه مجنونك وصبیٔ غير مميزك ايداع ووديعه‌يی قبول ايتملری صحيح دكلدر اما مأذون اولان صبیٔ مميزك ايداعی ووديعه‌يی قبول ايتمسی صحيحدر

(فصل ثانی)

(وديعه‌نك احكامی وضماناتی بيانده در)

٧٧٧ ماده

وديعه يد مستودعده امانتدر

بناء علیه مستودعك صنع وتعدیسی و حفظده تقصیری اولمقسزین تلف یاضایع اولسه ضمان لازم کلمز . فقط اجرتله حفظ ایچون ایداع اولنمش ایسه ممکن التحرز اولان برسببله تلف یاضایع اولدیغی صورتده مضمون اولور مثلا بر کیمسه نك یدندن قضارا ودیعه اولان ساعت دوشوبده قیرلسه ضمان لازم کلمز اما ساعتی چکنه سه یاخود الندن برشی دشوبده ساعت قیرلسه ضمان لازم کلور . کذلك بر کیمسه مالنی دیکره ایداع وحفظ ایچون اکا اجرت اعطا ایتدکدن صکره اول مال سرقت اولنمق کبی ممکن التحرز اولان برسببدن ناشی ضایع اولسه مستودعه ضمان لازم کلور

ماده ۷۷۸

مستودعك خدمتکاری یدندن ودیعه اوزرینه برشی دوشوبده ودیعه تلف اولسه خدمتکار ضامن اولور

ماده ۷۷۹

ودیعه حقنده صاحبنك راضی اولمدیغی شیئی یاپمق تعدیدر

ماده ۷۸۰

مستودع ودیعه یی کندو مالی کبی بالذات حفظ ایدر یاخود امینی اولان کیمسه یه حفظ ایتدیرر

وامینی عندنده تعدی وتقصیر اولقسزین تلف یاضایع اولسه کرك مستودعه وکرك امینه ضمان لازم کلمز

٧٨١ ماده

مستودع کندو مالنی نره ده حفظ ایدر ایسه ودیعه یی دخی اوراده حفظ ایده بیلور

٧٨٢ ماده

ودیعه نك امثالی وجهله محافظه سی لازمدر

بناء علیه نقود ومجوهرات مثللو اموالی اخور وصمانلق کبی یرلرده طوتمق حفظده تقصیر اولمغله بوحالده تلف یا ضایع اولسه ضمان لازم کلور

٧٨٣ ماده

مستودع متعدد اولدقده اکر ودیعه قابل قسمت دکلسه برینك اذنیله دیکری حفظ ایدر یاخود بالمناوبه حفظ ایدرلر

وبوحالده ودیعه بلا تعد ولا تقصیر تلف اولسه برینه ضمان لازم کلمز

واکر ودیعه قابل قسمت ایسه مستودعلر آنی بینلرنده سو یا تقسیم ایله هر بری حصه سنی حفظ ایدر

و بریسی حصه سنی مودعك اذنی اولمدقجه مستودع آخره ویره مز ویروبده آخرك یدنده ایکن بلا تعد ولا

تقصیر تلف یا ضایع اولسه الانه ضمان لازم کلمز . اما
ویرن کندو حصه‌سنی ضامن اولور

٧٨٤ ماده

عقد ایداعده ایراد اولنان شرط اکر ممکن الاجرا ومفید
اولور ایسه معتبر در دکل ایسه لغو در

مثلا مستودعك خانه‌سنده حفظ اولنمق شرطیله بر مال
ایداع اولنمشیکن حریق وقوعیله دیکر محله نقلنه مجبوریت
کلدکده اول شرطه اعتبار اولنماز و بو صورتده ودیعه
دیکر محله نقل اولنوبده بلا تعد ولا تقصیر تلف یاضایع
اولسه ضمان لازم کلمز

وکذا مودع مستودعه ودیعه‌نك حفظنی امر ایدوبده
زوجه‌سنه یا اوغلنه یاخود خدمتکارینه و یاخود کندو
مالنی حفظ ایده‌کلان برکیمسه‌یه ویرمکدن نهی ایتدکده
اکر اول کمسنه‌یه ویرمکده مجبوریت وار ایسه نهی معتبر
اولماز . بو صورتده مستودع ودیعه‌یی اول کمسنه‌یه
ویروبده بلا تعد ولاتقصیر تلف یا ضایع اولسه ضمان
لازم کلمز . و اکر مجبوریت یوق ایکن ویررسه ضامن
اولور

کذلك خانه‌نك فلان اوطه‌سنده حفظ اولنمق شرط
اولنمشیکن مستودع انی اول خانه‌نك دیکر اوطه‌سنده

حفظ ایتدیکی صورتده اکر اول اوطه‌لر امر محافظه‌ده
مساوی ایسه‌لر اول شرطه اعتبار اولنماز
و بو حالده ودیعه تلف اولسه کذلك ضمان لازم کلمز ٠
اما اوطه‌لرك بری کارکیر و دیکری اخشاب اولمق کبی
بینلرنده تفاوت بولنسه شرط معتبر اولوب مستودع انی
مشروط اولان اوطه‌ده حفظ ایتمکله مجبور اولور ٠
و حفظده اول اوطه‌نك مادونی اولان اوطه‌یه قویوبده
تلف اولسه ضامن اولور

٧٨٥ ماده

ودیعه‌نك صاحبی غائب اولوبده حیات ومماتی معلوم
اولمسه مستودع انی صاحبنك وفاتی تبین ایدنجیه‌دك
حفظ ایدر
فقط ودیعه طورمغله بوزیله‌جق شیلردن اولدیغی حالده
حاکمك اذنیله صاتوب ثمنینی نزدنده امانت اوله‌رق حفظ
ایده‌بیلور ٠ اما صاتمیوبده طورمغله بوزلسه ضمان
لازم کلمز

٧٨٦ ماده

آت واینك کبی نفقه‌یه محتاج اولان ودیعه‌نك نفقه‌سی
صاحبنه عائددر صاحبی غائب اولدقده مستودع اولان
کیمسه حاکمه مراجعت ایدوب اودخی صاحب ودیعه

حقنده اصلح وانفع اولان صورتك اجراسنی امر ایلر شویله که ودیعه‌نك ایجاری ممكن ایسه مستودع انی رأی حاكمله ایجار ایدوب اجرتندن انفاق ایدر یاخود ثمن مثلیله صاتار وایجاری ممكن دكلسه كذلك رأی حاكمله همان یاخود اوچ كونه قدر كندو مالندن انفاق ایتدكدن صكره ثمن مثلیله صاتوب نهایت اوچ كونلك مصرفنی دخی صاحبندن ایستر . اما حاكمك اذنی اولمقسزین مصرف ایدر ایسه مودعدن الهماز

ماده ۷۸۷

مستودعك تعدی ویاتقصیری حالنده ودیعه تلف ویاخود قیمتنه نقصان طاری اولسه ضمان لازمكلور

مثلا مستودع كندوسنده ودیعه اولان نقودی امورینه صرف ایله استهلاك ایتسه ضامن اولور . بوصورتده نزدنده امانت اولان بركیسه نقودی اولوجهله صرف ایدوبده بعد كندو مالندن یرینه قویدقدن صكره تعدی وتقصیر اولمقسزین ضایع اولسه ضماندن قورتیله‌مز

وكذا مستودع یدنده ودیعه اولان حیوانه بلا اذن بنوبده كیدركن كرك فوق العاده سورمكله وكرك دیكر سببله وكرك بلا سبب تلف اولسه ویاخود اثنای راهده سرقت اولنسه مستودع اول حیوانی ضامن اولور

كذلك حريق وقوعنده مستودع وديعه‌یی دیکر محله نقله مقتدر ایکن نقل ایتمیوبده محترق اولسه ضمان لازم کلور

٧٨٨ ماده

ودیعه‌یی صاحبنك اذنی اولمقسزین دیکر مال ایله یکدیکرندن تفریق اولنه‌میه‌جق صورتده قارشدیرمق تعدیدر بناء علیه مستودع کندوسنده‌ودیعه اولان برمقدار یوزلك التونلری کندوسنك یوزلك التونلریله یاخود بربشقه‌سنك ودیعه اولان یوزلك التونلریله بلا اذن قارشدیردقدن صکره ضایع اولسه یاخود سرقت اولنسه ضامن اولور . وکذا مستودعدن بشقه بر کیمسه مذکور التونلری اولوجهله قارشدیرسه اول کیمسه ضامن اولور

٧٨٩ ماده

مستودع اکر ودیعه‌یی صاحبنك اذنیله مادهٔ آنفه‌ده بیان اولندیغی اوزره دیکر مال ایله قارشدیرسه یاخود کندوسنك صنعی المقسزین ایکی مال بربریله کذلك یکدیکردن تفریق اولنمیه‌جق صورتده قارشسه مثلا برصندق درونده ودیعه اولان التون کیسه‌سی یرتیلوب ایچنده‌کی التونلر دیکر التونلرله قارشسه مجموعنده مستودع ایله صاحب ودیعه حصه‌لری مقدارنجه شریك اولورلر . بوحالده بلا تعد ولا تقصیر تلف وضایع اولسه ضمان لازم کلمز

٧٩٠ ماده

مستودع وديعه‌يى بلا اذن آخره ايداع ايده‌مز . ايدوبده بعده تلف اولسه ضامن اولور
واكر مستودع ثانينك تعدى ياتقصيرى ايله تلف اولمش ايسه مودع ديلرسه مستودع ثانى‌يه تضمين ايتديرر وديلرسه مستودع اوله تضمين ايتديروب اودخى مستودع ثانى‌يى رجوع ايدر

٧٩١ ماده

مستودع وديعه‌يى آخر كمسنه‌يه ايداع ايدوبده مودع مجيز اولسه مستودع اول آره‌دن چيقوب اول كمسنه مستودع اولور

٧٩٢ ماده

مستودع وديعه‌يى صاحبنك اذنيله استعمال ايده‌بيلديكى كبى آخره ايجار واعاره ورهن دخى ايده‌بيلور
اما صاحبنك اذنى اولمقسزين آخره ايجار يااعاره ويارهن ايدوبده وديعه مستأجر يامستعير ياخود مرتهن يدنده تلف ياضايع اولسه ياخود قيمتنه نقصان كلسه مستودعه ضمان لازم كلور

٧٩٣ ماده

مستودع امانت اقچه‌يى بلا اذن آخره اقراض وتسليم

ایدوبده صاحبی مجیز اولمسه مستودع اول اقچه‌یی ضامن
اولور
کذلك کندوسنده ودیعه اولان اقچه‌ایله صاحبنك آخره
اولان دینی ادا ایتدکده صاحبی راضی اولمسه ضـامن
اولور

٧٩٤ ماده

ودیعه‌یی صاحبی طلب ایتدکده کندوسنه رد وتسلیمی لازم
کلوروردتسلیمك مؤنتی یعنی کلفتی ومصرفی مودعه عائد
اولور
ومودع طلب ایتدکده مستودع ویرمیوبده ودیعه تلف
یاضایع اولسه ضامن اولور
فقط حین طلبده ودیعه اوزاق محلده بولنمق کبی بر
عذردن ناشی ویرمیوبده تلف یاضایع اولمش ایسه اول
حالده ضمان لازم کلمز

٧٩٥ ماده

مستودع ودیعه‌یی بالذات یاخود امینی ایله ردوتسـلیم
ایدر • وامینی ایله رد وارسال ایتدیکی صورتده قبل
الوصول ودیعه بلا تعد ولاتقصیر تلف یاضایع اولسـه
ضمان لازم کلمز

ماده ٧٩٦

ایکی کیمسه مشتركماللرینی برکیمسه یه ایداع ایتدکدن صکره اول شریکلردن بریسی کلوبده آخرك غیابنده حصه سنی مستودعدن طلب ایتدکده ودیعه اکر مثلیاتدن ایسه مستودع انك حصه سنی کندوسنه ویرر . واکر قیمیاتدن ایسه ویرمز

ماده ٧٩٧

ودیعه یی تسلیمده مکان ایداع معتبردر

مثلا استانبولده ایداع اولنان متاع ینه استانبولده تسلیم اولنور ادرنه ده تسلیم ایتمك اوزره مستودعه جبر اولنه ماز

ماده ٧٩٨

ودیعه نك منافعی صاحبنکدر

مثلا امانت اولان حیوانك یاوریسی وسوتی و یوکی صاحبنه عائد اولور

ماده ٧٩٩

صاحب ودیعه غائب اولوبده اوزرینه نفقه سی واجب اولان کیمسه نك مراجعتی اوزرینه حاکم اول غائبك ودیعه اولان آقچه سندن اول کیمسه یه نفقه تقدیر ایتدکده مستودع کندو یدنده ودیعه اولان اقچه دن اول

كيسه‌نك نفقه‌سنه صرف ايتسه ضمان لازم كلمز فقط حاكمك امرى اولمقسزين صرف ايدر ايسه ضامن اولور

٨٠٠ ماده

مستودعه جنون عارض اولوبده صحو وافاقتندن يأس كلدكده قبل الجنه اخذ ايتمش اولديغى وديعه عيناً موجود اولمسه صاحبى بر معتبر كفيل كوسترەرك مجنونك مالندن تضمينه صلاحيتى واردر

فقط صكره كندويه افاقت كلوبده وديعه‌يى صاحبنه رد ايتمش ياخود بلا تعد ولاتقصير وديعه تلف يا ضايع اولمش ايدوكنى بيان ايدر ايسه يمينيله تصديق اولنه‌رق اخذ اولنمش اولان اقچه‌سنى استرداد ايلر

٨٠١ ماده

مستودع فوت اولدقده وديعه عيناً تركه‌سنده بولنديغى صورتده وارثى يدنده دخى امانت اولمغله صاحبنه رد اولنور

اما عيناً تركه‌سنده بولنمديغى صورتده اكر مستودعك حال حياتنده اول وديعه‌يى صاحبنه رد ايتدم ياخود بلاتعد ضايع اولدى ديمك كبى بر صورتله وديعه‌نك حالنى

بيان و تقرير ايلديكنى وارثى اثبات ايدر ايسه ضمان لازم كلمز

كذلك وارث وديعه‌يى بيلورز شويله ايدى بويله ايدى ديو توصيف و تفسير ايدرك مستودعك وفاتندن صكره بلاتعد ولا تقصير ضايع اولديغنى بيان ايتسه يمينيله تصديق اولنه‌رق ضمان لازم كلمز

و اكر مستودع وديعه‌نك حالنى بيان ايتمامش ايسه مجهلا فوت اولمش ديمك اولمسيله ديون سائره كبى تركه‌سندن استيفا اولنور

وكذا وارثك وديعه‌يى توصيف وتفسير ايتميه‌رك مجرد بز وديعه‌يى بيلورز ضايع اولدى ديمسى معتبر اولميوب اولوجهله ضايع اولديغنى اثبات ايده‌مديكى صورتده تركه‌دن ضمان لازم كلور

٨٠٢ ماده

مودع فوت اولدقده وديعه وارثنه ويريلور . فقط تركه مستغرق بالدين ايسه حاكمه مراجعت ايديلور

واكر حاكمه مراجعت ايتمكسزين مستودع آنى وارثه ويروب او دخى استهلاك ايتسه مستودع ضامن اولور

٨٠٣ ماده

وديعه‌نك تضمينى لازم كلدكده مثلياتدن ايسه مثلنى

قیمیاتدن ایسه ضمانی موجب اولان شیئك یوم وقوعنده کی قیمتنی ویرمك لازم کلور

(باب ثالث)

(عاریت حقنده اولوب ایکی فصلی شاملدر)

(فصل اول)

(عقد و شرط اعاره یه متعلق مسائل بیاننده در)

٨٠٤ ماده

اعاره ایجاب وقبول ایله و تعاطی ایله منعقد اولور

مثلا بر کیمسه برینه شو مالمی سکا اعاره ایتدم یاخود عاریت ویردم دیوب او دخی قبول ایلدم دیسه یاخود بر شیء سویلیه‌رك قبض ایتسه و یاخود بری دیکرینه شو مالی بکا عاریت ویر دیوب او دخی ویرسه اعاره منعقد اولور

٨٠٥ ماده

معیرك سکوتی قبول صایلماز

بناء علیه برکیمسه برندن برشی عاریت استیوبده صاحبی سکوت ایلمش اولدیغی حالده السه غاصب اولور

٨٠٦ ماده

معیر ایستدیکی وقت اعاره‌دن رجوع ایده‌بیلور

۸۰۷ ماده
معیر و مستعیردن هر قنغیسی فوت اولسه عقد اعاره منفسخ اولور
۸۰۸ ماده
مستعارك انتفاعه صالح اولمسی شرطدر
بناء علیه فراری حیوانك اعاره و استعارهسی صحیح دکلدر
۸۰۹ ماده
معیر و مستعیرك عاقل و ممیز اولملری شرطدر . بالغ اولملری شرط دكلدر
بناء علیه مجنون ایله صبیء غیر ممیزك اعاره و استعارهلری جائز اولماز اما صبیء مأذونك اعاره و استعارهسی جائز اولور
۸۱۰ ماده
عاریتده قبض شرط اولوب قبل القبض حکمی یوقدر
۸۱۱ ماده
مستعارك تعیینی لازمدر
مثلا تعیین و تخییر اولمقسزین ایکی بارکیردن بری اعاره اولنسه صحیح اولمیوب معیر هر قنغیسنی اعاره ایدهجك ایسه تعیین ایتمسی لازمدر فقط هر قنغیسنی الور ایسهك ال دیو مستعیری تخییر ایتسه اعاره صحیح اولور

(فصل ثانی)

(عاریتك احکام و ضماناتی بیاننده در)

٨١٢ ماده

مستعیر بلا بدل عاریتك منفعتنه مالك اولور
بناء علیه معیر بعدالاستعمال مستعیردن اجرت طلب
ایده مز

٨١٣ ماده

عاریت مستعیر یدنده امانتدر ۰ بلا تعد ولا تقصیر تلف
یا ضایع اولسه یاخود قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم
کلمز

مثلا عاریت آیینه قضارا مستعیرك الندن دوشمکله یاخود
آیاغی قایوب ده کندوسی آیینه یه چارپمغله قیرلسه ضمان
لازم کلمز ۰ کذلك عاریت کچه اوزرینه قضارا برشی
دوکولمکله لکه‌لنوب ده قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم کلمز

٨١٤ ماده

مستعیرك برکونه تعدیسی یا تقصیری واقع اولدقده
ارتق هر نه سببله اولور ایسه اولسون عاریت تلف
اولسه یاخود قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم کلور

مثلا مستعیر ایکی کونده وارله‌جق محله عاریت حیوان

ایله بر کونده کیدو بده اول حیوان تلف اولسه یاخود
زبون اولەرق قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم کلور
وکذا بر محله قدر استعاره ایتدیکی حیوان ایله اول
محله وارو بده دها ایلرویه تجاوز ایتدکدنصکره حتف
انفه حیوان تلف اولسه ضمان لازم کلور
کذلك برکیسه برکردانلق استعاره ایله بر صبینك بوینه
طاقوب و یاننده کوزه‌دیجیسی اولمدیغی حالده براغوبده
سرقت اولندقده اکر صبی اوزرنده‌کی اشیایی حفظه
قادر ایسه ضمان لازم کلمز اما قادر دکل ایسه ضمان
لازم کلور

۸۱۵ ماده

مستعارك نفقه‌سی مستعیر اوزرینه در
بناء علیه مستعیر عاریت حیوانه علف ویرمیوبده تلف
اولسه ضامن اولور

۸۱٦ ماده

اعارهٔ مطلقه‌ده یعنی معیرك اعاره‌یی زمان ومکان وبر نوع
انتفاع ایله تقیید ایتدیکی صورتده عاریتی مستعیر دیلدیکی
زمان ومکانده دیلدیکی وجهله استعمال ایده‌بیلور . فقط
عرف وعادت ایله تقیید ایدر
مثلا برکیمسه بارکیرینی اولوجهله مطلق اولەرق اعاره

ایتدکده مستعیر اکا دیله دیکی وقت بنر و دیله دیکی محله کیدر ۰ فقط عادت اوزره ایکی ساعتده کیدیله جك محله بر ساعتده کیده مز

کذلك مطلق اوله رق اعاره اولنان بر خان اوطه سنده مستعیر دیلرسه ساکن اولور و دیلرسه امتعه وضع ایدر ۰ فقط عرف وعادتك خلافی اوله رق ایچنده تیمورجیلك ایده مز

ماده ۸۱۷

اعاره زمان ومکان ایله تقیید اولندقده قید معتبر اولوب مستعیر اکا مخالفت ایده مز

مثلا اوچ ساعت بنمك اوزره استعاره اولنان حیوانه درت ساعت بنیله مز و بر محله کیتمك اوزره استعاره اولنان حیوان ایله بشقه محله کیدیله مز

ماده ۸۱۸

اعاره بر نوع انتفاع ایله تقیید اولندقده مستعیر مأذون اولدیغی انتفاعك مافوقنه تجاوز ایده مز ۰ اما اکا مساوی یا اهون صورتده استعمال ایله مخالفت ایده بیلور مثلا بغدای یوکلتمك ایچون استعاره اولنان حیوانه تیمور یاخود طاش یوکلدیله مز ۰ اما بغدایه مساوی یاخود اندن اخف بر یوك تحمیل اولنه بیلور ۰ وکذا بنمك ایچون

استعاره اولنان حیوانه یوك یوكلدیله مز . امایوك ایچون
استعاره اولنان حیوانه بنیله بیلور

٨١٩ ماده

معیر اكر منفعتی تعیین ایتمكسزین مطلق اوله رق اعاره
ایتمش ایسه مستعیرك انی اطلاقی اوزره استعماله
صلاحیتی واردر

یعنی دیلرسه انی كندو استعمال ایدر ودیلرسه بشقه سنه
اعاره ایله استعمال ایتدیرر

عاریت كرك اوطه كبی مستعملینك اختلافیله مختلف
اولمیان شیلردن اولسون وكرك بنك آتی كبی مستعملینك
اختلافیله مختلف اولان شیلردن اولسون

مثلا بر كیمسه اوطه می سكا اعاره ایتدم دیدیكی صورتده
مستعیر انده دیلرسه كندو اقامت ایدر ودیلرسه بشقه سنی
اسكان ایدر

وكذا شو آتی سكا اعاره ایتدم دیدیكی صورتده مستعیر
دیلرسه اول آنه كندو بنر ودیلرسه بشقه سنی بندیرر

٨٢٠ ماده

منفعتك تعیینی مستعملینك اختلافیله مختلف اولان شیلرده
معتبردر . ومختلف اولمیان شیلرده معتبر دكلدر . فقط

معیرانی بشقه سنه ویرمه دیو نهی ایتمش ایسه مستعیر بهر حال انی بشقه سنه استعمال ایتدیره مز

مثلا سنك رکوبك ایچون بو آتی سکا اعاده ایتدم دیدیکی صورتده مستعیر اول آته اوشاغنی بندیره مز . اما سنك اقامتك ایچون بو اوطه یی اعاره ایتدم دیدیکی صورتده مستعیر کندو اقامت ایده بیلدیکی کبی بشقه سنی دخی اسکان ایده بیلور . فقط بشقه سنی اسکان ایتمه دیمش ایسه ایده مز

٨٢١ ماده

برمحل معینه دیو حیوان استعاره اولندقده یوللر متعدد اولسه مستعیر عادت اوزره ناسك سلوك ایتدیکی یوللردن هر قنغیسیله دیلرسه کیده بیلور . اما معتـاد اولمیـان یولدن کیدوبده حیوان تلف اولسه ضامن اولور

کذلك معـیرك تعـیین ایتـدیکی یولك غـیری بریولدن کیدوبده حیوان تلف اولدقده اکر مستعیرك سـلوك ایتدیکی یول دها اوزاق یا غیرمأمون ویاخود خلاف معتاد ایسه مستعیره ضمان لازم کلور

٨٢٢ ماده

برکسـنه برقادیندن زوجنك ملکی اولان برشیئ عاریت ایستیوب واودخی بلا اذن ویروبده اول شی شـایع اولدیغی صورتده اکـر درون خانه ده و عـلی جری

العاده زوجه‌نك يدنده بولنان اشيادن ايسه كرك اول قادينه وكرك مستعيره ضمان لازم كلمز ۰ دكل ايسه مثلا آت كبى قادينلر يدنده بولنميان برشى ايسه زوج ديلرسه زوجه‌سنه وديلرسه مستعيره تضمين ايتديرر

٨٢٣ ماده

معيرك اذنى اولقسزين مستعير عاريتى آخره ايجار ياخود رهن ايده‌مز وبربلده‌ده‌كى بورجنه رهن ايتمك اوزره استعاره ايتديكى مالى آخر بلده‌ده‌كى بورجنه رهن ايده‌مز ۰ ايدوبده عاريت تلف ياضايع اولسه ضمان لازم كلور

٨٢٤ ماده

مستعير عاريتى آخره ايداع ايده‌بيلور ۰ ويد مستودعده بلا تعد وتقصير تلف اولسه ضمان لازم كلمز

مثلا برمحله كيدوب كلمك اوزره استعاره ايتديكى باركير ايله اورايه واردقده باركير يوريلوب قالمغله اوراده برينه ايداع ايتدكدن صكره باركير حتف انفه تلف اولسه ضمان لازم كلمز

٨٢٥ ماده

معير عاريتى طلب ايتدكده مستعيرك همان رد وتسليمى لازم كلور ۰ وبلا عذر توقيف وتأخير ايدوبده عاريت

تلف یا ضایع اولسه یاخود قیمتنده نقصان کاسه ضامن اولور

٨٢٦ ماده

نصا یادلالة موقت اولان عاریتك ختام مدتده معیره ردی لازمدر . فقط مکث معتاد معفودر

مثلا فلان کون وقت عصره قدر استعمال اولنمق اوزره استعاره اولنان حلیاتی اول وقتك حلولنده رد اعاده لازمدر . کذلك فلانك دوکوننده قوللانمق اوزره استعاره اولنان حلیاتی اول دوکونك ختامنده رد واعاده لازمدر . فقط بونی رد واعاده ایچون معتاد اولان مرتبه وقتك مروری معفودر

٨٢٧ ماده

بر ایش ایچون بر شی استعاره اولندقده اول ایشك ختامنده عاریت مستعیر یدنده ودیعه کبی اولور . ارتق انی استعمال ایده مز ومکث معتاددن زیاده توقیف ایده مز ایدوبده تلف اولسه ضامن اولور

٨٢٨ ماده

عاریتی مستعیر بنفسه یاخود امینی ایله معیره رد ایدر . امینی اولمیان کمسنه ایله رد ایدوبده قبل الوصول تلف یا ضایع اولسه ضامن اولور

٨٢٩ ماده

مجوهرات كبی اشیای نفیسه‌دن اولان عاریتی معیرك
كندوسنه تسليم ايتمك لازمدر

اما سائر عاریتی عرف و عادتده تسليم عد اولنان محله
كوتورمك و يا معيرك خدمتكارينه ويرمك رد وتسليمدر

مثلا عاريت حيوانی معيرك آخورينه كوتورمك ياخود
سائسنه ويرمك تسليمدر

٨٣٠ ماده

مستعير يدنده اولان عاريتی رد ايده‌جك اولدقده مؤنتی
يعنی كلفتی و مصارف نقليه‌سی كندو اوزرينه در

٨٣١ ماده

ابنيه ياپمق و آغاج ديكمك ايچون ير استعاره ايتمك
صحيحدر . لكن معير ديله‌ديكی وقت اعاره‌دن رجوع
ايله بونلری قلع ايتديره‌بيلور . شو قدر كه اعاره موقت
ايسه ابنيه و اشجارك قلع اولنديغی زمانده‌كی مقلوعا
قيمتی ايله انقضای مدته قدر طورمق اوزره قيمتی بيننده
تفاوت نه ايسه معيرانی ضامن اولور

مثلا ابنيه واشجار درحال قلع اولنديغی تقديرده مقلوعا
قيمتی اون ايكی آلتون و انقضای مدته قدر طورمق
اوزره قيمتی يكرمی آلتون اولديغی حالده معير درحال

قلع ایتدیره جك اولور ایسه سکز التون ویرمسی لازم کاور

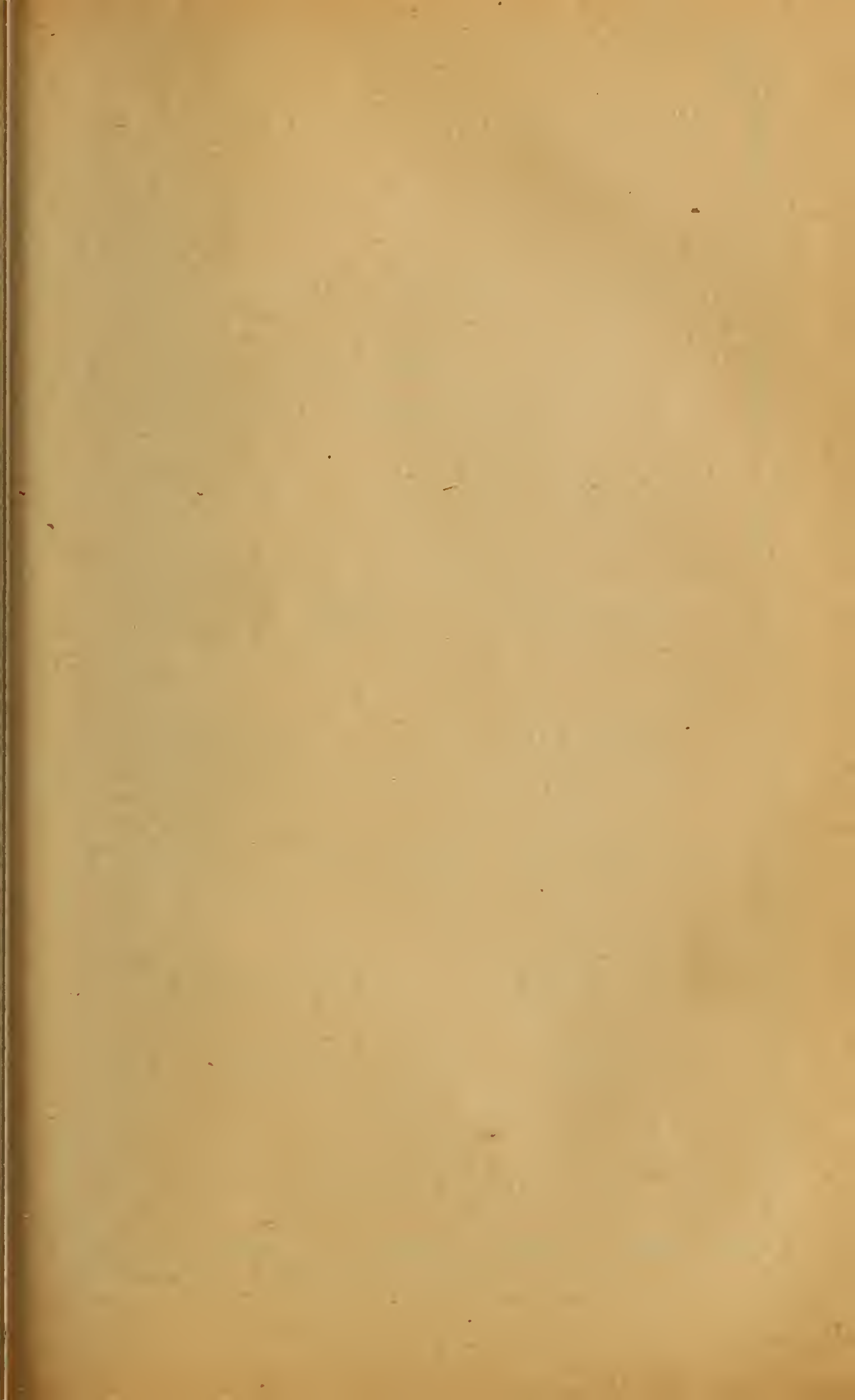
٨٣٢ ماده

کرك موقت و کرك غیر موقت اوله رق زرع ایچون اعاره اولنان اراضی بی معین وقت حصاددن مقدم اعاره دن رجوع ایدوب ده مستعیردن استرداد ایده مز

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٤ ذی الحجه سنه ١٢٨٨

عن اعضای مجلس تدقیقات شرعیه عمر خلوصی	احمد جودت
امین الفتوی السید خلیل	درس وکیلی السید خلیل
عن اعضای دیوان احکام عدلیه احمد حلمی	عن اعضاء جمعیت سیف الدین
مدیر معلمخانهٔ نواب یونس وهبی	قسام عسکری احمد خالد

عن اعضای جمعیت
عبداللطیف شکری

كتاب الهبة

صورت خط همايون

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب سابع)

(هبه حقنده اولوب برمقدمه ايله ايكى بابى مشتملدر)

(مقدمه)

(هبه يه دائر اولان اصطلاحات فقهيه بياننده‌در)

ماده ۸۳۳

هبه • بلا عوض برمالى آخره تمليك ايتمكدر كه ايدن كيمسه‌يه واهب واول ماله موهوب وانى قبول ايده‌نه موهوب‌له دينلور

اتهاب دخى هبه‌يى قبول ديمكدر

ماده ۸۳۴

هديه • بركيمسه‌يه اكراما كتوريلان يا كونديريلان مالدر

ماده ۸۳۵

صدقه • ثواب ايچون هبه اولنان مالدر

ماده ۸۳۶

اباحه • برشيئى بلا عوض اكل وتناول ايتمك اوزره آخره اذن و رخصت ويرمكدر

(باب اول)

(عقد هبه یه متعلق مسائل بیاننده اولوب ایکی)

(فصلی شاملدر)

(فصل اول)

(رکن و قبض هبه یه دائر اولان مسائل بیاننده در)

ماده ۸۳۷

هبه ایجاب و قبول ایله منعقد و قبض ایله تمام اولور

ماده ۸۳۸

هبه ده ایجاب باغشلادم و هبه ایتدم و اهدا ایلدم کبی مجانا بر مالی تملیك معناسنده مستعمل اولان سوزلر در و زوجك زوجه سنه بر چفت کوپه یاخود حلیاتدن دیکر بر نسنه و بروبده آل طاقن دیمه سی کبی مجانا تملیکه دلالت ایدن تعبیرلر دخی هبه یی ایجابدر

ماده ۸۳۹

تعاطی ایله دخی هبه منعقد اولور

ماده ۸٤۰

هبه ده و صدقه ده ارسال و قبض لفظا ایجاب وقبول مقامنه قائم اولور

٨٤١ ماده

هبه‌ده قبض بعده قبول کبیدر

بناء علیه واهبك ایجابی مثلا شو مالی سکا هبه ایتدم دیمه‌سی اوزرینه موهوب‌له قبول ایتدم و یاخود اتهاب ایلدم دیمکسزین مجلس هبه‌ده اول مالی قبض ایتسه هبه تمام اولور

٨٤٢ ماده

قبضده واهبك صراحة یاخود دلالة اذنی لازمدر

٨٤٣ ماده

واهبك ایجابی دلالة قبضه اذندر . اما صراحة اذنی موهوب اکر مجلس هبه‌ده حاضر ایسه بومالی سکا هبه ایتدم آل دیمك واکر غائب عن المجلس ایسه فلان مالی سکا هبه ایتدم وار آل دیمك کبی امر صریحیدر

٨٤٤ ماده

واهب صراحة قبضه اذن ویردکده موهوب لهك انی کرك مجلس هبه‌ده وکرك بعدالافتراق قبضی صحیحدر . اما دلالة قبضه اذنی مجلس هبه ایله تقیید ایدوب بعد الافتراق قبضی معتبر اولماز

مثلا شو مالی سکا هبه ایتدم دیو بده موهوب له دخی انی اول مجلسده قبض ایدیویرسه صحیح اولور اما مجلس

هبه‌دن آیرلدقدن صکره قبض ایتسه صحیح اولماز . کذلك فلان محلده‌کی مالمی سکا هبه ایتدم دیوبده وار آل دیمامش اولسه موهوب لهك کیدوبده انی قبض ایتمسی صحیح اولماز

٨٤٥ ماده

مشتری مبیعی بایعدن قبل القبض آخره هبه ایده بیلور

٨٤٦ ماده

برکمسنه‌نك یدنده بولنان مالی صاحبی اکا هبه ایتدکده موهوب لهك قبول ایتدم یا اتهاب ایلدم دیمسیله هبه تمام اولوب مجددا تسلیم وقبضه محتاج دکلدر

٨٤٧ ماده

برکیمسه الاجغنی مدیونه هبه یاخود مدیونی اندن ابرا ایلیوب اودخی رد ایتمسه صحیح ودین همان ساقط اولور

٨٤٨ ماده

برکیمسه برینك ذمتنده اولان آلاجغنی آخره هبه ایدوبده وارال دیو صراحة قبضه اذن ویرسه وموهوب له‌دخی واروب قبض ایتسه هبه تمام اولور

٨٤٩ ماده

قبل القبض واهب یاخود موهوب له فوت اولسه هبه باطل اولور

٨٥٠ ماده

بر كيمسه كبير يعنى عاقل و بالغ اولان اوغلنه برشى هبه ايتدكده تسليم وقبضى لازمدر

٨٥١ ماده

صغيرك وصيسى ياخود مربيسى يعنى حجر وتربيه سنده بولنديغى كيمسه كرك يدنده بولنان وكرك ديكرك نزدنده وديعه اولان مالنى اول صغيره هبه ايتدكده مجرد ايجاب ايله يعنى يالكز هبه ايتدم ديمسيله اول صغير اكا مالك اولوب قبضه محتاج دكلدر

٨٥٢ ماده

برطفله آخر كمسنه برشى هبه ايدكده وليسنك ياخود مربيسنك قبضى ايله هبه تمام اولور

٨٥٣ ماده

صبئ مميزه برشى هبه اولندقده وليى اولسه بيله كندوسنك قبضيله هبه تمام اولور

٨٥٤ ماده

هبهٔ مضافه صحيح دكلدر

مثلا كله جك اى باشندن اعتباراً شو مالى سكا هبه ايتدم ديسه صحيح اولماز

ماده ٨٥٥

عوض شرطیله اولان هبه صحیح و شرط معتبر در مثلا برکسنه شو مقوله عوض ویرمك یاخود کندوسنك معلوم المقدار دینی ادا ایتمك شرطیله برینه برشی هبه ایتدکده موهوب له اول شرطه رعایت ایدر ایسه هبه لازم اولور ایتمز ایسه واهب دخی هبه‌سندن رجوع ایده‌بیلور کذلك برکیمسه اونجه کندوسنی بسلمك شرطیله ملك عقارینی برینه هبه و تسلیم ایتدکده موهوب له شرط مذکور اوزره واهبی بسلمکه راضی ایکن واهب نادم اولوبده هبه‌سندن رجوع ایله اول عقارینی استرداد ایده‌مز

(فصل ثانی)

(شرائط هبه بیاننده در)

ماده ٨٥٦

موهوبك وقت هبه‌ده موجود اولمسی شرطدر بناء علیه بر باغك حاصل اوله‌جق اوزومنی یاخود بر قصراغك طوغوراجق یاوریسنی هبه صحیح دکلدر

ماده ٨٥٧

موهوب واهبك مالی اولمق شرطدر

بناء عليه بر كيمسه بلا اذن بشقه سنك مالنى برينه هبه ايتسه صحيح اولماز فقط هبه ايتدكدن صكره صاحبى مجيز اولسه صحيح اولور

٨٥٨ ماده

موهوبك معلوم ومعين اولمسى لازمدر

بناء عليه واهب لاعلى التعيين مالمدن برشى ياخود شو ايكى آتدن بريني هبه ايتدم ديسه صحيح اولماز ٠ وبو ايكى آتدن قنغيسنى ديلرسه‌ك سنك اولسون ديديكى صورتده اكر موهوب له مجلس هبه‌ده انلردن بريني تعيين ايلرسه صحيح اولور اما مجلس هبه‌دن بعد المفارقه تعييني مفيد اولماز

٨٥٩ ماده

واهبك عاقل وبالغ اولمسى شرطدر

بناء عليه صغير ومجنون ومعتوهك هبه‌سى صحيح دكلدر ٠ اما بونلره هبه صحيحدر

٨٦٠ ماده

هبه‌ده واهبك رضاسى لازمدر

بناء عليه جبر واكراه ايله واقع اولان هبه صحيح دكلدر

(باب ثانی)

(احکام هبه بیاننده اولوب ایکی فصلی شاملدر)

(فصل اول)

(هبه‌دن رجوع حقنده در)

٨٦١ ماده

موهوب له قبض ایله موهوبه مالك اولور

٨٦٢ ماده

قبل القبض واهب خود بخود هبه‌دن رجوع ایده‌بیلور

٨٦٣ ماده

واهبك بعد الایجاب موهوب لهی قبضدن نهی ایتمسی رجوعدر

٨٦٤ ماده

واهب بعدالقبض موهوب لهك رضاسیله هبه‌وهدیه‌دن رجوع ایده‌بیلور . وموهوب‌له راضی اولمز ایسه حاکمه مراجعت ایلر . حاکم دخی مواد آتیه‌دن بیان اولنه‌جق موانع رجوع یوغیسه هبه‌یی فسخ ایده بیلور اما موانع رجوعدن بری بولنسه فسخ ایده‌مز

٨٦٥ ماده

بعد القبض واهب اکر موهوب لهك رضاسی یاخود

حاكمك حكم وقضاسی اولمدن خودبخود موهوبی استرداد ایدرسه غاصب اولور وبوصورتده یدنده موهوب تلف یاضایع اولسه ضامن اولور

٨٦٦ ماده

برکیمسه اصول وفروعنه یا برادر وهمشیره سنه یا بونلرك اولادینه یاخود پدر ومادرینك برادروهمشیره سنه برشی هبه ایتدکدن صکره رجوع ایده مز

٨٦٧ ماده

زوج ایله زوجه دن بری بینلرنده زوجیت قائم ایکن یك دیکرینه برشی هبه تسلیم ایتدکدنصکره ارتق اندن رجوع ایده مز

٨٦٨ ماده

هبه یه عوض ویریلوبده واهبك دخی قبض ایتمسی مانع رجوعدر

بناء علیه کرك موهوب له طرفندن وکرك دیکر بر کمسنه جانبندن واهبه هبه سنه عوض اولمق اوزره برشی ویریلوبده اودخی قبض ایلسه اندن صکره هبه سندن رجوع ایده مز

٨٦٩ ماده

مال موهوب ارض اولوبده موهوب له انك اوزرینه بنا

احداث یاخود آغاج غرس ایتمك ویاخود موهوب زبون حیوان اولوبده موهوب له یاننده سمزلنمك کبی زیادهٔ متصله حاصل اولدقده و یاخود بغدای اولوبده اون ایدلمك کبی موهوبك اسمی دکشه جك صورتده تغییر اولندقده هبه دن رجوع صحیح اولماز . اما زیادهٔ منفصله مانع رجوع اولمز
بناء علیه بر کیمسه نك آخره هبه ایلدیکی قصراق حامل اولدقده هبه دن رجوع ایده مز . اما طوغوردقدن صکره رجوع ایده بیلور و بو صورتده یاوریسی موهوب لهه قالور

۸۷۰ ماده

موهوب له موهوبی بیع ایله یاخود هبه و تسلیم ایله ملکندن اخراج ایلسه واهبك رجوعه صلاحیتی قالمز

۸۷۱ ماده

موهوب له یدنده موهوب مستهلك اولسه رجوعه محل قالمز

۸۷۲ ماده

واهب و موهوب لهدن برینك وفاتی مانع رجوعدر
بناء علیه موهوب له فوت اولسه واهب هبه دن رجوع

ایده‌مدیکی کبی واهب فوت اولدقده دخی ورثه‌سی موهوبی استرداد ایده‌مز

۸۷۳ ماده

داین اله‌جغنی مدیونه هبه ایتدکده آرتق اندن رجوع ایده‌مز (۵۱) و (۸٤۸) ماده‌لره باق

۸۷٤ ماده

بعد القبض صدقه‌دن بروجهله رجوع اولنه‌مز

۸۷۵ ماده

بری برکیمسه‌یه مطعومانندن برشیئ اباحه ایتدکده اول کمسنه اگرچه اول شیئی آلوبده آخره صاتمق یاخود هبه ایتمك کبی لوازم تملکدن اولان بروجهله تصرف ایده‌مز . فقط اول شیدن اکل وتناول ایده‌بیلور . وبعده صاحبی انك قیمتنی مطالبه ایده‌مز

مثلا برباغ صاحبنك اذن واباحه‌سیله بری باغندن برمقدار اوزم یسه باغ صاحبی اول اوزمك آقچه‌سنی آله‌مز

۸۷٦ ماده

ختان یاخود زفاف دوکونلرنده کلان هدیه‌لری اصحابی چوجق یاکلین وبابا وانالرندن هرقنغیسنه دیو تعیین ایتمشلر ایسه اول هدیه‌لر انکدر . واکر کیمك ایچون

کتوردکلرینی بیان ایتمیوب کندولرندن سؤال ایله تحقیق دخی قابل اولمز ایسه اوحالده عرف وعادت بلدەیه رعایت اولور

(فصل ثانی)

(هبهٔ مریض حقنده در)

٨٧٧ ماده

وارثی اولمیان کیمسه مرض موتنده جمیع اموالنی برینه هبه وتسلیم ایتسه صحیح اولور وبعد الوفاة ترکەسنه امین بیت المال مداخله ایدەمز

٨٧٨ ماده

زوجەسندن ماعدا وارثی اولمیان کیمسه مرض موتنده جمیع اموالنی زوجەسنه ویاخود زوجندن ماعدا وارثی اولمیان قادین جمیع اموالنی مرض موتنده زوجنه هبه وتسلیم ایتسه صحیح اولور

وبعد الوفاة بونلردن برینك ترکەسنه امین بیت المال مداخله ایدەمز

٨٧٩ ماده

بر کیمسه مرض موتنده ورثەسندن برینه برشی هبه ایدوبده فوت اولدقده دیکر ورثه مجیز اولماز ایسه اول هبه صحیح اولماز

اما ورثەسندن بشقه سنه هبه وتسلیم ایتدکده ثلث مالی

موهوبك تمامنه مساعد ايسه صحيح اولور . مساعد اولمیوبده ورثه دخی هبه‌یی مجیز اولماز ایسه مساعد اولدیغی مقدارده هبه صحیح اولوب باقیسنی موهوب له رده مجبوردر

٨٨٠ ماده

ترکه‌سی مستغرق دیون اولان کیمسه مرض موتنده اموالنی وارثنه یاخود بشقه‌سنه هبه وتسلیم ایتدکدن صکره فوت اولسه داینلر هبه‌یی طوتمیوب اول اموالی قسمت غرمایه ادخال ایده‌بیلور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٩ محرم سنه ١٢٨٩

عن اعضاء مجلس تدقیقات شرعیه　احمدجودت

عمر خلوصی

وکیل درس　امین الفتوی

السیدخلیل　السیدخلیل

عن اعضاء جمعیت　عن اعضاء دیوان احکام عدلیه

سیف الدین　السیداحمدحلمی

قسام عسکری　مدیر معلمخانهٔ نواب

احمد خالد　یونس وهبی

عن اعضای جمعیت

عبداللطیف شکری

كتاب الغصب والاتلاف

❊ صورت خط همایون ❊

موجبنجه عمل اولنه

(کتاب ثامن)

(غصب و اطلاف حقنده اولوب بر مقدمه ایله)

(ایکی بابه منقسمدر)

(مقدمه)

٨٨١ ماده

غصب ٠ بر کمسه‌نك اذنی اولقسزین مالنی اخذ وضبط ایتمکدر که اخذ ایدن کمسه‌یه غاصب واول ماله مغصوب وصاحبنه مغصوب منه دینلور

٨٨٢ ماده

قائما قیمت ٠ ابنیه یا اشجارك بولندقلری یرده طورمق اوزره قیمتلریدر که ارض بر کره ابنیه یا اشجار ایله برابر و بر کره ابنیه یا اشجاردن خالی اوله‌رق تقویم اولنوب ایکی قیمت بیننده کی تفاضل و تفاوت نه ایسه ابنیه یا اشجارك قائما قیمتی دیمك اولور

٨٨٣ ماده

مبنیا قیمت ٠ ابنیه‌نك قائما قیمتی دیمکدر

٨٨٤ ماده
مقلوعاً قيمت . بعد القلع ابنيه انقاضنك و اشجار مقلوعه نك قيمتلريدر

٨٨٥ ماده
مستحق القلع اوله رق قيمت . مقلوعاً قيمتدن اجرت قلع لدى التنزيل باقى اولان قيمتدر

٨٨٦ ماده
نقصان ارض . بر يرك قبل الزراعه ديكرى اولان اجرتله بعد الزراعه دكرى اولان اجرت بيننده كى فرق و تفاوتدر

٨٨٧ ماده
مباشرة اتلاف . بر شيئى بالذات تلف ايتمكدر كه ايدن كيمسه يه فاعل مباشر دينلور

٨٨٨ ماده
تسبباً اتلاف . بر شيئك تلفنه سبب اولمقدر يعنى بر شيده ديكر شيئه على جرى العاده تلفنه مفضى اولان بر ايش احداث ايتمكدر كه ايدن كيمسه يه متسبب دينلور نته كيم بر معلق قنديلك ايپنى كسمك قنديلك يره دوشوبده قيرلمسنه سبب مفضى اولمغله ايپنى كسن كيمسه مباشرة ايپنى تلف ايتمش و تسبباً قنديلى قيرمش اولور

كذلك بر كيسه بر طولومى شق ايدوبده ايچنده كى ياغ اقوب تلف اولسه اول كيسه مباشرة طولومى وتسببا ياغى اتلاف ايتمش اولور

٨٨٩ ماده

تقدم • مضرت ملحوظه نك دفع و ازاله سيچون اولجه تنبيه و توصيه ايتمكدر

(باب اول)

(غصب حقنده اولوب اوچ فصلى شاملدر)

(فصل اول)

(غصبك احكامى بياننده در)

٨٩٠ ماده

مال مغصوب عينا موجود ايسه مكان غصبده صاحبنه رد و تسليمى لازمدر • و صاحبى بشقه بلده ده غاصبه تصادف ايدوبده مال مغصوب دخى يانده اولديغى حالده صاحبى ديلرسه مالنى اوراده استرداد ايلر • اكر مكان غصبده تسليمنى استر ايسه مؤنت ردى و مصارف نقليه سى غاصب اوزرينه در

٨٩١ ماده

مال مغصوبی غاصب استهلاك ایتدکده ضامن اولمسی لازم کلدیکی کبی کرك انك تعدیسیله وکرك بلا تعد تلف یا ضایع اولدیغی تقدیرده دخی ضامن اولور شویله که قیمیاتدن ایسه زمان و مکان غصبده‌کی قیمتنی و مثلیاتدن ایسه مثلنی ویرمسی لازم کلور

٨٩٢ ماده

غاصب مکان غصبده عین مغصوبی صاحبنه رد وتسلیم ایتدکده ضماندن بری اولور

٨٩٣ ماده

غاصب عین مغصوبی صاحبی اخذ ایده‌بیله‌جك صورتده اوکنه وضع ایتدکده حقیقة قبض بولنمه‌یله مغصوبی رد ایتمش اولور

اما تلف اولان مغصوبك قیمتنی صاحبنك اوکنه وضع ایلسه حقیقة قبض بولنمدقجه ضماندن بری اولماز

٨٩٤ ماده

عین مغصوبی غاصب برمحل مخوفده صاحبنه تسلیم ایتسه قبول ایتامکه حقی واردر وغاصب بوصورتده ضماندن بری اولماز

٨٩٥ ماده

غاصب تلف اولان مال مغصوبك قیمتنی صاحبنه کتوربده

قبول ایتمسه حاکمه مراجعت ایله قبولنی امر ایتدیرر

۸۹۶ ماده

مغصوب منه صبی اولدیغی حالده غاصب اکا مغصوبی رد ایتدکده صبی ممیز اولوبده مالی حفظه اهل ایسه ردی صحیح اولور دکل ایسه صحیح اولماز

۸۹۷ ماده

مغصوبك میوه اولوبده غاصب عندنده قورومق کبی حالی تغییر ایلر ایسه صاحبی مخیردر دیلرسه مغصوبی عینا استرداد ایلر و دیلرسه تضمین ایتدیرر

۸۹۸ ماده

غاصب اکر کندو مالندن برشی زیادهسیله مغصوبك بعض اوصافنی تغییر ایدر ایسه مغصوب منه مخیردر دیلرسه اول مغصوبی تضمین ایتدیرر و دیلرسه اول زیادهنك قیمتنی ویروب عینا استرداد ایلر

مثلا مغصوب اولان بزی غاصب بویامش اولسه صاحبی مخیردر و دیلرسه بزینی تضمین ایتدیرر و دیلرسه بویانك بهاسنی ویروب عینا بزی استرداد ایلر

۸۹۹ ماده

غاصب اکر مال مغصوبی اسمی دکیشهجك صورتده

تغییر ایدر ایسه ضامن اولور واول مال کندویه قالور
مثلا مغصوب بغدای اولوبده غاصب انی اون ایدر ایسه
ضامن اولوب اون انك مالی اولور . نته کیم بر کیمسه
دیکرك بغداینی غصب ایله کندو ترلاسنه زرع ایتسه
بغداینی ضامن اولوب محصول کندوسنك اولور

۹۰۰ ماده

بعد الغصب مغصوبك سعر وقیمتی تناقص ایتسه صاحبی
انی المیوبده زمان غصبده‌کی قیمتنی مطالبه ایده‌مز
اما غاصبك استعمالیله مغصوبك قیمتنه نقصان کلسه ضمان
لازم کلور
مثلا برکیمسه‌نك غصب ایلدیکی حیوان زبون اولسه انی
صاحبنه رد ایتدکده نقصان قیمتنی دخی ضامن اولور
کذلك برکیمسه غصب ایلدیکی البسه‌یی یرتمغله قیمتنه نقصان
کلدکده اکر نقصان یسیر ایسه یعنی مغصوبك ربع قیمتنه
بالغ دکل ایسه غاصب انك نقصان قیمتنی ضامن اولور .
واکر نقصان فاحش ایسه یعنی مغصوبك ربع قیمتنه
مساوی ویاخود ازید ایسه مغصوب منه مخیردر . دیلرسه
نقصان قیمتنی تضمین ایتدیرر ودیلرسه اول مالی غاصبه
ترك ایله تام قیمتنی الور

٩٠١ ماده

ازالهٔ تصرفده غصبه مساوی اولان حال وکیفیت حکما غصب قبیلندن عد اولنور نته کیم مستودع ودیعه یی انکار ایتسه غاصب حکمنده اولور واندن صکره یدنده ودیعه بلاتعد تلف اولسه ضامن اولور

٩٠٢ ماده

برطاغ اوزرنده کی باغچه ایله الت طرفده کی دیکر برباغچه اوزرینه یقلوب دوشمك کبی بروجهله من غیر قصد برکیمسه نك ملکی یدندن چیقسه قیمتجه اقلی اکثره تابع اولور

یعنی قیمتی اکثر اولانك صاحبی قیمتی اقل اولانی ضامن اوله رق اول یری تملك ایدر

مثلا طاغ ییقلمازدن مقدم اوست طرفنده کی باغچه نك قیمتی بشیوز والت طرفنده کی باغچه نك قیمتی بیك غروش اولسه ایکنجیسنك صاحبی بشیوز غروش اولکینك صاحبنه اعطا ایله اوراسنی ضبط ایلر

نته کیم برکیمسه نك النده کی اللی غروشلق اینجوسنی دوشوبده دیکرك بش غروش قیمتلو طاووغی انی یوتسه اینجو صاحبی بش غروش ویروب طاووغی الور

(٢٧) و (٢٨) و (٢٩) ماده لره باق

٩٠٣ ماده

مغصوبك زوائدى صاحبنكدر . وغاصب انى استهلاك ايدرسه ضامن اولور

مثلا مغصوب اولان حيوانك غاصب يدنده حاصل اولان سوتى وياوريسى وبرباغچه‌نك يد غاصبده ايكن حصوله كلان ميوه‌سى مغصوب منهك مالى اولمغله غاصب بونلرى استهلاك ايلرسه ضامن اولور

كذلك بركيمسه برينك قوانى ايچنده‌كى آريسيله برابر غصب ايتسه صاحبى آريسيله برابر قوانى استرداد ايتدكده غاصب يانده ايكن حاصل اولان بالنى دخى الور

٩٠٤ ماده

برباغچه‌ده مكان اتخاذ ايدن آريلرك بالى باغچه صاحبنك اولوب، ديكر كمسنه اول بالى اخذ واستهلاك ايلسه ضامن اولور

(فصل ثانى)

(غصب عقاره متعلق بعض مسائل بيانده در)

٩٠٥ ماده

مغصوب اكر عقار قبيلندن ايسه غاصب انى تغيير وتنقيص ايتميه‌رك صاحبنه رد ايتمسى لازمدر

وغاصبك صنع وفعلی ایله اول عقارك قیمتنه نقصان کلسه
نقصان قیمتنی ضامن اولور

مثلا برکمسنه غصب ایلدیکی برخانه نك بریرینی هدم ایدوب
یاخود سکناسی سببیله خراب اولوبده قیمتنه نقصان کلسه
مقدار نقصانی ضامن اولور · کذلك غاصبك خانهٔ
مغصوبده یاقدیغی آتشدن خانه محترق اولسه مبنیا قیمتنی
ضامن اولور

٩٠٦ ماده

مغصوب ارض اولوبده غاصب انك اوزرینه ابنیه انشا
یاخود اشجار غرس ایتسه بونلری قلع ایله ارضی رد
ایتمك اوزره غاصبه امر اولنور

واکر ابنیه یا اشجارك قلعی ارضه مضر ایسه مغصوب
منه انلرك مستحق القلع اوله رق قیمتلرینی اعطا ایله انلری
دخی ضبط ایده بیلور

فقط ابنیه یا اشجارك قیمتلری ارضك قیمتندن زیاده
اولوبده سبب شرعی زعمیله انشا یاخود غرس اولنمش
ایسه اول حالده ابنیه یاخود اشجارك صاحبی ارضك
قیمتنی اعطا ایله ارضی تملك ایدر

مثلا برکیمسه پدرندن موروث اولان عرصه اوزرینه اول
عرصه نك قیمتندن زیاده اقچه صرفیله ابنیه انشا ایتدکدن

صکره بری عرصه‌یه مستحق چیقسه اول کیمسه عرصه‌نك قیمتنی ویروب عرصه‌یی ضبط ایلر

٩٠٧ ماده

برکیمسه آخرك عرصه‌سنی غصب وزراعت ایلسه صاحبی عرصه‌سنی استرداد ایتدکده اول کمسنه‌نك زراعتیله ترتب ایدن نقصان ارضی دخی تضمین ایتدیرر

کذلك برکمسنه دیکریله مشترکا متصرف اولدیغی عرصه‌یی بلا اذن مستقلا زراعت ایلسه شریکی عرصه‌دن حصه‌سنی الدقده اول کمسنه‌نك زراعتیله ترتب ایدن نقصان ارضدن حصه‌سنی تضمین ایتدیرر

٩٠٨ ماده

برکیمسه دیکرك ترلاسنی غصباً نطس ایتدکدنصکره صاحبی ترلایی الدقده اول کمسنه نطس عملی مقابلنده اجرت مطالبه ایده‌مز

٩٠٩ ماده

برکمسنه سوپرندی یاخود دیکر نسنه وضع ایله برینك عرصه‌سنی اشغال ایتسه قویدیغی شیئی رفع ایله عرصه‌یی تخلیه ایتمك اوزره کندویه جبر اولنور

(فصل ثالث)

(غاصب الغاصبك حكمى بياننده‌در)

٩١٠ ماده

غاصب الغاصب عين غاصب حكمنده‌در
بناء عليه مال مغصوبى غاصبدن شخص آخر غصب ايله اتلاف ايلديكى ياخود يدنده تلف اولديغى تقديرده مغصوب منه ديلرسه غاصب اوله وديلرسه غاصب ثانى‌يه تضمين ايتديرر وديلرسه قيمت مغصوبك برمقدارينى اوله وديكر مقدارينى ثانى‌يه تضمين ايتديره بيلور
وغاصب اوله تضمين ايتديرديكى تقديرده اودخى غاصب ثانى‌يه رجوع ايدر اما ثانى‌يه تضمين ايتديرديكى تقديرده ثانى اوله رجوع ايده‌مز

٩١١ ماده

غاصب الغاصب مال مغصوبى غاصب اوله رد ايتدكده يالكز كندوسى ومغصوب منهه رد ايتدكده ايكيسى دخى برى اولور

(باب ثانی)

(اتلاف بیانده اولوب درت فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(مباشرة اتلاف حقنده‌در)

٩١٢ ماده

برکسنه دیکرك کرك کندوسنده وکرك امینی یدنده اولان مالنی کرك قصداً وکرك من غیر قصد اتلاف ایتسه ضامن اولور

اما غاصب یدنده‌کی مال مغصوبی آخر کسنه اتلاف ایتسه مغصوب منه مخیردر دیلرسه غاصبه تضمین ایتدیروب او دخی متلفه رجوع ایدر ودیلرسه متلفه تضمین ایتدیروب متلف بوصورتده غاصبه رجوع ایده‌مز

٩١٣ ماده

برینك ایاغی قایوبده دوشه‌رك آخرك مالنی اتلاف ایتسه ضامن اولور

٩١٤ ماده

برکسنه کندو مالی ظنیله دیکرك مالنی اتلاف ایتسه ضامن اولور

٩١٥ ماده

بر كمسنه ديكرك البسه سنى چكوب بده يرتسه تمام قيمتنى ضامن اولور اما البسه يه تشبث ايدوب بده صاحبى چكمكله يرتسه نصف قيمتنى ضامن اولور

كذلك بر كيمسه ديكرك اتكى اوزرينه اوتوروب بده صاحبى بيلمه رك قالقمغله البسه سى يرتلسه او كمسنه البسه نك نصف قيمتنى ضامن اولور

٩١٦ ماده

بر صبى ديكرك مالنى اتلاف ايتسه كندو مالندن ضمان لازم كلور مالى يوق ايسه حال يسرينه انتظار اولنور وليسنه تضمين ايتديرلمز

٩١٧ ماده

بر كيمسه ديكرك مالنه قيمتجه بر كونه نقصان كتورسه نقصان قيمتنى ضامن اولور

٩١٨ ماده

بر كيمسه ديكرك خانه ودكان مثللو عقارينى بغير حق هدم ايتسه صاحبى مخيردر . ديلرسه انقاضنى هدم ايدن كيمسه يه ترك ايدرك مبنيا قيمتنى تضمين ايتديرر و ديلرسه اول عقارك مبنيا قيمتندن انقاضك قيمتنى تنزيل و قيمت باقه يى تضمين ايله برابر انقاضى دخى اليقور

فقط غاصب انی کالاول بنا ایدیورسه ضماندن بری اولور

۹۱۹ ماده

بر محلده حریق وقوعبولمغله برکیمسه برخانه‌یی صاحبنك اذنی اولمقسزین ییقوب ده اوراده حریق منقطع اولدقده اکر امر ولی‌الامر ایله ییقمش ایسه ضمان لازم کلمز و اکر خود بخود ییقمش ایسه ضامن اولور

۹۲۰ ماده

برکیمسه آخرك باغچه‌سنده‌کی اشجاری بغیر حق قطع ایتدکده صاحبی مخیردر ۰ دیلرسه اول اشجارك قائماً قیمتلرینی اخذ ایله اشجار مقطوعه‌یی قاطعه ترك ایدر ۰ و دیلرسه قائماً قیمتلرندن مقطوعاً قیمتلرینی بالتنزیل باقی مبلغ ایله برابر اشجار مقطوعه‌یی دخی الیقور

مثلا اشجار قائم اوله‌رق باغچه‌نك قیمتی اون بیك وبلا اشجار قیمتی بشبیك و اشجار مقطوعه‌نك قیمتی ایکبیك غروشه اولسه صاحبی مخیردر ۰ دیلرسه اشجار مقطوعه‌یی قاطعه ترك ایله بشبیك غروش الور و دیلرسه اوچ بیك غروشله برابر اشجار مقطوعه‌یی دخی الیقور

۹۲۱ ماده

برکیمسه مظلوم اولمغله آخره ظلم ایتمکه صلاحیتی اولمماز ۰

مثلا بری دیکرك مالنی اتلاف ایتمکله او دخی بالمقابله انك مالنی اتلاف ایتسه ایکیسی دخی ضامن اولدیغی کبی بر قبیله‌دن بری دیکر قبیله‌دن برشخصك مالنی اتلاف ایتمکله او دخی اولکی قبیله‌دن دیکر برینك مالنی اتلاف ایلمسه هر بری تلف ایتدیکی مالی ضامن اولور . نتکم برکیمسه الدانوب بده آخردن بر قلب آقچه السه آنی بشقه سنه سورمکه صلاحیتی اولمماز

(فصل ثانی)

(تسبباً اتلاف بیاننده در)

٩٢٢ ماده

برکیمسه تسبباً برینك مالنی اتلاف یاخود قیمتنی تنقیص ایتسه یعنی کندوسنك فعلی بر مالك تلفنه یاخود نقصان قیمتنه سبب مفضی اولسه ضامن اولور

مثلا بری دیکرکمسه‌نك اثوابنه صاریلوبده مجادله ایدرکن اول کمسه‌نك اوزرندن برشی دوشوب تلف اولسه یاخود سقطلانسه صاریلان کیمسه ضامن اولور

وکذا برکیمسه دیکرك ترلا و باغچه‌سنك صوینی بغیر حق سد ایدوبده مزروعات و مغروساتی قوریوب تلف اولسه یاخود صوینی طاشیروبده دیکرك ترلاسنی صو باصه‌رق

مزروعاتی تلف اولسه اول کیمسه ضامن اولور
کذلك برکیمسه دیکرینك اخورینك قپوسنی آچوبده
ایچندهکی حیوان فرار ایله ضایع اولسه یاخود قفسنك
قپوسنی آچوبده ایچندهکی قوش اوچسه ضامن اولور

۹۲۳ ماده

برینك حیوانی برکیمسهدن اورکوبده فرار ایله ضایع
اولسه ضمان لازم کلز . اما اول کیمسه حیوانی قصداً
اورکتمش ایسه ضامن اولور
وکذا برصیاد آوه تفنك آتوبده سسندن دیکرك حیوانی
اورکهرك فرار ایدرکن دوشوب تلف یاخود ایاغی سقط
اولسه ضامن اولماز اما حیوانی اورکتمك قصدیله تفنك
اتمش ایسه ضامن اولور (۹۳) مادهیه باق

۹۲٤ ماده

تسببك بر وجه بالا موجب ضمان اولمسنده تعدی شرطدر
یعنی متسببك بر ضرری ضامن اولمسی اول ضرره
مفضی اولان فعلی حقسز اولهرق ایشلمش اولمسی ایله
مشروطدر
مثلا برکیمسه بلا اذن ولی الامر طریق عامده بر قویی
قازوبده اورایه دیکرك حیوانی دوشهرك تلف اولسه
ضامن اولور . اما کندو ملکنده قازمش اولدیغی

قويی یه دیكرك حیوانی دوشه‌رك تلف اولسه ضامن اولماز .

٩٢٥ ماده

بری بر شیئك تلفنه سبب اولان بر ایش ایشلمش اولدیغی حالده آره‌یه بر فعل اختیاری حیلولت ایلسه یعنی بشقه بر كیمسه اول شیئی مباشرة اتلاف ایتسه اول فعل اختیاری صاحبی اولان فاعل مباشر ضامن اولور

(٩) ماده‌یه باق

(فصل ثالث)

(طریق‌عامده احداث اولنان شیلره دائردر)

٩٢٦ ماده

هر كسك طریق‌عامده حق مروری واردر . فقط بشرط السلامه‌در

یعنی ممكن التحرز اولان حالاتده بشقه‌سنه ضرر ویرمامك شرطیله مقید در . بناء علیه طریق عامده برحمالك ارقه‌سنده‌كی یوكی دوشوبده برینك مالنی تلف ایتسه حمال ضامن اولور . نتكیم تیمورجی دكاننده تیمور دوكركن قیغلجم صیچرایوبده طریق عامده مرور ایدن بركیمسه‌نك البسه‌سنی احراق ایلسه تیمورجی ضامن اولور

٩٢٧ ماده

اذن ولی الامر اولمدقجه کمسنه طریق عامده بیع وشرا ایچـون اوتوره‌ماز . وبلا اذن برشی وضع واحداث ایده‌مز . وایدرسه اندن تولد ایدن ضرر وزیانی ضامن اولور

بناء علیه برکیمسه طریق عام اوزره کرسته یاخود طاش ییغوبده اوزرینـه دیکرك حیوانی باصوب سـورچه‌رك تلف اولسه اول کیمسه ضـامن اولور . کذلك برکیمسه طریق عامه یاغ کبی برقایغین نسنه دوکوبده دیکرك حیوانی قایوب تلف اولسه اول کمسنه ضامن اولور

٩٢٨ ماده

برینـك دیواری ییقلوبده دیکره بر ضرر ایراث ایتسـه ضمـان لازم کلمز . فقط اوله اول دیوار مائل انهدام اولوبده اکا دیکر بر کیمسـه دیواریکی هـدم ایت دیو تقـدم وتنبیه ایدوبده دیواری هدم ایده‌جك قدر وقت کچمش ایسه اول حالده ضمان لازم کلور .

شو قدر که اول کیمسه حق تقدم وتنبیه اصحابندن اولمق شرطدر

شو بله که اول دایور اکر قومشونك خانه‌سی اوزرینـه ییقلمش ایسـه تقدم ایدن کیمسـه اول خانه‌نك سکاننده‌ن

اولملیدر خارجدن برینك تقـدم وتنبیهی مفید اولماز ٠
واکر طریق خاص اوزره ییقلمش ایسه تقدم ایدن کیمسه
اول طریقده حق مروری اولان کساندن اولمق لازمدر ٠
واکرطریق عام اوزرینه ییقلمش ایسه هرکیم اولورایسه
اولسون تقدمه حق واردر

(فصل رابع)

(جنایت حیوان حقنده در)

۹۲۹ ماده

برحیوانك کندولکندن اولهرق ایتدیکی ضرری صاحبی
ضامن اولماز ٠ (۹٤) مادهیه باق
فقط بر حیوان بر کیمسهنك مالنی استهلاك ایدرکن اول
حیوانك صاحبی کورو بده منع ایتمز ایسه ضامن اولور
و برده ثور نطوح یعنی سوسکن اوکوز وکلب عقوریعنی
طالایجی کلب کبی ضرری متعین بر حیوان اولو بده
صاحبنه محلهسی یا قریه سی اهالیسندن بری حیوانی
ضبط ایت دیو تقـدم ایتمشکن صاحبی صالیویرو بده
بر کمسـهنك حیوانی یا دیکر مالنی تلف ایتسه صاحبی
ضامن اولور

۹۳۰ ماده

برکیمسـه کرك راکب اولسون وکرك اولمسون کندو

ملکنده ایکن حیوانی اوک ایاغی یاخود باشی ویاقویروغی ایله چارپەرق و یاخود ارقه ایاغیله دپەرك آخر کمسنه یه ضرر ایتسه صاحبی ضامن اولماز

٩٣١ ماده

برکیمسه دیکرك ملکنه حیوانی ادخال ایتدکده صاحبنك اذنیله ادخال ایتمش ایسه کندو ملکنده بولنمش کبی عد اولنەرق مادهٔ آنفده بیان اولنان صورتلرده حیوانك جنایتنی ضامن اولماز

واکر صاحبنك اذنی اولقمزین ادخال ایتمش ایسه کرك راکب اولسون وکرك قائد یعنی یدیجی یا سائق یعنی سوریجی اولسون وکرك حیوانك یاننده بولنمسون هر حالده اول حیوانك ایتدیکی ضرر و زیانی ضامن اولور

اما حیوان بوشانوبده کندولکندن اولەرق برینك ملکنه دخول ایله بر ضرر ایتسه صاحبی ضامن اولماز

٩٣٢ ماده

هر کسك طریق عامده حیوانیله دخی مروره حق واردر

بناء علیه برکیمسه طریق عامده حیواننه راکب اولوب کیدرکن ممکن التحرز اولمیان ضرر و زیانی ضامن اولماز

مثلا حیوانك ایاغندن توز و چامور صیچرایوب ده دیکرلك البسه سنی لکه دار ایلسه یاخود ارقه ایاغیله دپوب و یا قویروغیله چارپوب ده بر ضرر ایتسه ضمان لازم کلمز .
اما مصادمه سندن یا اوك ایاغیله یاخود باشیله چارپسندن وقوعه کلان ضرر و زیانی راکب اولان کیمسه ضامن اولور

٩٣٣ ماده

طریق عامده قائد و سائق دخی راکب کبیدر
یعنی انلر دخی آنجق راکبك ضامن اولدیغی ضرری ضامن اولورلر

٩٣٤ ماده

بر کیمسه نك طریق عامده حیوانی طوردیرمغه یاخود باغلامغه حقی یوقدر
بناء علیه بر کیمسه طریق عامده حیوانی طوردیرسه یاخود باغلاسه کرك اوك ویا ارقه ایاغیله دپسون و کرك سائر صورتله ضرر ایتسون اول کیمسه هرحالده اول حیوانك جنایتنی ضامن اولور . اما آت بازاری و کرا بارکیرلرینك طوردیغی محللر کبی حیوان طورمغه اعداد و تعیین اولنمش اولان یرلر مستثنادر

٩٣٥ ماده

بر كيمسه حيوانني باشى بوش طريق عامه صاليويرسه اول حيوانك ايتديكى ضررى ضامن اولور

٩٣٦ ماده

بر كيمسه نك راكب اولديغى حيوان اوك ياخود ارقه اياغيله كندو ملكنده وكرك سائر محلده برشيئك اوزرينه باصوبده تلف ايتسه راكب اولان كيمسه اول شيئى مباشرة اتلاف ايتمش عد اولنه رق هرحالده ضامن اولور

٩٣٧ ماده

آت كم آلميوبده راكبى باشنى ضبط ايده ميه رك بر ضرر ايتسه ضمان لازم كلمز

٩٣٨ ماده

بر كيمسه كندو ملكنده حيوانني باغلامش اولديغى حالده ديكر برى كاو بده بلا اذن اورايه حيوانني باغلاديغى صورتده صاحب ملكك حيوانى آنى دپوب تلف ايتسه ضمان لازم كلمز ٠ و اكر اول حيوان صاحب ملكك حيوانني تلف ايتسه صاحبى ضامن اولور

٩٣٩ ماده

بر محلده حيوان باغلامغه حقى اولان ايكى كمسنه

حيوانلرينى باغلادقلرنده حيوانلرك برى ديكرينى تلف ايتسه ضمان لازم كلمز

مثلا بر خانه ده مشترك اولان ايكى كشى حيوانلرينى بر محله باغلايوبده برينك حيوانى ديكرينك حيوانى تلف ايتسه ضمان لازم كلمز

٩٤٠ ماده

ايكى كشى كندولرينك حيوان باغلامغه حق اولميان برده حيوانلرينى باغلايوبده اول باغلايانك حيوانى ديكرك حيوانى تلف ايتسه ضمان لازم كلمز. وصكره باغلايانك حيوانى اولكينك حيوانى تلف ايتسه ضمان لازم كلور

ارادۀ سنيه تاريخى فى ٢٣ ربيع الآخر سنه ١٢٨٩

عمر خلوصى	احمد جودت
امين الفتوى	وكيل درس
السيد خليل	السيد خليل

عن اعضاى ديوان احكام عدليه قاضى دار الخلافة العليه

احمد حلمى	سيف الدين
مدير معلمخانۀ نواب	قسام عسكرى
السيد يونس وهبى	احمد خالد

عن اعضاى جمعيت

عبد اللطيف شكرى

كتاب الحجر والاكراه والشفعه

﴿ صورت خط همايون ﴾

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب تاسع)

(حجر واكراه وشفعه بياننده اولوب برمقدمه ايله)

(اوچ بابى حاويدر)

(مقدمه)

(حجر واكراه وشفعه يه متعلق اصطلاحات فقهيه)

ماده ٩٤١

حجر . برشخص مخصوصى تصرفى قوليسندن منعدركه بعد الحجر اول شخصه محجور دنيلور

ماده ٩٤٢

اذن . حجرى فك ايتمك وحق منعى اسقاط ايلمكدركه اذن ويريلان شخصه مأذون دنيلور

ماده ٩٤٣

صغيرغيرمميز . بيع وشرايى فهم ايتميان يعنى ملكيتى بيعك سالب و شرانك جالب اولديغنى بيلميان واونده بش الدانق كبى غبن فاحش اولديغى ظاهر اولان برغبنى غبن يسيردن تمييز وتفريق ايليان چوجق اولوب بونلرى تمييز ايدن چوجغه صغير مميز دينلور

٩٤٤ ماده

مجنون ایکی قسمدر ٠ بری مجنون مطبقدرکه جنونی جمیع اوقاتی مستوعب اولان کیمسه‌در ٠ دیکری مجنون غیر مطبقدر که کاه مجنون اولوب کاه افاقت بولان کیمسه در

٩٤٥ ماده

معتوه ٠ اول مختل الشعور اولان کیمسه‌در که فهمی قلیل وسوزی مشوش وتدبیری فاسد اولور

٩٤٦ ماده

سفیه ٠ مالنی بیهوده یره صرف ایله ومصارفنده تبذیر واسراف ایله اضاعه واتلاف ایدن کیمسه‌در

ابله وساده دل اولمق حسبیله کار وتمتع یولنی بیله‌میوبده اخذ واعطاسنده الدانه کلان کیمسه‌لر دخی سفیه عد اولنور

٩٤٧ ماده

رشید ٠ مالنی محافظه خصوصنده تقید ایدرك سفه وتبذیردن توقی ایدن کیمسه‌در

٩٤٨ ماده

اکراه ٠ برکمسنه‌یی اخافه ایله رضاسی اولمقسزین بر ایش ایشلمك اوزره بغیر حق اجبار ایتمکدر که اول کمسنه‌یه رانك فحیله مکره واجبار ایدن کیمسه‌یه مجبر

واول ایشه مکره علیه وخوفی موجب اولان شیئه مکره به دینلور.

٩٤٩ ماده

اکراه ایکی قسمدر . قسم اول اکراه ملجیدرکه اتلاف نفس یاقطع عضو یاخود بونلردن برینه مؤدی اولور ضرب شدید ایله اولان اکراهدر . قسم ثانی اکراه غیر ملجیدرکه یالکز غم والمی موجب اولور ضرب وحبس کبی شیلرله اولان اکراهدر

٩٥٠ ماده

شفعه . بر ملك مشترایی مشتری یه هر قاچه مال اولدیسه اول مقدار ایله تملك ایتمکدر

٩٥١ ماده

شفیع . حق شفعه سی اولان کیمسه در

٩٥٢ ماده

مشفوع . حق شفعه نك تعلق ایلدیکی عقار در

٩٥٣ ماده

مشفوع به . شفیعك مابه الشفعه اولان ملکیدر

٩٥٤ ماده

خلیط . صو حصه سی و یول حصه سی کبی حقوق ملکده مشارك دیمکدر

٩٥٥ ماده

شرب خاص . اشخاص معدوده‌یه مخصوص اولان ماء جاریه‌ده کی حق شربدر اما عمومك منتفع اولدیغی نهرلردن صو آلمق شرب خاص قبیلندن دکلدر

٩٥٦ ماده

طریق خاص . چیقماز زقاق دیمکدر

(باب اول)

(حجره متعلق مسائل بیاننده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(صنوف و احکام محجورین بیاننده در)

٩٥٧ ماده

صغیر و مجنون و معتوه ذاتا محجورلردر

٩٥٨ ماده

سفیه اولان کیمسه حاکم طرفندن حجر اولنه بیلور

٩٥٩ ماده

مدیون دخی غرمانك طلبیله حاکم طرفندن حجر اولنه بیلور

٩٦٠ ماده

مواد آتیه‌ده ذکر اولنان محجورینك بیع و شرا کبی

متصرفات قوليه‌لری معتبر اولمز ایسه ده کندو فعللرندن نشئت ایدن ضرر و زیانی ضامن اولورلر

مثلا بر چوجق غیر ممیز اولسه بیله بر ینک مالنی اطلاف ایتدکده ضمان لازم کلور

٩٦١ ماده

سفیه و مدیون حاکم طرفندن حجر اولندقده سببی ناسه بیان ایله اشهاد و اعلان اولنور

٩٦٢ ماده

حاکم طرفندن حجری مراد اولنان کیمسه‌نك حضوری شرط اولمیوب غیاباً دخی حجری صحیح اولور

فقط خبر حجرك اول کیمسه‌یه وصولی شرطدر ٠ حجر اولندیغی خبری کندوسنه واصل اولمدقجه منحجر اولمیوب اولوقته قدر واقع اولان عقود و اقراری معتبر اولور

٩٦٣ ماده

فاسق اولان کمسنه مالنی تبذیر و اسراف ایتمدکجه مجرد فسق سببیله حجر اولنه‌مز

٩٦٤ ماده

طبیب جاهل کبی عمومه مضرتی اولان بعض کسان دخی حجر اولنور

فقط بونده حجردن مراد اجرای عملدن منع دیمکدر
یوخسه تصرفات قولیه‌دن منع معناسنه دکلدر

٩٦٥ ماده

برکیمسه بر چارشوده صنعت یا تجارت اجرا ایدوبده
اول صنعت یا تجارت اربابی بزم کار وکسبمزه خلل کلیور
دیو اول کیمسه‌یی صنعت و یا تجارتنی اجرادن حجر و
منع ایتدیره مزلر

(فصل ثانی)

(صغیرو مجنون ومعتوهه متعلق مسائل بیانده در)

٩٦٦ ماده

صغیرغیرممیزك ولیسی اذن ویرسه بیله انك تصرفات
قولیه‌سی اصلا صحیح اولمز

٩٦٧ ماده

صغیرممیزك قبول هبه و هدیه کبی حقنده نفع محض
اولان تصرفی ولیسنك اذن واجازتی اولمسه بیله معتبردر .
وآخره برشی هبه ایتمك کبی حقنده ضررمحض اولان
تصرفی و لیسنك اذن واجازتی اولسه بیله معتبر
اولماز

اما ذاتاً نفع ایله ضرر بیننده دائر اولان عقودی

ولیسنك اجازتنه موقوفاً منعقد اولور ٠ ولیسی دخی اجازت ویروب ویرمامکده مخیردر ٠ شویله که صغیر حقنده فائده‌لو کوررسه مجیز اولور کورمز ایسه مجیز اولماز

مثلا بر صغیر ممیز بلا اذن برمال صاتسه ولوکه دیکرندن زیاده ثمن ایله صاتمش اولسه بیله بیعك نفاذی ولیسنك اجازتنه موقوفدر ٠ زیرا عقد بیع ذاتاً نفع ایله ضرر بیننده متردد اولان عقوددندر

٩٦٨ ماده

صغیر ممیزی تجربه ایچون مالنك برمقدارینی ولیسی کندوسنه تسلیم ایله اخذ واعطایه اذن ویره بیلور ٠ ورشدی تحقق ایدر ایسه باقی اموالنی دخی کندوسنه دفع وتسلیم ایلر

٩٦٩ ماده

ربح قصد اولندیغنه دلالت ایدن عقد مکررلر اخذ واعطایه اذندر

مثلا برصغیره ولیسنك الیش ویرش ایت یاخود فلان جنس مالی آل صات دیمسی اخذ واعطایه اذن دیمکدر ٠ اما وار چارشودن فلان شیئی آل یاخود فلان شیئی صاتیویر دیمسی کبی یالکز برعقدك اجراسنی امر ایتمسی

اخذ واعطایه اذن دیمك اولمیوب بلکه عرف وعادت اوزره اول صغیری توکیلا استخدام قبیلندن عد اولنور

٩٧٠ ماده

ولینك اذنی زمان ومکان وبرنوع اخذ واعطا ایله تقید وتخصص ایتمز

مثلا برکون یاخود برآی ایچون اذن ویرسه صغیر ممیز علی الاطلاق مأذون اولوب، ولیسی انی حجر ایتمدکجه مؤبدا مأذون قالور

وکذا فلان چارشوده الیش ویرش ایت دیسه هر یرده اخذ واعطایه مأذون اولور کذلك فلان جنس مالی آل صات دیسه هرجنس اموالی الوب صاته بیلور

٩٧١ ماده

اذن صراحة اولدیغی کبی دلالة دخی اولور

مثلا برصغیر ممیزی ولیسی الیش ویرش ایدرکن کوردکده سکوت ایدوبده منع ایتمسه دلالة اذندر

٩٧٢ ماده

برصغیره ولیسی طرفندن اذن ویرلدکده تحت اذنده داخل اولان خصوصاتده بالغ منزله سنده اولور . وبیع واجاره کبی عقودی معتبر اولور

٩٧٣ ماده

بر صغیره اذن ویرمش اولان ولیسی بعده آنی حجر ایله اول اذنی ابطال ایده بیلور • فقط نوجهله اذن ویرمش ایسه ینه اول وجهله حجر ایتمسی شرطدر

مثلا بر صغیره ولیسی اخذ واعطا ایچون اذن عام ویروبده چارشوسی خلقنك معلومی اولدقدن صکره آنی حجر ایده جك اولدقده حجری دخی اولوجهله عام اولوبده اول چارشو خلقنك اکثریسنك معلومی اولمق شرطدر یوخسه کندو خانه سنده ایکی اوچ کشینك محضرنده حجر ایتمسی صحیح اولماز

٩٧٤ ماده

صغیرك یوبابده ولیسی اولا باباسی ثانیاً باباسی فوت اولمش ایسه وصی مختاری یعنی باباسنك حال حیاتنده اختیار ونصب ایتمش اولدیغی وصی ثالثاً وصی مختار دخی وفات ایدرسه انك حال حیاتنده نصب ایلدیکی وصی رابعاً جد صحیحی یعنی صغیرك باباسنك باباسی یاخود باباسنك باباسنك باباسی خامساً اشبو جدك حال حیاتنده اختیار ونصب ایلمش اولدیغی وصی سادساً اول وصینك نصب ایلدیکی وصی سابعاً حاکم یاخود وصی منصوبی یعنی حاکمك نصب ایلدیکی وصی در

اما قرنداش و عموجه و سائر اقربانك وصی اولمدقلری حالده اذن ویرملری جائز اولماز

٩٧٥ ماده

حاکم بر صغیر ممیزك تصرفنده منفعت کوردیکی حالده اذن مقدم اولان ولی اذندن امتناع ایتسه حاکم بو خصوصده اول صغیره اذن ویره بیلور و دیکر ولیسی ارتق انی حجر ایده مز

٩٧٦ ماده

بر صغیری مأذون ایدن ولی فوت اولدقده و یرمش اولدیغی اذن باطل اولور • فقط حاکمك اذنی وفاتیله یاخود عزلیله باطل اولماز

٩٧٧ ماده

بر حاکمك مأذون ایتدیکی صغیری ینه اول حاکم یاخود خلفی حجر ایده بیلور • یوخسه باباسی یاخود دیکر ولیسی حاکمك وفاتی یاخود عزلی اوزرینه آنی حجر ایده مز

٩٧٨ ماده

معتوه اولان کیمسه صغیر ممیز حکمنده در

٩٧٩ ماده

مجنون مطبق صغیر غیر ممیز حکمنده در

٩٨٠ ماده

مجنون غير مطبقك حال افاقتنده اولان تصرفاتى عاقلك تصرفى كبيدر

٩٨١ ماده

بر چوجق بالغ اولدقده مالنك كندوسنه اعطاسى خصوصنده استعجال اولنميوب تأنى ايله تجربه اولنمليدر رشيد اولديغى تحقق ايدر ايسه اول وقت اموالى كندوسنه و يريلور

٩٨٢ ماده

بر چوجق غير رشيد اولەرق بالغ اولور ايسه رشدى تحقق ايتمدكجه مالى كندوسنه ويرلميوب كما فى السابق تصرفدن منع اولنور

٩٨٣ ماده

بر صغيرك رشدى ثابت اولمدين اموالى وصيسى طرفندن كندوسنه ويريلوب ده اول صغيرك يدنده ضايع اولسه ياخود صغير اتلاف ايتسه وصى ضامن اولور

٩٨٤ ماده

بر صغيرك بلوغى اوزرينه مالى كندوسنه ويريلوب ده بعده سفيه اولديغى تحقق ايتسه حاكم طرفندن حجر اولنور

٩٨٥ ماده

حد بلوغ احتلام و احبال (يعنى كبه ايلمك) وحيض و حبل (يعنى كبه اولمق) ايله ثابت اولور

٩٨٦ ماده

سن بلوغك مبدئى اركككده تام اون ايكى وقيزده تام طقوز ومنتهاسى ايكيسنده دخى تام اون بش ياشدر و بر اركك اون ايكى و بر قيز طقوز ياشنى تكميل ايدوبده بالغ اولمسه بالغ اولنجيه دك مراهق ومراهقه دينلور

٩٨٧ ماده

منتهاى سن بلوغه وارمش ايكن كندوسنده آثار بلوغ ظاهر اولميان كيمسه حكما بالغ عد اولنور

٩٨٨ ماده

مبدأ سن بلوغه وارميان بر چوجق بالغم ديو دعوى ايلسه قبول اولنماز

٩٨٩ ماده

بر مراهق ياخود مراهقه حضور حاكمده بالغ اولديغنى اقرار ايتدكده جثه سنك بلوغه تحملى اولمامق حسبيله ظاهر حال كندوسنى مكذب اولور ايسه بو اقرارى تصديق اولنماز و اكر جثه سنك بلوغه تحملى اولوبده

ظاهر حال کندوسنی تکذیب ایتمز ایسه تصدیق اولنور . وعقودو اقراری نافذ و معتبر اولور . و بر مدت صکره بن اولوقت یعنی حین اقرارده بالغ دکل ایدم دیو بعدالاقرار واقع اولان تصرفات قولیه سنی فسخ ایتمك ایستسه اکا التفات و اعتبار اولنماز

(فصل ثالث)

(سفیه محجور حقنده در)

۹۹۰ ماده

سفیه محجور معاملاتده صغیر ممیز کبیدر . فقط سفیهك ولیسی آنجق حاکمدر . انك اوزرنده اب وجدینك و وصیلرینك حق ولایتی یوقدر

۹۹۱ ماده

سفیهك بعد الحجر معاملاتجه تصرفات قولیه سی صحیح اولماز ایسه ده قبل الحجر تصرفاتی سائر ناسك تصرفاتی کبیدر

۹۹۲ ماده

سفیه محجورك کرك کندو و کرك نفقه سی اوزرینه لازم اولنلر کندوسنك مالندن انفاق اولنورلر

٩٩٣ ماده

سفیه محجور برمالنی صاتسه نافذ اولماز ایسه‌ده حاکم منفعت کورر ایسه اجازت ویرر

٩٩٤ ماده

سفیه محجورك آخره دین اقراری مطلقا صحیح اولماز . یعنی کرك وقت حجرده موجود و کرك بعد الحجر حادث اولان اموالی حقنده اقرارینك تأثیری اولماز

٩٩٥ ماده

سفیه محجور اوزرنده اولان حقوق ناس کندوسنك مالندن تأدیه اولنور

٩٩٦ ماده

سفیه محجور آقچه استقراض ایدوبده کندو نفقه‌سنه صرف ایتدکده اکر قدر معروف اوله‌رق صرف ایتمش ایسه حاکم اول آقچه‌یی انك مالندن تأدیه ایلر . واکر فضله صرف ایتمش ایسه حاکم نفقه‌سی مقدارینی محسوب ایدوب فضله‌سنی ابطال ایلر

٩٩٧ ماده

سفیه محجور کسب صلاح ایتدکده حاکم طرفندن حجر فك اولنور

(فصل رابع)

(مدیون محجور حقنده‌در)

٩٩٨ ماده

مدیونك قدرتی وار ایکن دینك اداسنده مماطله ایلدیکی نزد حاکمده ظاهر اولوبده دائنلری دخی مالی صاتیله‌رق دینك تأدیه‌سنی حاکمدن طلب ایتدکلرنده حاکم آنی حجر ایدر
وکندوسی مالنی صاتوبده دیننی ایفـادن امتناع ایتدیکی تقدیرده حاکم انك مالنی صاتوب دیننی تأدیه ایلر
شویله که مدیون حقنده بیعی اهون اولاندن بدأ ایله‌صکره ده بوترتیب اوزره اهونی تقدیم ایدرك ابتدا نقودندن باشـلایوب وفا ایتمز ایسه عروضنی وعروضی دخی وفا ایتمز ایسه عقارینی صاتار

٩٩٩ ماده

مدیون مفلس یعنی دیونی مالـه مسـاوی یاخود ازید اولوبده غرماسی تجارتله مالنك ضایع اولمسندن ویاخود مالنی قاچرمسندن ویا آخرك اوزرینه چوِرمسندن خوف ایله حاکمه مراجعت ایدرك مالنـده تصرفدن یاخود آخره بورج اقرارندن حجر اولنمسـنی طلب ایتـدکلرنده حاکم اول کیمسه‌یی حجر ایدر • واموالنی صاتوب اثماننی

بين الغرما تقسيم ايلر . فقط كندوسنه بر يا ايكى قات البسه ترك اولنور

شو قدر كه اول مديونك قيمتلو البسه‌سى اولوبده مادونى ايله اكتفا قابل اولور ايسه اول البسه دخى صاتيلوب ثمنندن كندوسنه برقات اوجوز البسه النه‌رق باقيسى غرمايه ويريلور كذلك برقوناغى اولوبده مادونى اكا كفايت ايدر ايسه اول قوناق صاتيلوب ثمنندن حالنه مناسب برمسكن النور وباقيسى غرمايه اعطا اولنور

۱۰۰۰ ماده

مديون مفلسك مدت محجوريتنده كرك كندو وكرك اوزرينه نفقه‌سى لازم اولان كسنه‌لر كندوسنك مالندن انفاق اولنور.

۱۰۰۱ ماده

دين ايچون حجر انجق مديونك وقت حجرده موجود اولان مالنه تأثير ايدر اما بعد الحجر النه كچن ماله تأثيرى اولماز

۱۰۰۲ ماده

هبه وصدقه وثمن مثلندن نقصانله مال صاتمق كبى هرنه كه غرمانك حقنى ابطاله مؤدى اوله حجر انده مؤثر اولور

بنـاء عليه مديون مفلسـك حقوق غرمايه مضر اولان
عقودى وسـائر تصرفات وتبرعاتى وقت حجرده موجود
اولان اموالى حقنـده معتبر اولمـاز . اما بعـد الحجر
اكتساب ايلديكى اموالى حقنده معتبر اولور . وبشقه سنه
بورج اقرار ايتدكده وقت حجرده موجود اولان اموالى
حقنده معتبر اولماز . اما بعد زوال الحجر معتبر اولور
واولوقت ادا ايلك اوزره مديون قالور وبرده بعدالحجر
مال قازانور ايسه اندن ويرلمك اوزره اقرارى نافذ اولور

(باب ثانى)

(اكراهه متعلق مسائل بياننده‌در)

١٠٠٣ ماده

مجبرك تهديدينى ايقاعه مقتدر اولمسى شرطدر
بناء عليه تهديدينى ايقاع واجرايه مقتدر اولميان كيمسه‌نك
اكراهى معتبر اولماز

١٠٠٤ ماده

مكره بهك وقوعنده مكرهك قورقسى يعنى مكره‌عليهى
ايشلمديكى تقديرده مجبرك مكره بهى اجرا ايده‌جكنه كندوسنجه
ظن غالب حاصل اولمسى شرطدر

١٠٠٥ ماده
مكره اكر مكره عليهى مجبرك ياخود آدمنك حضورنده ايشلر ايسه اكراه معتبر اولور . اما مجبرك ياخود آدمنك غيابنده ايشلر ايسه اكراهك زوالندن صكره طوعا ايشلمش اوله جغى جهتله بو اكراه معتبر اولماز

مثلا بر كيمسه ديكره مالنى صاتمق اوزره اكراه ايدوبده مكره انك غيابنده طرفندن برآدمى دخى اولمديغى حالده واروب مالنى صاتسه اكراه معتبر اولميوب بيعى صحيح ومعتبر اولور

١٠٠٦ ماده
اكراه معتبر ايله وقوعبولان بيع وشرا وايجار وهبه و فراغ و عن مال صلح و اقرار وابراء وتأجيل دين واسقاط شفعه معتبر اولماز . كرك اكراه ملجى اولسون وكرك اكراه غير ملجى اولسون . فقط مكره بعدزوال الاكراه مجيز اولورسه اول حالده معتبر اولور

١٠٠٧ ماده
اكراه ملجى بروجه بالا تصرف قوليه ده معتبر اولديغى كبى تصرفات فعليه ده دخى معتبر اولور . اما اكراه غير ملجى يالكز تصرفات قوليه ده معتبر اولوب تصرفات فعليه ده معتبر اولماز بناء عليه بركيمسه ديكره فلانك

مالنی اتلاف ایت یوخسه سنی قتل ایدرم یاخود بر عضوکی
کسرم دیو بده مکره دخی اتلاف ایتسه اکراه معتبر
اولوب ضمان انجق مجبره لازم کلور • اما فلانك مالنی
اتلاف ایت یوخسه سنی ضرب یا حبس ایدرم دیو بده
او دخی اتلاف ایتسه اکراه معتبر اولمیوب ضمان انجق
متلفه لازم کلور

(باب ثالث)

(شفعه بیانده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(مراتب شفعه بیانده در)

۱۰۰۸ ماده

اسباب شفعه اوچدر • اولکیسی نفس مبیعده مشارك
اولمقدر • نته کیم ایکی کیمسه نك بر عقارده شایعا
اشتراکلری کبی

ایکنجیسی حق مبیعده خلیط اولمقدر • نته کیم حق شرب
خاص و طریق خاصده اشتراك کبی

مثلا حق شرب خاصده اشتراکلری اولان باغچه لردن
بریسی صاتلدقده دیکر باغچه لر اصحابی هب شفیع اولورلر
کرك جار ملاصق اولسونلر و کرك اولمسونلر

كذلك قپوسی طریق خاصه آچیلان بر خانه صاتلدقده اول طریق خاصه قپوسی اولان دیگر خانه‌لر اصحابنك کافه‌سی شفیع اولور کرك جار ملاصق اولسونلر وکرك اولمسونلر . اما عمومك منتفع اولدیغی بر نهردن صو آلان یاخود قپوسی طریق عامه آچیلان خانه‌لردن بری صاتلدقده اول نهردن صو آلان یاخود اول طریق عامه قپوسی اولان دیگر خانه‌لر اصحابنك حق شفعه‌سی یوقدر اوچنجیسی مبیعده جار ملاصق اولمقدر

۱۰۰۹ ماده

حق شفعه اولا نفس مبیعه مشارك اولانك کیسه‌نك ثانیاً حق مبیعده خلیط اولانك ثالثاً جار ملاصقکدر . و برنجی، طالب ایکن دیگرلرینك وایکنجیسی طالب ایکن اوچنجینك حق شفعه‌سی یوقدر

۱۰۱۰ ماده

نفس مبیعده مشارك اولمدیغی یاخود اولوبده حق شفعه سندن واز کچدیکی حالده حق مبیعده خلیطی وار ایسه حق شفعه آنکدر

حق مبیعده خلیطی دخی یوغیسه یاخود اولوبده حقندن واز کچر ایسه اول حالده جار ملاصق شفیع اولور

مثلا بر کیمسه مستقلا ملکی اولان عقارینی صاتدقده یاخود
بر مشترك عقارده‌کی حصهٔ شایعه‌سنی صاتو بده مشارکی
حق شفعه‌سندن واز کچدکده اکر اول عقارك حق
شرب خاصنده یاخود طریق خاصنده خلیطی وار ایسه
حق شفعه آنکدر یوق ایسه یاخود اولوبده حقندن
کچرسه اول حالده حق شفعه جار ملاصقکدر

١٠١١ ماده

بر بنانك فوقانیسی یعنی اوست قاتی برینك وتحتانیسی
یعنی الت قاتی دیکرینك ملکی اولدیغی صورتده یکدیکره
جار ملاصق عد اولنور

١٠١٢ ماده

بر خانه‌نك دیوارنده مشارك اولان کیمسه اول خانه ده
مشارك حکمنده در . اما دیوارده مشارك اولمیوبده
فقط کندو خانه‌سنك کیرشلری قومشوسنك دیواری
اوزرینه ممتد اولدیغی صورتده جار ملاصق عد اولنور
مجرد اول دیوار اوزرینه کیرشلرینك اوجلرینی قویمق
حقی اولمغله شریك و خلیط عد اولنه‌ماز

١٠١٣ ماده

متعدد شفیعلر اولدیغی حالده عدد رؤسه اعتبار اولنور
مقدار سهامه یعنی حصه‌لرینك مقدارینه اعتبار اولنماز

مثلا بر خانه‌نك نصف حصه‌سی بر کیمسه‌نك وثلث ایله سدس حصه‌لری دیکر ایکی کشینك اولدیغی حالده نصف حصه صاحبی حصه‌سنی آخره صاتدقده دیکرلری شفعه ایله طالب اولسه‌لر بالمناصفه بینلرنده تقسیم اولنور. یوخسه ثلث حصه صاحبی حصه‌سنه کوره زیاده حصه الهماز

١٠١٤ ماده

ایکی صنف خلیطلر اجتماع ایتدکده اخصی اعمك اوزرینه تقدیم اولنور

مثلا بر نهر صغیردن آچیلان خرقده حق شربی اولان یری ملك بر باغچه حق شربیله بیله صاتلدقده اول خرقده حق شربی اولنلر حق شفعه‌ده مقدم ومرجحدر. اما اول نهرده حق شربی اولان یری ملك بر باغچه حق شربیله بیله صاتلدقده کرك اول نهرده وکرك خرقنده حق شربی اولنلر هب شفیع اولورلر. نته‌کیم بر چیقماز زقاقدن منشعب دیکر بر چیقماز زقاغه قپوسی اچیلان بر ملك خانه صاتلدقده انجق بو شعبه‌یه قپوسی اولان خانه‌لر اصحابی شفیع اولور. اما اول چیقماز زقاقده قپوسی اولان بر خانه صاتلدقده کرك اول زقاقده وکرك شعبه‌سنده حق مروری اولنلر هپ شفیع اولورلر

١٠١٥ ماده

حق شرب خاصی اولان بر باغچه صاحبی حق شربنی صاتمیوبده یالکز اول باغچه‌یی صاتسه حق شربنده خلیط اولنلر شفیع اوله‌ماز

طریق خاص دخی بوکا قیاس اولنه

١٠١٦ ماده

حق شرب حق طریقه مقدمدر

بناء علیه برباغچه صاتیلوبده بر کیمسه انك حق شرب خاصنده ودیکر بری طریق خاصنده خلیط اولسه حق شرب صاحبی حق طریق صاحبی اوزرینه ترجیح وتقدیم اولنور

(فصل ثانی)

(شرائط شفعه بیاننده‌در)

١٠١٧ ماده

مشفوعك ملك عقار اولمسی شرطدر

بناء علیه سفینه‌ده وسائر منقولاتده ووقف عقارده واراضیٔ امیریه‌ده شفعه جاری اولماز

١٠١٨ ماده

مشفوع بهك دخی ملك اولمسی شرطدر

بناء عليه برملك عقار صاتلدقده اتصالنده بولنان وقف
عقارك متوليسى ياخود متصرفى شفيع اولەماز

۱۰۱۹ ماده

وقف یر یاخود اراضئ اميريه اوزرندەكى ملك اشجار
وابنيه منقول حكمنده اولەرق بونلرده شفعه جارى
اولماز

۱۰۲۰ ماده

برملك عرصه اوزرندەكى اشجار وابنيه ايله برابر صاتلدقده
يره تبعا اشجار وابنيه ده دخى شفعه جارى اولور . اما
يالكز اشجار وابنيه صاتلديغى صورتده شفعه جارى اولماز

۱۰۲۱ ماده

شفعه انجق عقد بيع ايله ثابت اولور

۱۰۲۲ ماده

هبه بشرط العوض بيع حكمندەدر
بناء عليه بركيمسه ملك خانەسنى بشرط العوض آخره هبه
وتسليم ايتسه جارملاصق شفيع اولور

۱۰۲۳ ماده

بلاعوض هبه وميراث ووصيت كبى بلابدل آخره تمليك
اولنان عقارده شفعه جارى اولماز

١٠٢٤ ماده

شفیعك واقع اولان عقد بیعه صراحة یاخود دلالة رضاسی اولمامق شرطدر

مثلا عقد بیعی ایشتدکده پك اعلا دیسه حق شفعه‌سی ساقط اولوب اندن صکره طلب شفعه ایده‌من . وکذا بیعك عقداولندیغنی ایشتدکدنصکره عقار مشفوعی مشتریدن اشترا یاخود استیجار ایتمك ایستسه حق شفعه‌سی ساقط اولور . کذلك بر کمسه‌نك بایعه وکیل اولوبده صاتدیغی عقارده حق شفعه‌سی اوله‌ماز (١٠٠) ماده‌یه باق

١٠٢٥ ماده

بدلك معلوم المقدار مال اولمسی شرطدر

بناء علیه مال اولمیان بدل ایله تملیك اولنان عقارده شفعه جاری اولماز

مثلا برحمام استیجار ایله اجرت دیو ویریلان ملك خانه‌ده شفعه جریان ایتمز زیرا بونده خانه‌نك بدلی مال اولمیوب منافع قبیلندن اولان اجرتدر . کذلك بدل مهر اوله‌رق ویریلان ملك عقارده شفعه جاری اولماز

١٠٢٦ ماده

بایعك مبیعدن ملکی زائل اولمق شرطدر

بناء عليه بيع فاسدده بايعك حق استردادى ساقط اولمدقجه شفعه جارى اولماز و بيع بشرط الخيارده اكر مخير يالكز مشترى ايسه شفعه جارى اولور ٠ واكر بايع مخير ايسه حق خيارى ساقط اولمدقجه شفعه جارى اولماز ٠ اما خيار عيب ايله خيار رؤيت شفعه نك ثبوتنه مانع دكلدر

١٠٢٧ ماده

تقسيم عقارده شفعه جارى اولماز

مثلا بر مشترك خانه مشاركارى بيننده تقسيم اولندقده جار ملاصق شفيع اولهماز

(فصل ثالث)

(طلب شفعه بياننده در)

١٠٢٨ ماده

شفعه ده اوچ طلب لازمدر كه طلب مواثبه و طلب تقرير و اشهاد و طلب خصومت وتملكدر

١٠٢٩ ماده

شفيعك عقد بيعى طويديغى مجلسده درحال بن مبيعك شفيعى يم ياخود بالشفعه طلب ايدرم ديمك كبى طلب شفعه يه دلالت ايدر بر سوز سويلمسى لازمدر ٠ بوكا طلب مواثبه دينلور

١٠٣٠ ماده

طلب مواثبه‌دن صکره شفیعك طلب تقریر واشهاد ایتمسی لازمدر

شویله که ایکی کشی حضورنده اولەرق مبیعك یاننده بو عقاری فلان کیمسه اشترا ایتمش یاخود مشترینك یاننده سن فلان عقاری اشترا ایتمش سین و یاخود مبیع هنوز بایع یدنده ایسه انك یاننده سن فلان عقارکی فلانه صاتمش سین بن ایسه شو جهتله انك شفیعی یم و طلب شفعه ایتمش ایدم شمدی دخی طلب ایدرم شاهد اولکز دیملیدر

واکر شفیع اوزاق محلده بولنوبده بالذات بو وجهله طلب تقریر واشهاد ایده‌مزسه برینی توکیل ایدر ٠ وکیل بوله‌ماز ایسه مکتوب کوندرر

١٠٣١ ماده

طلب تقریر واشهاددنصکره شفیعك حضور حاکمده طلب و دعوی ایتمسی لازمدر ٠ ایشته بوکا طلب خصومت و تملك دینلور

١٠٣٢ ماده

شفیع اکر طلب مواثبه‌یی تأخیر ایدر ایسه مثلا عقد بیعی طویدیغی کبی اول مجلسده طلب شفعه ایتمیوبده بشقه ایش ایله یاخود آخر صدده دائر بربحث ایله مشغول اولمق کبی

اعراضه دلالت ایدر برحالده بولنور ایسه یاخود طلب
شفعه ایتمدین اول مجلسدن قالقـار ایسـه حق شفعه‌سی
ساقط اولور

۱۰۳۳ ماده

شـفیع اکر طلب تقریر واشهـادی ولوکه مکتوب ایله
اولسون اجرا ایده‌جك قدر وقت کچوبده تأخیر ایدرسه
حق شفعه ساقط اولور

۱۰۳٤ ماده

طلب تقریر واشهـاددن صکره شفیع اکر اخر دیار ده
بولنمق کبی برعذر شرعیسی یوق ایکن طلب خصومتی
برآی تأخیر ایدرسه حق شفعه‌سی ساقط اولور

۱۰۳٥ ماده

محجورینـك حق شفعه‌سـنی ولیسی طلب ایدر ٠ وبر
صغیرك حق شفعه‌سنی ولیسی طلب ایتمز ایسه بعد البلوغ
کندونك طلب شفعه‌یه صلاحیتی قالماز

(فصل رابع)

(حکم شفعه بیانده‌در)

۱۰۳٦ ماده

مشترینك بالتراضی تسلیمیله یاخود حاکمك حکمیله شفیع
اولان کیمسه مشفوعه مالك اولور

١٠٣٧ ماده

برملكی شفعه ایله الق ابتدا اشترا منزله سنده‌در بناء علیه خیار رؤیت وخیار عیب ایله رد كبی ابتدا اشترا ایله ثابت اولان حكملر شفعه ایله دخی ثابت اولور

١٠٣٨ ماده

طلب مواثبه وطلب تقریر دنصكره مشترینك بالتراضی تسلیمی یاخود حاكمك حكمی ایله شفیع هنوز مشفوعه مالك اولمدن فوت اولسه حق شفعه ورثه سنه انتقال ایتمز

١٠٣٩ ماده

شفیع ایكی طلبدن صكره هنوز بروجه مشروح مشفوعه مالك اولمدن مشفوع بهی صاتلسه حق شفعه‌سی ساقط اولور

١٠٤٠ ماده

شفیع بر وجه مشروح هنوز مشفوعه مالك اولمدن ملك مشفوعك اتصالنده دیكر برملك عقار صاتلسه بو ایكنجی عقاره شفیع اوله‌مز

١٠٤١ ماده

شفعه تجزی قبول ایتمز

بناء علی ذلك عقار مشفوعك بر مقدارینی ترك ایله دیكر بر مقدارینی الغه شفیعك حقی یوقدر

١٠٤٢ ماده

شفعادن بعضيسى حصه سنى بعضيسنه هبه ايده مز . ايدرسه حق شفعه سنى اسقاط ايتمش اولور

١٠٤٣ ماده

شفيعلردن بريسى حاكمك حكمندن مقدم حقنى اسقاط ايلسه ديكر شفيع عقار مشفوعى تماما اله بيلور . واكر حاكمك حكمندن صكره شفيعلردن بريسى حقنى اسقاط ايلسه شفيع ديكر انك حقنى اله ماز

١٠٤٤ ماده

مشترى بناء مشفوعى بوياتمق كبى مالندن برشى زياده ايلسه شفيعى مخيردر ديلرسه ترك ايدر ديلرسه بنانك ثمنيله برابر اول زياده نك دخى قيمتنى ويروب مشفوعى الور

ومشترى عقار مشفوع اوزرينه ابنيه يابمش ياخود آغاج غرس ايتمش ايسه شفيع مخير اولوب ديلرسه ترك ايدر وديلرسه عقار مشفوعك ثمنيله برابر ابنيه نك ياخود اشجارك قيمتنى ويروب مشفوعى الور يوخسه ابنيه ياخود اشجارى قلع ايتمك اوزره مشتريه جبر ايده مز

ارادۀ سنيه تاريخى فى ١٦ ربيع الآخر سنه ١٢٩٠

امین الفتوی
السید خلیل

احمد جودت

عن اعضاء دیوان احکام عدلیه
احمد خلوصی

قاضی دار الخلافة العلیه
سیف الدین

عن اعضاء مجلس تدقیقات
شرعیه احمد خالد

عن اعضای دیوان احکام
عدلیه احمد حلمی

كتاب الشركة

﴿ صورت خط همايون ﴾

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب عاشر)

(انوع شركاته دائر اولوب بر مقدمه ايله سكز بابى)

(حاويدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده در)

ماده ١٠٤٥

شركت · فى الاصل بردن زياده كيمسه‌لره بر شيئك اختصاصى وانلرك اول شى ايله امتيازى در

فقط اويله بر اختصاصه سبب اولان عقد شركت معناسنده دخى عرف واصطلاح اوله‌رق مستعملدر

بناء عليه مطلقا شركت ايكى قسمه تقسيم اولنور · برى شركت ملكدركه اشترا واتهاب كبى اسباب تملكدن بريله حاصل اولور · ديكرى شركت عقددركه شريكلر بيننده ايجاب وقبول ايله حاصل اولور ايكيسنك دخى تفصيلاتى باب مخصوصلرنده كلور

بونلردن بشقه برده شركت اباحه واردركه مباح اولان

يعنى صو كبى فى الاصل كمسنه‌نك ملكى اولميان شيلرى اخـذ واحراز ايله تملكه صلاحيتده عامه‌نك متشـارك اولمسيدر

١٠٤٦ ماده

قسمت . تقسيم ديمكدر . تعريف وتفصيلى باب مخصوصنده كلور

١٠٤٧ ماده

حائط . ديوان وتخته پرده وچيت ديمكدر . جمعى حيطان كلور

١٠٤٨ ماده

ماره . عامه وزننده طريق عامه‌دن مرور وعبور ايدنلردر

١٠٤٩ ماده

قنـات . قافك فتحيله يرده صو اجـرا ايده‌جك كول وكار يزدر . جمعى قنوات كلور

١٠٥٠ ماده

مسنات . ميم مضمومه وسين مفتوحه ونون مشدده ايله سنور وصو بندى وصو خرقلرينك كنارلرى ديمكدر . جمعى مسنيات كلور

١٠٥١ ماده

احيا . اعمار ديمكدركه اراضى‌يى زراعته صالح قيلمقدر

١٠٥٢ ماده

تحجیر • اراضی‌یه بشقه کسنه وضع ید ایتمامك ایچون اطرافنه طاش وسائر نسنه وضع ایتمکدر

١٠٥٣ ماده

انفاق • مالی خرج وصرف ایتمکدر

١٠٥٤ ماده

نفقه • حوایجه وتعیشه صرف اولنه‌جق آقچه وزاد وذخیره مقوله‌سیدر

١٠٥٥ ماده

تقبل • برایشی تعهد والتزام ایتمکدر

١٠٥٦ ماده

مفاوضین • عقد شرکت مفاوضه ایدنلردر

١٠٥٧ ماده

رأس المال • سرمایه دیمکدر

١٠٥٨ ماده

ربح • فائده وکار دیمکدر

١٠٥٩ ماده

ایضاع • برکیسه‌نك کاری تماما کندوسنه عائد اولمق اوزره دیکر کسنه‌یه سرمایه ویرمسیدر که سرمایه‌یه بضاعه و ویرن کسنه‌یه مبضع و الان کسنه‌یه مستبضع دینلور

(باب اول)

(شركت ملك بياننده اولوب اوچ فصلى مشتملدر)

(فصل اول)

(شركت ملكك تعريف و تقسيمى بياننده در)

١٠٦٠ ماده

شركت ملك ٠ اسباب تملكدن اولان اشترا و اتهاب و قبول وصيت وتوارث كبى بر سببله ياخود خلط و اختلاط اموال ايله يعنى مالارى يكديكره قابل تمييز و تفريق اولميه‌جق صورتده قارشديرمق و ياخود مالارى اول صورتده يكديكره قارشمق ايله برشيئك بردن زياده كيمسه‌لر بيننده مشترك يعنى اول شيئك انلره مخصوص اولمسيدر

مثلا ايكى كيمسه بر مال اشترا ياخود برى انلره هبه يا وصيت ايدوب بده انلر دخى قبول ايتسه و ياخود بر مال ايكى كشى يه موروث اولسه اول مال انلرك بيننده مشترك اولور وانلر اول مالده حصه‌دار ومتشارك وهر برى انده ديكرينه مشارك اولورلر

كذلك ايكى كسنه ذخيره‌لرينى بربرينه قارشديرسه ياخود چواللرى دلنمك كبى بروجهله ايكيسنك ذخيره‌لرى بربرينه

قارشسه اشبو مخلوط یا مختلط ذخیره ایکیسی بیننده مال مشترك اولور

۱۰۶۱ ماده

برکیسه بر التونی دیکرك اول جنسدن اولان ایکی التونیله قاریشوب بده تمییزی قابل اولمدیغی حالده ایکیسی ضایع اولسه قالان بر التون ایکیسی بیننده ثلث وثلثان نسبتیله مشترك اولوب ثلثانی ایکی التون صاحبنك و ثلثی بر التون صاحبنك اولور

۱۰۶۲ ماده

شرکت ملك . اختیاری وجبری قسملرینه تقسیم اولنور

۱۰۶۳ ماده

شرکت اختیاریه . متشارکلرك فعللری ایله حاصل اولان اشتراکدر

نته کیم بر وجه بالا اشترا واتهاب وقبول وصیت ایله خلط اموال صورتلرنده حاصل اولان اشتراك کبی

۱۰۶۴ ماده

شرکت جبریه . متشارکلرك فعللری ایله اولمیوب بشقه سبب ایله حاصل اولان اشتراکدر

نته کیم توارث واختلاط مالین صورتلرنده حاصل اولان اشتراك کبی

١٠٦٥ ماده

متعدد وديعلرك وديعه‌يى حفظده اشتراكلرى شركت اختياريه قبيلندندر . اما روزكار اسوبده بركيمسه‌نه‌نك جامه‌سنى برمشترك خانه‌يه اتسه اول خانه صاحبلرينك اول جامه‌يى حفظده اشتراكلرى شركت جبريه قبيلندن اولور

١٠٦٦ ماده

شركت ملك . شركت عين وشركت دين قسملرينه دخى تقسيم اولنور

١٠٦٧ ماده

شركت عين . معين وموجود اولان مالده اشتراكدر ايكى كشينك برقيونده ياخود برسورى قيونده شايعا اشتراكلرى كبى

١٠٦٨ ماده

شركت دين . اله‌جقده اشتراكدر ايكى كشينك بركيمسه‌نه ذمتنده اله‌جقلرى اولان شوقدر غروشده اشتراكلرى كبى

(فصل ثانی)

(اعیان مشترکه‌نك کیفیت تصرفی بیاننده‌در)

١٠٦٩ ماده

برملکده مستقلا صاحبی اولان کیمسه نصل که کیف مایشاء تصرف ایدرسه ملك مشترکده دخی صاحبلری بالاتفاق اولوجهله تصرف ایدرلر

١٠٧٠ ماده

برمشترك خانه‌ده صاحبلری برلکده اوله‌رق ساکن اوله‌بیلور . فقط بریسی اول خانه‌یه اجنبی آدم ادخال ایده‌جك اولورسه دیکری مانع اوله‌بیلور

١٠٧١ ماده

برملك مشترکده حصه‌دارلردن بری دیکرینك اذنیله مستقلا تصرف ایده‌بیلور فقط اول حصه‌داره مضر اوله‌جق وجهله تصرفی جائز اولماز

١٠٧٢ ماده

حصه‌دارلردن بری آخره حصه‌کی بکا صات ویاخود بنم حصه‌می اشترا ایت دیو جبرایده‌مز فقط بینلرنده مشترك اولان ملك اکر قابل قسمت اولوبده مشارکی دخی غائب دکل ایسه تقسیم وقابل قسمت دکل ایسه مهایاة ایتدیره‌بیلور . نته‌کیم تفصیلاتی باب ثانیده کلور

١٠٧٣ ماده

شركت ملك ايله مشترك اولان اموالك حاصلاتى صاحبلرى بيننده حصه‌لرينه كوره تقسيم اولنور

بناء عليه بر مشترك حيوانك سوتندن ياخود ياوريلرندن مشاركلرك برينه حصه‌سندن فضله بر شى شرط ايدلسه صحيح اولماز

١٠٧٤ ماده

ياوريلر ملكيتده انالرينه تابعدر

مثلا برينك اتى ديكرك قيصراغنى اشسه حاصل اولان ياوريسى قصراق صاحبنكدر ٠ كذلك برينك اركك و ديكرك ديشى كوكرجنلرى اولسه بونلردن حاصل اولان ياوريلر ديشى كوكرجين صاحبلرينكدر

١٠٧٥ ماده

شركت ملكده متشاركلردن هر برى ديكرى حصه‌سنده اجنبيدر ٠ بريسى ديكرك وكيلى دكلدر

بناء عليه برينك اذنى اولمدقجه ديكرى انك حصه‌سنده تصرف ايده‌مز ٠ فقط مشترك خانه سكناده ودخول و خروج كبى توابع سكنادن اولان احوالده صاحبلرندن هر برينك على وجه الكمال ملك مخصوصى اولمق اوزره اعتبار اولنور

مثلا بر مشترك باركيرى صاحبلرندن برى ديكرينك اذنى اولمقسزين اعاره و يا اجاره ايدوبده باركير مستعير و يا مستأجر يدنده تلف اولسه ديكرى اكا حصه‌سنى تضمين ايتديره‌بيلور . كذلك بريسى بلا اذن مشترك باركيره بنوب ياخود يوك يوكلدوبده كيدركن باركير تلف اولسه ديكرينك حصه‌سنى ضامن اولور . وكذا بر مدت استعمال ايله باركير زبون اولوبده قيمتنه نقصان كلسه ديكرك نقصان قيمتدن حصه‌سنى ضامن اولور . اما مشترك خانه‌ده صاحبلرندن برى ديكرندن اذن المقسزين بر مدت ساكن اولسه كندى ملكنده ساكن اولمش ديمك اولور . بوجهتله مشاركنك حصه‌سى ايچون اجرت ويرمسى لازم اولماز . وقضارا خانه محترق اولسه ضمان دخى لازم كلمز

١٠٧٦ ماده

مشترك اراضى يى صاحبلرندن برى زراعت ايتمكله ديكرينك عادت بلده اوزره حاصلاتدن ثلث يا ربع كبى بر حصه المغه صلاحيتى يوقدر

فقط زراعتيله ارضه نقصان كلمش ايسه نقصان قيمتندن حصه‌سنى زراعت ايدن مشاركنه تضمين ايتديره‌بيلور

١٠٧٧ ماده

مال مشترکی صاحبلرندن بری آخره ایجار ایله اجرتنی اخذ ایتدکده دیکرینك حصه‌سنی اکا رد واعطا ایدر

١٠٧٨ ماده

حصه‌دارلردن بری غائب اولدیغی صورتده اکر مواد آتیه‌ده بیان اولنه‌جغی وجهله دلالةً رضاسی بولنور ایسه حاضر اولان کندی حصه‌سی قدر ملك مشترکدن انتفاع ایده بیلور

١٠٧٩ ماده

حاضرك غائبه مضر اولمیه‌جق وجهله ملك مشترکدن انتفاعنه غائبك رضاسی وار عد اولنور

١٠٨٠ ماده

مستعملینك استعمالیله مختلف اولان ملك مشترکدن انتفاعه غائبك دلالةً رضاسی بولنه‌ماز

بناء علیه مشترك البسه صاحبلرندن بری دیکرك غیابنده تلبس ایده‌مز

وکذا بریسی دیکرینك غیابنده بینلرنده مشترك اولان بارکیره بنه‌مز

اما یوك طاشیمق وچفت سورمك کبی مستعملینك اختلافیله مختلف اولمیان ایشلرده حصه‌سی قدر استعمال ایده بیلور

نته كيم متشاركلردن برى غائب اولدقده ديكرى بينلرنده بالاشتراك اجير اولان خدمتكارى كون آشورى استخدام ايده بيلور

١٠٨١ ماده

خانه‌ده سكنى مستعملينك اختلافيله مختلف دكلدر

بناء عليه مناصفة مشترك اولان خانه صاحبلرندن بريسى غائب اولسه ديكرى التى آى ترك ايتمك كبى بر وجهله انتفاع ايده بيلور

شو قدر كه دائره‌سى خلق غلبه‌لك ايسه مستعملينك استعماليله مختلف قبيلندن اولور و بونده غائبك دلالة رضاسى بولنماز

١٠٨٢ ماده

حاضر و غائبك خانهٔ مشتركده حصه‌لرى يكديكردن مفرز ايسه حاضر اولان كيمسه غائبك حصه‌سنده ساكن اوله‌ماز لكن بوش طورمغله خراب اولمسندن خوف اولنور ايسه حاكم اول حصهٔ مفرزه‌يى ايجار ايله اجرتنى غائب ايچون حفظ و توقيف ايلر

١٠٨٣ ماده

مهاياة انجق بعد الخصومه جارى و معتبر اولور

بناء عليه بر مشترك خانه‌ده صاحبلرندن بريسى ديكرينك

حصه‌سی ایچون اجرت ویرمکسزین برمدت مستقلا ساکن اولدقده دیگری یا اول مدت ایچون بنم حصه‌مك اجرتنی ویر ۰ ویاخود بن اولقدر مدت ساکن اولورم دیه‌میوب انجق دیلرسه خانه قابل قسمت اولدیغی تقدیرده تقسیم ویدیلرسه اندن صکره معتبر اولمق اوزره مهایاة ایتدیرر
فقط مشترك خانه صاحبلرندن بری غائب اولوبده دیگری مادهٔ آنفه‌ده بیان اولندیغی اوزره برمدت انده ساکن اولسه غائب دخی کلدکده اوقدر مدت انده ساکن اوله‌بیلور

١٠٨٤ ماده

خانهٔ مشترکی صاحبلرندن حاضر اولان کیمسه ایجار و اجرتندن کندی حصه‌سنی الوب غائبك حصه‌سنی حفظ وتوقیف ایتسه جائز اولور ۰ و غائب کلدکده حصه‌سنی اندن الور

١٠٨٥ ماده

مشترك اراضی صاحبلرندن بری غائب اولدقده زراعتك نقصان ارضی موجب اولمیوب ارضه نافع اوله‌جغی معلوم اولور ایسه حاضر اولان مشارکی اول اراضینك تمامنی زراعت ایده‌بیلور ۰ ونقدر مدت زراعت ایدرسه

غائب دخی کلدکده اول قدر اراضی‌یی زراعت ایلر
واکرزراعتك نقصان ارضی موجب وترکی نافع وارضك
قوتلشمسنی مؤدی اوله جغی معلوم اولورسه اول اراضینك
زراعتنه غائبك دلالة اذنی بولنماز . بناءعلیه حاضراولان
مشارکی اول اراضیدن یالکز کندی حصه سی مقدارینی
مثلا مناصفة مشترك ایسه نصفنی زراعت ایلر . وسنهٔ
آتیده تکرار زراعت ایده جك اولورسه ینه اول نصفنی
زراعت ایدوب یوخسه بر سنه بر طرفنی و دیکر سنه
دیکر طرفنی زراعت ایده مز واکر اول اراضینك
تمامنی زراعت ایدرسه غائب کلدکده اکا نقصان ارضدن
حصه سنی تضمین ایتدیره بیلور
تفصیلات سابقه حاضرك حاکمه مراجعت ایتمدیکی تقدیرده
در . اما حاکمه مراجعت ایتدکده هرحالده عشریا خراج
اراضی ضایع اولمامق ایچون اول اراضینك تمامنی
زراعت ایتمك اوزره حاکم اکا اذن ویرر . وبوتقدیرجه
غائب کلدکده نقصان ارض دعواسی ایده مز

١٠٨٦ ماده

مشترك باغ صاحبلرندن بری غائب اولدقده دیکری باغك
اوزرنده قائم اولوب میوه حصوله کلدکده کندی
حصه سنی اخذ و استهلاك ایدر

غائبك حصه‌سنی دخی صاتوب ثمننی توقیف ایده‌بیلور ٠ فقط غائب کلدکده مخیر در ٠ دیلرسه اول بیعی مجیز اولور وموقوف اولان ثمنی الور ٠ ودیلرسه مجیز اولمیوب حصه‌سنی اکا تضمین ایتدیرر

١٠٨٧ ماده

مشارکلردن برینک حصه‌سی دیکرینک یدنده ودیعه حکمنده در

بناء علیه بریسی خود بخود مال مشترکی آخره ایداع ایدوبده اول مال تلف اولسه مشارکنک حصه‌سنی ضامن اولور (٧٩٠) ماده‌یه باق

١٠٨٨ ماده

حصه‌دارلردن بری حصه‌سنی دیلرسه مشارکنه صاتار ٠ ودیلرسه مشارکندن اذن المقسزین آخر کمسنه‌یه دخی صاته بیلور (٢١٥) ماده‌یه باق

فقط فصل اولده بیان اولنان خلط واختلاط اموال صورتلرنده بری مشارکنک اذنی اولمدقجه مخلوط یامختلط اولان مال مشترکده‌کی حصه‌سنی بشقه کمسنه‌یه صاته‌مز

١٠٨٩ ماده

موروث اولان اراضیده ورثه‌دن بعضیمی مشترك اولان

تخمی دیکرلرینك یاخود صغیرایسه‌لر وصیلرینك اذنیله اکسه حاصلاتی جمله‌سنك بیننده مشترك اولور واکر ایچلرندن بریسی کندی تخمنی اکسه حاصلاتی انکدر • فقط زراعتیله ترتب ایدن نقصان ارضدن سائر ورثه‌نك حصه‌سنی ضامن اولور

(۹۰۷) ماده‌یه باق

۱۰۹۰ ماده

ورثه‌دن بری دیکرلرینك اذنی اولمقسزین قبل القسمة ترکه‌دن برمقدار پاره اخذواعمال ایتسه ضرری کندوسنه عائد اولدیغی کبی کار ایتدیکی صورتده دخی ورثه اندن حصه الهماز

(فصل ثالث)

(دیون مشترکه بیاننده‌در)

۱۰۹۱ ماده

ایکی یا زیاده کیمسه‌لرك برکسنه ذمتنده اولان الاجقلری سبب واحددن ناشی ایسه ایکیسی بیننده شرکت ملك ایله مشترك بردین اولور • واکر سبب متحد اولمازایسه دین دخی مشترك اولماز • نته‌کیم مواد آتیه‌دن متضح ومستبان اولور

ماده ١٠٩٢

متوفانك اعيان متروكه‌سی وارثلری بيننده حصه‌لرينه كوره مشترك اولديغی كبی آخرك ذمتنده اولان الەجغی دخی كذلك وارثلری بيننده حصه‌لرينه كوره مشترك اولور

ماده ١٠٩٣

مال مشتركی اتلاف ايدن كمسنه‌نك ضماناً دينی اولان مبلغ اول مالك صاحبلری بيننده مشترك اولور

ماده ١٠٩٤

ايكی كشی بيننده مشترك اولان شوقدر غروشی بر كمسنه‌يه اقراض ايتسه‌لر مستقرضك اشبو دينی اول ايكی كشی بيننده مشترك اولور

اما ايكی كشی بر كمسنه‌يه بشقه بشقه آقچه اقراض ايتسه‌لر هر بری بشقه بشقه الەجقلو اولوب مستقرضك بو دينلری ايكيسی بيننده مشترك اولماز

ماده ١٠٩٥

صفقهٔ واحده ايله بر مال مشترك صاتيلوبده صاحبلرندن هيچ برينك حصه‌سی حين بيعده ذكر و تسميه اولنمسه بوندن طولايی مشتری ذمتنده اولان الەجقلری دين مشترك اولور

واكر حين بيعده هر برينك ثمن مبيعده اولان حصه‌سنك

مقداری یاخود نوعی تسمیه وتعیین قلنسه مثلا برینك حصه‌سی شو قدر و دیکرینك حصه‌سی بوقدر غروش یاخود برینك حصه‌سی مسکوکات خالصه و دیکرینك حصه‌سی مسکوکات مغشوشه دیو حصه‌لری تفریق و تمییز اولنسه بایعلر ثمن مبیعده متشارك اولمیوب هر بری بشقه بشقه الاجقلو اولور

کذلك بریسی حصهٔ شایعه‌سنی برکمسنه‌یه صاتدقدنصکره دیکری دخی حصهٔ شایعه‌سنی ایروجه اوله‌رق ینه اول کمسنه‌یه صاتسه ثمن مبیعده متشارك اولمیوب هر بری بشقه بشقه الاجقلو اولور

١٠٩٦ ماده

ایکی کشی برمالی صفقهٔ واحده‌ایله برکمسنه‌یه صاتسه‌لر مثلا برینك برآتی و دیکرینك برقصراغی اولوبده ایکیسی برلکده اوله‌رق شوقدر غروشه بیع ایتسه‌لر مبلغ مزبور بایعلر بیننده مشترك بر الهجق اولور

و اکر هر بری کندو حیواننه شو قدر غروش دیو تسمیهٔ ثمن ایلسه هر بری بشقه‌بشقه الاجقلو اولوب حیوانلرك مجموع اثمانی دین ایله مشترك اولماز . کذلك ایکی کشی برکسنه‌یه بشقه بشقه بر ر مال صاتسه‌لر مبیعلرك اثمانی

دين مشترك اولميوب هر بری بشقه بشقه الاجقلو اولور

١٠٩٧ ماده

ايكی كشی كفالتلری حسبيله بركمسنه‌نك بورجنی تأديه ايتدكلرنده اكر بينلرنده مشترك اولان مالدن ويرمشلر ايسه مكفول عنهده اولان الاجقلری دين مشترك اولور

١٠٩٨ ماده

بر كيمسه شو قدر غروش دينی ادا ايتمك اوزره ايكی كشی‌يه امر ايدوبده انلر دخی تأديه ايتدكلرنده اكر بينلرنده‌كی مال مشتركدن ويرمشلر ايسه اول كيمسه‌ده اولان الەجقلری بردين مشترك اولور

واكرويردكلری آقچه بينلرنده مشترك اولميوبده هر برينك حصه‌سی حقيقة متميز ايسه مجرد برلكده ادا ايتمش اولمريله اول كيمسه‌ده اولان الاجقلری دين مشترك اولماز

١٠٩٩ ماده

دين مشترك دكل ايسه دائنلرندن هر بری الەجغنی مديوندن بشقه بشقه طلب واستيفا ايلر ، وهر بريسی هرنه قبض ايدرسه كندی الەجغنه محسوب ايدر ، دائن ديكراندن حصه الەماز

۱۱۰۰ ماده

دین مشترك ایسه دائنلردن هر بری کندی حصه سنی مدیوندن طلب ایده بیلور و بریننك غیابنده دائن دیکر حاکمه مراجعت ایله حصه سنی مدیوندن طلب ایتدکده ویرمسی ایچون حاکم طرفندن امر اولنور

۱۱۰۱ ماده

دین مشترکدن دائنلرك بری هرنه قبض ایدرسه دیکریله بینلرنده مشترك اولور ۰ و مشارکی اندن حصه سنی الور ۰ قابض انی یالکز کندی حصه سنه محسوب ایده مز

۱۱۰۲ ماده

دائنلردن بری دین مشترکدن حصه سنی الوبده صرف واستهلاك ایتسه مشارکی اکا حصه سنی تضمین ایتدیره بیلور مثلا ایکی کشی بیننده مناصفة مشترك اولان بیك غروش الهجقدن بریسی حصه سی اولان بش یوز غروشی مدیوندن اخذ وقبض ایله صرف واستهلاك ایلسه مشارکی اولان دائن دیکر اکا ایکی یوز اللی غروشنی تضمین ایتدیره بیلور و بو حالده مدیونك ذمتنده قالان بشیوز غروش ینه ایکیسی بیننده مشترك اولور

۱۱۰۳ ماده

دائن مشارکلردن بری دین مشترکدن برشی قبض ایتمیوب

فقط حصه‌سنه بدل مديوندن بر متاع اشترا ايلسه دائن
ديكر اول متاعده مشارك اولماز فقط متاعك ثمنندن كندی
حصه‌سنی اكا تضمين ايتديره‌بيلور . واكر اشتراك اوزره
اتفاق ايدرلرسه او متاع بينلرنده مشترك اولور

١١٠٤ ماده

دائن مشاركاردن بری دين مشتركده كی حقندن مثلا
شو قدر طوپ بز اوزرينه مديون ايله صلح اولەرق او
قدر طوپ بزی قبض ايتسه مخير اولور . ديلرسه الديغی
بزلردن مشاركنك حصه‌سنه اصابت ايدن مقداری
اكا تسليم ايدر . وديلرسه واز كچمش اولديغی
حقندن مشاركنك حصه‌سنه اصابت ايدن مقدار مبلغی
اكا ويرر

١١٠٥ ماده

دائنلردن بری بروجه‌بالا كرك دين مشتركدن برمقدارينی
يا تمامنی قبض ايتسون وكرك كندی حصه‌سنه بدل مال
اشترا ايلسون وكرك الەجغی مقابلنده برمال اوزرينه
مديون ايله صلح اولسون دائن ديكر هر صورتده مخير
اولور . ديلرسه مشاركنك بو معامله‌سنی مجيز اولور .
ومواد آنفه‌ده بيان اولنديغی اوزره حصه‌سنی اندن
الور . وديلرسه مجيز اولميوب حصه‌سنی مديوندن استر

واكر مديونده الەجغى باتارسه دائن قابضه رجوع ايدر۰ مقدما مجيز اولماسى مانع رجوع اولماز

١١٠٦ ماده

دائنلردن برى دين مشتركده اولان حصەسنى مديوندن الوب يدنده قضارا تلف اولسه مشاركنك بو مقبوضده اولان حصەسنى ضامن اولماز۰ فقط كندوسى حصەسنى استيفا ايتمش اولور۰ مديونده قلان الەجق دخى مشاركنه عائد اولور

١١٠٧ ماده

دائنلردن برى دين مشتركدەكى حصەسنه بدل مديونى اجرت ايله استخدام ايلسه ديكرى اجرتدن كندى حصەسنه اصابت ايدن مقدارى اكا تضمين ايتديرەبيلور

١١٠٨ ماده

دائن مشاركلردن برى كندى حصەسى ايچون مديوندن رهنى الوب يدنده رهن تلف اولسه مشاركى اندن حصەسنه دوشن مقدارى تضمين ايتديرەبيلور

مثلا مناصفة مشترك اولان دينك مقدارى بيك غروش اولوب دائنلردن برى كندى حصەسى ايچون بشيوز غروشلق بر رهن السه و يدنده بو رهن تلف اولسه دين مشتركك نصفى ساقط اولەجغندن دائن ديكر كندى

حصه سنه عائد اولان ایکیوز اللی غروشی اکا تضمین ایتدیره بیلور

١١٠٩ ماده

دائنلردن بری دین مشترکده‌کی حصه‌سی ایچون مدیوندن کفیل الدیغی و یاخود حصه‌سنی بر کسنه اوزرینه حواله ایتدیردیکی صورتده کفیلدن یاخود محال علیهدن اخذ و قبض ایلدیکی مبلغده دائن دیکر اکا مشارك اولور

١١١٠ ماده

دائنلردن بری دین مشترکده‌کی حصه‌سنی مدیونه هبه یاخود مدیونك ذمتنی اندن ابرا ایلسه هبه‌سی یا ابراسی صحیح اولور . و بوندن طولایی مشارکنك حصه‌سنی ضامن اولماز

١١١١ ماده

بر دین مشترکده متشارك اولان دائنلردن بری مدیونك مالنی اتلاف ایدوبده ضمانا انك الاجغنه تقاص اولسه مشارکی اندن حصه‌سنی اله‌بیلور

فقط دین مشترکك ثبوتندن مقدم اولان بر سببله دائنلردن برینك مدیونه دینی اولوبده دین مشترکده‌کی حصه‌سیله تقاص اولسه مشارکی اکا حصه‌سنی تضمین ایتدیره‌مز

١١١٢ ماده

دائنلردن بری دیکرینك اذنی اولقسزین دین مشترکی تأجیل و تأخیر ایده مز

(لاحقه)

١١١٣ ماده

برکیسه ایکی کشی‌یه بر مال صاتسه هر بردن حصه‌سنی بشقه بشقه مطالبه ایدر مشتریلر یکدیکره کفیل اولمدقجه برینك بورجی دیکرندن مطالبه اولنه ماز

(باب ثانی)

(قسمت بیاننده اولوب طقوز فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(قسمتك تعریف وتقسیمی حقنده در)

١١١٤ ماده

قسمت ۰ حصهٔ شایعه‌یی تعیین ایتمکدر

یعنی کیل ووزن وذراع کبی بر مقیاس ایله حصه‌لری یکدیکردن تمییز و افراز ایلمکدر

١١١٥ ماده

قسمت ایکی وجهله اولور ۰ شویله که یا اعیان مشترکه

يعنى متعدد و مشترك شيلر قسملره بولنه رك هر فردنده شايع اولان حصه لر بر قسمنده جمع ايدلمش اولور . اوچ كشى بيننده مشترك اولان اوتوز قيونى اونر اونر اوچه تقسيم كبى بوكا قسمت جمع دينلور . ياخود بر عين مشترك تقسيم اولنوب هر جزئنده شايع اولان حصه لر بر قسمنده تعين ايدر . بر عرصه نك ايكى يه تقسيمى كبى . بوكا قسمت تفريق وقسمت فرد دينلور

١١١٦ ماده

قسمت بر جهتله افراز و بر جهتله مبادله در

مثلا ايكى كيسه بيننده مناصفةً مشترك اولان بر كيله بغدايك هر حبه سنده هر برينك نصف حصه سى اولديغى حالده مجموعى قسمت جمع قبيلندن اوله رق ايكى قسمه تقسيم ايله بر قسمى برينه وديكر قسمى ديكرينه ويرلدكده هر برى كندوسنك نصف حصه سنى افراز و نصف ديكرينى آخرك نصف حصه سيله مبادله ايتمش اولور

كذلك ايكى كشى بيننده مناصفةً مشترك اولان بر عرصه نك هر جزئنده هر برينك نصف حصه سى اولديغى حالده قسمت تفريق ايله ايكى يه تقسيم اولنه رق هر برينه بر قسمى ويرلدكده هر برى كندو نصف حصه سنى افراز ونصف ديكرينى آخرك نصف حصه سيله مبادله ايلمش اولور

١١١٧ ماده

مثلياتده افراز جهتی راجحدر

بناء عليه مثليات مشتركه‌ده متشارك اولنلردن هربری ديكرينك غيابنده وانك اذنی اولمقسزين كندی حصه‌سنی اخذ ايده بيلور . فقط غائبك حصه‌سی كندوسنه تسليم اولنمدقجه قسمت تمام اولماز . وقبل التسليم غائبك حصه‌سی تلف اولسه مشاركنك قبض ايلمش اولديغی حصه بينلرنده مشترك اولور

١١١٨ ماده

قيمياتده مبادله جهتی راجحدر . مبادله ايسه تراضی ياخود حكم قاضی ايله اوله بيلور

بناء عليه مثلياتدن اوليان اعيان مشتركه‌ده متشارك اولنلردن بريسی آخرك غيابنده وانك اذنی اولمقسزين كندی حصه‌سنی اخذ ايده‌من

١١١٩ ماده

مكيلات وموزونات ايله جوز و يمورطه كبی عدديات متقاربه هب مثلياتدر فقط ال ايشی اولان او انی كبی اختلاف صنعت حسبيله مختلف ومتفاوت اولان موزونات قيميدر

وبرده‌اريه ايله قاريشق بغدای كبی خلاف جنسيله يكديكردن

تمییز وتفریق اولنه میه جق صورتده مخلوط اولان مثلی قیمیاتدندر

ذرعیات دخی قیمیدر فقط برجنس چوقه وفابریقه معمولاتی اولان بزلر کبی افرادی بیننده تفاوت اولمیوبده ذراعی شو قدر غروشه دیو صاتیلان ذرعیات مثلیدر

حیوانات ایله قاون وقارپوز کبی افرادی بیننده قیمتجه تفاوت بولنان عددیات متفاوته قیمیاتدندر

یازمه کتابلر قیمی وباصمه کتابلر مثلیدر

١١٢٠ ماده

قسمت جمع ایله قسمت تفریقدن هربری ایکی نوعه تقسیم اولنور ٭ نوع اول قسمت رضا ٠ ونوع ثانی قسمت قضادر

١١٢١ ماده

قسمت رضا ٠ متقاسمینک یعنی ملك مشترك صاحبلرینک رضالریله اجرا اولنان قسمتدر که بالتراضی بینلرنده تقسیم ایدرلر یاخود جمله‌سنک رضالریله حاکم تقسیم ایلر

١١٢٢ ماده

قسمت قضا ٠ مقسوم له اولنلردن یعنی ملك مشترك صاحبلرندن بعضیسنک طلبی اوزرینه قاضینک جبراً حکماً تقسیمیدر

(فصل ثانی)

(شرائط قسمت بیانندەدر)

١١٢٣ ماده

مقسومك عین اولمسی شرطدر · بناء علیه دین مشترکك قبل القبض تقسیمی صحیح اولماز

مثلا متوفانك متعدد کسنەلر ذمتندە الەجغی اولوبدە فلاندە اولان الەجغی فلان وارثك وفلاندە اولان الەجغی فلان وارثك اولمق اوزرە تقسیم اولنسە صحیح اولماز · وبوصورتده وارثلردن بری نه تحصیل ایدرسە وارث دیکر اکا مشارك اولور (باب اولك فصل ثالثنە باق)

١١٢٤ ماده

حصەلر تمییز وافراز اولنمدقجە قسمت صحیح اولماز

مثلا مشترك بر یغین بغدای صاحبلرندن بری دیکرینە سن یغنك شو طرفنی ال بوطرفی بنم اولسون دیسە تقسیم اولنمش اولماز

١١٢٥ ماده

مقسوم حین قسمتده مشارکلرك ملکی اولمق شرطدر بناء علیه بعدالقسمه مقسومك مجموعنه بری مستحق چیقسه قسمت باطل اولور

وكذا مقسومك نصف وثلث كبى برجزء شايعنه مستحق چيقسه قسمت باطل اولوب مقسومك تكرار تقسيمى لازم كلور

كذلك برحصه نك مجموعنه مستحق چيقسه قسمت باطل اولوب حصهٔ باقيه حصه دارلر بيننده مشترك اولور

واكر يالكز برحصه نك برمقدار معيننه ياخود برجزء شايعنه مستحق چيقسه اول حصه صاحبى مخير در ٠

ديلرسه قسمتى فسخ ايدر ٠ وديلرسه فسخ ايتميوب مقدار نقصانيله ديكر حصه داره رجوع ايدر

مثلا يوز آلتمش ارشون برعرصه مناصفةً ايكى يه تقسيم اولندقدن صكره برحصه نك نصفنه برى مستحق چيقسه اول حصه صاحبى ديلرسه قسمتى فسخ ايدر وديلرسه حصه سنك ربعيله مشاركنه رجوع ايدر يعنى انك حصه سنك يكرمى ارشون محلى اولور وهرحصه نك برر مقدار معيننه مستحق چيقديغى تقديرده اكر مساوات اوزره ايسه قسمت فسخ اولنماز ٠ واكر بريككى از وبريككى چوق ايسه انجق مقدار زياده يه اعتبار اولور ٠ ويالكز برينك حصه سندن بر مقدار معيننه مستحق چيقمش كبى اولور وزياده كيمك حصه سنه اصابت ايتمش ايسه بروجه بالا

مخیر اولوب دیلرسه قسمتی فسخ ایدر • ودیلرسه مقدار نقصانیله مشارکنه رجوع ایلر •

١١٢٦ ماده

قسمت فضولی • قولا یاخود فعلا اجازته موقوف اولور مثلا بری مال مشترکی خود بخود تقسیم ایتسه جائز و نافذ اولماز • فقط صاحبلری پك اعلا دیو قولا اجازت ویرسه یاخود حصهٔ مفرزه‌لرنده تصرف املاك ایله یعنی بیع و ایجار کبی تملکك لوازمندن اولان بر وجهله تصرف ایتسه‌لر قسمت صحیح و نافذ اولور

١١٢٧ ماده

قسمتك عادلانه اولمسی یعنی حصه‌لر استحقاقلرینه کوره تعدیل اولنه‌رق بریسنده نقصان فاحش اولمامسی لازمدر بناء علیه قسمتده غبن فاحش دعواسی استماع اولنور • فقط مقسوم له اولنلر استیفای حق ایلدکلرینی اقرار ایتدکدنصکره غبن فاحش دعواسی ایدرلرسه استماع اولنماز

١١٢٨ ماده

قسمت رضاده متقاسمیندن هر برینك رضاسی شرطدر بناء علیه بریسی غائب اولسه قسمت رضا صحیح اولماز • و ایچلرنده صغیر وار ایسه ولیسی یاخود وصیسی انك

مقامنه قائم اولور . واكر وليسى ياخود وصيسى يوق ايسه حاكمك امرينه موقوف اولور و حاكم طرفندن بر وصى نصب اولنه‌رق انك معرفتيله تقسيم اولنور

١١٢٩ ماده

قسمت قضاده طلب شرطدر . حصه‌دارلرك بريسى طرفندن اولسون طلب واقع اولمدقجه حاكم طرفندن جبراً قسمت صحيح اولماز

١١٣٠ ماده

حصه‌دارلردن بعضيسى قسمت استيوب ده بعضيسى امتناع ايتديكى تقديرده فصل ثالث وفصل رابعده بيان اولنه‌جغى وجهله مال مشترك اكر قابل قسمت ايسه حاكم آنى جبراً تقسيم ايلر . دكل ايسه تقسيم ايلمز

١١٣١ ماده

قابل قسمت . تقسيمه صالح اولان مال مشتركدر . شويله كه اول مالدن مقصود اولان منفعت قسمت ايله فوت اولميه

(فصل ثالث)

(قسمت جمع بیاننده در)

۱۱۳۲ ماده

متحد الجنس اولان اعیان مشترکه ده قسمت قضا جاری اولور

یعنی مشارکلردن یالکز بعضیسنك طلبی اوزینه حاکم انلری حکما تقسیم ایلر . کرك مثلیاتدن اولسون وکرك قیمیاتدن اولسون

۱۱۳۳ ماده

متحد الجنس اولان مثلیاتك افرادی بیننده فرق وتفاوت اولمدیغندن قسمتی مشارکلردن هیچ برینه مضر اولمدقدن بشقه هر بری حقنی المش وهر برینك تمامیت ملکی حصوله کلمش اولور

نته کیم ایکی کشی بیننده مشترك اولان برمقدار بغدای حصه لرینه کوره تقسیم اولندقده هر بری حقنی استیفا ایدرك حصه سنه اصابت ایدن بغدایه مستقلاً مالك اولور . شو قدر درهم التون کلیچه و بوقدر قیه کموش یا باقر و یا تیمور کلیچه و برجنسدن اولان شوقدر باستال چوقه و بوقدر طوپ بز وشو قدر عدد یمورطه دخی بو قبیلدن در

ماده ١١٣٤

متحد الجنس اولان قیمیاتك افرادی بیننده فرق وتفاوت وار ایسه ده پك جزئی اولمق حسبیله یوق حکمنده اولدیغندن بونلر دخی بروجه بالا قابل قسمت عد اولنمشدر مثلا ایکی کشی بیننده مشترك اولان بشیوز قیون حصه لرینه کوره ایکی یه تقسیم اولندقده هر بری حقنی عینیله المش کبی اولور ·

شو قدر یوز دوه و بوقدر یوز اینك دخی بو قبیلدندر

ماده ١١٣٥

اجناس مختلفه ده یعنی مختلف الجنس اولان اعیان مشترکه ده قسمت قضا جاری اولماز · کرك مثلیاتدن اولسون وکرك قیمیاتدن اولسون یعنی مشارکلردن یالکز برینك طلبی اوزرینه حاکم انلری جبراً قسمت جمع ایله تقسیم ایده مز

مثلا حصه دارلردن برینه شو قدر کیله بغدای و اکا مقابل دیکرینه بوقدر کیله ارپه یاخود برینه شو قدر قیون واکا مقابل دیکرینه بوقدر دوه یا اینك و برینه برقلیج ودیکرینه براکر طاقی و برینه برقوناق ودیکرینه بردکان یا برچفتلك اعطاسیله قسمت قضا جائز اولماز ·

اما کندیلری راضی اولدقلری حالده وجه مشروح اوزره قسمت رضا جائز اولور

١١٣٦ ماده

اختلاف صنعت حسبیله مختلف اولان اوانی ولوکه بر جنس معدندن مصنوع اولسه بیله مختلف الجنس عد اولنور

١١٣٧ ماده

جلیات و بیوك اینجو وجواهر دخی مختلف الجنس اولان اعیاندندر

اما افرادی بیننده قیمتجه تفاوت اولمیان اوفق اینجولر و صاپی طاشی دنیلان خرده الماسلر کبی جواهر صغیره متحد الجنس عد اولنور

١١٣٨ ماده

متعدد قوناقلر ودکانلر وچفتلکلر دخی مختلف الجنس اولوب قسمت جمع ایله تقسیم اولنمازلر

مثلا متعدد قوناقلردن بری مشارکلردن برینه ودیکری دیکرینه اعطا ایله قسمت قضا جائز اولمیوب بونلرك هر بری بر وجه آتی قسمت تفریق ایله تقسیم اولنه بیلور

(فصل رابع)

(قسمت تفریق بیاننده در)

١١٣٩ ماده

برعین مشترکك تفریق وتبعیضی صاحبلرندن هیچ برینه مضر دکل ایسه قابل قسمتدر

مثلا بر عرصه تقسیم اولندقده هرقسمده ابنیه یاپیلور . واغاج دیکیلور . وقیو قازیلور . بوجهتله عرصه دن مقصود اولان منفعت باقی اولور

کذلك برقوناغك سلاملق وحرم دائره لری بشقه بشقه بر منزل اولمق اوزره تفریق تقسیم اولندقده قوناقدن مقصود اولان سکنی منفعتی فوت اولماز . ومشارکلردن هربری مستقلاً بر منزل صاحبی اولور

بناء علیه کرك عرصه ده وکرك قوناقده قسمت قضا جاری اولور

یعنی صاحبلرندن بری قسمت ایستیوبده دیکری امتناع ایلسه حاکم انلری جبراً تقسیم ایلر

١١٤٠ ماده

برعین مشترکك تفریق وتبعیضی صاحبلرندن برینه نافع ودیکرینه مضر یعنی منفعت مقصوده سنی مفوت اولوبده

نفعی اولان کیمسه قسمت ایستر ایسه کذلك حاکم آنی حکماً تقسیم ایلر

مثلا مشترك برخانه‌ده متشارك اولنلردن برینك حصه‌سی از اولوب‌ده بعدالتقسیم انده سکنی ایله انتفاع اولنه‌میه‌جق اولدیغی حالده حصه‌سی چوق اولان مشارکی قسمت ایستر ایسه حاکم انی قضاء تقسیم ایلر

١١٤١ ماده

تفریق وتبعیضی صاحبلرندن هربرینه مضر اولان برعین مشترکده قسمت قضا جاری اولماز

مثلا بردکرمن تقسیم اولنسه ارتق دکرمن اوله‌رق استعمال اولنه‌مز بوجهتله منفعت مقصوده فوت اولور . بناءعلیه مشارکلرندن یالکز برینك طلبی اوزرینه حاکم آنی تقسیم ایده‌مز . اما بالتراضی تقسیم اولنور . حمام وقویی وقنات وکچوك اوطه وایکی خانه ارەسنده‌کی حائط دخی بویله‌در . برحیوان ایله بر عربه وبر اکر وبرجبه وبر یوزك طاشی کبی پارەلنه وقیرلمغه محتاج اولان عروض دخی بوقبیلندندر که هیچ برنده قسمت قضا جاری اولماز

١١٤٢ ماده

برمشترك کتابك تقسیم اوراقی جائز اولمدیغی کبی متعدد

جلدلره منقسم اولان بر کتابك جلد بجلد تقسیمی دخی جائز اولماز

١١٤٣ ماده

ایکی یاخود زیاده کیمسه‌لر بیننده مشترك اولوب ده بشقه‌سنك اصلا دخوله حقی اولمیان طریقك بری قسمتنی ایستیوب ده دیکری امتناع ایتدیکی تقدیرده نظر اولنور . اکر بعدالقسمه هر برینه بر طریق قاله‌جق اولور ایسه تقسیم اولنور

والا قسمته جبر اولنماز . مکرکه هر برینك بشقه بشقه طریق ومنفذی اوله . اول حالده ینه تقسیم اولنور

١١٤٤ ماده

مسیل مشترك دخی طریق مشترك کبیدر که بری قسمت ایستیوب ده دیکری امتناع ایتدیکی تقدیرده اکر بعدالقسمه هر برینه صوینی آقیده‌جق قدر یر قالورسه یاخود مسیل اتخاذ ایده‌جك بشقه یری وار ایسه تقسیم اولنور . والا تقسیم اولنماز

١١٤٥ ماده

بر کیمسه حق مروری باقی اولمق اوزره ملکی اولان طریقی صاتە بیلدیکی کبی ایکی کشی بیننده مشترك اولان بر عقارك تقسیمنده طریق مشترکك رقبه‌سی یعنی ملکیتی برنده قالمق

وديكرينك يالكز حق مروری اولمق اوزره قسمت دخی جائز اولور

١١٤٦ ماده

بوخانه‌نك تقسيمنده ايكی حصه ارەسندكی حائط حصه‌دارلر بيننده مشترك اوله‌رق براغلمق جائز اولديغی كبی يالكز برينك ملكی اولمق اوزره قسمت دخی جائز اولور

(فصل خامس)

(كيفيت قسمت بياننده‌در)

١١٤٧ ماده

مال مشترك اكر مكيلاتدن ايسه كيل ايله وموزوناتدن ايسه وزن ايله وعددياتدن ايسه عدد ايله وذرعياتدن ايسه ذراع ايله تقسيم اولنور

١١٤٨ ماده

عرصه واراضی ذرعياتدن اولدقلرينه مبنی ذراع ايله تقسيم اولنور

اما اوزرلرنده‌كی اشجار وابنيه تقدير قيمت ايله تقسيم قلنورلر

١١٤٩ ماده

برقوناغك تقسيمنده برحصه‌نك ابنيه‌سی ديكر حصه‌نك

ابنیه‌سنه نسبتله دها قیمتلو اولدیغی تقدیرده ممکن ایسه دیکر حصه‌یه عرصه‌دن قیمتجه اکا معادل اوله‌جق قدر فضله یر ویریلور دکل ایسه اکا مقابل نقود علاوه ایدیلور

ماده ١١٥٠

ایکی کشی بیننده مشترك برخانه‌نك فوقانیسی برینه وتحتانیسی دیکرینه اعطا اولنمق اوزره قسمتی مراد اولندقده کرك فوقانی وکرك تحتانی تقویم اولنه‌رق قیمت اعتباریله تقسیم اولنور

ماده ١١٥١

بر قوناق تقسیم اولنه‌جق اولدقده قسام اولان کیمسه ابتدا انی کاغد اوزرنده تصویر وعرصه‌سنی ذراع ایله مساحه وابنیه‌سنی تقویم وصاحبلرینك حصه‌لرینه کوره تسویه وتعدیل وممکن ایسه هر حصه‌یی یکدیکره تعلق قالمامق اوزره حق طریق و شرب و مسیلی ایله افراز وبرنجی وایکنجی واوچنجی دیو تلقیب ایتملی و بعده قرعه چکملیدر . برنجی ابتدا اسمی چیقانك وایکنجی ثانیا اسمی چیقانك واوچنجی ثالثا اسمی چیقانك اولور . زیاده حصه وار ایسه ینه بوترتیب اوزره یورر

١١٥٢ ماده

تكاليف امريه اكر محـافظهٔ نفوذ ايچون ايسـه عدد رؤس اوزرينه تقسـيم اولنوب نسـوان وصبيان دفتر توزيعه ادخال اولنماز . واكر محافظهٔ املاك ايچـون ايسه مقدار ملك اوزرينه تقسيم اولنور

زيرا (٨٧) ماده ده مذكور اولديغى اوزره غرامت غنيمته كوره در

(فصل سادس)

(خيارات بياننده در)

١١٥٣ ماده

بيعده اولديغى كبى اجناس مختلفه نك تقسيمنده دخى خيار شرط و خيار رؤيت و خيار عيب وار در

مثلا حصه دارلردن برى شوقدر كيله بغداى واكا مقابل ديكرى بو قدر كيله ارپه ياخود برى شـو قدر قيون و اكا مقابل ديكرى بوقدر اينك آلمق اوزره مال مشتركى بالتراضى بينلرنده تقسيم ايتدكلرنده اكر بريسى شـو قدر كون مخـير اولمق اوزره شرط ايلمش اولسـه اول مدت ظرفنده ديلرسه قسمتى قبول وديلرسه فسخ ايدر و اكر بريسى هنوز مال مقسـومى كورمامش ايسه كوردكده

كذلك مخير اولور واكر بريسنك حصه سی عيبلو چيقسه ديلرسه قبول و ديلرسه رد ايلر

١١٥٤ ماده

متحد الجنس اولان قيمياتك تقسيمنده دخی خيار شرط و رؤيت وعيب وار در

مثلا مشترك اولان يوزقيون صاحبلری بيننده حصه لرينه كوره تقسيم اولندقده اكر بريسی شو قدر كون مخير اولمق اوزره شرط ايلمش اولسه اول مدت ظرفنده قسمتی قبول ايدوب ايتمامكه مخير اولور ٠ واكر هنوز قيونلری كورمامش ايسه كوردكده كذلك مخير اولور ٠ واكر بريسنك حصه سنه اصابت ايدن قيونلرك عيب قديمی ظهور ايتسه كذلك مخير اولوب ديلرسه قبول وديلرسه رد ايلر

١١٥٥ ماده

متحد الجنس اولان مثلياتك تقسيمنده خيار شرط ورؤيت اولميوب فقط خيار عيب واردر

مثلا ايكی كشی بيننده مشترك اولان بريغين بغدای تقسيم اولندقده شو قدر كون مخير اولمق شرطی معتبر اولماز ٠ وبری بغدايی كورمامش ايسه كوردكده مخير اولماز ٠ اما برينه يغينك اوست طرفندن وديكرينه الت طرفندن

ویریلوبده الت طرفی چورك چیقسه صاحبی مخیر اولوب دیلرسه قبول ودیلرسه رد ایدر

(فصل سابع)

(قسمتك فسخ واقالهسی بیاننده در)

١١٥٦ ماده

قرعهلر کاملا چکلدکده قسمت تمام اولور

١١٥٧ ماده

قسمت تمام اولدقده ارتق اندن رجوع اولنهماز

١١٥٨ ماده

اثنای قسمتده مثلا قرعهلرك چوغی چیقوبده یالکز بری قالمش اولدیغی حالده حصهدارلردن بری رجوع ایدهجك اولسهباقیلور . اکر قسمت رضا ایسهرجوع ایدهبیلور . واکر قسمت قضا ایسه رجوع ایدهمز

١١٥٩ ماده

بعد القسمه حصهدارلر کندی رضالریله قسمتی فسخ واقاله ایدرك مقسومی کافی السابق بینلرنده مشترك ایدهبیلورلر

١١٦٠ ماده

قسمتدهغبن فاحش اولدیغی تبین ایدر ایسه فسخ اولنهرق تکرار قسمت عادله ایله تقسیم اولنور

١١٦١ ماده

ترکه نك تقسیمندن صکره میتك دینی ظهور ایتسه قسمت فسخ اولنور

مکرکه ورثه دینی ایفا یاخود دائنلر الهجقلرندن انلری ابرا ایدرلر ویاخود میتك مقسومدن بشقه مالی اولوبده بورج انکله ایفا اولنور ایسه اول حالده قسمت فسخ اولنماز

(فصل ثامن)

(احکام قسمت بیاننده در)

١١٦٢ ماده

حصه دارلردن هر بری بعدالقسمه کندی حصه سنه مستقلا مالك اولور . برینك حصه سنده ارتق دیکرینك علاقه سی قالماز . و باب ثالثده بیان اولنه جغی وجهله هر بریسی کندی حصه سنده کیف مایشاء تصرف ایدر حتی ایکی کشی بیننده مشترك بر خانه تقسیم اولنوبده برینك حصه سنه ابنیه ودیکرینك حصه سنه عرصهٔ خالیه اصابت ایتدیکی صورتده عرصه صاحبی اول عرصه ده قویی قازار وکاریز یاپار وابنیه انشا ایدوب دیلدیکی قدر یوکسلك چیقار ابنیه صاحبنك هواسنی یاخود کونشی سد ایتسه بیله مانع اولهماز

١١٦٣ ماده

اراضی تقسیمنده اشجـار و چفتلك تقسیمنده اشجار ایله ابنیه من غیر ذکر داخـل اولور . یعنی اشجار وابنیه کیمك حصه سنده بولنور ایسه انك اولور . حین تقسیمده ذکر وتصریحه یاخود جمیع حقوقیله ویا جمیع مرافقیله دینلمك کبی برتعبیر عمومی ایله ادخاله حاجت یوقدر

١١٦٤ ماده

کرك اراضی و کرك چفتلك تقسیمنده اکین و میوه ذکر و تصریح اولنمدقجه داخل اولمیوب انلر کما کان مشترك اوله رق قالور . حین تقسیمده کرك جمیع حقـوقیله کبی بر تعبیر عمومی ایراد اولنسون وکرك اولنمسون

١١٦٥ ماده

مقسـومك اراضی مجاوره ده اولان حق طریق ومسیلی هر حالده داخل قسمت اولور . یعنی کیمك حصه سنده واقع اولورسه انك حقوقندن اولور . حین قسمتده کرك جمیع بحقوقیله دینلسون وکرك دینلمسون

١١٦٦ ماده

حـین قسـمتده بر حصه نك دیکر حصه ده طریق یاخود مسـیلی اولمسی شرط ایدیلورسـه اول شرطه رعایت ایدیلور

ماده ١١٦٧

بر حصه‌نك ديكر حصه‌ده طريقى اولوب‌ده حين قسمتده ابقاسى شرط ايدلمامش ايسه بشقه طرفه صرف وتحويلى قابل اولديغى تقديرده صرف وتحويل اولنور. حين قسمتده كرك جميع حقوقيله دنيلسون وكرك دينلمسون اما طريقك بشقه طرفه صرف وتحويلى قابل اولمديغى تقديرده باقيلور. اكر حين قسمتده جميع حقوقيله دينلمش ايسه طريق داخل قسمت اوله‌رق حالى اوزره ابقا اولنور. واكر جميع حقوقيله كبى برتعبير عمومى علاوه ارلنمامش ايسه قسمت فسخ اولنور

بوخصوصده مسيل دخى عينيله طريق كبيدر

ماده ١١٦٨

ايكى كشى بيننده مشترك برخانه‌ده ديكر كمسنه‌نك طريقى اولوب‌ده خانه صاحبلرى اول خانه‌يى تقسيم ايده‌جك اولدقلرنده طريق صاحبى مانع اوله‌ماز. فقط انلر دخى خانه‌يى تقسيم ايتدكلرنده طريقى حالى اوزره ترك ايدرلر

واوچى بالاتفاق خانه ايله برابر طريقى دخى صاتدقلرى تقديرده اكر طريق اوچنك بيننده مشترك ايسه ثمن اوچنك بيننده تقسيم اولنور

واکر طریقك رقبه‌سی قوناق صاحبلرینك اولوبده اول کمسنه‌نك یالکز حق مروری وار ایسه هر بری حقنی الور

شویله که عرصه برکره حق مرور ایله و برکره حق مرورسز تقویم اولنوب ایکی قسمت بیننده‌کی فضله حق مرور صاحبنك اولور . وباقیسی خانه صاحبلرینه عائد اولور

مسیل دخی طریق کبیدر . یعنی بر مشترك خانه‌ده دیکر کمسنه‌نك حق مسیلی اولسه اول خانه صاحبلری خانه‌یی تقسیم ایدوب مسیلی حالی اوزره ترك ایدرلر

۱۱٦۹ ماده

بر قوناغك حوالیسنده دیکر کمسنه‌نك منزلی اولوبده منزل صاحبی اول حولیدن مرور ایدر اولدیغی حالده قوناق صاحبلری قوناغی تقسیم ایده‌جك اولدقلرنده منزل صاحبی مانع اوله‌ماز

فقط انلر قوناغی تقسیم ایتدکلرنده منزلك قپوسی عرضنده اکا بر یول ترك ایدرلر

۱۱۷۰ ماده

ایکی‌یه تقسیم اولنان بر قوناغك ایکی قسمی ارەسنده بر حائط اولوبده بر قسمك دیکر حائطنك اوزرنده‌کی کیرشلرك

اوجلری اول حائط مشترك اوزرنده بولنديغی صورتده اكر حين قسمتده اول كيرشلرك رفعی شرط ايدلمش ايسه رفع اولنور . والا رفع اولنماز

ايكی قسم اره‌سنده‌كی حائط برحصه‌دارك واوجلری اول حائط اوزرينه بنديرلمش اولان كيرشلر ديكر حصه‌دارك ملكی اولمق اوزره تقسيم اولنديغی صورتده دخی حكم ينه بو وجهله در

١١٧١ ماده

برقسمده واقع اولان اغاجلرك داللری ديكر قسمك اوزرينه صارقمش اولديغی صورتده دخی اكر حين قسمتده قطعی شرط ايدلمامش ايسه اول داللر كسديريله‌مز

١١٧٢ ماده

بر طريق خاصده حق مروری اولان برمشترك خانه تقسيم اولندقده حصه‌دارلردن هر بری اول طريقه قپو و پنجره آچه‌بيلور . سائر اصحاب طريق اكا مانع اوله‌ماز

١١٧٣ ماده

قابل قسمت اولان بر ملك مشتركده حصه‌دارلردن بری كندوسيچون ديكر حصه‌دارك اذنی اولمقسزن بر بنا

یاپدقدنصکره دیکر حصه‌دار قسمت طلب ایتدکده تقسیم اولنور
اول بنا بانیسنك حصه‌سنه اصابت ایدرسه فبها • واکر دیکر حصه‌دارك حصه‌سنه اصابت ایدرسه بو حصه‌دار اول بنایی هدم ورفع ایتدیره‌بیلور

(فصل تاسع)

(مهایئه بیاننده در)

١١٧٤ ماده

مهایئه • قسمت منافعدن عبارتدر

١١٧٥ ماده

مثلیاتده مهایئه جاری اولماز . مهایئه اول قیمیاتده جاری اولورکه عینلری باقی اوله‌رق انلرله انتفاع ممکن اوله

١١٧٦ ماده

مهایئه ایکی نوعدر • نوع اول زمانا مهایئه در نته‌کیم ایکی کشی بیننده مشترك اراضی‌یی بر سنه بری و دیکر سنه دیکری زراعت ایتمك و بر مشترك قوناق صاحبلرندن هر بری بالمناوبه اول قوناقده برر سنه اوتورمق اوزره مهایئه‌لری کبی

نوع ثانی. مکانا مهایئه در
نته کیم ایکی کشی بیننده مشترك اولان اراضینك یاریسنی
بری ودیکر یاریسنی دیکری زراعت ایتمك و مشترك
قوناغك بر طرفنده بری ودیکر طرفنده دیکری یاخود
اوست قاتنده بری و آلت قاتنده دیکری ومشترك ایکی
خانه نك بریسنده بری ودیکرنده دیکری اوتورمق اوزره
مهایأه لری کبی

١١٧٧ ماده

بر مشترك حیوانی صاحبلری بالمناوبه قوللانمق اوزره
مهایئه جائز اولدیغی کبی ایکی مشترك حیواندن برینی
بری ودیکرینی دیکری قوللانمق اوزره مهایئه دخی
جائز اولور

١١٧٨ ماده

زمانا مهایئه بر نوع مبادله در
شویله که بر حصه دارك کندو نوبتنده کی حصهٔ منفعتی
دیکر حصه دارك نوبتنده کی حصهٔ منفعتیله مبادله ایدلمش
اولور. بوجهتله زمانا مهایئه اجاره حکمنده در
بناء علی ذلك زمانا مهایئه ده شو قدر کون یاخود شو
قدر آی کبی بر مدت ذکر و تعیین اولنمق لازمدر

۱۱۷۹ ماده

مكانا مهايئه بر نوع اقرار در

شويله كه ايكى حصه دارك مثلا برمشترك قوناقده اولان منفعتلرى شايع يعنى اول قوناغك هر جزئنه شامل ايكن مهايئه ايله برينك منفعتى اول قوناغك برقطعه سنده و ديكرينك منفعتى ديكر قطعه سنده جمع ايدلمش اولور بناء على ذلك مكانا مهايئه ده ذكر و تعيين مدت لازم دكلدر

۱۱۸۰ ماده

زمانا مهايئه ده بدايت ايچون يعنى حصه دارلردن قنغيسى اول انتفاع ايتمك ايچون قرعه چكلديكى كبى مكانا مهايئه ده دخى قرعه ايله تعيين محل اولنمليدر

۱۱۸۱ ماده

مشترك و متعدد شيلرك صاحبلرندن برى مهايئه استيوبده ديكرى امتناع ايتدكده اكر اول عين مشتركلر متفق المنفعه ايسه لر مهايئه يه جبر اولنور و اكر مختلف المنفعه ايسه لر جبر اولنماز

مثلا ايكى مشترك خانه دن برنده برى و ديكرنده ديكرى ساكن اولمق وايكى مشترك حيواندن برينى برى وديكرينى ديكرى قوللانمق اوزره برى مهايئه ايستيوبده

دیكری امتناع ایلسه مهایئه جبر اولنور . اما بری
خانه‌ده ساكن اولوب دیكری حمامی ایجار ایلك یاخود
بری خانه‌ده ساكن اولوب دیكری اراضی‌یی زراعت
ایتمك اوزره بالتراضی مهایئه جائز ایسه‌ده بری امتناع
ایتسه مهایئه‌یه جبر اولنماز

١١٨٢ ماده

قابل قسمت اولان مال مشترك صاحبلرندن بری قسمت
و دیكری مهایئه ایستسه قسمت ادعاسی قبول اولنور
و هیچ بریسی قسمت طلبنده اولمدیغی حالده بری مهایئه
استیوب ده دیكری امتناع ایلسه مهایئه جبر اولنور

١١٨٣ ماده

قابل قسمت اولمیان برعین مشترك صاحبلرندن بری مهایئه
استیوب ده دیكری امتناع ایلسه مهایئه‌یه جبر اولنور

١١٨٤ ماده

سفینه و دكرمن وقهوه‌خانه وخان وحمام كبی عموماً
اجرتله منتفع اولدیغی عقارات مشتركه اهلنه ایجار ایله
اجرتی حصه‌دارلر بیننده حصه‌لرینه كوره تقسیم اولنور
واكر حصه‌دارلردن بری حصه‌سنی ایجاردن امتناع ایدر
سه مهایئه‌یه جبر اولنور . فقط برینك نوبتنده غله‌سی

يعنى كراسى زياده اولورسه اول زياده حصه دارلر بيننده تقسيم اولنور

١١٨٥ ماده

حصه دارلردن هر برى زمانا مهايئه دن صكره كندو نوبتنده عقار مشترکی ومكانا مهايأه دن صكره كندو حصه سنه اصابت ايدن قطعه يى بالذات استعمال ايده بيلديكى كبى آخره ايجار ايله كندوسيچون اجرتنى اخذ ايده بيلور

١١٨٦ ماده

ابتدا منافع اوزرينه مهايئه اولندقدن صكره حصه دارلر كندو نوبتلرينى ايجار ايدوبده برينك نوبتنده غله زياده اولسه ديكر حصه دار اول زياده ده مشارك اولماز اما ابتدا استغلال ايتمك اوزره مثلا بر مشترك خانه نك كراسنى بر آى برى و بر آى ديكرى آلمق اوزره مهايئه ايتسه لر فضله سى مشترك اولور

فقط ايكى خانه دن برينك غله سنى برى و ديكرينك غله سنى ديكرى آلمق اوزره مهايئه ايتدكلرنده برخانه نك غله سى زياده اولسه ديكر حصه دار اكا مشارك اولماز

١١٨٧ ماده

اعيان اوزرينه مهايئه جائز اولماز

مثلا مشترك اشجار میوه‌لری ومشترك حیوانلرك سوتی ویوكی اعیاندن اولمغله اشجار مشترکه‌دن بر مقدارینك میوه‌سنی مشارکلردن بری ودیگر مقداری‌نك میوه‌سنی دیگری و دیوشرمك و مشترك قیونلرك برسوریسنك سوتینی ویوكنی بری ودیگر برسوریسنك سوتینی ویوكنی دیگری آلمق اوزره مهایئه صحیح اولماز

١١٨٨ ماده

حصه‌دارلر بالتراضی بینلرنده مهایئه ایتدكلرنده بعده یالكز بریسی آنی فسخ ایده‌بیلور ایسه‌ده بری كندی نوبتنی آخره ایجار ایتمش ایسه مدت اجاره منقضی اولمدقجه دیگری مهایئه‌یی فسخ ایده‌مز

١١٨٩ ماده

حكم حاكم ایله اجرا اولنان مهایئه‌یی حصه‌دارلردن یالكز بری فسخ ایده‌مز ایسه ده هپسی بالتراضی فسخ ایده‌بیلور

١١٩٠ ماده

حصه‌دارلردن بری حصه‌سنی صاتمق یاخود تقسیم ایلمك مراد ایتدكده مهایئه‌یی فسخ ایده‌بیلور

اما مجرد مال مشتركی اسكی حالنه اعاده ایتمك اوزره

بلا سبب مهایئه‌یی فسخ ایده‌جك اولسه حاکم اکا مساعده ایتمز

۱۱۹۱ ماده

حصه‌دارلردن برینك یاخود هپسنك وفاتیله مهایئه باطل اولماز

(باب ثالث)

(حیطان و جیرانه متعلق مسائل بیاننده اولوب)

(درت فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(احکام املاکه دائر بعض قواعد بیاننده در)

۱۱۹۲ ماده

هرکس ملکنده کیف مایشاء تصرف ایدر • فقط بشقه‌سنك حقی تعلق ایدرسه مالکی ملکنده استقلال اوزره تصرفدن منع ایدر

مثلا فوقانیسی برینك و تحتانیسی دیگرك ملکی اولان ابنیه‌ده فوقانی صاحبنك تحتانیده حق قراری وتحتانی صاحبنك فوقانیده حق سقفی یعنی کونشدن وباغموردن تستر وتحفظ حقی اولمغله بریسی دیگرك اذنی اولمدقجه اکا مضر اوله‌بیله‌جك برشی یاپه‌ماز وکندو بناسنی‌یقه‌ماز

ماده ١١٩٣

فوقانی ایله تحتانینك زقاق قپوسی بر اولدیغی حالده ایکیسنك صاحبلری اول قپویی مشترکاً استعمال ایدرلر . احد هما آخری دخول وخروجدن منع ایده‌مز

ماده ١١٩٤

کیم که بریره مالك اولورسه مافوقنه وماتحتنه دخی مالك اولور

یعنی ملکی اولان عرصه‌ده ایستدیکی ابنیه‌یی یاپه‌ق ودیلدیکی قدر چیقمق وزمینی حفریله مخزن یاپه‌ق ودیلدیکی قدر درین قویی قازمق کبی تصرفاته مقتدر اولور

ماده ١١٩٥

کسنه خانه‌سنده احداث ایلدیکی اوطه‌سنك سچاغی قومشوسنك خانه‌سی اوزرینه اوزاده‌ماز . اوزادرسه اول خانه اوزرینه کلان مقداری قطع اولنور

ماده ١١٩٦

برکیمسه‌نك باغچه‌سنده‌کی اغاجك داللری قومشوسنك خانه‌سی یاخود باغچه‌سی اوزرینه اوزامش اولسه اول داللری باغلایوب کیرو چکدیرمك یاخود کسدیرمك ایله کندو هواسنی تفریغ ایتدیرمکه قومشوسنك صلاحیتی واردر

اما اغاجك كولكه سى قومشوسنك باغچه سنده كى مزروعاته مضردر ديو اغاج كسيله مز

ماده ١١٩٧

هيچ كيمسه ملكنده تصرفدن منع اولنه ماز . مكركه آخره ضرر فاحشى اوله . اول حالده منع اولنه بيلور . نته كيم فصل ثانيده تفصيل اولنور

(فصل ثانى)

(معاملات جواريه حقنده در)

ماده ١١٩٨

هركس كندى ملكى اولان حائط اوزرينه ديلديكى قدر چيقار واستديكى شيئ ياپار ضرر فاحشى اولمدقجه قومشوسى مانع اوله ماز

ماده ١١٩٩

بنايه ضرر ويرن يعنى بنايه وهن كتورن وانهدامنه سبب اولان ياخود حوايج اصليه يى يعنى سكنى كبى بنادن مقصود اولان منفعت اصليه يى منع ايدن شيلر ضرر فاحشدر

ماده ١٢٠٠

ضرر فاحش بأى وجه كان دفع ايتديريلور

مثلا برخانه‌نك اتصالنده تیمورجی دكانی یاخود دكرمن یاپیلوبده تیمور ضربندن یادكرمنك دورانندن اول خانه‌نك بناسنه وهن كلمك یاخود فرون احداث ایله توتونك كثرتندن ویابزر خانه احداث ایله رایحهٔ كریهه‌سندن اول خانه‌ده اوتوریله‌میه‌جق مرتبه صاحبی متأذی اولمق ضرر فاحش اولمغله بوضررلر بأی وجه كان دفع وازاله ایتدیریلور

وكذا بركیمسه دیكرك خانه‌سنه متصل عرصه‌سنده خرق احداث ایدرلزدكرمنه صو اجرا ایتمكله خانه‌نك دیوارینه وهن كلسه یاخود بركیمسه قومشوسنك دیوارینك دیبنی مزبله اتخاذ وسپورندی القا ایتمكله دیوار چوریسه دیوارك صاحبی ضررینی دفع ایتدیرر

كذلك برینك خانه‌سی قربنده دیكرك احداث ایلدیكی خرمنك توزی كلمكله اول خانه‌ده طوریله‌میه‌جق مرتبه صاحبی متأذی اولسه ضرری دفع ایتدیریلور

نته‌كیم برینك خرمن یری قربنده‌دیكری برمرتفع بنا احداث ایله خرمنك روزكارینی سد ایلسه ضرر فاحش اولمغله دفع ایتدیریلور كذلك بركیمسه بزازلر چارشوسنده‌آشجی دكانی احداث ایدوبده توتونی قومشوسنك امتعه‌سنه اصابت ایله ضرر فاحشی اولسه دفع ایتدیریلور

وكذلك بر كيمسه نك خانه سنده كي كاريز ياريلوبده قومشوسنك خانه سنه جريان ايتمكله ضرر فاحش اولسه قومشوسنك دعواسي اوزرينه اول كاريزك تعمير واصلاحي لازم كلور

١٢٠١ ماده

بر خانه نك هواسني ياخود نظارتني كسمك وياخود كونشك دخولني منع ايتمك كبي حوائج اصليه دن اولميان منافعه مانع اولمق ضرر فاحش دكلدر

فقط ضيايي بالكليه سد ايتمك ضرر فاحشدر

بناء عليه بر كيمسه بربنا احداث ايله قومشوسنك بر پنجره لي اولان اوطه سنك پنجره سني سد ايدوبده يازي اوقونه ميه جق مرتبه قرانلق اولسه ضررفاحش اولمغله دفع ايتديريلور . قپوسندن ضيا السون دينيله مز . زيرا اوطه سنك قپوسي صوغوقدن واسباب سائره دن ناشي قپانمغه محتاج اولور

واكر اوطه نك ايكي پنجره سي اولوبده بريسي بروجه بالا بنا احداثيله سد ايدلمش اولسه ضرر فاحش عد اولنماز

١٢٠٢ ماده

مطبخ وقويي باشي وخانه نك حوليسي كبي مقر نسوان اولان محلك كورنمسي ضرر فاحش عد اولنور .

بناء على ذلك بركمسنه‌نك خانه‌سنده احداث ايلديكى پنجره‌سندن ياخود مجدداً انشا ايلديكى بنانك پنجره‌سندن جارملا صقنك ياخود زقاق آشورى خانه‌سى اولان بركيمسه‌نك مقر نسوان اولان محلى كورينور اولسه بوضررك رفعيله امر اولنور . اول كمسنه دخى نسوان كورنميه‌جك صورتده ديوار ياخود تخته پرده ياپوب اول ضررى دفع ايتمكه مجبور اولور . اما بهرحال پنجره‌سنى سد ايتمك اوزره جبر اولنه‌ماز

نته كيم چيتدن معمول برحائطك ارالغندن قومشونك مقرنسوان اولان محلى كورينور اولسه اول ارالقلرى سد ايتمك اوزره حائطك صاحبنه امر اولور . اما يقوبده ديوار ياپمق اوزره جبراولندماز

(۲۲) ماده‌يه باق

۱۲۰۳ ماده

برينك انسان بويندن يوكسك برده پنجره‌سى اولوبده احتمالكه نردبان وضعيله قومشوسنك مقر نسوان اولان محلنه نظر ايلر ديو قومشوسى اول پنجره‌يى سد ايتديره‌مز

(۷٤) ماده‌يه باق

۱۲۰٤ ماده

باغچه مقر نسوان عد اولنماز

بناء علیه برکیمسه‌نك خانه‌سندن قومشوسنك مقر نسوان اولان محلی کورنمیوب فقط باغچه‌سی کورنمکله قومشوسی مجرد ارالقده نسوان باغچه‌یه چیقدقده خانه‌کدن کورنمکله باغچه‌مه اولان نظارتکی کس دیه‌مز

۱۲۰۵ ماده

برکیمسه باغچه‌سنده‌کی میوه اغاجنه چیقدقده قومشوسنك مقر نسوان اولان محلی کورینور اولسه کیمسنه اغاجك اوزرینه چیقه‌جق اولدقده نسوان تستر ایتمك ایچون اخبار ایتمك لازمدر ۰ اخبار ایتدیکی تقدیرده حاکم انی بلا اخبار اول اغاجه چیقمقدن منع ایدر

۱۲۰۶ ماده

ایکی کشی بینلرنده مشترك اولان قوناغی تقسیم ایتدکلرنده برینك حصه‌سنه اصابت ایدن محلدن دیکرینك مقرنسوان اولان محلی کورینور اولسه مشترکا بینلرنده برستره اتخاذ ایتملری ایچون امر اولنور

۱۲۰۷ ماده

برکیمسه مشروع اوله‌رق ملکنده تصرف ایتمکده ایکن بشقه‌سی انك یاننده بنا احداثیله کندوسی متضرر اولسه ضررینی انجق کندو دفع ایتمك لازم کلور

مثلا برخانه‌نك قدیمی پنجره‌لرندن دیکر کیمسنه‌نك محدث

خانه‌سنڭ مقر نسوان اولان محلی كورينور اولسه محدث
خانه صاحبی مضرتنی كندو دفع ايتمك لازمكلور ٠
عتيق خانه صاحبندن ادعايه صلاحيتی يوقدر ٠ نته‌كيم
بركمسه تيمورجی دكاننه متصل عرصه‌سنده برخانه احداث
ايلسه تيمور ضربندن خانه‌مه ضرر فاحش ترتب ايديور
ديو دكانی تعطيل ايتديره‌مز ٠ وكذا اسكيدن خرمن يری
اولان برمحلڭ قربنده بری خانه احداث ايتدكده خرمنڭ
توزی خانه‌م اوزرينه كليور ديو خرمن صاحبنه بوراده
خرمن دوكه ديه‌مز

ماده ١٢٠٨

بر منزلڭ قديمی يعنی عتيق پنجره‌لردن قومشوسنڭ
عرصهٔ خاليه‌سی كورينوركن منزل محترق اولدقده اولا
قومشوسی اول عرصه‌ده خانه احداث ايتدكدن صكره
اول منزلی دخی صاحبی وضع قديمی اوزوه بنا ايده‌رك
آچديغی پنجره‌لردن اول محدث خانه‌نڭ مقر نسوان
اولان محلی كورينور اولسه بو مضرتی خانه صاحبی
كندو دفع ايتمك لازم كلور ٠ صاحب منزله نظارتكی
كس ديو جبر ايده‌مز

ماده ١٢٠٩

بركيمسه‌نڭ خانه‌سنده احداث ايلديكی پنجره‌لر ايله

قومشوسنك مقرنسوان اولان مواضعى بيننده قومشوسنك
بر يوكسك اوطه سى اولمغله مقرنسوان اولان محلى اول
پنجره لردن كورنمز ايكن قومشوسى اول اوطه يى هدم
ايتمكله اول پنجره لردن قومشوسنك مقرنسوان اولان محلى
كورينور اولسه قومشوسى مجرد پنجره لر محدث ايدى
انكچون نظارتكى كس ياخود پنجره لرى سدايت ديه ميوب
مضرتنى كندو دفع ايتمك لازم كلور

١٢١٠ ماده .

حائط مشتركى صاحبلرندن برى ديكرينك اذنى اولمدقجه
ترفيع ايده مز و اوزرينه كوشك و سائره يابه مز . كرك
آخره مضر اولسون وكرك اولمسون

فقط بريسى عرصه سى اوزرينه اوطه بنا ايتمك اوزره
كيرش وضع ايده جك يعنى كيرشلرك اوجلرينى اول حائط
اوزرينه بنديره جك اولسه مشاركى اكا مانع اوله ماز .
لكن اون قدر كيرش وضع ايده جك ايسه مشاركنك
دخى اولقدر كيرش وضعنه حقى اوله جغندن حائط نقدر
كيرش وضعنه متحمل ايسه انجق نصفى قدر كيرش
وضع ايده بيلوب زياده يه تجاوز ايده مز

واكر اول حائط اوزرنده فى الاصل ايكيسنك دخى

مساوات اوزره کیرشلری اولدیغی حالده بری کندی کیرشلرینی تزیید ایده‌جك اولسه منع ایده‌بیلور

١٢١١ ماده

حائط مشترك صاحبلرندن بری اول حائط اوزرنده کی کیرشلرك محللرینی صاغه صوله واشاغیدن یوقارویه دکشدیره‌مز ٠ اما کیرشلرك اوجلری یوکسکده ایکن ایندیروبده حائطك دها اشاغیسنه وضع ایده‌بیلور

١٢١٢ ماده

برکیمسه‌نك صو قویوسی قربنده قومشوسی بر کنیف یا کاریز یاپوبده اول قوینك صوینی افساد ایلسه ضرری دفع ایتدیره‌بیلور ٠ و بر وجهله دفع ضرری قابل اولماز ایسه اوکنیف یاکاریز قپاتدیریلور

کذلك برصو یولنك یاننده برینك یاپدیغی کاریزك چرکابی صویه واصل اوله‌رق ضرر فاحشی اولوبده قپاتمقدن غیری صورتله دفع ضرری قابل اولمسه اول کاریز قپاتدیریلور

(فصل ثالث)

(طریقلر حقنده در)

١٢١٣ ماده

بر طریقك ایکی طرفنده خانه‌سی اولان کیمسه برندن

دیکرینه کوپری انشا ایده جك اولسه منع اولنور . اما انشـا ایتدکدن صکره اکر ماره یه ضرری یوق ایسه هدم اولنماز

فقـط بو یله طریق عام اوزره یاپلمش اولان کو پریلر ده وشهنیشـینلرده حق قرار اولمـاز . بنـاء علی ذلك بر وجه بالا طریق عام اوزره انشا اولنان کو پری منهدم اولدقدن صکره صاحبی بنا ایده جك اولسه ینه منع اوله بیلور

۱۲۱٤ ماده

طریق عام اوزرنده الچق چیقندیلر وشهنیشینلر کبی ماره یه ضرر فاحشی اولان شیلر قدیم اولسه بیله رفع ایتدیریلور

(۷) ماده یه باق

۱۲۱۵ ماده

بر کیمسـه خانه سنی تعمیر ایده جك اولدقده ماره یه ضرر ویرمامك شرطیله طریقك بر طرفنده سریعا چامور یاپوب بناسنه صرف ایده بیلور

۱۲۱٦ ماده

لدی الحاجه امر سـلطانی ایله برکمسـه نك ملکی قیمتیله النوب طریقه الحـاق اولنه بیـلور . فقط تأدیهٔ ثمن اولنمـدقجـه ملکی یدندن النه ماز (۲۵۱) و (۲٦۲) ماده لره باق

١٢١٧ ماده

ماره یه مضرتی اولمدیغی حالده بر کمسنه طریقك فضله اولان یرینی ثمن مثلیله جانب میریدن الوب خانه سنه الحاق ایده بیلور

١٢١٨ ماده

طریق عامه کیم اولور ایسه اولسون مجدد قپو آچه بیلور

١٢١٩ ماده

طریق خاصده حق مروری اولمیان کمسنه مجددا قپو آچه ماز

١٢٢٠ ماده

طریق خاص انده حق مروری اولنلرك ملك مشترکلری کبیدر

بناء علیه طریق خاص اصحابندن بریسی سائرینك اذنی اولمدقجه کرك مضر اولسون وکرك اولمسون اول طریقده برشی احداث ایده مز

١٢٢١ ماده

طریق خاص اصحابندن بری سائر اصحاب طریقك اذنی اولمدقجه مجدداً بنا ایلدیکی خانه سنك طامله سنی اول طریقه اقیده ماز

۱۲۲۲ ماده

بر کیمسه طریق خاصده اولان قپوسنی سد ایتمکله حق
مروری ساقط اولماز
بناء علیه صکره کندوسی وخانه سنی صاتسه مشتریسی
تکرار قپوسنی آچه بیلور

۱۲۲۳ ماده

طریق عامدن مرور ایدنلرك کثرت ازدحامدن ناشی طریق
خاصه دخول ایتمکه حقلری واردر
بناء علیه بر طریق خاص اصحابی بینلرنده بالاتفاق اول
طریق خاصی صاته مازلر • و بینلرنده تقسیم ایده مزلر •
واغزینی سد ایلیه مزلر

(فصل رابع)

(حق مرور ومجری ومسیل بیاننده در)

۱۲۲٤ ماده

حق مرورده وحق مجراده وحق مسیلده قدمه اعتبار
اولنور
یعنی بونلر قدیمدن اوله کلدیکی وجه اوزره ترك وابقا
اولنورلر
زیرا (٦) ماده حکمنجه قدیم اولان شی حالی اوزره

ابقا اولنور ٠ وخلافنه دليل اولمدقجه تغيير اولنماز اما شرعه مخالف اولان قديمه اعتبار يوقدر ٠ يعنى فى الاصل نامشروع اولەرق ياپلمش اولان شى قديم اولسەده اكا اعتبار اولنميوب ضرر فاحشى وار ايسه ازاله اولنور (٢٧) مادەيه باق

مثلا برخانەنك چركابى ازقديم طريق عامه جارى اولەكلسه ومارەيه ضررى اولسه قدمنه اعتبار اولنميوب ضررى دفع ايتديريلور

١٢٢٥ ماده

برينك عرصەسندن ديكر كمسەنك حق مرورى اولديغى حالده عرصه صاحبى آنى مرور وعبوردن منع ايدەمز

١٢٢٦ ماده

مبيحك اباحەسندن رجوعه صلاحيتى واردر ٠ و برضرر اذن و رضا ايله لازم اولماز

بناء على ذلك بركمسنه ديكرك عرصەسندن حق مرورى اولمديغى حالده مجرد صاحبنك اذنيله بر مدت مرور ايتدكدن صكره صاحبى ديلرسه انى مروردن منع ايدەبيلور

١٢٢٧ ماده

برينك عرصەسندن بر ممر معينده حق مرورى اولان

كسه‌نك اذنيله صاحب عرصه اول، ممر اوزرينه بنا
احداث ايلسه اول كسنه‌نك حق مروری ساقط اولوب
صاحب عرصه ايله ارتق مخاصمه‌يه حقی قالماز
(٥١) ماده‌يه باق

١٢٢٨ ماده

برينك عرصه‌سندن ديكر كسنه‌نك خرقی ياخود صو
يولی بحق جاری اوله كاوركن عرصه صاحبی فيمابعد
اجرا ايتديرمم ديو منع ايده‌مز
و بونلر اصلاح و تعميره محتاج اولدقده ممكن ايسه
صاحبی مجرايه دخول ايله بونلری اصلاح و تعمير ايدر
اما اول عرصه‌يه كيرمدكجه تعميرلری ممكن اولمديغی
حالده صاحبی عرصه‌سنه كيرمكه اذن و يرمز ايسه
حاكم طرفندن كندوسنه يا عرصه كه كيرمك اوزره اذن
و ير ياخود سن تعمير ايت ديو جبر اولنور

١٢٢٩ ماده

بر خانه‌نك ياغمور صولری ازقديم قومشونك خانه‌سنه
آقفده اولديغی حالده قومشوسی بوندن صكره اقتمم ديو
منع ايده‌مز

١٢٣٠ ماده

بر طريقده اولان خانه‌لرك طاماه‌لری از قديم اول طريقه

منصب و اورادن الت طرفنده واقع بر عرصه ایچندن جاری اوله کلورکن عرصه صاحبی عرصه سنده کی مسیل قدیمی سد ایده مز . سد ایدرسه حاکم طرفندن سدی رفع ایله وضع قدیمنه ارجاع اولنور

۱۲۳۱ ماده

کسنه محدث اوطه سنك طامله سنی آخرك خانه سنه اقیده ماز

۱۲۳۲ ماده

برخانه ده حق مسیلی اولان کاریزی خانه صاحبی یاخود صاتار ایسه مشتریسی کمافی السابق اققدن منع ایده مز

۱۲۳۳ ماده

برخانه دن بحق جاری اولان کاریز طولوب یاخود یاریلوبده خانه صاحبنه ضرر فاحش اولسه کاریزك صاحبی بو ضرری دفعه مجبور اولور

(باب رابع)

(شركت اباحه بياننده اولوب يدى فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(مباح اولوب اولميان شيلر بياننده‌در)

ماده ١٢٣٤

صو واوت وآتش مباحدر . ناس بو اوچ شيده شركادر

ماده ١٢٣٥

يرالتنده جريان ايدن صولر كيمسه‌نك ملكى دكلدر

ماده ١٢٣٦

برشخص مخصوصك سعى وعملى ايله استنباط اولنمش اولميوبده ناسك انتفاع ايده كلديكى قويولر بين الناس مشترك ومباح اولان شيلردندر

ماده ١٢٣٧

دكزلر و بيوك كوللر مباحدر

ماده ١٢٣٨

مملوك اولميان انهار عامه كه مقاسمه يعنى برجماعتك ملكى اولان مجراره داخل اولميان نهرلردر . بونلر دخى مباحدر

نیل وفرات وطونه وطونجه کبی

١٢٣٩ ماده

انهار مملوکه یعنی بروجه مشروح مقاسمه داخل اولان نهرلر ایکی نوعدر

نوع اول اول نهرلردر که صویی بین الشرکا متفرق ومنقسم اولور فقط انلرك اراضیسنده تماماً محو اولمیوب بقیه‌سی عامه‌یه مباح اولان مفازه‌لره یعنی قیرلره جریان ایدر

بوقبیلدن اولان نهرلر من وجه عام اولدیغندن بونلره دخی نهر عام دینلور بونلرده دخی شفعه جاری اولماز

نوع ثانی نهر خاصدرکه صویی اشخاص معدوده‌نك اراضیسنه متفرق ومنقسم اولور . واراضیلرینك نهایتنه وارنجه محو اولوب برمفازه‌یه منفذی اولماز . ایشته شفعه انجق بونوعده جاری اولور

١٢٤٠ ماده

بر کیمسه‌نك اراضیسنه نهرك کتوردیکی چامور انك ملکیدر . دیکر کمسنه اکا تعرض ایده‌مز

١٢٤١ ماده

صاحبسز یرلرده خدایی نابت اولان اوتلر مباح اولدیغی

کبی بر کیمسه‌نك ملکنده سببیتی اولقسزین خدایی نابت
اولان اوتلر دخی مباحدر
اما بوخصوصده اول کیمسه‌نك تسببی اولسه شویله که
اراضیسنی سقی ایتسه یاخود اطرافنه خندق چویرمك
کبی بروجهله انبات ایچون اعداد و تهیه ایلسه اول
اراضیده حاصل اولان نباتات کندوسنك مالی اولور ·
آخر کمسنه انلردن برشی الەمز · الو بده استهلاك ایدرسه
ضامن اولور

ماده ١٢٤٢

اوت · ساقی اولمیان نباتات اولوب اشجاره شامل
اولماز
منتار دخی اوت حکمنده در

ماده ١٢٤٣

جبال مباحه‌ده یعنی کمسنه‌نك ید تملکنه کچمامش اولان
طاغلرده‌کی خدایی نابت اغاجلر مباحدر

ماده ١٢٤٤

بر کیمسه‌نك ملکنده خدایی نابت اولان اغاجلر کندوسنك
ملکیدر · انك اذنی اولمدقجه بشقه‌سی انلری احتطاب
ایده‌مز · ایدرسه ضامن اولور

١٢٤٥ ماده
بر کیمسه بر اغاجی آشیلەسه آشی قلمندن سورن فلیزلر کندوسنك ملکی اولدیغی کبی میوەلری دخی انك اولور

١٢٤٦ ماده
بر کیمسەنك نفسیچون اکدیکی تخمك هر درلو حاصلاتی کندی مالیدر کمسنه طرفندن تعرض اولنەماز

١٢٤٧ ماده
آو مباحدر

(فصل ثانی)

(مباح اولان شیلرك کیفیت استملاکی بیاننده در)

١٢٤٨ ماده
اسباب تملك اوچدر • برنجیسی بیع و هبه کبی ملکی بر مالکدن دیکر مالکه ناقلدر • ایکنجیسی ارث کبی بر کمسنەنك دیکره خلف اولمسیدر • اوچنجیسی مالکی اولمیان بر مباح شیئ اله کچورمکدر • بودخی یاحقیقیدر که اول شیئه حقیقة وضع ید ایلمکدر یاخود حکمیدر که یاغمور صویی بر کدیرمك ایچون برقاب قویمق وآو ایچون طوزاق قورمق کبی سببنی تهیئه ایله اولور

ماده ١٢٤٩

هر کیم که مباح اولان شیئی احراز ایلرسه اکا مستقلا مالك اولور

مثلا برکیمسه‌نك دستی یاخود فوچی کبی برقاب ایله بر نهردن الدیغی صو اول قاب ایچنده محرز ومحفوظ اولمغله اول کیمسه‌نك مالی اولور . بشقه‌سنك اندن انتفاعه صلاحیتی یوقدر . و صاحبنك اذنی اولمقسزین بشقه‌سی اخذ واستهلاك ایدرسه ضامن اولور

ماده ١٢٥٠

احرازك قصده مقرون اولمسی لازمدر

بناء علیه برکیمسه یاغمور صویی الملق قصدیله بر محله برقاب قویدقده اول قاب ایچنده طوپلانان یاغمور صویی اول کیمسه‌نك مالی اولور . کذلك صو بریکدرمك ایچون انشا اولنان حوض وصهریجده‌کی صو صاحبنك مالیدر . اما برکیمسه‌نك بغیر قصد برمحله وضع ایتدیکی قاب درونده بریکن یاغمور صویی کندوسنك مالی اولماز . بشقه برکمسنه آنی اخذ ایله استهلاك ایده‌بیلور (٢) ماده‌یه باق

ماده ١٢٥١

صویی احرازده ارقه‌سی منقطع اولمق شرطدر

بناء عليه ايچندن صو صيزان قويده كی صو محرز اولماز . صاحبی اباحه ايتمكسزين ديكر كمسنه اويله بر قويده صيزوب ده مجتمع اولان صويی اخذ واستهلاك ايلسه ضمان لازم كلمز

وكذا صويی متتابع الورود اولان يعنی برطرفدن نقدر صو چيقارسه ديكر طرفندن اوقدر صو كيرن حوضلرده كی صو محرز دكلدر

١٢٥٢ ماده

خدايی نابت اوتلر طوپلامغله ويچوب دمت ايتمكله احراز اولنمش اولور

١٢٥٣ ماده

جبال مباحه ده خدايی نابت اولان اغاجلری كيم اولورسه اولسون احتطاب ايده بيلور . و مجرد احتطاب ايله يعنی طوپلامغله انلره مالك اولور . باغلامق شرط دكلدر

(فصل ثالث)

(مباح اولان شيلرك احكام عموميه سی بياننده در)

١٢٥٤ ماده

مباح ايله هر كس انتفاع ايده بيلور . فقط سائره ضرر ويرمامك ايله مشروطدر

ماده ١٢٥٥

مباح اولان شیئ اخذ و احراز ایتمکدن بر کیمسه آخر کیمسه‌یی منع ایده‌مز

ماده ١٢٥٦

صاحبسز یرلرده خدایی نابت اولان اوتلری هر کس حیوانه یدیره‌بیلور و انلردن استدیکی قدر اخذ واحراز ایده‌بیلور

ماده ١٢٥٧

برکیمسه‌نك ملکنده کندوسنك تسببی اولمقسزین خدایی نابت اولان اوتلر دخی مباح ایسه‌ده صاحبی کندی ملکنه آخری دخولدن منع ایده‌بیلور

ماده ١٢٥٨

برکیمسه‌نك جبال مباحه‌دن طوپلایوب بده اوراده براقدیغی اودونلری بشقه‌سی اخذ ایلسه اول کیمسه استرداد ایده‌بیلور

ماده ١٢٥٩

جبال مباحه‌ده و صاحبسز وادیلرده ومرعالرده‌کی صاحبسز آغاجلرك میوه‌لرینی کیم اولورسه اولسون دیوشیره‌بیلور

ماده ١٢٦٠

برکیمسه برینی قیردن اودون طوپلامق یاخود آوطوتمق ایچون استیجار ایتسه اول اجیرك طوپلادیغی اودون ویا طوتدیغی آو مستأجرك اولور

ماده ١٢٦١

برکیمسه کندی ملکنده آتش یاقسه سائر بنی ملکنه دخول ایله انتفاعدن منع ایده بیلور

اما کمسه نك ملکی اولمیان صحراده بری آتش یاقسه سائر ناس انکله انتفاع ایده بیلور ۰ شویله که انکله ایصینه بیلور وضیاسنده برشی دیکه بیلور ۰ واندن قندیلنی یاقه بیلور آتشك صاحبی مانع اوله ماز ۰ فقط صاحبنك اذنی اولمدقچه کمسنه اول آتشدن برقور الهمز

(فصل رابع)

(حق شرب و شفه بیاننده در)

ماده ١٢٦٢

شرب ۰ اکین وحیوان صولامق ایچون صو ایله انتفاع ایتمك نوبتیدر

ماده ١٢٦٣

حق شفه ۰ صو ایچمك حقی دیمکدر

١٢٦٤ ماده

هر کس هوا و ضیا ایله انتفاع ایلدیکی کبی دکزلر و بیوك کوللر ایله دخی انتفاع ایده بیلور

١٢٦٥ ماده

مملوك اولمیان نهرلردن هر کس اراضیسنی سقی ایده بیلور . و اراضیسنی سقی ایتمك و دکرمن انشا ایلمك اوزره جدول و خرق آچه بیلور . فقط سائره مضرتی اولمامق شرطدر .

بناء علیه صویی طاشیروبده خلقه ضرر ویرسه یاخود نهرك صویی بتون کسلسه ویاخود قایقلرك سیرینه مانع اولسه منع اولنور

١٢٦٦ ماده

محرز اولمیان صوده جمله انسان و حیوانلرك حق شفه سی واردر

١٢٦٧ ماده

انهار مملوکه نك یعنی مجاریٔ مملوکه یه داخل اولان صولرك حق شربی اصحابنکدر . سائرینك انلرده حق شفه سی واردر

بناءعلی ذلك برجماعته مخصوص اولان نهردن یاخود بریناك خرقندن یاقنااتندن یاخود قویسندن بلا اذن

بشقه‌سی اراضیسنی سقی ایده‌مز • فقط حق شفه‌سی اولمق حسبیله صو ایچه بیلور • و حیوانلرینك كثرتی حسبیله نهرك یاخرقك ویاخود قناتك تخریبندن خوف اولنماز ایسه حیوانلرینی دخی كتوروب صولایه بیلور • وبرده دستی وقوچی ایله صو الوب خانه‌سنه وباغچه‌سنه كوتوره بیلور

١٢٦٨ ماده

بر كیمسه‌نك ملكی درونده صویی متتابع اولورنوداولان برحوض یاخود برقویی ویاخود برنهر اولدیغی حالده صو ایچمك استیان كمسنه ملكنه دخولدن منع ایده بیلور

لكن قربنده بشقه ایچه‌جك مباح صو بولنماز ایسه ملك صاحبی یا اول كیمسه‌یه صو چیقارمغه و یاخود كیرو بده صوالمسی ایچون رخصت و یرمكه مجبوردر • وصو چیقارمدیغی تقدیرده اول كمسنه‌نك كیرو بده صو المغه حق واردر • فقط بشرط السلامه در • یعنی حوضك یا قویینك و یاخود نهرك كنارینی بوزمق كبی بر ضرر ایتمامسی شرطدر

١٢٦٩ ماده

بر نهر مشترکده حصه‌دار اولان كیمسه دیگرلرك اذنی

اولمدقجه اندن دیکر بر نهر یعنی جدول ویا خرق آچاماز .
وقدیم نوبتنی تبدیل ایلیه‌مز . وکندی نوبتنی اول
نهردن حق شربی اولمیان دیکر اراضیسنه سوق ایده‌مز
و بوشیلرده دیکر حصه‌داران رضا ویرسه‌لر بعده کندولری
یاخود وارثلری رجوع ایده‌بیلورلر

(فصل خامس)

(احیاء موات حقنده در)

۱۲۷۰ ماده

اراضیٔ موات . اول یرلر در که کمسه‌نك ملکی و بر
قصبه وقریه‌نك مرعاسی یامحتطبی یعنی بالطه‌لغی اولمدیغی
حالده اقصای عمراندن بعید اوله
یعنی قصبه یا قریه‌نك الك کنارنده کی خانه‌لردن جهیر
الصوت اولان کیمسه‌نك صداسی استماع اولنمیه

۱۲۷۱ ماده

عمرانه قریب اولان یرلر اهالی‌یه مرعی و خرمن یری
و محتطب اولارق اوزره ترك اولنور . و بو یرلره
اراضیٔ متروکه دینلور

۱۲۷۲ ماده

بر کیمسه اذن سلطانی ایله اراضیٔ مواتدن بر یری احیا
و اعمار ایلسه اکا مالك اولور

واكر سلطان ياخود وكيلى بركيمسه يه بر يردن مجرد انتفاع ايدوبده تملك ايتمامك اوزره احياسنه اذن ويرسه اول كيمسه مأذون اولديغى وجهله اول يرده تصرف ايدر ٠ اما اول يره مالك اولماز

١٢٧٣ ماده

بركيمسه برقطعه اراضينك برمقدارينى احيا ايدوبده باقيسنى ترك ايتسه احيا ايتديكى محلاره مالك اولوب باقيسى انك اولماز

فقط احيا ايلديكى اراضينك اورته سنده برمقدار محلى خالى قالسه اول محل دخى انك اولور

١٢٧٤ ماده

بركيمسه اراضئ مواتدن بريرى احيا ايتدكدنصكره ديكر كمسنه لر دخى كاوب درت طرفنده كى يرلرى احيا ايتسه لر اول كيمسه نك يولى الك صكره احيا ايدننك اراضيسنده تعين ايدر ٠ يعنى انك يولى اورادن اولور

١٢٧٥ ماده

تخم اكمك و فدان ديكمك ارضى احيا اولديغى كبى نطاس ايلمك ياسق ايتمك ياخود سق ايچون خرق وجدول اچمق دخى احيا در

ماده ١٢٧٦

بر كيمسه اراضیٔ مواتدن بر يرك اطرافنه ديوار چكسه ياخود سيل صو يندن محافظه ايده‌جك قدر اطرافنى يوكسلدوبده مسنات ياپسه اول يرى احيا ايتمش اولور

ماده ١٢٧٧

طاش ياخود ديكن و يا قورى اغاج داللرى وضع ايدرك اراضينك جوانب اربعه‌سنى احاطه ايتمك ياخود اراضينك اوتلرينى آيقلامق و ياخود ايچنده‌كى ديكنلرى ياقمق و ياخود قويى قازمق اول اراضى‌يى احيا ديمك اولميوب انجق تحجير در

ماده ١٢٧٨

بر كيمسه اراضیٔ مواتده اولان اوتلرى يا ديكنلرى بيچوب و اراضينك اطرافنه وضع ايله اوزرلرينه طوپراق دخى وضع ايدوب انجق سيل صوينه مانع اوله‌جق وجهله مسناتنى اتمام ايلمسه اول اراضى‌يى، احيا ايتمش اولميوب فقط تحجير ايتمش اولور

ماده ١٢٧٩

بر كيمسه اراضیٔ مواتدن بر محلى تحجير ايتسه اوچ سنه مدت اول يره سائرندن احق اولور ۰ اوچ سنه‌يه قدر

احیا ایتمز ایسه حقی قالماز . واحیا ایتمك اوزره بشقه سنه ویریله بیلور

١٢٨٠ ماده

برکیمسه‌نك اذن سلطانی ایله اراضیٔ مواتده قازدیغی قویی کندوسنك ملکیدر

(فصل سادس)

(اراضیٔ مواتده اذن سلطانی ایله حفر اولنان قویولرك)

(واجرا اولنان صولرك وغرس اولنان اغاجلرك)

(حریمی بیاننده در)

١٢٨١ ماده

قویینك حریمی یعنی حوالیسنك حقوقی هر طرفدن قرقر ارشندر

١٢٨٢ ماده

کوزلرك یعنی بریردن چیقار یلوبده صویی یریوزنده جاری اولان منبعلرك حریمی هر طرفدن بشر یوز آرشوندر

١٢٨٣ ماده

هر وقت آیقلانمغه محتاج اولمیان نهر کبیرك ایکی طرفدن حریمی نهرك نصفی قدر درکه ایکی طرفده‌کی حریملرینك مقداری نهرك عرضنه مساوی اولور

١٢٨٤ ماده

هر وقت آیقلانمغه محتاج اولان نهر صغیرك یعنی خرقلرك وجدوللرك و بر ده یر آلتنده کی قناتك حریملری آیقلانه جقلری وقت طاشلرینی و چامورلرینی طرح والقا ایچون لزومی قدر یردر

١٢٨٥ ماده

صویی یر یوزنده جاری اولان قناتك حریمی کوزلرکبی هر طرفدن بشر یوز آرشوندر

١٢٨٦ ماده

قویلرك حریمی صاحبلرینك ملکیدر • بشقه‌سی انده بر وجهله تصرف ایده‌مز • و برکیمسه دیکرینك حریمنده قویی قازسه قپاتدیریلور

منبعلرك و نهرلرك وقنواتك حریملری دخی بو وجه اوزره در

١٢٨٧ ماده

بر قویینك حریمی قربنده دیکری اذن سلطانی ایله بر قویی حفر ایتسه سائر جهتلردن بو قویینك دخی قرقر آرشون حریمی اولور • اما اولکی قویینك جهتنده انك حریمنه تجاوز ایده‌مز

ماده ١٢٨٨

برقویینك حریمی خارجنده برکمسنه قویی قازوبده اولکی قویینك صویی بو قیویه کیتسه برشیئی لازم کلمز
نته‌کیم برکمسنه دیکرك دکانی یاننده دکان آچوبده اولکی دکانك اخذ واعطاسی کاسد اولسه ایکنجی دکان سد اولنه‌مز

ماده ١٢٨٩

اراضیٔ مواتده اذن سلطانی ایله غرس اولنان اغاجك حریمی هر طرفدن بشر آرشوندر . بو مسافه دروننده بشقه‌سی اغاج غرس ایده‌مز

ماده ١٢٩٠

دیکرك عرصه‌سی ایچنده جریان ایدن خرقك ایکی طرفدن صویی طوته‌جق قدر کنارلری خرق صاحبنکدر
وایکی طرفدن کنارلری مرتفع ایسه بومرتفع یرلردخی کذلك خرق صاحبنکدر
واکر کنارلری مرتفع اولمیوبده اوزرلرنده کرك عرصه صاحبنك وکرك خرق صاحبنك مغروس اغاجلری اولمق کبی برینك ذی‌الید اولدیغنه دائر بر دلیل دخی بولنمز ایسه اول حالده بو یرلر عرصه صاحبنکدر . فقط خرق

صاحبی دخی خرقنی ایقلایه‌جغی وقت چامورینی ایکی طرفه طرح و القا ایتمکه حقی وار در

۱۲۹۱ ماده

برکیمسه‌نك کندی ملکنده حفر ایلدیکی قویینك حریمی یوقدر . قومشوسی دخی انك یاننده و کندی ملکنده دیکر برقویی حفر ایده‌بیلور . واول کیمسه بنم قویمك صوینی جذب ایدر دیو قومشوسنك قویی حفر ایتمسنه مانع اوله‌مز

(فصل سابع)

(احکام صیده دائر اولان مسائل بیانده‌در)

۱۲۹۲ ماده

کرك مزراق وتفنك کبی آلات جارحه ایله وکرك آغ وطوزلق کبی شیلرله وکرك معلم کلب کبی آزیلی حیوانلر ومعلم طوغان کبی یرتیجی قوشلر ایله آو طوتمق جائزدر

۱۲۹۳ ماده

صید یعنی آو انساندن متوحش اولان یبانی حیواندر

۱۲۹۴ ماده

حیوانات اهلیه صید اولمدیغی کبی انسان ایله مأنوس اولان یبانی حیوانلر دخی صید اولماز

بناء على ذلك امثالی دلالتیله یبانی اولمدیغی معلوم اولان کوکرجین یاخود اياغنده زيل اولان طوغان و بوینده طاسمه بولنان کیك طوتلسه لقطه قبیلندن اولوب صاحبی ظهورنده ویرمك اوزره طوتان کیمسه نك انی اعلان ایتمسی لازم کلور

١١٩٥ ماده

صیدك انساندن ممتنع اولمسی یعنی اياقلريله یاخود قنادلریله صاوشوب قورتیله بیله جك حالده بولنمسی لازمدر قاچوب قورتیله میه جق حاله دوچار اولسه مثلا بر کیك برقویی یه دوشسه حال صیدیتدن چیقمش اولور

١٢٩٦ ماده

کیم که براوی حال صیدیتدن چیقاررسه انی طوتمش اولور

١٢٩٧ ماده

آو طوتانکدر

مثلا برکیمسه براوه آتوبده انی قاچوب قورتیله میه جق صورتده جرح ایلسه اکا مالك اولور . اما خفیفجه یعنی قاچوب قوتیله بیله جك صورتده جرح ایتدکده اکا مالك اولمیوب دیکر کمسنه انی اورمغله یاخود دیکر صورتله طوتسه اکا مالك اولور

وكذا بر كيمسه بر آوى اوروب دوشوردكدنصكره اول آو قالقوبده قيجاركن ديكر كمسنه انى اخذ ايله استملاك ايده بيلور

١٢٩٨ ماده

ايكى صيادك قورشونلرى بردن بر آوه اصابت ايلسه اول آو ايكيسى بيننده مناصفة مشترك اولور

١٢٩٩ ماده

ايكى كيمسه كلب معلمرين صاليوروبده ايكيسى بر آوه اصابت ايتسه اول آو صاحبلرى بيننده كذلك مشترك اولور. واكر هربرى برر آوطوتسه هر برينك طوتديغى آو صاحبنك اولور

كذلك ايكى كيمسه كلب معلمرينى صاليوروبده برى آوى دوشورمش وديكرى اولدرمش اولديغى صورتده اكر اولكيسنك كلبى انى قاچوب قورتيله ميه جق حاله كتورمش ايسه اول آو انكدر

١٣٠٠ ماده

بركيمسه نك خرقنده ياجدولنده اولامقسزين طوتيله ماز اولان بالقلرى ديكر كمسنه صيد ايله استملاك ايده بيلور

١٣٠١ ماده

بركيمسه صو كنارنده صيدماهى ايچون بر ير تهيئه ايدرك

اورايه برچوق بالق كلوبده صو ازالەرق اول بالقلر
آولەمغە محتاج اولمقسزين طوتيله بيلور اولسه اول بالقلر
اول كيمسەنك اولور

اما اول محلده صوينك كثرتندن ناشى بالقلرك طوتلمسى
آولامغە محتاج اولسه بو بالقلر اول كيمسەنك اولميوب ديكر
كمسنه انلرى صيد ايله استملاك ايده بيلور

١٣٠٢ ماده

بر كيمسەنك خانەسنه برآو كيروبده انى طوتمق ايچون قپوسنى
سد ايلسه اكا مالك اولور

اما قپوسنى سد ايله احراز ايتمدن اكا مالك اولميوب ديكر
بر كمسنه اول آوى طوتيويرسه اكا مالك اولور

١٣٠٣ ماده

بر كيمسه صيد ايچون بر محله آغ وطوزاق كبى برشى وضع
ايدوبده برآو طوتلسه اول كيمسەنك مالى اولور

فقط بر كيمسه آغنى قوريتمق ايچون بر محله سروبده اكا
برآو طوتيليويرسه انك مالى اولماز

نته كيم بر كيمسەنك اراضيسنده كى چقوره دوشن آوى
ديكر كمسنه اخذ ايله استملاك ايده بيلور . اما اول اراضى
صاحبى اول چقورى صيد ايچون حفر ايتمش ايسه اول
آوه سائرندن احق اولور (١٢٥٠) مادەيه باق

١٣٠٤ ماده

بر یبانی حیوان بر کیمسه نك باغچه سنده بوه یاپغله ویورطلهمغله انك مالی اولماز · دیکر بر کیمسه انك یورطه لرینی یاخود یاوریلرینی اخذ ایدیورسه باغچه صاحبی استرداد ایده مز

فقط اول کیمسه باغچه سنی یبانی حیوان کاوبده یورطلامق ویاوریلامق ایچون تهیئه ایتمش ایسه کاوب یورطلایان و یاوریلیان حیوانلرك یورطه لری ویاوریلری کندوسنك اولور

١٣٠٥ ماده

بر کیمسه نك باغچه سنده مکان اتخاذ ایدن آریلرك یاپدیغی بال اول باغچه نك منافعندن معدود اوله رق اول کیمسه نك مالیدر · کمسنه اکا تعرض ایده مز · یالکز بیت الماله عشرینی ویرمسی لازم کاور

١٣٠٦ ماده

بر کیمسه نك قوانده مجتمع بولنان آریلر مال محرزعد اولنور · بونلرك بالی دخی اول کیمسه نك مالیدر

١٣٠٧ ماده

برینك قواندن چیقان اوغل آریسی دیکرك خانه سنه قونوبده خانه صاحبی اخذ ایلسه قوان صاحبی انی استرداد ایده بیلور

(باب خامس)

(نفقات مشترکه بیاننده اولوب ایکی فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(اموال مشترکه‌نك تعمیراتی و دیکر بعض مصارفاتی)
(بیاننده‌در)

ماده ١٣٠٨

بر ملك مشترك تعمیر وترمیمه محتاج اولدقده صاحبلری حصه‌لرینه کوره بالاشتراك تعمیر ایدرلر

ماده ١٣٠٩

حصه‌دارلردن بری دیکرینك اذنیله کندی مالندن قدر معروف پاره صرف ایدرك ملك مشترکی تعمیر ایتسه مشارکنه حصه‌سیله رجوع ایدر

یعنی مصرفدن مشارکنك حصه‌سنه هرنه اصابت ایدرسه انی اندن الور

ماده ١٣١٠

محتاج تعمیر اولان ملك مشترکك صاحبلرندن بری غائب اولوبده دیکری انی تعمیر ایتمك ایستدکده حاکمدن اذن الور

وحاکمك اذنی غائب اولان حصه‌دارك اذنی مقامنده قائم اولور

یعنی حاضر اولان حصه‌دار اذن حاکمله اول ملك مشترکی تعمیر ایتدکده غائب اولان مشارکندن اذن المش حکمنده اوله‌رق مصرفدن حصه‌سیله اکا رجوع ایدر

١٣١١ ماده

برکیمسه مشارکندن وحاکمدن استیذان ایتمکسزین ملك مشترکی خود بخود تعمیر ایلسه متبرع اولور

یعنی مصرفدن مشارکنك حصه‌سنه اصابت ایدن مقداری اندن آله‌ماز اول ملك مشترك کرك قابل قسمت اولسون وکرك اولمسون.

١٣١٢ ماده

برکیمسه قابل قسمت اولان ملك مشترکنی تعمیر ایتمك ایستیوبده مشارکی امتناع ایتمشیکن خود بخود تعمیر ایلسه متبرع اولور

یعنی مشارکنه حصه‌سیله رجوع ایده‌مز

واکر اول کیمسه مشارکنك بووجهله امتناعی اوزرینه حاکمه مراجعت ایتسه (٢٥) ماده‌یه مبنی تعمیره جبر اولنه‌ماز . فقط جبرا تقسیم اولنه‌بیلور . وبعد القسمه اول کیمسه کندی حصه‌سنده ایستدیکنی یاپار

١٣١٣ ماده

دکرمن وحمام کبی قابل قسمت اولمیان برملك مشترك

تعميره محتاج اولمغله صاحبلرندن بری تعمیر ایتمك استیوبده مشارکی امتناع ایتسه حاکمك اذنیله کندی طرفندن قدر معروف پاره صرف ایدرك تعمیر ایلر . ومصارف تعمیریه‌دن مشارکینك حصه‌سنه اصابت ایدن مقدار پاره کندوسنك اندن الەجغی اولور . واول ملك مشترکی ایجار ایله اجرتندن اشبو الەجغنی استیفا ایده‌بیلور واکر حاکمدن استیذان ایتمکسزین تعمیر ایتمش ایسه نقدر صرف ایتدیکنه باقلمیوب انجق بنانك وقت تعمیرده‌کی قیمتندن مشارکینك حصه‌سنه اصابت ایدن مقداری بروجه مشروح استیفا ایده‌بیلور

ماده ١٣١٤

بویله دکرمن وحمام کبی قابل قسمت اولمیان ملك مشترك بالکلیه منهدم اولوبده عرصهٔ صرفه قالدیغی حالده صاحبلرندن بری بنا ایتمك ایستیوبده دیکری امتناع ایلسه بنایه جبر اولنمیوب عرصه‌سی تقسیم اولنور

ماده ١٣١٥

فوقانیسی برینك وتحتانیسی دیکرك ملکی اولان ابنیه منهدم یا محترق اولسه هر بری کمافی السابق ابنیه‌سنی یاپار . احد هما آخره مانع اوله‌ماز

وفوقانی صاحبی تحتانی صاحبنه سن ابنیه کی یاپ که
اوزرینه بنده ابنیه‌می یاپه‌یم دیوبده تحتانی صاحبی امتناع
ایتمکله فوقانی صاحبی حاکمدن اذن الەرق تحتانی
وفوقانی ابنیه‌یی انشا ایتدکده تحتانی صاحبی حصهٔ
مصرفنی ویرنجیه‌دك انی تحتانیده تصرفدن منع ایدر

١٣١٦ ماده

ایکی قومشو بیننده کی حائط مشترك اوزرنده طرفینك
کوشك وکیرش اوجلری کبی حموله‌لری اولدیغی حالده
حائط منهدم اولوبده برینك امتناعی اوزرینه دیکری
بنا ایلسه مشارکی مصرفنك نصفنی تأدیه ایدنجیه‌دك
انی اول حائط اوزرینه حموله وضعندن منع ایدر

١٣١٧ ماده

ایکی خانه بیننده دیوار منهدم اولوبده برندن دیکرینك
مقر نسوان اولان محلی کورینور اولدیغی جهتله برینك
صاحبی مشترکا دیواری بنا ایتمك استدیکی حالده دیکرینك
صاحبی امتناع ایلسه بنایه جبر اولنماز . فقط تخته‌دن
یاخود سائر نسنه‌دن بالاشتراك بینلرنده بر ستره اتخاذ
ایتملری ایچون حاکم طرفندن جبر اولنور

١٣١٨ ماده

ایکی قومشوسی بیننده مشترك اولان دیواره وهن کلوبده

سقوطندن خوف اولنمغله بری نقضنی ایستدیکی حالده دیکری امتناع ایدسه بالاشتراك نقض وهدم ایتمك اوزره جبر اولنور

١٣١٩ ماده

ایکی صغیر یاخود ایکی وقف بیننده مشترك اولان برعقار تعمیره محتاج اولوبده حالی اوزره ابقاسی مضر اولدیغی حالده ایکی وصیدن یاخود ایکی متولیدن بری تعمیر ایتمك ایستیوبده دیکری امتناع ایلسه تعمیره جبر اولنور

مثلا ایکی صغیرك خانه لری بیننده برمشترك دیوار اولوبده سقوطندن خوف اولنه رق برینك وصیسی تعمیر ایتمك ایستدیکی حالده دیکرینك وصیسی ابا ایلسه جانب حاکمدن برامین آدم ارسال ایله نظر اولنور. فی الواقع دیوارك حالی اوزره ترکی تقدیرنده صغیرلر حقنده ضرر اوله جغی معلوم اولورسه ابا ایدن وصی دیکر وصی ایله مشترکا مال صغیردن اول دیواری تعمیر ایتمك اوزره جبر اولنور کذلك ایکی وقف بیننده مشترك اولان برخانه تعمیره محتاج اولوبده متولیلردن بری تعمیر ایتمك ایستدیکی حالده دیکری امتناع ایلسه مال وقفدن تعمیر ایتمك اوزره حاکم طرفندن جبر اولنور

ماده ١٣٢٠

ایکی کشی بیننده مشترك برحیوان اولوبده بریسی آنی بسلمکدن ابا ایتمکله دیکری حاکمه مراجعت ایتسه حاکم ابا ایدن حصه‌سنی داره یاحصه‌سنی صات ویاخود مشترکا حیوانی بسله دیو امر ایدر

(فصل ثانی)

(نهر ومجرالرك کری واصلاحی حقنده در)

ماده ١٣٢١

مملوك اولمیان نهرك کری واصلاحی یعنی آیقلانمسی بیت المال اوزرینه در واکر بیت المالك وسعتی یوق ایسه انی آیقلامق اوزره ناسه جبر اولنور

ماده ١٣٢٢

مملوك اولان نهر مشترکك آیقلانمسی اصحابی یعنی حق شربی اولنلر اوزرینه‌در . حق شفه اصحابی مؤنت کری واصلاحده تشریك اولنه‌ماز

ماده ١٣٢٣

حق شرب اصحابندن بعضیلری نهر مشترکی تطهیر ایتمك ایستیوبده بعضیلری ابا ایتدیکی صورتده نظر اولنور اکر نهر عام ایسه ابا ایدن کیمسه سائرلریله بالاشتراك ایقلامق اوزره جبر اولنور (٢٦) ماده‌یه باق

واكر نهر خاص ايسه آيقلامق ايستيانلر حاكمك اذنيله اول نهری آيقلايوب امتناع ايدن كيمسه مصرفدن حصه سنه اصابت ايدن مقداری ايفا ايدنجيه دك انی اول نهر ايله انتفاعدن منع ايدرلر

١٣٢٤ ماده

حق شرب اصحابنك كافه سی نهر مشتركی آيقلامقدن امتناع ايتدكلری صورتده كذلك نهر عام ايسه آيقلامق اوزره كندولرينه جبر اولنور واكر نهر خاص ايسه جبر اولنماز

١٣٢٥ ماده

كرك مملوك اولميان وكرك مملوك اولان نهر عامك كنارنده بر كيمسه نك يری اولوبده صو ايچمك ونهری اصلاح ايتمك كبی احتياجات ايچون بشقه يول اولمديغی حالده عامه اول يردن مرور ايده بيلور . صاحبی مانع اولهماز

١٣٢٦ ماده

نهر مشتركك مؤنت كری واصلاحی يوقارودن باشلار . وابتدا جمله حصه دارلر بونده متشارك اولورلر . واك اوست طرفده كی حصه دارك اراضيسندن كچلدكده

اوخلاص اولور وهکذا اشاغیسنه قدر ایدر . زیرا غرامت غنیمته کوره در (٨٧) ماده‌یه باق

مثلا اون کشی بیننده مشترك اولان بر نهر آیقلانه‌جق اولدقده الك اوست طرفنده‌کی حصه‌دارك نهایت اراضیسنه قدر اولان قطعه‌سنك مصارفی جمله‌سنك اوزرینه واندن صکره طقوزی اوزرینه وایکنجیسنك اراضیسی دخی چیلدکده سکزی اوزرینه تقسیم ایدیلور . صکره‌ده بوسیاق اوزره کیدیلور والك اشاغیده‌کی حصه‌دار جمله‌سنك مصرفنده مشارك اوله‌رق الك صکره کندو حصه‌سنی یالکز یاپار بوجهتله الك یوقاروده‌کی حصه‌دارك مصرفی جمله‌سندن آز والك اشاغیده‌کی حصه‌دارك مصرفی جمله‌سندن زیاده اولور

١٣٢٧ ماده

کاریز مشترکی آیقلامق مؤنتی اشاغیدن باشلار

شویله‌که الك اشاغیده‌کی حصه‌دارك عرصه‌سنده‌کی حصهٔ کاریزك مصرفنده جمله‌سی حصه‌دار اولورلر واندن یوقارو چیقلدقده اول حصه‌دار خلاص اولور وهکذا برر برر خلاص اوله‌رق الك یوقاروده‌کی حصه‌دار کندی حصه‌سنی یالکزجه یاپار بوجهتله الك اشاغیده‌کی

حصه‌دارك مصرفی جمله‌سندن از واك بوقاروده كی
حصه‌دار مصرفی جمله‌سندن زیاده اولور

ماده ۱۳۲۸

طریق خاصك تعمیری دخی كاریز كبی اشاغیدن باشلار . واغزی یعنی مدخلی اشاغی منتهاسی یوقارو عد واعتبار اولنور . واغزنده بولنان حصه‌دار یالكز كندی حصه‌سنه عائد اولان مصارف تعمیریه‌ده مشارك اولور ومنتهاسنده اولان حصه‌دار هر برینك حصهٔ مصارفنده مشارك اولدقدن بشقه كندی حصه‌سنی یالكز كندی یاپار

(باب سادس)

(شركت عقد بیاننده اولوب التی فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(شركت عقدك تعریف وتقسیمی بیاننده در)

ماده ۱۳۲۹

شركت عقد . ایكی یا زیاده كیمسه‌لر بیننده سرمایه وفائده‌سی مشترك اولمق اوزره عقد شركتدن عبارتدر

ماده ۱۳۳۰

شركت عقدك ركنی لفظا یاخود معنی ایجاب وقبولدر

مثلا بر کیمسه دیکر کیمسه‌یه شوقدر غروش سرمایه ایله اخذ و اعطا ایتمك اوزره سنکله شریك اولدم دیو بده دیکری دخی قبول ایتدم دیسه لفظا ایجاب و قبول ایله شرکت منعقد اولور . و اکر بریسی دیکرینه بیك غروش ویروب و بونك اوزرینه سنده بیك غروش قوی ومال اشترا ایت دیو بده دیکری دخی انك دیدیکی کبی یاپسه معنی قبول ایتمش اولمغله شرکت منعقد اولور

ماده ١٣٣١

شرکت عقد . ایکی قسمه تقسیم اولنور . شویله که شریکلر اکر بینلرنده مساوات تامه اولمق شرطیله عقد شرکت ایدرك سرمایهٔ شرکت اوله‌بیله‌جك مالارینی شرکته ادخال ایتدکاری حالده مقدار سرمایه‌لری و ربحدن حصه‌لری متساوی اولورسه شرکت مفاوضه اولور

نته‌کیم بر کیمسه وفات ایدوبده اوغللری پدرندن قالان مجموع اموالی سرمایه اتخاذ ایدرك هر درلو مال آلوب صاتمق و ربحی بینلرنده مساوات اوزره عقد شرکت مفاوضه ایده‌بیلور فقط بویله مساوات تامه اوزره شرکتك وقوعی نادر اولور

واكر مساوات تامه شرط ايدلمكسزين عقد شركت ايدرلر ايسه شركت عنان اولور

١٣٣٢ ماده

شركت كرك مفاوضه وكرك عنان اولسون يا شركت اموال ويا شركت اعمال و ياخود شركت وجوهدر شويله كه شريكلر اكر اورته يه سرمايه اولمق اوزره برمقدار مال قويوبده برلكده ياخود آيروآيرو وياخود مطلقا اخذ واعطا ايتمك وحاصل اوله جق ربحى بينلرنده تقسيم ايلمك اوزره عقد شركت ايدرلر ايسه شركت اموال اولور

واكر عملاريني سرمايه ايدوبده آخردن ايش تقبل يعنى تعهد والتزام ايدرك حاصل اوله جق كسبي يعنى اجرتى بينلرنده تقسيم ايلمك اوزره عقد شركت ايدرلر ايسه شركت اعمال اولور . بوكا شركت ابدان وشركت صنايع وشركت تقبل دخى دنيلور . نته كيم ايكى درزينك ياخود بر درزى ايله بر بوياجينك شريك اولملرى كبى واكر سرمايه لرى اولمديغى حالده كندى اعتبارلريله ويره سي يه مال آلوب صاته رق حاصل اوله جق ربحى بينلرنده تقسيم ايتمك اوزره عقد شركت ايدرلر ايسه شركت وجوه اولور

(فصل ثانى)

(شركت عقدك شرائط عموميه‌سى بيانده در)

١٣٣٣ ماده

شركت عقدك هر قسمى وكالتى متضمندر

شويله كه شريكلردن هر برى تصرفده يعنى الوب صاتمقده وآخردن اجرتله ايش تقبل ايتمكده ديكرينك وكيليدر

بناء على ذلك وكالتده عقل وتمييز شرط اولديغى كبى على العموم شركتده دخى شريكلرك عاقل ومميز اولملرى شرطدر

١٣٣٤ ماده

شركت مفاوضه كفالتى دخى متضمندر

بناء عليه مفاوضلرك كفالته اهليتلرى دخى شرطدر

١٣٣٥ ماده

شركت عنان يالكز وكالتى متضمن اولوب كفالتى متضمن دكلدر

بناء عليه حين عقدنده كفالت ذكر اولنمديغى صورتده شريكلر يكديكرك كفيلى دكلدر . بوجهتله صبى مأذون دخى عقد شركت عنان ايده‌بيلور

اما شرکت عنانك حين عقدنده کفالت ذکر اولنديغى تقديرده شريکلر يکديکرك کفيلى اولور

١٣٣٦ ماده

شريکلر بيننده ربحك نه وجهله تقسيم اولنه‌جغى بيان اولنمق شرطدر . مبهم ومجهول قالورسه شرکت فاسد اولور

١٣٣٧ ماده

شريکلر بيننده تقسيم اولنه‌جق ربحك حصه‌لرى نصف وثلث وربع کبى جزء شايع اولمق شرطدر . شريکلردن برينه ربحدن مقطوعا شو قدر غروش ويرلمك اوزره مقاوله اولنسه شرکت باطل اولور

(فصل ثالث)

(شرکت اموالك شرائط مخصوصه‌سى بياننده در)

١٣٣٨ ماده

سرمايه‌نك نقود قبيلندن اولمسى شرطدر

١٣٣٩ ماده

رائج اولان باقر سکه عرفا نقوددن معدود در

١٣٤٠ ماده

مسکوك اولميان آلتون وکومش ايله معامله بين الناس

عرف و عادت ایسه بونلر دخی نقود حکمنده اولورلر. دکل ایسه عروض حکمنده درلر

ماده ١٣٤١

سرمایه‌نك عین اولمسی شرطدر . دین یعنی ذمم ناسده اولان الەجق سرمایهٔ شرکت اولەماز

مثلا ایکی کیمسه آخر کمسنه ذمتنده اولان الەجقلرینی سرمایه اتخاذ ایدوب ده انك اوزرینه عقد شرکت ایدەمزلر. و برینك سرمایه‌سی عین و دیکرینك سرمایه‌سی دین اولسه ینه شرکت صحیح اولماز

ماده ١٣٤٢

عروض و عقار کبی نقوددن معدود اولمیان اموال اوزرینه عقد شرکت صحیح اولماز یعنی بونلر سرمایهٔ شرکت اولەماز

مکرکه ایکی کیمسه بویله نقود قبیلندن اولمیانماللرینی سرمایهٔ شرکت ایتمك استدکارنده هر بری مالنك نصفنی دیکرینه صاتوب ده اشتراکاری حاصل اولدقدن صکره بو مال مشترکاری اوزرینه عقد شرکت ایده‌بیلورلر نته کیم ایکی کیمسه مثلیاتدن اولان بر نوع ماللرینی مثلا بر مقدار بغدایلرینی بکدیکرینه قارشدیروب ده بینلرنده شرکت ملك حاصل اولدقدن صکره اشبو مال

مخلوطی سرمایه اتخاذ ایدرك انك اوزرینه عقد شرکت ایده بیلور

ماده ١٣٤٣

برینك بارکیری وديكرينك اكر طاقی اولوبده بونلری ایجار ایله حاصل اولان اجرتی بینلرنده تقسیم ایتمك اوزره شریك اولسه‌لر شرکت فاسد اولوب اجرت حاصله بارکیر صاحبنه عائد اولور . و اكر طاقی بارکیره دخیل و تابع اولمغله صاحبی اجرتدن حصه‌دار اوله‌میوب انجق اکرینك اجر مثلنی الور

ماده ١٣٤٤

برینك دابه‌سی اوزرینه دیکری امتعه‌سنی تحمیل ایله کزدیروب صاتمق و ربحی بینلرنده مشترك اولمق اوزره شریك اولسه‌لر شرکت فاسد اولوب حاصل اولان کار امتعه صاحبنك اولور . دابه صاحبی دخی دابه‌سنك اجر مثلنی الور

دکان دخی دابه کبیدرکه بری دیکرك دکاننده امتعه‌سنی صاتوبده ربحی بینلرنده مشترك اولمق اوزره شریك اولسه‌لر شرکت فاسد اولوب امتعه‌نك ربحی صاحبنه عائد اولور . دکان صاحبی دخی دکانك اجر مثلنی الور

(فصل رابع)

(شركت عقده متعلق بعض ضوابط حقنده‌در)

ماده ١٣٤٥

عمل تقويم ايله متقوم اولور . يعنى ايش تعين قيمت ايله قيمتلنور . وبر شخصك عملى ديكر شخصك عملنه نسبتله دها قيمتلو اوله‌بيلور

مثلا شركت عنـان ايله شريك اولان ايكى كيمسـه‌نك سرمايه‌لرى متساوى وايكيسنك دخى عمل ايتمسى مشروط اولديغى حالده برينه ربحدن فضله حصه اعطاسى شرط قيلنسه جائز اولور . زيرا بريسى اخذ واعطاسى دها ماهر وعملى ازيد وانفع اوله‌بيلور

ماده ١٣٤٦

ضمان عمل برنوع عمل در

بناءعليه بر كيمسه دكاننه ارباب صنايعدن برينى قويوب وتقبل وتعهد ايلديكى ايشلرى اكا كورديروبده حاصل اوله‌جق كسبى يعنى اجرتى بينـلرنده منـاصفة تقسيم ايتمك اوزره عقد شركت صنايع ايتسه‌لر جائز اولور . ودكان صاحبنك نصف حصه‌يه استحقاقى انجـق عمـلى ضامن و متهد اولمسـيله در شـو قدركه بونك ضمننده دكانك منفعتنه دخى نائل اولور

١٣٤٧ ماده

ربحه استحقـاق بعضاً مال یا عمل ایله اولدیغی کبی بعضاً دخی (٨٥) ماده حکمنجه ضمان ایله اولور

نته کیم مضاربه‌ده ربحه رب المال مالیله و مضارب عملیله مستحق اولور و ارباب صنایعدن بری یانته برشاکرد الوبده تقبل و تعهد ایلدیکی ایشلری نصف اجرتله اکا کوردیرسه جائز اولور وکسبك یعنی ایش صاحبلرندن النان اجرتك نصفنه اول شاکرد عملیله مستحق اولدیغی کبی استاد دخی عملی ضامن ومتعهد اولمسیله نصف دیکرینه مستحق اولور

١٣٤٨ ماده

سالف الذکر امور ثلثه‌دن یعنی مال وعمل وضماندن بریسی بولنماز ایسه ربحه استحقاق یوقدر

مثلا برکیمسه دیکرینه سن مالکله تجارت ایتده ربحی بینمزده مشترك اولسون دیسه شرکتی ایجاب ایلمز . و بوصورتده حاصل اولان ربحدن حصه الهماز

١٣٤٩ ماده

ربحه استحقاق انجق عقد شرکتده ایراد اولنان شرطه کوره در . اجرا اولنان ایشه کوره دکلدر

بناء عليه عمل ايتمسی مشروط اولان شریك عمل ایتمسه
بیله عمل ایتمش کبی عد اولنور

مثلا شرکت صحیحه ایله شریك اولان ایکی کیمسه‌نك
ایکیسی دخی عمل ایتمك اوزره شرط ایدلمش اولدیغی
حالده یالکز بریسی عمل ایدوبده دیکری بعذر یاخود
بغیر عذر عمل ایتمسه بیله یکدیکرك وکیلی اولدیغندن
شریکنك عمل ایتمسیله کندوسی دخی عمل ایتمش کبی عد
اولنه‌رق کار بینلرنده شرط ایتدکاری وجهله تقسیم
اولنور

ماده ١٣٥٠

شریکلر یکدیکرك امینیدر

هر برینك یدنده مال شرکت ودیعه حکمنده در . بلاتعد
ولا تقصیر بریسنك یدنده مال شرکت تلف اولسه
شریکنك حصه‌سنی ضامن اولماز

ماده ١٣٥١

شرکت اموالده سرمایه شریکلر بیننده متساو یا یاخود
متفاضلا مشترك اولور

اما برندن سرمایه دیکرندن عامل اولدیغی صورتده اکر
ربحی بینلرنده مشترك اولمق اوزره مقاوله اولنسه
مضاربه اولور . نته‌کیم باب مخصوصنده کلور

واكر ربحى تماما عاملنه عائد اوله‌جق ايسه قرض اولور
واكر ربحك تماما سرمايه صاحبنه عائد اولمسى شرط
ايديلورسه اول سرمايه عاملك يدنده بضاعه وعامل
مستبضع اولور
مستبضع ايسه وكيلى متبرع حكمنده اولديغندن كار و
زيان تماما مال صاحبنه عائد اولور

١٣٥٢ ماده

شريكلردن برى فوت ياخود جنون مطبق ايله مجنون
اولسه شركت منفسخ اولور
فقط شريكلر اوچ يازياده اولديغى صورتده شركتك
انفساخى يالكز فوت يا مجنون اولان حقنده اولوب
ديكرلرك بيننده شركت باقى قالور

١٣٥٣ ماده

شريكلردن برينك فسخيله شركت منفسخ اولور
فقط انك فسخنى ديكرك بيلمسى شرطدر • برينك فسخ
ايلديكى ديكرينك معلومى اولمدقجه شركت منفسخ اولماز

١٣٥٤ ماده

شريكلر فسخ شركت ايدوبده نقود موجوده برينك
وذممده اولان الەجق ديكرينك اولمق اوزره اقتسام
ايتسه‌لر قسمت صحيح اولماز

بوصورتده نقود موجوده‌دن بری‌نه قبض ایتسه دیکری
اکا مشارك اولور . ذمه‌ده‌کی اله‌جق دخی بینلرنده
مشترك قالور (١١٢٣) ماده‌یه باق

١٣٥٥ ماده

شریکلردن بری مال شرکتدن برمقداریني الوبده اعمال
ایدرکن مجهلا فوت اولسه ترکه‌سندن شریکنك حصه‌سی
استیفا اولنور (٨٠١) ماده‌یه باق

(فصل خامس)

(شرکت مفاوضه بیانده‌در)

١٣٥٦ ماده

فصل ثانیده بیان اولندیغی اوزره مفاوضلر یکدیکرك
کفیلیدر

بناء علیه برینك اقراری کندی حقنده نصل نافذ اولورسه
شریکی حقنده دخی اویله‌جه نافذ اولور
وبری دین اقرار ایتدکده مقرله هر قنغیسندن ایسترایسه
مطالبه ایدر وبیع وشرا واجاره کبی شرکت جاری اولان
معاملاتدن طولایی مفاوضلردن برینه هرنه درلو بورج
ترتب ایدر ایسه دیکرینه دخی لازم اولور
وبرینك صاتدیغی شیء عیبله دیکرینه رد اولنه بیلدیکی

كبی بريننك اشترا ايلديكی شيئی ديكری عيبله رد ايده بيلور

١٣٥٧ ماده

مفاوضلردن بريننك كندويه واهل وعيالنه الديغی مأكولات والبسه وسائر حوايج ضروريه كندوسنكدر . شريكننك انده حقی يوقدر

فقط بايع بو نلرك ثمننی دخی بحسب الكفاله شريكندن مطالبه ايده بيلور

١٣٥٨ ماده

شركت اموالده مفاوضلرك مقدار سرمايه لری وربحدن حصه لری متساوی اولمق شرط اولديغی كبی بريننك سرمايهٔ شركتدن فضله سرمايهٔ شركت اوله بيله جك مالی يعنی نقودی ياخود نقود حكمنده اولان اموالی اولمامق شرطدر

اما بريننك سرمايهٔ شركتدن فضله سرمايهٔ شركت اولميه جق مالی يعنی عروض ياعقاری ياخود آخر كمسنه نه ذمتنده اله جغی اولسه مفاوضه يه ضرر ويرمز

١٣٥٩ ماده

شركت اعمالده شريكلرك هربری نصل ايش اولورسه

اولسون تقبل والتزام ایده بیلمك وعلی السویه عملی ضامن ومتعهد وفائده وضررده متساوی وبرینه شرکت سببیله نه ترتب ایدرسه دیکری اکا کفیل اولق اوزره عقد شرکت ایدرلرسه مفاوضه اولور

بو صورتده هرقنغیسندن اولورسه اولسون اجیرو دکان اجرتی مطالبه اولنه بیلور

و انلردن آخر برکسنه بر متاع دعوی ایدوبده بریسی اقرار ایتدکده دیکری انکار ایتسه بیله انك اقراری نافذ اولور

١٣٦٠ ماده

ایکی کیمسه ویرهسی یه مال الوب صاتمق ومال مشترا وثمن ورنجی بینلرنده مناصفة مشترك وهر بری دیکرینه کفیل اولمق اوزره عقد شرکت ایتسهلر شرکت وجوهك مفاوضهسی اولور

١٣٦١ ماده

عقد مفاوضه ده مفاوضه لفظی سویلنمك یاخود مفاوضهنك جمیع شرائطی تعداد اولنمق شرطدر علی الاطلاق عقد شرکت اولنورسه عنان اولور

ماده ۱۳٦۲

بر وجه بالا بو فصلده مذکور اولان شرطلردن بریسی بولنمسه مفاوضه عنانه منقلب اولور

مثلا شرکت اموالده مفاوضلردن برینك یدینه ارث ایله یا هبه طریقیله برمال کچدکده اکر نقود کبی سرمایهٔ شرکت اوله بیله جك مال ایسه مفاوضه عنانه منقلب اولور . اما عروض وعقار کبی سرمایهٔ شرکت اولمیان مال ایسه مفاوضه یه ضرر ویرمز

ماده ۱۳٦۳

شرکت عنانك صحتی ایچون هر نه که شرط ایسه مفاوضه نك صحتی ایچون دخی شرطدر

ماده ۱۳٦٤

شرکت عنان ایله شریك اولانلر تصرفجه هر نه یاپه بیلور ایسه مفاوضلر دخی انی یاپه بیلور

(فصل سادس)

(شرکت عنان حقنده اولوب اوچ مبحثی حاویدر)

(مبحث اول)

(شرکت اموال دائر اولان مسائل بیاننده در)

ماده ۱۳٦٥

شرکت عنان ایله شریك اولنلرك سرمایه لری متساوی

اولمق شرط دكلدر . برينك سرمايه‌سی دیکرینك سرمايه‌سندن دها زياده اوله‌بيلور . وهر بريسی بالجمله نقدلريني سرمايه‌يه ادخال ايتمكه مجبور اولميوب مالرينك مجموعی ياخود بر مقداری اوزرينه عقدشركت ايده‌بيلور . بوجهتله سرمايه‌لرندن فضله سرمايهٔ شركت اوله‌بيله‌جك مالری مثلا نقدلری اوله‌بيلور

١٣٦٦ ماده

عموم تجارت اوزرينه عقد شركت جائز اولديغی كبی خاصة برنوع تجارت اوزرينه مثلا ذخيره تجارتی اوزرينه دخی عقد شركت اولنه بيلور

١٣٦٧ ماده

شركت صحيحه‌ده ربحك نوجهله تقسيمی شرط ايديلور ايسه هرحالده اول شرطه رعايت اولنور

١٣٦٨ ماده

شركت فاسده‌ده ربح وفائده سرمايه‌لرك مقدارينه كوره تقسيم اولنور . شريكلردن برينه فضله شرط ايدلمش ايسه اكا اعتبار اولنماز

١٣٦٩ ماده

بلا تعد ولاتقصير وقوعه كلان ضرر وزيان هر حالده

سرمایه‌لرك مقدارینه كوره منقسم اولور . دیكر وجهله
شرط ایدلسه اكا اعتبار اولنماز

١٣٧٠ ماده

سرمایه‌لر كرك متساوی و كرك متفاضل اولسون
شریكلر كاری بینلرنده سرمایه‌لرینك مقدارینه كوره
تقسیم ایتمك اوزره شرط ایتسه‌لر صحیح اولور . وكار
بینلرنده شرط ایتدكاری وجهله سرمایه‌لرینك مقدارینه
كوره تقسیم اولنور . كرك ایكیسنك دخی عمل ایتمسی
شرط اولنسون و كرك یالكز برینك عمل ایتمسی شرط
قیلنسون . شوقدر واركه یالكز برینك عمل ایتمسی
مشروط اولدیغی تقدیرده انك یدنده دیكرك سرمایه‌سی
بضاعه حكمنده اولور

١٣٧١ ماده

شریكلرك سرمایه‌لری متساوی اولدیغی حالده برینه
ربحدن فضله حصه مثلا ربحك ثلثانی شرط ایدلسه
ایكیسنك دخی عمل ایتمسی مشروط اولدیغی تقدیرده
شركت صحیح وشرط معتبر اولور

(١٣٤٥) ماده‌یه باق

اما یالكز برینك عمل ایتمسی مشروط اولدیغی تقدیرده
نظر اولنور . عمل اكر ربحدن حصه‌سی زیاده اولان

شريك اوزرينـه شرط ايدلمش ايسـه كذلك شركت
صحيح و شرط معتبر اولور . واول شريك ماليـله
سرمايه سنك ربحنه وعمليله فضله سنه مستحق اولور فقط انك
يدنده شريكنك سرمايه سى مال مضاربه حكمنده اوله رق
مضاربه يه شبيه بر شركت اولور
و عمل اكر ربحدن حصه سى آز اولان شريك اوزرينه
شرط ايدلمش ايسـه جائز اولميـوب ربح بينـلرنده
سرمايه لرينك مقدارينه كوره تقسيم اولنور
زيرا ربح اكر شرط ايتدكارى وجهله تقسـيم اولنسه
عامـل اولميـان شريكك الهجغى فضله يه مال و عمـل
وضماندن برشى مقابل اولماز ربحه استحقاق ايسه انجق
بو امور ثلثه دن بريله در(١٣٤٧) و(١٣٤٨) ماده لره باق
١٣٧٢: ماده
شريكلرك سرمايه لرى متفـاضل مثلا برينك سرمايه سى
يوز بيك وديكرينـك سرمايه سى يوز اللى بيك غروش
اولديغى حالده ربحك بينلرنده مسـاوات اوزره تقسيمى
شرط اولنسه سرمايه سى آز اولان كيمسه نك سرمايه سنه
نسـبتله ربحدن فضله حصه المسى شرط ايدلمش ديمك
اوله جغنـدن شريكلرك سرمايه لرى متسـاوى اولديغى
حالده برينه ربحدن فضله شرط ايدلمش كبى اولور

بناء عليه ایکیسنك یاخود ربحدن حصه‌سی زیاده یعنی سرمایه‌سی آز اولان شریکك عمل ایتمسی شرط ایدلمش ایسه شرکت صحیح و شرط معتبر اولور ۰ و اکر یالکز ربحدن حصه‌سی آز یعنی سرمایه‌سی چوق اولان شریکك عمل ایتمسی شرط ایدلمش ایسه جائز اولیوب کار بینلرنده سرمایه‌لری مقدار ینه کوره تقسیم اولنور

ماده ۱۳۷۳

شریکلرك هر بری مال شرکتی کرك پشین پاره ایله وکرك ویره‌سی یه اوله‌رق از و چوق بها ایله صاته‌بیلور

ماده ۱۳۷٤

شریکلردن قنغیسی اولور ایسه اولسون یدنده شرکتك سرمایه‌سی اولدیغی حالده پشین پاره ایله و ویره‌سی یه مال اشترا ایده‌بیلور

فقط غبن فاحش ایله مال اشترا ایدر ایسه الدیغی مال کندوسنك اولوب شرکتك اولماز

ماده ۱۳۷٥

شریکلردن بری یدنده شرکتك سرمایه‌سی اولمدیغی حالده شرکت ایچون مال اشترا ایده‌مز ۰ ایدرسه اول مال کندوسنك اولور

ماده ١٣٧٦

شریکلردن بری تجارتلری جنسندن اولمیان برشیئی کندو پاره‌سیله اشترا ایتدکده اول مال کندوسنك اولوب شریکی اندن حصه‌مند اولماز

اما بریسنك یدنده شرکتك سرمایه‌سی وار ایکن تجارتلری جنسندن اولان برمالی کندی پاره‌سیله اشترا ایتسه بیله شرکتك اولور

مثلا قاشجیلق ایتمك اوزره عقد شرکت ایدن ایکی کمسنه‌دن بری کندو پاره‌سیله برآت السه کندوسنك اولوب شریکی اول آته حصه‌دار اولماز ٠ اما برقاش السه شرکتك اولور وآلور ایکن بن قاشی کندم ایچون الیورم شریکمك بونده حصه‌سی یوقدر دیو اشهاد ایتسه بیله مفید اولمیوب اول قاش شریکیله بینلرنده مشترك اولور

ماده ١٣٧٧

حقوق عقد انجق عاقده عائددر

بناءعلیه شریکلردن برینك اشترا ایلدیکی مالی قبض ایله ثمنی تأدیه ایتمك یالکز انك اوزرینه لازم اولور ٠ بو جهتله برینك اشترا ایلدیکی مالك ثمنی انجق اندن مطالبه اولنوب شریکندن مطالبه اولنه‌ماز ٠ وکذا شریکلردن برینك صاتدیغی مالك ثمنی قبض ایتمك انجق آنك

حقیدر بو جهتله مشتری ثمنی دیکرینه ویرسه یالکز ثمنی قابض اولان شریکك حصه سندن بری اولوب عاقد اولان شریکك حصه سندن بری اولماز ٠ وینه بو جهتله عاقد اولان شریك صاتدیغی مالك ثمنی قبضه آخر بر کیمسه‌یی توکیل ایتسه شریکی انی عزل ایده‌مز ٠ اما بیع وشرا واجاره ایچون شریکلردن برینك توکیل ایتدیکنی دیکر شریکی عزل ایده بیلور

١٣٧٨ ماده

عیب ایله رد دخی حقوق عقددن اولمغله شریکلردن برینك اشترا ایلدیکی مالی دیکری عیب ایله رد ایده‌مز ٠ وبرینك صاتدیغی مال عیب ایله دیکرینه رد اولنه‌ماز

١٣٧٩ ماده

شریکلردن هر بری مال شرکتی ایداع وابضاع ایده‌بیلور ٠ ومضاربه‌یه ویره‌بیلور ٠ وعقد اجاره ایده بیلوب مثلا مال شرکتی حفظ ایچون دکان و اجیر استیجار ایده‌بیلور

اما شریکنك اذنی اولمدقجه مال شرکتی کندو مالیله خلط وآخر کمسنه ایله عقد شرکت ایده‌مز ٠ ایدوبده

مال شركت ضايع اولسه شريكنك حصه سنى ضامن اولور

١٣٨٠ ماده

شريكلردن برى ديكرينك اذنى اولمدقجه مال شركتدن آخر كمسنه يه اقراض ايده ماز اما شركت ايچون استقراض ايده بيلور ٠ وبرى هرنقدر آقچه استقراض ايدر ايسه بالاشتراك شريكنك دخى بورجى اولور

١٣٨١ ماده

شريكلردن برى امور شركت ايچون آخر دياره كيتدكده مصرفنى مال شركتدن الور

١٣٨٢ ماده

شريكلردن هر برى ديكرينه رأيكله عمل ايت ياخود ديلديككى ياپ ديه رك شركت ايشنى يكديكرك رأينه تفويض ايتسه هر برى توابع تجارتدن اولان ايشلرى ياپه بيلور

شويله كه مال شركتى رهن شركت ايچون ارتهان و مال شركت ايله سفر ومال شركتى كندى ماليله خلط وآخر كمسنه ايله عقد شركت ايده بيلور

اما مالى اتلاف و بغير عوض تمليك خصوصلرينى شريكنك اذن صريحى اولمدقجه ياپه مز

مثلا شریکنك اذن صریحی اولمدقجه مال شرکتدن کیمسنه یه اقراض و هبه ایده مز

١٣٨٣ ماده

شریکلردن بری دیکرینی مال شرکتله آخر دیاره کیتمه یاخود ویره سی یه مال صاتمه دیو نهی ایتمشیکن دیکری دکلیو بده آخر دیاره کیتسه یاخود ویره سی یه مال صاتسه واقع اولان ضرردن شریکنك حصه سنی ضامن اولور

١٣٨٤ ماده

شرکت عنانك معامله لرنده شریکلردن برینك بورج اقرار ایتمسی دیکرینه سرایت ایتمز

شویله که اول دینك انجق کندو عقد و معامله سی ایله اولدیغنی اقرار ایتمش ایسه تمامنی کندوسنك ایفا ایتمسی لازم کلور

واکر شریکیله برلکده اجرا ایلدیکی معامله دن طولایی بر بورج اولدیغنی اقرار ایتمش ایسه نصفنی ادا ایتمسی لازم اولور

واکر انجق شریکنك اجرا ایلدیکی برمعامله دن طولایی بورج اولدیغنی اقرار ایتمش ایسه برشی لازم کلمز

(مبحث ثانی)

(شرکت اعماله دائر اولان مسائل بیاننده در)

١٣٨٥ ماده

شرکت اعمال ایش تقبل ایتمك اوزره عقد شرکتدن عبارتدر

شویله که اجیر مشترکلر مستأجرین طرفندن طلب وتکلیف اولنان عملك ایفاسنی تقبل یعنی تعهد والتزام ایتمك اوزره عقد شرکت ایدرلر · ضمان عملده کرك متساوی وکرك متفاضل اولسونلر · یعنی کرك عملی علی التساوی متعهد وضامن اولمق شرطیله عقد شرکت ایلسونلر وکرك عملك مثلا ثلثنی بریسی اوزرینه وثلثانی دیکری اوزرینه شرط ایتسونلر

١٣٨٦ ماده

شریکلردن هربری ایش تقبل وتعهد ایده بیلور بری تقبل ایدوبده دیکری عمل ایتمك دخی جائز اولور وشرکت صنایع ایله شریك اولان ایکی درزینك بری متاعی قبول ایله کسوب بیچمك ودیکری دیکمك دخی جائزدر

١٣٨٧ ماده

ایش تقبل ایتمکده شریکلر یکدیکرك وکیلیدر
بوجهتله برینك تقبل ایلدیکی ایشك ایفاسی هم کندوسنه
وهمده شریکنه لازم کلور
بناء علی ذلك ضمان عملده شرکت اعمالك عنانی مفاوضه
حکمنده درکه شریکلردن برینك تقبل ایلدیکی ایشك
ایفاسنی مستأجر هرقنغیسندن ایستر ایسه مطالبه ایدر
وشریکلردن هربریسی اول ایشی ایفایه مجبور اولور
بریسی بو ایشی شریکم تقبل ایتمش بن قارشمم دیه مز

١٣٨٨ ماده

اقتضای بدل خصوصنده دخی شرکت اعمالك عنانی
مفاوضه حکمنده در
یعنی شریکلردن هر بری مستأجردن تمام اجرتی مطالبه
ایده بیلور مستأجر دخی هر قنغیسنه ویرسه بری اولور

١٣٨٩ ماده

شریکلردن بری تقبل ایلدیکی ایشی بالذات ایفایه مجبور
دکلدر . دیلرسه کندوسی یاپار ودیلرسه شریکنه یاخود
دیکر برینه یاپدیرر
فقط مستأجر اکر بالذات انك عمل ایتمسنی شرط

ایدرسه اول حالده کندوسنك یاپمسی لازم كاور

(٥٧١) مادیه باق

١٣٩٠ ماده

شریكلر كسبی شرط ایتدكلری وجهله تقسیم ایدرلر

یعنی متساویا تقسیم ایتمك اوزره شرط ایتمشلر ایسه مساوات

اوزره تقسیم ایدرلر ٠ واكر متفاضلا مثلا ثلث وثلثان

وجهله تقسیم ایتمك اوزره شرط ایتمشلر ایسه ایكیلی برلی

اوله‌رق تقسیم ایدرلر

١٣٩١ ماده

عملده تساوی وكسبده تفاضل شرط ایدلسه جائز

اولور

مثلا شریكلر متساویا عمل ایتمك وكسبی ایكیلی برلی اوله‌رق

تقسیم ایلمك اوزره شرط ایتسه‌لر جائز اولور ٠ زیرا

بریسی صنعتده دها ماهر وعمل دها ایی اوله‌بیلور

١٣٩٢ ماده

شریكلر ضمان عمل ایله اجرته مستحق اولورلر

بناء علیه بری مریض اولمق یا بر طرفه كیتمك ویاخود

بوش طورمق كبی بر وجهله ایشلمیوبده یالكز شریكی

ایشلمسه حاصل اولان كسب واجرت ینه شرط ایتدكلری

وجهله تقسیم اولنور

١٣٩٣ ماده

شریکلردن برینك صنعیله مستأجرفیه تلف یاسقط اولسه دیکر شریکیله بالاشتراك ضامن اولورلر

ومستأجر مالنی قنغیسنه ایستر ایسه تضمین ایتدیرر ٠ و بوزیان شریکلر بیننده مقدار ضمانه کوره تقسیم اولنور مثلا ایشی مناصفة تقبل وتعهد ایتمك شرطیله عقدشرکت ایتمشلر ایسه زیان دخی یاری یاری به تقسیم اولنور ٠ واکر ثلث وثلثان وجهله عمل تقبل و تعهد ایتمك اوزره عقد شرکت ایتمشلر ایسه زیان دخی ایکیلی برلی اوله‌رق تقسیم اولنور

١٣٩٤ ماده

تقبلده وعملده متشارك اولمق اوزره حماللرك عقد شرکت ایتمسی صحیحدر

١٣٩٥ ماده

دکان برینك وآلات وادوات دیکرینك اوله‌رق ایکی کشی تقبل عمل ایتمك اوزره عقد شرکت ایتسه‌لر صحیح اولور

١٣٩٦ ماده

برندن دکان ودیکرندن عمل اولمق اوزره ایکی کشی عقد شرکت صنایع ایتسه‌لر صحیح اولور (١٣٤٦) ماده‌یه باق

ماده ١٣٩٧

برینك براستری ودیکرینك بر دوه‌سی اولوبده انلرله حموله نقلنی متساو یا تقبل وتعهد ایتمك اوزره عقد شرکت اعمال ایتسه‌لر صحیح اولور ٠ وحاصل اولان کسب واجرت بینلرنده مناصفة تقسیم اولنور ٠ دوه یوکنك زیاده اولمسنه باقلماز ٠ زیرا شرکت اعمالده شریکلر ضمان عمل ایله بدله مستحق اولورلر

اماتقبل عمل اوزرینه عقدشرکت اولنمیوبده استر ودوه‌یی عینا ایجار ایتمك وحاصل اولان اجرتی بینلرنده تقسیم ایلمك اوزره شریك اولسه‌لر شرکت فاسد اولوب استرودوه‌دن قنغیسی ایجار اولنور ایسه اجرتی صاحبنه عائد اولور ٠ فقط دیکری تحمیل ونقلده اکا اعانه ایتمش ایسه عملنك اجر مثلنی الور

ماده ١٣٩٨

بر کیمسه کندوسنك عیالنده بولنان اوغلیله برلکده اوله‌رق اجرای صنعت ایلسه کسبك کافه‌سی اول کیمسه‌نك اولور واوغلی معین صاییلور

نته‌کیم بر کیمسه اغاج غرس ایدرکن عیالنده اولان اوغلی اکا اعانه ایتسه اغاج اول کیمسه‌نك اولوب اوغلی اکا مشارك اولماز

(مبحث ثالث)

(شركت وجوهه دائر اولان مسائل بياننده‌در)

١٣٩٩. ماده

شريكلرك مال مشتراده على التساوى حصه‌دار اولملرى شرط دكلدر

مثلا الدقلرى مال بينلرنده نصفيت اوزره اوله‌بيلديكى كبى ايكيلى برلى اولمق دخى جائز اولور

١٤٠٠ ماده

شركت وجوهده ربحه استحقاق انجق ضمان ايله در

١٤٠١ ماده

مال مشترانك ضمان ثمنى شريكلرك مال مشتراده‌كى حصه‌لرينه كوره‌در

١٤٠٢ ماده

شريكلردن هر برينك مال مشتراده حصه‌سى نقدر ايسه ربحدن حصه‌سى دخى اوقدر اولور

و اكر برينه مال مشتراده‌كى حصه‌سندن فضله شرط ايدلسه شرط لغو اولور

وربح بينلرنده مال مشتراده‌كى حصه‌لرينه كوره تقسيم اولنور مثلا الدقلرى اشيانك بينلرنده يارى يه اولمسنى شرط

ایدرلر ایسه ربح دخی یاری یه اولور
واکر ایکیلی برلی اولمق اوزره شرط ایدرلرسه ربح دخی
ایکیلی برلی اولور
اما الدقلری اشیانك نصفیت اوزره اولمسی مشروط
اولدیغی حالده ربحك ثلث وثلثان وجهله تقسیمنی شرط
ایتسه‌لر بوشرطه اعتبار اولنمیوب ربح بینلرنده مناصفة
تقسیم اولنور

۱٤۰۳ ماده

ضرر وزیان هر حالده شریکلرك مال مشتراده‌كی حصه‌لرینه
کوره تقسیم اولنور٠ عقد شرایه کرك برلکده مباشرت
ایتسونلر وکرك یالکز بریسی مباشرت ایلسون
مثلا شرکت وجوه ایله شریك اولان ایکی کیمسه اخذ
واعطالرنده متضرر اولدقلری صورتده اکر مال مشترا
بینلرنده نصفیت اوزره اولمق شرطیله عقد شرکت ایتمشلر
ایسه ضرر وزیان دخی مساوات اوزره تقسیم اولنور٠
واکر مال مشتراده ثلث وثلثان وجهله حصه‌دار اولمق
شرطیله عقد شرکت ایتمشلر ایسه ضرر وزیان دخی ایکیلی
برلی اوله‌رق تقسیم اولنور ٠ ضرر ایتدکاری مالی
کرك برلکده صاتون السونلر وکرك بریسی شرکت ایچون
صاتون المش اولسون

(باب سابع)

(مضاربه حقنده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(مضاربه‌نك تعريف وتقسيمی بيانننده در)

١٤٠٤ ماده

مضاربه . برطرفدن سرمايه وديكر طرفدن سعی وعمل اولمق اوزره بر نوع شركتدر . سرمايه صاحبنه رب‌المال وعامله مضارب دينلور

١٤٠٥ ماده

مضاربه‌نك ركنی ايجاب وقبولدر

مثلا رب‌المال مضاربه شو سرمايه‌يی آل ربحی بيننزده يارى يارى‌يه ياخود ايكيلی برلی تقسيم اولنمق اوزره مضاربه‌ٔ سعی وعمل ايت ديسه ياخود شو پاره‌لری آل وسرمايه‌ٔ ايت ربحی بيننزده شو نسبت اوزره مشترك اولسون ديمك كبی مضاربه معناسنی افاده ايدر بر سوز سويلسه ومضارب دخی قبول ايلسه مضاربه منعقد اولور

١٤٠٦ ماده

مضاربه ايكی قسمدر . بری مضاربهٔ مطلقه . وديكری مضاربهٔ مقيده در

١٤٠٧ ماده

مضاربهٔ مطلقه • زمان ومكان وبرنوع تجارت ايله و بايع و مشتری بی تعيينله مقيد اولميان مضاربه در • و بونلردن بريله تقييد اولنورسه مضاربهٔ مقيده اولور مثلا فلان وقت يا فلان يرده ياخود فلان جنس مال آل صات و ياخود فلان كيمسه‌لر ايله يا فلان بلده اهاليسيله آلش ويرش ايت ديسه مضاربهٔ مقيده اولور

(فصل ثانی)

(مضاربه‌نك شروطی بياننده در)

١٤٠٨ ماده

رب‌المال توكيله و مضاربك وكالته اهليتلری شرطدر

١٤٠٩ ماده

رأس المالك سرمايهٔ شركت اوله‌بيله‌جك مال اولمسی شرطدر • (باب شركت عقدك فصلی ثالثنه باق) - بناء علی ذلك عروض و عقار ايله ذمم ناسده اولان آله‌جق مضاربه‌ده رأس المال اوله‌ماز

فقط رب‌المال اكر عروضدن برشی ويروبده بونی صات وثمنيله مضاربة عمل ايت ديسه و مضارب دخی قبول وقبض ايدرك اول مالی صاتوب و بدلی اولان نقودی

سرمایه ایدوب بده آلش ویرش ایلسه مضاربه صحیح اولور

کذلك فلانك ذمتنده آله جغم اولان شو قدر غروشی قبض ایتده مضاربه یولنده قوللان دیسه واودخی قبول ایتسه صحیح اولور

١٤١٠ ماده

سرمایه‌نك مضاربه تسلیم اولنمسی شرطدر

١٤١١ ماده

شرکت عقدکبی مضاربه ده دخی رأس المالك معلوم اولمسی و عاقدینك ربحدن حصه‌لری نصف وثلث کبی بر جزء شایع اوله‌رق تعیین ایدلمسی شرطدر

فقط علی الاطلاق شرکت تعبیر اولنسه مثلا ربحی بیننزده مشترك اولسون دینلسه مساواته مصروف اولور . ورب المال ایله مضارب بیننده ربح یاری یاری‌یه تقسیم اولنور

١٤١٢ ماده

بالاده مذکور اولان شرطلردن بری بولنمسه مثلا عاقدینك حصه‌لری جزء شایع اوله‌رق معین اولمیوب‌ده برینه ربحدن شو قدر غروش ویرلمك اوزره قطع و تعیین اولنسه مضاربه فاسد اولور

(فصل ثالث)

(مضاربه‌نك احكامی بیاننده در)

١٤١٣ ماده

مضارب امیندر . انك یدنده سرمایه ودیعه حكمنده در وسرمایه‌ده تصرف ایتمسی جهتله رب‌المالك وكیلیدر . وكار ایدرسه انده شریك اولور

١٤١٤ ماده

مضاربهٔ مطلقه‌ده مضارب مجرد عقد مضاربه ایله مضاربه‌نك لوازم وتفرعاتندن اولان ایشلری یاپمغه مأذون اولور

شویله كه اولا صاتوب كار ایتمك ایچون مال اشترا ایده‌بیلور . فقط غبن فاحش ایله مال اشترا ایدرسه كندوسی ایچون المش اولور . مضاربه حسابنه داخل اولماز

ثانیاً كرك پشین پاره ایله وكرك ویره‌سی‌یه اوله‌رق آز وچوق بها ایله مال صاته‌بیلور . فقط بین‌التجار عرف وعادت اولدیغی مرتبه مهلت ویره‌بیلور یوخسه بین‌التجار معروف اولمیان اوزون مدت ایله مال صاته‌ماز

ثالثاً صاتدیغی مالك ثمننی حواله قبول ایده‌بیلور

رابعاً اخر كسنه‌يى بيع و شرايه توكيل ايده‌بيلور
خامساً مال مضاربه‌يى ايداع و ابضاع ورهن وارتهان وايجار واستيجار ايده‌بيلور
سادساً آلش و يرش ايتمك اوزره آخر بلده يه كيده‌بيلور

١٤١٥ ماده

مضاربهٔ مطلقه‌ده مال مضاربه‌يى مضارب كندى ماليله قارشديرمغه و مضاربه‌يه ويرمكه مجرد عقد مضاربه ايله مأذون اولماز
فقط مضاربلرك مال مضاربه‌يى كندى ماللرى ايله قارشدرملرى عادت اولان بلده‌ده ايسه مضاربهٔ مطلقه‌ده مضارب اكا دخى مأذون اولور

١٤١٦ ماده

اكر مضاربهٔ مطلقه‌ده رب المال مضاربه رأيكله عمل ايت ديه‌رك مضاربه اموريني انك رأينه تفويض ايلمش ايسه مضارب هرحالده مال مضاربه‌يى كندى ماليله قارشدرمغه و مضاربه‌يه ويرمكه مأذون اولور
اما مال مضاربه‌دن هبه واقراض ايتمكه وسرمايه‌دن زياده بورج آلتنه كيرمكه بوصورتده دخى مأذون

اولمیوب بونلرك اجراسی رب المالك اذن صریحنه موقوفدر

١٤١٧ ماده

مضارب کندی مالیله مال مضاربه‌یی قارشدردیغی صورتده حاصل اولان ربحی سرمایه‌لرك مقدارینه کوره تقسیم ایدر

یعنی کندی سرمایه‌سنك فائده‌سنی کندوسی آلور ومال مضاربه‌نك فائده‌سی رب المال ایله بینلرنده شرط ایتدکاری وجهله تقسیم اولنور

١٤١٨ ماده

رب المالك اذنیله مضاربك سرمایه‌دن زیاده اوله‌رق ویره‌سی‌یه الدیغی مال ایکیسی بیننده شرکت وجوه ایله مشترك اولور

١٤١٩ ماده

مضارب اکر مضاربه ایشیله بولندیغی بلده‌دن بشقه یره کیدرسه قدر معروف مصرفنی مال مضاربه‌دن آلور

١٤٢٠ ماده

مضاربهٔ مقیده ده رب المالك قید وشرطی نه ایسه مضاربك اکا رعایت ایتمسی لازمدر

ماده ١٤٢١

مضارب اكر مأذونيتنك خارجنه چيقار وشرطه مخالفت ايدر ايسه غاصب اولور و بوحالده ايتديكى آلش ويرشك كار وضررى كندوسنه عائد اولور . ومال مضاربه تلف اولورسه ضامن اولور

ماده ١٤٢٢

رب المال اكر مال مضاربه ايله فلان محله كيتمه ياخود ويره سى يه مال صاتمه ديو نهى ايتمشيكن مضارب اكا مخالفت ايدرك مال مضاربه ايله اول محله كيدوبده مال مضاربه تلف اولسه ياخود ويره سى يه مال صاتوبده پاره سى باتسه مضارب ضامن اولور

ماده ١٤٢٣

رب المال مضاربه يى بر وقت معين ايله توقيت ايتدكده اول وقتك كچمسيله مضاربه منفسخ اولور

ماده ١٤٢٤

رب المال مضاربى عزل ايتدكده عزلنى اكا بيلديرمسى لازم كلور

مضارب كندوسنك عزلنه واقف اولنجيه دك واقع اولان تصرفاتى معتبر اولور

وعزلنه واقف اولدقدن صكره النده كى نقودده تصرف

ایده‌مز اما النده نقوددن بشقه مال بولنورسه انی صاتوب نقده تبدیل ایده بیلور

ماده ١٤٢٥

مضارب انجق عملی مقابله‌سنده ربحه مستحق اولور عمل ایسه انجق عقد ایله متقوم اولور . بناء علیه عقد مضاربه ده مضاربه‌نه مقدار شرط ایدلمش ایسه اکا کوره ربحدن حصه آلور

ماده ١٤٢٦

رب المالك ربحه استحقاقی مالی ایله‌در

بناء علیه مضاربهٔ فاسده‌ده ربحك مجموعی اکا عائد اولور . ومضارب انك اجیری منزله‌سنده اولوب اجر مثل آلور . فقط حین عقدده شرط ایتدکاری مقداری تجاوز ایده‌مز . وربح یوق ایسه اجر مثله دخی مستحق اولماز

ماده ١٤٢٧

مال مضاربه‌دن برمقداری تلف اولسه اول امرده ربحدن محسوب اولنوب رأس الماله سرایت ایتدیرلمز

واکر ربحك مقدارینی تجاوز ایدوبده رأس الماله سرایت ایدرسه مضارب انی ضامن اولماز . مضاربه کرك صحیح اولسون وکرك فاسد اولسون

١٤٢٨ ماده

ضرر وزيان هر حالده رب الماله عائد اولور . ومضارب ايله بينلرنده مشترك اولمسی شرط ايديلورسه اول شرطه اعتبار اولنماز

١٤٢٩ ماده

رب المال يا مضارب فوت ياخود جنون مطبق ايله مجنون اولسه مضاربه منفسخ اولور

١٤٣٠ ماده

مضارب مجهلا فوت اولسه تركه سندن ضمان لازم كلور (٨٠١) و (١٣٥٥) ماده لره باق

(باب ثامن)

(مزارعه ومساقات بياننده اولوب ايكی فصله)

(منقسمدر)

(فصل اول)

(مزارعه بياننده در)

١٤٣١ ماده

مزارعه . برطرفدن اراضی وديكر طرفدن عمل يعنی زراعت اولەرق حاصلات بينلرنده تقسيم اولنمق اوزره برنوع شركتدر

١٤٣٢ ماده

مزارعه‌نك ركنى ايجاب وقبولدر
شويله كه اراضى صاحبى عامله يعنى چفتجى‌يه بو يرى
حاصلاتدن شو قدر حصه اولمق اوزره سكا مزارعه
وجهله ويردم ديوبده چفتجى دخى قبول ايتدم يا راضى
اولدم ديسه ياخود رضاسنه دلالت ايدر برسوزسويلسه
وياخود چفتجى ير صاحبنه بن سنك يركده مزارعه
وجهله عمل ايده‌يم ديوبده اودخى راضى اولسه مزارعه
منعقد اولور

١٤٣٣ ماده

مزارعه‌ده عاقدينك عاقل اولمسى شرطدر . بالغ اولمسى
شرط دكلدر . بناء عليه صبى مأذون دخى عقد مزارعه
ايده بيلور

١٤٣٤ ماده

زرعك يعنى نه اكيله‌جكنك تعيينى ياخود چفتجى هرنه
ديلرسه اكمك اوزره تعميمى شرطدر

١٤٣٥ ماده

حين عقدده چفتجينك حاصلاتدن اولمق اوزره حصه‌سى
نصف وثلث كبى جزء شايع اوله‌رق تعيين اولنمق
شرطدر

واكر حصه‌سی تعیین اولنمـاز یاخود حاصلاتدن بشـقه برشی ویرلمك اوزره تعیین قیلنور و یاخود حاصلاتدن شـوقدر کیله دیو قطع اولنور ایسـه مزارعه صحیح اولماز

ماده ١٤٣٦

یرك زرعه صالح اولمسی وچفتجی‌یه تسلیم ایدلمسی شرطدر

ماده ١٤٣٧

بالاده مذکور اولان شرطلردن بری بولنماز ایسه مزارعه فاسد اولور

ماده ١٤٣٨

مزارعهٔ صحیحه‌ده عاقدین نصل شرط ایتـدیلر ایسه حاصلاتی بینلرنده اولوجهله تقسیم ایدرلر

ماده ١٤٣٩

مزارعهٔ فاسده‌ده حاصلات کاملا تخم صاحبنك اولور دیکری یر صاحبی ایسـه یرینك اجرتنی آلور ٠ واکر چفتجی ایسه اجر مثل آلور

ماده ١٤٤٠

اکین یشیل ایکن یر صاحبی فوت اولسه اکین یتشنجیه قدر چفتجی ایشنه دوام ایدر ٠ متوفانك وارثلری اکا مانع اوله‌ماز

واكر چفتجی فوت اولسه كندوسنك وارثی انك مقامنه قائم اولوب دیلرسه اكین یتشنجیه دكین زراعت ایشنه دوام ایلر • یر صاحبی اكا مانع اولهماز

(فصل ثانی)

(مساقات بیانندهدر)

١٤٤١ ماده

مساقات • برطرفدن اشجار ودیكر طرفدن تربیه اولمق وحاصل اولان میوه بینلرنده تقسیم اولنمق اوزره برنوع شركتدر

١٤٤٢ ماده

مساقاتك ركنی ایجاب وقبولدر

شویله كه اشجار صاحبی میوهسندن شوقدر حصه اولمق اوزره مساقات وجهیله شو اشجاری سكا ویردم دیوب عامل یعنی اول اشجاری تربیه ایدهجك اولان كیمسه دخی قبول ایتسه مساقات منعقد اولور

١٤٤٣ ماده

عاقدینك عاقل اولمسی شرطدر • بالغ اولمسی شرط دكلدر

١٤٤٤ ماده

مزارعهده اولدیغی كبی عقد مساقاتده دخی عاقدینك

حصه‌لری نصف وثلث کبی جزء شایع اوله‌رق تعیین اولنمق شرطدر

۱٤٤٥ ماده

اشجارك عامله تسلیمی شرطدر

۱٤٤٦ ماده

مساقات صحیحه‌ده عاقدین بینلرنده شرط ایتدکلری وجهله میوه‌یی تقسیم ایدرلر

۱٤٤۷ ماده

مساقات فاسده‌ده حاصل اولان میوه تماماً اشجار صاحبنك اولور • عامل دخی اجر مثل آلور

۱٤٤۸ ماده

میوه خام ایکن اشجار صاحبی فوت اولسه میوه یتشنجیه قدر عامل ایشنه دوام ایدر • متوفانك وارثلری اکا مانع اوله‌ماز

واکر عامل فوت اولسه وارثی انك مقامنه قائم اولوب دیلرسه ایشنه دوام ایدر • اشجار صاحبی اکا مانع اوله‌ماز

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ۱٦ جمادی‌الاخره سنه ۱۲۹۱

امين الفتوى
السيد خليل

ناظر معارف عموميه
احمد جودت

مفتی دارشورای عسکری
احمد خلوصی

قاضی دار الخلافة العليه
سابقا سيف الدين

عن اعضاء مجلس تدقيقات
شرعيه احمد خالد

عن اعضای ديوان احكام
عدليه احمد حلمی

كتاب الوكاله

❁ صورت خط همایون ❁

(موجبنجه عمل اولنه)

(کتاب حادی عشر)

(وکالت حقنده اولوب برمقدمه ایله اوچ بابی مشتملدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهیه بیاننده در)

١٤٤٩ ماده

وکالت · بر کیمسه ایشنی بشقه سنه تفویض ایتمك واول ایشده انی کندو یرینه اقامه ایلمکدر

اول کیمسه یه موکل و یرینه اقامه ایلدیکی کمسنه یه وکیل واول ایشه موکل به دینلور

١٤٥٠ ماده

رسالت · برکیمسه تصرفده دخلی اولمقسزین برکمسنه نك سوزینی دیکره تبلیغ ایتمکدر

اول کیمسه یه رسول واول کمسنه یه مرسل ودیکرینه مرسل الیه دنیلور

(باب اول)

(وكالتك ركن وتقسيمى بياننده در)

١٤٥١ ماده

توكيلك ركنى ايجاب و قبولدر

شويله كه موكل شو خصوصه سنى وكيل ايتدم ديو بده وكيل دخى قبول ايتدم ديسه ياخود قبولى مشعر بشقه برسوز سويلسه وكالت منعقد اولور كذلك وكيل برشى سويليو بده اول خصوصك اجراسنه تشبث ايلسه دلالة وكالتى قبولى ايتمش اولمغله تصرفى صحيح اولور

اما بعدالايجاب وكيل رد ايتسه ايجابك حكمى قالماز بناء عليه موكل بوخصوصه سنى وكيل ايتدم ديو بده وكيل اوله جق كمسنه قبول ايتم ديو رد ايلدكدنصكره موكل بهك اجراسنه مباشرت ايلسه تصرفى صحيح اولماز

١٤٥٢ ماده

اذن واجازت توكيلدر

١٤٥٣ ماده

اجازت لاحقه وكالت سابقه حكمنده در

مثلا بركيمسه فضولى آخرك مالنى صاتدقدن صكره مال صاحبنه خبر ويروب اودخى مجيز اولسه اوجهانى وكيل ايتمش كبى اولور

ماده ١٤٥٤

رسالت وكالت قبيلندن دكلدر

مثلا بر كيمسه يه صراف آقچه اقراض ايده جك اولوبده او دخى آقچه يى كتورمك اوزره خدمتكارينى كوندرسه خدمتكار اول كمسه نك رسوليدر يوخسه استقراضه وكيلى دكلدر

كذلك بر كيمسه نك بر آت اشترا ايتمك اوزره جانبازه كوندرديكى شخص اول جانبازه فلان كيمسه سندن فلان آتى صاتون المق ايستيور ديمسى اوزرينه جانباز دخى شو قدر غروشه اولمق اوزره بو آتى اكا صاتدم وار اكا سويله وآتى تسليم ايله ديه رك اول شخصه ويروب او دخى منوال مشروح اوزره اول كيمسه يه اتى تسليم واو دخى همان قبول ايتدكده اول كيمسه ايله جانباز بيننده بيع منعقد اوله رق اول شخص اره ده مجرد بر رسول و واسطه اولور . يوخسه وكيل اولماز

وكذلك بر كيمسه قصابه بنم بازاره كيدوب كلان فلان خدمتكاريمه بنم ايچون يوميه شو قدر قيه ات وير ديوب او دخى بووجهله ويرسه اول خدمتكار افنديسنك رسولى اولور وكيلى ديمك اولماز

ماده ١٤٥٥

امر بعضا وكالت و بعضا رسالت قبيلندن اولور

مثلا بر كيمسه‌نك امر يله خدمتكارى بر تاجردن مال اشترا ايلدكده اول كيمسه‌نك شرايه وكيلى اولور

اما اول كيمسه بر تاجر ايله پازارلق ايدوبده مالى الوب كتورمك اوزره خدمتكارينى كوندرسه افنديسنك رسولى ديمك اولوب يوخسه وكيلى اولماز

ماده ١٤٥٦

ركن توكيل بعضا مطلق اولور

يعنى برشرطه معلق يابروقته مضاف ياخود برقيد ايله مقيد اولماز و بعضا شرطه معلق اولور

مثلا فلان تاجر بورايه كلور ايسه بنم شو آتمى صاتمق اوزره سنى وكيل ايتدم ديوبده اودخى قبول ايتسه وكالت اول تاجرك كلسنه معلق اوله‌رق منعقد اولور • واول تاجر كلور ايسه وكيل دخى اول مالى صاته‌بيلور • والا صاته‌ماز

و بعضا بروقته مضاف اولور

مثلا نيسان آينده بنم حيوانلريمى صاتمغه سنى وكيل ايتدم ديوبده اودخى قبول ايتسه شهر نيسان حلولنده وكيل

اولوب همان اولوقت یاخود اندن صکره اول حیوانلری بالوکاله صاته بیلور اما نیساندن اول صاته ماز
وبعضا برقید ایله مقید اولور
مثلا شوساعتمی بیک غروشه صاتمغه سنی وکیل ایتدم دیسه وکیلك وکالتی انی بیك غروشدن اشاغی یه صاتمامق ایله مقید اولور

(باب ثانی)

(شرط وکالت بیاننده‌در)

١٤٥٧ ماده

موکلك موکل به اولان ایشی یاپمغه مقتدر اولمسی شرطدر
بناء علیه صبیٔ غیر ممیز ایله مجنونك توکیلی صحیح اولماز
وصبیٔ ممیز حقنده هبه وصدقه کبی ضرر محض اولان ایشلرده ولیسی اذن ویرسه بیله آخری توکیل ایده‌مز .
وقبول هبه وصدقه کبی حقنده نفع محض اولان ایشلرده ولیسنك اذنی اولمسه بیله آخری توکیل ایده بیلور .
اما بیع وشرا کبی نفع ایله ضرر بیننده دائر ومتردد اولان تصرفاتده اکر اخذ واعطایه مأذون ایسه بشقه سنی

دخی توکیل ایده بیلور • دکل ایسه توکیل ولیسنك اجازتنه موقوفا منعقد اولور

١٤٥٨ ماده

وکیلك عاقل وممیز اولمسی شرطدر • بالغ اولمسی شرط دکلدر

بناء علیه صبیء ممیز مأذون اولمسه بیله وکیل اوله بیلور • فقط حقوق عقد اکا عائد اولمیوب موکلنه عائد اولور

١٤٥٩ ماده

برکیمسه بالذات یاپه بیله جکی خصوصلرده ومعاملاته دائر اولان هرحقك ایفا و استیفاسنده بشقه سنی توکیل ایده بیلور

مثلا برکیمسه بیع وشرا وایجار واستیجار ورهن وارتهان وایداع و استیداع و هبه واتهاب وصلح وابراء واقرار ودعوی وطلب شفعه و قسمت وایفا واستیفای دیونه وقبض ماله دیکر برکیمسه یی توکیل ایتسه جائز اولور فقط موکل بهك معلوم اولمسی لازمدر

(باب ثالث)

(وكالتك احكامى بياننده اولوب التى فصلى مشتملدر)

(فصل اول)

(وكالتك احكام عموميه‌سى بياننده‌در)

١٤٦٠ ماده

هبه واعاره ورهن وايداع واقراض وشركت ومضاربه‌ده وعن انكار صلحده وكيلك عقدى موكلنه مضاف قيلمسى لازمدر . موكلنه مضاف قيلماز ايسه صحيح اولماز

١٤٦١ ماده

بيع وشرا واجاره ده وعن اقرار صلحده وكيلك عقدى موكلنه مضاف قيلمسى شرط دكلدر . موكلنه مضاف قيلميوبده نفسنه اضافت ايله اكتفا ايتمسى دخى صحيح اولور . وايكى صورتده دخى ملكيت انجق موكلنه ثابت اولور

فقط عقد اكر موكله مضاف قيلنماز ايسه حقوق عقد عاقده يعنى وكيله عائد اولور . واكر موكله مضاف قيلنور ايسه حقوق عقد دخى موكله عائد اولور . وبوصورتده وكيل رسول كبى اولور

مثلا وكيل بالبيع عقدى موكلنه مضاف قيلميوبده نفسنه اضافت ايله اكتفا ايدرك موكلنك برمالنى صاتدقده مبيعى مشترى‌يه تسليم ايتمكه مجبوراولور وثمنى مشتريدن طلب وقبض ايده‌بلور ومال مشترايه برمستحق چيقوبده بعد الحكم ضبط اولنسه مشترى وكيل بالبيعه رجوع ايدر · يعنى ويرديكى ثمنى اندن ايستر

ووكيل بالشرا عقدى بو وجهله موكلنه مضاف قيلمقسزين اشترا ايلديكى مالى قبض ايدر ومال مشترانك ثمنى موكلندن السه بيله كندى مالندن بايعه ويرمك اوزره جبراولنور · ومال مشتراده عيب قديم ظهور ايتسه رد ايچون وكيلك مخاصمه‌يه حقى اولور · اما وكيل اكر عقدى موكلنه مضاف قيلمش ايسه مثلا فلانك طرفندن بالوكاله صاتدم ياخود فلان ايچون الدم ديه‌رك عقد بيع ايلمش اولسه اوحالده آنفا بيان اولنان حقوق عقد هپ موكله عائد اولور · وبو صورتده وكيل رسول حكمنده قالور

ماده ١٤٦٢

رسالتده حقوق عقد مرسله عائد اولور · رسوله اصلا تعلق ايتمز

ماده ١٤٦٣

بیع وشرا وایفا واستیفای دینه وقبض عینه وکیل اولان کیمسه‌نك جهت وکالتدن طولایی مقبوضی اولان مال کندی یدنده ودیعه حکمنده‌در . بلا تعد ولاتقصیر تلف اولسه ضمان لازم کلمز

جهت رسالتدن طولایی رسولك یدنده‌کی مال دخی کذلك ودیعه حکمنده در

ماده ١٤٦٤

مدیون بورجنی دائنه کوندروبده قبل الوصول رسول یدنده تلف اولدیغی صورتده اکر مدیونك رسولی ایسه مدیونك مالندن تلف اولور واکر دائنك رسولی ایسه دائنك مالندن تلف اولوب مدیون بورجندن بری اولور

ماده ١٤٦٥

برکیمسه ایکی کشی‌یی بردن توکیل ایتسه وکیل اولدقلری خصوصده یالکز بریسی تصرف یعنی ایفای وکالت ایده‌مز

فقط خصومته یاخود رد ودیعه‌یه ویاخود قضاء دینه وکیل ایسه‌لر یالکز بریسی ایفای وکالت ایده‌بیلور

اما برکیمسه‌یی برخصوصه وکیل ایتدکدنصکره دیکرینی

دخی رأساً اوایشـه وکیل ایتـدیکی صورتده هرقنغیسی ایفای وکالت ایتسه جائز اولور

١٤٦٦ ماده

برکیمسـه وکیل اولدیغی خصوصده بشـقه‌سنی توکیل ایده‌مز

مگرکه موکل اکا اذن ویرمش ویاخود رأیکله عمل ایت دیمش اوله اول حالده وکیل بشـقه سنی توکیل ایده‌بیلور

وبووجهله وکیلك توکیل ایتدیکی کیمسه موکلك وکیلی اولور . یوخسه اول وکیلك وکیلی اولماز . حتی وکیل اولك عزلیله یاخود وفاتیـله وکیل ثانی منعزل اولماز

١٤٦٧ ماده

اگر وکالتده اجرت شرط ایدیلوبده وکیل دخی ایفـای وکالت ایلر ایسه اجرته مستحق اولور . واگر شرط ایدلمیوبده وکیل دخی اجرت ایله خدمت ایدر مقوله‌دن دکل ایسه متبرع اولوب اجرت ایستیه‌مز

(فصل ثانی)

(شرایه وکالت بیاننده در)

١٤٦٨ ماده

(١٤٥٩) ماده‌نك فقرهٔ آخره‌سی حکمنجه وکالتك ایفاسی قابل اوله‌جق مرتبه موکل بهك معلوم اولمسی لازمدر

شویله که موکل اشترا ایتدیره‌جکی شیئك جنسنی بیان ایتملیدر وجنسك تحتنده اکر انواع متغایره وار ایسه یالکز جنسك بیانی کافی اولمیوب نوعنی یاخود بهاسنی دخی بیان ایتمك لازم کاور

واکر آلنه‌جق شیئك جنسی بیان اولنماز ایسه یاخود جنسی بیان اولنوب انجق تحتنده انواع متغایره اولدیغی حالده نوعی یا بهاسی تعیین قلنماز ایسه وکالت صحیح اولماز مکرکه وکالت عامه ایله توکیل ایتمش اوله

مثلا برکیمسه بکا برآت آل دیو دیکرینی توکیل ایتسه وکالت صحیح اولور و برکیمسه اثوابلق قاش آلمق اوزره برینی توکیل ایده‌جك اولدقده جنسنی یعنی چتار یمی المق ایستر یوخسه بشقه جنس قاشمی ایستر بوراسنی بیان ایله برابر شام یا هند قاشی دیو نوعنی

یاخود طوپی شو قدر غروشلق دیو بهاسنی بیان ایتمسی لازمدر • جنسنی بیان ایتمیوبده یالکز بکا بردابه ال یاخود قماش آل دیسه و یاخود مثلا چتاری آل دیو بده نوعنی یا بهاسنی بیان ایتمسه وکالت صحیح اولماز فقط بکا برقات روبالق قماش یاخود چتاری آل هرقنغی جنس و یا نوعدن اولورسه اولسون سنك رأیکه مفوضدر دیسه وکالت عامه اولوب وکیل قنغی جنس ونوعدن ایستر ایسه اله بیلور

ماده ١٤٦٩

اصلك یا مقصدك و یاخود صنعتك اختلافیله جنس دخی مختلف اولور

مثلا پاموق بزیله کتان بزی اصللرینك اختلافی سببیله مختلف الجنسدرلر وقیونك یوکی ایله دریسی اختلاف مقصد حسبیله مختلف الجنسدر زیرا دریدن مقصد طلوم یاپمق اولوب یوك القدن مقصد ایسه اپلك یاپوب کلیم طوقومق کبی اکا مغایر اولان خصوصلردر • و شاز کوی بچه‌سیله عشاق بچه‌سی هب یوکدن معمول اولدقلری حالده اختلاف صنعت حسبیله مختلف الجنسدرلر

ماده ١٤٧٠

وکیل اکر جنسده مخالفت ایدرسه یعنی موکل فلان

جنسدن برشی آل دیو بده وکیل بشقه برجنسدن بر مال آلسه هر نه قدر الدیغی شی دها فائده‌لو اولسه بیله موکل حقنده نافذ اولماز یعنی وکیلک الدیغی مال کندو اوزرنده قالوب موکل ایچون الممش اولماز

١٤٧١ ماده

موکل قوچ آل دیو بده وکیل دیشی قیون السه موکل حقنده نافذ اولمیوب النان قیون وکیلک اولور

١٤٧٢ ماده

موکل بکا فلان عرصه‌یی آل دیو بده اول عرصه اوزرینه ابنیه یاپسه اندن صکره وکیل انی بالوکاله الماز . اما فلان خانه‌یی آل دیو بده اول خانه صیوادلسه یاخود اکا بر دیوار علاوه ایدلسه بو حالده وکیل انی بالوکاله اله بیلور

١٤٧٣ ماده

موکل سوت آل دیو بده نه سوتی اولدیغنی تصریح ایتمسه بلده ده معروف اولان سوته محمول اولور

١٤٧٤ ماده

موکل پرنج آل دیسه وکیل اولان کیمسه چارشوده صاتیلان هر نوع پرنجدن اله بیلور

ماده ١٤٧٥

بر کیمسه بر خانه المق ایچون دیکرینی توکیل ایده جك اولدقده محله‌سنی و بهاسنی بیان ایتملیدر . بیان ایتمز ایسه وکالت صحیح اولماز

ماده ١٤٧٦

بر کیمسه پر تك اینجو یاخود بر قرمزی یاقوت طاشی المق اوزره برینی توکیل ایده جك اولدقده بهاسی قاچ غروشه قدر اوله‌جغنی بیان ایتمسی لازمدر . ایتمز ایسه وکالت صحیح اولماز

ماده ١٤١٧

مقدراتده موکل بهك مقداری یاخود ثمنی بیان اولنمق لازمدر

مثلا بغدای المق ایچون برینی توکیل ایتدکده قاچ کیله اوله‌جغنی سویلمسی یاخود شو قدر غروشلق بغدای دیو مقدار ثمنی بیان ایلمسی لازم کلور . بیان ایتمز ایسه وکالت صحیح اولماز

ماده ١٤٧٨

موکل بهك وصفی بیان اولنمق لازم دکلدر

مثلا اعلی یا اوسط یا ادنی دیو وصفنك بیانی لازم کلمز

شو قدر که موکل بهك وصفی موکلك حالنه موافق اولمق لازمدر

مثلا بر بارکیر کیراجیسی کندوسنه بر بارکیر المق اوزره بربنی توکیل ایتدکده وکیل کیدو بده یکرمی بیك غروشلق بر عرب آتی آلهمز الور ایسه شراسی موکل حقنده نافذ اولماز یعنی اول آت موکل ایچون النمش اولمیوب وکیلك اوزرنده قالور

۱٤٧٩ ماده

وکالت بر قید ایله تقیید اولندقده وکیل اکا مخالفت ایده مز ایدر ایسه شراسی موکل حقنده نافذ اولمیوب الدیغی مال کندو اوزرنده قالور

فقط موکل حقنده دها فائده‌لو برصورتده مخالفت ایدرسه معنا مخالفت اولنمز

مثلا برکیمسه فلان خانه‌یی بنم ایچون اونبیك غروشه آل دیدکده وکیل دها زیاده اشترا ایتسه موکل حقنده نافذ اولمیوب اول خانه کندوسنك اوزرنده قالور اما اونبیك غروشدن اشاغی ایسه موکل ایچون النمش اولور

کذلك ویره‌سی‌یه آل دیوبده وکیل پشین اقچه ایله السه اول مال وکیلك اوزرنده قالور اما پشین اقچه ایله آل دیوبده ویره‌سی‌یه السه موکل ایچون النمش اولور

ماده ١٤٨٠

بر كيمسه اشتراسنه وكيل اولديغى شيئك نصفنى اشترا ايتديكى صورتده اكر اول شيئك تبعيضنده ضرر وار ايسه شراسى موكل حقنده نافذ اولماز يوق ايسه نافذ اولور

مثلا برطوپ قماش آل ديوبده وكيل يارم طوپ السه موكل حقنده نافذ اولميوب اول مال وكيلك اوزرنده قالور اما التى كيله بغداى آل ديوبده وكيل اوچ كيله السه موكل ايچون النمش اولور

ماده ١٤٨١

موكل بكا برجبه لك چوقه آل ديوبده وكيلك الديغى چوقه دن جبه چيقمسه شراسى موكل حقنده نافذ اولميوب اول چوقه وكيلك اوزرنده قالور

ماده ١٤٨٢

برشيئك بهاسى بيان اولنمقسزين اشتراسنه وكيل اولان كمسنه اول شيئى قيمت مثليه سيله آله بيلديكى كبى غبن يسير ايله دخى آله بيلور

فقط ات و اكمك كبى سعر و قيمتى معين اولان شيلرده غبن يسير دخى معفو اولماز

اما غبن فاحش ايله آلورسه هر حالده شراسى موكل

حقنده نافذ اولمیوب اول مال کندوسنك اوزرنده قالور

١٤٨٣ ماده

على الاطلاق اشترا نقود ایله اشترابه مصروف اولور بوصورتده برشیئك اشترا سنه وکیل اولان کیمسه انی بر مالی ایله ترانپه ایتسه موکل حقنده نافذ اولمیوب اول شی وکیلك اوزرنده قالور

١٤٨٤ ماده

بر موسم معینده لزومی اولان شیئی المق ایچون برکیمسه دیکرینی توکیل ایتسه اول موسمه مصروف اولور مثلا برکیمسه بر بهار موسمنده شالی جبه المق ایچون برینی توکیل ایتسه اویازین قوللانلیق اوزره جبه المسی ایچون توکیل ایتمش اولور موسم چکدکدن صکره یاخود کله جك سنه نك بهارنده السه موکل حقنده نافذ اولمیوب وکیلك الدیغی جبه کندی اوزرنده قالور

١٤٨٥ ماده

برمعین شیئك اشترا سنه وکیل اولان کیمسه اول شیئی کندوسی ایچون اشترا ایدەمز واشترا ایدرکن بن بونی کندم ایچون الدم دیسه بیله کندوسنك اولمیوب موکلك اولور

مکرکه موکلک تعیین ایتدیکی بهادن زیاده و تعیین بها ایتدیکی صورتده غبن فاحش ایله اولورسه اول وقت مال وکیلك اولور

و برده موکل حاضر اولدیغی حالده وکیل بن بونی کندم ایچون الدم دیرسه اول مال وکیلك اولور

۱٤۸٦ ماده

برکیمسه بکا فلانك آتنی آل دیو بده وکیل لا ونعم برشی سویلکسزین کیدوب اول آتی اشترا ایتدیکی تقدیرده اکر آلورکن موکل ایچون آلدم دیرسه موکلك اولور واکر کندم ایچون الدم دیرسه کندوسنك اولور

اما یالکز الدم دیو بده کیمك ایچون الدیغنی سویلمامشیکن صکره‌دن موکل ایچون الدم دیدیکی صورتده اکر آت تلف یاخود بر عیب حادث اولمدن دیمش ایسه تصدیق اولنور. واکر آت تلف یاخود برعیب حادث اولدقدن صکره دیمش ایسه تصدیق اولنماز

۱٤۸۷ ماده

برشی المق اوزره برکیمسه‌یی ایکی کشی بشقه بشقه توکیل ایتدیکی صورتده وکیل اول مالی الورکن قنغیسی ایچون قصد ومراد ایتمش ایسه اول مال انك اولور

ماده ۱٤۸۸

وكيل بالشرا كندى مالنى موكل ايچون صاتسه صحيح اولماز

ماده ۱٤۸۹

وكيلى الديغى مالى هنوز موكله تسليم ايتمدن عيبنه مطلع اولسه انى كندولكندن اولەرق رد ايده بيلور اما موكله تسليم ايتدكدن صكره انك امر وتوكيلى اولمقسزين رد ايده مز

ماده ۱٤۹۰

وكيل اكر مالى مؤجل اولەرق اشترا ايلسه موكل حقنده دخى مؤجل اولوب وكيل انك ثمنى پشين اولەرق طلب ايده مز

اما وكيل پشين پاره ايله اشترا ايتدكدنصكره بايع ثمنى تاجيل ايتسه وكيل ثمنى موكلدن بروجه پشين طلب ايده بيلور

ماده ۱٤۹۱

وكيل بالشرا ثمنى كندى مالندن ويروبده مبيعى قبض ايتسه موكله رجوع ايده بيلور يعنى ويرديكى ثمنى اندن اله بيلور . ومال مشترانك ثمنى هنوز بايعه ويرمامش اولسه بيله موكلندن ثمنى طلب وموكل انى ادا ايدنجيه دك مالى حبس وتوقيف ايده بيلور

ماده ١٤٩٢

وکیل بالشرا یدنده مال مشترا قضارا تلف یا ضایع اولسه موکلك مالندن تلف اولور وثمندن برشی ساقط اولماز

فقط وکیل انی استیفای ثمن ایچون حبس ایدوبده اول حالده تلف یاضایع اولسه ثمنی وکیلك ویرمسی لازمگلور

ماده ١٤٩٣

وکیل بالشرا موکلك اذنی اولمدقجه عقد بیعی اقاله ایده‌مز

(فصل ثالث)

(بیعه وکالت حقنده در)

ماده ١٤٩٤

علی الاطلاق بیعه وکیل اولان کیمسه موکلنك مالنی از چوغه یعنی مناسب کوردیکی بها ایله صاته بیلور

ماده ١٤٩٥

موکل اکر تعیین ثمن ایتمش ایسه یعنی شو قدر غروشه صات دیمش ایسه وکیل اندن نقصانه صاته ماز · صاتار ایسه بیعی موکلنك اجازتنه موقوف منعقد اولور ·

وخود بخود نقصاننه صاتوبده مالی مشتری یه تسلیم ایتدکده موکل اکا اول مالی تضمین ایتدیره بیلور

ماده ١٤٩٦

وکیل بالبیع موکلك مالنی کندوسی ایچون السه صحیح اولماز

ماده ١٤٩٧

وکیل بالبیع کندو لهنده شهادتلری جائز اولمیانلره موکلك مالنی صاتهمز مکرکه دکرندن زیاده یه صاتار ایسه بیعی صحیح اولور

وبرده موکل اکر دیلدیککی کیمسه یه صات دیو وکالت عامه ایله توکیل ایتمش ایسه اول حالده وکیلك انلره دخی ثمن مثلیله صاتمسی جائز اولور

ماده ١٤٩٨

علی الاطلاق بیعه وکیل اولان کیمسه موکلك مالنی پشین اقچه ایله یاخود اول مال حقنده بین التجار معروف اولان مدت ایله ویرهسی یه صاته بیلور . اما عرف وعادته مخالف برمدت طویله ایله صاتهمز

وبرده صراحة یاخود دلالة بروجه پشین صاتمغه وکیل اولسه ویرهسی یه صاتهمز

مثلا موکل بو مالی بروجه پشین صات یاخود شو مالی

صاتاه بورجی ویردیسه وکیل انی ویره‌سی‌یه صاته‌مز

١٤٩٩ ماده

برمالك تبعیضنده ضرر وار ایسه وکیل انك نصفنی صاته‌مز یوق ایسه صاته‌بیلور

١٥٠٠ ماده

وکیل ویره‌سی‌یه صاتدیغی مالك ثمنی مقابلنده رهن یاکفیل اله‌بیلور . فقط رهن تلف یاکفیل مفلس اولسه وکیل ضامن اولماز

١٥٠١ ماده

موکل رهن ایله یاکفیل ایله صات دیدکده وکیل بلا رهن وبلا کفیل صاته‌مز

١٥٠٢ ماده

وکیل بالبیع صاتدیغی مالك ثمننی مشتریدن المدیغی حالده کندی مالندن موکله ادا ایتمك اوزره جبر اولنماز

١٥٠٣ ماده

ثمن مبیعی قبض ایتمك وکیلك حقی اولسه دخی موکل قبض ایدیویرسه صحیح اولور

١٥٠٤ ماده

وکیل اکر اجرتسز ایسه صاتدیغی مالك ثمننی

استیفاو تحصیله مجبور دکلدر فقط کندو رضاسیله تحصیل ایتدیکی تقدیرده موکلنی قبض وتحصیل ثمنه توکیل ایتمسی لازم کلور

اما دلال وسمسار کبی اجرت ایله بیعه وکیل اولان کیمسه مبیعك ثمنی استیفا وتحصیله مجبوردر

٥ ١٥ ماده

وکیل بالبیع خود بخود بیعی اقاله ایده بیلور

فقط بو اقاله موکل حقنده نافذ اولمیوب وکیلك موکله ثمنی ویرمسی لازم کلور

(فصل رابع)

(مأموره دائر اولان مسائل بیاننده‌در)

٦ ١٥ ماده

برکیمسه برشخصه یاخود میری یه اولان دینی ادا ایتمك اوزره دیکر کیمسه یه امر ایدوبده اودخی کندی مالندن ایفا ایتسه صکره آمره رجوع ایدر آمر کرك رجوعی شرط ایتسون وکرك شرط ایتمسون

یعنی کرك صکره بندن المق اوزره بورجمی ویر یاخود سن ویرده صکره بن سکا ویره‌یم دیمك کبی برتعبیر ایله مأمورك کندوسنه رجوع ایتمسنی شرط ایلسون وکرك یالکز بورجمی ویردیمش اولسون

۱٥۰۷ ماده

کندی مالندن مسکوکات مغشوشه ایله ایله ایفـای دینه مأموراولان کیمسه دائنه مسکوکات خالصه ویرسه آمردن مسـکوکات مغشوشه الور ۰ ومسکوکات خالصه ایله ایفای دینه مأمور اولان کیمسـه مسـکوکات مغشوشـه ایله اداء دین ایتسه آمردن مسکوکات مغشوشه الور اما بر دینك اداسـنه مأمور اولان کیمسـه دائنه کندی مالنی صاتوبده آمرك دیننه تقاص ایتسه دینك مقداری نه ایسه آمردن انی آلور ۰ وکندی مالنی دائنه ذکرندن زیادهیه صاتمش اولسـه بیله امر مدیون اول زیادهیی دیننه‌دن تنزیل ایتدیره‌مز

۱٥۰۸ ماده

برکیمسه کندوسی یاخود اهل و عیالی ایچون مصرف ایتمك اوزره آخر کمسنه‌یه امر ایتدکدنصکره مصرفکی بن ویره‌یم رجوعی شرط ایتمسـه بیله اول کمسنه قدر معروف مصرفنی آمردن الور

کذلك خانه‌می یاپدر دیو امر ایدوبده مأمور دخی یاپدردیغی صورتده رجوعی شرط ایتمامش اولسـه بیله صرف ایتدیکی قدر معروف مبلغی آمردن الور

١٥٠٩ ماده

برکیمسه فلانه اودونج اقچه یاخود بخشش ویاخود صدقه
ویر صکره بن سکا ویره‌یم دیو آخر کمسنه‌یه امر ایدوبده
او دخی ویرسه صکره آمره رجوع ایدر
اما صکره بن سکا ویره‌یم یاخود صکره بندن آل دیمك
کبی برسوز ایله رجوعی شرط ایتمکسزین یالکز ویر
دیدیکی صورتده مأمور اکا رجوع ایده‌مز . شوقدر
وارکه مأمور اکر آمرك عیالنده بولنمق یاخود شریکی
اولمق کبی بر وجهله بومثللو خصوصلرده آمره رجوعی
عرف و عادت ایسه رجوعی شرط ایتمامش اولدیغی
صورتده دخی رجوع ایلر . (٣٦) ماده‌یه باق

١٥١٠ ماده

برکمسه‌نك امری انجق کندی ملکی حقنده جاری اولور
مثلا برکیمسه شو مالی دکزه آت دیو بده مأمور دخی انی
بشقه‌سنك مالی اولدیغنی بیله‌رك آتسه صاحبی اومالی
اتانه تضمین ایتدیرر مجبر اولمدقجه آمره برشی لازم کلمز

١٥١١ ماده

برکیمسه بنم شو قدر غروش دینمی سن کندی مالندن
ادا ایت دیو آخر کمسنه‌یه امر ایدوب او دخی وعد

ایتدکدنصکره اادن امتناع ایتسه مجرد وعد ایتمش اولمسیله اول کمسنه ادای دینه جبر اولنماز

١٥١٢ ماده

آمرك مأمورده الاجغی یاخود امانت اقچه‌سی اولوبده اندن دیننی ادا ایتمك اوزره امر ایلسه مأمور ادای دینه جبر اولنور

اما آمر فلان مالمی صاتده دینمی ادا ایت دیدیکی صورتده مأمور اکر وکیل متبرع ایسه بیله جبر اولنماز . واکر وکیل بالاجره ایسه اول مالی بیع ایله آمر دیننی ادا ایلمك اوزره جبر اولنور

١٥١٣ ماده

برکیمسه فلان دائنمه ویر دیو آخر کمسنه‌یه بر مقدار اقچه ویردیکی صورتده آمرك بشقه دائنلری اندن حصه المغه صلاحیتلری اولمیوب مأمور اول اقچه‌یی انجق آمرك امر ایتدیکی دائنه ویرر

١٥١٤ ماده

برکیمسه بورجنی تأدیه ایتمك اوزره بشقه‌سنه بر مقدار اقچه ویروبده مأمور هنوز اول مبلغی دائنه اعطا یا ارسال و ایصال ایتمدن آمرك فوت اولدیغی معلوم

اولسه اول اقچه آمرك تركه‌سنه رجعت ایدر . ودائنك
تركه‌یه مراجعتی لازم کاور

١٥١٥ ماده

بركیمسه دائننه ویرمك اوزره آخر کمسنه‌یه برمقدار اقچه
ویروب انجق دائننه‌کی سندیمه ظهریه ایتدکجه ویاخود
علم وخبر المدقجه اقچه‌یی تسلیم ایتمه دیو نهی ایتمش‌یكن
مأمور ظهریه ایتدیرمکسزین علم وخبر القسزین اقچه‌یی
دائنه ویروب بعده دائن انی انكار ایتسه و قبضی اثبات
اولنه‌میو بده تكرار اول پاره‌یی آمردن السه آمر انی
مأموره تضمین ایتدیرر

(فصل خامس)

(خصومته یعنی مرافعه‌یه وكالت حقنده در)

١٥١٦ ماده

مدعی ومدعا علیهدن هر بری دیلدیكنی خصومته توكیل
ایده‌بیلور دیكرینك رضاسی شرط دكلدر

١٥١٧ ماده

خصومته وكیل اولان كیمسه‌نك موكلی علیهنه اقراری
اكر حضور حاكمده ایسه معتبراولور . حضور حاكمده
دكل ایسه معتبر اولماز . وكندوسی وكالتدن منعزل اولور

ماده ١٥١٨

بركيمسه آخرى خصومته توكيل ايدو بده كندى عليهنه اقرارى استثنا ايلمسه جائز اولور

بوصورتده موكلك عليهنه وكيلك اقرارى صحيح اولماز

(١٤٥٦) ماده‌نك فقرهٔ اخيره سنه باق

و بويله اقراره مأذون دكل ايكن حضور حاكمده اقرار ايتديكى صورتده وكالتدن منعزل اولور

ماده ١٥١٩

خصومته وكالت قبضه وكالتى مستلزم اولماز

بناء عليه دعوى وكيلى قبضه دخى وكيل دكل ايسه محكوم به اولان مالك بالوكاله قبضنه صلاحيتى اولماز

ماده ١٥٢٠

قبضه وكالت خصومته وكالتى مستلزم اولماز

(فصل سادس)

(عزل وكيله دائر اولان مسائل بياننده در)

ماده ١٥٢١

موكل وكيلنى وكالتدن عزل ايده بيلور

فقط غيرك حقى تعلق ايتمش ايسه عزل ايده مز

نته كيم بر مديون مالنى رهن ايدو بده حين عقد رهنده

یاخود صکره‌دن دینك وعده‌سی حلولنده رهنی صاتمق اوزره برینی توکیل ایتدیکی صورتده مرتهنك رضاسی اولمدقجه موکل راهن او وکیلی عزل ایده‌مز
کذلك مدعینك طلبی اوزرینه مدعی علیه برینی خصومته توکیل ایتدکده مدعینك غیابنده انی عزل ایده‌مز

ماده ١٥٢٢

وکیل کندینی وکالتدن عزل ایده‌بیلور
فقط بر وجه بالا غیرك حقی تعلق ایتمش ایسه عزل ایده‌میوب ایفای وکالته مجبور اولور

ماده ١٥٢٣

موکل وکیلنی عزل ایتدکده وکیله خبر عزلی واصل اولنجیه‌دك وکالتی اوزرنده قالور . واولوقته قدر تصرفی صحیح اولور

ماده ١٥٢٤

وکیل کندوسنی عزل ایتدکده عزلنی موکله بیلدیرمه‌سی لازم کلور وعزلی موکلك معلومی اولنجه‌یه‌دك وکالت کندی عهده‌سنده قالور

ماده ١٥٢٥

مدیونك غیابنده قبض دینه وکیل اولان کیمسه‌یی موکلی عزل ایده‌بیلور اما دائن انی مدیونك حضورنده توکیل

ایتمش ایسه مدیونك علمی لاحق اولدقجه عزلی صحیح اولماز بو صورتده مدیون انك عزلنی اوکرنمکدن اکا دینی اعطا ایتسه دیندن بری اولور

١٥٢٦ ماده

موکل بهلك ختامیله وکالت نهایت بولور وکیل دخی بالطبع وکالتدن منعزل اولور

١٥٢٧ ماده

موکلك وفاتیله وکیل منعزل اولور

فقط غیرك حقی تعلق ایتمش ایسه منعزل اولماز (٧٦٠) ماده یه باق

١٥٢٨ ماده

موکلك وفاتیله وکیلك وکیلی دخی منعزل اولور (١٤٦٦) ماده یه باق

١٥٢٩ ماده

وکالت موروث اولماز

یعنی وکیل فوت اولدقده وکالتك حکمی قالماز . و بو جهتله وکیلك وارثی انك مقامنه قائم اولماز

١٥٣٠ ماده

موکلك یاخود وکیلك تجنن اتمسیله وکالت باطل اولور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٠ جمادی الاولی سنه ١٢٩١

امين الفتوى — معاون رياست شوراى دولت

السيد خليل — احمد جودت

رئيس دائرهٔ محاكمات — قاضى دارالخلافة العليه

سيف الدين — احمد خلوصى

عن اعضاى ديوان احكام عدليه

احمد حلمى

كتاب الصلح والابرا

﴿ صورت خط همايون ﴾

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب ثانی عشر)

(صلح وابرا حقنده اولوب بر مقدمه ایله درت بابی)
(مشتملدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهیه بیاننده در)

ماده ١٥٣١

صلح . بالتراضی نزاعی رفع ایدن بر عقد در که ایجاب وقبول ایله منعقد اولور

ماده ١٥٣٢

مصالح . عقد صلح ایدن کمسنه در

ماده ١٥٣٣

مصالح علیه . بدل صلح دیمکدر

ماده ١٥٣٤

مصالح عنه . مدعی به اولان شیدر

ماده ١٥٣٥

صلح . اوچ قسمدر . قسم اول عن اقرار صلحدر که مدعی علیهك اقراری اوزرینه واقع اولان صلحدر .

قسم ثانی عن انکار صلحدر که مدعی علیهك انکاری اوزرینه واقع اولان صلحدر . قسم ثالث عن سکوت صلحدر که مدعی علیه اقرار و انکار ایتمیوب سکوتی اوزرینه واقع اولان صلحدر

ماده ١٥٣٦

ابرا . ایکی قسم اولوب بری ابراء اسقاط و دیکری ابراء استیفادر . ابراء اسقاط . برکیمسه دیکر کمسنه‌ده اولان حقنك تمامنی اسقاط یاخود برمقدارینی حط و تنزیل ایله اول کمسنه‌یی بری قیلمقدر . اشته بو کتاب صلحده موضوع بحث اولان ابرا بودر

ابراء استیفا برکیمسه دیکر کمسنه‌دن حقنی قبض و استیفا ایلمش اولدیغنی اعتراف ایتمکدن عبارت اوله‌رق برنوع اقراردر

ماده ١٥٣٧

ابراء خاص . برخانه یاخود برچفتلك و یاخود برجهتدن طولایی اله‌جق دعواسی کبی برخصوصه متعلق دعوادن برکمسنه‌یی ابرا ایتمکدر

ماده ١٥٣٨

ابراء عام . کافهٔ دعاویدن برکمسنه‌یی ابرا ایلمکدر

(باب اول عقد صلح وابرا ایدنلر حقنده در)

ماده ١٥٣٩

مصالحك عاقل اولمسی شرطدر . بالغ اولمسی شرط دكلدر

بناء علیه مجنون و معتوه ایله صبیٔ غیر ممیزك صلحی اصلا صحیح اولماز . وصبیٔ مأذونك صلحنده ضرر بین یوق ایسه صحیح اولور . شویله بركیمسه صبیٔ مأذوندن برشی دعوی ایدوبده او دخی اقرار ایتدیكی صورتده عن اقرار صلحی صحیح اولور

وصبیٔ مأذون الهجغنی امهال و تأجیل ایتمك اوزره عقد صلح ایده بیلور . و الهجغنك برمقداری اوزرینه صلح اولدقده اكر بینه سی وار ایسه صلحی صحیح اولماز . واكر بینه سی اولمیوبده خصمنك یمین ایده جكی دخی معلوم اولور ایسه صلحی صحیح اولور . وآخر كسنه دن برمال دعوی ایدوبده مقدار قیمتی اوزرینه صلح اولسه صحیح اولور . فقط اولمالك قیمتندن نقصان فاحش اوزرینه صلح اولسه صحیح اولماز

ماده ١٥٤٠

بر صبینك دعواسندن ولیسی صلح اولدقده اكر صبی یه

ضرر بین یوق ایسه صحیح اولور . واکر ضرر بین
وار ایسه صحیح اولماز

بناء علیه برکیمسه برصبیدن شوقدر غروش دعوی ایدوبده
صبینك پاره‌سندن ویرملك اوزره پدری صلح اولدقده
اکر مدعینك بینه‌سی وار ایسه صلح صحیح اولور واکر
مدعینك بینه‌سی یوق ایسه صلح صحیح اولماز .
وصبینك آخر کمسنه ذمتنده اله‌جغی اولوبده پدری انك
برمقداریني حط وتنزیل ایله صلح اولدقده اکر بینه‌سی
وار ایسه صحیح اولماز واکر بینه‌سی اولمیوبده خصمنك
یمین ایده‌جکی دخی معلوم اولور ایسه اول حالده صلح
صحیح اولور وصبینك اله‌جغی قیمتنده برمال اوزرینه
ولیسی صلح اولسه صحیح اولور . فقط غبن فاحش بولنور
ایسه صلحی اولماز

ماده ١٥٤١

على الاطلاق صبی ایله مجنون ومعتوهك ابراسی صحیح
اولماز

ماده ١٥٤٢

خصومته وکالت صلحه وکالتی مستلزم اولماز

بناء علیه برکیمسه آخر کمسنه‌یی دعواسنده وکیل ایدوبده
اودخی بلا اذن اول دعوادن صلح اولسه صحیح اولماز

۱٥٤٣ ماده

برکیمسه کندی دعواسندن صلح اولمق اوزره دیکرینی توکیل ایدوبده اودخی بالوکاله صلح اولدقده مصالح علیه موکل اوزرینه لازم کلور وکیل انکله مؤاخذ ومطالب اولماز

مکرکه وکیل مصالح علیهه ضامن اوله اول حالده وکیل کفالتی حسبیله مؤاخذه اولنور

وبرده وکیل عن اقرار برمالدن مال اوزرینه صلح اولوبده صلحی نفسنه مضاف قیلار ایسه اولوقت وکیل مواخذه اولنور ٠ یعنی بدل صلح اندن النور اودخی موکله رجوع ایلر

مثلا وکیل بالوکاله شو قدر غروش اوزرینه صلح اولدقده اول مبلغی موکلك ویرمسی لازم کلور وکیل اندن مسؤل اولماز

فقط سن شو قدر غروش اوزرینه صلح اول بن کفیلم دیمش ایسه اول حالده بو اقچه وکیلدن النور اودخی موکلنه رجوع ایلر ٠ وبرده عن اقرار مالدن مال اوزرینه صلح واقع اولوبده وکیل سن فلانك دعواسندن بکله صلح اول دیه رك عقد صلح ایتمش ایسه بیع حکمنده اولدیغی

جهتله بوصورتده دخی بدل صلح وکیلدن النور او دخی موکلنه رجوع ایدر

١٥٤٤ ماده

ایکی کشی بیننده اولان دعوادن آخر بر کمسنه فضولی اوله‌رق یعنی بلا امر صلح اولندقده اکر بدل صلحه ضامن اولور ایسه یاخود بنم فلان مالم اوزرینه دیو بدل صلحی کندی مالنه مضاف قیلار ایسه ویاخود شو مبلغ یاخود شو ساعت اوزرینه دیو میدانده اولان نقوده یاعروضه اشارت ایدر ایسه یاخود ضامن اولمیوب وکندی مالنه اضافه یا اشارت دخی ایتمیوبده علی الاطلاق شوقدر غروش اوزرینه صلح اولدم دیر واول مقدار مبلغی تسلیم ایدر ایسه اشبو درت صورتده دخی صلح صحیح واول کمسنه متبرع اولور

واکر دردنجی صورتده بدل صلحی تسلیم ایتمز ایسه مدعی علیهك اجازتنه موقوف اولوب اکر مجیز اولور ایسه صلح صحیح و بدل صلح مدعی علیه اوزرینه لازم اولور. واکر مجیز اولماز ایسه صلح باطل اولور ودعوی حالی اوزره قالور

(باب ثانى)

(مصالح عليه ايله مصالح عنهك بعض احوال)

(وشروطى بياننده در)

۱٥٤٥ ماده

مصالح عليه اكرعين ايسه مبيع حكمنده واكر دين ايسه ثمن حكمنده اولور بناء عليه بعده مبيع ياخود ثمن اولمغه صالح اولان شئ صلحده بدل صلح اولمغه دخى صالح اولور

۱٥٤٦ ماده

مصالح عليه مصالحك مال وملكى اولمق شرطدر بناء عليه مصالح شقه كسنه‌نك مالنى بدل صلح اوله‌رق ويرسه صلحى صحيح اولماز

۱٥٤۷ ماده

كرك مصالح عليه وكرك مصالح عنه قبض وتسليمه محتاج ايسه معلوم اولمسى لازم . واكر قبض وتسليمه محتاج دكل ايسه معلوم اولمسى شرط دكلدر

مثلا بركيمسه ديكر كسنه‌نك يدنده بولنان برخانه‌دن واول كسنه دخى انك يدنده بولنان باغچه‌دن برحق دعوى ايدوبده ايكيسى دخى تعيين مدعا ايتمكسزين دعوالرندن

واز کچمك اوزره صلح اولسه‌لر صحیح اولور . کذلك
برکیمسه دیکرك یدنده کی خانه‌ده برحق دعوی ایدوبده
تعیین مدعا ایتمکسزین مدعی علیه اکا بربدل معلوم ویرمك
واو دخی ترك دعوی ایتمك اوزره صلح اولسه‌لر صحیح
اولور . اما مدعی مدعی علیهه بدل ویرمك واو دخی
اکا حقنی تسلیم ایتمك اوزره صلح اولسه‌لر صحیح اولماز

(باب ثالث)

(مصالح عنه حقنده اولوب ایکی فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(صلح عن الاعیان حقنده‌در)

ماده ۱٦٤٨

برمال معین دعواسندن عن اقرار صلح اکر مال اوزرینه
واقع اولور ایسه بیع حکمنده‌در

بونده خیار عیب و خیار رؤیت وخیار شرط جاری
اولدیغی کبی کرك مصالح عنه وکرك مصالح علیه عقار
اولدیغی تقدیرده شفعه دعواسی دخی جاری اولور .
ومصالح عنهك کلیسی یاخود بعضیسی بالاستحقاق ضبط
اولنسه مدعی علیهه ویرمش اولدیغی بدل صلحك

اولمقداريني يعني كايسني ياخود بعضيسني كيرو آلور ·
واكر بدل صلحك كايسي ياخود بعضيسي بالاستحقاق
ضبط اولنسه مدعى مدعى عليهدن مصالح عنهك اول
مقداريني يعني كايسني ياخود بعضيسني ايستر

مثلا بر كيمسه ديكرندن برخانه دعوى ايدوب او دخي
اول خانه انك اولديغني اقرار ايله برار شو قدر غروش
بدل ويرمك اوزره صلح اولسهلر مدعى اول خانه‌يي
مدعى عليهه صاتمش كبي اولور · و بونده بر وجه بالا
بيعك احكامي جاري اولور

١٥٤٩ ماده

مال دعوا سندن عن اقرار صلح اكر منفعت اوزرينه
واقع اولور ايسه اجاره حكمنده در · بونده دخي
اجاره احكامي جاري اولور

مثلا بر كيمسه بر باغچه دعواسندن شو قدر مدت مدعى
عليهك خانه سنده اوتورمق اوزره صلح اولسه باغچه
مقابلنده اول خانه‌يي اوقدر مدت ايله استيجار ايتمش
اولور

١٥٥٠ ماده

عن انكار ياخود عن سكوت صلح اولمق مدعى حقنده

معاوضه ومدعی علیه حقنده یمیندن خلاص ایله قطع منازعه در

بناء علی ذلك مصالح علیه اولان عقارده شفعه جریان ایدر اما مصالح عنه اولان عقارده شفعه جریان ایتمز ۰ ومصالح عنهك كلیسی یاخود بعضیسی بالاستحقاق ضبط اولنسه مدعی بدل صلحك اول مقدارینی یعنی كلیسنی یاخود بعضیسنی مدعی علیهه رد ایدر ۰ و مستحق ایله خصومته باشلار و بدل صلحك كلیسی یاخود بعضیسی بالاستحقاق ضبط اولنسه مدعی اول مقدارده دعواسنه رجوع ایلر

١٥٥١ ماده

بركیمسه بر مال معین مثلا بر باغچه دعوی ایدوبده بر مقداری اوزرینه صلح اولهرق باقیسنك دعواسندن مدعی علیهی ابرا ایتسه حقنك برمقدارینی المش و باقیسنك دعواسندن واز كچمش یعنی باقیسندكی دعوی حقنی اسقاط ایلمش اولور

(فصل ثانی)
(دیندن یعنی الەجقدن وحقوق سائرەدن صلح اولمق)
(بیاننده در)

ماده ١٥٥٢

برکیمسه آخر کمسنه ذمتنده کی الەجغنك برمقداری اوزرینه صلح اولسه الەجغنك بعضیسنی استیفا ایله باقیسنی اسقاط یعنی باقیسندن اول کمسنه یی ابرا ایلمش اولور

ماده ١٥٥٣

برکیمسه مجل اولان هردرلو الەجغنی تأجیل وامهال ایتمك اوزره صلح اولسه کندوسنك حق تعجیلنی اسقاط ایلمش اولور

ماده ١٥٥٤

برکیمسه مسکوکات خالصه اولان الەجغنی مسکوکات مغشوشه اولەرق المق اوزره صلح اولسه الەجغنك سکهٔ خالصه اولمق حقنی اسقاط ایلمش اولور

ماده ١٥٥٥

حق شرب و شفعه وحق مرور کبی حقوق دعوالرنده یمیندن قورتلمق ایچون بدل ویروبده صلح اولمق دخی صحیحدر

(باب رابع)

(احكام صلح وابرا بيانده اولوب ايكى فصلى مشتملدر)

(فصل اول)

(احكام صلحه دائر اولان مسائل بيانده‌در)

١٥٥٦ ماده

صلح تمام اولدقده يالكز طرفيندن برى اندن دونه‌مز · ومدعى صلحله بدل صلحه مالك اولور · وارتق دعواده حق قالماز · ومدعى عليه دخى بدل صلحى اندن استرداد ايده‌مز

١٥٥٧ ماده

طرفيندن برى فوت اولسه وارثلرى دخى انك صلحنى فسخ ايده‌مز

١٥٥٨ ماده

صلح اكر معاوضه حكمنده ايسه طرفين انى كندو رضالريله فسخ واقاله ايده‌بيلورلر · واكر معاوضه معناسنده اوليوب ده بعض حقوقك اسقاطنى متضمن ايسه اصلا نقض وفسخى صحيح اولماز · (٥١) ماده‌يه باق

١٥٥٩ ماده

يميندن خلاص ايچون بدل ويرمك اوزره عقد صلح

اولندقده مدعی حق خصومتنی اسقاط ایلمش اولور ٠ وارتق مدعی علیه تحلیف اولنماز

١٥٦٠ ماده

بدل صلح هنوز مدعی یه تسلیم اولنمدن کلیسی یاخود بعضیسی تلف اولدیغی صورتده اکر تعیین ایله متعین اولان شیلردن ایسه بالاستحقاق ضبط اولنمش حکمنده اولور

یعنی عن اقرار واقع اولان صلحده مدعی مصالح عنهك کلیسنی یاخود بعضیسنی مدعی علیهدن ایستر وعن انکار یاخود عن سکوت واقع اولان صلحده مدعی دعواسنه رجوع ایلر ٠ (١٥٤٨) و (١٥٥٠) ماده‌لره باق ٠ واکر بدل صلح دین ایسه یعنی شوقدر غروش کبی تعیین ایله متعین اولمیان شیلردن ایسه صلحه خلل کلیوب تلف اولان مقدارك مثلی مدعی علیه طرفندن مدعی یه ویرلمك لازم کلور

(فصل ثانی)

(احکام ابرایه دائر اولان مسائل بیاننده در)

١٥٦١ ماده

بر کیمسه فلان ایله دعوی و نزاعم یوقدر وفلانده حقم

بو قدر وفلان ایله اولان دعوامدن فارغ اولدم یاخود
واز کچدم و فلانده حقم قالمدی وفلاندن تماما حقمی آلدم
دیسه انی ابرا ایتمش اولور

۱۵٦۲ ماده

برکیمسه دیکرینی برحقندن ابرا ایتدکده اول حقی ساقط
اولور ۰ ارتق انی دعوی ایده مز ۰ (٥١) ماده یه باق

۱۵٦۳ ماده

ابرانك مابعدینه شمولی اولماز

یعنی برکیمسه دیکر کمسنه یی ابرا ایتدکده ابرادن مقدم
اولان حقوقی ساقط اولور ۰ یوخسه ابرادن صکره
حادث اولان حقنی دعوی ایده بیلور

۱۵٦٤ ماده

برکیمسه دیکرینی برخصوصه متعلق دعوادن ابرا ایتسه
ابراء خاص اولوب بعده اول خصوصه متعلق دعواسی
مسموع اولماز اما بشقه خصوصه متعلق حقنی دعوی
ایده بیلور

مثلا برکیمسه برخانه دعواسندن خصمنی ابرا ایلسه ارتق
اول خانه یه متعلق دعواسی مسموع اولماز ۰ اماچفتلك
وسائر نسنه یه متعلق دعواسی استماع اولنور

١٥٦٥ ماده

بر کیمسه فلانی کافهٔ دعاویدن بری قیلدم یاخود انده اصلا حقم یوقدر دیسه ابراء عام اولوب ارتق ابرادن مقدم اولان هیچ بر حق دعوی ایده‌مز ٠ حتی کفالتدن طولایی برحق دعوی ایتسه مسموع اولماز

شویله که اول ابرادن مقدم سن فلان کمسنه‌یه کفیل اولمشیدك دیو دعوی ایتسه استماع اولنمدیغی کبی آخر برشخصدن سن بنم ابرا ایتمش اولدیغم کیمسه‌یه قبل الابرا کفیل اولمشیدك دیو دعوی ایده‌مز ٠ (٦٦٢) ماده‌یه باق

١٥٦٦ ماده

برکیمسه مال صاتوب وثمنی قبض ایدوبده مبیعه متعلق کافهٔ دعاویدن مشتری‌یی ابرا ایتدیکی کبی مشتری دخی انی ثمن مذکوره متعلق کافهٔ دعاویدن ابرا ایتمش و بو وجهله بینلرنده سند تعاطی ایدلمش ایکن مبیع بالاستحقاق ضبط اولنسه ابرانك تأثیری اولمیوب مشتری ویرمش اولدیغی ثمنی بایعدن استرداد ایلر ٠ (٥٢) ماده‌یه باق

١٥٦٧ ماده

ابرا اولنان کمسنه‌لر معین ومعلوم اولمق لازمدر

بناءعلیه برکیمسه جمله مدیونلریمی ابرا ایتدم یاخود هیچ

کیسه‌ده حقم یوق دیسه ابراسی صحیح اولماز . اما فلان محله اهالیسنی ابرا ایتدم دیوب اول محله اهالیسی دخی معین ومعدود کسلردن عبارت ایسه‌لر ابرا صحیح اولور

١٥٦٨ ماده

ابرا قبوله توقف ایتمز . فقط رد ایله مردود اولور شویله‌که برکسنه دیگر کسنه‌یی ابرا ایتدکده اول کسنه‌نك قبولی شرط دکلدر . فقط او مجلسده ابرایی قبول ایتمم دیو رد ایلسه اول ابرا مردود اولور . یعنی حکمی قالماز

لکن ابرایی قبول ایتدکدن صکره رد ایتسه ابرا مردود اولماز

وبرده محال‌له محال علیهی یاخود اله‌جقلو کفیلی ابرا ایدوبده محال‌علیه یاخود کفیل انی رد ایتسه ابرا مردود اولماز

١٥٦٩ ماده

وفات ایدن کسنه‌یی دیننده‌ن ابرا ایتمك صحیح اولور

١٥٧٠ ماده

برکیسه مرض موتنده ورثه‌سندن برینی دیننده‌ن ابرا ایتسه

صحیح ونافذ اولماز اما وارثی اولمیان کسنه‌یی دیننده‌ن ابرا ایتسه ثلث مالندن معتبر اولور

ماده ۱۵۷۱

ترکه‌سی مستغرق دیون اولان کمسنه مرض موتنده کندی مدیونلرندن برینی دیننده‌ن ابرا ایتسه صحیح و نافذ اولماز

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٦ شوال سنه ۱۲۹۱

سیف الدین　　السید خلیل　　احمد جودت

احمد حلمی　　احمد خلوصی

كتاب الاقرار

﴿ صورت خط همایون ﴾

(موجبنجه عمل اولنه)

(کتاب ثالث عشر)

(اقرار حقنده اولوب درت بابی مشتملدر)

(باب اول)

(اقرارك شرائطی بیاننده‌در)

ماده ١٥٧٢

اقرار . بر کیمسه دیکر کمسنه‌نك کندوسنده اولان حقنی خبرویرمکدر اول کیمسه‌یه مقر واول کمسنه‌یه مقرله واول حقه مقربه دینلور

ماده ١٥٧٣

مقرك عاقل بالغ اولمسی شرطدر

بناءعلیه صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه‌نك اقراری صحیح دکلدر . وبونلرك علیهنه ولی ووصیلرینك اقراری دخی صحیح اولماز . فقط صغیر ممیز مأذون کندوسنك مأذونیتی صحیح اولان خصوصلرده بالغ حکمنده‌در

ماده ١٥٧٤

مقرلهك عاقل اولمسی شرط دکلدر

بناء عليه بركيمسه برصغير غيرمميز ايچون مال اقرار ايلسه صحيح اولور واول مالی ويرمسی لازم كلور

١٥٧٥ ماده

اقرارده مقرك رضاسی شرطدر

بناء عليه جبرواكراه ايله واقع اولان اقرار صحيح اولماز (١٠٠٦) ماده يه باق

١٥٧٦ ماده

مقرك محجور اولمامسی شرطدر

كتاب حجرك ايكنجی و اوچنجی و دردنجی فصللرينه باق

١٥٧٧ ماده

ظاهر حالك اقراری تكذيب ايتمامسی شرطدر ٠ بناء عليه جثه سنك بلوغه تحملی اولميان برصغير اكر بالغ اولدم ديو اقرار ايلسه صحيح ومعتبر اولماز

١٥٧٨ ماده

مقرلهك جهالت فاحشه ايله مجهول اولمامسی شرطدر ٠ اما جهالت يسيره اقرارك صحتنه مانع اولماز

مثلا بركيمسه يدنده كی مال معينه اشارت ايله بومال بر آدمكدر ديو اقرار ايلسه ياخود بومال فلان بلده اهاليسندن برينكدر ديو اقرار ايدوبده اول بلده اهاليسی معدود اولمسه اول كيمسه نك اقراری صحيح اولماز اما

بو مال شو ایکی کشیدن برینکدر دیسه یاخود فلان محله
اهالیسندن برینکدر دیوبده اول محله اهالیسی قوم محصور
اولسه اقراری صحیح اولور ، وبروجه بالا کیمسه بو مال
شو ایکی کشیدن برینکدر دیدیکی صورتده اکر اول ایکی
کشی اتفاق ایدرلر ایسه اول مالی مقردن اله بیلورلر و
بعد الاخذ اول ماله بالاشتراك مالك اولورلر . واکر
اختلاف ایدرلر ایسه هر بری اول مال کندوسنك اولدیغنه
مقرك یمین ایتمسنی طلب ایده بیلورلر و مقر ایکیسنك یمیندن
دخی نکول ایدرسه اول مال کذلك اول ایکی کشی
بیننده مشترك اولور . واکر یالکز برینك یمیندن نکول
ایدرسه اول مال مستقلا یمیندن نکول ایتدیکی کشینك
اولور ایکیسنه دخی یمین ایدرسه مقر انلرك دعواسندن
بری اولوب مقربه اولان مال کندی یدنده قالور

(باب ثانی)

(اقرارك وجوه صحتی بیاننده در)

١٥٧٩ ماده

معلومی اقرار صحیح اولدیغی کبی مجهولی اقرار دخی
صح[illegible] شرط بیع و اجاره کبی مع الجهاله صحیح

اولمیان عقودده مقر بهك مجهول اولمسی اقرارك صحتنه مانعدر

نته‌کیم برکیمسه بنده فلان کمسنه‌نك امانتی واردر یاخود بن فلان آدمك مالنی غصب یا سرقت ایلدم دیسه اقراری صحیح اولوب اول امانت مجهوله‌یی یاخود مال مغصوب یا مسروقی بیان و تعیین ایتمك اوزره کندوسنه جبر اولنور اما بن فلان کمسنه‌یه برشی صاتدم یاخود اندن برشی استیجار ایتدم دیسه صحیح اولماز واول صاتدیغنی ویا استیجار ایتدیکنی ندر دیو بیان ایتمك اوزره جبر اولنماز

۱۵۸۰ ماده

اقرار مقر لهك قبولنه توقف ایتمز . فقط انك ردیله مردود اولوب حکمی قالماز . و مقرله مقر بهك یالکز برمقدارینی رد ایلسه انجق اول مقدارده اقرارك حکمی قالمیوب رد ایتدیکی مقدارده اقراری صحیح اولور

۱۵۸۱ ماده

مقر ایله مقرله مقر بهك سببندن اختلاف ایتسه‌لر بو اختلافلری اقرارك صحتنه مانع اولماز

مثلا برکیمسه جهت قرضدن طولایی بیك غروش دعوی ایدوب مدعی علیه ایسه ثمن مبیع اوله‌رق بیك غروش

اقرار ایلسه بو وجهله اختلاف لری اقرارك صحتنه مانع اولماز

١٥٨٢ ماده

بر مالدن صلحه طالب اولمق اول مالی اقرار دیمك اولور اما بر مالك دعواسندن صلحه طالب اولمق اول مالی اقرار دیمك اولماز

شویله که برکیمسه دیکر کمسنه یه ذمتکده بیك غروش الاجق حقم اولمغله ویردیکده اول کمسنه مبلغ مزبوردن یدی یوز غروشه صلح اولهلم دیو صلحه طالب اولسه مطلوب اولان بیك غروشی اقرار ایتمش اولور . اما شو بیك غروش دعواسندن صلح اولهلم دیو مجرد دفع منازعه ایچون صلحه طالب اولسه مبلغ مزبوری اقرار ایتمش اولماز

١٥٨٣ ماده

بر کیمسه نك یدنده کی مالی دیکر کمسنه نك شرایه یا استیجاره و یا استعاره یه طالب اولمسی یاخود بو مالی بکا هبه ایت و یا ودیعه اولهرق ویر دیمسی و یاخود اول کمسنه اکا بو مالی ودیعه اولهرق ال دیو بدنه انك دخی قبول ایتمسی اول مال کندوسنك اولمدیغنی اقرار در

١٥٨٤ ماده

شرطه تعليق اولنان اقرار باطلدر . فقط عرف ناسده حلول اجله صالح اولان بر زمانه تعليق اولنور ايسه دين مؤجلى اقراره حمل اولنور

مثلا بر كيمسه ديكر كمسنه يه بن فلان محله وار رسم ياخود فلان مصلحتى درعهده ايدرسم سكا شو قدر غروش ديمدر ديسه اشبو اقرارى باطل اولوب مبلغ مزبورك تأديه سى لازم كلمز . اما فلان آيك ابتداسى ياخود روز قاسم كلورسه سكا شو قدر غروش ديمدر ديسه دين مؤجلى اقراره حمل اولنور واو اوقتك حلولنده مبلغ مزبورك تأديه سى لازم كلور (٤٠) ماده يه باق

١٥٨٥ ماده

مشاعى اقرار صحيحدر

شويله كه بر كيمسه يدنده اولان برملك عقارك نصف و ثلث كبى برحصهٔ شايعه سنى ديكر كمسنه يه اقرار و او دخى تصديق ايتدكدنصكره قبل الافراز والتسليم مقروفات ايلسه مقر بهك شيوعى اشبو اقرارك صحتنه مانع اولماز

١٥٨٦ ماده

دلسزك أشارت معهوده سيله اقرارى معتبردر . اما ناطق اولان كمسنه نك اشارتيله اولان اقرارى معتبر دكلدر

مثلا بر کیمسه ناطق اولان کمسنه یه فلانك سنده شو قدر غروش حقی وارمیدر دیدکده اول کمسنه باشنی اکسیله اول حقی اقرار ایتمش اولماز

(باب ثالث)

(اقرارك احکامی بیاننده اولوب اوچ فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(احکام عمومیه بیاننده در)

ماده ١٥٨٧

یتمش طقوزنجی ماده موجبنجه کشی اقراریله الزام اولنور انجق حاکمك حکمیله تکذیب اولنورسه اقراری حکمسز قالور

شویله که بر کیمسه نك صاتون الوب یدنده بولنان برشیئه آخر کمسنه مستحق چیقه‌رق انی ادعا ایتمسی اوزرینه لدی المحاکمه اول کمسنه بوشیء فلانك مالی ایدی بکا صاتدی دیمش اولدیغی حالده اول کمسنه دعواسنی اثبات وحاکم دخی حکم ایتدکده مشتری بایعه رجوع ایله ثمن مبیعی اندن استرداد ایلر واکرچه حین محاکمه‌ده اول شی بایعك مالی ایدوکنی اقرارایله مستحقك دعواسنی انکار ایلمش ایسه‌ده حاکمك حکمیله تکذیب اولنمش

ایدوکندن اقرارینک حکمی قالمدیغی جهتله مانع رجوع اوله‌ماز

۱۵۸۸ ماده

حقوق عبادده اقراردن رجوع صحیح اولماز

شویله که برکیمسه فلان کمسنه‌یه شو قدر غروش دینم واردر دیدکده صکره اقرارمدن رجوع ایتدم دیسه‌نه اعتبار اولنمیوب اقراریله الزام اولنور

۱۵۸۹ ماده

برکیمسه وقوعبولان اقرارنده کاذب اولدیغنی ادعا ایتسه مقرله انك کاذب دکل ایدوکنه تحلیف اولنور

مثلا برکیمسه فلاندن شو قدر غروش استقراض ایتدم دیو برقطعه سند ویردکدن صکره واقعا اوقدر غروش استقراض ایتدم دیو سند ویردم ایسه ده هنوز مبلغ مزبوری اندن المدم دیسه انك بواقرارنده کاذب اولمدیغنه مقرله تحلیف اولنور

۱۵۹۰ ماده

برکیمسه دیکر کمسنه‌یه ذمتمده شو قدر غروش الاجغك واردر دیو اقرار ایتدکده اول کمسنه دخی اول الهجق بنم دکلدر فلان شخصکدر دیو اقرار واوشخص دخی انی تصدیق ایلسه اول الهجق ایکنجی مقرلهك اولور

لكن حق قبضي اولكي مقرلهك اولور . يعني ايكنجي مقرله اني مديوندن مطالبه ايتسه اكا ادا ايتمك اوزره مديونه جبر اولنماز . شو قدركه مديون كندي رضاسيله اول دينی ايكنجي مقرلهه اعطا ايدرسه ذمتی بری اولوب اولكي مقرله اني تكرار مديوندن مطالبه ايده‌مز

(فصل ثاني)

(نفي ملك و نام مستعار بياننده‌در)

١٥٩١ ماده

مقر اگر اقرارنده مقربهی نفسنه مضاف قيلارسه اني مقرلهه هبه ايتمش اولوب تسليم وقبض اولنمدقجه تمام اولماز واكر نفسنه مضاف قيلمازسه مقربه قبل الاقرار مقرلهك ملكي اولديغنی اقرار ايله نفي ملك ايتمش اولور

مثلا بركيمسه يدمده اولان كافهٔ اموال واشيام فلان كمسنه نكدر بنم اصلا علاقه‌م يوقدر ديسه اول وقت يدنده موجود اولان جميع اموال واشياسنی اول كمسنه‌يه هبه ايتمش اولوب تسليم وقبض لازم كلور واكر اوزريمه لابس اولديغم اثوابدن ماعدا بكا نسبت اولنان كافهٔ اموال واشيا فلان كمسنه نكدر بنم اصلا علاقه‌م يوقدر

دیسه اولوقت لابس اولدیغی اثوابدن ماعدا کندوسنه
نسبت اولنان یعنی انکدر دینلان کافهٔ اموال واشیایی
اول کسنه‌یه اقرار ایله نفی ملك ایتمش اولور فقط بو
اقراردن صکره بعض اشیایه مالك اولسه اشبو اقراری
اول اشیایه شامل اولماز
کذلك شو دکانم ایچنده اولان جمیع اموال واشیام فلان
کبیر اوغلمکدر بنم علاقه‌م یوقدر دیسه اولوقت دکان
مذکور ایچنده موجود اولان جمیع اموال واشیاسنی اول
بیوك اوغلنه هبه ایتمش اولوب تسلیم لازم کاور
واکر شو دکانم ایچنده اولان جمیع اموال واشیام فلان
کبیر اوغلمکدر بنم علاقه‌م یوقدر دیسه اولوقت دکان
مذکور ایچنده موجود اولان جمیع اموال واشیایی اول
بیوك اوغلنه اقرار ایله نفی ملك ایتمش اولور فقط اندن
صکره اول دکانه بعض اشیا قویسه بو اقراری اول اشیایه
شامل اولماز
وکذلك برکیسه فلان یرده‌کی دکانم زوجه‌مکدر دیسه
هبه قبیلندن اولوب تسلیم لازم کاور واکر بکا نسبت
اولنان فلان دکان زوجه‌مکدر دیسه قبل الاقرار اول
دکان زوجه‌سنك اولوب کندوسنك ملکی اولدیغنی
اقرار ایتمش اولور

١٥٩٢ : ماده

بر كيمسه باسند يدنده اولان بر ملك دكان حقنده بو دكان فلان كمسنه نكدر بنم علاقه‌م يوقدر وسندنده محرر اسمم مستعاردر ديوب ياخود باسند آخردن صاتون الديغى برملك دكان ايچون بو دكانى فلان كمسنه ايچون المشدم ثمن اوله‌رق ويرديكم اقچه دخى انك مالندندر وسندنده اسمم مستعار اوله‌رق قيد اولنمشدر ديسه اول دكان نفس الامرده اول كمسنه‌نك ملكى اولديغنى اقرار ايتمش اولور

١٥٩٣ ماده

بر كيمسه باسند فلان كمسنه ذمتنده اولان شوقدر غروش الهجق هرنقدر سندده بنم ناممه محرر ايسه‌ده مبلغ مزبور فلان كمسنه نكدر سندده اسمم مستعاردر ديسه مبلغ مزبور نفس الامرده اول كمسنه‌نك حقى اولديغنى اقرار ايتمش اولور

١٥٩٤ ماده

بر كيمسه حال صحتنده ايكن بروجه بالا اقرار ايله نفى ملك ايتمش اولسه ياخود اسمنك مستعار اولديغنى اقرار ايتسه اقرارى معتبر اولوب حال حياتنده كندوسى و وفاتندن صكره ورثه‌سى بو اقرار ايله الزام اولنور . اما مرض موتنده ايكن اول وجهله اقرار ايتسه حكمى فصل آتيده مستبان اولور

(فصل ثالث)

(اقرار مريض بياننده)

١٥٩٥ ماده

مرض موت اول خسته لکدرکه اکثریا آنده اولوم قورقوسی اولدیغی حالده خسته ذکوردن ایسه خانه سی خارجنده واناثدن ایسه خانه سی داخلنده اولان مصالحنی کورمکدن عاجز اولوب بوحال اوزره برسنه مرور ایتمدن وفات ایلیه کرك صاحب فراش اولسون وکرك اولسون واکر مریضك مرضی ممتد اولوبده دائما برحال اوزره برسنه کچر ایسه اول مریضك مرضی مشتد وحالی متغیر اولمدقجه صحیح حکمنده اولوب تصرفاتی صحیحك تصرفاتی کبیدر

اما مرضی مشتد وحالی متغیر اولوبده برسنه کچمه دن وفات ایدرسه وقت تغیردن اعتبارا وفاتنه دك اولان حالی مرض موت عد اولنور

١٥٩٦ ماده

هیچ وارثی اولمیان کشینك یاخود زوجه سندن بشقه وارثی اولمیان آدمك و یاخود زوجندن بشقه وارثی اولمیان قادینك مرض موتنده اقراری برنوع وصیت اوله رق معتبر اولور

بناء عليه وارثی اولمیان کشی مرض موتنده جمیع اموالنی بر کمسنه یه اقرار ایله نفی ملك ایتسه صحیح اولوب وفاتندن صکره ترکه سنه امین بیت المال طرفندن مداخله اولنه ماز کذلك زوجه سندن بشقه وارثی اولمیان کیمسه مرض موتنده جمیع اموالنی زوجه سنه یاخود زوجندن بشقه وارثی اولمیان قادین جمیع اموالنی زوجنه اقرار ایله نفی ملك ایتسه صحیح اولوب بعدالوفات بونلردن بریسنك ترکه سنه امین بیت المال طرفندن مداخله اولنه ماز

ماده ١٥٩٧

برکیمسه مریض ایکن ورثه سندن برینه مال اقرار ایدوبده بعده اول مرضدن افاقت بولسه بو اقراری معتبر اولور

ماده ١٥٩٨

برکیمسه مرض موتنده وارثلرندن برینه برعین یاخود دین اقرار ایتدکدن صکره فوت اولسه دیکر وارثلرك اجازتنه موقوفدر انلر مجیز اولورسه انك اقراری دخی معتبر اولور . واکر انلر مجیز اولماز ایسه انك اقراری دخی معتبر اولماز

شوقدر وارکه مقرك حیاتنده دیکر وارثلر انی تصدیق

ایتمشلر ایسه وفاتندن صکره انلر بو تصدیقلرندن رجوع ایده‌میوب اول اقرار معتبر اولور

و برده وارثه امانت اقراری هر حالده صحیحدر . شویله که بر کیمسه کندوسنك بر وارثنده اولان امانتنی قبض ایتمش یاخود وارثك کندوسنده اولان امانت معلومه‌سنی استهلاك ایلمش ایدوکنی مرض موتنده اقرار ایلسه صحیح اولور

مثلا فلان اوغلمده ودیعه اولان مالمی اخذ وقبض ایتمشمدر دیو اقرار ایتسه صحیح ومعتبر اولور وکذا فلان کیمسه‌ده اولان الهجغمی فلان اوغلم بالوکاله اخذ ایدوب بکا تسلیم ایتمشدر دیسه اقراری معتبر اولور . کذلك فلان اوغلمك بنده ودیعه یاخود عاریت اولان بش‌بیك غروشلق الماس یوزوکنی صاتوب ثمننی کندی امورمه صرف واستهلاك ایتمشمدر دیسه اقراری معتبر اولوب اول یوزوکك قیمتی ترکه‌دن تضمین اولنمق لازم کلور

۱۵۹۹ ماده

بو مبحثده وارثدن مراد مریضك وقت وفاتنده وارث بولنان کیمسه‌در

شوقدر وارکه وارث دکل ایکن صکره‌دن بر سبب حادث

ایله مقرك وقت وفاتنده حاصل اولان وراثت اقرارك صحتنه مانع اولماز

نته کیم بر کیمسه مرض موتنده براجنبی قادینه مال اقرار ایدوبده بعده انی تزوج ایتدکدن صکره فوت اولسه اقراری نافذ اولور

اما وراثتی بویله برسبب حادث ایله حاصل اولمیوبده سبب قدیم ایله اولور ایسه اقراری ینه نافذ اولماز

مثلا اوغلی اولان بر کیمسه لابوین قرنداشلرندن برینه مال اقرار ایدوبده اوغلنك وفاتندن صکره کندوسی وفات ایتسه مقرله انك قرنداشی بولندیغی جهتله وارث اوله جغندن اول اقرار نافذ اولماز

۱۶۰۰ ماده

مریضك مرض موتنده ایکن زمان صحتنه اسناد ایله اقراری زمان مرضندکی اقراری حکمنده در

بناء علیه مرض موتنده ایکن وارثنده اله جغی اولان شوقدر غروشی زمان صحتنده استیفا ایلمش ایدوکنی اقرار ایتسه دیکر وارثلر مجیز اولمدقجه نافذ اولماز

کذلك حال صحتنده ایکن فلان مالنی ورثه سندن فلانه هبه وتسلیم ایلمش ایدوکنی مرض موتنده اقرار ایلسه

هبه‌سی بینه ایله ثابت یاخود دیکر وارثلری انی مجیز اولمدقجه اقراری نافذ اولماز

١٦٠١ ماده

مریضك مرض موتنده اجنبی‌یه یعنی کندوسنه وارث اولمیان کیمسه‌یه کرك عین و کرك دین اقراری جمیع اموالنی محیط اولسه بیله صحیح اولور

شو قدر وارکه مقر به مقره هنوز بیع یاهبه اولنمش یاخود اخردن ارثا انتقال ایلمش اولمق کبی برسببله وقت اقرارده انك ملکی اولدیغی چوق کیمسه‌لرك معلومی اوله‌رق کندو اقرارنده کاذب ایدوکی ظاهر اولورسه اول حالده نظر اولنور . اکر بو اقراری مذاکرهٔ وصیت اثناسنده دکل ایسه هبه دیمك اوله‌رق تسلیم لازم کلور . واکر مذاکرهٔ وصیت اثناسنده ایسه وصیت معناسنه محمول اولورو کرك هبه اولسون و کرك وصیت اولسون انجق ثلث مالندن معتبر اولور

١٦٠٢ ماده

دیون صحت دیون مرض اوزرینه مقدمدر

یعنی ترکه‌سی غریم اولان کیمسه‌نك حال صحتنده ذمتنه تعلق ایدن دیونی مرض موتنده‌کی اقراریله ذمتنه تعلق ایدن دیونی اوزرینه تقدیم قلنور . شویله که مریضك

ترکه‌سندن اولا دیون صحت استیفا قلنوب بعده فضله قالور ایسه دیون مرض تأدیه اولنور

فقط مریضك مرض موتنده اسباب معروفه ایله یعنی اقراردن بشقه ناسك مشاهد ومعلومی اولان شرا واستقراض واتلاف مال کبی سببلرله ذمتنه تعلق ایدن دینلری دیون صحت حکمنده‌در

مقربه اعیاندن برشی اولدیغی صورتده دخی حکمی بو منوال اوزره‌در

یعنی برکیمسه مرض موتنده اجنبی‌یه هرنه درلوشی اقرار ایتسه دیون صحتی یاخود بروجه بالا اسباب معروفه ایله لازم کلەرك دیون صحت حکمنده اولان دیونی تأدیه اولنمدقجه مقرله مقربه مستحق اولماز

ماده ١٦٠٣

برکیمسه کندوسنك بر اجنبی کمسنه‌دن اولان الەجغنی استیفا ایلمش اولدیغنی مرض موتنده اقرار ایتدکده نظر اولنور . اکر بو الەجغی کندوسنك حال مرضنده ایکن اول کمسنه‌نك ذمتنه تعلق ایتمش ایسه بواقراری صحیح اولور . فقط غرماء صحت حقنده نافذ اولماز واکر بو الەجغی کندوسنك حال صحتنده ایکن اول

کسنه نك ذمتنه تعلق ایتمش ایسه هرحالده صحیح اولور . کرك دیون صحت اولسون وکرك اولمسون
مثلا برمریضك حال مرضنده ایکن بر مال صاتدقدن صکره ثمننی قبض ایلمش اولدیغنی اقرار ایتسه صحیح اولور ایسه ده غرماء صحت وار ایسه انلر بو اقراری طوتمامغه قادر اولورلر . واکر حالی صحتنده ایکن برمال صاتدقدن صکره ثمننی قبض ایلمش اولدیغنی مرض موتنده اقرار ایتسه هرحالده صحیح اولوب غرماء صحت اولسه دخی انلر بو اقراری طوتمیز دیه مزلر

١٦٠٤ ماده

کسنه مرض موتنده دائنلرندن برینك دیننی ادا ایله سائر دائنلرینك حقوقنی ابطال ایده مز
فقط مریض ایکن استقراض ایلدیکی پاره یی واشترا ایلدیکی مالك ثمننی ادا ایده بیلور

١٦٠٥ ماده

بو مبحثده کفالت بالمال دین اصلی حکمنده در
بناء علیه برکسنه مرض موتنده وارثنك بورجنه یاخود الهجغنه کفیل اولسه نافذ اولماز . واجنبی یه کفیل اولدقده ثلث مالندن معتبر اولور . اما حال صحتنده

ایکن اجنبی یه کفیل اولدیغی مرض موتنده اقرار ایتدکده مجموع مالندن معتبر اولور. شو قدر که دیون صحت وار ایسه تقدیم اولنور

(باب رابع)

(اقرار بالکتابه بیاننده در)

۱۶۰۶ ماده

کتابتله یعنی یازو ایله اقرار لسان ایله اقرار گبیدر (۶۹) مادهیه باق

۱۶۰۷ ماده

برکسنهنك کندو اقرارینی یازمق اوزره آخره امر ایتمسی حکما اقرار در

بناء علیه فلان کیمسهیه شوقدر غروش بورجم اولدیغنه دائر برسند یازدیو کاتبه امر ایدرك یازدیروب بده امضا ایلمش یاخود مهرلمش اولدیغی سند کندو خط دستیله اولان سند گبی اقرار بالکتابه قبیلندندر

۱۶۰۸ ماده

تجارك معتد به اولان دفترلرندهکی قیودی دخی اقرار بالکتابه قبیلندندر

مثلا بر تاجر بر کمسنه یه شوقدر غروش بورجی اولدیغنی کندو دفترینه قید ایتمش اولسه اول کمسنه یه اول قدر بورج اقرار ایتمش اولوب لدی الحاجه اقرار شفاهیسی کبی معتبر و مرعی اولور

١٦٠٩ ماده

برکیمسه کندوسی یازوب یاخود برکاتبه یازدیروب بده ممضا یاخود مختوم اوله‌رق آخره ویرمش اولدیغی دین سندی اکر مرسوم ایسه یعنی رسم وعادته موافق اوله‌رق یازلمش ایسه اقرار بالکتابه اولوب تقریر شفاهیسی کبی معتبر و مرعی اولور

بر معتاد ویریله‌کلان وصولار یعنی مقبوض علم و خبرلری دخی بو قبیلدندر

١٦١٠ ماده

برکیمسه بر وجه بالا مرسوم اوله‌رق یازوب یاخود یازدیروب بده ممضا یاخود مختوم اوله‌رق ویرمش اولدیغی دین سندی کندوسنك اولدیغنی معترف ایکن حاوی اولدیغی بورجی انکار ایتسه انکارینه اعتبار اولنمیوب اول بورجی ایفا ایتمسی لازم کلور

اما سندی کندوسنك اولدیغنی انکار ایتدیکی تقدیرده

اكر خط ويا ختمی مشهور متعارف ايسه انكارينه اعتبار اولنميوب اول سند ايله عمل اولنور

واكر خط وختمی مشهور ومتعارف دكل ايسه استكتاب اولنه‌رق اهل خبره‌يه كوستريلور انلر ايكيسيده برشخصك يازوسيدر ديو خبر ويررلر ايسه دين‌مذكوری ويرمك اوزره اول كيمسه‌يه امر اولنور

الحاصل سند اكر شائبهٔ تزوير وشبههٔ تصنيعدن بری اولور ايسه انكله عمل اولنور

اما شبهه‌دن بری اولمديغی تقديرده مديون اول سند كندی سندی اولديغنی انكار ايلديكی كبی اصل دينی دخی منكر ايسه دينی اولميوب سند دخی كندوسنك اولمديغنه مدعينك طلبيله تحليف اولنور

١٦١١ ماده

بروجه بالا بركيمسه مرسوم اوله‌رق دين سندی ويردكدن صكره فوت اولسه وارثلری او سند متوفانك اولديغنی معترف اولدقلری حالده اول دينی تركهٔ متوفادن ايفا ايتلری لازم كلور

اما اول سند متوفانك اولديغنی انكار ايتدكلری تقديرده اكر متوفانك خط وختمی مشهور ومتعارف ايسه اول سند ايله عمل اولنور

١٦١٢ ماده

وفات ايدن بر كيسه‌نك تركه‌سندن نقود ايله مملو بر كيسه ظهور ايدوب اوزرنده بو كيسه فلان كمسه‌نك ماليدر بنم يدمده امانتدر ديو متوفانك خطيله محرر بر يافته بولنسه اول كمسنه اول كيسه‌يى تركهٔ متوفادن اخذ ايدر ديكر وجهله اثباته محتاج اولماز

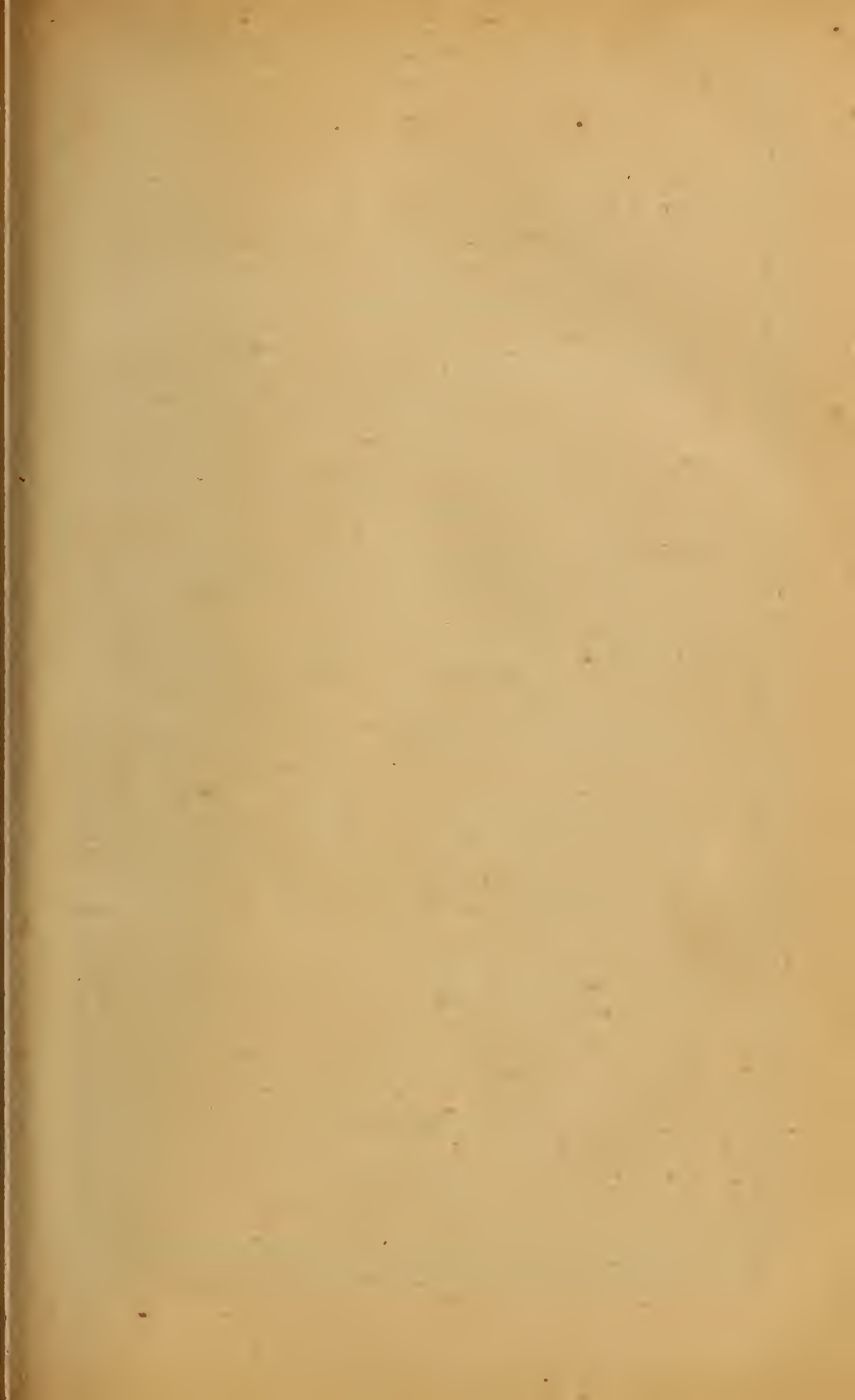
ارادهٔ سنيه تاريخى فى ٩ جمادى الاولى سنه ١٢٩١

عن اعضاء شوراى دولت سيف الدين — امين الفتوى السيد خليل — ناظر عدليه احمد جودت

رئيس ثانى محكمهٔ تمييز السيد احمد حلمى — عن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه السيد احمد خلوصى

رئيس المسودين عمر حلمى — عن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه احمد خالد

اعلامات مميزى معاونى
عبد الستار

كتاب الدعوى

❋ صورت خط همايون ❋

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب رابع عشر)

(دعوى حقنده اولوب برمقدمه ايله ايكى بابى مشتملدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده در)

١٦١٣ ماده

دعوى • بر كيمسه ديكر كمسنه دن بحضور حاكمده حقنى طلب ايتمكدر

اول كيمسه يه مدعى واول كمسنه يه مدعا عليه دينلور

١٦١٤ ماده

مدعا • مدعينك دعوى ايلديكى شيدر كه مدعابه دخى دينلور

١٦١٥ ماده

تناقض • مدعيدن كندى دعواسنه مناقض يعنى دعواسنك بطلاننى موجب برسوز سبقت ايلمش اولمقدر

(باب اول)

(دعوانك شروط واحكامنه ودفع دعوايه دائر اولوب)

(درت فصلی حاويدر)

(فصل اول)

(دعوانك شروط صحتی بیاننده در)

١٦١٦ ماده

مدعی ومدعا علیهك عاقل اولملری شرطدر

مجنونك وصبیٔ غیر ممیزك دعوالری صحیح دکلدر ٠

فقط ولیلری ووصیلری بالولایه وبالوصایه انلرك یرینه

مدعی ومدعی علیه اولورلر

١٦١٧ ماده

مدعا علیهك معلوم اولمسی شرطدر

بناء علیه مدعی فلان قریه اهالیسندن لاعلی التعیین برنده

یاخود برقاچنده شوقدر غروش الهجغم وار دیسه صحیح

اولماز مدعی علیهی تعیین ایتمك لازم کلور

١٦١٨ ماده

حین دعواده خصمك حضوری شرطدر ٠ ومدعا علیه

محکمه‌یه کلمکدن ووکیل کوندرمکدن امتناع ایتدیکی

تقدیرده اولنه‌جق معامله کتاب قضاده بیان قلنه‌جقدر

١٦١٩ ماده
مدعابهك معلوم اولمسى شرطدر • مجهول اولور ايسه
دعوى صحيح اولماز
١٦٢٠ ماده
مدعابهك معلوميتى اشارت ايله ياخود وصف وتعريف
ايله‌در
شويله كه عين منقول اولديغى تقديرده مجلس محاكه ده
حاضر ايسه اكا اشارت كافيدر • وحاضر دكل ايسه
وصف وتعريف وقيمتى بيان ايله معلوم اولورو عقار
اولديغى تقديرده حدودينك بيانيله تعيين اولنور •
ودين ايسه جنس ونوع ووصف ومقدارى بيان
اولنمق لازم كلور • نته كيم مواد آتيه‌دن متضح
اولور
١٦٢١ ماده
مدعا به عين منقول اولديغى حالده حاضر بالمجلس ايسه
مدعى اكا اليله اشارت ايدرك اشته بو بغدر بو آدم اكا
بغير حق وضع يد ايديور اليو يرلمسنى طلب ايدرم ديو
دعوى ايدر واكر حاضر بالمجلس اولميوب انجق
مصرفسز جلب و احضارى ممكن ايسه دعوا ده
و شهادت و ياخود يمينده اكا بو يله‌جه اشارت اولنمق

اوزره مجلس حكمه كتوريلور . واكر مصرفنز احضارى ممكن دكل ايسه مدعى انى تعريف وقيمتنى بيان ايلر

فقط غصب ورهن دعوالرنده قيمتنك بيانى لازم كلز مثلا بر زمرد يوزكى غصب ايتدى ديسه وقيمتنى بيان ايتمسه وحتى قيمتنى بيلم ديسه بيله دعواسى صحيح اولور

١٦٢٢ ماده

مدعابه اكر جنس نوع و وصفلرى مختلف اعيان ايسه جملەسنك مجموع قيمتنى ذكر ايتمك كافى اولور . هر برينك بشقه بشقه قيمتلرينى تعيين ايتمك لازم كلز

١٦٢٣ ماده

مدعابه عقار ايسه حين دعوى و شهادتده بلدەسى و قريەسى ويا محلەسى وزقاغى وحدود اربعەسى ياخود ثلثەسى وحدودينك صاحبلرى وار ايسه انلرك و بابا و دده لرينك اسملرى ذكر اولنمق لازمدر فقط مشهور ومعروف اولان آدمك يالكز اسم و شهرتنى ذكر ايتمك كافيدر . بابا ودده سنك اسملرينى ذكره حاجت يوقدر كذلك اول عقار اكر شهرتنه مبنى تحديددن مستغنى ايسه كرك دعواده وكرك شهادتده حدودينك بيانى شرط دكلدر

وبرده مدعی اکر شبو سندده حدودی محرر اولان عقار بنم ملکمدر دیو دعوی ایدر ایسه صحیح اولور

ماده ١٦٢٤

مدعی حدودك بياننده اصابت ايدوب بده عقارك مقدار ذراع ويا دونمنى اكسك يا زياده سويلسه دعواسنك صحتنه مانع اولماز

ماده ١٦٢٥

عقارك ثمنى دعواده حدودينك بيانى شرط دكلدر

ماده ١٦٢٦

مدعابه دين ايسه مدعى انك جنس ونوع و وصف ومقدارينى بيان ايلمسى لازمدر

مثلا التون وكومش ديو جنسنى وعثمانلى سكه‌سى ياخود انكليز سكه‌سى ديو نوعنى وسكهٔ خالصه ياخود سكهٔ مغشوشه ديو وصفنى ونه مقدار اولديغنى بيان ايلمسى لازمدر . فقط على الاطلاق شو قدر غروش ديو ادعا ايتسه دعواسى صحيح وعرف بلده‌جه معهود اولان غروشه مصروف اولور . وايكى درلو غروش متعارف اولديغى حالده برينك رواج واعتبارى دها زياده اولسه ادناسنه صرف اولنور . نته‌كيم شوقدر عدد بشلك ديو

دعوی ایتسه فی زماننا مسکوکات مغشوشه‌دن اولان
قره بشلکه مصروف اولور

١٦٢٧ .ماده

مدعابه عین اولدیغی تقدیرده سبب ملکیت بیان اولنمق
لازم کلیوب بلکه بومال بنمدر دیو ملك مطلق دعواسی
صحیح اولور
امادین اولدیغی تقدیرده سبب وجهتی یعنی ثمن مبیعمیدر
یوخسه اجرتمیدر و یاخود آخر جهتدن طولاییمی بر
بورجدر الحاصل نه جهتدن طولایی دین اولدیغی
سؤال اولنور

١٦٢٨ ماده

اقرارك حکمی مقربهك ظهوریدر یوخسه بدایة حدوثی
دکلدر • بوجهتله اقرار سبب ملك اوله‌ماز • بناء علیه
مدعی مجرد مدعا علیهك اقراریی سبب طوته‌رق اندن
برشی دعوی ایتسه استماع اولنماز
مثلا مدعی بومال بنمدر وانك ذی الیدی اولان شو آدم
دخی بنم اولدیغنی اقرار ایتمشیدی دیو دعوی ایتسه استماع
اولنور اما بومال بنمدر زیرا انك ذی الیدی اولان شو
آدم بنم اولدیغنی اقرار ایتمشیدی دیودعوی ایتسه استماع
اولنماز • کذلك مدعی جهت قرضدن طولایی شو

آدمده بو قدر غروش الهجغم واردر حقی کندوسی دخی
بوجهتدن طولایی اوقدر غروش بورجی اولدیغنی اقرار
ایتمشیدی دیودعوی ایتسه مسموع اولور اماشول آدم
بکاجهت قرضدن طولایی بوقدر غروش بورجی اولدیغنی
اقرار ایتمش اولدیغی ایچون انده بو قدر غروش حقم
واردر ایسترم دیو دعوی ایلسه مسموع اولماز

١٦٢٩ ماده

مدعابهك محتمل الثبوت اولمسی شرطدر
بناء علیه عقلا یا عادة وجودی محال اولان شیئ ادعا
صحیح اولماز
مثلا بر کیمسه کندوسندن سناً بیوك یاخود نسبی معروف
اولان کمسنه حقنده بوبنم اوغلمدر دیوادعا ایتسه دعواسی
صحیح دکلدر

١٦٣٠ ماده

دعوانك ثبوتی تقدیرنده مدعا علیهك برشی ایله محکوم
وملزم اولمسی شرطدر
مثلا بر کیمسه دیکر کمسنه یه برشی اعاره ایتدکده دیکر بر
شخص چقوبده بن انك متعلقاتندهنم بکا اعاره ایتسون
دیو دعوی ایتسه صحیح اولماز کذلك بر کیمسه دیکر
کمسنه یی برخصوصه توکیل ایتدکده دیکر بر شخص

چیقوبده بن انك قومشوسی‌یم انك وكالتنه دها مناسیم دیو دعوی ایتسه صحیح اولماز ٠ زیرا هركس مالنی دیلدیكنه اعاره و دیلدیكنی امورینه توكیل ایده بیله جكندن بو دعوالر ثابت اولدیغی تقدیرده مدعا علیه حقنده هیچ برحكم ترتب ایتمز ٠

(فصل ثانی)

(دفع دعوی حقنده‌در)

١٦٣١ ماده

دفع ٠ مدعا علیه طرفندن مدعینك دعواسنی دفع ایده جك بر دعوی درمیان اولنمقده‌در

مثلا بر كیمسه جهت قرضدن طولایی شوقدر غروش دعوی ایتدكده مدعا علیه بن انی ادا ایتمشیدم یاخود سن بنی اندن ابرا ایتمشیدك و یاخود برصلح اولمش ایدك یاخود بو مبلغ قرض دكلدر بلكه سكا صاتمش اولدیغم فلان مالك ثمنیدر ویاخود فلان كمسنه ده الهجغم اولان اولمقدار غروشی سكا حواله ایتمكله سن دخی بكا اول مبلغی ویرمشیدك دیسه مدعینك دعواسنی دفع ایتمش اولور كذا بر كیمسه دیكر كمسنه‌دن فلانك ذمتنده الهجغم اولان شوقدر غروشه سن كفیل اولمشدك دیو دعوی ایتدكده

اول کمسنه مدیونك مبلغ مزبوری ادا ایلمش ایدوکنی ادعا ایتسه مدعینك دعواسنی دفع ایتمش اولور

وکذا بر کیمسه دیکر کمسنه نك یدنده بولنان برمالی بندر دیودعوی ایتدکده اول کمسنه اکا بوندن مقدم فلان آدم اول مالی بندن دعوی ایتدکده سن انك دعواسنه شهادت ایتمشیدك دیو ادعا ایلسه مدعینك دعواسنی دفع ایلمش اولور

کذلك بر کیمسه بر متوفانك ترکه سندن شوقدر غروش الهجق دعوی ووارثك انکاری اوزرینه بو دعواسنی اثبات ایتدکدنصکره متوفانك حال حیاتنده اول دینی ادا ایلمش اولدیغنی وارثی ادعا ایلسه مدعینك دعواسنی دفع ایتمش اولور

١٦٣٢ ماده

دفع دعوی ایدن کیمسه دفعنی اثبات ایتدکده مدعینك دعواسی مندفع اولور واثبات ایده مدیکی تقدیرده انك طلبیله اصل مدعی تحلیف اولنور

مدعی یمیندن نکول ایدر ایسه مدعا علیهك دفعی ثابت اولور واکر مدعی یمین ایدر ایسه کندوسنك اصل دعواسی عودت ایدر

ماده ١٦٣٣

برکیمسـه دیکر کمسـنه‌دن شوقدر غروش آله‌جق دعوی ایدوبده مدعی علیـه دخی بن سنی بومبلغ ایله فلانك اوزرینـه حواله ایدوب هر بریکز دخی حواله‌یی قبول ایتمش ایدیکز دیو ادعا وبونی محـال علیه دخی حاضر اولدیغی حالده اثبات ایلسه مدعی‌یی دفع ایله مطالبه‌سندن خلاص اولور ٠ واکر محال علیه حاضر دکل ایسه انك حضورینه قدر موقوفا مدعی‌یی دفع ایتمش اولور

(فصل ثالث)

(خصم اولوب اولمیانلر بیانده‌در)

ماده ١٦٣٤

برکیمسه برشی دعوی ایتدکده اکر مدعا علیهك اقراری تقدیرنده انك اقراری اوزرینه برحکم ترتب ایدر ایسـه انکاریله دعواده واقامهٔ بینه‌ده خصم اولور

واکر مدعا علیهك اقراری تقدیرنده بر حکم ترتب ایتمز ایسه انکاریله خصم اولماز

مثلا اصنافدن بری کلوبده بر ذاتدن سـنك رسـولك فلان بندن شـو مالی الدی ثمنی ویر دیو دعوا ایتدکده اول ذات اقرار ایتسـه ثمن مبیعی دفع وتسلیمـه مجبور

اولدیغی جهتـله انکار ایتـدیکی صورتده دخی مدعی یه خصم اولور اول حالده مدعینك دعـواسی و بینه‌سی استماع اولنور ۰ اما مدعی سنك شرایه وکیلك اولان کمسنه الدی دیو دعوی ایتدکده مدعی علیه اقرار ایتسه ثمن مبیعی مدعی یه دفع وتسلیمه مجبور اولمـدیغی جهتله انکار ایتدیکی صورتده مدعی یه خصم اولماز
اول حالده مدعینك دعواسی استماع اولنماز
ولی و وصی ومتولی بوقاعده‌دن مستثنادر ۰ شویله که برکیمسه مال یتیمی یاخود مال وقفی ملکمدر دیو دعوی ایتدکده وکیلینك یاوصینك یاخود متولینك اقرارلری نافذ اولمدیغندن اوزرینه برحکم ترتب ایتمز ۰ اما انکارلری صحیح اولوب انك اوزرینـه مدعینك دعوی و بینه‌سی استماع اولنور شـو قدر وار که ولی و وصی ومتولیدن صادر اولان برعقـد اوزرینه دعوی اولندیغی حالده اقرارلری دخی معتبر اولور
مثلا مسوغ شرعی‌یه بناءً برصغیرك مالنی ولیسی صاتوبده اکا دائر مشتری طرفندن بردعوی وقوعبولسه ولینك اقراری معتبراولور

ماده ١٦٣٥

دعوای عینده خصم انجق ذی الید در

مثلا بر كيمسه ديكر كمسه‌نك آتنى غصب ايله آخر بر شخصه بيع وتسليم ايدوب ده اول كيمسه آتنى استرداد ايتمك استدكده انجق ذى اليددن دعوى ايدر اما او آتك قيمتنى تضمين ايتديرمك استدكده غاصبدن دعوى ايدر

١٦٣٦ ماده

بر كيمسه مال مشترايه مستحق چيقوب ده آنى دعوى ايتدكده نظر اولنور

اكر مشترى اول مالى قبض ايتمش ايسه حين دعوى وشهادتده خصم يالكز مشتريدر بايعك حضورى شرط دكلدر . واكر مشترى اول مالى هنوز بايعدن قبض ايتمامش ايسه مشترى مالك و بايع ذى اليد اولمق حسبيله حين دعوى وشهادتده ايكيسنك دخى حضورى لازمدر

١٦٣٧ ماده

وديعه‌يى وديعه‌دن ومستعارى مستعيردن ومأجورى مستأجردن ومرهونى مرتهندن دعوى وقتنده وديع ايله مودعك ومستعير ايله معيرك ومستأجر ايله موجرك ومرتهن ايله راهنك برلكده حاضر بولنمارى شرطدر فقط وديعه ويا مستعار ويا مأجور وياخود مرهون غصب اولنسه يالكز وديع ومستعير ومستأجر ومرتهن

انلری غاصبدن دعوی ایده‌بیلور مالکك حضوری لازم کلمز و بونلر حاضر اولدقجه یالکز مالك آنلری دعوی ایده‌مز

١٦٣٨ ماده

ودیع مشتری‌یه خصم اولماز

شویله‌که برکمسنه دیکر کمسنه‌نك یدنده اولان خانه ایچون بن بو خانه‌یی فلان شخصدن شو قدر غروشه صاتون آلدم انی بکا تسلیم ایت دیو دعوی ایتدکده اول کمسنه بو خانه‌یی بکا اول شخص ایداع و تسلیم ایتدی دیسه مدعینك خصومتی مندفع اولور اول شخصك ایداعنی اثباته حاجت یوقدر . فقط مدعی دخی فی‌الواقع اول شخص بو خانه‌یی سکا ایداع ایتمشیدی لکن صکره بکا صاتدی وسندن قبض و تسلمه بنی توکیل ایتدی دیو بده اول شخصك بیع و توکیلنی اثبات ایدرسه اول خانه‌یی ودیعدن اخذ ایدر

١٦٣٩ ماده

ودیع مودعك دائننه خصم اولماز

بناء علیه دائن مودعده اولان الەجغنی ودیعك مواجهه سنده اثبات ایدوب ده انده کی ودیعه‌دن استیفای دین ایده‌مز . فقط (٧٩٩) ماده ده بیان اولندیغی اوزره

غائبك اوزرینه نفقه‌سی واجب اولان کشی نفقه‌سنی غائبك امانت آقچه‌سندن المق اوزره ودیعدن دعوی ایده بیلور

١٦٤٠ ماده

دائنه مدیوننك مدیونی خصم اولماز
بناءعلیه برکیمسه متوفاده اولان الهجغنی متوفانك مدیونی مواجهه‌سنده اثبات ایدوب بده اندن استیفا ایده من

١٦٤١ ماده

بایعه مشترینك مشتریسی خصم اولماز
مثلا برکیمسه برمالی دیکرکمسنه‌یه بیع واو دخی آنی قبض ایله آخر شخصه بیع وتسلیم ایتدکدن صکره (مشتری اول اول مالی ثمننی ادا ایتمکسزین قبض ایتمشیدی انك ثمننی ویر یاخود ثمننك استیفاسنه قدر حبس ایتمك اوزره آنی بکا ویر) دیو بایعك مشتری ثانیدن دعواسی استماع اولنماز

١٦٤٢ ماده

متوفانك لهنه وعلیهنه اولان دعواده یالکز ورثه‌دن بریسی خصم اوله بیلور
فقط ترکه‌دن برعینی دعواده اول عین ورثه‌دن کیمك

يدنده ايسه خصم او در . ذى اليد اولميان وارث خصم اوله ماز

مثلا متوفانك بر كمسنه ده اولان الهجغنى ورثه دن يالكز برى دعوى ايده بيلور وبعد الثبوت اول الهجغك مجموعى جمله ورثه ايچـون حـكم اولنور . فقط مدعى اولان وارث اندن يالكز كندى حصه سـنى قبض ايدر سـائر ورثه نك حصه سنى قبض ايده مز

كذلك بر كيمسـه تركه دن دين دعوى ايده جك اولدقده ورثه دن يالكز بريسنك حضورنده دعوى ايده بيلور . كرك اول وارث يدنده تركه دن مال بولنسـون وكرك بولنمسون . و بويله يالكز بر وارثك حضورنده دعواى دين ايدوب ده اول وارث دخى دينى اقرار ايتديكى تقديرده ديندن آنك حصه سنه نقدر اصابت ايدرسه يالكز اول مقدارى ويرمك اوزره امر اولنور واڭك اقرارى سائر ورثه يه سرايت ايتمز . واكر اقرار ايتميـوب ده مدعى يالكز اول وارثك حضورنده دعواسـنى اثبات ايدرسه جمله ورثه عليهنه حكم اولنور . ومدعى اولوجهله محكوم به اولان دينى تركه دن الهجق اولدقده سائر ورثه مدعى يه اول دينى تكرار بزم حضورمزده اثبـات ايت ديه مزلر فقط مدعينك دعواسنى دفعه صلاحيتلرى وار

در ٠ اما قبل القسمه متوفانك تركه سندن اولان وفقط ورثه‌دن برينك يدنده بولنسان برآتی بركيمسه بنم مالم اولوب متوفايه ايداع ايتمشيدم ديو دعوی ايده‌جك اولدقده خصم انجق ذواليد اولان وارث در ٠ ديكر ورثه‌دن دعوی ايتسه استماع اولنماز ٠ وذی اليددن دعوی ايدوبده انك اقراريله حكم اولنور ايسه سائر ورثه‌يه سرايت ايتمز انك اقراری انجق كندی حصه‌سی مقدارنجه نافذ اولوب انك اول آتده اولان حصه‌سی مدعينك اولمق اوزره حكم اولنور واكر ذی اليد اولان وارث انكار ايدوبده مدعی دعواسنی اثبات ايدرسه مجموع ورثه عليهنه حكم اولنور ٠ (٧٨) ماده‌يه باق

ماده ١٦٤٣

ارثدن غيری برسبب ملك ايله برقاچ كيمسه بيننده مشترك اولان بر عينی دعواده شركادن بری ديكرك حصه‌سنده مدعی يه خصم اولەمز

مثلا شراطريقيله برقاچ كيمسه بيننده مشترك برخانه‌يی بركيمسه شركادن يالكز بری حضورنده ملكمدر ديو دعوی و اثبات ايدوبده حكم اولنسه حكم انجق حاضر اولان شريكك حصه‌سنه مقصور اولوب سائرينه سرايت ايتمز

١٦٤٤ ماده

طريق عام كبى منافعى عمومه عائد اولان يرلرك دعواسنده عامه‌دن يالكز بريسى مدعى اولوب انك دعواسى استماع ايله مدعا عليه اوزرينه حكم اولنه بيلور

١٦٤٥ ماده

اهاليلرى قوم غير محصور اولان ايكى قريه بيننده نهر ومرعى كبى منافعى مشترك اولان شيلر دعواسنده طرفيندن بعضيلرينك حضورى كافيدر . اما اهاليلرى قوم محصور اولديغى صورتده بعضلرينك حضورى كافى اولميوب جمله‌سنك ياخود طرفلرندن وكيللرينك حضورى لازمدر

١٦٤٦ ماده

يوز نفردن زياده اولان قريه اهاليسى قوم غير محصور عداولنور

(فصل رابع)

(تناقض بيانده در)

١٦٤٧ ماده

تناقض ملكيت دعواسنه مانع اولور

مثلا بر كيمسه برمال استشرا ايدوبده يعنى صاتون المق

استبوبده بعده اول مال قبل الاشترا كندوسنك ملكی ایدوكنی دعوی ایتسه مسموع اولماز . وكذا فلان كمسنه‌ده هیچ برحقم یوقدر دیدكدن صكره اول كمسنه‌دن برشی دعوی ایتسه مسموع اولماز

كذلك بركیمسه دیكر كمسنه‌دن فلان آدمه ویرمك اوزره سكا شو قدر غروش ویرمشیدم سن اكا ویرمیوب یدكده قالمغله كتور اول مبلغی ویر دیو دعوی ایتدكده مدعا علیه انكار ایتمكله مدعی اقامهٔ بینه ایتدكدنصكره مدعا علیه‌دونوبده كرچك اول آدمه ویرمك اوزره بكا اوقدر غروش ویرمشیدك لكن بن اول مبلغی اكا تسلیم ایلدم دیو دفع دعوی ایده‌جك اولسه مسموع اولماز

وكذلك بركیمسه دیكرك یدنده اولان بر دكانی ملكمدر دیو دعوی‌ایتدكده ذوالیدكرچك اول‌دكان سنك ملكك ایدی لكن فلان تاریخده سن انی بكا بیع ایتمشیدك دیو دعوی ومدعی اصلا بیننزده بیع وشرا جریان ایتمدی دیو كلیا انكار ایتمكله ذی الید دعواسنی اثبات ایتدكدن صكره مدعی دونوب فی‌الحقیقه اول دكانی اول تاریخده سكا بیع ایتمش ایدم لكن‌بیع وفا یاخود شومقوله شرط ایله عقد اولمشیدی دیو دعوی ایلسه استماع اولنماز

١٦٤٨ ماده

برکیمسه برمالی دیکر کمسنه نك اولدیغنی اقرار ایتدکدن صکره بندر دیو دعوی ایتسه صحیح اولمدیغی کبی آخرك طرفندن بالوکاله یا بالوصـایه دعوی ایتمسی دخی صحیح اولماز

١٦٤٩ ماده

برکیمسـه دیکر کمسـنه‌یی جمیع دعوادن ابرا ایتـدکدن صکره کندوسی ایچون اندن برمال دعوی ایتسه صحیح اولماز ٠ اما بشقه‌سی ایچون بالوکاله یاخود بالوصایه دعوی ایده بیلور

١٦٥٠ ماده

برکیمسه برمالی آخر کمسـنه ایچون دعوی ایتدکدن صکره کندوسی ایچون دعوی ایتسه صحیح اولمـاز ٠ اما کندوسی ایچـون دعوی ایتـدکدن صکره بالوکاله آخر کمسنه ایچون دعوی ایده بیلور زیرا دعوی و کیلی بعضا ملکی نفسنه مضاف قیلار اما برکمسنه عند الخصومه کندو ملکنی بشقه‌سنه مضاف قیلماز

١٦٥١ ماده

حق واحد ایکی کشیدن ایرو ایرو استیفا اولنه‌مدیغی

کبی جهت واحده‌دن طولایی حق واحد ایکی کشیدن
ادعا دخی اولنه‌ماز

١٦٥٢ ماده

نصل که متکلم واحدك دعواسنده تناقض بولنور
ایسه وکیل وموکل ووارث ومورث کبی متکلم
واحد حکمنده اولان ایکی کسنه‌نك کلاملرنده دخی
تناقض تحقق ایدر · شویله که بر خصوص حقنده
موکلدن سبق ایدن دعوایه منافی وکیلی بر دعوی درمیان
ایتسه صحیح اولماز

١٦٥٣ ماده

خصمك تصدیقیله تناقض مرتفع اولور
مثلا برکیمسه جهت قرضدن اوله‌رق دیکر کسنه‌دن شو
قدر غروش اله‌جق دعوی ایتدکدن صکره مبلغ مزبورك
جهت کفالتدن اولدیغنی دعوی ایدوبده مدعی علیه
دخی بونی تصدیق ایلسه تناقض مرتفع اولور

١٦٥٤ ماده

حاکمك تکذیبیله دخی تناقض مرتفع اولور
مثلا برکیمسه دیکر کسنه‌نك یدنده اولان مالی بنمدر دیو
دعوی ایدوب مدعی علیه دخی اول مال فلانك ایدی
بن اندن صاتون الدم دیو انکار ایتمکله مدعی اقامهٔ بینه

ایدوبده حکم اولنسه محکوم علیه اول مالك ثمنیله بایعنه رجوع ایدر واکرچه ابتدا اول مال بایعك ایدوکنی اقرار ایتمیله صکره‌کی رجوعی بیننده تناقض وار ایسه ده حاکمك حکمیله بو اقراری تکذیب اولندیغندن تناقض مرتفعدر

ماده ١٦٥٥

محل خفا اولوبده مدعینك معذرتی ظاهر اولور ایسه تناقض معفو اولور

مثلا برکیمسه برخانه‌یی استیجار ایتدکدنصکره بن صغیر ایکن پدرم بوخانه‌یی بنم ایچون اشترا ایتمش حین استیجارده خبرم یوق ایدی دیو موجردن ادعا و بو یولده بر قطعه سند ابراز ایلسه دعواسی مسموع اولور

کذلك برکیمسه برخانه‌یی استیجار ایتدکدنصکره وقتیله اول خانه کندوسنه پدرندن ارثا انتقال ایلمش ایدوکنه واقف اولوبده موجردن ادعا ایلسه دعواسی استماع قلنور

ماده ١٦٥٦

تقسیم ترکه‌یه اقتدار مقسومك مشترك اولدیغنی اقرار در بناء علیه بعد التقسیم مقسومی بنمدر دیو دعوی ایتمك تناقضدر

مثلا ترکه نك تقسیمند نصکره ورثه‌دن بری سی اعیان مقسومه‌دن بریني بن متوفادن صاتون المشیدم یاخود متوفی انی حال صحتنده بکا هبه وتسلیم ایتمشیدی دیو ادعا ایتسه مسموع اولماز فقط بن صغیر ایکن متوفی اول مالی بکا ویرمش وقت تقسیمده بیلمیوردم دیر ایسه معذور و دعواسی مسموع اولور

۱٦٥٧ ماده

متناقض کورینان ایکی کلامك توفیق ممکن اولوبده مدعی دخی توفیق ایدر ایسه تناقض مرتفع اولور

مثلا بر خانه‌ده مستأجر اولدیغنی اقرار ایتمش ایکن بوخانه بنمدر دیو دعوی ایتسه استماع اولنماز . اما مستأجر ایدم صکره صاحبندن صاتون الدم دیو توفیق ایلسه دعواسی استماع اولنور

کذلك بر کیمسه جهت قرضدن معلوم المقدار غروش دعوی ایدوبده مدعا علیه دخی بن سندن بر شی المدم وسنکله بینمزده هیچ برمعامله جاری اولمامشدر یاخود بن سنی اصلا طانیمم دیو بده مدعی اقامهٔ بینه ایتدکدن صکره مدعا علیه بن اول مبلغی ایفا ایتمشیدم یاخود سن بنی اندن ابرا ایتمشیدك دیو ادعا ایلسه تناقض اولدیغندن دعواسی استماع اولنماز . اما مدعینك دعوای

مشروحه‌سی اوزرینه مدعا علیه سکا هیچ بورجم یوقدر
دیو بده مدعی اقامهٔ بینه ایتدکدنصکره مدعا علیه اوت
سکا او قدر بورجم وار ایدی لکن بن انی سکا تأدیه
ایتمشیدم یاخود سن بنی اندن ابرا ایتمشیدك دیو دعوی
واثبات ایلسه مدعی یی دفع ایده‌بیلور
وکذلك برکیمسه دیکرکمسنه‌دن سنده شویله برودیعه‌م
وار ایدی ویر دیو دعوی ایتدکده مدعا علیه سن بکا
اصلا برشی ایداع ایتمدك دیو انکار ایدوبده مدعی
اقامه بینه ایتدکدنصکره مدعا علیه بن انی سکا ردوتسلیم
ایتمشیدم دیو دفع ایده‌جك اولورسه بو دفعی مسموع
اولیوب ودیعه اکر یدنده موجود ایسه مدعی انی عینا
الور ومستهلك ایسه قیمتنی تضمین ایتدیرر اما مدعینك
دعوای مشروحه‌سی اوزرینه مدعا علیه بنده سنك اویله
ودیعه‌ك یوقدر دیو انکار ایدوبده مدعی اقامهٔ بینه
ایتدکدنصکره مدعا علیه اوت اویله برودیعه‌ك وار ایدی
لکن بن انی سکارد وتسلیم ایتمشیدم دیوادعا ایتسه دعواسی
مسموع اولور

١٦٥٨ ماده

برکیمسه برعقدك باتاً وصحیحا کندوسندن صادراولدیغنی
اقرار ایده‌رك بو اقراری سنده ربط اولندقدن صکره

دونوبده اول عقدك وفاء ویاخود قاسدا منعقد اولدیغنی
ادعا ایتسه دعواسی مسموع اولماز
(١٠٠) ماده‌یه باق
مثلا برکیمسه ملك منزلنی برکمسنه‌یه ثمن معلوم مقابلنده
بیع وتسلیم ایتدکدنصکره حضور حاکمه واروب بن
شو حدود ایله محدود اولان منزلمی شوقدر غروش
مقابلنده فلان کمسنه‌یه بیع بات صحیح ایله صاتدم دیو
اقرار ایدوبده بو اقراری سنده ربط اولندقدنصکره
دونوبده بیع مزبوری وفا طریقیله یاخود شو مقوله
شرط مفسد ایله‌عقد اولنمشیدی دیو ادعا ایسه دعواسی
مسموع اولماز
کذلك برکیمسه دیکر کمسنه ایله اولان دعواسندن صلح
اوله‌رق حضور حاکمه واروبده اول صلحك صحیحا
عقد اولندیغنی اقرار ایدرك بو اقراری سنده ربط
اولندقدنصکره دونوبده صلح مزبوری شو مقوله شرط
مفسد ایله اولمشیدی دیو ادعا ایلسه دعواسی مسموع
اولماز
١٦٥٩ ماده
برکیمسه بر مالی ملکمدر دیودیکر کمسنه حضورنده آخره
بیع وتسلیم ایتدککده اول کمسنه کوروبده بلا عذر

سكوت ايتمشيكن صكره دن اول مال بنمدر ياخود انده حصه م واردر ديو دعوى ايتسه نظر اولنور . اكر اول كمسنه بايعك اقاربندن ياخود زوج و زوجه دن بريسى ايسه اشبو دعواسى مطلقا استماع اولنماز . واكر اجانبدن ايسه اول وجهله بالكز مجلس بيعده بولنمسى دعواسنك استماعنه مانع اولميوب انجق مجلس بيعده حاضر اولدقدنصكره مشترينك بر مدت اول ملكده ابنيه ياپمق ياخود يقمق و ياخود اغاج ديكمك كبى تصرف ملاك ايله تصرفنى كوروبده بلا عذر سكوت ايتدكدن صكره بر وجه بالا بنم ملكمدر ياخود آنده حصه م وار در ديو دعوى ايتسه كذلك استماع اولنماز

(باب ثانى)

(مرور زمان حقنده در)

ماده ١٦٦٠

دين و وديعه وملك عقار وميراث وعقارات موقوفه ده مقاطعه ياخود اجارتين ايله تصرف ومشروطه توليت وغله دعوالرى كبى اصل وقفه وعمومه عائد اوليان دعوالر اون بش سنه ترك اولندقدنصكره استماع اولنماز

ماده ١٦٦١

اصل وقف حقنده متولی ومرتزقه‌نك دعوالری اوتور
التی سنه‌یه قدر استماع اولنور .
اما اوتوز التی سنه مرور ایتدکدنصکره ارتق استماع
اولنماز
مثلا برکیمسه اوتوز التی سنه بر عقاره ملکیت اوزره
متصرف اولدقدنصکره بر وقفك متولیسی اول عقاره بنم
وقفمك مستغلاتندندر دیو دعوی ایتسه استماع اولنماز

ماده ١٦٦٢

طریق خاص ومسیل وحق شرب دعوالری اکر ملك
عقارده ایسه اون بش سنه مرور ایتدکدن صکره
استماع اولنماز . واکر عقارات موقوفه‌ده ایسه متولینك
انلری اوتوز التی سنه‌یه قدر دعوایه صلاحیتی واردر
اون سنه مروردن صکره اراضیٔ میریه دعوالری
استماع اولنمدیغی کبی اراضیٔ میریه‌ده‌کی طریق خاص
ومسیل و حق شرب دعوالری دخی اون سنه ترك
اولندقدنصکره استماع اولنماز

ماده ١٦٦٣

بو بابده معتبر یعنی دعوانك استماعنه مانع اولان مرور
زمان انجق بلا عذر واقع اولان مرور زماندر

یوخسه مدعینك وصیسی بولنسون بولنمسون صغیر
یا مجنون یا معتوه اولمسی یاخود مدت سفر اولان اخر
دیارده بولنمسی و یاخود خصمنك متغلبه دن اولمسی کبی
اعذار شرعیه دن بویله مرور ایدن زمانه اعتبار اولنماز
بناء علیه مرور زمانك مبدئی عذرك زوال واندفاعی
تاریخندن اعتبار اولنور

مثلا برکیسه نك حال صغرنده کچن زمانه اعتبار اولنمیوب
مرورزمان انجق حد بلوغه واصل اولدیغی تاریخندن
معتبردر

کذلك برکیسه نك متغلبه دن بریله دعواسی اولوبده
خصمنك تغلبی ممتد اوله رق دعوی ایده مدیکندن مرور
زمان بولنسه اول دعوانك استماعنه مانع اولماز . مرور
زمان انجق تغلبك زوالی تاریخندن معتبردر

١٦٦٤ ماده

مدت سفر سیر معتدل ایله اوچ کونلك یعنی اون سکز
ساعتلك مسافه در

١٦٦٥ ماده

بینلرنده مدت سفر اولان ایکی بلده ساکنلرندن بریسی
برقاچ سنه ده برکره بربلده ده برلشوب یکدیکر یله
محاکمه لری قابل ایکن بربرندن برشی دعوی ایتمیه رك

بو وجهله مرور زمان بولندقدن صکره مدت مروردن مقدم تاریخ ایله برینك دیکرندن دعواسی استماع اولنماز

١٦٦٦ ماده

برکیمسه بر خصوصی حضور حاکمده دیکر کمسنه دن برقاچ سنده بر کره دعوی ایدوب انجق فصل دعوی ایدلمیه رك بو وجهله اون بش سنه مرور ایتسه دعوانك استماعنه مانع اولماز . اما حضور حاکمده اولمیان ادعا ومطالبه مرور زمانی دفع ایده مز

بناء علیه بر کیمسه بر خصوصی مجلس حاکك غیری برلرده ادعا ومطالبه ایدرك بو وجهله مرور زمان بولنسه مدعینك دعواسی استماع اولنماز

١٦٦٧ ماده

مرور زمان مدعی مدعا بهی ادعایه صلاحیت کسب ایتدیکی تاریخدن اعتبار اولنور

بناء علیه دین مؤجلی دعواده مرور زمان انجق حلول اجلدن معتبر اولور . زیرا قبل حلول الاجل مدعینك اول دینی دعوی ومطالبه یه صلاحیتی یوقدر

مثلا بر کیمسه دیکر کمسنه دن بوندن اون بش سنه مقدم ثمنی اوچ سنه مؤجل اولمق اوزره سکا بیع ایلدیکم فلان شئ ثمنندن سنده شوقدر غروش الهجغم واردر دیو دعوی

ایلسه استماع اولنور ۰ زیرا حلول اجلدن اعتبارا انجق اون ایکی سنه کچمش اولور

کذلك بطنا بعد بطن اولاده مشروط وقفه دائر بطن ثانیده بولنان اولادك دعوالرنده مرور زمان انجق بطن اولك انقراضی تاریخندن معتبردر ۰ زیرا بطن اول موجود ایکن بطن ثانینك دعوایه صلاحیتی یوقدر

و كذلك مهر مؤجل دعواسنده مرور زمانك مبدائی وقت طلاقدن یاخود احد زوجینك وفاتی تاریخندن اعتبار اولنور ۰ زیرا مهر مؤجل یا طلاق یاخود وفات ایله معجل اولنور

ماده ١٦٦٨

مفلس اولان کمسنه دن الهجق دعواسنده مرور زمان انجق افلاسك زوالی تاریخندن معتبردر

مثلا اون بش سنه دنبرو متمادیا مفلس اولوب هنوز کسب یسار ایلدیکی متحقق اولان بر کیمسه دن دیکر کمسنه اون بش سنه مقدم ذمتکده فلان جهتدن شوقدر غروش الهجغم وارایدی اول تاریخدنبرو مفلس اولدیغك جهتله دعوی ایده مدم شمدی اداء دینه اقتدارك اولمغله دعوی ایدرم دیسه استماع اولنور

ماده ١٦٦٩

برکیمسه بردعوایی بروجه بالا بلا عذر ترك ایدرك مرور زمان بولنسه اول دعوی حیاتنده کندوسندن استماع اولنمدیغی کبی وفاتنده وارثندن دخی استماع اولنماز

ماده ١٦٧٠

بر دعوایی برمدت مورث وبرمدت وارث ترك ایدوبده ایکی مدتك مجموعی مرور زمان حدینه بالغ اولورسه ارتق استماع اولنماز

ماده ١٦٧١

بایع ایله مشتری وواهب ایله موهوب له مورث ایله وارث کبیدر

مثلا برکیمسه برعرصه یه اون بش سنه متصرف اولوب اول عرصه نك اتصالنده خانه سی اولان کمسنه بومدتده سکوت ایتدکدن صکره اول خانه یی آخره بیع ایتدکده مشتری اول عرصه اشبو اشترا ایتدیکم خانه نك طریق خاصیدر دیو دعوی ایلسه مسموع اولماز.

کذلك برمدت بایع وبرمدت مشتری سکوت ایدوبده ایکی مدتك مجموعی مرور زمان حدینه بالغ اولسه مشترینك دعواسی استماع اولنماز

١٦٧٢ ماده

متوفانك ديكرنده اولان بر مالنى دعواده و رثه سندن بعضيلرى حقنده مرور زمان بولنمشيكن ديكر بعضيسى حقنده صغر كبى برعذر ايله مرور زمان بولنمديغنه مبنى اول مالى دعوى واثبات ايتدكده مدعا بهده اولان حصه سى كندوسنه حكم اولنور وبو حكم سائر ورثه يه سرايت ايتمز

١٦٧٣ ماده

بركيمسه برعقارده مستأجر اولديغنى مقر ايكن اون بش سنه دن زياده زمان مرور ايتمكله اكا مالك اولهماز . اما انكار ايدوبده مالك دخى اول عقار بنم ملكمدر شو قدر سنه مقدم سكا ايجار ايتمشيدم دائما اجرتنى قبض ايدرم ديو دعوى ايتدكده نظر اولنور

اكر ايجارى بين الناس معروف ايسه دعواسي استماع اولنور . دكل ايسه استماع اولنماز

١٦٧٤ ماده

تقادم زمان ايله حق ساقط اولماز

بناء عليه مرور زمان بولنان بردعواده مدعا عليه حضور حاكمده مدعينك دعواسى وجهله حالا كندوسنده حق اولديغنى صراحة اقرار واعتراف ايديورر ايسه مرور

زمانه اعتبار اولنیوب مدعا علیهك اقراری موجبنجه حکم اولنور

امامدعی علیه حضور حاکمده اقرار ایتمیوبده مدعی انك دیکر محلده اقرار ایتمش اولدیغنی دعوی ایدرسه مدعینك اصل دعواسی استماع اولنمدیغی کبی اقرار دعواسی دخی استماع اولنماز

فقط دعوی اولنان اقرار مقدما مدعی علیهك معروف اولان خط ویاختمنی حاوی برسنده ربط اولنوبده اول سندك تاریخندن وقت دعوایه قدر مرور زمان مدتی بولنمامش ایسه اوصورتده اقرار دعواسی استماع اولنور

١٦٧٥ ماده

طریق عام ونهر ومرعی کبی منافعی عمومه عائد اولان یرلرك دعواسنده مرور زمانه اعتبار اولنماز

مثلا بر قریه یه مخصوص اولان مرعایی برکیمسه بلا نزاع اللی سنه ضبط وتصرف ایتدکدنصکره قریه‌سی اهالیسی اول مرعایی اندن دعوی ایتسه‌لر استماع اولنور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٩ جمادی الاخری سنه ١٢٩٣

عن اعضاء شوراى دولت سيف الدين

امين الفتوى السيد خليل

ناظر عدليه احمد جودت

رئيس ثانى محكمهٔ تمييز السيد احمد حلمى

عن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه السيد احمد خلوصى

رئيس المسودين عمر حلمى

عن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه احمد خالد

اعلامات مميزى معاونى عبد الستار

كتاب البينات والتحليف

صورت خط همايون

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب خامس عشر)

(بينات وتحليف حقنده اولوب برمقدمه ايله درت بابى)
(مشتملدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده در)

ماده ١٦٧٦

بينه • حجت قويه ديمكدر

ماده ١٦٧٧

تواتر • كذب اوزره اتفاقلرى عقلا جائز اولميان جماعتك خبريدر

ماده ١٦٧٨

ملك مطلق • ارث وشرا كبى اسباب ملكدن بريله مقيد اولميان ملكيتدر • و بويله بر سبب ايله مقيد اولان ملكيته دخى ملك بسبب دينيلور

ماده ١٦٧٩

ذى اليد • برعينه بالفعل وضع يد ايدن ياخود تصرف ملاك ايله تصرفى ثابت اولان كيمسه در

١٦٨٠ ماده

خارج • بروجه بالا وضع يد وتصرفدن برى اولان كيمسه در .

١٦٨١ ماده

تحليف • احد خصمينه يمين ويرمكدر

١٦٨٢ ماده

تحالف : خصميندن ايكيسنه دخى يمين ويرمكدر

١٦٨٣ ماده

تحكيم حال • يعنى حال حاضرى حكم قيلمق استصحاب قبيلندندر

استصحاب دخى عدمى مظنون اولميان بر امر محققك بقاسيله حكم ايتمكدر كه ابقاء ما كان على ما كان ديمك اولور

(باب اول)

(شهادت حقنده اولوب سكز فصلى مشتملدر)

(فصل اول)

(شهادتك تعريف ونصابى بياننده در)

١٦٨٤ ماده

شهادت • بركيمسهنك آخر كيمسنهده اولان حقنى اثبات

ایچون حضور حاکمده و خصمینك مواجهه‌لرنده شهادت لفظیله یعنی شهادت ایدرم دیو خبر ویرمکدر

اشبو مخبره شاهد و اول کیمسه‌یه مشهود له و اول کمسنه‌یه مشهود علیه و اول حقه مشهود به دینیلور

١٦٨٥ ماده

حقوق عبادده شهادتك نصابی ایکی ار یاخود بر ار ایله ایکی خاتوندر . فقط ارککلرك اطلاعی ممکن اولمیان یرلرده یالکز خاتونلرك مال حقنده شهادتلری قبول اولنور

١٦٨٦ ماده

دلسزلك و اعمانك شهادتلری مقبول دکلدر

(فصل ثانی)

(شهادتك کیفیت اداسی بیاننده در)

١٦٨٧ ماده

مجلس محاکمه‌نك خارجنده اولان شهادت معتبر دکلدر

١٦٨٨ ماده

شاهدلرك مشهود بهی بالذات معاینه ایتمش اولوبده اولوجهله شهادت ایتمسی لازمدر . سماع ایله یعنی نامدن ایشتدم دیو شهادت ایتمسی جائز اولماز

فقط بر محلك و وقف ياخود بر كمسنه‌نك فوت اولديغنه ثقه‌دن ايشيتدم ديو شهادت ايتسه يعنى بوكا شهادت ايدرم زيرا ثقه‌دن بويله ايشيتدم ديسه شهادتى مقبول اولور

وولايت وموت ونسب خصوصلرنده وجه شهادتى بويله تفسير ايتميه‌رك يعنى ايشيتدم سوزينى سويلميه‌رك سماع ايله شهادت ايتمسى جائزدر

مثلا فلان آدم فلان تاريخده بوبلده‌ده والى ياخود حاكم ايدى وفلان آدم فلان وقت فوت اولدى وفلان كيمسه فلانك اوغليدر بويله بيلورم ديوبده ايشيتدم ديميه‌رك صورت قطعيه‌ده شهادت ايتديكى صورتده هر نقدر بوخصوصلرى معاينه ايتمامش اولسه وسنى انلرى معاينه‌يه مساعد اولمسه بيله شهادتى قبول اولنور . و برده نامدن ايشيتدم ديميوبده بلكه بز بوخصوصى معاينه ايتمدك اما بيمزده بويله مشتهردر بويله بيلورز ديه‌رك شهادت ايتسه هرصورتده جائز اولور

ماده ١٦٨٩

شاهد اكر شهادت ايدرم ديميوبده يالكز فلان خصوصى بويله بيلورم ياخود خبر ويررم ديمش اولسه اداء شهادت ايتمامش اولماز . فقط انك اوزرينه حاكم اكا

بو يله شهادت ايدرميسن ديوسؤال ايدو بده او دخی اوت
بو يله شهادت ايدرم ديدكده ايفای شهادت ايتمش اولور
واكرچه اهل خبره نك اخباری كبی مجرد تحقيق
واستكشاف حال ايچون واقع اولان افاداتده شهادت
لفظی شرط دكلدر انجق بونلر شهادت شرعيه اوليوب
مجرد اخبار قبيلندندر

١٦٩٠ ماده

مشهودله ومشهود عليه ومشهود به حاضر ايسه‌لر شاهد
شهادت ايدركن اوچنه دخی اشارت ايدر وانك بو وجهله
اشارتی كفايت ايدر . مشهودله ايله مشهود عليهك بابا
و دده‌لرينك اسملرينی ذكر ايلمسی لازم كلمز
اما غائب اولان موكله ياخود متوفايه دائر اولان
شهادتده شاهد انلرك بابا و دده‌لرينك اسملرينی ذكر ايتمك
لازمدر . فقط مشهور ومعروف اولان بركيمسه ايسه
شاهد انك يالكز اسم وشهرتنی ذكر ايتمك كافيدر زيرا
مقصد اصلی انی سائرندن تمييز ايده‌جك وجهله تعريفدر

١٦٩١ ماده

عقاره دائر اولان شهادتده حدودنك بيانی لازمدر .
فقط شاهد اكر مشهود به اولان عقارك حدودينی ذكر

ایتمیوبده محلنده تعیین وارائه ایده بیله جکنی بیان ایلر ایسه محلنه کیدیلوب ارائه ایتدیریلور

١٦٩٢ ماده

(١٦٢٣) ماده ده بیان اولندیغی اوزره مدعی سندنده کی حدوده استناد ایله دعوی ایتدیکی تقدیرده شاهدلر دخی بو سندده حدودی محرر اولان عقار انك ملکیدر دیو شهادت ایتسه‌لر صحیح اولور

١٦٩٣ ماده

برکیمسه مورثنك دیکر کمسنه ذمتنده شوقدر غروش آله جغی اولدیغنی دعوی ایتدکده شاهدلر اکر متوفانك اول کمسنه‌ده اول مقدار آله جغی اولدیغنه شهادت ایتسه‌لر کفایت ایدر ورثه سنه موروث اولمشدر دیو تصریحه حاجت یوقدر

دین یرینه عین ادعا اولندیغی صورتده یعنی اول کمسنه یدنده مورثك برمال معینی بولندیغی ادعا اولندقده دخی حکم ینه بو وجهله در

١٦٩٤ ماده

برکیمسه ترکه‌دن شوقدر غروش آله جق دعوی ایتدکده شاهدلر اکر متوفانك اول کیمسه‌یه اوقدر دینی اولدیغنه شهادت ایتسه‌لر کفایت ایدر وفاتنه قدر ذمتنه باقی ایدی

دیو تصریحه حاجت یوقدر . دین یرینه عین ادعا اولندیغی صورتده یعنی اول کیمسه متوفانك یدنده کندوسنك بر مال معینی اولدیغنی دعوی ایتدکده دخی حال بومنوال اوزره در

١٦٩٥ ماده

برکیمسه دیکر کمسنه‌دن الهجق دعوی ایتدکده شاهدلر اکر اول کیمسه‌نك مدعی به اول مقدار دینی اولدیغنه شهادت ایتسه‌لر کفایت ایدر . فقط خصمی حالا دینك بقاسندن سؤال ایدوبده شاهدلر حالا بقاسنی بیلمیز دیسه‌لر شهادتلری رد اولنور

(فصل ثالث)

(شهادتك شروط اساسیه‌سی بیاننده در)

١٦٩٦ ماده

حقوق ناسده شهادتده سبق دعوی شرطدر

١٦٩٧ ماده

محسوسك خلافنه اقامه اولنان بینه مقبول اولماز مثلا برکیمسه‌نك برحیات ویا برخانه‌نك معمور اولدیغی مشاهد ایکن اول کمسنه‌نك وفات ایلدیکنه یاخود اول خانه‌نك خراب اولدیغنه بینه اقامه اولنسه مقبول ومعتبر اولماز

۱۶۹۸ ماده

متواترك خلافنه اقامه اولنان بينه قبول اولنماز

۱۶۹۹ ماده

بينه برحقی اظهار ايچون مشروع قلنمشدر . بناء عليه فلان كيمسه اوايشی ايشلمدی وفلان شی فلان كمسنه نك دكلدر وفلانك فلانه بورجی يوقدر كبی نفی صرفه شهادت قبول اولماز . فقط نفی متواتر بينه سی مقبولدر مثلا بر كيمسه فلان كيمسه يه فلان وقت فلان محلده شو قدر غروش اقراض ايتدم ديو جهت قرضدن اول مقدار غروش دعوی ايدوب حالبوكه اول كمسنه نك اواوقت اوراده اولميوبده بشقه محلده بولنديغی تواترا اثبات اولنسه اشبو تواتر بينه سی مقبول اولوب مدعينك دعواسی مسموع اولماز

۱۷۰۰ ماده

شهادتده دفع مغرم وجر مغنم يعنی دفع مضرت وجلب منفعت داعيه سی اولمامق شرطدر

بناء عليه اصلك فرعه وفرعك اصله يعنی ابا واجداد وامهات وجداتك اولاد و احفادی لهلرينه واولاد واحفادك ابا واجدادی وامهات وجداتی لهلرينه وهكذا احد زوجينك ديكری لهنه شهادتلری مقبول اولماز .

اما بونلردن ماعدا اقربانك يك ديكرى لهسنه شهادتلرى مقبول اولور كذلك بركيمسه نك اتفاقيله تعيش ايدن آدمنك و اجير خاصنك كندو لهسنه شهادتلرى مقبول اولماز . اما قپو يولداشلرينك يكديكرى لهنه شهادتلرى مقبول اولور وكذلك شريكلرك مال شركتده يكديكرى لهسنه شهادتلرى و كفيل بالمال اولان كيمسه نك اصيل طرفندن مكفول بهك ادا اولنديغنه شهادتى مقبول اولماز اما سائر خصوصلرده يكديكره شهادتلرى مقبول اولور

١٧٠١ ماده

دوستك دوستنه شهادتى مقبولدر . فقط بينلرنده كى دوستلق يكديكرك مالنده تصرف ايتمه مرتبه سنه وارر ايسه اول حالده يكديكرك لهسنه شهادتلرى مقبول اولماز

١٧٠٢ ماده

شاهد ايله مشهود عليه بيننده عداوت دنيويه اولمامق شرطدر . عداوت دنيويه عرف ايله بيلنور

١٧٠٣ ماده

بركيمسه هم مدعى وهم شاهد اوله ماز
بناء عليه وصينك يتيمه ووكيلك مؤكله شهادتلرى صحيح اولماز

١٧٠٤ ماده

بركيمسه نك كندو فعلنه شهادتى معتبر دكلدر

بناء عليه وكيللرك ودلاللرك بزبيع ايتمشيدك ديو كندو فعللرينه شهادتلرى معتبر اولماز

كذلك بربلده حاكمى انفصالندن صكره قبل الانفصال كندوسندن صدور ايتمش اولان حكمه شهادت ايلسه صحيح اولماز اما قبل الانفصال بركيمسه نك كندى حضورنده واقع اولان اقرارينه بعد الانفصال شهادت ايلسه معتبر اولور

١٧٠٥ ماده

شاهدك عادل اولمسى شرطدر

عادل حسناتى سيئاتنه غالب اولان كيمسه در

بناء عليه رقاص ومسخره كبى ناموس ومروتى مخل حال وحركتلرى اعتياد ايدن اشخاصك وكذب ايله معروف اولان كسانك شهادتلرى مقبول اولماز

(فصل رابع)

(شهادتك دعوايه موافقتى بياننده در)

١٧٠٦ ماده

شهادت اكر دعوايه موافق ايسه قبول اولنور . دكل

ایسه قبول اولنماز . فقط لفظه اعتبار اولمیوب معنی موافقت کافیدر

مثلا مدعابه ودیعه اولوبده شاهدلر مدعا علیهك ایداعی اقرار ایلدیکنه شهادت ایتسه‌لر یاخود مدعابه غصب اولوبده شاهدلر مدعا علیهك غصبی اقرار ایلدیکنه شهادت ایلسه‌لر مقبول اولور .

کذلك مدیون اداء دین ایلدیکنی دعوی ایدوبده شاهدلر دائننك مدیونی ابرا ایلدیکنه شهادت ایتسه‌لر مقبول اولور

ماده ١٧٠٧

شهادتك دعوایه موافقتی یا اکا تمامیله مطابقتی ویاخود مشهود بهك مدعا بهدن اقل اولمسی صورتیدر

مثلا مدعی بو مال ایکی سنه دنبرو بنم ملکمدر دیو دعوی ایدوبده شاهدلر دخی ایکی سنه دنبرو ملکی اولدیغنه شهادت ایتدکاری صورتده شهادتلری مقبول اولدیغی کبی بر سنه دنبرو ملکی اولدیغنه شهادت ایتدکاری صورتده شهادتلری قبول قیلنور

کذلك مدعی بیك غروش دعوی ایدوبده شاهدلر بشیوزه شهادت ایتدکاری صورتده بشیوز غروش حقنده شهادتلری قبول اولنور

١٧٠٨ ماده

مدعابه اقل اولوبده شاهدلر اكثره شهادت ايلسه‌لر مقبول اولماز

مكر كه شهادت ايله دعوى بيننده‌كى اختلاف ذاتاً قابل توفيق اولوبده مدعى دخى انلرك بينى توفيق ايليه اوحالده شهادت قبول قيلنور

مثلا مدعى بومال ايكى سنه‌دنبرو بنم ملكمدر ديودعوى ايدوبده شاهدلر اوچ سنه‌دنبرو ملكى اولديغنه شهادت ايلسه‌لرقبول قلنماز . كذلك مدعى بشيوز غروش دعوى ايدوبده شاهدلر بيك غروشه شهادت ايتسه‌لرقبول اولنماز اما مدعى بنم آنده الەجغم فى الواقع بيك غروش ايدى لكن بشيوز ينى استيفا ايتمشيدم شاهدلر اوراسنى بيلمزلر ديو دعوى ايله شهادتك بينى توفيق ايلسه شاهدلرينك شهادتى قبول اولنور

١٧٠٩ ماده

مدعى مثلا شو باغ بنم ملكمدر ديو ملك مطلق دعواسى ايدوبده شاهدلر مدعى بو باغى فلاندن صاتون الدى ديو ملك مقيده شهادت ايتسه‌لر قبول اولنور

شويله كه شاهدلر اولوجهله ملك مقيده شهادت ايتدكارنده حاكم سنده بوسببله‌مى ملك دعواسى ايده‌يورسين يوخسه

آخر سببله می دیو مدعیدن سؤال ایدر مدعی اکر اوت بنده بوسببله دعوی ایدرم دیر ایسه حاکم اول شاهدلرك شهادتنی قبول ایدر واکر سبب آخرله دعوی ایدرم یاخود بن بوسببله دعوی ایتمم دیر ایسه حاکم اول شاهدلرك شهادتنی رد ایلر

ماده ١٧١٠

مدعی مثلا بر باغده ملك مقید دعواسی ایتدیکی صورتده نظر اولنور اکر بایعنی ذکر ایتمیه‌رك صاتون الدم یاخود مبهم اوله‌رق برادمدن صاتون الدم دیر ایسه ملك مطلق دعواسی حکمنده اولمغله شاهدلر بو باغ انك ملکیدر دیو ملك مطلقه شهادت ایتسه‌لر قبول اولنور

اما فلان آدمدن صاتون الدم دیو بایعنی تصریح ایدوبده شاهدلر ملك مطلقه شهادت ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

چونکه ملك مطلق ثابت اولسه عن اصل وقوعی ثابت اولوب زوائدینه مثلا باغك مقدما حصوله کلمش اولان میوه‌لرینه دخی مدعینك مالك اولمسی لازم کلور ملك مقید ایسه انجق سببنك مثلا عقد بیع وشرانك تاریخ

وقوعندن اعتباراً ثابت اولور بو جهتله ملك مطلق ملك مقيده نسبتله اكثر اولور و بوصورتده شاهدلر اكثره شهادت ايتمش اولورلر

١٧١١ ماده

شهادت اگر دينك سببنده دعوايه مخالف اولور ايسه مقبول اولماز

مثلا مدعى ثمن مبيع اولمق اوزره بيك غروش الەجق دعوى ايدوبده شاهدلر مدعا عليهك جهت قرضدن طولايى اولمقدار دينى اولديغنه شهادت ايلسەلر مقبول اولماز • كذلك مدعى بوملك بكا پدرمدن موروثدر ديو دعوى ايدوبده شاهدلر اناسندن موروث اولديغنه شهادت ايتسەلر مقبول اولماز

(فصل خامس)

(شاهدلرك اختلافلرى بياننده در)

١٧١٢ ماده

شاهدلر مشهود بهده اختلاف ايتسەلر شهادتلرى مقبول اولماز

مثلا شاهدلرك برى بيك غروشلق التون وديكرى بيك غروشلق سيم مجيديه ديو شهادت ايتسەلر شهادتلرى قبول اولنماز

١٧١٣ ماده

شاهدلرك مشهود بهه متعلق اولان برشيده اختلافلرى مشهود بهده اختلافى موجب اولور ايسه شهادتلرى قبول اولنماز وموجب اولماز ايسه قبول اولنور

بناء عليه غصب وايفاى دين كبى صرف فعلدن عبارت اولان خصوصلرده شاهدلرك برى برزمان معينده ويامكان معينده فعله وديكرى زمان آخرده يا مكان آخرده فعله شهادت ايلسهلر بو اختلافلرى مشهود بهده اختلافى موجب اولمغله شهادتلرى قبول اولنماز

اما قول قبيلندن اولان بيع وشرا واجاره وكفالت وحواله وهبه ورهن ودين وقرض وابرا و وصيت خصوصلرنده شاهدلرك زمان ومكانده اختلافلرى مشهود بهده اختلافى موجب اولمامغله شهادتلرينك قبولنه مانع اولماز

مثلا بركيمسه بورجنى ادا ايتمش اولديغنى دعوى ايدوبده شاهدلرك برى خانهسنده وديكرى دكانده ادا ايلمش اولديغنه شهادت ايتسهلر شهادتلرى قبول اولنماز . اما بركيمسه ديكر كمسنهنك يدنده اولان برمال ايچون سن بو مالى بكا شو قدر غروشه صاتمش ايدك انى بكا تسليم ايت ديو دعوى ايتدكده شاهدلرك بريسى فلان خانهده

ودیکری فلان دکانده صاتمش اولدیغنه شهادت ایتسه‌لر شـهادتلری قبـول اولنور • زیرا فعل تکرار واعاده اولنه‌ماز • اما قول تکرار واعاده اولنه‌بیلور

١٧١٤ ماده

شاهدلر مال مغصوبك رنکنده یاخود ارككك و یا دیشی اولمسنده اختلاف ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

مثلا مغصوب اولان حیوان حقنده شاهدلرك بری قـیر آت ودیکری یاغز یا آل آت و یاخـود بری آت ودیکری قصراق دیو شهادت ایلسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

١٧١٥ ماده

دعوی عقدده شاهدلر بدلك مقدارنده اختلاف ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

مثلا شاهدلرك بری برمالك بشیوز غروشه ودیکری اوچ یوز غروشه صاتلدیغنه شهادت ایلسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

(فصل سادس)

(تزکیهٔ شهود حقنده در)

١٧١٦ ماده

شاهدلر شهادت ایتدکده حاکم مشهود علیهدن نه‌دیرسین بونلر شهادتلرنده صادقیدرلر یوخسه دکلمیدرلر دیو سؤال

ایدر . مشهود علیه اگر شاهدلر بو شهادتلرنده صادقدرلر یاخود بوشهادتلرنده عادلدرلر دیر ایسه مدعا بهی اقرار ایتمش اولور واقراریله حکم اولنور . واگر بونلر شاهد زوردرلر یاخود بونلر عادل آدملر درلکن بوخصوصده خطا ایده یورلر یاخود واقعه یی اونوتمشلردر ایسه ویاخود یالکز بونلر عادل آدملر در دیمکله برابر مدعا بهی انکار ایتسه حاکم حکم ایتمیوب شاهدلری سرا وعلنا تزکیه ایله عادل اولوب اولمدقلرینی تحقیق ایلر

۱۷۱۷ ماده

شاهدلر کرك سرا وکرك علنا منسوب اولدقلری جانبدن یعنی طلبهٔ علومدن ایسه ساکن اولدقلری مدرسه مدرسی ایله معتمد اهالیسندن وعسکریدن ایسه طابوری ضابطان وکاتبلرندن وکتبه دن ایسه قلمی ضابطان وخلفاسندن وتجاردن ایسه تجارك معتبرانندن واصنافدن ایسه کتخداسیله اونجه اوسته لرندن وصنوف سائره دن ایسه محله ویا قریه لرینك موثوق ومؤتمن اهالیسندن تزکیه اولنور

۱۷۱۸ ماده

سرا تزکیه اصطلاح فقهاده مستوره تعبیر اولنور ورقه ایله اجرا اولنور

شویله‌که حاکم اول ورقه‌یه مدعی ومدعی علیك اسملرینی ومدعابه ایله شهودك اسم وشهرت وصنعتلرینی و اشکال ومحللرینی وبابا ودده‌لرینك اسملرینی و معروف ایسه‌لر یالکز اسم وشهرتلرینی تحریر والحاصل شاهدلری سائرندن تمییز ایده‌جك و جهله تعریف وبیان وبرظرف درونه وضع ایله اوزرینی مهرلدکدن صکره مزکی انتخاب اولنان کسنه‌لره ارسال ایدر مزکیلر دخی مستوره‌یی فتح وقرائت ایدوب ایچنده اسملری محرر اولان شاهدلر عادل ایسه‌لر اسملری تحته عدل ومقبول الشهاده دیو تحریر وعادل دکللر ایسه عادل دکللر دیو تحریر وامضا ایلیه‌رك مستوره‌یی کتورن آدمی و آخر کسنه‌یی مضمونه واقف ایتمکسزین ظرف اوزرینی مهرلیوب حاکمه اعاده ایدر

ماده ١٧١٩

مستوره‌ده مزکیلر طرفندن شاهدلر حقنده عادل ومقبول الشهاده دیو یازلمیوبده عادل دکللر یاخود حاللرینی بیلمیز ویامجهول الاحوال ویاخود الله بیلور کبی صراحة یاخود دلالة جرحی افاده ایدر بر سوز یازلمش اولور ویاخود هیچ بر شی یازمقسزین مستوره مختوما حاکمه اعاده اولنور ایسه حاکم اول شاهدلرك شهادتنی قبول ایتمز

بو صورتده حاكم طرفندن مدعی یه سنك شاهدلرك جرح اولندیغی دیلمیوب انجق بشقه شاهدلرك وارایسه كتور دینلور

واكر مستورهده عادل ومقبول الشهادهدرلر دیو یازلمش ایسه مرتبهٔ ثانیهده اولهرق علنا تزكیه یه ابتدار اولنور

۱۷۲۰ ماده

علنا تزكیه بو وجهله اجرا اولنور كه مزكیلر حضور حاكمه جلب ایله مترافعان حاضر اولدقلری حالده شاهدلر تزكیه اولنور ویاخود مترافعان برابر اولدقلری حالده شاهدلر تزكیه نائبنه ترفیقا مزكیلرك یانلرینه كوندریلهرك محللرنده علنا تزكیه اولنورلر

۱۷۲۱ ماده

سرا تزكیهده بر مزكی كافی ایسهده احتیاطه رعایةً لااقل ایكی اولملیدر

۱۷۲۲ ماده

تزكیهٔ علنیه شهادت قبیلندن اولوب شهادتك شرط ونصابی بونده دخی معتبردر ٠ شوقدر واركه مزكیلرك شهادت لفظنی ذكر ایتملری لازم دكلدر

۱۷۲۳ ماده

بر حاكمك عندنده بر خصوص ضمننده عدالتی ثابت

اولان شاهدلرینه اول حاکمك حضورنده دیكر برخصوصه شهادت ایتدكلرنده اكر اره سی التی آی كچمامش ایسه حاكم تكرار انلری تزكیه ایله مشغول اولماز . واكر التی آی كچمش ایسه حاكم تكرار انلری تزكیه ایلر

ماده ١٧٢٤

كرك قبل التزكیه وكرك بعد التزكیه مشهود علیه دفع مغرم یاخود جر مغنم كبی شهادتك قبولنه مانع اولور برشی اسنادیله شاهدلره طعن ایدر ایسه حاكم اندن بینه طلب ایلر . ومشهود علیه بونی بالبینه اثبات ایلدیكی تقدیرده حاكم اول شاهدلرك شهادتلرینی رد ایدر واثبات ایده مدیكی تقدیرده حاكم اكر شاهدلری تزكیه ایتمامش ایسه تزكیه ایلر . واكر تزكیه ایلمش ایسه شهادتلری موجبنجه حكم ایدر

ماده ١٧٢٥

مزكیلردن بعضیسی شاهدلری جرح وبعضیسی تعدیل ایلسه جرح طرفی مرجح اوله رق حاكم انلرك شهادتلریله حكم ایتمز

ماده ١٧٢٦

معاملاتده شاهدلر بعد اداء الشهاده فوت ویاخود غائب اولسه لر حاكم انلری تزكیه ایدرك شهادتلریله حكم ایده بیلور

(تذنیب)

(تحلیف شهود حقنده در)

ماده ۱۷۲۷

مشهود الیه قبل الحکم شاهدلره شهادتلرنده کاذب اولمدقلرینه یمین ویر دیو حاکمه الحاح ایدوبده شهادتك یمین ایله تقویتنه دخی لزوم کورلدیکی تقدیرده حاکم او شاهدلره یمین ابتدیره بیلور . وحاکم شاهدلره یمین ایدرسه کز شهادتکزی قبول ایدرم والا ایتم دیه بیلور

(فصل سابع)

(شاهدلرك شهادتدن رجوعی حقنده در)

ماده ۱۷۲۸

شاهدلر بعد اداء الشهاده وقبل الحکم حضور حاکمده شهادتلرندن رجوع ایتسه‌لر شهادتلری کأن لم یکن حکمنده اولور وکندولری تعذیر اولنورلر

ماده ۱۷۲۹

شاهدلرك بعدالحکم حضور حاکمده شهادتلرندن رجوع ایتسه‌لر حاکمك حکمی نقض اولنمیوب محکوم به شاهدلره تضمین ایتدیریلور (۸۰) ماده‌یه باق

١٧٣٠ ماده

شاهدلرك بعضيسى بروجه بالا شهادتندن رجوع ايتدكده اكر باقيسى نصاب شهادته بالغ ايسه رجوع ايدندن ضمان لازم كلمز فقط تعزير اولنور . واكر باقيسى نصاب شهادته بالغ دكلسه محكوم بهك نصفى رجوع ايدن بركشى اولديغى تقديرده مستقلا اكا و بردن زياده اولدقلرى تقديرده بالاشتراك سو يا انلره تضمين ايتديريلور

١٧٣١ ماده

رجوعك شرطى حضور حاكمده اولمقدر . شاهدلرك بشقه محلده رجوعنه اعتبار يوقدر

بناء على ذلك مشهود عليه شاهدلرك بشقه محلده شهادتلرندن رجوع ايتدكلرينى دعوى ايتسه مسموع اولماز وشاهد برحاكمك حضورنده شهادت ايتدكدنصكره ديكر حاكمك حضورنده شهادتندن رجوع ايتسه رجوعى معتبر اولور

(فصل ثامن)

(تواتر حقنده در)

ماده ١٧٣٢

كثرت شهوده اعتبار يوقدر

يعنى طرفيندن برينك طرف آخره نسبتله شاهدلرى زياده اولمغله انك ترجيحى اولنمسى لازم كلمز · مكر كه شاهدلرينك كثرتى درجهٔ تواتره بالغ اوله

ماده ١٧٣٣

تواتر علم يقين افاده ايدر

بناء عليه بالاده بيان اولنديغى اوزره تواترك خلافنه بينه اقامه اولنه ماز

ماده ١٧٣٤

تواترده لفظ شهادت شرط اولمديغى كبى عدالت دخى ارانماز · بناء عليه مخبرلرك تزكيه سنه حاجت كورنمز

ماده ١٧٣٥

تواترده مخبرلرك عدد معينى يوقدر · انجق عقل انلرك كذب اوزره اتفاقلرينى تجويز ايتميه جك مرتبه برجم غفير اولملرى لازمدر

(باب ثانی)

(حجج خطیه وقرینهٔ قاطعه بیاننده اولوب ایکی)

(فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(حجج خطیه بیاننده در)

۱۷۳٦ ماده

یالکز خط وختم ایله عمل اولنماز ۰ فقط شبههٔ تزویر وتصنیعدن سالم ایسه معمول به یعنی مدار حکم اولور بشقه وجهله ثبوته حاجت قالماز

۱۷۳۷ ماده

برات سلطانی وقیود دفترخاقانی تزویردن امین اولمغله معمول بهدر

۱۷۳۸ ماده

کتاب قضاده بیان اولنه جغی وجهله حیله وفساددن سالم اوله جق صورتده طوتیلان سجلات محاکم ایله دخی عمل اولنور

۱۷۳۹ ماده

مجرد وقفیه ایله عمل اولنماز ۰ اما بروجه بالا موثوق ومعتمد به اولان سجل محکمه ده مقید ایسه اول حالده معمول به اولور

(فصل ثانی)

(قرینهٔ قاطعه بیاننده در)

۱۷٤۰ ماده

اسباب حکمدن بریسی دخی قرینهٔ قاطعه‌دور

۱۷٤۱ ماده

قرینهٔ قاطعه حدیقینه بالغ اولان اماره در

مثلا بر کمسنه النده قانه بولاشمش بچاق اولدیغی حالده خوف وتلاش ایله بر خالی خانه‌دن چیقدیغی کبی درعقب او خانه‌یه کیریلوبده هنوز بوغازلانمش برشخص کورلسه اول کمسنه بوشخصك قاتلی اولدیغنه اشتباه اولنماز . شایدکه اول شخص کندو کندوسنی اولدرمش اولمق کبی صرف احتمالات وهمیه‌یه التفات قلنماز . (۷٤) ماده‌یه باق

(باب ثالث)

(تحلیف بیاننده‌در)

۱۷٤۲ ماده

اسباب حکمدن بری دخی یمین یاخود یمیندن نکولدر شویله‌که مدعی دعواسنی اثباتدن اظهار عجز ایلدیکی تقدیرده انك طلبیله مدعا علیهه یمین ویریلور

فقط بر كيمسه ديكر كمسنه دن سن فلانك وكيليسين ديو دعوى ايدوبده اول كمسنه انكار ايتديكى صورتده كندوسنه يمين ويرلمك لازم كلمز
كذلك ايكى كشينك هر برى بر كمسنه نك يدنده كى مالى اندن اشترا ايتدم ديو دعوى ايدوبده اول كمسنه برينه صاتديغنى اقرار ايله ديكرينك دعواسنى انكار ايتديكى صورتده كندويه يمين توجه ايتمز
بو خصوصده استيجار و ارتهان و اتهاب دخى اشترا كبيدر

١٧٤٣ ماده

خصمندن برى تحليف اولنه جق اولديغى حالده والله و ياخود بالله ديو الله تعالى حضرتلرينك اسمنه قسم ايتديريلور

١٧٤٤ ماده

يمين انجق حاكمك ياخود نائبنك حضورنده اولور · بشقه كمسنه حضورنده اولان يميندن نكوله اعتبار يوقدر

١٧٤٥ ماده

تحليفده نيابت جارى اولور · اما يمينده نيابت جارى اولماز

بناء عليه دعوى وكيللرى خصمه يمين ويرديره بيلور ·
اما موكللرينه يمين توجه ايتدكده بالذات انلرك يمين ايتمسى
لازم كلور وكيللرينه يمين ايتديريله‌مز

ماده ١٧٤٦

يمين انجق خصمك طلبى اوزرينه ويريلور · فقط درت
يرده بلا طلب حاكم طرفندن يمين ويريلور

اولا بركيمسه تركه‌دن برحق دعوى واثبات ايتدكده
حاكم مدعى‌يه بوحقنى متوفادن بروجهله استيفا ايتمديكنه
وايتدرمديكنه وانى ابرا وبشقه‌سنك اوزرينه حواله
ايلمديكنه وبشقه كمسنه طرفندن ايفا اولنمديغنه وبوحقك
مقابلنده متوفانك رهنى اولمديغنه يمين ويرر اشته بوكا
يمين استظهار دينور

ثانياً بركيمسه برماله مستحق چيقوبده دعواسنى اثبات
ايتدكده اول مالى كمسنه‌يه صاتمامش وهبه ايتمامش
والحاصل بروجهله ملكندن چيقارمامش ايدوكنه حاكم
طرفندن يمين ويريلور

ثالثاً مشترى مبيعى عيبنه بناء رد ايده‌جك اولدقده
عيبنه مطلع اولدقدن صكره قولا ياخود (٣٤٤) ماده ده
بيان اولنديغى اوزره ملاكك تصرفى كبى تصرف ايله

دلالة عيبنه راضی اولمامش ایدوکنه حاکم طرفندن یمین
ویریلور

رابعاً حاکم طرفندن شفعه ایله حکم اولنه جق اولدقده
شفیعه شفعه یی ابطال یعنی حق شفعه سنی بروجهله اسقاط
ایتمامش اولدیغنه یمین ویریلور

١٧٤٧ ماده

خصمك طلبی اوزرینه هنوز حاکم طرفندن یمین تکلیف
اولنمدین مدعا علیه یمین ایدیورسه معتبر اولمیوب تکرار
حاکم طرفندن تحلیف اولنمق لازم کلور

١٧٤٨ ماده

برکیمسه کندو فعلنه دائر یمین ایده جك اولدقده بتاته
یمین ویریلور یعنی بوشی بویله در یاخود دکلدر دیو قطعیا
یمین ایتدیریلور

اما دیکر کیمسه نك فعلی حقنده یمین ایده جك اولدقده
عدم علمه یمین ویریلور یعنی اول شیئی بیلمدیکنه یمین
ایتدیریلور

١٧٤٩ ماده

یمین یا سببه یاخود حاصله اولور

شویله که برخصوصك واقع اولوب اولمدیغنه یمین ایتمك

سببه يميندر و بر خصوصك حالا باقى اولوب اولمديغنه
يمين ايتمك حاصله يميندر
مثلا بيع و شرا دعواسنده عقد بيعك اصلا وقوع
بولمديغنه يمين ايتمك سببه يميندر . اما عقدك حالا باقى
اولوب اولمديغنه يمين ايتمك حاصله يميندر

١٧٥٠ ماده

مختلف دعوالر مجتمع اولدقده بر يمين كفايت ايدر هر
برينه بشقه بشقه يمين ويرلمك لازم كلمز

١٧٥١ ماده

معاملاته دائر اولان دعوالرده كندويه يمين توجه ايدن
كيمسه‌يه يمين تكليف اولنوب ده يمين ايتمم ديو صراحة
ياخود بلاعذر سكوت ايله دلالة يميندن نكول ايتسه حاكم
انك نكوليله حكم ايدر . و بعدالحكم يمين ايده جك
اولسه اكا التفات اولنميوب حاكمك حكمى حالى اوزره
قالور

١٧٥٢ ماده

دلسزك اشارت معهوده‌سيله يمينى و يميندن نكولى
معتبردر

(لاحقه)

١٧٥٣ ماده

مدعی هیچ شاهدم یوقدر دیدکدن صکره شاهد کتوره جك اولسه یاخود فلان وفلاندن بشقه شاهدم یوقدر دیدکدن صکره آخر شاهدم وار دیسه قبول اولنماز

(باب رابع)

(ترجیح بینات وتحالفه دائر اولوب درت فصلی)
(مشتملدر)

(فصل اول).

(تنازع بالایدی بیاننده در)

١٧٥٤ ماده

متنازع فیه اولان عقارده ذی الیدلك بینه ایله اثبات اولنمق لازمدر . طرفینك تصادقی یعنی مدعینك دعواسی اوزرینه مدعا علیهك دخی اقرار ایلمسی ایله مدعا علیهك ذی الید اولدیغنه حکم اولنه ماز

فقط مدعی اول عقاری بن سندن اشترا ایتمشیدم یاخود سن انی بندن غصب ایتمشیدك دیو دعوا ایتدیکی صورتده

مدعا علیهك ذی الید اولدیغنی بینه ایله اثباته حاجت یوقدر

و برده منقول هر کیمك یدنده ایسه ذی الید اودر بروجه بالا بینه ایله اثباته حاجت یوقدر . و بونده طرفینك تصادقی کافیدر

١٧٥٥ ماده

ایکی کیمسه برعقارده نزاع ایدوب هربری اول عقاره ذی الید اولدیغنه بینه طلب اولنور

ایکیسی بردن ذی الید اولدقلرینه اقامهٔ بینه ایتدکاری تقدیرده ایکیسنك دخی مشترکا ذی الید اولدقلری ثابت اولور

واکر بری وضع یدینی اثباتدن اظهار عجز ایدوبده دیکری واضع الید اولدیغنه اقامهٔ بینه ایدرسه انك ذی الید اولدیغنه حکم اولنوب اوبری خارج عد اولنور وخصمیندن هیچ بریسی ذی الید اولدیغنی اثبات ایده‌مز ایسه هر برینه آخرك طلبیله خصمنك اول عقارده ذی الید اولمدیغنه یمین ویریلور . ایکیسی دخی یمیندن نکول ایدرسه بالاشتراك اول عقارده ذی الید اولدقلری ثابت اولور . واکر بری یمیندن نکول ایدوبده دیکری یمین

ایدر ایسه یمین ایدن کیمسه اول عقاره مستقلا واضع
الید اولمق اوزره حکم اولنوب دیکری خارج عد اولنور ·
واکر هر بری یمین ایدرسه هیچ بریسنک ذی الید
اولدیغنه حکم اولنمیوب حقیقت حال ظاهر اولنجه یه دك
مدعابه اولان عقار توقیف اولنور

(فصل ثانی)

(ترجیح بینات حقنده در)

۱۷۵٦ ماده

ایکی کشی بر مالده علی الاشتراك متصرف یعنی ایکیسی
دخی ذی الید ایکن بری بالاستقلال و دیکری بالاشتراك
ملکمدر دیو دعوی ایتدکده استقلال بینه سی اولادر
یعنی ایکیسی دخی اقامهٔ بینه ایده جك اولدقلرنده دعوای
استقلال ایده نك بینه سی دعوای اشتراك ایده نك بینه سی
اوزرینه ترجیح اولنور واکر ایکیسی دخی استقلال
دعواسی ایدوب ده اقامهٔ بینه ایتسه لر اول عقار مشترکا انلره
حکم اولنور · واکر بری اثباتدن عاجز اولوب ده دیکری
اثبات ایلسه اول عقار مستقلا انك ملکی اولمق اوزره
حکم ایدیلور

ماده ١٧٥٧

تاریخ بیان اولنمیان ملك مطلق دعواسنده خارجك بینه‌سی اولادر

مثلا برکیمسه دیگر کیمسه‌نك یدنده اولان خانه ایچون بو خانه بنم ملکمدر بو آدم اکا بغیر حق وضع ید ایدیور الیویرلمسی مطلوبمدر دیو دعوی وذی الید دخی بو خانه بنم ملکمدر بو جهتله بحق وضع ید ایدرم دیو دعوی ایتدکده خارج اولان کیمسه‌نك بینه‌سی ترجیح واستماع قلنور

ماده ١٧٥٨

شرا کبی تکرری قابل برسببله مقید اولان وتاریخ بیان اولنمیان ملکیت دعوالری ملك مطلق دعواسی حکمنده اولوب بونلرده دخی خارجك بینه‌سی ذی الیدك بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور

فقط ایکیسی دخی برشخصدن تلقیٔ ملك ایتمش اولدقلرینی ادعا ایتدکلری صورتده ذی الید بینه‌سی ترجیح قلنور

مثلا برکیمسه دیگر کیمسه‌نك یدنده اولان بر دکان ایچون بو دکانی بن ولی اغادن اشترا ایتدم بو جهتله بنم ملکم ایکن بو آدم بغیر حق وضع ید ایدیور دیو دعوی وذی الید دخی بن انی بکرافندیدن اشترا ایتدم یاخود پدرمدن

موروثدر بو جهتله وضع يد ايدرم ديو دعوى ايتدكده خارجك بينه‌سى ترجيح واستماع اولنور ٠ اما ذى اليد بو دكانى ولى اغادن بن اشترا ايتدم ديسه اول حالده انك بينه‌سى خارجك بينه‌سى اوزرينه ترجيح قلنور

١٧٥٩ ماده

نتاجكبى تكررى قابل اولميان برسببله مقيد ملكيت دعوالرنده ذى اليد بينه‌سى اولادر

مثلا خارج وذى اليد برطايده نزاع ايدوبده هربرى اول طايك كندو قسراغندن طوغمه مالى اولديغنى دعوا ايتدكلرنده ذى اليدك بينه‌سى ترجيح اولنور

١٧٦٠ ماده

ملك مورخ دعواسنده تاريخى مقدم اولانك بينه‌سى اولادر

مثلا بركيمسه ديكر كمسنه نك يدنده اولان عرصه ايچون بن بو عرصه‌يى بر سنه مقدم فلان شخصدن اشترا ايتدم ديو دعوى و ذى اليد دخى بوعرصه بش سنه مقدم وفات ايدن پدرمدن بكا موروثدر ديو دعوى ايتدكده ذى اليدك بينه‌سى ترجيح اولنور ٠ واكر التى آى مقدم وفات ايدن پدرمدن موروثدر ديمش اولسه اول حالده خارجك بينه‌سى ترجيح قلنور ٠ كذلك خصمينك

هر بری مدعا بهی بشقه بشقه شخصلردن اشترا ایتمش اولدقلرینی ادعا ایکیسیده بایعلرینك تاریخ تملکلرینی بیان ایتسه‌لر قنغیسنك بایعنك تاریخ تملکی مقدم ایسه انك بینه‌سی ترجیح اولنور

۱۷٦۱ ماده

نتاج دعواسنده تاریخه اعتبار اولمیوب بروجه بالا ذی الید بینه‌سی ترجیح اولنور

انجق مدعا بهك سنی ذی الیدك تاریخنه توافق ایتدیکی صورتده اکر خارجك تاریخنه توافق ایدرسه خارجك بینه‌سی ترجیح اولنور. واکر سنی ایکیسنه دخی مخالف اولور یاخود معلوم اولماز ایسه اول حالده ایکیسنك بینه‌لری متهاتر یعنی متساقط اوله‌رق مدعا به ذی الیدك یدنده ترك وابقا قلنور

۱۷٦۲ ماده

زیاده بینه‌سی اولادر

مثلا بایع ومشتری ثمنك یامبیعك مقدارنده اختلاف ایتسه‌لر زیاده دعوی ایده‌نك بینه‌سی ترجیح اولنور

۱۷٦۳ ماده

تملیك بینه‌سی عاریت بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور مثلا برکیمسه دیکر کسنه‌نك یدنده‌کی مالی عاریت ویرمشیدم

دیو کیروالمق ایستیوبده اول کمسنه دخی سن اول مالی
بکا بیع یاهبه ایتمشیدك دیسه بیع یاهبه بینه‌سی ترجیح
قیلنور

١٧٦٤ ماده

بیع بینه‌سی هبه ورهن واجاره بینه‌لری اوزرینه واجاره
بینه‌سی رهن بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور
مثلا برکیمسه دیکر کمسنه‌یه فلان مالی سکا صاتمشیدم ثمننی
ویر دیو دعوی ایدوبده اول کمسنه دخی سن انی بکا هبه
وتسلیم ایتمشیدك دیو دعوی ایتدکده بیع بینه‌سی ترجیح
قیلنور

١٧٦٥ ماده

عاریتده اطلاق بینه‌سی اولادر
مثلا برعاریت آت مستعیریدنده تلف اولوبده معیر بن انی
سکا درت کون قوللانمق اوزره اعاره ایتمشیدم سن ایسه
درت کون مرورنده آتی بکا تسلیم ایتمیوب بشنجی کون
یدنده هلاك اولمغله قیمتنی ضامن اول دیو دعوی ومستعیر
دخی سن اویله درت کونه‌دك دیو تقیید ایتمیوب علی
الاطلاق قوللانمق اوزره بکا اول آتی اعاره ایتمشیدك دیو
دعوی ایتدکده مستعیرك بینه‌سی ترجیح واستماع اولنور

ماده ١٧٦٦

صحت بینه‌سی مرض موت بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور مثلا برکیمسه برمالی ورثه‌سندن برینه هبه ایدوبده وفات ایتدکده دیکر ورثه انی مرض موتنده هبه ایلمش اولدیغنی وموهوب له دخی حال صحتنده هبه ایتمش ایدوکنی ادعا ایتدکده موهوب لهك بینه‌سی ترجیح قلنور

ماده ١٧٦٧

عقل بینه‌سی جنون و یاعته بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور

ماده ١٧٦٨

حدوث ایله قدم بینه‌سی جمع اولدقده حدوث بینه‌سی ترجیح اولنور

مثلا برکیمسه‌نك ملکنده دیکر کمسه‌نك مسیلی اولوبده حادثدر یاخود قدیمدر دیو بینلرنده اختلاف واقع اوله‌رق صاحب خانه انك حدوثنی ادعا ایله رفعنی طلب و صاحب مسیلی دخی انك قدمنی ادعا ایتدکده صاحب خانه‌نك بینه‌سی ترجیح قلنور

ماده ١٧٦٩

راجح طرفی اقامهٔ بینه‌دن اظهار عجز ایتدیکی صورتده

مرجوح طرفندن بینه ایستنیلور اثبات ایدرسه فبها ایده‌مدیکی صورتده کندوسنه یمین ایتدیریلور

۱۷۷۰ ماده

بروجه بالا راجح طرفی اثباتدن اظهار عجز ایتدکده مرجوح طرفی اقامهٔ بینه ایدوبده موجبیله حکم اولندقدن صکره راجح طرفی اقامهٔ بینه ایتمک استدیکی تقدیرده ارتق اکا التفات اولنماز

(فصل ثالث)

(سوز کیمك اولدیغنه وتحکیم حاله دائر در)

۱۷۷۱ ماده

زوج ایله زوجه ساکن اولدقلری خانه درونندهکی اشیاده اختلاف ایتدکلری صورتده نظر اولنور . تفنك وقلیج کبی یالکز زوجه صالح اولان یاخود اوانی ومفروشات کبی ایکیسنه‌ده صالح اولان شیلرده زوجه‌نك بینه‌سی ترجیح اولنور . وایکیسیده اثباتدن عاجز اولدقلری صورتده سوز مع الیمین زوجکدر . یعنی اول اشیا زوجه‌سنك اولمدیغنه یمین ایدرسه کندوسنك اولدیغنه حکم اولنور

اما یالکز نسایه صالح اولان البسه وحلیات کبی شیلرده

زوجك بينه‌سى ترجيح قلنور ٠ وايكيسيده اثباتدن عاجز اولدقلرى تقديرده سوز مع اليمين زوجه‌نكدر ٠ مكر كه برى ديكره صالح اولان شيلرك صانع و بايعى اولورسه هر حالده سوز مع اليمين انك در

مثلا كوپه نسايه مخصوص حلياتدن اولوب انجق زوج قيومجى اولديغى صورتده سوز مع اليمين آنك اولور

١٧٧٢ ماده

احد زوجينك وفاتنده ورثه مورثك مقامنه قائم اولور فقط طرفين برمنوال محرر اثباتدن عاجز اولدقلرى تقديرده ايكيسنه دخى صالح اولان شيلرده سوز مع اليمين حياتده اولانكدر ٠ و ايكيسنى بردن وفات ايتدكلرى صورتده ايكيسنه‌ده صالح شيلرده سوز مع اليمين زوجك ورثه سنكدر

١٧٧٣ ماده

واهب هبه‌دن رجوع ايتمك استيوب ده موهوب له دخى موهوبك تلف اولديغنى دعوى ايتدكده سوز بلا يمين موهوب لهكدر

١٧٧٤ ماده

امين اولان كيمسه برائت ذمتى حقنده يمينيله تصديق اولنور

تەكیم مودع ودیعەیی دعوی ایدوبدە ودیع دخی بن انی سكا رد ایتدم دیدكدە سوز مع الیمین ودیعكدر • فقط یمیندن خلاص ایچون اقامۀ بینە ایدەجك اولورسە بینەسی استماع قلنور

۱۷۷۵ مادە

مختلف دیونی اولان كسنە دائنە برمقدار شی ویردكدن صكرە قنغی دینە محسوباً ویرمش اولدیغنی دعوی ایدرسە سوز انكدر

۱۷۷٦ مادە

بردكرمنك مدت اجارەسی منقضی اولدقدن صكرە مستأجر مدت اجارە اثناسندە صویك انقطاعی حسبیلە اول مدتك اجرتدن حصەسنی تنزیل ایتمك ایستیەرك موجر ایلە بینلرندە اختلاف واقع اولوبدە بینە دخی اولمدیغی تقدیردە نظر اولنور

اكر اختلافلری مدت انقطاعك مقدارندە ایسە مثلا مستأجر اون كون وموجر انجق بش كون انقطاعنی دعوی ایتسە سوز مع الیمین مستأجركدر

واكر اختلافلری اصل انقطاعدە ایسە یعنی موجر صویك انقطاعنی كلیا انكار ایتسە حال حاضر تحكیم اولنور• یعنی حكم قلنور • شویلە كە اكر صوووقت

دعوی وخصومتده جاری ایسه سوزمع الیمین موجرکدر واکر اولوقت منقطع ایسه سوز مع الیمین مستأجرکدر

۱۷۷۷ ماده

برکیمسه‌نك خانه‌سنه اقان صو یولی حقنده حادثدر یاخود قدیمدر دیو اختلاف اولنوبده صاحب خانه مسیلك حادث اولدیغنی ادعا ایله رفعنی ایستدیکی وطرفینك بینه‌لری اولمدیغی صورتده نظر اولنور

اکر وقت خصومتده اول مسیلدن صو جریان ایدر یاخود اوجه جریانی معلوم اولور ایسه حالی اوزره ابقا اولنور • وسوز مع الیمین صاحب مسیلك اولور • یعنی مسیلك حادث اولمدیغنه یمین ایتدیریلور

واکر وقت خصومتده صو جریان ایتمز و یا اندن اوجه جریانی معلوم اولماز ایسه سوزمع الیمین صاحب خانه‌نك اولور

(فصل رابع)

(تحالفه دائر در)

۱۷۷۸ ماده

بایع ومشتری ثمنك یا مبیعك و یا ایکیسنك دخی مقدارنده یا وصفنده و یا جنسنده اختلاف ایتدکلری صورتده

هر قنغیسی اقامهٔ بینه ایلر ایسه انك لهنه حکم اولنور
واکر ایکیسی دخی اقامهٔ بینه ایدرلر ایسه زیاده‌یی
اثبات ایده‌نك لهینه حکم اولنور
وایکیسی دخی اثباتدن عاجز اولورلر ایسه انلره یا بریکز
او بریکزك دعواسنه راضی اولور یاخود بیعی فسخ
ایلرز دینیلور . و بونك اوزرینه بریسی دیکرینك
دعواسنه راضی اولماز ایسه حاکم انلرك هر برینه
دیکرینك دعواسی اوزرینه یمین ویرر وابتدا مشتریدن
بدأ ایلر هر قنغیسی یمیندن نکول ایدر ایسه آخرك
دعواسی ثابت اولور واکر ایکیسی دخی یمین ایدرسه
حاکم اول بیعی فسخ ایدر
۱۷۷۹ ماده
مستأجر هنوز مأجورده تصرف ایتمدین اجرتك
مقدارنده موجر ایله اختلاف ایتدکده مثلا مستأجر
اجرت اون التوندر و موجر اون بش التوندر دیو دعوی
ایتدکاری تقدیرده قنغیسی اقامهٔ بینه ایدر ایسه قبول
اولنور
وایکیسی بردن اقامهٔ بینه ایدرلر ایسه موجرك بینه‌سیله
حکم اولنور و اکر ایکیسی دخی اثباتدن عاجز اولورلر
ایسه ایکیسیده تحلیف قلنور و مستأجرك تحلیفیله بدأ

اولنور . هر قنغیسی نکول ایدر ایسه نکولیله الزام قیلنور و ایکیسی دخی یمین ایدر ایسه حاکم عقد اجاره‌یی فسخ ایلر

مدتده یاخود مسافه‌ده اختلاف ایتدکلری حالده دخی حکم بو وجهله‌در شوقدر وارکه ایکیسی دخی اقامهٔ بینه ایتدکلری تقدیرده مستأجرك بینه‌سیله حکم اولنور و تحالف صورتنده موجرك تحلیفیله بدأ ایدیلور

۱۷۸۰ ماده

مدت اجاره‌نك انقضاسندن صکره موجر و مستأجر مادهٔ آنفه‌ده بیان اولندیغی اوزره اختلاف ایتسه‌لر تحالف یوقدر سوز مع الیمین مستأجرکدر

۱۷۸۱ ماده

مدت اجاره اثناسنده موجر و مستأجر اجرتك مقدارنده اختلاف ایتسه‌لر تحالف جاری اولوب باقی مدت حقنده عقد اجاره فسخ اولنور کچن مدتك حصه‌سنده دخی سوز مستأجرك اولور

۱۷۸۲ ماده

مشتری یدنده مبیع تلف یاخود مانع رد اولور برعیب حادث اولدقدن صکره متبایعان اختلاف ایتسه‌لر تحالف یوقدر انجق مشتری تحلیف اولنور

ماده ۱۷۸۳

اجل دعواسنده یعنی مؤجل اولوب اولمـامقده وشرط خیـارده و ثمنـك كلیسنی یا بعضیسنی قبضده تحـالف اولمیوب بو اوچ صورتده دخی منكر اولان تحلیف قلنور

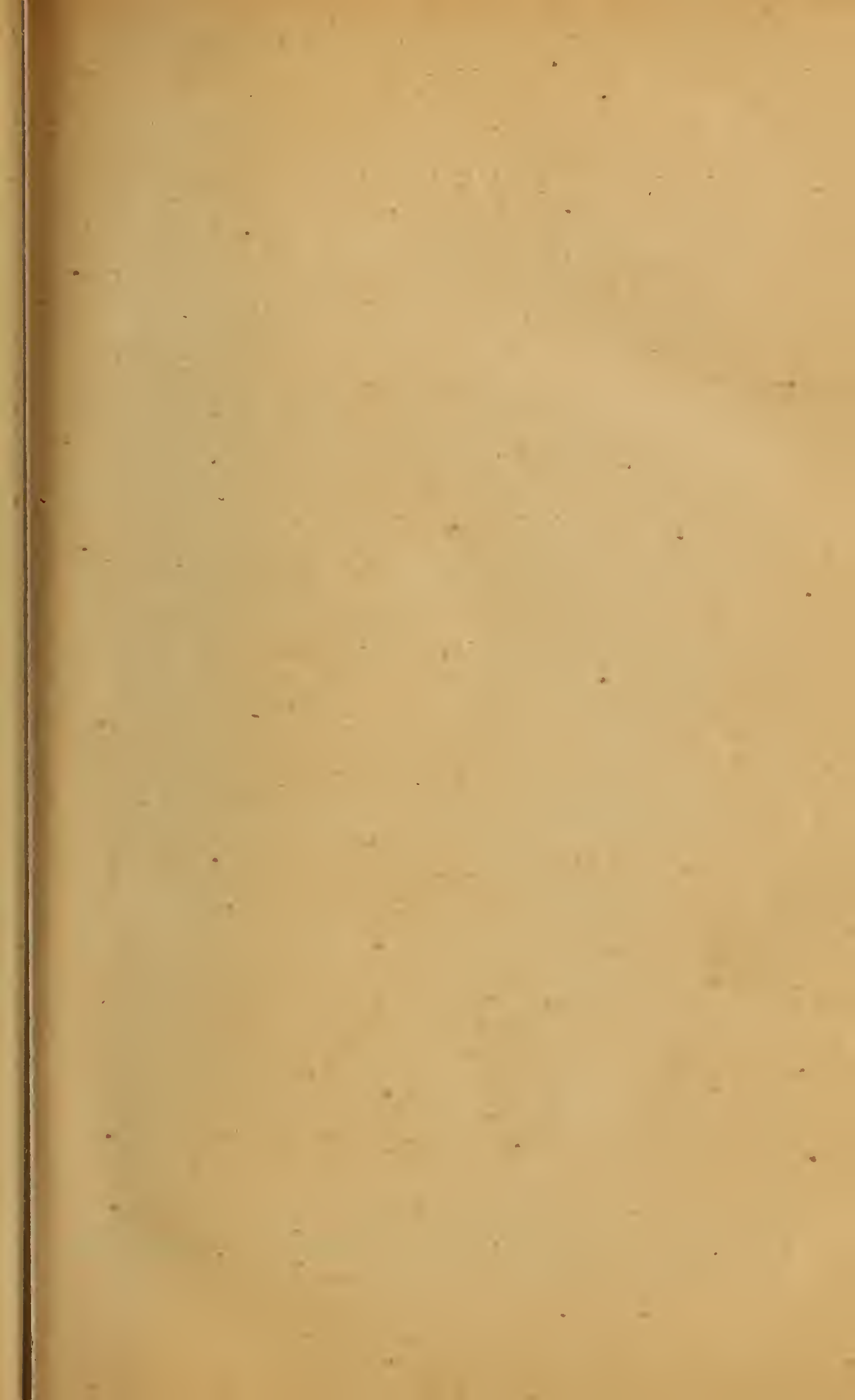
ارادهٔ سنیه تاریخی فی ۲٦ شعبان سنه ۱۲۹۳

عن اعضاء شورای دولت سیف الدین | امین الفتوی السید خلیل | معارف ناظری احمد جودت

رئیس ثانی محكمهٔ تمییز السید احمد حلمی | رئیس مجلس تدقیقات شرعیه ومجلس انتخاب احكام السید احمد خلوصی

مستشار مفتش اوقاف عمر حلمی | قاضیٔ دار الخلافة العلیه احمد خالد

اعلامات شرعیه ممیزی معاونی عبد الستار

كتاب القضا

صورت خط همايون

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب سادس عشر)

(قضا حقنده اولوب بر مقدمه ايله درت بابى مشتملدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده در)

١٧٨٤ ماده

قضا ٠ حكم و حاكملك معنالرينه كلور

١٧٨٥ ماده

حاكم ٠ بين الناس وقوعبولان دعوى ومخاصمه يى احكام مشروعه سنه توفيقاً فصل وحسم ايچون طرف سلطانيدن نصب وتعيين بيوريلان ذاتدر

١٧٨٦ ماده

حكم ٠ حاكمك مخاصمه يى قطع وحسم ايلمسيدر ٠ بو دخى ايكى قسمدر

قسم اول ٠ حاكمك حكم ايتدم ادعا اولنان شيئ وير ديمك كبى سوزلر ايله محكوم بهى محكوم عليهه الزام ايتمسى يعنى لازم قيلمسيدر ايشته بوكا قضاء الزام وقضاء استحقاق دينلور

قسم ثانی . حقك بوقدر منازعه‌دن ممنوعسين ديمك كبی سوزلر ايله حاكمك مدعی يی منازعه‌دن منع ايتمسيدر بوكا دخی قضاء ترك دينلور

١٧٨٧ ماده

محكوم به . حاكمك محكوم عليهه الزام ايلديكی شيدر كه قضاء الزامده مدعينك حقنی ايفا ايتمسی وقضاء تركده مدعينك منازعه‌دن واز كچمسيدر

١٧٨٨ ماده

محكوم عليه . عليهنه حكم اولنان كمسنه در

١٧٨٩ ماده

محكوم له . لهنه حكم اولنان كيمسه در

١٧٩٠ ماده

تحكيم . خصمينك خصومت ودعوالرينی فصل ايچون رضالريله آخر كيمسه‌يی حاكم اتخاذ ايتملرندن عبارتدر اول كيمسه‌يه فتحتين ايله حكم وميمك ضمی وخانك فتحی وكاف مشدده‌ٔ مفتوحه ايله محكم دينلور

١٧٩١ ماده

وكيل مسخر . محكمه‌يه احضار اولنه‌ميان مدعا عليهه حاكم طرفندن نصب اولنان وكيلدر

———

(باب اول)

(حكامه دائر اولوب درت فصلی حاوی یدر)

(فصل اول)

(حاكمك اوصافی بیاننده در)

١٧٩٢ ماده

حاكم . حكيم فهيم مستقيم وامين مكين متين اولمليدر

١٧٩٣ ماده

حاكم . مسائل فقهيه يه واصول محاكه يه واقف ودعاوئ واقعه يی انلره تطبيقا فصل وحسمه مقتدر اولمليدر

١٧٩٤ ماده

حاكمك تمييز تامه مقتدر اولمسی لازمدر

بناء عليه صغير ومعتوه واعمی وطرفينك صوت قويلرينی ايشيده ميه جك مرتبه صاغر اولان كمسنه نك قضاسی جائز دكلدر

(فصل ثانی)

(حاكمك آدابی بياننده در)

١٧٩٥ ماده

حاكم . مجلس محاكه ده الش ويرش وملاطفه كبی

مهابت مجلسی ازاله ایده‌جك افعال و حركاتدن اجتناب ایتملیدر

ماده ۱۷۹۶

حاکم . ایکی خصمدن هیچ بریسنك هدیه‌سنی قبول ایتمز

ماده ۱۷۹۷

حاکم متخاصمیندن هیچ بریسنك ضیافتنه کیتمز

ماده ۱۷۹۸

اثنای محاکمه‌ده حاکم طرفیندن یالکز بریسنی خانه‌سنه قبول ایتمك و مجلس حکمده بریله خلوت ویاخود ایکیسندن برینه ال یا کوز ویا باش ایله اشارت ایلمك ویا انلردن بریسنه کیزلو لاقردی یاخود دیکرینك بیلمدیکی لسان ایله سوز سویلمك کبی تهمت وسوء ظنه سبب اوله‌بیله‌جك حال و حرکتده بولنماملیدر

ماده ۱۷۹۹

حاکم بین الخصمین عدل ایله مأموردر

بناء علیه طرفیندن بری هرنقدر اشرافدن ودیکری آحاد ناسدن اولسه بیله حین محاکمه‌ده طرفینی اوتورتمق وکندولره احاله‌ٔ نظر وتوجیه خطاب ایتمك کبی محاکمه‌یه متعلق معاملاتده تمامیله عدل ومساواته رعایت ایتمسی لازمدر

(فصل ثالث)

(حاكمك وظائفی بیاننده‌در)

١٨٠٠ ماده

حاكم ٠ طرف سلطانیدن اجرای محاكمه و حكمه وكیلدر

١٨٠١ ماده

قضا ٠ زمان ومكان ایله وبعض خصوصاتك استثناسیله تقید وتخصص ایدر

مثلا بر سنه مدت ایله حكمه مأمور اولان حاكم انجق او سنه ایچنده حكم ایدر اول سنه‌نك خلولندن اول ویامرورندن صكره حكم ایده‌مز ٠ وكذا معین بر قضاده حكم ایتمك اوزره نصب اولنان حاكم اول قضانك هر محلنده حكم ایدر اما دیكر قضاده حكم ایده‌مز ٠ وبر محكمهٔ معینه‌ده حكم ایتمك اوزره نصب اولنان حاكم انجق اول محكمه‌ده حكم ایدوب دیكر محلده حكم ایده‌مز ٠ وكذلك مصلحت عامه ملاحظهٔ عادله‌سنه بناء فلان خصوصه متعلق دعوی استماع اولنمیه‌دیو امر سلطانی صادر اولسه حاكم اول دعوایی استماع وحكم ایده‌مز ویاخود بر محكمه حاكمی بعض خصوصات معینه استماعنه مأذون

اولوبده ماعداسنی استماعه مأذون اولمسه اول حاکم انجق
مأذون اولدیغی خصوصاتی استماع وحکم ایدر ماعداسنی
استماع وحکم ایده من ۰ وکذلك برمجتهدك برخصوصده
رأیی ناسه ارفق ومصلحت عصره اوفق اولدیغنه بناء
انك رأیله عمل اولنمق اوزره امر سلطانی صادر اولسه
اول خصوصده حاکم اول مجتهدك رأینه منافی دیکر بر
مجتهدك رأیله عمل ایده من ایدر ایسه حکمی نافذ اولماز

ماده ١٨٠٢

بردعوایی معاً استماع وحکم ایتمك اوزره نصب اولنان
ایکی حاکمدن یالکز بریسی اول دعوایی استماع وحکم
ایده من ایدرسه حکمی نافذ اولماز (١٤٦٥) ماده یه باق

ماده ١٨٠٣

متعدد حاکمی اولان بلده ده خصمیندن بریسی برحاکمك
ودیکری او برحاکمك حضورنده مرافعه اولمق ایستیوب
بو وجهله بینلرنده اختلاف واقع اولسه مدعی علیهك
اختیار ایلدیکی حاکم ترجیح اولنور

ماده ١٨٠٤

برحاکمك عزلی وقوعبولوب فقط بر مدت خبر عزل
کندویه واصل اولمامغله اول مدتده بعض دعاوی استماع
وفصل ایتمش اولسه صحیح اولور

اما خبر عزلك وصولندن صكره وقوعبولان حكمى صحيح اولماز

١٨٠٥ ماده

حاكم اكر نصب وعزل نائبه مأذون ايسه ديكر كيمسه‌يى كندوسنه نائب نصب وانى عزل ايده‌بيلور دكل ايسه ايده‌مز وكندوسنك معزول يافوت اولمسيله نائبى منعزل اولماز (١٤٦٦) ماده‌يه باق

بناء عليه برقضانك حاكمى وفات ايتدكده برينه ديكر حاكم كلنجه‌يه دك اول قضاده وقوعبولان دعوايى حاكم متوفانك نائبى استماع وحكم ايده‌بيلور

١٨٠٦ ماده

حاكمك استماع ايلديكى بينه ايله نائبى ونائبك استماع ايلديكى بينه ايله كندوسى حكم ايده‌بيلور

شويله كه حاكم بردعوى حقنده بينه استماع ونائبه اخبار ايلسه نائبى اعادهٔ بينه ايتمكسزين حاكمك اخباريله حكم ايده‌بيلور وحكمه مأذون اولان نائب برخصوصده بينه استماع ايدوبده حاكمه انها ايلسه حاكم اعادهٔ بينه ايتمكسزين نائبك انهاسيله حكم ايده‌بيلور اما حكمه مأذون اولميوبده انجق تدقيق واستكشاف ايچون بينه

استماعنه مأمور اولان كيمسه‌نك انهاسيله حاكم حكم ايده‌مز بالذات استماع بينه ايتمسى لازمدر

١٨٠٧ ماده

بر قضا حاكمى بشقه برقضا داخلنده‌كى اراضى دعواسنى استماع ايده‌بيلور . فقط كتاب دعواده بيان اولنديغى وجهله حدود شرعيه‌سنك بيانى لازم كلور

١٨٠٨ ماده

محكوم له حاكمك اصول و فروعندن برى وزوجه‌سى وحكم اولنه‌جق مالده شريكى واجير خاصى وحاكمك انفاقيله تعيش ايدر آدمى اولمامق شرطدر

بناء عليه حاكم بونلردن برينك دعواسنى استماع ايله لهنه حكم ايده‌مز

١٨٠٩ ماده

بر بلده حاكمنك ياخود مادهٔ آنفه‌ده مذكور منسوباتندن برينك اول بلده اهاليسندن بركمسنه ايله دعواسى اولديغى صورتده اول بلده ده ديكر حاكم وار ايسه انك حضورنده مرافعه اولنورلر

واكر اول بلده‌ده ديكر حاكم يوق ايسه طرفين كندى رضالريله نصب ايده‌جكلرى حكمك ياخود اول حاكم نائب نصبنه مأذون اولديغى تقديرده طرفندن منصوب

نائب‌ـلك و ياخـود جـوارده كى ديكر برقضا حاكمنك حضورنده مرافعه اولورلر

وطرفين بوصورتلردن برينه راضى اولمدقلرى صورتده طرف سلطانيدن مولى استدعا ايدرلر

ماده ١٨١٠

حاكم رؤيت دعواده الاقدم فالاقدم قاعده سـنه رعايت ايتمليدر

فقط ورودى مؤخر اولان بردعوانك تعجيلى ايجاب حال ومصلحتدن كورلديكى حالده انك رؤيتنى تقديم ايلر

ماده ١٨١١

حاكمك لدى‌الحاجه آخردن استفتا ايتمسى جائزدر

ماده ١٨١٢

حاكم . غم وغصه واچلق وغلبهٔ نوم كبى صحت تفكره مانع اوله‌بيله‌جك برعارضه ايله ذهنى مشوش اولديغى حالده حكمه تصدى ايتامليدر

ماده ١٨١٣

حاكم مرافعاتده اجراى تدقيقـات ايتدكـلـه برابر ايشى سورنجمه‌ده براقامليدر

ماده ١٨١٤

حاكم محكمه‌يه سجلات دفترى وضع ايدوب و يره جكى

اعلامات وسنداتی حیله و فساددن سالم اوله بیله جك منتظم بر صورتده اول دفتره قید وتحریر وانك حفظنه دقت واعتنا ایدر . وکندوسنك عزلی وقوعبولدقده یا بالذات ویا امینی واسطه سیله سجلاتی خلفی اولان حاکمه دور وتسلیم ایلر

(فصل رابع)

(صورت محاکمه یه دائردر)

ماده ۱۸۱۵

حاکم محاکمه یی علنا اجرا ایدر . فقط قبل الحکم نه وجهله حکم ایدیله جکنی افشا ایتمز

ماده ۱۸۱۶

طرفین لاجل المحاکمه حضور حاکمه کلدکلرنده حاکم اولا مدعی یه دعواسنی تقریر ایتدیرر . واکر اولجه دعواسی تحریرا ضبط اولنمش ایسه قرائت ایله مضمونی کندوسنه تصدیق ایتدیریلور وثانیا مدعا علیهی استجواب ایلر . شویله که مدعی سندن شو وجهله دعوی ایدیور نه دیرسین دیو سؤال ایدر

ماده ۱۸۱۷

مدعی علیه اقرار ایدر ایسه حاکم انی اقراریله الزام ایدر . واکر انکار ایدرسه حاکم مدعیدن بینه ایستر

ماده ١٨١٨

مدعی بالبینه دعواسنی اثبات ایتدیکی صورتده حاکم انك اوزرینه حکم ایلر . واثبات ایده مدیکی صورتده بر یمین حقی قالمغله طالب اولور ایسه حاکم انك طلبی اوزرینه مدعی علیهه یمین تکلیف ایلر

ماده ١٨١٩

مدعا علیه یمین ایدرسه یاخود مدعی یمین ویردیرمز ایسه حاکم مدعی یی مدعا علیهه معارضه دن منع ایدر

ماده ١٨٢٠

مدعاعلیه یمیندن نکول ایدرسه حاکم نکولیله حکم ایدر ونکولیله حکم ایتدکدن صکره یمین ایدرم دیسه ارتق التفات اولنماز

ماده ١٨٢١

اصولنه موافق و شبههٔ تزویر وتصنیعدن سالم اوله رق بر محکمه حاکمی طرفندن ویریلان اعلام و سندك بلا بینه مضمونیله عمل وحکم جائزدر

ماده ١٨٢٢

مدعی علیه بروجه بالاالدی الاستجواب لاونعم بر جواب ویرمیویده سکوتنده اصرار ایدر ایسه سکوتی انکار عد اولنور

وکذلك اقرارده ایتم انکارده ایتم دیو جواب ویررسه بوجوابی دخی انکار عد اولنور وایکی صورتده دخی مدعیدن بروجه بالا بینه طلب قیلنور

۱۸۲۳ ماده

مدعی علیه اقرار یا انکار ایده جك یرده مدعینك دعواسنی دفع ایده جك بردعوی درمیان ایتدکده کتاب دعواده وکتاب بیناتده بیان اولنان مسائله توفیقا معامله اولنور

۱۸۲٤ ماده

طرفیندن بریسی افادهسنی تکمیل ایتمدجه دیکری افادهیه تصدی ایدهمز ایدهجك اولور ایسه حاکم طرفندن منع اولنور

۱۸۲۵ ماده

طرفیندن لسان بیلمیان کسنهنك افادهسنی ترجمه ایچون محکمهده موثوق ومؤتمن ترجمان بولندیریلور

۱۸۲٦ ماده

اقربا بیننده وقوعبولان ویاخود طرفینك صلحه رغبتلری مأمول اولان مخاصمهده حاکم بر ویا ایکی دفعه طرفینه مصالحهیی توصیه و اخطار ایدر موافقت ایدرلر ایسه

کتاب صلحده مندرج اولان مسائله توفیقا مصالحه ایدر وموافقت ایتمزلر ایسه محاکمه‌یی اتمام ایلر

ماده ١٨٢٧

حاکم محاکمه‌یی اتمام ایتدکدنصکره مقتضاسنی حکم و طرفینه تفهیم ایلر واسباب موجبه‌سیله برابر حکم و تنبیهی حاوی بر اعلام تنظیم ایدوب محکوم لهنه ولدی الایجاب بر نسخه‌سنی دخی محکوم علیه اعطا ایدر

ماده ١٨٢٨

حکمك سبب وشرطلری تمامیله بولندقدنصکره حاکمك حکمی تأخیر ایتمسی جائز دکلدر

(باب ثانی)

(حکمه دائر اولوب ایکی فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(حکمك شروطی بیاننده‌در)

ماده ١٨٢٩

حکمده سبق دعوی شرطدر

شویله‌که حاکمك حقوق ناسه متعلق بر خصوصی حکم ایتمسی اول امرده اول خصوصی بر کیمسه‌نك آخر کمسنه‌دن دعوی ایتمسیله مشروطدر

دعوی سبق ایتمدن وقوعبولان حکم صحیح اولماز

١٨٣٠ ماده

حین حکمده طرفینك حضوری شرطدر

یعنی طرفین بالمواجهه محاکمه ایدلدکدنصکره حکم اولنه جغی وقت مجلس حکمده حاضر اولملری لازمدر فقط برکیمسه دیکرندن برخصوصی دعوی ایدوبده مدعا علیه دخی اقرار ایتدکدنصکره قبل الحکم مجلس حکمدن غائب اولسه حاکم انك غیابنده اقرارینه بناء حکم ایده بیلور

کذلك مدعا علیه مدعینك دعواسنی انکار ایدوبده مدعی بالمواجهه مدعاسنه اقامهٔ بینه ایتدکدنصکره قبل التزکیه والحکم مدعا علیه مجلس حکمدن تغیب ایلسه حاکم انك غیابنده بینه یی تزکیه وحکم ایده بیلور

١٨٣١ ماده

مدعا علیهك وکیلی مواجهه سنده اقامهٔ بینه اولندقدن صکره مدعا علیه بالذات مجلس حکمه حاضر اولسه حاکم اول بینه ایله مدعا علیه اوزرینه حکم ایده بیلور وبالعکس مدعی علیهك مواجهه سنده اقامهٔ بینه اولندقدن صکره وکیلی مجلسه حاضر اولسه حاکم اول بینه ایله وکیلك اوزرینه حکم ایده بیلور

١٨٣٢ ماده

جمله ورثه یه خصومت توجه ایدن دعواده ورثه دن برینك مواجهه سنده اقامهٔ بینه اولنوبده قبل الحکم غائب اولسه حاکم اول بینه ایله احضار اولنان دیکر وارث اوزرینه حکم ایده بیلور اعادهٔ بینه یه حاجت یوقدر

(فصل ثانی)

(حکم غیابی بیاننده در)

١٨٣٣ ماده

مدعینك طلب واستدعاسی اوزرینه حاکم طرفندن مدعا علیه محکمه یه دعوت اولنور

معذرت مشروعه سی اولمدیغی حالده محکمه یه کلمکدن و وکیل کوندرمکدن امتناع ایدرسه بالاجبار محکمه یه احضار قیلنور

١٨٣٤ ماده

مدعا علیه محکمه یه کلمکدن و وکیل کوندرمکدن امتناع ایدوبده جلب واحضاری قابل اولمدیغی تقدیرده مدعینك طلبیله محکمه یه مخصوص اولان ورقهٔ دعوتیه آیرو آیرو کونلرده اوچ دفعه کندویه کوندریلهرك محکمه یه دعوت وکلمدیکی صورتده حاکم اکا بر وکیل

نصبیله مدعینك دعوی و بینه‌سی استماع ایده‌جکنی
کندویه تفهیم ایلر • بونك اوزرینه مدعا علیه
ینه محکمه‌یه کلمز و وکیل کوندرمز ایسه حاکم انك
حقوقنی محافظه ایده‌جك بر کیمسه‌یی اکا وکیل نصب
ایدوب وکیل مزبور مواجهه‌سنده مدعینك دعوی
و بینه‌سنی استماع وتدقیق ایدرك مقارن صحت اولدیغی
تبین ایدرسه بعد الثبوت حکم ایدر

١٨٣٥ ماده

برمنوال مشروح واقع اولان حکم غیابی مدعی علیهه
تبلیغ ایدیلور

١٨٣٦ ماده

غیابا علیهنه حکم اولنان کیمسه محکمه‌یه حاضر
اولوبده مدعینك دعواسنی دفعه صالح بردعوایه تشبث
ایدر ایسه استماع و ایجابی وجهله فصل اولنور •
دعوایی دفعه تشبث ایتمدیکی و یا ایدوبده دفعه صالح
اولمدیغی تقدیرده حکم واقع انفاذ اجرا قیلنور

(باب ثالث)

(دعوانك بعد الحكم رؤيتی حقنده در)

١٨٣٧ ماده

اصول مشروعه سنه موافق يعنی حكمك سبب وشرطلری موجود اولەرق حكم و اعلام اولنان دعوانك تكرار رؤيت واستماعی جائز اولماز

١٨٣٨ ماده

بر دعوی حقنده لاحق اولان حكمك اصول مشروعه سنه موافق اولمديغنی محكوم عليه ادعا وعدم موافقت جهتنی دخی بيان ايدوبده استيناف دعوی طلبنده بولنديغی حالده وقوعبولان حكم لدی التحقيق اصول مشروعه سنه موافق ايسه تصديق اولنور دكل ايسه استيناف قيلنور

١٨٣٩ ماده

بر دعوی حقنده لاحق اولان حكمه محكوم عليه قناعت ايتميوبده اول حكمی حاوی اولان اعلامك تمييزی طلبنده بولنديغی حالده لدی التدقيق اصول مشروعه سنه موافق ايسه تصديق قيلنور دكل ايسه نقض اولنور

١٨٤٠ ماده

دفع دعوی قبل الحکم صحیح اولدیغی کبی بعد الحکم دخی صحیح اولور

بناءعلیه بردعواده محکوم علیه اولان کیمسه اول دعوایی دفعه صالح برسبب سرد و بیان ایله دفع دعوی ادعاسنده و اعادهٔ محاکمه طلبنده بولندیغی حالده محکوم لهك مواجهه‌سنده اشبو ادعاسی استماع و بوخصوص حقنده محاکمه‌لری اجرا اولنور

مثلا بر کیمسه دیکر کمسه‌نك ید تصرفنده اولان برخانه پدرندن کندویه موروث اولدیغنی دعوی واثبات ایدوبده حاکم دخی حکم ایتدکدنصکره اول کیمسه‌نك پدری اول خانه‌یی مقدما ذی الیدك پدرینه صاتمش اولدیغنی مبین برسند معمول به ظهور ایتدکده ذی الیدن دعواسی استماع ایله اثبات ایلدیکی تقدیرده حکم اول منتقض واول کیمسه‌نك دعواسی مندفع اولور

(باب رابع)

(تحکیمه دائر مسائل بیاننده در)

١٨٤١ ماده

حقوق ناسه متعلق مال دعوالرنده تحکیم جائزدر

١٨٤٢ ماده

محكمك حكمى انجق كندوسنى تحكيم ايدن خصمين حقنده وتحكيم ايتدكلرى خصوصده جائز ونافذ اولوب انلردن بشقه‌سنه تجاوز ايتمز وانلرك خصوصات سائره‌سنه دخى شامل اولماز

١٨٤٣ ماده

محكمك تعددى جائزدر

يعنى برخصوصده ايكى ياخود دها زياده كيمسه‌نك حكم نصب اولنمسى جائزدر

مدعى ومدعا عليه طرفلرندن برر حكم نصب ايتسه‌لر جائز اولور

١٨٤٤ ماده

بروجه بالا محكملر متعدد اولدقلرى صورتده هپسنك رأيى متفق اولمق لازمدر . يالكز بريسى حكم ايده‌مز

١٨٤٥ ماده

حكملر طرفيندن تحكيمه مأذون ايسه‌لر ديكر بركيمسه‌يى تحكيم ايده‌بيلورلر دكل ايسه‌لر ايده‌مزلر

١٨٤٦ ماده

تحكيم بر وقت ايله تقييد اولندقده اول وقتك مروريله زائل اولور

مثلا فلان کوندن برآیه قدر حکم ایتمك اوزره نصب اولنان حکم انجق بو برآی ایچنده حکم ایده بیلور اول آیك مرورنده حکم ایدەمز ایدرسه حکمی نافذ اولماز

١٨٤٧ ماده

محکمك حکمندن اول طرفیندن هر بری آنی عزل ایده بیلور

شو قدر وارکه طرفین انی تحکیم ایدوب ده طرف سلطانیدن منصوب ونائب نصبنه مأذون اولان حاکم دخی انی مجیز اولسه حاکم انی استخلاف ایتمش اولمسیله اول محکم بر حاکمك نائبی منزله سنده اولور

١٨٤٨ ماده

حاکملرك قضالری داخلنده کی اهالینك جمله سی حقنده حکملری نصلکه لازم الاجرا ایسه محکملرك دخی انلری تحکیم ایدنلر حقنده ومحکوم اولدقلری خصوصده حکملری اولوجهله لازم اولور

بناء علیه حکملر اصول مشروعه سنه موافق اوله رق حکم ایتدکدن صکره طرفیندن هیچ بریسی اول حکمی قبولدن امتناع ایده مز

١٨٤٩ ماده

محكمك حكمى طرف سلطانيدن منصوب حاكمه عرض اولندقده موافق اصول ايسه قبول وتصديق ايدر . دكل ايسه نقض ايلر

١٨٥٠ ماده

طرفين احكام مشروعه‌سنه توفيقاً حكمه مأذون قيلدقلرى محكملرى لدى التنسيب صلحا تسويه‌يه دخى مأذون ايتسه‌لر محكملرك صلحا تسويه‌لرى معتبر اولور . شويله كه طرفيندن برى محكملردن برينى وديكرى دخى اوبرينى منازع فيه اولان خصوصك اول وجهله صلحا تسويه سنه دخى توكيل ايدوبده انلرى دخى كتاب صلحده مندرج اولان مسائله بالتوفيق صلحا تسويه ايتسه‌لر اشبو صلح وتسويه‌يى طرفيندن برى قبولدن امتناع ايده‌مز

١٨٥١ ماده

بركيمسه تحكيم اولنمامش اولديغى حالده ايكى كشى بينده‌كى دعوايى فصل ايتدكدن صكره طرفين اكا راضى وانك حكمنى مجيز اولسه‌لر حكمى نافذ اولور (١٤٥٣) ماده‌يه باق

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٦ شعبان سنه ١٢٩٣

عن اعضاء شورای دولت
سیف الدین

امین الفتوی
السید خلیل

معارف ناظری
احمد جودت

رئیس ثانی محکمهٔ تمییز
السید احمد حلمی

رئیس مجلس تدقیقات شرعیه
ومجلس انتخاب حکام
السید احمد خلوصی

مستشار مفتش اوقاف
عمر حلمی

قاضیٔ دار الخلافة العلیه
احمد خالد

اعلامات شرعیه ممیزی معاونی
عبد الستار

(مجلهٔ احکام عدلیه‌دن کتاب بینات حقنده بعض)

(وصایایی شامل مذکرهٔ عدلیه)

مجلهٔ احکام عدلیه‌نك اون بشنجی کتابی اولان کتاب
بینات بوکره رهین حد ختام اوله‌رق باارادهٔ سنیهٔ
جناب پادشاهی طبع ونشر قلندی
مجلهٔ مذکوره‌نك نشر اولنان اون درت کتابی محاکم
شرعیه‌ده نوجهله معمول به ایسه محاکم نظامیه‌ده دخی
سیاق مطرد اوزره دستورالعمل اولمق امر طبیعیدر
ذکر اولنان کتاب بینات دخی کرك محاکم شرعیه‌ده
وکرك محاکم نظامیه‌ده مرعی الاجرا اولمق لازم کلور
چونکه کتاب مزبور درت بابی مشتمل اولوب . برنجیسی
شهادت وتواتر . ایکنجیسی حجج تحریریه وقرینهٔ قاطعه
اوچنجیسی یمین . دردنجیسی ترجیح بینات ایله تحالف .
حقنده در ابواب ثلثهٔ اخیره حقنده بردیه‌جك اولمیوب
علی الخصوص یمین حقنده محاکم نظامیه ایچون برنظام
اولمدیغی جهتله محاکم نظامیه‌نك یمین بابنه شدت احتیاجی
وار در مباحث سائره‌یه دخی بالجمله محاکم نظامیه‌نك
احتیاجی درکار در
شهادت بحثنه کلنجه بیع وشرا حقنده شاهد استماعی

تجـارت قانوننامه سـنده مندرج اولدیغی حالده هنوز
کیفیت استماعنه دائر برنظام یاپلمامشدر شو حالده باب
اولك دخی علی العموم محـاکم نظامیه یه مرجع اولمسی
امر طبیعیدر شـوقدر وارکه تجارت قانوننامه سـنده
مصرح شـاهد استمـاعی خصوصی محکمه نك تنسـیبنه
معلق اوله رق مندرجـدر وشرکت و پولیچه کبی نیجه
مواد تجـاریه والتزام وملتزملر بیننده عقد شرکت مثللو
بك چوق معاملات نظامیه هپ سندات واوراق معتبره
ایله اجرا اولنه رق بونلردن متحدث دعاوی ومنـازعاتك
محـاکم نظامیه ده حـین رؤیتنده یالکز سـنداته اعتبار
اولنمق معروف ومرعیدر وتجـار بیننده معروف اولان
شی مشروط حکمنده اولمق دخی مجله نك مقدمه سـنده
مندرج اولان اصول فقهیه دندر

بناء علی ذلك بومثللو معـاملاتك شهادت اوزرینه بناسی
قابل اولمدیغی کبی تجـارت محکمه لرنده شـاهد استمـاعی
محکمه نك تنسیبنه معلق اوله رق جریان ایده یله جکدر .
کتـاب مذکورده شهادت بحثی ایسـه اطلاقی اوزره
مندرج اولدیغندن وسندات اوزرینه تعامل جاری اولان
خصوصلرده ینه سـندا اتمق امر ضروری بولندیغندن

محاكم نظاميه‌ده وعلى الخصوص تجارت محكمه‌لرنده نه درلو خصوصلرده وقاچ غروشه قدر دعوالرده شاهد استماع اولنه‌جغنه دائر بر نظام يابلمق لازمهٔ حالدن كوريلور انجق بو نظام ياپلنجه‌يه قدر محاكم نظاميه‌ده كما في السابق شاهد استماع اولنان دعوالرده شاهد استماع اولنه‌رق خصوصات سائره‌ده كما كان بينهٔ تحريريه ارانمسى ومواد سائره‌ده اشبو كتاب بيناتك احكام مندرجه‌سنه تماميله توفيق معامله اولنمسى لازمه‌دن اولمغله محاكم نظاميه‌يه بو بابده تبليغات اجراسى خصوصى دخى امر وفرمان جناب شهنشاهيدن بولنديغندن اولوجهله ايفاى مقتضاسى خصوصنه همت

في ٩ ذى القعده سنه ١٢٩٣

بلا بينه مضمونيله عمل وحكم جائز اوله بيله جك صورتده سندات شرعيه نك تنظيمنه دائر تعليمات سنيه در

برنجی ماده براستدعا محكمه يه حواله اولنوب طرفين محكمه يه كلدكلرنده كرك مدعی وكرك مدعی عليهك شخصی محكمه جه مجهول بولنديغی واقامه اولنان دعوی كندی دعوالری اولديغنه دلالت ايدر يدلرنده اوراق معتبره بولنمديغی و ياخود دعواده همان يكديكرينی تصديق ايدرك برصنيعه شائبه سی حس اولنديغی تقديرجه شخصلرينی واسم وشهرتيله صنعت ومأموريت ومحل اقامتلرينی تعريف ايچون محله لری مختارلرندن وياخود تابع اولدقلری اصناف كتخدالرندن ويا آمر وضابطلرندن ومنسوب اولدقلری دوائر ورؤسا طرفلرندن برقطعه علم وخبر كتوريله جكدر

ايكنجی ماده وكالت تسجيلنه مخصوص اولمق اوزره محكمه ده برجريده طوتيله جقدر طرفيندن بری تسجيل وكالت ايده جك اولدقده نه صورتله وكيمی توكيل ايتديكنی حاكم ويانائبی حضورنده تقرير ايدوب تقريری عينيله تسجيل جريده سنه يازيلوب كندوسنه امضا وتمهير

ایتدیریله جك واكر كندوسنك یازوسی یوق ایسه انك
امر وانتخابیله دیكری تحریر ایدوب زیرینی كندی
مهری ویا اشارت مخصوصه سیله تصدیق ایتدكدن
صكره تقریر وكالت حاكم ویا نائبدن قنغیسی حضورنده
وقوعبولمش ایسه اول دخی امضا وتمهیر ایده جكدر
وحین تسجیلده موكلك باباو ددهسنك اسمی دخی سؤال
اولنه رق جریده یه قید اولنه جقدر

اوچنجی ماده . ماده آنفه ده بیان اولندیغی وجهله
بر محكمه حاكم ویا نائبی حضورنده وكالت تسجیل
وجریدهٔ مخصوصه سنه تحریر اولندقدن صكره محاكمه
ختام بولمقسزین اول حاكمك عزل ویا وفاتی وقوع
بولدیغی تقدیرجه موكل تكرار حاكم لاحق حضورنده
تسجیل وكالته محتاج اولمیوب جریدهده مسطور اولان
قید موجبنجه حاكم لاحق خصم مواجهه سنده وكیلك
وكالتیله حكم ایدوب مرافعه یی رؤیت واستماع
ایده بیلور

دردنجی ماده . ضبط دعوی موقعنده ضبط كاتبی
طرفینك افاده لرینی كمال مرتبه دقتله استماع و تأیید
مدعا ضمننده ابراز ایده جكلری اوراق وسنداتی لایقیله

مطالعه ایتدکدنصکره طرفینك اسم وشهرت و محل اقامتلری و شخصلری تعریف اولنمش ایسه معرفلرینك اسم وشهرت و صورت افاده لرینی و ابراز اولنان سندات و اوراقك خلاصه لرینی عادی ورقه اوزرینه ضبط وتحریر ایده جکدر

بشنجی ماده ماده آنفه ده بیان اولنان ضبط دعوی طرفینك اكلایه بیله جكی آچق بر عباره ایله یازیله جقدر

التنجی ماده دعوی ضبط اولندقدنصکره ضبط کاتبی طرفین ایله برابر مستشاری اولان محکمه لرده مستشار حضورینه مستشاری اولمیان محکمه لرده حاکم ویا نائبی حضورینه کیروب ضبطی قرائت ایدر وبعدالقرائه صورت ضبط طرفینك افاده لرینه موافق اولوب اولمدیغنی مستشار ویا حاکم و یا نائبی آیرو آیرو طرفیندن سؤال ایله طرفیندن هر بری صورت ضبطك افاده سنه موافق اولدیغنی تصدیق ایدر ایسه درحال واکر تصدیق ایتمیوب ده ضبطده بر سهو و یا نقصان وقوعندن و یاخود محاکمه جه لزومی اولان بعض شیلرك سؤال و جوابی ضبط وتحریر اولنمامسندن طولایی ضبطك تصحیحنه لزوم کوریلور ایسه تصحیح ایدلدکدن

صکره محکمه یه مخصوص اولان ضبط جریده سنه قید اولنه‌رق زیری طرفینه امضا وتمهیر ایتدیریله‌جکدر ضبط جریده‌سنده حك وسلنتی وقوعبولمیه جقدر

یدنجی ماده ضبط بر منوال محرر جریدهٔ مخصوصه‌سنه تحریر وطرفینه امضا وتمهیر ایتدیرلدکدن صکره درسعادتده صدرین دائره‌لرنده مستشار ویا معاونی واستانبول باب محکمه‌سنده مستشار بولنمدیغی حالده معاون ومشاورلرندن بری محکمهٔ تفتیشده مستشار بولنمدیغی تقدیرده محکمه‌نك مميز اولی ومحاکم سائره ایله علی‌العموم طشره محکمه‌لرنده حاکم ویا نائبی وباش کاتبی ضبطك زیرینی تصدیقا امضا ویا مهر ذاتیلریله تمهیر ایده‌جکلردر

سکزنجی ماده محاکمه‌یه مباشرت اولندقدن صکره محاکمه‌نك ختامنه دکین اول محاکمه‌یه متعلق جریان ایده‌جك بالجمله معاملات وتحقیقاتك جریانی عقبنده سالف البیان ضبط جریده‌سنه دعوانك ضبطی زیرینه خلاصه وجهله قید وتحریر اولنه‌جغی مثلو محاکمه‌نك رنکی دکیشوبده طرفینك افاداتنه بعض عباره علاوه‌سی لازم کلدیکی تقدیرده ضبطی امضا وتمهیر ایدن مأمورلر

معرفتیله طرفین حضورنده ترقیم وعلاوه اولنه‌رق زیرینی طرفین و اهمیتی اولدیغی حالده مأمورلر دخی امضا وتمهیر ایده‌جکلردر

طقوزنجی ماده   طرفیندن برینه شاهد اقامه‌سی لازم کلدکده اولا شاهدلری اولوب اولمدیغی کندوسندن سؤال اولنور شاهدلری اولدیغنی بیان وتقریر ایتدیکی حالده کیملر ایدوکی واسم و شهرتلری وانلردن ماعدا شاهدلری اولوب اولمدیغی واولدیغی تقدیرده انلرک اسم وشهرتلری صوریلور کرک شاهدلری حقنده واقع اوله‌جق افاداتی وکرک اصلا شاهدلری اولمدیغنی سویلدیکی حالده افادات واقعه‌سی ضبط جریده‌سنه قیدیله کندوسنه امضا وتمهیر ایتدریله‌جکدر

اونجی ماده   بر محاکمه فصل اولندقده نه وجهله حکم اولندیغی و حکمک اسباب موجبه‌سی خلاصه وجهله ضبطده شرح ویریلوب وزیری حاکم طرفندن تمهیر ایدیلوب بعده اعلام مسوده‌سی قلمه النور

اون برنجی ماده   ضبط کاتبی محکمه‌یه مخصوص اولان ضبط جریده‌سندن صورت ضبطی عینیله کندو جریده‌سنه نقل وتحریر ایدوب اندن تقریر ایدر و محکمه‌یه

مخصوص اولان جریده محکمه‌نك بر مأمن محلنده حفظ اولنوب لازم كلدكجه اخراج اولنه‌جقدر محکمه‌ده دعاوینك كثرتی نسبتنده محکمه‌یه مخصوص متعدد ضبط جریده‌لری طوتیلور

اون ایكنجی ماده جریده‌ده محرر صورت دعوی اساس طوتیله‌رق اعلام مسوده‌سی اصول صك اوزره قلمه النور حین تسویدده صورت ضبطك بعض عباره‌لرنده قاعدهٔ صك اوزره محو واثبات جائز ایسه‌ده اساس مسئله‌جه تغییر اولنمامق شرطدر طرفیندن بری اصلا شاهدلری اولمدیغنی افاده ایتدیكی صورتده افادهٔ مذكوره‌سی عینیله اعلامه درج اولنوب اقامهٔ بینه‌دن اظهار عجز تعبیریله اكتفا اولنمیه‌جقدر

اون اوچنجی ماده ضبط كاتبی اعلام مسوده‌سنی قلمه الدقدن صكره مسوده اولا صدرین واستانبول باب محکمه‌لرنده وقایع كاتبی و محکمهٔ تفتیشده ممیز اول طرفلرندن تصحیح و بعده مستشار طرفندن دخی تدقیق وصورت ضبطه توفیق اولنه‌رق تصحیح وامضا وضعیله حاكمه تقدیم اولنور محاكم سائره‌ده محکمه‌نك باش كاتبی وار ایسه انك طرفندن مسوده تصحیح اولنه‌رق حاكمه

تقديم اولنور يوق ايسه ضبط كاتبی مسوده‌يی بالذات حاكمه تقديم ايدر غلطه وخواص رفيعه محكمه‌لری كبی مركز نائبی بولنان محكمه‌لرده نائب مستشاروظائفنی ايفا ايده‌جكدر مسوده حاكمه تقديم اولندقده بعدالنظر والتدقيق كشيده ايده‌جكی يازيله موجبنجه اعلامی تحرير اولنه‌جقدر

اون دردنجی ماده بروجه مشروح اعلام يازلدقدن صكره ضبط كاتبی اسمنی ظهر اعلامه تحرير ومسوده‌يی تدقيق وامضا ايدن مأمورلر ترتيب سابق اوزره اعلامی دخی مطالعه وظهرينی امضا ويا تمهير ايدوب بعده اعلام حاكمه تقديم اولنور

اون بشنجی ماده حاكم دخی مطالعه ايتدكدنصكره سجله قيد ومقابله اولنه ديو اعلامك ظهرينه يازوب مقيده كوندرر مقيد دخی سجله قيد ومقابله ايدوب ومقابله ايتديكنی ظهر اعلامه شرح ويروب زيرينی تمهير وحاكمه اعاده ايتدكدنصكره حاكم اصول وجهله اعلامی تمهير ايدر

اون التنجی ماده طشره‌يه كوندرلمك اوزره درسعادت محاكمندن تنظيم اولنه‌جق وكالت حجتلرندن بالاده بيان اولنان اصول تماميله اجرا اولنه‌جقدر

اون يدنجی ماده   طشره حكامی وكالت تقديرينی قضا داخلنده ايسه اول قضانك بدايت محكمه سنده ومركز لوا اولان قضاده ايسه لوا بدايت محكمه سنده كرسیٔ ولايتده ايسه استيناف محكمه سنده الهجقدر

اون سكزنجی ماده   بر وجه محرر موكلك تقريری النديقدن صكره صورت تقريری عينيله جريده يه قيد وتحرير اولنوب موكله مهر و يا امضا ويا اشارت مخصوصه ايله تصديق ايتديردكدن صكره اصول موضوعه سنه توفيقا وكالت حجتی تنظيم و تمهير اولنور

اون طقوزنجی ماده   حاكم طرفندن برمنوال محرر تنظيم قلنان حجت شرعيه ده بيان اولنديغی اوزره وكالت تقريرينك كندو حضورلرنده و قوعبولديغنی حين تقريرده حاضر بولنان اعضا بامضبطه تصديق ايده جك وبوتصديق مضبطه سی قضا بدايت محكمه سندن اعطا قلنمش ايسه اول قضانك ملحق بولنديغی ولايت استيناف محكمه سندن و ياخود لوا بدايت محكمه سندن تصديق اولنه جقدر ٠

يكرمنجی ماده   موكلك شخصی مجهول بولنديغی

تقدیرجه برنجی ماده ده بیان اولندیغی وجهله شخصی
تعریف ایتدیله جکدر
یکرمی برنجی ماده طشره ده تنظیم اولنسان وکالت
حجتلرینک کافی السابق فتوا خانه دن تدقیق و تطبیق
اجرا اولنه جغی کبی بعدما طشره یه کوندرلمك اوزره
درسعادت محاکمندن ویریلان وکالت حجتلرینک مهری
مطابق ایدوکی ظهرینه فتواخانه دن شرح و یریله جکدر
یکرمی ایکنجی ماده بشقه بلده یه کوندرلمك اوزره
وراثت ووصایت کبی موادك ثبوتنی حاوی سند شرعی
تنظیمی لازم کلدکده طشره حکامی اون برنجی ماده
موجبنجه مواد مذکوره یی بدایت یا استیناف محکمه لرنده
استماع وفصل ایدر و طشره ده تنظیم اولنه جق وکالت
حجتلری حقنده بیان اولنان اصول بومثللو سند شرعی
حقنده دخی جاری ومعتبردر
یکرمی اوچنجی ماده مأمور وامنا ارسالیله محلنده
استماع قلنه جق خصوصاتی تحریر ایچون محکمه ده بر ویا
برقاچ خصوص جریده لری طوتیله جقدر و بو جریده لر
ضبط جریده لری کبی حفظ اولنوب خصوصه کیدلمك لازم
کلدکده مأموره ویریله جکدر فصل دعوی وتسجیل وکالت

واقرار و وقف و وصیت و مخارجه و تطلیق و کشف و تقسیم
عقار و صلح و ابرا و اخبار ملك و تصرف و طرفیندن برینی
تحلیف کبی خصوصات ایچون حاکم طرفندن مأذونا بر محله
و یا بر قریه یه اعزام قلنان مأمور اول محله و یا قریه ده مختاران
و اهالیدن برقاچ ذاتی جلب و جمع ایله بر مجلس عقد ایدوب
خصوصات واقعه یی استماع و بعده خصوص جریده سنه
قید و تحریر وزیرینی مجلسك انعقادینه باعث اولان
اصحاب مصالحه و حین استماعده حاضر بولنان ذواته مهر
و یا امضا و یا اشارت مخصوصه لریله تصدیق ایتدیردکدن
صکره مختار مهریله دخی تمهیر ایتدیروب بعده کندویه
ترفیق ایدیلان امنا ایله برابر حاکمه انهـا ایده جکدر
خصوصه محکمه کتبه سندن اهلیت و استقامتی مجرب
و معلوم اولان ذات تعیین ایدلملیدر

یکرمی دردنجی ماده برحجتك مضمونیله حکم اولنوب
موجبنجه اعـلامی تنظیم اولندقده اول حجت محکمه ده
الیقونیلوب دفتر سجلاتك حفظ اولندیغی محلده حفظ
اولنه جقدر حجتلریله برابر طشره دن ورود ایدن تصدیق
مضبطه لری دخی حجتلر کبی حفظ اولنه جقدر

یکرمی بشنجی ماده اشبو نظامنامه یه توفیقاً تنظیم

واعطا قلنان سندات شرعيه نك مضمونى خصم طرفندن انكار اولندقده مجلهٔ احكام عدليه نك ١١٣٨ و ١٨٢١ ماده لرى منطوقلرنجه حكام شرعيه سندات مذكوره نك بلا بينه مضمونيله حكم ايده بيلور فقط لدى التدقيق بر اعلام و يا حجت و يا بر قيدده تزوير وتصنيع شائبه سى حس اولنديغى تقديرجه حاكم اول اعلام وحجت وقيدك بلا بينه مضمونيله حكم ايتميوب مضموننه بينه طلب ايدر

فى ٤ جمادى الاولى سنه ١٢٩٦

(تعليم اصول تحليف)

مدعا عليهه يمين ويرلمك لازم كلديكى حالده دعوانك رؤيت اولنديغى محكمه ده ياخود محكمه طرفندن كوندريلان نائب حضورنده خصمى دخى حاضر اولديغى حالده يمين ايتديريلور

شويله حاكم ياخود نائبى مسئله يى تصوير ايدرك بو خصوصه يمين ايدرميسين ديو مدعا عليهدن سؤال ايدوب او دخى اوت ايدرم ديدكدن صكره يمينك شكل وكيفيتنى تصوير ايدرك مجلهٔ احكام عدليه نك بيك

بدییوز قرق دردنجی ماده سی حکمنجه (والله) دیو الله تعالی حضرتلرینك اسمنه قسم ایتدیرر
والله یرنده (بالله) یاخود (تالله) دیملك دخی جائز اولور فارسیجه‌ده (بخدا سوکند میخورم) وترکجه (اللهه اند ایچیورم) تعبیرلری دخی یمیندر
تحلیفك اصولی مجلهٔ احکام عدلیه‌ده مسطور ایسه ده بونی بر مرتبه دها ایضاح ایچون زیرده بعض امثله ایراد اوله‌جقدر فقط ابتدا بوکا دائر بروجه آتی بعض مواد اساسیه بیان قلنه‌جقدر
مدعی ادعا ایدوبده مدعا علیهك انکار ایتدیکی نه ایسه انك اوزرینه یمین ویرلمك لازم کلور ادعا وانکار اولنان شی اکر مدعا علیهك کندوفعلی ایسه بتاته واکر غیریسنك فعلی ایسه عدم علمه یمین ویریلور مجلهٔ احکام عدلیه‌نك (١٧٤٨) ماده‌سنه باق وبرده یمین یاسببه ویاخود حاصله یعنی مدعینك حاصل دعواسی اوزرینه اولور ایشته بووجهله دخی یمین ایکی قسمه تقسیم ایدیلور .
شویله‌که مدعینك دعواسیله مدعا علیهك انکارینه نظر اولنور اکر مدعی جهت بیان ایتمکسزین برحق یاخود مجلهٔ احکام عدلیه‌نك بیك التی یوز یتمش سکزنجی ماده‌سی

حكمنجه ملك مطلق دعواسنى ايدوبده مدعا عليه دخى
انك بودعواسنى انكار ايدرسه حاصله يمين ويريلور
واكر مدعى جهت بيان ايدرك برحق ياخود ملك بسبب
دعوى ايدوبده مدعا عليه انك حاصل دعواسنى انكار
ايدرسه كذلك حاصله يمين ويريلور اما مدعا عليه جهت
وياسببى انكار ايدرسه اوحالده سببه يمين ويريلور نته كيم
كيفيت امثلهٔ آتيه‌دن متضح اولور

(بتاته تحليف حقنده بعض امثله)

مدعى مدعا عليهدن جهت بيان ايتمكسزين سنده شوقدر
غروش الهجغم وار درانى ايسترم ديو دعوى ولدى
الاستجواب مدعا عليه انكار ايدوبده مدعى اثباتدن
اظهار عجز ايله اكا يمين ايتديرمك ايستدكده حاكم اكا
(و الله بنم بو آدمه اوقدر غروش بورجم يوقدر) ديو
يمين ايتديركه حاصله تحليف ديمك اولور

(صورت اخرى)

مدعى مدعا عليهك يدنده اولان معلوم الحدود بر عقار
حقنده بوعقار بنم ملكمدرسن اكا بغير حق وضع يد
ايديورسين اندن كف يدايت ديو دعوى ولدى الاستجواب
مدعا عليه انكار ايدوبده مدعى اثباتدن اظهار عجز ايله

اکا یمین ایتدرمك ایستدکده حاکم اکا (واللّه اول عقار بو آدمك ملکی دکلـدر) دیو یمین ایتـدیرر و بو دخی حاصله تحلیف قبیلندن اولور

(دیکر مسئله)

مدعی جهت قرضدن سنده شوقدر غروش اله جغم وار انی ایسترم دیو دعوی ایتدکده اکر مدعا علیه بورجم یوقدر دیو حاصل دعوایی انکار ایدر ایسـه حاکم اکا کذلك (واللّه بنم اکا اوقدر غروش بورجم یوقدر) دیو حاصله یمین ایتدیرر واکر مدعا علیه بن اندن اوقدر غروش استقراض ایتمدم دیو جهتی انکار ایدر ایسـه اول حالده حاکم اکا (واللّه بن بو آدمدن اوقدر غروش استقراض ایتمدم) دیو سببه یمین ایتدیرر

(دیکر صورت)

مدعی مدعا علیـه یدنده بولنان معلوم الحدود بر عقـار حقنده فلان تاریخده سن بو عقاری اون بیك غروش بدل مقابلنده بکا صاتدك بن دخی اشـترا ایتدم اول جهتدن بو عقار بنم ملکمدر اون بیك غروشی الده بوعقـاری بکا تسلیم ایت دیو دعوی ایتدکده اکر مدعا علیه بو عقار سـنك ملکك دکلدر دیو حاصل دعوایی انکار ایدر

ایسه حاکم اکا (والله بو عقار بو آدمك ملکی دکلدر)
دیو حاصله یمین ایتدیرر
واکر مدعا علیه بن بو عقاری سکا صاتمدم دیو سببی انکار
ایدر ایسه اول حالده حاکم اکا (والله بن بو عقاری بو آدمه
صاتمدم) دیو سببه یمین ایتدیرر

(مسئلهٔ اخری)

مدعی مدعا علیهدن سن بنم فلان کسنه ذمتنده فلان
جهتدن الهجق حقم اولان شو قدر غروشك اداسنه انك
امریله کفیل اولمشیدك بناء علیه کفالتك حسبیله
سنده اوقدر غروش حقم اولمغله انی سندن ایسترم دیو
دعوی ولدی الاستجواب مدعا علیه انکار ایدرك مدعی
اثباتدن عجز ایله اکا یمین ایتدیرمك ایستدکده حاکم
اکا (والله بو آدمك بیان وادعا ایلدیکی کفالت جهتندن
بنده اوقدر غروش حقی یوقدر) دیو یمین ایتدیرر

(مسئلهٔ اخری)

مدعی مدعا علیهدن سنك ذمتکده ثمن مبیع اولهرق شو
قدر غروش الهجق حقم اولوب حتی اول جهتدن اوقدر
غروش بورجك اولدیغنی اقرار دخی ایتمشیدك دیو دعوی
ولدی الاستجواب مدعا علیه انکار ایدوبده مدعی کرك

اصل دینی وکرک مدعا علیهك انی اقرار ایتدیکنی اثباتدن اظهار عجز ایله اکا یمین ایتدیرمك ایستدکده اقراره یمین ویرلمیوب ماله یمین ویریلور شویله که مدعا علیهه(والله بنم بو آدمه اوقدر غروش بورجم بو قدر) دیو یمین ایتدیریلور

(عدم علمه تحلیف حقنـده بعض امثله)

برکیمسه جهت بیان ایتمیه‌رك بر متوفانك ترکه سندن شوقدر غروش اله‌جق دعوی ایدوبده اثباتندن اظهار عجز ایله متوفانك وارثنه یمین ایتدیرمك ایستدکده حاکم انی عدم علمه تحلیف ایدر شـویله که (والله بن مورثمك بوآدمه اوقدر غروش بورجی اولدیغنی بیلمم) دیو یمین ایتدیرر

(صورت اخری)

مدعی فلان کمسنه حیاتده ایکن فلان تاریخده بندن شوقدر غروش استقراض ایله اموربنه صرف ایدوب حالا حقم اولمغله ترکه‌سندن ایسترم دیودعوی وللدی الانکار اثباتدن اظهار عجز اولوبده متوفانك وارثنـه یمـین ایتـدیرمك ایسـتدکده وارث اکر مورثنك اکا بورجی اولدیغنی انکار ایدر ایسه حاکم اکا (والله مورثمك بوآدمه اوقدر بورجی اولدیغنی بیلمم) دیو یمین ایتدیرر

واکر استقراضی انکار ایدر ایسه حاکم اکا (والله مورثمك بو آدمدن او قدر غروش استقراض ایتدیکنی بیلمم) دیو یمین ایتدیرر

(دیکر صورت)

برآدمك برشخصدن اشترا ایلدیکی عقاری دیکر کمسنه اول عقاری دها اول بن اوشخصدن اشترا ایتمشدم دیو دعوی ایدویده اثبات ایده‌مدیکی جهتله اول آدمه یمین ایتدیرمك ایستدککده حاکم اول آدمی عدم علمه یعنی کندوسندن اول بو عقاری اول کمسنه‌نك اشترا ایلمش اولدیغنی بیلمدیکنه تحلیف ایدر شویله‌که (والله بن بو آدمك بوعقاری بندن اول اولی شخصدن صاتون الدیغنی بیلمم) دیو یمین ایتدیرر

بالاده مذکور اولان صورتلر هب مدعینك طلبی اوزرینه ویریلان یمینلره مثالدر اما مدعینك طلبی اولقسزین حاکم طرفندن یمین ویریلان صورتلر مجلهٔ احکام عدلیه‌نك بیك یدی یوز قرق التنجی ماده سنده مسطور اولمغله انلردن بحثه حاجت کورلمامشدر

